

[55.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

SEDMA KNJIGA

WINNETOU

I.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

I.

PRVI ZVEZEK

PRVIKRAT NA DIVJEM ZAPADU

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

+46780

46780

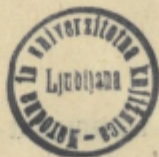
VSEBINA:

	Str.
1. Greenhorn	11
2. Bizoni in mustangi	37
3. Prvo srečanje z Winnetouom	93
4. Kleki petra	118
5. Westman, ki knjige piše —	129

Po nemškem izvorniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

N_D 1219/1961

Predgovor.

Onstran Misisipija, po prerijah in savanah, travnatih planotah zapada, po dolinah in gozdovih Skalnega gorovja, tam žive ostanki rdečega plemena Indijancev.

Nekdaj so živeli od Atlantiškega morja pa do obal Tihega morja, od Ognjene dežele, najjužnejšega rta Južne Amerike, pa do severoameriških jezer, neomejeni gospodarji tega neizmernelega sveta so bili. Pa prišel je beli človek, se naselil na obalah Atlantika in porinil rdeče pleme v notranjost dežele. In vse globlje v deželo je prodiral in si osvajal zemljo, ki je bila last rdečega človeka, vse dalje na zapad je porival pravega lastnika. Rdeči človek se je branil, pa zaman. Korak za korakom je moral odstopiti svojo last, šel je čez Misisipi, umaknil se je na brezkončne prerije, v gozdove in soteske Skalnega gorovja, misleč, da bo vsaj tam našel svoj mir. Pa beli je prišel tudi tja za njim. Najprvo so prišli lovci, za njimi trgovci, za njimi naseljenci, vojaki, zemljemerci. Srdito se je branil rdeči mož, »divji zapad« je postal pozorišče krvavih bojev, nevarno je bilo, stopiti na njegova tla, beli je moral orati celino in zidati mesta s puško v roki, — pa ostal je, kamor je stopil, vse več jih je prišlo za njim — in danes je rdeči človek zapisan umiranju, smrti. Vse bolj peša, le malo časa še bo živel, poslednji, krčeviti stresljali prešinjajo njegovo telo in oznanjujejo njegovo smrt.

Ali si je sam kriv svoje prerane smrti? Ali si je zaslužil tak konec?

Ako je res, da ima vsako živo bitje pravico do življenja, in ako velja to za skupnost prav tako kakor za posameznika, potem ima tudi rdeči človek pravico do življenja, prav tako kakor beli, in tudi pravico, da se kulturno, družabno in politično razvija po svojih posebnostih.

Pa se izgovarjajo, češ Indijanec nima državotvornih zmožnosti —. Ali je res? Ne, pravim! Ne bom tega dokazoval, ker ni moj namen, da bi pisal znanstveno razpravo. Pa eno je res. Beli človek je imel časa dovolj, da se je polagoma razvijal, od stopinje do stopinje, iz lovca do pastirja, iz pastirja v poljedelca, meščana in obrtnika. Stoletja je trajal ta razvoj. Rdeči pa ni imel časa za tak razvoj, ker mu ga nihče ni dal. Iz najnižje kulturne stopinje, iz lovca, bi naj bil z enim samim skokom postal kulturni človek devetnajstega stoletja. In ko so ta skok od njega zahtevali, niso pomislili, da bi se utegnil spotakniti in se smrtno poškodovati.

Krut zakon vlada naravo, povsod se mora slabjši umakniti močnejšemu. Pa ker velja ta zakon za vse stvarstvo in ker vlada vso naravo, si moramo misliti, da je ta krutost ali samo navidezna, ali pa da jo je vsaj mogoče omiliti. Kajti večna Resnica, ki je ta zakon položila v naravo, je obenem tudi večna Ljubezen.

Ali smemo trditi, da je krščanska ljubezen vsaj skušala omiliti umirajočemu rdečemu plemenu njegovo usodo?

Ne samo gostoljubno, skoraj po božje so sprejeli Indijanci belokožce. In kako plačilo so dobili za to gostoljubnost?

Dežela, ki so v njej stoletja in stoletja živeli, je bila brez dvoma njihova last. Beli pa so mu jo vzeli. Potoki krvi so radi nje tekli in krutosti so se dogajale, ki so v večno sramoto prvim »osvojevalcem«
Amerike. In po njihovem zgledu so delali njihovi nasledniki. S sladkimi besedami na ustih je prihajal

beli med rdeče, za pasom pa je imel nož in v rokah puško. Ljubezen in mir je obljuboval, kri in sovražstvo pa je dajal. Od časa do časa so zagotavljali rdečemu plemenu »večne pravice« na »njegovo« ozemlje, pa ga kmalu nato pognali z nje. »Odkupili« so mu deželo, pa mu je ali vobče niso plačali, ali pa le z ničvrednim blagom, ki ga ni potreboval. Tem marljiveje pa so ga zalivali z zavratno, strupeno »ognjeno vodo«, z žganjem, prinesli so mu koze in še druge nevarne bolezni, ki so cele rodove uničile in cele naselbine izpraznile. In ako je rdeči človek poudaril svoje pravice, so mu odgovorili s smodnikom in kroglo in umakniti se je moral močnejšemu orožju belih. Ali se je čuditi, da je zasovražil belega, da se je maščeval nad vsakim belim človekom, ki ga je srečal? Pa na vsako tako maščevanje je beli človek odgovoril s krvavimi poboji med rdečim plemenom.

In iz prvotnega ponosnega, pogumnega, resnicoljubnega in odkritosrčnega, svojim prijateljem vedno zvestega lovca se je razvil zahrbtn, nezaupen, lažnjiv človek. Sam ni tega kriv, — beli človek mu je vzgojil tak značaj.

In črede divjih mustangov, iz katerih si je izbiral svojega konja, — kam so prešle? Kje še vidiš črede bizonov, ki so se v tisočih in milijonih pasle po prerijah, po brezkončnih pašnikih med Misisipijem in Skalnim gorovjem, ter dajale hrano rdečemu človeku? Od česa živi dandanes? Od moke in mesa, ki mu ga pošiljajo? Le poglej, koliko mavca in drugih lepih reči je pomešanih v to moko! Kdo jo bo užival? In če kedaj prisodijo kakemu rodu sto »posebno debelih« volov, se ti med potom spremenijo v dve tri stare, mršave krave s katerih si komaj mrhar kak kos utrğa. Ali pa naj morebiti rdeči človek živi od poljedelstva? Čemu bi obdeloval polje, ko pa ne ve, če bo žel, kar je sejal, ker je brezpraven, ker ga potiskajo vse dalje in dalje, ker nima stalnega bivališča.

Ponosen, junaški, lep lovec je bil kedaj, ko se je na divjem mustangu podil po širni savani in je vela krog njega dolga griva njegovega konja. Beden in propadel se sedaj potika okoli, zavrt v cunje, ki niti njegove nagote ne pokrivajo. On, ki je kedaj v svoji prekipevajoči moči z golimi pestmi napadel strašnega sivega medveda, — on se sedaj plazi po kotih kakor garjev pes, da si priberači košček mesa za svoj glad, ali pa da krade.

Da, Indijanec je bolni človek Amerike, umirajoči človek. Pomilovaje stojimo krog njegove smrtnne postelje, da mu zatismo oči.

Ob smrtni postelji stati, to je resna zadeva, stokrat resnejša pa še, ako umira cel narod. Mnoga mnoga vprašanja se nam vrivajo in eno predvsem: kaj bi bilo rdeče pleme doseglo, če bi bilo imelo čas in priliko, da po svoje razvija svoje moči in zmožnosti? Koliko posebnih, samoraslih kulturnih oblik je šlo za človeštvo v izgubo, ker rdečemu plemenu te prilike niso bile dane! Rdeči človek se ni dal in se ne da »kultivirati«, ker je značajan, ker ima svoje posebnosti. Ali ga je bilo treba zato ubiti? Ali bi se ga ne bilo dalo rešiti? Bizonu so dali zavetišče gori v National Parku v državah Montana in Wyoming. Zakaj pa nekdanjemu lastniku in gospodarju te zemlje ne dajo prostora, kjer bi mirno živel in se po svoje razvijal?

Pa kaj pomagajo vsa ta vprašanja in razmišljanja ob smrtni postelji! Kaj pomagajo očitki, ko se vobče več ne da pomagati!

Le tožim lahko, spremeniti pa ne morem ničesar več, le žalujem lahko, umirajočega pa ne morem več rešiti.

Jaz —?

Da, jaz! Saj vendar poznam rdeče pleme, saj sem mnogo let živel med rdečim ljudstvom, saj sem spoznal enega, ki še živi v mojem srcu in v mojih mislih, čist, jasen lep in plemenit. On, najboljši in

najzvestejši, najpožrtvovalnejši vseh mojih prijateljev, vzor svojega plemena, iz katerega je izšel in prav tako umrl, kakor umira njegovo pleme, — zadet od morilčeve krogle. Ljubil sem ga, kakor nisem ljubil nobenega človeka in kakor ljubim še dandanes njegov izumirajoči rod, katerega najplemenitejši sin je bil on. Življenje bi bil dal, da bi bil rešil njegovo življenje, prav kakor je tudi on stokrat tvegaval življenje za mene. Pa ni mi bilo dano, šel je, umrl je, ko je hotel rešiti svoje prijatelje, on, ki je vedno in povsod pomagal vsem, ki so bili v stiski.

Pa umrl je le po telesu, po duhu pa naj živi v tej knjigi, kakor živi v moji duši, on, Winnetou, veliki poglavar Apačev. Njemu želim postaviti v tej knjigi zasluženi spomenik. In če bo bravec, ki bo v duhu gledal ta spomenik, pravično sodil o narodu, čigar zvesta podoba je bil Winnetou, sem prejel bogato plačilo za svoj trud.

Pisatelj.

I.

Greenhorn.

Ali veš, dragi bravec, kaj pomeni beseda greenhorn? Da je priimek, ki je zelo nespoštljiv in nadležen, naravnost žaljiv za tistega, katerega se prime?

Greenhorn — izgovori grinhorn — je angleška beseda. Green pomeni zelen in horn rog, v našem primeru pa tipala, kakor jih ima na primer polž. Greenhorn je torej človek, ki je še zelen, še novinec in neizkušen človek, ki mora torej previdno iztegovati tipala, da se ne osmeši.

Greenhorn je tisti, ki ne vstane, ako pride dama v družbo pa nima kam sestiti, je tisti, ki pozdravi najprvo hišnega gospodarja in potem šele gospó in hčerko. Greenhorn vtakne naboj narobe v puško, ali pa porine najprvo zamašek v cev in za njim kroglo in šele nazadnje nasuje smodnika. Greenhorn ali sploh ne zna angleški, ali pa govori književno, izumetničeno angleščino, gnusoba pa mu je yankee-english — angleško narečje Amerikancev — ali pa že celò narečje divjega zapada, ne gre mu v glavo in še manj na jezik. Greenhorn vidi racoon — neka vrsta majhnih medvedov —, pa misli, da je opossum — vrsta velikanskih podgan —, vidi mlado mulatinjo, pa misli, da je kvadrona. Greenhorn kadi samo cigarete in se zgraža nad piparjem, ki pljuva okoli sebe. Ako mu Irec prismoli zaušnico, steče k sodniku in ga toži, mesto da bi ga enostavno ustrelil, kakor to stori pravi yankee. Greenhorn spozna stopinje turkeeya — purana — za medvedovo sled in vitko sportno jahto za misisipski parnik. Green-

horn si ne upa položiti svojih umazanih škornjev sopotniku na kolena in sram ga je srebati juho, kot bi hropel smrtno zadet bivol. Greenhorn vlačí s seboj po preriji ogromno gobo za umivanje, veliko kakor bučo, in deset funtov mila in vzame s seboj tudi kompas, ki pa že tretji dan kaže vse mogoče smeri, le prave ne. Greenhorn si napiše osem sto indijanskih besed, da bi laže občeval z rdečkožci, ko pa prvega sreča, zaman išče svoj zapisnik in se prepozno spomni, da ga je poslal domov, pismo pa vtaknil v žep. Greenhorn si kupi smodnika, ko poskusi prvi strel, pa opazi, da so mu prodali semletega oglja. Greenhorn je deset let studiral astronomijo, pa lahko ravno tako dolgo zija na nočno nebo, ne da bi poznal na zvezdah, koliko je ura. Greenhorn si vtakne bowieknife — dolg lovski nož, izg. bowe-naif — tako za pas, da se zbode v stegno, ko se pripogne. Greenhorn zakuri v taborišču na divjem zapadu tako velik ogenj, da plamti za drevo visoko, pa se čudi, ko ga Indijanci najdejo in ustrelijo. Greenhorn je pač greenhorn — in tak greenhorn sem bil tistikrat tudi jaz.

Pa nikar ne mislite, da sem bil prepričan, ali da sem le samo slutil, kako zelo mi ta priimek pristoji! O ne! Kajti najodličnejša lastnost vsakega pravega greenhorna in ravno njegovo prepričanje, da so vsi drugi ljudje še zeleni, — le on da ni.

In zato sem bil tudi jaz čisto za trdno prepričan, da sem silno pameten in izkušen človek. Saj sem vendar, kakor se pravi, studiral, mnogo studiral, in se nikdar nisem bal izpitov. Da je šele življenje prava in najboljša visoka šola, ki vsak dan in vsako uro preizkuša svoje učence, na to tistikrat moj mladi razum ni mislil.

Neljube razmere v domovini in prirojeni nagon do potovanja in udejstvovanja sta me gnala čez morje in v Zedinjene države, kjer so bili pogoji za obstanek tistikrat mnogo boljši in ugodnejši ko dan-

danes. Našel bi bil dober zaslužek tudi v vzhodnih državah, pa vleklo me je na divji zapad. Služil sem si kruh sedaj tu sedaj tam in si prislužil toliko, da sem dobre volje in dobro preskrbljen z vsem potrebnim prispel v St. Louis.

Tam me je sreča pripeljala v neko nemško obitelj, dobil sem službo domačega učitelja. In v tisto družino je zahajal mr. Henry, puškar in posebnež, ki je ljubil svojo obrt kakor umetnik svoje delo in se s ponosom imenoval mr. Henry, the gunsmith.

Mož je bil dobra duša in velik človekoljub, čeprav se je zdelo, da je sirovina prve vrste in da sovraži ljudi, ker razen z omenjeno nemško družino z nikomer ni občeval in ravnal tudi s svojimi strankami tako robato in neprijazno, da bi ljudje vobče ne bili hodili k njemu, če bi ne bili njegovi izdelki res dobri. Ženo in otroke mu je vzela strašna nesreča, ki pa o njej nikdar ni govoril. Iz nekaterih njegovih izjav sem posnel, da jih je izgubil pri nekem krvavem napadu. Nesrečna izguba je napravila iz njega molčečega, osornega človeka, morebiti sam niti vedel ni, da je tak. Toda njegovo srce je bilo mehko in dobro in večkrat sem videl, kako so se mu porosile oči, kadar sem govoril o svoji domovini in o svojih ljudeh, ki sem na njih visel z vsem srcem in še dandanes visim.

In ta mr. Henry je bil moja srečna usoda.

Zakaj da je ta stari mož ravno mene, mladega, tujega človeka, med vsemi drugimi tako vzljubil, tega izpočetka nisem razumel. Pozneje šele mi je sam povedal. Odkar sem živel v omenjeni družini, je češče prihajal na obisk ko prej, tako sem zvedel, poslušal pouk, po končanem pouku pa se pogovarjal z menoj in me nekoč povabil celò na svoj dom. To se še ni nobenemu pred menoj pripetilo, bilo je za mene posebno odlikovanje in čuval sem se, da nisem povabila preveč izrabljaj. Mojo skromnost pa mi je skorajda zameril in še danes se dobro spomi-

njam, s kakim jeznim obrazom me je nekega večera sprejel, ko sem ga po dolgem času spet obiskal.

Niti odzdravil ni na moj good evening, nahirul me je:

»Kje ste tičali sinoči, sir?«

»Doma sem bil.«

»In predvčerajšnjim?«

»Tudi doma.«

»Le nič mi ne lažite!«

»Res je, mr. Henry!«

»Pshaw! Taki negodni ptiči, kakor ste vi, ne čepijo v gnezdu, povsod imajo svoj kljun poleg, le tam ne, kamor spadajo!«

»In kam spadam jaz, mr. Henry, če bi mi izvolili povedati —?«

»Sem k meni, razumete! Že davno bi vas bil rad nekaj vprašal.«

»Zakaj me pa niste?«

»Ker nisem hotel. Razumete?«

»In kedaj bodete hoteli?«

»Morebiti danes.«

»Torej pa le brez skrbi vprašajte!« sem dejal in sedel na stružnico, pri kateri je delal.

Začuden mi je pogledal v obraz, očitajoče zmaljal z glavo in vzkliknil:

»Brez skrbi —! Kakor da bi bilo treba takega greenhorna šele vprašati, kadar se komu poljubi z njim govoriti —!«

»Greenhorn —?« sem nagubal čelo. Kajti čutil sem se užaljenega. »Upam mr. Henry, da vam je ta beseda ušla in da je niste namenoma povedali!«

»Le kar nič si ne domišljajte, sir! Čisto namenoma sem jo povedal! Greenhorn ste, pa še kak! Tiste vaše knjige imate v glavi, to je res. Kar čudim se, kaj vse se morate vi mladi ljudje tam onstran učiti! Tale mladi človek ti čisto točno ve, kako daleč so zvezde od nas oddaljene, kaj je kralj Nebu-

kadnezzar na opeko pisal, in koliko tehta zrak, ki ga vendar še nikdar videl ni! In ker vse to ve, pa si domišljuje, da je bogvedi kako pameten!

Pa le vtaknite nos v življenje, me razumete, takole približno petdeset let daleč v življenje, tedaj šele boste morebiti, pa le samo morebiti, zvedeli, kaj se pravi pameten biti! Kar sedaj veste, vi mladi človek, to ni nič, to ni čisto nič! In kar znate, je še manj. Saj še na primer niti streljati ne znate —!

Neskončno prezirljivo je povedal te besede. In tako samozavestno, kot da je o njihovi resničnosti čisto prepričan.

»Da streljati ne znam —? Hm —!« sem se nasmehnil. »Ali je to tisto, kar ste me hoteli vprašati?«

»Da, to je tisto! Sedaj pa odgovorite!«

»Dajte mi dobro puško v roke, pa vam bom odgovoril. Prej ne.«

Tedaj je mož odložil puškino cev, ki jo je imel v delu, vstal, stopil trdo k meni, me zavzet gledal pa vzdiknil:

»Puško v roke —? Vam, sir —? Mi kar nič na misel ne pride, niti najmanj ne! Svoje puške dam le v take roke, ki jih znajo častno rabiti!«

»In jaz imam take roke!« sem mu pokimal.

Še enkrat me je pogledal, topot pa po strani, spet sedel, vzel cev in vrtal po njej pa povedal:

»Tak greenhorn —! Res ujezil bi me s svojo predrznostjo!«

Pustil sem ga, saj sem ga dobro poznal, in si prižgal cigareto.

In potem je bilo kake četrt ure tiho med nama. Dalje pa ni vzdržal.

Dvignil je cev, pogledal skozi njo proti luči in dejal kakor mimogrede:

»Streljati je namreč teže ko zvezde opazovati ali pa Nebukadnezzarjevo opeko brati. Ste razumeli?«

Ali ste vobče že kedaj imeli puško v rokah?«

»Seveda!«

»Kedaj?«

»Že dolgo je temu. In še pogosto sem jo imel.«

»Ste tudi pomerili?«

»Da.«

»In ustrelili?«

»Seveda!«

»In zadeli?«

»Tudi.«

Naglo je spustil cev na kolena in me pogledal.

»Da, zadeli, seveda ste zadeli! Ampak kaj —!«

»Cilj seve!«

»Kaj —? Ali bi mi res radi eno natvezli?«

»Nič vam nočem natvesti, sir! Le to trdim, kar je res.«

»Pojdite k vragu, sir! Človek res ne ve, pri čem da je z vami! Prepričan sem, da ustrelite mimo zidu, pa če bi bil tudi dvajset laktov visok in petdeset laktov dolg! In vendar mi s takim prepričevalnim in resnim obrazom zatrjujete, da znate streljati —! Pa bi se človek ne jezil!

Nisem šolar, ki mi dajete pouk, razumete! Takle greenhorn, tak knjigožrec, pa bi znal streljati —! Je celò po turških, arabskih in drugih neumnih knjigah brskal, pa bi naj bil še našel čas za streljanje —! Vzemite vendar tamle tisti stari gun — puško — z žebnja pa nastavite, kot bi hoteli pomeriti! Medvedarica je, najboljša puška, ki sem jo kedaj v rokah imel.«

Stopil sem, snel puško in pomeril.

Ves zavzet je planil na nože.

»Halloo —! Kaj pa je to —? Saj vihtite tale stari gun kakor palčico, ko je vendar najtežja puška, ki jo poznam! Ali ste res tako močni?«

Mesto odgovora sem ga prijel za zapeto suknjo in za hlače in ga dvignil z desnico nad glavo.

»Thunder storm —!« je kričal. »Pustite me! Ste ja močnejši, nego je bil moj Bill!«

»Vaš Bill? Kdo je ta?«

»Moj sin, ki —. Pa pustiva to! Mrtev je in vsi drugi so mrtvi. Kazalo je, da bo nekaj iz njega, pa so mi ga z drugimi vred upihnilo, ko me ni bilo doma. Podobni ste mu, isto postavo imate, iste oči in iste poteze kroĝ ust, zato vas —.

No, pa to vas nič ne briga!«

Globoka žalost mu je legla na obraz. Potegnil si je z roko po očeh in dejal živahno:

»Ampak, sir, res grda škoda je za vas! Močni ste ko medved, pa se v knjige zarijete —! Telovaditi bi morali, uriti mišice!«

»Saj sem.«

»Res?«

»Da.«

»Tudi boksali?«

»Teĝa sporta pri nas ne gojimo. Pa telovadbo in rokoborbo sem mnogo gojil.«

»Ste jezdili?«

»Da.«

»Mečevali?«

»V mečevanju sem celò poučeval.«

»Baharija!«

»Se poskusiva?«

»Hvala! Imam že dovolj! In vobče — delo čaka. Sedite spet!«

Vrnila sva se k struĝnici.

Pogovor nama je zastajal, le redko je padla beseda. Mr. Henry je bil v nekaj vaĝnega zamišljen.

Hipoma je prenehal z delom in me pogledal.

»Ste se tudi z matematiko pečali?«

»Pa še zelo rad.«

»Z aritmetiko, ĝeometrijo?«

»Seveda.«

»Z zemljemerstvom?«

»Zelo mnogo. Ne da mi bi bilo treba, sem letal po poljih s teodolitom.«

»In se razumete na zemljemerstvo, res razumete?«

»Da. Udeleževal sem se pri višinskih in vodoravnih merjenjih. Tega seve ne bom trdil, da bi bil izučen zemljemerec.«

»Well! Jako dobro, jako dobro!«

»Pa čemu poprašujete, mr. Henry?«

»Ker imam svoje razloge, razumete! Ni vam treba vedeti, zakaj. Moram prej vedeti, — hm, da, vedeti moram, ali res znate streljati.«

»Poskusiva!«

»Bova tudi! Da, bova! Zanesite se na to!

Kedaj začnete jutri s poukom?«

»Ob osmih.«

»Torej pridite ob šestih k meni! Na streljišče pojdeva, kjer preizkušavam svoje puške.«

»Zakaj pa tako zgodaj?«

»Ker ne morem čakati. Kar skrbi me, da bi vam pokazal, kak greenhorn da ste!

Pa dovolj je tega! Imam druge opravke, ki so mnogo važnejši!«

Menda je bil s cevjo gotov. Odložil jo je, vzел iz omare mnogokoten kos železa in ga začel piliti. Vsaka ploskev je imela luknjo.

Tako se je zatopil v svoje delo, da je čisto pozabil na mene. Oči so se mu svetile, včasi je prenehal s piljenjem in ogledoval svoje delo z ljubečim pogledom, bi dejal, kakor mati svojega otroka. Tisti kos železa je bil za njega gotovo izredne važnosti.

Radoveden sem bil, čemu ga bo rabil.

»Tisto tamle bo pač menda del kake nove puške, mr. Henry?«

»Da!« je odgovoril, kot da se je pravkar spet zavedel moje navzočnosti.

»Pa ne poznam nobene puške, ki bi imela take sestavne dele.«

»Verjamem da ne! Bo nove vrste puška. Najbrž sistem Henry.«

»Ah —! Nova iznajdba —?«

»Yes!«

»Torej pa oprostite, da sem vprašal! Iznajdba je seve vaša skrivnost!«

Pogledoval je skozi luknje, sukalo železo na vse strani, ga pomerjal k cevi, ki jo je prej obdeloval, pa končno dejal:

»Da, moja skrivnost je! Pa zaupam vam, ker vem, da ste zanesljiv človek, ki bo znal molčati. Čeprav ste seveda pristen pravi greenhorn!

Povedal vam bom, kaj da je tole. Repetirka bo namreč, repetirka s 25 streli.«

»Ni mogoče!«

»Držite jezik za zobmi! Nisem neumen, da bi se lotil nemogočih reči!«

»Torej morate napraviti tudi shrambe za municijo, za petindvajset nabojev!«

»Sem jih tudi že!«

»In take shrambe bi bile prevelike in prenerodne. Motile bi strelca!«

»Le ena shramba bo in tista ne bo čisto nič prevelika in ne prenerodna. Tole železo je shramba za naboje.«

»Hm —! Ne razumem se seveda na vašo stroko, ampak — kako je pa z vročino? Cev se bo preveč ogrela!«

»Ji na misel ne pride! Obdelava cevi je moja skrivnost. Sicer pa — ali je treba vseh petindvajset strelcev naenkrat in zaporedoma izstreliti?«

»Težko da bi bilo.«

»Torej! Tole železo bom opilil v kroglo, ekscentrično se bo sukala, petindvajset lukenj ima, te so pripravljene za naboje. Po vsakem strelu se shramba nekoliko zaokrene, nov naboj pride pred cev.

Sem se dolgo let pečal s to mislijo, ni mi hotelo uspeti, sedaj pa pojde, mislim. Henry, the gunsmith,

je na dobrem glasu, s tole repetirko pa se bom proslavil in si zaslužil mnogo mnogo denarja.«

»In slabo vest povrh!«

Začuden me je pogledal.

»Slabo vest —? Zakaj?«

»Ali mislite, da morilec nima slabe vesti?«

»Zounds —! Hočete morebiti reči, da sem morilec —?«

»Zaenkrat še ne.«

»Ali da bom morilec?«

»Seveda!«

»Kako to?«

»Kdor pri umoru sodeluje, je prav tako kriv umora kakor tisti, ki umor izvrši.«

»Vrag vas vzemi! Premislil si bom, preden bom pri kakem umoru sodeloval.«

»Pri umoru enega samega človeka seveda ne boste sodelovali, pač pa boste s svojo repetirko pripomogli k umoru v masah.«

»V masah —? Ne razumem vas.«

»Iznašli ste puško, ki bo lahko vsako minuto oddala petindvajset strellov, dajte jo v roke brezvestnemu lopovu, pa se bo začelo zunaj na prerijah, v gozdovih in gorah krvavo morenje, streljali bodo uboge Indijance kakor pse in v nekaj letih ne bo nobenega rdečekožca več. Ali to ne bo morenje v masah? Ali ga ne boste pravzaprav vi na vesti imeli?«

Nem je strmel v mene.

»In,« sem nadaljeval, »in če si bo lahko vsakdo kupil tako nevarno orožje, boste sicer v kratkem času obogateli, ker jih boste na tisoče prodali, — toda mustangi bodo izginili s prerije in z njimi vsa divjačina, ki daje rdečemu človeku meso in obleko. Tisoči in tisoči lovcev se bodo oborožili z vašo iznajdbo in šli na zapad, kri bo tekla v potokih, ljudi in živali bodo brezvestni lovci pobijali in kmalu bo dežela tostran in onstran Skalnega gorovja izumrla.«

»'sdeath —! Povejte, ali ste res šele pravkar prišli iz Evrope?«

»Da.«

»In niste bili še nikoli v Ameriki?«

»Ne.«

»In na divjem zapadu tudi ne?«

»Ne.«

»Torej popoln greenhorn! In ta greenhorn se širokousti, kot da je praded vseh Indijancev in kot da je tisoč let tod živel in še živi —!

Mladi človek, nikar si ne domišljajte, da me bode ugnali! In če bi bilo tudi vse resnično, kar ste sedajle povedali, mi še vedno ne bo prišlo na misel, da bi ustanovil tovarno za takole orožje. Sam sem dosedaj živel in sam bom ostal, prav nič se mi ne ljubi, da bi se prepiral in jezil z delavci.«

»Saj se vam ni treba! Saj lahko prodate patent na svojo iznajdbo.«

»Le počakajte, sir! Dosedaj sem še vedno imel, kar sem potreboval, in upam, da bom tudi v bodoče še izhajal brez patenta.«

Sedaj pa glejte, da mi odidete! Ne maram poslušati čivkanja negodnega mladiča, ki bi že rad letal, pa še peti ne zna!«

Nisem mu zameril njegove robotosti. Poznal sem ga, tak je bil, in vedel sem, da »hudo gleda, pa dobro misli«. Rad me je imel, pomagati mi je hotel, kjerkoli je le mogel in kolikor je bilo v njegovi moči.

Dal sem mu roko, krepko mi jo je stisnil in odšel sem domov.

Nisem slutil, kako važen da je bil tisti večer za mene in za vse moje življenje, še manj pa, da bo tista težka medvedarica, ki jo je Smith imenoval stari gun, in repetirka, ki še ni bila gotova, da bode ta dve puški kedaj v mojem življenju igrali takovažno vlogo. Veselil pa sem se na drugo jutro, kajti v streljanju sem se mnogo vadil, dobro sem streljal

in prepričan sem bil, da bom preizkušnjo tudi dobro prestal.

Drugo jutro sem bil točno ob šestih že na njegovem domu.

Čakal je že, mi dal roko in porogljiv smehljaj mu je šinil po dobrem, starem, gubavem licu.

»Welcome, sir! Kako zmagoslavno gledate v svet! Ali res mislite, da bodete zadeli tisti zid, ki sem sinoči o njem pravil?«

»Upam, da ga bom.«

»Well! Bomo videli! Pojdite! Vzel bom lovsko puško, vi pa medvedarico. Nočem take teže vlačiti na stara leta.«

Obesil si je lahko dvocevko na ramo, meni pa dal »stari gun«, kakor je imenoval medvedarico, in ki mu je bil pretežek.

Na streljišču je najprvo nabasal obe puški in sam poskusil dva strela iz svoje lahke dvocevke. In potem je hudomušno mignil meni.

Nisem poznal medvedarice, zato sem s prvim strelom zadel le ob rob črnega na tarči. Drugi strel je bil že boljši, tretji pa je zadel naravnost v črno in vsi drugi strelji so šli naravnost skozi luknjo, ki jo je naredil tretji strel.

Poskusiti sem moral še njegovo dvocevko in spet sem zadel v črno.

Od strela do strela je rastlo Henryjevo čudenje, nazadnje pa je butnil na dan:

»Sir, ali ste od samega vrağa, ali pa ste kakor rojeni za westmana! Nisem še videl, da bi bil kedaj kak greenhorn tako dobro streljal!«

Nasmejal sem se.

»Od vrağa nisem, mr. Henry! Takih zvez ne maram.«

»Torej pa morate iti za westmana! Nimate veselja za tak poklic?«

»Zakaj pa ne?«

»Well! Videli bomo, kaj vse se še bo dalo napraviti iz takega greenhorna, kakor ste vi.

In jezditu znate tudi?»

»Za silo.«

»Za silo —? Hm —! Torej ne tako dobro kakor streljati?»

»Pshaw —! Ni taka reč! Kaj je na tem posebnega? Glavno je, da pride človek v sedlo. Če sem le v sedlu, me noben konj več ne spravi iz njega.«

Pozorno me je pogledal, menda da bi videl, ali govorim resnico, ali se samo šalim. Pa ravnodušno sem mu zrl v oči.

Dejal je:

»Res mislite? Za grivo se bodele držali, mislite! Pa vas ne bo vrgel iz sedla —? Se motite! Sicer pa ste čisto pravilno povedali. Glavno je, da pride človek v sedlo, kajti to morate sami opraviti. S konja priti ni težko, to oskrbi konj. Zato bodele tudi mnogo hitreje s konja prišli ko na konja.«

»Meni pa tega konj ne bo oskrbell!«

»Tako —? Bomo videli! Bi poskusili? Lahko koj pokažete, kako pridete na konja in spet nazaj na tla!«

»Dobro!«

»Pa pojdiva!« Ura je šele sedem, ob osmih začnete s poukom, imava torej še dobro uro časa.

Šla bova k Jim Cornerju. S konji trži, serca ima, tisti vam bo že oskrbell!«

Vrnila sva se v mesto in šla h Cornerju. Za hišo je imel prostorno jahališče, obdano z obširnimi hlevi.

Corner sam nama je prišel naproti in vprašal, česa želiva.

»Tale mladi sir trdi, da ga noben konj ne spravi iz sedla,« je začel Henry. »Kaj pravite, mr. Corner? Ali bi smel splezati na vašega serca?«

Trgovec me je premeril in pretehtal z očmi, zadovoljno sam za sebe pokimal pa dejal:

»Kosti ima močne in prožne, se zdi. Sicer pa si mladi ljudje ne zlomijo tako hitro vratu ko stari. Ako hoče gentleman serca poskusiti, mu nič ne branim.«

Poklical je hlapce, jim nekaj naročil in kmalu sta pripeljala dva konjarja serca iz hleva. Osedlan je bil, ves nemiren je plesal in se jima trgal iz rok.

Moj stari Henry se je zbal za mene, strahoma je gledal sedaj konja sedaj mene, me svaril in prosil, naj rajši vse skupaj pustim.

Pa nisem ga poslušal. Strah me ni bilo, vedel sem, koliko znam, in povrh bi me bilo tudi sram, da bi bil pobegnil pred konjem, pa če je bil še tako divji. Poskus je bil zame častna zadeva.

Dal sem si prinesiti bič in si privezati ostroge pa se pognal na konja, seveda šele po nekaterih ponesrečenih poskusih.

Jadrno sta hlapca odskočila, serec pa je šinil z vsemi štirimi v zrak in koj nato na stran.

Trdno sem sedel, čeprav še niti v stremenih nisem bil. Komaj pa da sem spravil noge v stremena, je konj zbesnel. Krivil je hrbet, se vzpenjal na zadnje noge, da je skoraj v znak padel, pa se spet postavil na prednje noge, da mi je pesek letel čez glavo, in ko vse to ni nič pomagalo, je šel k steni in se drgnil ob njo, da bi me spravil iz sedla. Pa bič ga je kmalu spet nagnal proč od stene.

In nato se je začel hud, oster boj med jezdecem in konjem, ki bi bil lahko nevaren za mene. Storil sem vse, kar sem mogel in znal, porabil vse izkušnje, ki sem si jih dotodaj pridobil v jezdenju, ki pa jih tistikrat seve še ni bilo mnogo, napel mišice v stegnih, da sem mislil, konju se morajo vsa rebra položiti, — in nazadnje sem zmagal.

Noge so mi trepetale, ko sem bil spet na tleh, pa tudi serec je bil ves moker od potu in penast, da mu je kar kapalo od gobca, in pokorno je ubogal na vsak migljaj.

Trgovec se je zbal za serca. Dal ga je v odeje zaviti in hlapec ga je moral voditi po dvorišču, da bi se ne prehladil.

Meni pa je dejal:

»Te ga pa nisem verjel, mladi človek! Prepričan sem bil, da bodete že koj pri prvem poskusu ležali na tleh. Razume se, da vam ni treba ničesar plačati. In če mi hočete izkazati uslugo, pa še pridite in naučite žival pameti in pokorščine. Rad vam plačam deset dolarjev za trud, kajti konj je drag in če se nauči pokorščine, še lahko dobro zaslužim z njim. Sicer pa bi mi ostal, ker takega divjaka nihče ne mara.«

»Rad pridem, če vam je prav.«

Henry še ni zinil besedice, odkar sem stopil s konja, le gledal me je in z glavo majal. Tedaj pa je pristopil, udaril v roke in dejal:

»Tale greenhorn je pa res čisto izreden in navaden greenhorn! Mesto da bi se dal iz sedla vreči, je pa skoraj konja zmečkal —.

Kdo vas je neki tega naučil, sir?«

»Gol slučaj. Dobil sem med noge poldivjega ogrskega žrebca, ki tudi nikogar ni pustil blizu. Premagal sem ga polagoma, pa bi bil seveda zmagó skoraj z življenjem plačal.«

»Lepa hvala za tako živino! Mi je že ljubši moj stari usnjati naslonjač, ki nič ne brca, če nanj sedem.

Sedaj pa pojdiva! Kar v glavi se mi vrti! Toda za prazen nič vas nisem šel gledat, kako streljate in jezdite. To si lahko mislite!«

Na ulici sva se poslovila. Henry je šel v svojo delavnico, jaz pa domov.

Tisti dan ga ni bilo več na spregled, tudi naslednja dva dni ne. Tudi jaz nisem imel časa, da bi ga obiskal.

Četrty dan pa je prišel, vedel je, da sem popoldan prost.

»Ako vas je volja, pa pojdiva malo na zrak!«
je povabil.

»Kam?«

»Po mestu. Obiskala bova nekega gentlemana.
Rad bi vas spoznal.«

»Zakaj ravno mene?«

»To vendar lahko sami uganete! Ker še ni videl
nobenega greenhorna!«

»Pa pojdem. Spoznal ga bo!«

Mr. Henry je tisti dan izredno pretkano in pod-
jetno pogledoval po meni. Poznal sem ga, kadar je
bil tak, je pripravljajl zahrbtnost, ki pa je bila ved-
no meni v prid.

Stopala sva nekaj časa po ulicah, potem pa je
nenadoma zavil v neko pisarno. Steklена okna je
imela na ulico in napis je bil na njih, pa tako naglo
me je porinil skozi vrata, da nisem imel časa napisa
prebrati. Le toliko se mi je zdelo, da sem videl be-
sede surveying in office, kar pomeni zemljemersko
pisarno.

In pokazalo se je, da se nisem motil.

Trije gospodje so sedeli v pisarni, mojega sta-
rega Henryja so sprejeli prijazno, mene pa vljudno
in z neprikrito radovednostjo. Prišla sva res v geode-
tično, zemljemersko pisarno.

Česa da moj prijatelj išče v tej pisarni, o tem
sem zaman razmišljajl. Naročati ni imel kaj v takem
uradu, poizvedovati pa tudi ne. Menda je prišel,
sem si mislil, le na prijateljski pogovor.

Beseda je bila res kmalu v polnem teku in nič
čudnega ni bilo, da smo govorili o predmetih, ki so
ležali po mizi. Tak pogovor je bil celò popolnoma
po mojem okusu, sem vsaj lahko tudi sam katero
vmes povedal, prej ko pa če bi bili govorili o ame-
riških razmerah, ki jih kot greenhorn še niti
poznal nisem.

Henry se je tisti dan izredno zanimal za zemlje-
merstvo. Vse je hotel vedeti, po vsem je popraševal,

vse globlje me je zvalil v pogovor in nazadnje je prišlo, da je le še izpraševal, jaz pa sem odgovarjal. Razlagati sem moral, čemu je to in ono orodje in kako se rabi, kako se naredi načrt, kako se rišejo zemljevidi in še mnogo drugega. In bil sem res čisto popoln greenhorn, da nisem ničesar opazil.

Šele ko sem skončal učeno strokovno razpravo o bistvu merjenja s koordinatami, o polarni in diagonalni metodi, o perimetričnem merjenju, o ponavljalni metodi, o trigonometrični triangulaciji, in šele ko sem opazil, da gospodje za mojim hrbtom puškarju živahno namigavajo, — šele tedaj sem zaslutil, da ni vse v redu.

Vstal sem in dal s tem znamenje, da bi rad odšel.

Henry ni ugovarjal, prijazno so naju — topot tudi mene — pozdravili in odšla sva.

Ko sva bila že tako daleč zunaj na ulici, da naju iz urada niso mogli več videti, je Henry obstal, mi položil roko na ramo, obraz se mu je svetil zadovoljstva, in rekel je:

»Sir — človek — fant — greenhorn —! Res iznenadili ste me —! Kar ponosem sem na vas!«

»Zakaj?«

»Ker ste daleč prekosili moja priporočila in pričakovanje onih ljudi tam v pisarni!«

»Priporočila —? Pričakovanja —? Ne razumem vas!«

»Tudi ni treba! Je čisto enostavno. Pravili ste oni dan, da se razumete na zemljemerstvo, in da bi se prepričal, ali ste me morebiti hoteli samo potegniti, sem vas povabil k tistim gentlemanom, ki so moji dobri prijatelji. Potipali so vas nekoliko za vaš učenjaški zob. In našli so, da je vaše znanje zelo trdno. Res častno ste se odrezali!«

»Da sem vas hotel potegniti —? Čujte, mr. Henry, če mislite, da sem takih reči zmožen, vas ne bom več obiskal!«

»Ne smešite se! Ali hočete meni staremu človeku vzeti veselje, ki ga imam, kadar vas vidim? Saj veste, radi tiste podobnosti —!

Ali ste bili kaj spet pri Cornerju?«

»Vsako jutro sem ga obiskal.«

»Ste jezdili serca?«

»Da.«

»Ali bo kaj s tistim konjem?«

»Zakaj bi ne bilo nič z njim? Dvomim le, če bo tudi tisti tako dobro z njim izhajal, ki ga bo kupil. Navadil se je na mene in vrže vsakega drugega iz sedla.«

»Me veseli! Me strašno veseli! Zdi se, kakor je videti, da hoče samo greenhorne nositi.«

Pa pojdiva sedaj v tistole ulico! Poznam tam izvrstno gostilno, kjer se dobro je in še bolje pije. Dobro ste prestali izpit in dan je treba proslaviti.«

Kar razumel ga nisem, svojega Henryja! Čisto spremenjen je bil. On, samotar, zapet človek, ki nikamor ni zahajal, — pa hoče na večerjo v gostilno! Tudi njegov obraz je bil ves drugačen ko po navadi. In njegov glas je bil jasnejši in veselejši kakor običajno. Izpit da sem prestal, tako je dejal —. Beseda se mi je zdela nekoliko čudna. Pa lahko da je bila tudi čisto slučajna. Nisem več mislil na njo.

In po tistem »izpitu« me je vsak dan obiskal in občeval je z menoj kakor se občuje z dobrim prijateljem, za katerega se bojimo, da ga bomo kmalu izgubili. Pa skrbel je obenem tudi, da se nisem poošabil in si preveč domišljeval. Vedno je imel pripravljeno kako bodeče ponižanje, ki je vsakokrat izzvenelo v usodno besedo greenhorn.

Čudno je bilo, da se je ob istem času tudi obitelj, pri kateri sem bil v službi, čisto spremenila v svojem obnašanju do mene. Starši so mi izkazovali večjo pozornost in otroci so bili nežnejši in ubogljivejši ko kedaj prej. Opazil sem poglede, ki bi naj bili tajni in ki so se mi čudni zdeli, prisrčna na-

klonjenost je govorila iz njih, obenem pa tudi otožnost, ki je nisem razumel.

Kake tri tedne po tistem obisku v zemljemerski pisarni je bilo, ko me je nekega dne gospá povabila na večerjo.

Taka povabila so bila redka. Navadno je bil večer čisto moj. In še bolj sem se čudil, ko mi je pravila, da pride tudi mr. Henry in še dva druga gentlemana in da je eden izmed njiju Sam Hawkens, slavni westman. Po kaj je prišel tak slavni westman k nam na večerjo —? Bil sem seve popoln greenhorn, ker tega imena še nikoli nisem čul, veselil sem se pa, da bom videl prvikrat v življenju pristnega westmana, in še celò takega, ki je bil tudi slaven povrh.

Ker sem bil domačin, mi ni bilo treba priti točno ob uri. Stopil sem nekaj minut prej v obednico.

In čudil sem se.

Ni bilo pokrito kakor po navadi, ampak kakor za kako slovesnost. Mala petletna Emica je bila sama v obednici, porabila je priliko in se spravila nad skledo z marmelado. Pravkar je vtaknila prst v njo, ko sem vstopil, in ga nemudoma umaknila, ko me je zagledala, ter si ga brž obrisala ob svojih zlatorumenih kodrih. Nič nisem rekel, le zažugal sem ji s prstom, kakor mora to storiti domači učitelj.

Zbala se me je in da bi popravila svoj pregrešek, je priskakljala k meni in mi nekaj zašepetala na uho, — skrivnost, ki je za njo že gotovo nekaj dni sem vedela in ki je njeno drobno srčece preveč težila.

Zavzel sem se, mislil sem, da je napačno umela pogovor svojih staršev, vprašal sem jo, kaj pravi, in ponovila je:

»Your farewell feast — vaša odhodnica!«

Moja odhodnica —?

To vendar ni bilo mogoče —! Dete je gotovo napačno umelo. Saj mi niso odpovedali —.

Nasmehnil sem se ji.

Tedaj sem čul glasove na hodniku, gostje so prihajali. Šel sem jim naproti, da jih pozdravim.

Vsi trije so prišli obenem. Dogovorili so se, tako sem pozneje zvedel. Henry mi jih je predstavil, nekega malega, okornega človeka, ki mu je bilo ime mister Black, in Sam Hawkensa, slavnega westmana.

Slavnega westmana —!

Zavzet sem ga gledal, svojega prvega westmana, in odkrito moram priznati da menda moj obraz tistokrat ni bil posebno duhovit.

Take postave pač le še nisem videl. Pozneje sem videl seve še vse drugačne čudake. Že sam ob sebi je bil možicelj posebnejš svoje vrste, pa to njegovo posebnost je še podčrtavala okolnost, da je stal na elegantnem hodniku velemestne hiše prav tak, kakor da je kje zunaj v divjini, namreč s klobukom na glavi in s puško v roki.

Mislite si tega posebnježa takole.

Izpod otožno poveznjenih krajnikov obnošenega klobuka, ki bi njegovo starost, barvo in obliko tudi najduhovitejši strokovnjak le s težavo uganil, je gledal sredi kuštravega gozda črne brade nos, ki je bil naravnost ogromno razsežen in ki bi bil lahko tudi največji solčni uri služil za kazalec. Radi bujno razrastle brade se od obraza razen že imenovanega razkošno opremljenega vohala ni videlo druga več ko majhne oči, ki pa so bile izredno bistre in živahne in ki so trenutno mojo malenkost z izrazito hudomušnostjo opazovale. Pa če je možek mene gledal, sem gledal tudi jaz njega. Seveda sem kmalu zvedel, zakaj se tako zelo zanima za mene.

Ta del telesa je počival na truplu, ki je bilo do kolena za nas nevidno in ki je tičalo v stari lovski suknji iz jelenovine. Pomerjena pa je bila ta lovska suknja vsekakor mnogo večji osebnosti in mali možek je tičal v njej kakor otrok v očetovem površniku, ki si ga je za šalo izposodil.

Iz tega obširnega oblačila je spodaj gledalo dvoje suhih srpastih nogic. Tičale so v hlačah, na robih okrašenih z resicami, in tako visoko starost so te prekratke hlače že kazale, da je mali možek gotovo že pred dvajsetimi leti izrastel iz njih. Zato so prostodušno razkazovale dvoje indijanskih škornjev, tako razsežnih, da bi se bil lahko v njih lastnik za silo nastanil z vso svojo malo osebnostjo.

V rokah pa je imel ta »slavni« westman puško, ki bi se je jaz le skrajno previdno dotaknil. Bila je vse prej krepelcu podobna ko puški. Pozneje sem videl na divjem zapadu še marsikatero tako čudaško strelno orožje, pa čudil se nisem več. Iz takega krepelca strelja njihov lastnik bolje ko pri nas ljudje iz prvovrstnih pušk.

Skratka — lepše karikature prerijskega lovca si trenutno nisem mogel misliti, nego je bil mali Sam Hawkens. Pa ni minilo mnogo tednov in znal sem vrednost tega originala v polni meri in pravilno ceniti.

Ko se me je že menda dovolj nagledal, je vprašal puškarja s tankim, otroškim glasom:

»Ali je tale tisti mladi greenhorn, ki ste mi o njem pravili, mr. Henry?«

»Yes!« je Henry pokimal.

»Well! Niste slabo izbrali! In upam, da bo tudi Sam Hawkens njemu ugajal, hihihhi —!«

Prvikrat sem čul njegov visoki, polglasni in prepiti smeh. Koliko tisočkrat sem ga pozneje čul, vsakikrat mi je bil v veselje in v zabavo, pa najsi se mi je hudomušno ali pa dobrovoljno smejal.

Obrnil se je, vrata so se odprla, gospod in gospá sta vstopila.

Pozdravila sta lovca čisto po domače, kot da ga dobro poznata. Seznanili so se seve za mojim hrbtom, kakor sem pozneje zvedel.

In potem smo šli v obednico.

Spet sem se čudil. Greenhorn sem bil! Sam Hawkens vobče ni odložil, ne puške ne suknje ne klobuka. Šele ko so nam odkazali prostore pri mizi, je pokimal svoji stari puški in dejal:

»Pravi westman nikdar ne pusti iz oči svoje puške in jaz svoje Liddy že prav ne! Obesil jo bom tamle na klin.«

Torej »Liddy« je pravil svoji puški —! Ko sem prišel na divji zapad, sem zvedel, da ravna pravi westman s svojo puško kakor z živim bitjem in ji da tudi ime. Puška in lovec divjega zapada sta neločljiva, zato je ta ljubezen zelo umljiva.

Sam Hawkens je stopil k oknu in res obesil puško na rozeto, na kateri je visela zavesa. Tudi klobuk je hotel obesiti k puški. Ko pa ga je snel, so mu, o groza, — lasje obviseli na klobuku.

Strašno je bilo. Tista njegova gola, krvavordeča lobanja, ki niti kože ni bilo na njej —. Gospá je kriknila in otroci so vreščali kar so le mogli.

Sam Hawkens pa se je mirno obrnil k nam in tlejal:

»Ne prestrašite se, myladies im meššurs! Saj ni nič. Nosil sem svoje lastne lase od zgodnje mladosti sem na svoji glavi, pošteno in po pravici, in noben odvetnik si mi jih ni upal odrekati. Pa je prišlo takole eden ali dva tucata Pawneejev nad mene pa so mi lase s kožo vred strgali z glave.

Je bilo preklicano neprijetno čuvstvo, pa sem vse srečno prestal, hihihihih! Sem potem šel v Tekamo pa sem si kupil nov skalp, če se ne motim. Lasulja da je, so pravili, tri debele svežnje bobrovih kož sem plačal za njo. Pa nič ne škodi. Nova koža je mnogo bolj uporabna, nego je bila moja stara. Lahko si jo snamem, kadar mi je vroče, hihihih!«

In obesil je klobuk k puški ter si nataknil lasuljo. Slekkel je še suknjo in jo položil na bližnji stol. Tisto suknjo si je že kdo vedi kolikokrat zakrpal, krpa na krpi je visela in suknja je bila debela in

skorjasta, da je ni izlahka prebodla indijanska puščica.

Tedaj smo videli v celoti njegove sloke, srpasto krive noge. Gornje telo je tičalo v usnjati lovski srajci. Za pasom pa je imel nož in dve pištoli.

Šel je nazaj k mizi, pogledal najprvo mene pa še gospó, hudomušno in zvito, pa dejal:

»Ali bi ne razložila mylady temule greenhornu, zakaj smo se zbrali, preden začnemo, če se ne motim, hihihih!«

Tisti »če se ne motim« je bila Sam Hawkensova priljubljena rečenica.

Gospá je prikimala, se obrnila k meni, pokazala na mlajšega gosta pa dejala:

»Morebiti še ne veste, da je mr. Black tule vaš naslednik, sir?«

Ves prepadel sem jo gledal nekaj časa, pa butnil na dan:

»Moj — na — sled — nik —?«

»Da! Danes obhajamo namreč vašo odhodnico. In zato smo si morali poiskati novega domačega učitelja.«

»Mojo odhodnico —?«

Vse huje je bilo. Torej je Emica le prav slišala —.

Še danes se zahvaljujem usodi, da me v tem trenutku niso fotografirali. Moj obraz je bil namreč podoba poosebljene neumnosti in smešne osuplosti.

»Vašo odhodnico, da, sir!« mi je pokimala z dobrohotnim smehljajem, ki pa po mojem mnenju ni bil čisto nič na mestu. Kajti za na smeh meni prav nič ni bilo.

Gospá je nadaljevala:

»Pravzaprav bi vam bili morali odpovedati. Pa čas je prekratek in nočemo vas zadrževati na potu k sreči in uspehu, ker ste nam ljub in drag.

Zato nam je tudi odkrito žal, da se moramo ločiti, toda želimo vam vse najboljše na pot. Odpo-

tujte v božjem imenu jutri zarana, ker mora tako bitil!»

Kaj je vse to pomenilo —?

»Odpotujem —? Jutri zarana —? O kakem potovanju govorite —? Kam naj odpotujem —?« sem jecljal.

Tedaj me je sam Hawkens udaril po rami in se mi nasmejalo:

»Kam —? Z menoj na divji zapad. Saj ste izvrstno prestali izpit, hihihihihih!

Oni drugi inženjerji odpotujejo že jutri in ne morejo čakati na vas. Brezpogojno morate tudi vi jutri odpotovati. In jaz potujem z vami, jaz in Dick Stone in Will Parker. Najeti smo za vodnike, ob Canadianu navzgor pojdemo, vse gori v Novo Mehiko. Saj vendar ne mislite za vsako ceno ostati tu v mestu in večno veljati za greenhorna —!

Tedaj so se mi odprle oči —.

Vse je bilo dogovorjeno! Z inženjerji bi naj odpotoval, z zemljemerci, morebiti celò s tistimi, ki so pripravljali pot za velike železnice čez zapadne države —!

Kaka bodočnost —!

In ni mi bilo treba mnogo več ugibati.

Moj stari, dobri Henry je pristopil, me prijel za roko in pravil:

»Saj sem vam povedal, zakaj vas imam rad! Pri dobrih ljudeh ste sicer tukaj, pa domači učitelj, — hm, to ni za vas, to ni čisto nič za vas! Na zapad morate!

Obrnil sem se radi vas na Atlantic and Pacific railway society. Izpraševali so vas, izpit ste napravili, ne da bi sami kaj vedeli! In dobro ste ga napravili!

Pa kaj bom več govoril, — nastavili so vas za pomožnega inženjerja. In tule je pogodba!»

Pomolil mi je pismo.

Pogledal sem v njega in ko sem bral, kolika bo moja plača, so mi solze šinile v oči.

Pa Henry še ni bil gotov.

»Jezditi bo treba,« je pravil. »Dobrega konja potrebujete. Kupil sem za vas tistega serca, ki ste ga sami v šolo vzeli in ki noče nobenega drugega nositi ko vas. Dobili ga bode. In puško tudi morate imeti. Dal vam bom medvedarico, tisti stari težki gun, ki se z njim igrate kakor s palčico, ki pa ga jaz ne morem rabiti, ker mi je pretežek. Saj zadenete z njim pri vsakem strelu v črno.

Kaj pravite k vsemu temu, sir, he—?»

Zaenkrat nisem rekel čisto nič, besedo mi je zaprlo. Ko pa sem spet prišel do sape, sem se branil in odklanjal darove. Pa nič ni pomagalo.

Ti dobri ljudje so sklenili, da me bodo osrečili, in globoko bi jih bil užalil, če bi bil trmasto odklanjal, kar so mi hoteli dobrega storiti.

Da bi mi onemogočila vsako nadaljno ugovarjanje, je gospá sedla za mizo in dala znamenje, da se večerja začne. Med jedjo pa o tej stvari nismo smeli več govoriti.

Šele po večerji sem zvedel za vse podrobnosti.

Vlada je pripravljala načrt za veliko železnico, ki bi naj šla iz St. Louisa po ozemlju Indijancev, skozi novo Mehiko, Arizono in Kalifornijo do Tihlega morja. Razdelili so to ogromno progo na odseke in na vsak odsek poslali skupino zemljemercev, ki bi naj svet pregledali in izmerili.

Del proge, na katerem bi naj deloval jaz s tremi inženjerji pod vodstvom nadinženjerja, je ležal med izvirki Canadiana in Rio Pecos. Trije scouti — stezosledci, vodniki —, Sam Hawkens, Dick Stone in Will Parker, bi nas naj spremljali na zapad, četa izbranih lovcev in westmanov bi naj skrbela za našo varnost. Poleg njih pa nam je bilo seveda še zagotovljeno tudi varstvo vseh trdnjav, ki ležijo na ozemlju Indijancev. Kajti prav radi neukro-

čenih indijanskih plemen, ki so še vedno strašila po tistih krajih, je bila naša služba precej nevarna.

Da bi me popolnoma iznenadili, so mi do tistega večera vse prikrivali. Za zaroto sem zvedel torej precej pozno, komaj nekaj ur pred odhodom, pred svojim prvim odhodom na divji zapad.

Skrbelo me je radi opreme. Pa pomirili so me, do podrobnosti je bilo vse preskrbljeno. Ni bilo treba druga, ko da obiščem svoje bodoče tovariše inženjerje. Čakali so na mene na stanovanju našega vodje, nadinženjerja.

Šel sem še tisti večer k njim, Henry in Sam Hawkens sta me spremljala. Prijazno so me sprejeli, bili so obveščeni o »zaroti«, ki se je pletla zoper mene, vedeli so, da gre za iznenadenje, niso mi zamerili, da sem tako pozen.

Drugo jutro sem se poslovil od obitelji in od otrok, ki sem jih poučeval, in šel k Henryju, svojemu puškarju.

Zahvaljeval sem se mu. Pa ni mi pustil govoriti, stisnil mi je roko in dejal robato, kakor je bila njegova navada:

»Jezik za zobe, sir! Saj sem vas le zato poslal ven na zapad, da bo tudi moj stari gun lahko spet katero vmes povedal.

Ko se vrnete, pridite k meni pa mi pripovedujte, kaj ste doživeli! In tudi, česa ste se naučili. In videli bomo, ali ste še to, kar ste danes, in ste res, četudi nočete priznati, — namreč greenhorn, pravi, pristni greenhorn!«

In po teh besedah me je porinil skozi vrata.

Pa videl sem, da so se mu solze bleščale v očeh —.

II.

Bizoni in mustangi.

Prelepi jesenski dnevi so šli h kraju.

Dobre tri mesece smo že bili zunaj v divjini, ločeni od sveta in kulture, delali smo in merili in računali, naši sosedni odseki so se že skoraj vsi vrnili domov, mi pa še vedno nismo bili gotovi.

Delo v našem odseku je namreč le počasi napredovalo. To pa iz raznih vzrokov.

Kakor sem že povedal, je bila proga zamišljena od St. Louisa na zapad ter čez Novo Mehiko, Arizono in Kalifornijo k Tihemu morju. Po prerijah zapadno od Misisipija bi naj proga potekala ob južnem Canadianu. Do izvirkov Canadiana ji je bila torej smer nakazana ob teku reke. Pa tudi po gorati Novi Mehiki in Arizoni so smer proge že vnaprej določali prelazi in doline. Odseki, ki so merili te dele proge, so imeli torej precej lahek posel, ker jim ni bilo treba smeri šele iskati.

Naš del proge pa je ležal med izvirkami Canadiana in Rio Pecos. Svet tam je valovita prerija in najugodnejšo smer smo morali šele sami iskati. Treba je bilo svet pregledati, cele dneve smo jezdili okoli in potovali, merili in primerjali, preden smo se lotili šele pravega dela. In to nam je vzelo mnogo časa.

Počasi pa je napredovalo naše delo tudi zato, ker smo morali biti previdni. Merili smo železnico po nevarnem ozemlju. Kiowe, Komanči in Apači so se klatili po njem, posebno jeseni ob času velikih lovov. In ti indijanski rodovi so smatrali svet za

svojo lastnino ter niso hoteli ničesar vedeti o kaki železnici. Vsako srečanje s temi krvoločnimi plemeni je utegnilo biti za nas nevarno in usodno, zato smo morali biti skrajno previdni, niti slutiti niso smeli, kaj počenjamo na njihovem ozemlju. Kar nas je seveda tudi zelo zadrževalo pri delu. Niti na lov nismo smeli hoditi, streljanje bi nas bilo izdalo in Indijanci bi bili našli našo sled. Z voli smo dovažali iz trdnjave Santa Fé živila in vse drugo, kar smo potrebovali. Ta dovoz pa je bil tudi zelo počasen in negotov, mnogokrat prav radi tega nismo mogli dalje, ker smo morali čakati na vozove.

Pa bili bi vkljub temu gotovi s svojim odsekom, da smo se res vsi pridno držali dela. Toda naša družba je bila nesrečno sestavljena.

Omenil sem, da so me v St. Louisu tisti večer pred odhodom moji tovariši, nadinženjer in njegovi trije pomočniki, zelo prijazno sprejeli. Veselil sem se že vnaprej, da bom dobro izhajal z njimi, pa zmotil sem se.

Moji tovariši so bili pristni yankeeji in jaz sem bil za nje navaden greenhorn, neizkušen Dutchman, kakor zaničljivo pravi zaigrizeni Amerikanec Nemcu, kadar ga hoče obdariti s psovko. Le denar so hoteli zaslužiti, kako opravijo svoje delo, to jim je bilo malo mar. Razume se, da sem jim bil s svojimi poštenimi nazori o dolžnosti in s svojo vestnostjo zelo napoti in njihova začetna prijaznost se je kmalu izprevrgla v preziranje, da ne rečem v sovraštvo.

To pa me ni prav nič motilo, vestno sem vršil svojo dolžnost.

Ni bilo dolgo, pa sem tudi opazil, da njihovo znanje ni bilo nič kaj posebno. Težje posle so meni porivali, sami pa so si lajšali pusto življenje v divjini, kar so le mogli. Tudi temu nisem ugovarjal, ker sem takih misli, da delo človeka le oplemeni in okrepi.

M. Bancroft je bil nadinženjer in vodja našega odseka. Bil je še najsposobnejši. Na žalost pa sem opazil, da je vdan žganju. Dobili smo namreč nekaj sodčkov te pogubne pijače iz trdnjave Santa Fé in od tedaj se je pečal s sodčki mnogo podrobneje nego z merilnim orodjem. Zgodilo se je, da je včasi po cele dneve pijan ko sekira ležal kje za grmom. Žganje smo morali plačati vsi, tudi jaz, in moji trije tovariši, Riggs, Marcy in Wheeler, so pili z Bancroftom za stavo, da bi ne bili prikrajšani na svojem deležu. Jaz seveda nisem pil niti kapljice in ker te štiri gentlemane žganje ni ravno posebno navdušilo za delo, sem bil jaz tisti, ki je moral za nje delati, sami pa so preživljali cele dneve menjaje se pri sodčkih in v šotorih ali pa za grmovjem, kjer so prespavali svojega mačka. Najljubši mi je bil še Wheeler. Priznaval je vsaj, da se trudim za vso družbo, ne da bi bila moja dolžnost. Razume se samo po sebi, da je naše delo v takih razmerah zelo počasi napredovalo.

Kar je bilo še ljudi z nami, so bili vsi prav tako malo vredni. Dvanajst »westmanov« nam je bilo odkazanih za varstvo. Že v St. Louisu sem se veselil na to »odlično družbo« in kot novinec sem izprva res z vso spoštljivostjo zrl na te junake divjega zapada. Toda kmalu so se mi odprle oči. Ti ljudje niso bili nikaki slavni westmani, ampak propalnice najnižje vrste.

Dobili so nalog, naj skrbijo za naše varstvo in da naj nam pomagajo pri merjenju. Na srečo se vse tri mesece sem ni nič pripetilo, ni nam bilo treba pribežati pod njihovo »varstvo«. Pa bi si bil tudi dobro premislil, preden bi bil pri teh sumljivih ljudeh varstva iskal. O njihovi pomoči pri našem delu pa morem le toliko reči, da se je zbralo krog nas dvanajst največjih lenuhov iz vseh kotov Zedinjenih držav.

Prav žalostne razmere so vladale v naši družbi!

Bancroft je bil postavljen za načelnika našemu odseku. Se je tudi prav gospodovalno obnašal, le da ga nihče ni ubogal. Smejali so se mu, kadar je naročeval in zapovedoval, to ga je ujezilo, klel je, kakor še nikdar nisem čul človeka preklinjati, in v svoji užaljenosti si je poiskal tolažbe v žganju. Higgs, Marcy in Wheeler pa so bili prav taki kakor njihov načelnik.

Da rešim, kar se je še dalo rešiti, sem sam vzel v roke vajeti v tej nebrzdani družbi, seveda tako, da nihče tega ni opazil. Veljal sem za mladega, nezkušenega človeka, za greenhorna, ki nima med starejšimi nobene besede. Da sem bil nepreviden, da sem zapovedovalno govoril, na ves glas bi se mi bili smejali. Ne, previdno in rahlo sem jih moral voditi za vajeti, nekako tako, kakor pametna žena vodi svojega upornega in trmastega soproga, ne da bi kaj slutil. Ti poldivji, nebrzdani ljudje so me po desetkrat na dan opsovali za greenhorna, storili pa so le, kar sem hotel jaz, ker sem jim navidezno pustil njihovo voljo.

Pri tem me je krepko podpiral Sam Hawkens s svojima tovarišema Dick Stonetom in Will Parkerjem. Ti trije ljudje so bili edini poštenjaki v naši družbi in izkušeni, pametni, pogumni westmani, res slavni, ki so bila njihova imena znana daleč po zapadu. Tega si o malem Samu nisem mislil, tistikrat, ko sem njegovo smešno postavico prvič videl v St. Louisu.

Držali so se mene in so se drugih izogibali, pa seve tako, da jih niso razžalili. In znali so se uveljaviti v naši neukročeni družbi, posebno Sam Hawkens s svojo šegavostjo je vse dosegel, kar je hotel. In kadarkoli je s svojim pol resnobnim, pol smešnim nastopom kaj dosegel, je vsikdar znal obrniti stvari tako, da je bil uspeh mojim namenom v korist.

Med Samom in med menoj se je polagoma razvilo razmerje, ki bi ga najbolje imenoval varuštvo

nad mladoletnim človekom. Vzel me je v svoje posebno varstvo, kakor se vzame v varstvo človeka, ki ga niti vprašati ni treba, ali je s takim varstvom zadovoljen ali ne. Jaz sem bil neizkušen, mlad greenhorn, on pa izkušen, slaven westman, njegove besede in njegova dejanja so morala meni veljati za nezmotljiva.

In kadarkoli sva imela čas in priliko, me je poučeval o vsem, kar mora vedeti in znati pravi westman, ki živi na divjem zapadu. In če priznavam, da sem pozneje ob strani Winnetoua dovršil visoko šolo westmana, moram tudi priznati, da je bil Sam Hawkens za mene osnovna šola westmanskih spretnosti in vrlin. Celò lasso mi je lastnoročno spletel in mi dovolil, da sem se na njegovi mali osebici vadil in uril v metanju tega nevarnega orožja. In ko sem se toliko naučil, da se je zanka pri vsakem metu nezmotljivo ovila krog njegovega suhljatega telesca, je bil zelo vesel.

»Lepo, moj mladi sir!« je hvalil. »Tako je prav! Pa radi te pohvale si le kar nič ne domišljajte! Dober učitelj mora včasih tudi najbolj neumnega učenca pohvaliti, da mu ne upade pogum, sicer bi za večno obsedel. Vzgojil sem že marsikaterega mladega westmana, pa nobeden še ni bil tako neroden kakor vi, mnogo prej so se vsega naučili, vse hitreje so me razumeli. Toda če se bodete še nadalje neumorno vadili in učili, utegne biti, da vas po kakih šestih, osmih letih nihče več ne bo imenoval greenhorna. Do tedaj pa se tolažite s staro, izkušeno resnico, da tudi neumen človek lahko kaj doseže in včasih še več ko tisti, ki misli, da je pameten, če se ne motim.«

Čisto resnobno je vse to pripovedoval. In tudi jaz sem ga čisto resnobno poslušal, čeprav sem dobro vedel, kako popolnoma drugače da moj prijatelj misli.

S takimi in sličnimi nagovori je končaval vaje. Vsaka pohvala je bila zabeljena z obilico green-

hornov in neumnežev, pa tudi z obilico pristne šegavosti. Mali Sam je bil izvrsten pedagog, ni mi pustil, da bi se prevzel. In prav zato, ker sem vedel, kako v resnici misli, sem bil prav rad v njegovi šoli. Bila je za mene oddih in razvedrilo in njegovemu zbadanju sem se vsakikrat prav iz srca nasmejal. Seveda, če bi njega ne bilo, bi si nikdar ne bil vzel časa za ta pouk, kajti poklicnega dela sem imel čez glavo dovolj.

Omeniti še moram, da sva svoje vaje skrbno skrivala. Nihče naju ni smel opazovati, nihče ni smel niti vedeti o njih, šla sva vedno daleč v stran iz tabora. Tako je hotel Sam in ko sem ga nekoč vprašal, zakaj tako skriva, je dejal:

»Radi vas tako delam, sir! Tako strašno ste nerodni, da bi še mene bilo pod kožo sram, če bi naju tovariši gledali. Takole, sedaj pa veste, hihihihih! Poboljšajte se!«

Zato pa je bila tudi vsa družba prepričana, da v zadevah orožja in telesnih moči ne pomenim mnogokaj, da sem tudi v tej rečeh pravi greenhorn. Kar pa me ni prav nič jezilo.

Vkljub vsem težkočam in vsej naši počasnosti je delo le napredovalo in v dobrem tednu, tako sem upal, bi bili dosegli začetek proge, ki jo je meril sosednji odsek zapadno od nas.

Tedaj pa so se dogodile reči, ki so naše delo burno in nepričakovano prekinile.

Začelo se je tisti dan, ko je bilo treba odposlati sela k sosedom. Naše delo je bilo namreč tako, da smo morali biti v stikih z odseki, ki so merili pred nami in za nami. Neprestano so potovali seli od nas k sosedom in od sosedov k nam. Zato smo se s sosedmi dobro poznali in zato sem tudi vedel, da je vodja odseka, ki je delal pred nami, zelo sposoben in odločen mož.

Tudi tisti dan je bilo treba odposlati sela. Nadinženjer Bancroft pa je odločil, da pojde osebno k

sosednjemu odseku. Eden naših westmanov bi ga naj spremljal.

Nedelja je bila. Za odhodnico, — Bancroft je računal, da bo izostal štiri do pet dni — si je še privoščil požirek žganja in je povabil tudi tovariše k sodčku. Mene seveda ne, ker je vedel, da itak ne pijem. Hawkens, Stone in Parker pa so povabilo odklonili.

In kakor sem slutil, tako je tudi prišlo.

Iz enega požirka jih je narastlo več, odhod se je zavlekel in družba ni prej nehala, da že nobeden več ni mogel piti. Vse je bilo pijano, Bancroftu so se zapletale noge in jezik in o odhodu seveda nihče več besedice ni znil. Pijana družba je storila, kar je edino mogla storiti, zlezla je za grmovje in zaspala.

Kaj bo sedaj —? Sela smo morali poslati, ti ljudje pa so gotovo spali globoko v popoldan. In tistikrat bi bilo za odhod že prepozno.

Najbolje je bilo, sem zasodil, da sam odjezdim. Toda — ali sem smel oditi? Dva dni sem rabil do sosedov in dva dni nazaj in prepričan sem bil, da bi v teh štirih dneh delo niti za korak ne napredovalo.

Posvetoval sem se s Hawkensom. Med pogovorom je nenadoma pokazal proti zapadu:

»Ne bo treba jezdit, sir! Lahko se zmenite kar z onimale, ki tamle zunaj prihajata!«

Pogledal sem.

Dva jezdeca sta se nam bližala, belokožca sta bila. Enega sem spoznal, star scout je bil, ki nas je že nekaterekrati obiskal in nam prinesel vesti od sosednje proge. Z njim je jezdil mlajši človek, ki ni bil oblečen kakor so oblečeni lovci na zapadu. Nisem ga poznal.

Šel sem jima naproti. Obstala sta in neznanec me je vprašal po imenu. Ko sem mu ga povedal, me je pozorno, pa prijazno ogledoval in dejal:

»Torej vi ste tisti mladi, nemški gentleman, ki tod vse delo opravi, medtem ko drugi lenarijo! Go-

tovo bodete vedeli, kdo da sem, če vam povem svoje ime. Jaz sem White.«

Mr. White je bil vodja odseka, ki je meril zapadno od nas, torej tisti, h kateremu smo hoteli davi sela poslati. Sam je prišel, gotovo se je kaj posebnega zgodilo.

Razjahal je, mi podal roko in iskaje gledal po taboru. Ko je opazil pijano družbo za grmovjem, mu je šinil umevajoč, pa prav nič prijazen smehljaj po obrazu.

»So seveda pijani?« je vprašal.

Pokimal sem.

»Vsi?«

»Da. Mr. Bancroft je mislil jezdit k vam, pa se je hotel prej še posloviti od tovarišev. Zbudil ga bom in —.«

Prekinil me je.

»Stojte! Naj spijo! Ljubo mi je, če lahko z vami govorim, ne da bi naju slišali. Pustite jih pa pojdiva malo tjale v stran!

Kdo so tisti trije, ki so stali pri vas, ko sem prišel?«

»Sam Hawkens, Dick Stone in Will Parker, naši najzanesljivejši scouti.«

»Ah, Hawkens —! Tisti mali šegavi posebnež —! Čul sem o njem, vrl človek je. Pokličite ga in tudi njegova dva tovariša! Naj pridejo z nama malo na sprehod.«

Mignil sem tovarišem. Prišli so bliže.

Vprašal sem vodjo:

»Sami prihajate, mr. White —. Ali se je kaj posebnega zgodilo?«

»Nič posebnega ne. Le pogledati sem hotel, kaj se tu pri vas godi, in z vami, prav z vami, sem hotel govoriti. Mi smo gotovi, vi pa še ne —!«

»Temu je kriv težavni svet, po katerem merimo. Kmalu —.«

»Vem vem! Žal vse vem! Da se niste vi sami trudili za tri, bi bil Bancroft še danes tam, kjer je začel.«

»To nikakor ni čisto pravilno, mr. White! Ne vem sicer, odkod ste se navzeli tega čisto napačnega mnenja, da sem ravno jaz najpridnejši izmed vseh tule, ampak moja dolžnost —.«

»Le molčite, sir! Seli so prihajali od vas k nam, tudi sami smo jih pošiljali, kakor veste, izpraševal sem jih, ne da bi kaj zaslutili, in sem vse zvedel.

Je sicer lepo in plemenito, da zagovarjate tele pijance, toda meni gre za resnico. In ker vidim in slišim, da mi v svoji velikodušnosti nočete vsega povedati, ne bom vas izpraševal po razmerah v vašem taboru, ampak Sam Hawkensa. Sedimo tule!«

Med pogovorom smo prispeli do našega šotora. White je sedel in tudi nas povabil, naj prisedemo.

In potem je začel Hawkensa in Parkerja izpraševati. Odgovarjala sta mu po resnici, ne preveč ne premalo. Ugovarjal sem sicer tu pa tam, zagovarjal tovariše in skušal omiliti trde besede, ki so padale na njihov račun, pa White se ni zmenil za moje posredovanje, ponovno me je prosil, naj neham in naj se ne trudim, ker da moj zagovor itak nič ne pomaga.

In ko je vse zvedel, me je prosil, naj mu pokažem naše načrte in dnevnike.

Ni mi bilo treba ubogati, White ni bil naš načelnik, ni nam smel zapovedovati. Pa vkljub temu sem mu pokazal zapiske, ker bi ga bil sicer razžalil in ker sem vedel, da mi hoče le dobro.

Vse si je natančno ogledal in ko me je vprašal, kdo je risal in zapiske vodil, se mu nisem mogel zlagati, povedal sem mu resnico, da sem sam risal in pisal, ker res nobeden mojih tovarišev ni niti črtice potegnil niti besedice zapisal.

»Toda iz tega dnevnika ni razvidno, koliko dela je vašega in koliko vaših tovarišev!« je pravil. »Preveč dobrosrčni ste!«

Tedaj je potegnil Hawkens obraz v zvite gube in dejal:

»Le sezite mu tamle v žep notranje suknje, mr. White! Tam tiči neka pločevinasta reč, sardine so bile v njej. Sardine je pojedel, mesto njih pa je shranil v škatlo neke papirje. Bo pač njegov zasebni dnevnik, če se ne motim. In v njem se bo že čisto drugače bralo ko pa v temle službenem poročilu, ki v njem skuša izmazati svoje nemarne gospode tovariše.«

Sam je vedel, da sestavljam za sebe poseben zapisnik in posebne risbe in da jih imam shranjene v stari konzervni škatli. Ni mi bilo prav, da jih je omenil. Kajti White je koj prosil, naj mu jih pokažem.

Kaj bi naj bil storil —? Ali so si tovariši zaslužili, da se za nje mučim in peham, pa se mi še niti zahvalijo ne, in da bi svoje delo nazadnje še zamolčal njim na ljubo —? Nisem jim hotel škodovati, pa tudi Whiteja nisem hotel užaliti.

Dal sem mu svoj dnevnik, pa le s pogojem, da nikomur ne bo o njem besedice omenil.

Prebral ga je, mi ga vrnil in dejal:

»Pravzaprav bi moral tele papirje s seboj vzeti in jih v St. Louisu izročiti družbi. Vaši tovariši so čisto nesposobni ljudje, ki ne zaslužijo niti da bi se jim le en sam dolar izplačal, vam pa gre trojna plača!

Toda kakor hočete! Le na eno vas opozarjam. Dobro shranite tele papirje, utegnejo vam še koristiti! Lahko se še vse mogoče zgodi.

Sedaj pa pojdemo in zbudimo tiste slavne gentlemane!«

Vstal je in z glasnim halo klical inženjerje.

S steklenimi očmi in prebledelimi pijanimi obrazi so prišli »gentleman« izza svojih grmov. Bancroft se je razhudil. Zakaj da ga budimo, je pravil, pa je koj utihnil, ko sem mu povedal, da je prišel mr. White od sosednjega odseka. Ni ga poznal, nista se še vi-

dela. In prvo, kar je storil, ko sta se spoznala, je bilo, da mu je ponudil kozarec žganja.

Toda slabo je naletel. White je navezal na ponudbo pridigo, kakršne Bancroft v življenju še ni slišal.

Nekaj časa je naš nadinženjer strmel v njega in molčal, potem pa je planil, ga prijel za roko in ga nahrul:

»Sir, povejte mi, kako vam je pravzaprav ime!«

»White mi je ime, saj ste čuli!«

»In kaj ste pravzaprav?«

»Nadinženjer sosednjega odseka.«

»Ali vam sme kateri izmed nas tam kaj zapovedovati?«

»Mislim da ne.«

»Dobro! Moje ime je Bancroft in jaz sem nadinženjer tukajšnjega odseka. Nihče mi tukaj ne zapoveduje, najmanj pa vi, mr. White!«

»Res je, da smo si popolnoma enaki,« je mirno odgovoril White. »Nobeden izmed naju nima pravice drugemu zapovedovati. Pa če eden vidi, da drugi zanemarja svoje dolžnosti in s tem škoduje podjetju, kateremu oba služita, ga je dolžan opozoriti na njegov pogrešek. In to sem tudi storil, zapovedal pa vam nisem ničesar! Vaš poklic tu, se zdi, je ta, da praznite sodčke. Našel sem šestnajst pijanih ljudi, ko sem pred dvema urama prispel, in —.«

Bancroft je sumljivo pogledal.

»Pred dvema urama —? Torej tako dolgo ste že tukaj —?«

»Da. Pregledal sem risbe in zapiske in si tudi dal povedati, kdo jih je naredil. In zvedel sem, da ste vi drugi dobesedno ves čas sem lenobo pasli, eden sam pa in povrh še najmlajši, on pa je moral vse delo opraviti za vas!«

Jezno je šinil Bancroft okoli.

»Vi ste to povedali —!« mi je siknil v obraz. »In nihče drug! Vi, podli lažnik, vi — vi zahrbtni izdajalec!«

»Ne!« me je zagovarjal White. »Vaš mladi tovariš vas nikakor ni zahrbtno izdal, še zagovarjal vas je in le dobro je govoril o vas. Svetujem vam, da ga prosite odpuščanja, ker ste ga imenovali lažnika in izdajalca!«

»Za odpuščanje da bi ga prosil —?« se je zaničljivo smejal Bancroft. »Mi niti na misel ne pride! Tale greenhorn niti trikota in štirikota ne zna ločiti, pa si domišljuje, da je zemljemerec. Naše delo je zastajalo, ker je vse narobe naredil in nas zadrževal in ker smo morali za njim popravljati. In ako nas je pri vas obrekoval in črnil, mesto da bi bil priznal svojo nevednost, je čisto pravilno, če —.«

Dalje ni prišel.

Mesece sem sem potrpel s temi ljudmi in prenašal njihovo oholost in nadutost in jim pustil, naj so si o meni mislili, kar so hoteli. Tedaj pa mi je bilo dovolj. Da me je Bancroft vedoma in namenoma in še pred tujcem psoval in imenoval lažnika in izdajalca in mi podtikal, da sem lenaril, — tega nisem hotel mirno vtakniti v žep in tudi nisem smel. Pokazati sem hotel in moral, da so se v meni zmotili.

Prijel sem Bancrofta za ramo in mu jo stisnil, da mu je od bolečin besedo vzelo, pa dejal:

»Mr. Bancroft, preveč žganja ste pili, pijani ste in svoje pijanosti še niste dovolj prespali! In ker ste pijani, razumete, pijani, zato naj bo, kot da niste izgovorili tistih besed!«

»Jaz pijan —? Meša se vam!«

»Pijani ste, da! Kajti če bi vedel, da niste, in da ste torej tiste psovke premišljeno izgovorili, bi vam dal okusiti svojo pest kakor pobalinu. Ali se še drznete trditi, da niste pijani?«

Še vedno sem ga krepko in trdno držal za ramo. Gotovo si nikdar ni mislil, da se je mene, mladiča,

treba bati. Pa topot se me je bal, to sem mu videl na očeh. Ni bil slabič, pa mojega obraza se je menda le prestrašil.

Ni hotel priznati, da je še pijan, svojih žalitev pa tudi ni hotel vzeti nazaj. Zato se je obrnil na vodjo westmanov, ki so mu bili dodeljeni v varstvo:

»Mr. Rattler, ali bodete mirno gledali, da se me tale človek drzne lotiti? Ali niste zato tukaj, da nas branite?«

Rattler je bil velik, plečat človek, moči je imel za tri druge, sirovež prve vrste je bil in Bancroftov najzvestejši pomagač pri pijančevanju. Mene ni mogel videti. Zato je z veseljem pograbil ugodno priliko, da iztrese nad menoj svojo jezo, ki jo je menda že dolgo kuhal.

Stopil je trdo k meni, me prijel za ramo, kakor sem jaz prijel Bancrofta, in dejal:

»Ne, tega ne bom mirno gledal, mr. Bancroft! Tale mladi otrok še svojih prvih nogavic ni sezul, pa bi rad grozil nam starejšim, bi nas rad zasramoval in obrekoval.

Roko proč od mr. Bancrofta, fante, sicer ti pokažem, kak greenhorn da si!«

Zadnje besede so bile naslovljene na mene. Da bi jim dal več poudarka, me je potresel za ramo.

Nisem se ga bal. Še ljubo mi je bilo, da se je vtaknil vmes, ker je bil močnejši in nevarnejši nasprotnik ko Bancroft. Če sem njega ugnal, je več zaleglo, ko pa če bi bil samo Bancroftu pokazal, da se ga ne bojim.

Iztrgal sem se mu in mu hladno dejal:

»Mladič da sem, greenhorn —? Prekličite takoj, mr. Rattler, sicer vas treščim ob tla!«

»Vi mene —? Treščili da me bodete —? Takle greenhorn je res tako neumen, da misli —.«

Več ni povedal.

Treščil sem ga s pestjo po sencu, da je padel ko vreča in nezavesten obležal.

Nekaj trenutkov je vladal gluh molk. In potem je vzkliknil eden Rattlerjevih tovarišev:

»All devils —! Ali bomo mirno gledali, kako tale pritepeni Dutchman našega poveljnika pesti? Alo, primimo ga, lopova!«

Planil je v mene.

Dvignil sem nogo in ga sunil v trebuh. Tak sunek zanesljivo podere nasprotnika na tla in mu za nekaj časa vzame sapo in tudi moč. Le da je treba pri tem trdno stati na nogah.

Napadalec je zletel po tleh. V hipu sem klečal na njem, omotil tudi njega s pestjo pa skočil na noge, izdril oba samokresa ter zaklical:

»Kdo še? Le sem z njim!«

Rattlerjeva družba bi me bila seveda najrajši napadla, deset proti enemu, in maščevala klavrní poraz svojih dveh tovarišev. Gledali so drug drugega, kdo bo začel. Svaril sem jih:

»Poslušajte, ljudje! Kdor se le gane ali le samo iztegne roko po orožju, dobi takoj kroglo v glavo! Mislite o greenhornih vobče kakor hočete, o nemških greenhornih pa vam bom dokazal, da je eden sam kos dvanajstim takim westmanom, kakor ste vil!«

In Sam Hawkens se je tedaj postavil poleg mene ter povedal:

»In tudi jaz, Sam Hawkens, vas svarim, če se ne motim! Tegale mladega, nemškega greenhorna sem vzel pod svoje varstvo. Kdor mu le las skrivi, temu ustrelim nemudoma luknjo v telo! Čisto za res! Zapomnite si to, hihihih!«

Tudi Dick Stone in Will Parker sta se postavila poleg mene in pokazala, da se popolnoma strinjata s tem, kar je Sam Hawkens povedal.

To je zaleglo.

»Westmani« so me pustili pri miru, mrmraje so kleli v svoje brade pa se lotili padlih dveh tovarišev, da ju spet spravijo k zavesti.

Bancroft je storil, kar je bilo za njega edino pametno, — izginil je v svojem šotoru. Svoja dva tovariša pa so westmani odnesli na svojo stran tabora.

White me je ves čas sem gledal z velikimi, zavzetimi očmi in majal z glavo. Končno je dejal z neprikritim čudenjem:

»Ampak, sir, to je strašno —! V vaše roke bi ne prišel rad! Res kar Shatterhand bi vas bilo treba imenovati, ker kar s pestjo treščite na tla človeka, pa še takega težkega in močnega človeka povrh! Kaj takega pa še nisem videll!«

Njegov predlog je malemu Hawkensu silno ugaljal. Hudomušno je zahihital:

»Shatterhand —! Hihihih —! Greenhorn, pa ima že bojno ime —! In še kako ime! Da da, če Sam Hawkens na koga meče svoje oči, potem bo pač že nekaj iz njega, če se ne motim! Shatterhand, Old Shatterhand —! Čisto kakor Old Firehand, ki je tudi westman pa močen ko medved.

He, Dick in Will, kaj pravita k temu imenu?«

Nisem čul, kaj pravita. White me je prijel za roko, me peljal na stran in dejal:

»Zelo mi ugajate, sir! Ali bi ne hoteli iti z menoj?«

»Hotel ali ne, mr. White, — ne smem!«

»Zakaj ne?«

»Ker me veže dolžnost.«

»Pshaw —! Na mojo odgovornost!«

»Hvaležen sem vam, pa ne pomagalo bi mi dosti, če se sam ne morem zagovarjati. Poslali so me sem, da delam pri tem odseku, in ne smem ga zapustiti, ker še nismo gotovi.«

»Bancroft bo že sam opravil delo s svojimi ljudmi.«

»Bo —. Pa kedaj —? In kako —?«

»Pomislite, da tukaj niste več varni!«

»Zakaj ne?«

»Še vprašate —? Ali ne razumete, da vas bodo odslej ti ljudje sovražili ko smrt?«

»Zakaj? Nikomur nisem nič žalega storil!«

»Je res. Ali vsaj res je bilo. Pa treščili ste dva izmed njih na tla in tega vam ne bodo pozabili. Maščevali se bodo!«

»Morebiti. Ne bojim se jih. Mislim, da prav radi mojih pesti se me bodo bali in mi ne bodo preblizu prišli. Očitno vsaj se me nihče ne bo upal napasti. In povrh so trije pošteni westmani na moji strani, Hawkens, Stone in Parker.«

»Pa kakor želite! Človek je sam svoje sreče kovač, pa večkrat tudi svoje nesreče. Potreboval bi vas bil —.

Pa vsaj spremljali me bodete nekoliko?«

»Kedaj?«

»Takoј.«

»Že mislite oditi, mr. White?«

»Da. Našel sem tukaj take razmere, da se mi prav nič ne ljubi dalje ostati, nego je neobhodno potrebno.«

»Pa okrepčali bi se vsaj malo, preden odidete!«

»Ni treba. V torbah na sedlih imam živeža dovolj.«

»Ali se ne bodete poslovili od mr. Bancrofta?«

»Se mi nič ne ljubi.«

»Pa ste vendar prišli, da se radi proge pomenite z njim —.«

»Seveda. Pa to lahko tudi vam povem. Vi me bodete še bolje razumeli ko oni drugi —.

Pa nekaj druga moram še povedati.«

»Ali ne velja, da bi tudi tisto meni povedali?«

»Seveda velja. Posvariti sem vas hotel pred rdečekožci.«

»Ste jih videli?«

»Le njihove sledove. Ob tem času, v pozni jeseni, se selijo črede divjih bivolov in mustangov na jug, rdeči ljudje zapustijo svoje vasi in grejo na lov, da

se za zimo oskrbijo z mesom. Rodu Kiowa se nam ni treba bati, z njim smo se radi železnice pogodili. Komanči in Apači pa še ničesar ne vejo o našem merjenju, zato nas ne smejo najti pri delu.

Za mene in za moje ljudi ni več nevarno, gotovi smo in odšli bomo nazaj na vzhod. Toda vi še niste gotovi! Tla tod bodo za vas od dne do dne vse bolj vroča. Utegnejo vas najti in ne vem, kako se vam bo godilo. Glejte, da skončate in da odidete!

Sedaj pa osedlajte konja in vprašajte Sam Hawkensa, ali bi naju spremljal!«

Seveda je bil Sam Hawkens takoj pri volji.

Pravzaprav sem mislil tisti dan pridno delati. Pa bila je nedelja, Gospodov dan, in kristjan bi naj, četudi v divjini, nedeljo preživel zbrano in se pečal s svojim Bogom. Razen tega sem si res zaslužil vsaj en dan počitka.

Šel sem torej k Bancroftu v šotor in mu povedal, da tisti dan ne bom delal in da bova Whiteja s Sam Hawkensom nekoliko pospremila na potu domov.

»Pojdite k vragu pa vam naj vratove zadrgne!« mi je želel.

Nisem mislil, da se bodo njegove besede v kratkem skoraj dobesedno uresničile —.

Serec je veselo rezgetal, ko sem ga sedlal. Čutil je, da pojdeva na sprehod, že nekaj dni nisem bil v sedlu. Prav izvrsten konj je bil, vesel sem ga bil in moj stari, dobri gunsmith Henry bo tudi vesel, sem razmišljal, ko mu ga bom pohvalil.

Odjezdili smo v lepo jesen, govorili o novi železnici, o razmerah v našem taboru in o vsem, kar nam je bilo na srcu in na jeziku. White mi je dal navodila, kako bomo najbolje dosegli stik z njegovim odsekom, in opoldne smo se ustavili ob potočiču ter se okrepčali s preprostim kosilom.

In potem je White odjezdil s svojim scoutom, midva s Samom pa sva še obsedela in se pogovarjala

o verskih rečeh. Hawkens je bil namreč v resnici pobožen človek, čeprav tega ni rad kazal.

Preden sva odšla, sem stopil k potoku, počenil in zajel z dlanjo vode, da se napijem. Pa nekoliko iznenaden sem obstal.

V čisti vodi sem videl na dnu potoka v pesku vtis kakor od noge. Nobeden od nas treh ni stopil v vodo. Torej je bil nekdo pred nami pri potoku —

Opozoril sem Hawkensa na sled.

Pazljivo jo je nekaj časa ogledoval pa dejal:

»White je čisto prav povedal, da naj se čuvamo pred rdečimi —!«

»Ali mislite, Sam, da je tale sled od Indijanca?«

»Da. Sled indijanskega mokasina. Kako vam je pri srcu, sir?«

Mokasin — naglas je na prvem zlogu — je indijanski čevelj brezpetnik, večkrat okrašen z resicami in kožuhovino.

»Čisto nič mi ni pri srcu,« sem ravnodušno odgovoril Samu.

»Fie —! Saj si morate vendar nekaj misliti ob taki sledi —! Nekaj občutiti —!«

»Kaj si naj druga mislim, ko da je rdeč človek tod mimo šel pa v vodo stopil.«

»Vas je strah?«

»Mi na misel ne pride.«

»Pa skrbi vas —!«

»Čemu?«

»Seveda! Ne poznate rdečih!«

»Upam, da jih bom spoznal. Bodo pač taki, kakor so vsi drugi ljudje, prijatelji svojih prijateljev in sovražniki svojih sovražnikov. In ker nimam namena, da bi jih sovražil, pač mislim, da tudi rdeči mene ne bodo sovražili in da se mi jih torej ni treba bati.«

»Greenhorn ste in greenhorn bodete ostali! Imejte še take dobre namene z rdečkožci, zgodilo se vam bo vendarle čisto čisto drugače! Dogodki se ne bodo razvijali po naši volji, o tem ste lahko pre-

pričani! In če še niste, se bodete vkratkem prepričali in upam, da teh svojih izkušenj ne bodete plačali s krvjo ali pa celò z življenjem!«

»Kedaj je tale Indijanec tod hodil?«

»Pred kakima dvema dnevoma.«

»Kako veste to?«

»Njegova sled se vidi le še v vodi, v travi pa ne več. Trava se je v dveh dneh spet zravnila.«

»Oglednik je bil, kajne?«

»Oglednik, da. Pa se ni ogledoval za človeškim mesom, ampak za volovskim. Sedaj je doba velikih lovov, rdeča plemena so za nekaj časa pokopala bojno sekuro. Tale tukaj ni bil vojni oglednik. Pač pa je bil zelo nepreviden, torej najbrž še mlad človek.«

»Zakaj?«

»Izkušen bojevnik nikdar ne bo stopil v takole vodo, kjer je sled še dolgo vidna. Tako neumnost more zagrešiti le neumnež, ki je prav tak greenhorn kakor vi, le s to edino izjemo, da je rdeč, vi pa ste bel, hihihih! In beli greenhorni so približno še bolj neumni ko rdeči. Lahko si še to tudi zapomnite, sir!«

Hihital je še nekaj časa sam za sebe, ogledoval sled, pa sedel na konja. Odjezdila sva.

Nisem bil prav nič užaljen. Moj dobri Sam me je imel prav iz srca rad, pa svojo ljubezen mi je razodeval s tem, da me je imenoval greenhorna in neumneža —.

Lahko bi se bila vrnila v tabor po poti, koder sva prišla. Pa zemljemerec sem bil in v službi in poznati sem moral svet, po katerem smo merili. Zato sva krenila na stran in jezdila proti taboru v smeri, ki je bila vzporedna z najinim prejšnjim potom.

Pri tem sva prišla v široko dolino. Sočna trava je krila dno doline, nizka, gričata in položna pobočja so bila ob vznožju poraščena z grmovjem, više gori pa se je košatil temen gozd. Dolina je bila morebiti pol ure dolga in je potekala v ravni črti, videlo se je po njej od ene strani do druge.

Nisva še dolgo jezdila po dolinici, ko je Sam zadržal konja in se zagledal v daljavo.

»Heigh day —!« je vzkliknil. »Že prihajajo —! Da, res, že prihajajo! Prvi so!«

»Kdo?« sem vprašal.

V daljavi, zunaj na preriji, sem videl kakih dvajset črnih točk, ki so se počasi premikale.

»Kdo —?« se je hudoval in nemirno mencal po sedlu. »Sram vas bodi, da tako vprašate! Ah, pa seveda, greenhorn ste, in sicer čisto zelen greenhorn! Taki siromaki, kakor ste vi eden izmed njih, še z odprtimi očmi ničesar ne vidijo!

Pa potrudite se, velespoštovani sir, in poskusite uganiti, kaj da so tiste stvarce, ki tamle migljajo pred vašimi lepimi očmi!«

»Uganiti —? Hm —! Dejal bi, da so srne, če bi ne vedel, da se ta divjačina ne pase v čredah po kvečjemu deset glav. Tamle zunaj pa jih je več. In tudi če razdaljo upoštevam, moram reči, da so tiste živali tamle mnogo večje ko srne. Četudi se vidijo čisto majhne, kakor pike.«

»Srne —! Hihihih!« se je smejal. »Srne — pa tu gori ob izvirkih Canadiana —! Prav mojsterski ste se odrezali! Sicer pa ono drugo, kar ste še povedali, ni bilo tako čisto slabo! Da, večje so te živali, mnogo mnogo večje ko srne!«

»Ah, ljubi Sam, menda pa ja niso tiste živali tamle bivoli —?«

»Seveda so bivoli! Bizoni, pristni pravi bizoni so! Selijo se, prvi so, ki jih letos vidim.

Sedaj pa vidite, da je mr. White čisto prav povedal! Bizoni in Indijanci —! O Indijancih nisva druga videla ko eno samo sled, bizone pa vidiva tamle žive in v vsej njihovi velikosti. Kaj pravite, sir, he, če se ne motim?«

»K njim morava!«

»Seveda!«

»Opazovati jih morava!«

»Opazovati —? Res opazovati —?« je dejal in me pol veselo pol začudeno gledal po strani.

»Da, opazovati! Nikdar še nisem videl bizonov pa bi si jih rad od blizu pogledal.«

Res sem srečal prvokrat v življenju čredo američanskih bizonov. Zanimali so me. Pa moje zanimanje je bilo tistikrat še samo golo znanstveno zanimanje, vedoželjnost. In tako zanimanje je bilo mojemu dobremu Samu seveda čisto nepojmljivo.

V smešnem obupu je sklenil roke.

»Opazovati — pogledati — le pogledati —! Prav kakor kak negoden šolar, ki radovedno kuka skozi špranjo v zajčji hlevček, da bi videl kunce —! O greenhorn, kaj vse moram z vami doživeti —! Ne bova jih šla opazovat in tudi ne samo gledat, ampak streljat jih pojdeva, res prav na lov na bizone pojdeva!«

»Danes —? V nedeljo —?«

Ušle so mi, te besede. Pa komaj da so bile zunaj, že sem se zavedel, da sem res pravi greenhorn.

Sam je šinil okoli in me ves jezen nahrul:

»Shranite svoj jezik za zobe, sir, prosim! Kaj vpraša pravi westman za nedeljo, ko zagleda prve bizone! Takle bizon da meso, pa še kako meso, če se ne motim! Kos bizonovega ledja, to je užitek, ki daleč daleč prekaša vsak nebeški ambrozij ali ambrozianno ali kako se že tista piča imenuje, ki so se z njo hranili grški bogovi. In kos bizonovega ledja moram imeti, pa če me življenje stane!

Veter je ugoden, naproti nama veje, to je dobro. Tamle na severnem levem pobočju doline je solnce, tule na desni pa senca. Če stopiva v senco, naju ne bodo tako kmalu zagledali. Pojdiva!«

Ves se je spremenil. Lovska strast se ga je prijel. Pogledal je po svoji Liddyji, ali je v redu, in pognal konja v južno pobočje doline.

Po njegovem zgledu sem tudi jaz pogledal po svoji medvedarici. Saj mi je bilo samo po sebi umljivo, da bom tudi jaz poskusil svojo lovsko srečo.

Koj je pridržal konja.

»Ali mar mislite tudi vi streljati?«

»Seveda!«

»Pustite puško in bizone le kar lepo pri miru, vam povem! Če nočete, da vas v desetih minutah ne pomandrajó kakor kašo v stopah! Preden se bódete smeli spraviti nad tako nevarno divjačino, bo še mnogo lepega in grdega vremena šlo črez Skalno gorovje!«

»Ampak —!«

»Molčíte in ubogajte!« me je prekinil osorno kakor še nikdar. »Nočem imeti vašega življenja na vesti in smrti v žrelo bi jezdili, če bi si upali blizu. Storíte, kar hočete, kadar bódete sami in kje drugje, dokler ste pri meni, pa bódete ubogali!«

Da si nisva bila res zelo dobra, bi mu bil gotovo krepek odgovor zasolil za njegovo robotost. Pa nisem ga hotel užaliti. Tiho sem jezdil za njim v senco na južnem pobočju doline.

Med potom se je pomiril in prijazneje nadaljeval:

»Dvajset glav jih je, kakor vidim. Ampak da bi jih gledali, kadar jih po tisoč in še več grmi po savani —! Videl sem svojčas črede po deset tisoč in še več glav! Te črede so bile kruh Indijancev, pa beli ljudje so jim ga vzeli. Rdeči človek je štedil to svojo divjačino, meso mu je dajala, nastrelil si ga je le toliko, kolikor ga je potreboval. Beli pa je divjal med čredami kakor krvoločna roparska zver, ki kolje in trga tudi če je že sita, samo da kri teče.

Kako dolgo še, pa ne bo nobenega bivola več in kmalu nato tudi nobenega Indijanca več —! Bogu bodi potoženo —!

In prav taka je s čredami konj. Svojčas sem videl na eni sami paši črede mustangov, ki so štele

po tisoč glav pa še več! Dandanes je človek ves iz sebe, če jih takole sto glav skupaj vidi!»

Približala sva se med pogovorom čredi na kakih štiri sto korakov. Ni naju še opazila.

Da, ta žival je bila nevarna, silno nevarna! (Str. 61.)

Hawkens je obstal.

Vse bliže je prihajala čreda. Vsem na čelu se je pasel star bik. Čudeč se sem opazoval njegov orjaški trup. Bil je gotovo dva metra visok in tri metre dolg. Tistikrat še nisem znal ocenjevati teže bizona, da-

nes pa lahko rečem, da je tehtal gotovo svojih 15 stotov. Kaka silna množina mesa in kosti!

Bik je našel mlako, legel in se zadovoljno valjal po njej.

»Tisti je bik vodnik!« je šepataje razlagal Sam. »Najnevarnejši je v vsej družbi. Kdor se z njim speča, lahko kar oporoko podpiše.

Vzel si bom tisto mlado kravo tamle zadaj na desni. Pazite, kam ji bom poslal kroglo! Za lopatico, od strani in pošev v srce. Tak strel je najboljši, da, najvarnejši. Razen seve strela v oko. Pa kateri človek, če ni čisto nor, bo šel nad bizona od spredaj, da bi mu v oko streljal!

Ostanite tu pa se skrijte s konjem vred v grmovje! Zapazili me bodo in zbežali in divja gonja bo šla prav tod mimo. Pa nikar vam naj niti na misel ne pride, da bi grmovje zapustili, preden se jaz ne vrnem in vas ne pokličem!«

Počakal je, da sem se skrila za grm, pa počasi odjezdil.

Čudno mi je bilo pri srcu. O lovu na bizone sem že mnogo bral in Sam mi ni mogel nič novega več povedati. Toda velika razlika je med papirjem, na katerem bereš o takem lovu, pa med divjino, kjer tak lov doživljaš!

Prvikrat v življenju sem gledal bizona. Na kako divjačino sem do tistikrat streljal? V primeri s to ogromno, res nevarno divjačino pravzaprav na nobeno, čisto nobeno. Zato si morebiti mislite, da sem bil čisto zadovoljen s Samom in z njegovimi varnostnimi odredbami, ki mi jih je zabičeval v svoji veliki skrbi in ljubezni do mene, in da si prav gotovo nisem upal izza grma —.

Pa bilo mi je čisto drugače. Prej sem hotel bizone le videti, opazovati, radovedno, vedoželjno. Ko pa je Sam odjezdil, je tudi mene zgrabila lovska strast. Vleklo me je, nepremagljivo me je vleklo, da se poskusim z njimi tudi jaz.

Sam Hawkens se je mislil spraviti nad mlado kravo —. Sramota, sem si mislil. Za mlado kravo ni treba nikakega poguma. Pravi lovec se loti ravno največjega bika.

Moj serec je bil ves nemiren, plesal je in vlekel za vajeti ter strigel z ušesi. Tudi on še ni videl bizonov, strah ga je bilo, ušel bi bil rad. Komaj sem ga držal.

Ali ni bilo bolje, če sem ga prisilil nad bika? Prav nič nisem bil razburjen, trezno sem presojal položaj in razmišljal, ali bi ali ne.

In tedaj je odločil trenutek.

Sam se je približal čredi na kakih tri sto korakov. Tam je spodbodel konja in zdirjal naravnost nad čredo, šinil mimo bika in nad kravo, ki si jo je izbral. Osupnila je, obstala, pozabila na beg. Sedaj je bil pri njej. Čul sem strel.

Ali jo je zadel, tega nisem videl, drug silovit prizor je zajel vso mojo pozornost.

Strašni bik je planil na noge in buljil v Sama. Kaka krasna žival! Tista orjaška postava z mogočno glavo, s širokim, vzbočenim čelom in kratkimi, pa močnimi, navzgor zakrivljenimi rogovi, tista gosta, kuštrava griva na vratu in na prsih! Prekrasna slika divje, neuklonljive sile! In visoki greben je to podobo moči in divjosti še krepkeje poudaril in izrazil do dovršenosti. Da, ta žival je bila nevarna, silno nevarna! In prav ta nevarnost me je dražila, da bi poskusil človeško izurjenost na tej živalski, sirovi in divji moči.

Ali sem res hotel ali nisem —? Sam ne vem. Ali je serec z menoj ušel? Ali sem ga jaz pognal? Tudi ne vem. Le to vem, da je planil izza grmovja in na levo in da sem ga potegnil na desno. In že sva dirjala naravnost proti biku.

Čul naju je, obrnil se je, naju zagledal in sklonil mogočno glavo, da sprejme konja in jezdeca s strašnimi rogovi.

Sam je kričal kakor na ražnju. Pa ni bilo časa, da bi se ozrl za njim. Da bi bizonu kroglo poslal? Ni bilo mogoče, ni mi kazal pravo, ugodno stran, pa tudi moj konj ni hotel ubogati, slep od strahu je dirjal naravnost biku na rogove.

Da bi naju nabodel, je bik razkoračil zadnje noge in sunil z glavo z vso močjo kvišku. Le z največjim naporom se mi je posrečilo, da sem potegnil serca za nekaj centimetrov na stran, v silnem skoku se je pognal črez zadnji del bika, njegovi rogovi pa so v tistem trenutku sunili trdo mimo moje noge. Priletel sem naravnost v mlako, kjer se je bik malo prej valjal. Videl sem jo, naglo sem dvignil noge iz stremen. In še ob pravem času. Konju je spodrknilo, padel je.

Kako da je vse to šlo tako naglo, tega še danes ne razumem, pa trenutek pozneje sem že stal poleg mlake s puško v roki. Bik se je obrnil k meni, z nerodnim skokom je planil nad konja, ki je tudi vstal pa hotel pobegniti.

Pri tem mi je bik ponudil bok za strel, pomeril sem — težka medvedarica bi naj prvokrat govorila za res. Še skok in bik bi bil konja nabodel.

Ustrelil sem —.

Bik je obstal sredi skoka, ali od strahu pred strelom, ali ker sem dobro zadel, tega ne vem. Brž sem mu dal še drugo kroglo.

Počasi je dvignil glavo, zatulil, da mi je šlo skozi mozeg in kosti, se zamajal nekaterekrati in se na mestu zrušil.

Tako sem bil vesel težke zmage, da bi bil najrajši zavriskal. Pa položaj je bil še vedno resen.

Moj serec je bežal na desno po dolini in vlekel vajeti za seboj, Sam Hawkens pa se je v divjem begu umikal na drugo stran doline pred bikom, ki ni bil mnogo manjši ko moj.

Kadar je namreč bizon razdražen, se loti svojega napadalca in ga ne izpusti več. In tako nagel je, da

se s konjem kosa, pa pogumen, zvit in vztrajen, da bi nihče tega ne verjel.

Tudi Hawkensu je bil bik trdo za petami. Da bi mu ušel, je obračal konja in preskakoval iz ene smeri v drugo. Dolgo konj takega jezdenja ne vzdrži, vsaj tako dolgo ne ko bik, ker je za njega prenaporno. Sam je bil torej v veliki nevarnosti in je potreboval nagle pomoči.

Ni bilo časa, da bi se prepričal, ali je moj bik že mrtev, naglo sem vložil naboj v medvedarico in skočil po trati. Sam me je videl, hotel mi je priti naproti in je obrnil konja proti meni. In ta kretnja je bila zanj usodna.

Bik je bil trdo za njim in Sam mu je prišel za trenutek s konjem ravno počrez pred roge. Sklonil je glavo, sunil in dvignil konja z jezdecem vred v zrak, ju vrgel na tla ter divje stresal in suval.

Sam je kričal na vse grlo. Bil sem še sto petdeset korakov oddaljen, toda niti trenutek več nisem smel čakati s pomočjo. Strel bi bil sicer iz večje bližine varnejši, pa če sem se obotavljal, je utegnil biti Sam izgubljen, in če tudi nisem čisto v živo zadel, sem vsaj upal, da bom bikovo pozornost obrnil od prijatelja in na sebe.

Obstal sem torej, pomeril na levo lopatico in ustrelil.

Bizon je dvignil glavo kot bi hotel poslušati, in se počasi obrnil. Zagledal me je in skočil proti meni, pa ne naglo, obotavlja se je prihajal bliže. Z nervozno naglico sem spet vložil naboj. In pravkar sem bil gotov, ko je bil bik le še trideset korakov oddaljen. Ni mogel več skakati, vse počasnejše so bile njegove kretnje, pa z globoko sklonjeno glavo je prihajal in buljil preteče in krvavo, prav kakor grozna usoda, ki se ne da več zadržati.

Pokleknil sem in pomeril. Bizon je obstal in dvignil glavo, menda da bi me bolje videl. Njegove hudobne oči so bile v ravni črti pred puško, ustrelil

sem ga v eno oko in koj nato še v drugo. Telo se je streslo in bizon se je zvrnil po tleh.

Skočil sem, da pohitim Hawkensu na pomoč. Pa ni bilo več treba. Sam je prihajal.

»Halloo —!« sem mu klical naproti. »Še živite? Niste hudo ranjeni?«

»Čisto nič! Le v desnem boku me boli od padca. Ali pa morebiti v levem, če se ne motim. Ne morem prav dognati.«

»In vaš konj?«

»Je izgubljen. Živi še sicer, pa bizon mu je razparal trebuh. Ustreliti ga bova morala, da se ne bo mučil.

In vi? Ali je bizon mrtev?«

»Upam. Poglejva!«

Preiskala sva ga. Res ni bilo več življenja v njem. Tedaj si je Sam Hawkens globoko oddahnil:

»Ali mi je dal tale stari sirovež posla —! Krava bi bila nežnejša. Seveda od bika ne morete zahtevati, da bi se vljudno obnašal, hihihihih!«

»Pa kako mu je neki na misel prišlo, da se vas je lotil?«

»Niste videli?«

»Ne.«

»No, z dobrim strelom sem položil kravo v travo. Pa moj konj je bil v divjem diru in prav v trenutku sem ga ustavil, ko se je že v bika zaletel. Bik mi je to zameril in me vzel na muho. Brž sem mu sicer še poslal drugo in edino kroglo, ki sem jo še imel v svoji Liddyji. Pa zdi se mi, da ga ni preveč spametovala, kajti pridružil se mi je in me ni pustil več. Izkazoval mi je naklonjenost, ki je jaz do njega prav nič nisem čutil. In tako trdo za petami mi je bil, da niti puške nisem imel časa nabasati, vrgel sem jo v stran, ker mi je bila itak napoti. Sem vsaj imel roke proste za konja, če se ne motim.

No, drugo ste pa itak sami videli. Moj ubogi konjiček je storil, kar je bilo v njegovi moči, da bi me rešil. Pa ni mu bilo dano.«

»Ker ste se obrnili k meni, Sam! Tista vaša zadnja nagla kretnja je bila čisto pogrešena! V širokem loku bi se bili morali obrniti, pa bi bili konja rešili!«

»Rešil bi ga bil? Glej glej, govorite, kakor star, izkušen prerijski lovec! Tega bi človek od mladega greenhorna ne pričakoval!«

»Pshaw —! Greenhorn ima včasih tudi dobre misli!«

»Da! Kajti če bi vas ne bilo, bi ležal tamle, preboden, razparan in pomečkan, prav kakor moj konj. Pa pojdiva k njemu in si ga poglejva!«

Žalosten prizor je nama je nudil. Čreva so visela konju iz razparanega trebuha in stokal je od bolečin. Sam je poiskal svojo Liddy, ki jo je na begu vrgel proč, vložil naboj in mu dal zadnji, milostni strel v glavo. Potem mu je odpasal sedlo in jermenje pa dejal:

»Naložil si bom sedlo na lastni hrbet in jezdil peš domov! Tako se godi človeku, ki se z bikom bode!«

»Da! Pa drugega konja potrebujete! Kje pa ga bodele dobili?«

»Ni taka reč! Ulovil si bom drugega, čisto enostavno ulovil, če se ne motim!«

»Mustanga?«

»Da. Bizoni so prišli, selijo se na jug. Za njimi pa pridejo mustangi. Poznam te njihove navadice!«

»Ali smem z vami, ko ga bodele lovili?«

»Seveda! Tudi to morate vedeti, tudi tega se morate naučiti!

Pa pojdiva sedaj! Poglejva si tistega starega bika, ki ste ga ustrelili! Morebiti je še živ. Taki Metuzalemi imajo včasih zelo žilavo in trdo življenje.«

Šla sva.

Pa bik je bil mrtev. In šele ko je ležal na tleh, sem lahko prav in pravilno premeril z očmi njegovo orjaško truplo. Bil je res velikan.

Sam Hawkens ga je gledal, gledal mene, oči so mu uhajale med nama sem in tja, njegov obraz se je potegnil v nepopisne gube, z glavo je majal in nazadnje je prasn timer na dan:

»Nerazumljivo, čisto nerazumljivo —! Sir, ali veste, kam ste ga zadeli?«

»Kam?«

»Čisto na pravo mesto. Prastar orjak je in desetkrat bi si bil premislil, preden bi se ga bil lotil. Ali veste, sir, kaj ste?«

»Kaj?«

»Najbolj lahkomiseln človek, ki sem ga kedaj videl!«

»Oho —!«

»Da! Najbolj lahkomiseln človek na vsem božjem svetu!«

»Lahkomiselnost ni bila nikoli moja slabost!«

»Torej pa ste se te slabosti že navzeli. Razumete! Saj sem vam vendar zapovedal, da morate ostati v grmovju in pustiti čredo pri miru! Zakaj niste ubogali?«

»Ne vem.«

»Tako —? Torej ste nekaj storili, pa niste vedeli, zakaj —? Ali to ni lahkomiselnost?«

»Mislim, da ne. Najbrž sem iz tehtnih razlogov šel iz grmovja.«

»Torej morate pa tudi vedeti, zakaj!«

»Morebiti pa vem. Morebiti radi tega, ker ste mi zapovedali, da ne smem in ker si jaz ne dam zapovedovati.«

»Tako —! Človek vam hoče dobro in vas svari pred nevarnostjo, vi pa se v svoji trmi podajate naravn timer v nevarnost —!«

»Nisem prišel na zapad, da bi šel nevarnosti s poti.«

»Čisto prav! Pa greenhorn ste še in previdni morate biti! In ker me že niste hoteli ubogati, zakaj pa ste se spravili ravno na tole orjaško žival, ne pa na kako kravo?«

»Ker je bolj viteški, napasti nevarnega bika ko pa kravo.«

Z nepopisnimi očmi me je gledal.

»Bolj viteški —! Tale greenhorn bi na lovu rad igral vlogo viteza, če se ne motim, hihihih!«

In smejal se je, da se je moral za trebuh držati, in še vedno smeje se je nadaljeval:

»Če že hočete biti viteški, si izberite vlogo smešnega viteza pa nobene druge! Za junaškega Rolanda vam manjka vsakršne sposobnosti! Zaljubite se v kravo, čakajte na njo ob solnčnem zapadu, da se prikaže njen ljubki obraz, pa ji zapojte podoknico! In še tedaj se vam utegne zgoditi, da bode nekega večera mrtvi obsedeli in da vas bodo mrharji trgali in coyoti.

Pravi westman ne bo vprašal, ali je viteški, kar namerava storiti, ampak ali je koristno za njega.«

»No, kar sem storil, je bilo vendar koristno!«

»Koristno —? Da ste bika ustrelili?«

»Da! Izbral sem si bika, ker ima mnogo več mesa ko pa tista vaša krava.«

Neumno me je nekaj časa gledal pa vzkliknil:

»Mnogo več mesa —? Tale mladi človek je ustrelil bika, ker ima mnogo več mesa kakor krava! Hihihih! Zdi se mi celò, da ste dvomili nad mojim pogumom, ko sem se lotil krave in ne bika —!«

»Dvomil ravno nisem, čeprav se mi je zdelo, da je večje junaštvo, lotiti se bika ko pa krave.«

»In da ima bik več mesa —? Ste pač preklicano pameten človek, sir! Tale bik ima gotovo svojih 18 do 20 let na hrbtu, iz kože, kosti, kit in mišic je in meso, ki ga ima, ni več meso, ker je trdo ko ustrojena koža. In če bi ga tudi cele dneve pekli in kuhali, bi bilo še vedno neužitno. Vsak izkušen westman si

izbere rajši kravo, ker je njeno meso sočnejše in mehkejše. Sami morate priznati, da ste greenhorn, pa še kak greenhorn!

Kako pa se vam je napad na bika posrečil? Ni bilo časa, da bi bil pazil na vas, pa nisem videl. Pripovedujte!»

Pripovedoval sem mu in ko sem končal, me je gledal z velikimi očmi, majal z glavo pa s spremenjenim glasom dejal:

»Pojdite, poiščite svojega konja! Potrebujeva ga, meso mu bova natovorila, vzela ga bova s seboj v tabor.«

Šel sem. Odkrito moram reči, užaljen sem bil.

Pripovedoval sem mu, kako sem napadel bika. Nisem tak, da bi si kaj posebnega domišljeval, pa zdelo se mi je le, da sem dobro opravil. Vsaj majhno priznanje sem pričakoval. Mesto tega pa me je poslal po konja in besedice ni zinil, ne priznanja ne graje. Ni mi bilo čisto vseeno, tako obnašanje, jezen pa nisem bil nanj. Saj nisem napadel bika zato, da bi me kdo pohvalil.

Ko sem se vrnil s konjem, je klečal Sam pri kravi, ki si jo je ustrelil, in deval njeno zadnje stegno iz kože.

»Takole,« je pravil. »Nocoj dobimo pečenko, kakršne že dolgo nismo okusili. Tole stegno in pa moje sedlo bova naložila vašemu konju. Stegno je za mene, za vas ter za Dicka in Willa. Če hočejo drugi tudi kaj imeti, naj si sami pridejo po meso!«

»Če ga ne bodo prej mrhovinarji požrli in druga zverjad!«

»Tako —? Kako pametni ste pa spet! Razume se vendar samo po sebi, da bova kravo pokrila z vejami in jo obložila s kamenjem. Le medved ali pa kaka druga večja žival bi prišla do mesa.«

Narezal sem močnih vej v grmovju in nanosil kamenja. Pokrila sva kravo ter naložila konju meso in Samovo jezdno opremo. Pri tem sem ga vprašal:

»In kaj bo z bikom?«
»Z bikom? Kaj bi naj bilo?«
»Ga prav nič ne moreva rabiti?«
»Prav nič.«
»Niti kože ne?«

»Ste morebiti strojar? Jaz nisem.«

»Pa sem bral, da lovci bizonom tudi kožo vzamejo, jo shranijo in prodajo.«

»Tako —? To ste brali? Na, če ste tako brali, potem mora že res biti, kajti vse, kar se bere po knjigah o divjem zapadu, je res, čisto popolnoma res, čisto nezmotljivo res, hihihihih!

Sicer pa res nekateri westmani streljajo bizona tudi radi kože, tudi jaz sem jih. Sedaj pa to ni naš posel in premislil si bom, da bi se mučil s tako težko kožo po preriji.«

Odšla sva. Peš sva sicer hodila, pa v dobri pol uri sva bila že v taboru. Kajti več ko pol ure ni bilo oddaljeno od tabora pozorišče, kjer sem ustrelil svojega prvega ali pravzaprav svoja prva dva bizona. To moram povedati, ker je bila ta dolina v kratkem pozorišče še vse važnejših dejanj.

Vse se je čudilo, kako da sva prišla peš nazaj in da Samovega konja nisva pripeljala s seboj. Radovedno so naju izpraševali.

»Bila sva na lovu na bizone in nasilen bik je mojemu konju trebuh preparal,« je pravil Sam Hawkens.

»Na bizone sta šla —? Na bizone —? Na bizone —?« je donelo od vseh strani. »Kje pa, kje?«

»Pol ure odtod. Stegno sva si vzela, drugo si lahko vzamete vi, če hočete.«

»Seveda si bomo! Da, takoj pojdemo!« je pravil Rattler. Delal se je, kot da se prav nič ni pripetilo med nama. »Kje pa leži?«

»Jezdite nazaj po najini sledi pa ga bodeite našli. Saj imate vsi skupaj dovolj oči, če se ne motim.«

»Koliko jih je pa bilo?«

»Dvajset.«

»In koliko sta jih ustrelila?«

»Eno kravo.«

»Samo —? In kam so drugi odšli?«

»Odšli so. Lahko jih poiščete. Nisem se brigal, kam so šli na sprehod, in jih tudi vprašal nisem, hihihihih!«

»Pa samo eno kravo! Dva lovca, pa sta od dvajsetih bizonov ustrelila ena samo kravo —!« je pravil zaničljivo.

»Pa sami bolje naredite! Vi bi bili seveda najbrž vseh dvajset postrelili in še nekatere povrh. Sicer pa bodete še dva stara bika našli. Kakih dvajset let ima vsak, tale mladi gentleman ju je ustrelil.«

»Dva bika —! Dva stara bika —! so se režali. »Dvajsetletnega bika ustreliti, — tako neumnost zmore le, kdor je prav velik greenhorn!«

»Smejte se mu, meššurs, če hočete! Pa pogledjte si bika! Povem vam, življenje mi je rešil, ko ju je ustrelil!«

»Življenje rešil —? Kako to?«

Radi bi bili čuli najin doživljaj, pa Sam Hawkens jih je zavrnil.

»Ne ljubi se mi pripovedovati. Naj vam sam pripoveduje, če sodite, da je pametneje, najprvo povesti poslušati, nato pa po temi ubito kravo iskati.«

Povedal je prav. Solnce je šlo za hribe in mrak se je delal. In ker so si lahko mislili, da se bo meni še manj ljubilo pripovedovati, so skočili na konje in vsi odjezdili.

Vsi, pravim, ker nobeden ni hotel zaostati. Niso si zaupali. Med poštenimi lovci in kjer vlada v družbi prijateljsko razmerje, je vsaka divjačina last cele družbe, pa če jo tudi eden sam ustrelil. Tega čuta vzajemnosti in skupnosti pa naši »westmani« niso poznali. In ko so se vrnili, sem res čul, da so

kakor divji planili nad kravo, se prepirali in kleli in vsak da si je hotel največji in najlepši kos odrezati.

Ko so vsi odšli, sva raztovorila konja in peljal sem ga iz tabora, da ga rasedlam in privežem. Nekaj minut me ni bilo nazaj in Sam je porabil priliko ter pripovedoval tovarišema najin doživljaj. Ko sem se vračal, sem ga čul govoriti. Stali so za šotorom pa me niso videli.

Že sem mislil stopiti okoli šotora, ko je Sam pravil:

»Lahko mi verjamete! Tako je bilo, kakor sem dejal! Največjega in najmočnejšega bika si izbere ta človek, ga vzame na muho in ga ustrelji v oko kakor kak star, izkušen prerijski lovec! Sem mu seveda rekel, da je lahkomišeln in sem ga tudi pošteno skregal. Dobro pa vem, pri čem da sem z njim.«

»Jaz tudi!« je dejal Stone, »Dober westman še bo iz njega.«

»Da! In sicer prav kmalu!« sem čul Parkerja praviti.

»Yes« je pritrdil Sam. »Veste, fantje, rojen je za westmana, res rojen kakor nalašč! In kako moč ima v rokah! Ali ni včeraj naš težki voz sam potegnili v stran, čisto sam brez tuje pomoči! Kamor ta udari, tam leta ne bo trava rastle!

Toda — nekaj mi morata obljubiti!«

»Kaj?« je vprašal Parker.

»Ne povejta mu, kako mislim o njem!«

»Zakaj ne?«

»Bi mu utegnili v glavo stopiti!«

»Kaj še!«

»O da! Čisto skromen je in prav nič ni nagnjen k domišljavosti. Toda nikdar ni dobro, če človeka hvališ. Najboljši značaj lahko pokvariš. Le mirno mu pravita, da je greenhorn! Saj je tudi geenhorn, kajti čeprav ima vse lastnosti in zmožnosti, ki jih mora imeti pravi westman, še vendar ni dovolj šolan, mno-

go si še mora izkusiti, mnogo se še mora vaditi in učiti, preden bo res westman.«

»Si se mu pa vsaj zahvalil, da ti je življenje rešil?«

»Mi ni na misel prišlo, da bi se mu!«

»Ne —? Kaj si bo mislil o tebi —!«

»Mi je vseeno, kaj si bo mislil, čisto vseeno, popolnoma vseeno, če se ne motim! Seveda si bo mislil, da sem nehvaležen in neolikan lopov. Pa to je postranska stvar. Glavno je, da se ne prevzame, da ostane, kakršen je. Najrajši bi ga bil seve objel in poljubil!«

»Fie —!« se je režal Stone. »Tebe poljubil —! Obrokavil bi te še že, pa poljubil —?! Ne, tega pa že ne!«

»Tako —? Ne —? Zakaj ne?« je pravil užaljeni Sam.

»Zakaj ne? Ali še nikdar nisi držal ogledala v roki, se še nikdar nisi vsaj v čisti vodi pogledal? Tisti tvoj obraz, tvoja brada, in šele tisti nos —! Veš, komur bi prišla taka neumna misel, da bi prilepil svoje ustnice na tisto mesto, kjer je pri tebi treba iskati usta, ta ima ali solnčarico, ali pa mu je pamet zamrznila!«

»Tako —! Ah —! Hm —! Jako ljubeznivo! Sem torej grd človek? Kak človek pa ti misliš da si? Morebiti da si lep? Nikar si nič ne domišljuj! Besedo zastavim, da dobim prvo darilo, če bi šlo za to, kdo med nama da je najlepši, tebe pa bi čisto odklonili, hihihihii!

Toda to ne spada sem. Govorili smo o našem prijatelju greenhornu. Nisem se mu zahvalil in se mu tudi ne bom. Toda ko bo stegno pečeno, dobi najsočnejši kos. Sam mu ga bom odrezal, zaslužil si ga je. In vesta, kaj bom jutri storil?«

»Kaj?« je vprašal Stone.

»Veliko veselje mu bom napravil.«

»Kako neki?«

»Mustanga si bo smel uloviti.«

»Na mustange pojdeš?«

»Seveda! Drugega konja potrebujem. In ti mi boš svojega posodil za na lov. Danes so prišli bizoni in mustangi niso več daleč. Jezdila bova ven na prerijo, tja, kjer smo predvčerajšnjim merili, in mislim, da jih bova našla. Svet tam je travnat in če pridejo v te kraje, se bodo gotovo po tisti planoti pripasli.«

Nisem dalje poslušal. Tiho sem se vrnil h konju ter se v polkrogu od druge strani približal šotoru. Niso smeli vedeti, da sem čul, kar ni bilo meni namenjeno.

Zanetili smo in pripravili raženj. Dve viličasti veji smo ob ognju vtaknili v zemljo in na njo položili močno ravno palico. Na drog smo pritrdili stegno in Sam je sukal drog nad žerjavico, počasi in s strokovnjaškim umevanjem. Pri tem mu je žarel obraz, in ne samo od žerjavice, ampak tudi v pričakovanju izrednega užitka.

Ko se je družba vrnila z mesom, so si tudi zakurili. Eden je bil drugemu nevoščljiv, vsak je hotel za sebe največji kos imeti. Zakurili so kar več ognjev, pa še pri njih niso vsi dobili prostora. Prepirali so se, se odpravili od ognja in napol sirovo meso so použili.

Pri nas se je vršila vsa »slovesnost« mirno in v prijateljskem sporazumu, le da so tovariši res meni ponudili najlepši kos. Vzel sem ga seve, poldruški kilogram je tehtal, in celega sem pojedel. Nikar ne mislite, da sem velik snedež! Manj sem jedel in še danes manj jem ko drugi, ki živijo v enakih razmerah kakor jaz. Pa kdor si sam ni izkusil, ali sam ni videl, kolike množine mesa da mora pospraviti westman, če hoče pri močeh ostati, ta niti verjel ne bo.

Človek potrebuje za hrano poleg drugih snovi tudi gotovo množino beljakovine in ogljikovine. Ako živi v kulturnih krajih in deželah, kjer je vsega v

izobilju, si s primerno mešano hrano izlahka poskrbi zadostne količine teh dveh hranilnih snovi. Westman pa cele mesece ne pride v obljudene kraje, druge hrane ne najde ko meso divjačine, ki si jo sam nastreli. Meso pa ima malo ogljikovine, zato mora mnogo mesa pojesti, da dobi dovolj ogljikovine v telo. Da je pri tem pojedel čezmerne množine beljakovine, ki njegovemu zdravju ni ravno v prid, na to se ne sme ozirati. Sam sem videl starega lovca, ki je pri eni sami južini pripravil osem funtov mesa in ko sem ga vprašal, ali je sit, se je namuznil:

»Bo že moralo biti, ker nimam več. Pa če mi ponudite košček tamle od svojega, ne boste dolgo čakali, da bo izginil.«

Pri sosednjih ognjih so se naši »westmani« pogovarjali o lovu na bizone vobče in o najinem lovu posebej. Videli so bika, ki sem ju napadel, in čul sem, da le drugače sodijo o greenhornu in o »nemumnosti«, ki jo je zagrešil.

Drugo jutro sem se delal, kot bi hotel iti po svojem poslu. Pa Sam je prišel k meni in dejal:

»Pustite za danes svoje orodje, sir! Počenjala bova nekaj, kar je mnogo zanimivejše.«

»Kaj?«

»Bodete že videli. Osedlajte konja! Jezdila bova.«

»Na sprehod? Delo je važnejše ko sprehod!«

»Pshaw —! Ste se dovolj mučili! Tudi za druge. Sicer pa sodim, da bova opoldne že doma. Popoldne lahko merite in računate po mili volji do trde noči!«

Obvestil sem Bancrofta in odjezdila sva.

Potoma je Sam Hawkens silno skrivnostno govoril. Nisem se mu seveda izdal, da vem, kaj namerava. Jezdila sva po izmerjeni progi nazaj in v prerijo, o kateri je Sam prejšnji večer tovarišema razlagal, da bova tam našla mustange.

Bila je dobri dve angleški milji široka in dvakrat tako dolga. Nizko hribovje, z gozdovi obraščeno, jo

je obdajalo. Precejšen potok jo je namakal, vlage je bilo torej dovolj in sočne trave tudi. Od severa se je prišlo na prerijo po nizkem sedlu in končavala se je v dolino, ki je potekala proti jugu.

Ko sva prispela, je Hawkens obstal in se pozorno ogledoval po ravnini, potem pa sva jezdila ob potoku proti severu.

Hipoma je vzkliknil, pridržal konja, ki seveda ni bil njegov, ampak izposojen, skočil črez potok in pohitel na mesto, kjer sem videl, da je bila trava pohojena. Preiskal je sledove, se vrnil, zajahal in odjezdila sva spet, pa ne več proti severu, ampak se obrnila v pravem kotu proti zapadu.

Ko sva prijezdila na zapadni rob prerije, je spet razjahal pa konja previdno in skrbno privezal, toda tako, da se je lahko pasel. Odkar je našel sled ob potoku, ni zinil besedice, pa na njegovo zaraščeno lice je legla zadovoljnost kakor solčni svit na gozdnato pokrajino.

Tedaj šele mi je dejal:

»Razjahajte, sir, pa privežite konja! Čakala bova tukaj.«

»Čemu ga naj privežem?« sem vprašal, čeprav sem dobro vedel zakaj. Konja sta morala biti privezana, da nama nista z mustangi ušla.

Odgovoril je:

»Privezan mora biti, ker bi ga sicer izgubili. Že večkrat sem videl, da so ob takih prilikah domači konji ušli.«

»Ob kaki priliki?«

»Ne veste, kaj mislim?«

»Ne,« sem se delal nevednega.

»Uganite!«

»Mustangi —?«

Nezaupno in sumljivo me je pogledal.

»Kako vam pridejo mustangi na misel —?«

»Bral sem o tem.«

»O čem?«

»Da domači konji uidejo z mustangi, če niso privezani.«

»Vrag vas vzemi! Vse ste že brali in z ničemer vas ne morem več iznenaditi! So mi res ljubši taki ljudje, ki vobče brati ne znajo in ki jih knjige še niso pokvarile.«

»Ali ste me mislili iznenaditi?«

»Seveda!«

»Z lovom na mustange?«

»Da.«

»Z lovom samim bi me menda ne bili iznenadili.«

»Zakaj ne?«

»Iznenaditi morete človeka le s tem, česar ne ve. Vi pa bi mi morali povedati, da bova konje lovila preden še bi prišli.«

»Hm —! Je res! Torej čujte, prišli so!«

»In prejele ste našli njihovo sled?«

»Da. Včeraj so bili tu. Predstraža je bila, ali če hočete, ogledniki so bili. Povedati vam namreč moram, da so te živali silno previdne. Na svojih pohodih razpošiljajo stražne čete naprej in druge jih spremljajo ob straneh. Svoje častnike imajo prav kakor vojaki in njihov vodja je vedno kak star, močen in pogumen žrebec. In če so na paši ali pa na potu, vedno so žrebci čredi od straneh, na sredi pa so kobile z žrebeti. To storijo radi tega, da v slučaju nevarnosti lahko žrebci branijo kobile in mladiče.

Že večkrat sem vam popisal, kako se mustanga z lassom lovi. Ali ste si zapomnili?«

»Seveda.«

»Bi si katerega ulovili?«

»Da.«

»Torej si ga lahko danes ulovite.«

»Hvala! Si ga ne bom.«

»Ne —? All devils —! Zakaj ne?«

»Ker ne potrebujem konja.«

»Pravi westman vendar nikdar ne vpraša, ali potrebuje konja ali ne, kadar vidi mustange.«

»Torej pa pravi westman ni tak, kakor sem si jaz pravega westmana mislil.«

»Kako pa ste si ga vi mislili, če smem vedeti, sir?«

»Pravili ste včeraj o mrhovinarjih, o belih ljudeh, ki streljajo in morijo bizone, ne da bi meso potrebovali. Sodim, da je tako morenje greh nad divjačino in nad rdečim plemenom, ker jim taki ljudje jemljejo vsakdanjo hrano. Vi ste vendar tudi takih misli, Sam Hawkens, ali ne? Saj ste westman!«

»Seveda.«

»In prav tako je s konji. Niti ene teh lepih, svobodnih živali ne bom oropal svobode, ako nujno ne potrebujem konja.«

»Tako naziranje je plemenito, sir, zelo plemenito in lepo! Prav kakor vi, tako mora vsak pošten kristjan in človek misliti, govoriti in se po takih nazorih tudi ravnati.

Toda kdo vam pravi, da morate mustangu svobodo vzeti —? Vadili ste se v metanju lassa in danes se vam ponuja priložnost, da poskusite svoje znanje na divjem mustangu — ne pa na meni, kakor ste to dosedaj delali. Mnogo ste se že naučili, pa izpita še nimate. In rad bi videl, ali bodete izpit prestali. Razumete?«

»Da! Ta je druga! Za tak izpit sem pa takoj navdušen.«

»Lepo! Meni seveda gre za res! Dejal sem vam že in vam danes ponavljam: trdno sedite v sedlu in trdno uprite konja v trenutku, ko se zanka zadrgne krog živali, torej tedaj, ko se lasso napne in vas potegne. Če tistikrat nista oba s konjem dovolj trdno vsajena, vas bo lasso potegnil iz sedla, mustang bo zdirjal in vzel konja s seboj. In potem nimate več konja pa ste čisto navaden pešec, kakor sem jaz sedajle.«

Hotel je še govoriti, pa beseda mu je zamrla. Molče je pokazal proti hribovju na severu prerije. Pogledal sem.

Krasen mustang je priplesal po nizkem sedlu med dvema gričema. Ni se zmenil za sočno travo, počasi je dirjal v prerijo, sukal glavo na vse strani in vohal po zraku. Prelepa žival!

»Ga vidite?« je šepetal.

Ves razburjen je bil, čisto tiho je govoril, čeprav ga mustang na tako daljavo ni mogel slišati.

»Ali nisem dejal, da bodo prišli —? Tisti tamle je oglednik, naprej je hitel, da vidi, ali je zrak čist in prerija varna. Navihan žrebec! Glejte, kako suče glavo, kako voha na vse strani! Pa naju ne bo zavohal, če se ne motim, veter imava pred seboj. Zato sem si tudi tole mesto izbral.«

Mustang je priskakljal po ravnini, se obrnil na desno, na levo, pa planil okoli in izginil nazaj med gričevje.

»Ste ga opazovali?« je pravil Sam. »Kako previden je bil! Kako je iskal kritje za vsakim grmom, da bi ga nihče ne videl! Indijanski vohun bi ne mogel bolje narediti!«

»Res je! Kar čudim se.«

»Sedaj se je vrnil k svoji četi. Javil bo svojemu četveronožnemu generalu, da je zrak čist. Pa se bodo zmotili, če se ne motim, hihihih! Stavim, kvečjemu v desetih minutah so tu!

Ali veste, kako narediva?«

»Kako?«

»Vi pojezdite k izhodu prerije, tjadoli v tisto dolinico, in tam počakate, jaz pa bom jezdil na sever k vhodu v prerijo. Tam se bom skrtil v gozd. Ko čreda pride, jo bom pustil mimo in jezdil za njo. Opazili me bodo in zbežali proti vam. Tedaj se покаžite vi in obrnili se bodo.

Tako bova gonila čredo sem in tja, dokler ne najdeva dveh najboljših konj. Tista ujameva. In iz-

med obeh ujetih si spet jaz izberem najboljšega, drugega pa izpustiva, ker pravite, da nočete nobenega. Ali ste s tem načrtom zadovoljni?»

»Kako še vprašate? Saj vendar čisto nič ne razumem o lovu na mustange. Vi pa ste v tem gotovo pravi mojster. Seveda se bom ravnal čisto po vaših navodilih.«

»Well! Prav ste povedali! Sem že marsikaterega divjega konja imel med nogami in ga tudi premaгал ter pač lahko mirno rečem, da s tistim svojim »mojstrom« niste nobene posebne neumnosti povedali.

Torej pojdite! Sicer bo minil čas, mustangi bodo prišli, midva pa ne bova pripravljena.«

Zajahala sva in se ločila, Sam Hawkens je šel na sever, jaz pa na jug, tja, kjer se je prerija končavala v dolinico.

Moja težka medvedarica mi je bila napoti pri lovu, najrajši bi jo bil za nekaj časa kam odložil, pa bral sem in tudi čul, da se previden westman le tedaj loči od svoje puške, kadar ve, da ni nobene nevarnosti in da je ne bo rabil. Čisto varno pa le ni bilo na samotni preriji, vsak trenutek se je lahko pojavil kak rdečeokožec ali pa kaka roparica. Obdržal sem torej medvedarico, pa nategnil jermen, da mi je tesno visela na hrbtu in da me ni mogla udariti, kar se le prerado zgodi pri nagli ježi.

Skril sem se med drevje, tam, kjer je gozd segal v prerijo, pritrdil lasso na sedlo in si ga v kolobarjih naložil pred sebe. Ni bilo treba druga ko zgrabiti, pa sem bil pripravljen za lov.

In potem sem napeto čakal na mustange.

Prerija je bila dobre štiri angleške milje dolga, torej skoraj poldruugo uro hoje. Prej nisem mogel videti mustange ko da mi jih je Sam prignal naproti.

Čakal sem dobre četrť ure in tedaj so se pojavile na gornjem koncu prerije črne točke, ki so naglo rastle in se premikale. Najprvo so bile komaj tako velike kakor vrabci, nato kakor mačke, kakor

psi, kakor teleta, in nazadnje sem jih gledal v njihovi naravni velikosti. Mustangi so bili, v divjem diru so se podili proti meni.

Krasen prizor! Nič ni lepšega ko pogled na čredo takih divjih konj. Dolga griva jim je vela krog vratu in gosti rep je vihral kakor perjanica po zraku. Kvečjemu tri sto jih je bilo in vendar se mi je zdelo, da se zemlja trese pod njihovimi kopiti. Vsem na čelu je dirjal belec, prekrasna žival. Kar ujel bi si jo človek, pa nobenemu pravemu prerijskemu lovcu ne bo prišlo na misel, da bi jezdil belca. Njegova svetla barva bi ga vsakemu sovražniku že od daleč izdala.

Tedaj je bil čas, da se jim pokažem.

Pognal sem konja izza drevja na trato. Učinek je bil silen.

Žrebec vodja je sunkoma odskočil, kot da ga je krogla zadela, čreda je obstala in osupnila, boječe prhnila — in kakor na povelje se je ves eskadron obrnil, beli žrebec vodja je odhitel okoli črede na drugi konec in živali so odbrzele, odkoder so prišle.

Počasi sem jezdil za njimi. Ni se mi mudilo, vedel sem, da mi jih bo Sam Hawkens spet prignal.

Potoma sem razmišljal o nekem pojavu, ki sem ga v naglici opazil.

Čeprav so se namreč konji le za trenutek ustavili trdo pred menoj, se mi je vendar zazdelo, da eden izmed njih ni konj, ampak mula. Lahko da sem se zmotil, pa mislil sem le, da sem prav videl. Ko bodo drugič prišli, si jih natančneje pogledam, sem sklenil. Mula je dirjala v prvih vrstah koj za žrebcom vodnikom. Mustangi je torej niso smatrali samo za sebi enako, ampak so ji dajali, da tako rečem, celò nekako prednost in odlično mesto v svoji družbi.

Čreda se mi je spet pripodila naproti, pa se je koj obrnila, ko me je zagledala. To se je še nekaterekrat ponovilo. Skrbno sem topot pazil, — res se

nisem zmotil. Med mustangi je bila tudi mula, svetlo-
rjava žival s temnimi progami na hrbtu. Zelo mi je
ugajala, bila je vkljub veliki glavi in dolgim ušesom
lepa žival. Mule so skromne, njihov korak je mnogo
bolj varen ko konjski in ob prepadih jih ne prime
vrtočlavica. Te vrline mnogo zaležejo. Seveda so
mule tudi trmaste. Videl sem mule, ki bi se bile dale
rajši ubiti, ko pa da bi se le za korak premaknile.
In vendar jim niso nobenega tovora naložili in pot
je bila lepa. Pač nočejo včasi.

Zdelo se mi je, da je moja mula zelo živahna,
da so njene oči svetlejšje in pametnejše ko oči mu-
stangov. In sklenil sem, da si jo bom ujel.

Pa kako je prišla med divje mustange? Tak po-
jav ni redek. Morebiti je bila last kakega farmerja,
pasla se je po preriji, čreda mustangov je privedjala
mimo, hrepenenje po svobodi jo je prijelo — ušla je
z njimi in je pri njih ostala.

Spet mi jih je Sam Hawkens prignal. Bila sva
si že tako blizu, da sem ga videl. Mustangi niso
mogli več ne naprej ne nazaj. Udarili so na obe stra-
ni. Sledila sva jim. Čreda se je razdelila in opazil
sem, da je ostala mula pri glavnem krdelu. Tesno se
je držala belca, izredno nagla in vztrajna žival je bi-
la. Jezdil sem torej za glavnim krdelom in tudi Sam
si je menda v njem izbral svojo žrtev, ker je tudi
jezdil za njim.

»Na sredo jih vzemiva! Jaz na levo, vi na des-
no!« mi je zaklical.

Spodbodla sva konja. Odslej sva jezdila vzpo-
redno z mustangi in celò tako naglo, da sva jih pre-
hitela, še preden so prišli do gozda. V gozd niso šli,
obrnili so se in planili med nama v prerijo. Pa za-
jezdila sva drug drugemu naproti in jim prestrigla
pot.

Ta najina nenadna kretnja jih je zmedla, na vse
strani so prhnili kakor jata kokoši, ki se med nje

jastreb požene. Le belec in mula sta šinila med nama skozi.

Oba sva se pognala za njima. Sam je že vihtel laso nad glavo in mi zaklical:

»Spet greenhorn! Večen greenhorn!«

»Zakaj?«

»Belca ste si izbrali! Kaj takega more le greenhorn storiti, hihihih!«

Odgovoril sem mu, pa ni me slišal, njegov glasni smeh je prevpil moje besede.

Torej belca je mislil, da hočem imeti —! In on si je res tudi mulo izbral —? Prav!

Prepustil sem mu jo in zajezdil v stran, kjer so se mustangi prestrašeno prhajoč in rezgetajoč podili okoli.

Sam Hawkens je prišel medtem muli tako blizu, da ji je vrgel laso. Zanka je pravilno padla in se tudi pravilno zadržnila živali krog vratu. Tedaj bi bil moral Sam obstati in obrniti konja v stran, kakor je mene skrbno učil, ter se trdno postaviti, da bi vzdržal napeti laso. To je tudi storil, pa za trenutek prepozno. Njegov konj se še ni obrnil, ni še uprl nog, in že ga je laso s konjem vred podrl.

Sam Hawkens je sijajno zakolobaril črez konja in po zraku ter padel po tleh. Konj se je naglo pobral in zdirjal dalje. Lasso ni bil več napet in mula, ki se je trdno uprla in ni padla, je bila spet svobodna. Zdirjala je po ravnini in potegnila za seboj Samovega konja, na čigar sedlu je bil laso pritrjen.

Pohitel sem k Samu, da vidim, ali je ranjen. Koj je skočil na noge in se hudoval:

»Vraga! Dick Stonetova mrha je šla z mulo na sprehod! Pa še na svidenje nista rekla! Neolikanost, če se ne motim!«

»Ste se pobili?«

»Prav nič. Brž razjahajte pa mi dajte svojega konja!«

»Čemu?«

»Za njima moram. Brž!«

»Kaj še! Da spet kozolec ustrelite! In da izgubiva oba konja pa še mulo povrh!«

Pognal sem se za mulo, še poslušal nisem, kaj je vpil za menoj.

Mula in Samov konj sta bila že precej daleč, pa sta bila očitvidno skregana. Konj je hotel na eno stran, muhasta mula pa na drugo. Ruvala sta se sem in tja, ker sta oba visela na Samovem lassu. In to ju je na srečo zadržalo.

Došel sem ju, svojega lassa niti rabil nisem, zagrabil sem tistega, na katerem sta visela ubežnika, in si ga nekaterekrati ovil krog pesti. Mula je bila moja in konj mi tudi ni mogel več uiti.

Pustil sem jima nekaj časa svobodo, dirjal sem z njima, pa počasi in vse močneje nategoval lasso, da se je zanka vse bolj zadrževala. Pri tem sem mulo vodil kakor za vajeti, na videz sem se ji vdajal, pa jo polagoma obračal in se nazadnje v velikem polkrogu vrnil na kraj, kjer je čakal Sam. Tam sem zanko nenadoma nategnil, zadržnila se je muli krog vratu, zmanjkalo ji je sape, padla je.

»Držite jo, da jo dobim v pest, potem pa izpustite!« je vpil Sam.

Priskočil je in se trdo postavil poleg mule, čeprav je nevarno brcala krog sebe.

»Sedaj!« je poveljeval.

Izpustil sem lasso, mula je zadihala zrak in skočila na noge. Pa prav tako naglo se ji je že tudi Sam zavihtel na hrbet.

Za hip je obstala nepremična, kakor okamenela od strahu. Potem pa je vrgla noge v zrak, najprvo prednje, pa spet zadnje, skočila na stran, krivila hrbet in poskušala vse mogoče, pa Sam se ji je smejal in trdno sedel.

»Ne bo me vrgla!« je pravil. »Sedaj bo zadnje poskusila, zdivjala bo z menoj po preriji. Počakajte tu, bodele videli, ukročeno vam jo pripeljem!«

Toda mali Sam Hawkens se je topot grdo zmotil.

Mula nikakor ni zdivjala z njim po preriji, ampak se je nenadoma vrgla na tla in se valjala. Nič ni pomagalo, Sam je moral iz sedla, sicer bi mu bila vsa rebra polomila.

Brž sem skočil s konja, zgrabil lasso, ki se je vlekel po tleh, in ga dvakrat ovil krog bližnje korenine. Mula je planila na noge, pa korenina je bila trdna dovolj, lasso se je napel, zanka se je zadržila in mula je spet telebnila na tla.

Sam Hawkens se je umaknil na stran, si otipaval rebra in bedra, potegnil obraz, kot da je pojedel kislo zelje s kuhanimi češplji, pa se kregal:

»Pustite jo, mrho divjo! Noben človek je ne ukroti, če se ne motim!«

»Topot se motite! Ta bi bila pa dobra! Ne dam se osramotiti od mule, ki njen oče ni bil noben gentleman, ampak osel. Ubogati mora! Bodele videli! Pazite!«

Odvil sem lasso od korenine in se široko postavil nad mulo. Komaj da je dobila zrak, že je šinila na noge. V hipu sem trdno sedel na njej. Boj se je začel.

Kdor hoče takega divjega konja ukrotiti, mora biti predvsem močen v stegnih. Stegna morajo konju rebra stisniti in upognjena rebra pritisniti na drobovino. Ta pritisk povzroča živali bolečine in smrten strah. Močne mišice v stegnih, to je glavno. In v tem sem bil malemu Samu več ko kos.

Mula je seveda pri meni koj isto poskusila ko prej pri Hawkensu. Vreči se je hotela na tla. Pa zgrabil sem za lasso, ki se je vlekel po tleh, ga zvil in ga prijel trdo ob zanki. In zanko sem nategnil, brž ko sem opazil, da se hoče mula vreči na tla. S tem

in s pritiskom na rebra sem jo obdržal na nogah. Boj je bil hud, človeška moč se je kosala z živalsko, potil sem se ko v parni kopeli, pa mula se je potila še huje, kar curljalo je od nje, penila se je, vse počasnejše so bile njene kretnje in vse manj svojevoljne, njeno divje prhanje je prešlo v stokajoče kašljanje — in nazadnje se je zrušila na tla, ne sama po sebi, ampak ker so jo zapustile poslednje moči. Nepremična in s steklenimi očmi je obležala. Seveda sem o pravem času skočil z nje.

Globoko sem si oddahnil. Bilo mi je, kot da so se mi potrgale vse kite po telesu.

»Heavens —! Strašen človek ste!« je vzkliknil Sam. »Več moči imate ko tale divja žival! Vsa rebra ste ji pomečkali! Da bi videli svoj obraz, ustrašili bi se!«

»Verjamem!«

»Oči so vam izstopile, ustnice so se vam nabrekle in kar modrikasti ste v lica!«

»In vse to je radi tega, ker sem greenhorn in ker se ne dam vreči, medtem ko je bil nekdo drug, ki je mojster v lovu na mustange, pametnejši pa se je dal vreči, potem ko se mu je celò pripetilo, da je lastnega konja obesil na mulo ter oba poslal na sprehod po preriji, sam pa obsedel na tleh!«

Skremžil je obraz v strašno klavrne gube, nos se mu je pobesil in žalostno je dejal:

»Molčite o tem, sir! Povem vam, najboljšemu lovcu se kaj takega lahko pripeti! Včeraj in danes ste pač imeli dva prav dobra dneva!«

»Upam, da bom še mnogo takih dobrih dni doživel. Zato pa sta bila za vas tem slabša!«

Ampak — kako pa je z vašimi rebrcami in drugimi koščičkami? Ste katero polomili?«

»Ne vem. Jih bom zbral in preštel, koj ko mi bo bolje. Zaenkrat mi klopočejo po vsem telesu.«

Ampak takega živinčeta še nisem imel pod nogami, vam povem! Upam, da se je spametovala, mrhal!»

»Se je! Glejte, kaka je! Čisto upehana. Kar smili se mi. Dajva ji sedlo in uzdo! Jezdil jo bom domov.«

»Pa se bo spet muhala!«

»Si bo premislila! Ima zaenkrat dovolj. Pametna žival je, čisto srečni bodete, da ste si jo ujeli.«

»Verjamem! Sem si jo tudi kar na prvi pogled izbral. Vi pa belca. Kaka neumnost!«

»Ali veste to čisto točno?«

»Seveda!«

»Mislim da ne!«

»Kajpada! Neumnost je bilal!«

»Ne mislim neumnosti, ampak tisto, da sem belca izbral.«

»Kaj pa ste si izbrali?«

»Tudi mulo.«

»Res —?«

»Da. Četudi sem greenhorn, toliko pa vendar vem, da belec ni za westmana. Mula mi je ugajala, koj ko sem jo zagledal.«

»Da, konjski razum imate, to se vam mora priznati.«

»Upam, da je vaš človeški razum prav tako dober, Sam!

Pa pojdiva, dvigniva živall!«

Postavila sva jo na noge. Mirno je stala in na vseh udih se je tresla. Ni se branila, ko sva ji nalagala sedlo in ji vdevala uzdo. In ko jo je Sam zajahal, je ubogala, voljno in pokorno, kakor kak šolan konj.

»Gospodarja je že imela!« je menil Sam. »In dober jezdec je bil! To koj opažam. Ušla mu je.

In — veste, kako jo bom krstil?«

»No —?«

»Mary bo. Sem že prej nekoč jezdil mulo, ki ji je bilo tudi Mary ime. Mi vsaj ne bo treba drugega imena iskati.«

»Mula bo torej Mary, puška pa je Liddy!«

»Da! Dvoje ljubkih imen, ne?»

In — in sedaj vas pa prosim za veliko uslugo, sir!«

»Vam rad ustrezem.«

»Ne pripovedujte, kaj se mi je zgodilo! Zelo vam bom hvaležen!«

»Neumnost! Za to, kar se samo po sebi razume, ni treba hvaležen biti. Ne govorite o tem!«

»Pa vendar moram! Ali bi se smejala, tista družal tam v taboru, če bi zvedela, kako si je Sam Hawkens svojo Mary ujel! Bi jih rad slišal! Kar režali bi se!

Ako molčite, bom —.«

»Le tiho bodite!« sem ga prekinil. »Besedice ni treba o tem izgubljati. Moj učitelj ste in moj prijatelj. Več mi ni treba reči.«

Tedaj sta se mu porosili mali, hudomušni očesci in navdušen je vzkliknil:

»Da, vaš prijatelj sem, sir, in če bi vedel, da mi morete nakloniti vsaj malo ljubezni, bi bilo to mojemu srcu v veliko, veliko veselje —!«

Stisnil sem mu roko.

»To veselje vam lahko napravim, Sam! Verjemite, rad vas imam, tako rad, kakor — kakor —, no, tako rad, kakor ima nečak svojega dobrega, starega strica rad! Ste zadovoljni?«

»Popolnoma, sir, popolnoma! Tako sem vesel, da bi vam najrajši kar tule na mestu pokazal svojo hvaležnost. Povejte, kaj naj storim! Ali naj — ali naj —, povejte, ali naj tole svojo Mary pred vašimi očmi s kostjo in kožo pojuzinam? Ali naj, če vam je tako ljubše, samega sebe sesekljam, skuham, spečem in snem? Ali naj —.«

»Stojte!« sem se mu smejal. »V enem in drugem slučaju bi vas ne bilo več. Kajti v prvem bi razpočili, v drugem pa umrli na slabem želodcu, ker bi morali tudi svojo lasuljo snesti in ta bi vam v želodcu obležala. V vsakem slučaju bi vas torej izgubil, kar pa nočem.

Že dovolj dobrot ste mi izkazali in mi jih še bode! Pustiti torej zaenkrat svojo Mary, naj še živi, in tudi samemu sebi prizanesite, pa se rajši vrniva v tabor. Mnogo časa sem izgubil, delal bi rad. Skončati moramo!«

»Delal —? Saj ste tudi tukaj delali! In če to ni bilo nobeno delo, potem pa res ne vem, kaj da je pravzaprav delo.«

Privezal sem Dick Stonetovega konja k svojemu, Sam je zajezdil svojo novo Mary in vrnila sva se. Čreda divjih mustangov je medtem seveda že zdavnaj izginila.

Mary je pokorno ubogala svojega novega gospodarja in Sam je potoma nekaterekrat ves vesel vzkliknil:

»Šolo ima, tale Mary, prav dobro šolo! Pri vsakem koraku čutim bolj in bolj, da bom odslej prav dobro preskrbljen za ježo. Spomnila se je na to, kar se je prej kedaj naučila, pa med divjimi mustangi pozabila. Upam, da ni samo temperamentna, ampak tudi značajna.«

»Če še ni, ji pa lahko značaj vzgojite. Še ni prestara za vzgojo in šolo.«

»Koliko mislite, da ima?«

»Kvečjemu pet let.«

»Tudi jaz tako mislim. Jo bom doma natančno preiskal.

In vam se moram zahvaliti za njo, edino vam! Sta bila slaba za mene, tale dva dneva! Za vas pa zelo častna! Ali ste si kedaj mislili, da bode v takem kratkem času in zaporedoma srečali bizone in mustange?«

»Zakaj ne? Na divjem zapadu mora biti človek na vse pripravljen. Upam, da bom kmalu doživel še vse kaj druga.«

»Hm —! Želim vam, da bi vsakikrat prav tako dobro odrezali kakor včeraj in danes! Posebno včeraj je le za las manjkalo, pa bi bilo po vas! Preveč ste si upali! Ne pozabite nikdar, da ste še greenhorn! Se postavi tale človek lepo mirno tja pred bizona, počaka na njega, da mu pride blizu, pa ga ustrelji v oko! Kdo je že kedaj kaj takega videl! Neizkušeni ste pa ste bizona podcenjevali! Pazite v bodoče in ne upajte si preveč! Lov na bizona je silno nevaren! Le eno vrsto lova poznam, ki je še nevarnejša.«

»Katera je ta?«

»Lov na medveda.«

»Pa ne mislite morebiti na črnega medveda, na tistega, ki ima rumen gobec?«

»Na baribala —? Kaj še! Baribal je dobrodušno in miroljubno živinče, nogavice plesti in hlače krpati ga lahko naučite! Ne, grislyja mislim, sivega medveda Skalnega gorovja. Ker ste že o vsem brali, ste gotovo tudi o grislyju že brali?«

»Da.«

»Torej pa bodite veseli, da še nobenega niste videli! Če se zravna, je za dva čevlja višji ko vi, z enim samim popadom vam zmečka glavo v kašo in če ga napadete ali kakorkoli razdražite, ne bo miroval, dokler vas ne raztrga in ne uniči.«

»Ali pa jaz njega!«

»Oho! Vidim, spet govori iz vas vaša velika lahkomiselnost! Tako prezirljivo govorite o strašnem, nepremagljivem sivem medvedu kakor o kakem racoonu, ki je majhen in ni čisto nič nevaren.«

»Ne! Ne podcenjujem ga. Nepremagljiv pa ni, kakor pravite. Nobena roparica ni nepremagljiva, tudi grisly ne.«

»Ali ste tudi to brali?«

»Da.«

»Hm —! Zdi se mi, da so vaše lahkomiselnosti krive knjige, ki ste jih brali! Saj ste sicer čisto razumen in pameten človek, če se ne motim. Vi bi še nad grislyja šli kakor včeraj nad bizona —.«

»Če bi druga ne pomagalo, zakaj pa ne?«

»Če bi druga ne pomagalo —! Neumnost! Kaj mislite s tem? Vsak človek si lahko kako drugače pomaga če hoče.«

»Da lahko pobegne, mislite, če je strahopeten —? To mislite, ali ne?«

»Da. Pa o strahopetnosti pri tem ni sledu. Pred grislyjem bežati, to ni strahopetnost, — nasprotno, samomor, premišljen samomor poskuša, kdor ga napade.«

»Tu gredo najini nazori čisto narazen, dragi Sam! Če me grisly iznenadi in če ni časa za beg, se bom branil. Če se loti mojega tovariša, mu moram prihiteti na pomoč in ga torej napasti. V teh dveh slučajih ne bom pobegnil pred grislyjem in tudi ne smem pobegniti.

Razen tega si čisto lahko mislim, da se bo pogumni westman poskusil s sivim medvedom tudi samo zato, da meri z njim svojo moč in svojo izurjenost pa da uniči tako nevarno zverino in roparico, in povrh pa še tudi, da si poskrbi izreden užitek dušenega medvedjega stegna in medvedje šape.«

»Nepoboljšljiv človek ste in resno se bojim za vas! Zahvalite Boga, če ne boste nikdar v življenju okusili medvedjih šap!

Pri vsem tem pa seveda ne zanikam, da ga ni večjega užitka ko dušene medvedje šape, kakor daleč zemlja sega. Ta užitek prekaša celò najsočnejšo bizonovo pečenko!«

»Mislim, da se vam zaenkrat ni treba bati za mene. Saj v te kraje grisly nikdar ne pride?«

»Zakaj ne? Grisly je doma v Skalnem gorovju, to je res. Pa za rekami potuje in ni redko, da pride tudi v prerijo. Gorje njemu, ki nanj naleti! Rajši ne govoriva o tem!«

Nisva mislila, ne on ne jaz, da bom že koj drugi dan o tem govoril in se z nevarno živaljo celò srečal, pa čisto drugače, nego mi je dobri Sam v svoji veliki skrbi naročeval —.

Prispela sva v tabor.

Bancroft se je s svojimi ljudmi zelo potrudil. Pokazati je hotel, da tudi sam in brez mene kaj naredi, če hoče. Premerili so precej sveta in tabor se je premaknil za lep kos naprej proti dolini, kjer sva s Samom bizone srečala.

Vse je letelo vkup, ko so naju zagledali.

»Mula —! Mula —! Mula —!« so vzklikali.
»Odkod ste jo dobili, Sam Hawkens?«

Ta pa se je resno držal.

»Po pošti,« je dejal.

»Ni mogoče! Odkod?«

»Seveda! Ekspresno. V križnem zavitku. Ali hočete morebiti, da vam pokažem tudi ovojni papir?«

Dovolj so dobili. Eni so se smejali, drugi so zabavljali.

Pa Sam je dosegel svoj namen, niso ga več izpraševali in ni mu bilo treba govoriti o lovu, ki za njega ni bil posebno slaven. Ali je bil do svojih dveh tovarišev, do Dick Stoneta in Will Parkerja, gostobesednejši, in ali jima je že koj tisti dan pripovedoval, kako da je pravzaprav bilo z njegovo novo Mary, tega ne vem. Nisem imel časa paziti na njega, nemudoma sem se lotil dela.

Do tistega večera smo toliko napredovali, da bi bili drugo jutro lahko začeli z merjenjem v dolini, kjer sta ležala ubita bika. Ko smo pri večerji o tem govorili, sem vprašal Sama, ali nas bo morebiti motila čreda bizonov, ki je utegnila potovati po dolini.

Tisto, kar sva midva videla, je bila vsekakor le prednja straža, glavno krdelo pa je bilo še na potu.

Pa Hawkens me je pomiril.

»Nič se ne bojte, siri! Bizoni so prav tako pametni kakor mustangi. Tisto, kar sva srečala, so bile prednje straže in te so se vrnile ter posvarile glavne čete. Bizoni si bodo izbrali čisto drugo pot, varnejšo, sem v dolino pa jih gotovo ne bo.«

III.

Prvo srečanje z Winnetouom.

Drugo jutro smo prenesli tabor na gornji konec doline.

Hawkensa, Stoneta in Parkerja ni bilo poleg. Hawkens je poskušal svojo novo Mary zunaj na pre-riji, kjer sva jo ujela, tovariša pa sta ga spremljala. V dolini, kjer smo taborili, ni bilo prostora za take jahaške vaje.

Najprvo smo postavili merilne drogove. Rattlerjevi ljudje so nam pomagali, Rattler sam pa je z nekaterimi tovariši brez posla postopal po okolici.

Pri tem delu smo prišli tudi mimo mesta, kjer sem ustrelil bika.

Pa zelo sem se začudil —.

Bika ni bilo več. Pogledal sem bliže in videl, da pelje od mesta, kjer je ležal, skoraj meter široka sled v grmovje ob robu doline. Trava je bila čisto pomandrana.

Tudi Rattler je opazil, da je bika zmanjkalo.

»Vraga —! Kako je to mogoče —?« se je čudil.

»Saj sem vendar sinoči, ko smo prišli po meso, bika natančno pregleдал —! Oba sta bila mrtva. In eden je čez noč izginil —. Torej je vendarle še živell!«

»Mislite?« sem ga vprašal.

»Kajpada! Ali pa morebiti sodite, da se je mrtvi bik sam zavlekel v goščavo?«

»Sam —? Lahko da ga je tudi kdo drug zavlekel —.«

»Tako —? Kdo na primer?«

»Indijanci na primer.«

»Kako vam pridejo ti na misel?«

»Našla sva s Sam Hawkensom više gori sled indijanske noge.«

»Tako! Kako duhovit zna takle greenhorn bitil Če so ga Indijanci odvlekli, odkod pa bi naj bili prišli?«

»Od koderkoli.«

»Čisto prav! Morebiti celò iz neba. Kajti iz nebes bi bili morali priti, sicer bi bili našli njihovo sled. Ne, bik je še živel in ko si je opomogel, se je zavlekel v grmovje. Tam pa je medtem gotovo poginil. Tako je bilo in nič drugače!

In da vam to dokažem, bom koj šel in pogledal za njim.«

Odšel je s svojimi ljudmi za sledjo.

Morebiti je mislil, da ga bom spremljal. Pa tega nisem storil. Prezirljivo, naravnost zaničljivo je govoril, ni se mi ljubilo, da bi se še dalje prerekal z njim. In dela sem imel polne roke. Pa tudi čisto vseeno mi je bilo, kam da je bik prišel.

Lotil sem se torej spet dela.

Pa nisem še prijel za merilni drog, ko je iz grmovja, kamor je Rattler izginil s svojimi ljudmi, zadonelo divje kričanje, trije strelji so počili in Rattler je vpil:

»Na drevesa! Brž na drevesa! Sicer ste izgubljeni! Ne zna plezati!«

Koga je mislil, ki bi ne znal plezati —?

Tedaj je eden njegovih ljudi planil iz gošče, pa s skoki, kakršne zmore le človek, ki mu je smrt trdo za petami.

»Kaj je? Kaj se je zgodilo?« sem mu zaklical.

»Medved! Strašen medved! Sivi grisly —!« je sopihal mimo.

In nekdo je obupno tulil v gozdu:

»Na pomoč —! Na pomoč —! Oh —! Oh —!«

Tako tuli le človek, ki tiči smrti v žrelu. Mož je bil v smrtni nevarnosti. Pomagati sem mu moral. Pa kako —?

Puško sem pustil v šotoru, ker mi je bila pri delu napoti. S tem nisem zagrešil nikake neprevidnosti. Saj smo imeli westmane, ti so morali skrbeti za našo varnost. Če bi bil skočil po puško v šotor, bi bil medtem medved svojo žrtev že raztrgal.

Ne! Tak sem moral nad medveda, kakršen sem bil. In drugega orožja nisem imel ko samokres pa nož za pasom. Toda kaj pomeni tako orožje v boju z grislyjem —!

Grisly je bližnji sorodnik jamskega medveda, ki je že izumrl, je bolj žival prazgodovinske dobe ko pa sedanjosti. Do devet čevljev dolg zraste in ustrelil sem grislyje, ki so bili štiri do pet stotov težki. In tako močen je, da z lahkoto v begu odnese jelena ali pa žrebe v gobcu. Jezdec mu le tedaj uide, če ima izredno vztrajnega in dobrega konja. Sivi medved ga sicer gotovo dohiti. In ker je tako strašno močen in neutrudljivo vztrajen in ker se nikogar ne boji, velja pri Indijancih za velikega, slavnega junaka, kdor grislyja ubije.

Skočil sem v grmovje.

Sled je peljala dalje in se izgubljala med drevjem v gozdu. Tja je medved zavlekel bika, da bi ga v miru použil, od tam je gotovo tudi prišel. Njegove sledi pa nisem videl, ker jo je zabrisal, ko je bizona vlekkel v goščavo.

Strašen trenutek je bil. Za menoj so kričali inženjerji in hiteli v šotore po puške, pred menoj so kričali westmani, vmes pa je donelo grozno tuljenje žrtve, ki jo je najbrž medved imel v šapah.

Z vsakim skokom sem prišel bliže. Že sem čul njegov glas. Ali pravzaprav ne njegov glas, kajti tudi v tem se loči ta strašna žival od drugih vrst medvedov, da nima nobenega glasu, ne gode, ne mrmra, le čudno naglo in hlastno piha in sope, kadar je jezen.

Sedaj sem bil pri njem.

Na tleh je ležal razmesarjeni in raztrgani bizon, na desni in levi pa so kričali pogumni westmani, ki so

se spravili na drevje, ker še ni bilo kedaj slišati, da bi bil grisly po drevju plazil.

Onstran bizona na bližnjem drevesu, — tam pa sem zagledal strašen, krvav prizor.

Eden westmanov je tudi hotel splezati na drevo, pa ga je medved prehitel. Mož je visel ali pravzaprav ležal s telesom na najnižji veji in se z obema rokama krčevito oklepал debela, grisly pa je stal pod njim na zadnjih nogah in mu grebel s prednjimi šapami po stegnih in po razparanem trebuhu.

Bil je grozen prizor.

Mož je bil izgubljen, smrti zapisan. Nisem mu mogel pomagati in nihče bi mi ne bil mogel očitati, da sem ga v sili zapustil, če bi bil pobegnil.

Toda pobegnil nisem. Pogled na krvavo žrtev je deloval na mene z nepremagljivo silo.

Na tleh je ležala puška. Pograbil sem jo. Žal ni bila nabita. Obrnil sem jo, jo trdno zgrabil za cev, skočil čez bizonovo truplo in z vso silo udaril grislyja po glavi.

Smešno —! Puška se mi je razletela v pesti, kakor da je iz stekla. Takile grislyjevi glavi še tomahawk ne more nič, kaj šele kos lesa, pa če je tudi z železom okovan. Eno pa sem le dosegel, odvrnil sem medveda od njegove žrtve.

Obrnil je glavo k meni, ne naglo, kakor bi to storila roparica mačjega ali pasjega plemena, ampak počasi, kot da se čudi mojemu neumnemu napadu. Meril me je s svojimi majhnimi, hudobnimi očmi, kot da premišljuje, ali sem vreden truda in ali bi me napadel, ali pa rajši ostal pri svoji žrtvi. In to njegovo omahovanje mi je rešilo življenje.

Dobra misel mi je šinila v glavo, edina, ki je utegnila rešiti nevarni položaj.

Izdrl sem samokres izza pasu, skočil trdo k medvedu, ki je samo glavo obračal k meni, sicer pa mi kazal hrbet, in mu sprožil dva, tri, štiri strele v oči, prav kakor sem prejšnji dan ustrelil v oko bika,

ki je zasledoval Sama. Vse to se je zgodilo tako naglo, da se popisati ne da, in že sem skočil v stran, potegnil bowieknife ter ostro opazoval medveda.

Da sem ostal, bi bilo po meni. Kajti oslepljena žival je mahoma zapustila svojo žrtev, šinila okoli in planila na mesto, kjer sem trenutek prej še stal. Pa ni me našel več, strupeno je pihal, divje klatil s šapami krog sebe in me iskal. Ves pobesnel je, se sukal krog lastne osi, trgal s kremplji zemljo in korenine, pa skakal sem in tja in s prednjimi šapami grabil po napadalcu. Toda ni me našel, ker sem na srečo dobro zadel. Oslepel je. Morebiti bi me bil navohal, pa ves divji je bil in njegova pobesnelost ga je zamotila, da ni mirno sledil svojim čutom, ampak dobesedno v slepi jezi klatil krog sebe.

Ko je končno uvidel, da je iskanje brezuspešno, je posvetil vso pozornost svojim ranam. Sedel je na zadnje noge, se zravnal in si škripajoč z zobmi in sopihajoč od bolečin segel s prednjimi šapami po očeh.

Tedaj je prišel moj trenutek.

Skočil sem od strani k njemu in mu dvakrat zabodel dolgi nož med rebra. Koj je seveda zagrabil za menoj, pa še hitreje sem tudi spet odskočil. Nisem zadel srca in ponovno ter s podvojeno besnostjo me je iskal.

To je trajalo kakih deset minut. Mnogo krvi je izgubil, slabel je. Spet je sedel, da bi segel po očeh.

Priskočil sem in ga spet dvakrat zabodel. Topot sem bolje zadel. Brž sem se umaknil, padel je na vse štiri, opotekaje se je letel nekaj korakov naprej, nato na stran, pa spet nazaj, zravnati se je hotel, pa ni imel več moči, prevrgel se je, se valjal pa tleh, zaman se je trudil, da bi prišel spet na noge, besno je pihal, se stegnil in nepremično obležal.

»Hvalabogul« je kričal Rattler s svojega drevesa. »Mrtva je, zverina! V strašni nevarnosti smo bilil«

»Ne vem, v kaki strašni nevarnosti da ste vi bili,« sem dejal. »Zelo dobro ste poskrbeli za varnost svojega dragocenega življenja! Grisly ne pleza po drevju, to menda jako dobro veste. Sedaj lahko spet zlezete z vašega pribežališča!«

»Ne ne! Še ne! Preiščite ga, ali je res mrtev!«

»Mrtev je.«

»Tega ne veste kar tako! Si niti ne mislite, kako žilavo življenje da ima taka zverina! Torej preiščite ga!«

»Morebiti radi vas —? Ako hočete vedeti, ali je še živ, ga sami preiščite! Slaven westman ste, pogumen človek, jaz pa sem le čisto navaden greenhorn.«

In obrnil sem se k njegovemu tovarišu, ki je še vedno ležal na veji in se oklepал debla. Ni več tulil, pa tudi genil se ni več. Njegov obraz je bil spačen in njegove široko odprte oči so stekleno bulile v mene. Medved mu je stegna do kosti razmesaril in iz trebuha mu je visela drobovina.

Premağal sem svojo grozo, stopil bliže in mu zaklical:

»Izpustite drevo, sir! Dviğnil vas bom z veje.«

Ni odgovoril, z nobeno kretnjo ni pokazal, da me sliši.

Prosil sem njegove tovariše, naj pridejo z drev-
ves in naj mi pomagajo. Pa ti »slavni westmani« se niso prej genili s svojih varnih mest, da sem med-
veda nekaterokrat z nogo sunil in jim s tem do-
kazal, da je res mrtev. Šele tedaj so si upali bliže
in mi pomagali sneti svojega grozno razmesarjenega
tovariša. Ni bil lahek posel, tako krčevito se je
oklepал debla, da smo ga morali s silo odtrgati.

Strašna smrt tovariševa pa te ljudi ni prav nič
prijela, malomarno so se obrnili od njega ter k med-
vedu in Rattler je dejal:

»Sedaj pa bo narobe. Prej je medved mislil nas pojesti, sedaj pa bomo mi njega. Brž, ljudje, denimo ga s kože, da pridemo do stegna in do šap!«

Vzel je nož in pokleknil, da bi res slekel medveda.

Tedaj pa sem mu dejal:

»Slavneje bi bilo za vas, da ste poskusili svoj nož na njem, ko je bil še živ! Sedaj je prepozno! Ne trudite se!«

Šinil je pokonci.

»Kaj —? Ali mi mislite morebiti zabraniti moj kos medvedje pečenke, sir?«

»Seveda mislim, mr. Rattler!«

»Po kaki pravici?«

»Po pravici tistega, ki je medved njegova last.«

»Ali je morebiti vaša last?«

»Seveda je!«

»Si morebiti domišljujete, da ste ga vi ubili?«

»Ne domišljam si, ampak res je!«

»Ni res! Menda mislite, da si upa takle greenhorn medveda z nožem napasti? Mi smo streljali na njega, brž ko smo ga zagledali.«

»In nato ste v divjem strahu bežali in nemudoma splezali na drevje. To je res.«

»Pa naše krogle so zadele in na njih je končno poginil, ne pa na tistih treh, štirih vbodljajih, ki ste ga z njimi počegetali, ko je bil že napol mrtev. Medved je naš in storili bomo z njim, kar se nam zljubi. Razumete!«

Res je spet počenil, da uresniči svoje besede.

Posvaril sem ga.

»Koj ga pustite, mr. Rattler! Sicer vas naučim, da je treba moje besede uvaževati! Ste me razumeli tudi vi?«

Ni se zmenil, zadrl je nož medvedu v kožo.

Tedaj mi je bilo njegove predrznosti in lažnjivosti ravno dovolj. Tako pa nisem smel pustiti, da

bi postopali z menoj. Naučiti sem jih moral, da so spoštovali moje besede.

Sklonil sem se, ga prijel, kakor je čepel pri medvedu, z obema rokama za boke, ga dvignil in vrgel v bližnje drevo, da je kar zahreščalo. Bilo mi je v tistem trenutku čisto vseeno, če bi si bil tudi vsa rebra polomil. In še medtem ko je letel po zraku, sem izdril svoj drugi, nabiti samokres izza pasu, da bi bil pripravljen na njegov napad.

Vstal je, oči so se mu besno bliskale, izdril je nož in zavpil:

»To mi bode te drago plačali! Že enkrat ste me udarili, skrbel bom, da se me v tretje ne bode te več lotili!«

Dvignil je nogo, mislil je skočiti v mene, pa pomolil sem mu samokres naproti in grozil:

»Še en korak, pa vam poženem kroglo v glavo! Z nožem proč! Štel bom do tri. Na tri bom streljal, ako do tedaj ne vržete noža v stran.

Torej: ena — dve — in —.«

Ni izpustil noža in res bi bil streljal, pa seveda ne v glavo. Pognal bi mu bil dve, tri kroglice v roko. Ugnati sem moral tega človeka, sicer bi bil za vedno izgubil ugled v naši družbi.

Pa na srečo ni prišlo do streljanja.

V tistem trenutku je namreč nekdo za nami glasno zaklical:

»Ljudje, ali ste znoreli —? Ali se bodo že beli klali med seboj —? Pač nimajo razloga! Tukaj že ne! Stojta!«

Začudeni smo se vsi obrnili.

Izza drevja je stopil nenavaden človek. Majhen je bil, suh, grbav, oblečen in oborožen pa kakor rdečeokožec. Ni se dalo prav reči, ali spada k belemu ali k rdečemu plemenu. Njegov suhi obraz je kazal ostro zarisane črte in je bil bolj indijanskemu obrazu podoben, zelo zagorel je bil, pa najbrž je bil kedaj bel. Razoglav je bil, črni lasje so mu viseli na

ramena. Njegova obleka je bila čisto indijanska, indijanske usnjate hlače je nosil, lovsko suknjo iz mlade jelenovine pa preproste mokasine. Puško je imel, za pasom pa nož. Njegove oči so bile izredno razumne in bistre in vkljub svoji pohabljenosti ni bilo prav nič smešnega na njem. Nad ubogim, pohabljenim človekom se bo vobče le samo sirov in neumen človek zadiral.

In take vrste človek je bil Rattler. Komaj da je ugledal neznanca, je že tudi pozabil na mene, se odurno nasmejalo in vzkliknil:

»Halloo —! Kak pokvečen pritlikavec pa tamle prihaja? Ali se vobče smejo po divjem zapadu taki ljudje potikati?«

Neznanec ga je premeril od pete do glave in dejal z mirnim, samozavestnim glasom:

»Zahvalite Boga, da vam je dal zdrave ude! Sicer pa pri človeku ni telo in telesna oblika glavno, ampak srce in duša. In tisto vam že lahko povem, da se v tem oziru primere z vami ne bojim!«

Prezirljivo je zamahnil z roko in se obrnil k meni.

»Ampak — moč pa imate v kosteh, sir! Takega težkega, velikega človeka dvigniti in ga vreči, da zleti po zraku kakor žoga, tega vam ne bo kmalu kdo ponovil! Prizor je bil res pravi užitek!«

Sunil je grislyja z nogo in obžalovaje dejal:

»Torej tale je tista mrcina, ki smo jo hoteli dobiti! Škoda, prepozno smo prišli!«

»Vi ste ga lovili?« sem vprašal.

»Da. Našli smo včeraj njegovo sled pa smo mu sledili križem črez drn in strn. In ko pridemo do njega in ga najdemo, pa vidimo, da je že oskrbljen.«

»V množini govorite, sir —. Ali niste sami?«

»Ne. Dva gentlemana me spremljata.«

»Kdo?«

»Vam bom že povedal, ko bom zvedel, kdo da ste vi. Saj veste, da v teh krajih nikdar niste dovolj

previdni. Človek sreča tod več slabih ko dobrih ljudi.«

S sumljivim pogledom je ošinil Rattlerja in njegove ljudi pa dejal:

»Sicer pa se pravemu gentlemanu že koj na obrazu vidi, da se mu sme zaupati. Čul sem konec vašega pogovora in takole precej dobro vem, pri čem da sem z vami.«

»Zemljemerci smo, sir,« sem mu razlagal. »Nad-inženjer, štirje zemljemerci, trije scouti in dvanajst westmanov, ki bi nas naj branili pred morebitnimi napadi.«

»Hm —! Videti je, da pred napadi posebej vas ne bi bilo treba braniti —!

Torej zemljemerci ste?«

»Da.«

»In svet tod merite?«

»Da.«

»Čemu?«

»Za železnico.«

»Ki bo tod vozila?«

»Da.«

»Ali ste tale svet kupili?«

Pri tem vprašanju se mu je obraz zresnil in njegov pogled se je poostril.

Govoril je kakor človek, ki ima pravico tako popraševati, kakor človek, ki je zemlja, na kateri stoji, njegova last. Zato sem mu tudi opravičevaje se odgovoril:

»Naročeno mi je, naj pri merjenju pomagam, v službi sem. In kar mi je bilo naročeno, to storim, za drugo pa se ne brigam.«

»Hm, da —! Mislim pa, da vkljub temu veste, kako podobo da zadeva kaže iz pravnega stališča. Svet, ki na njem stojite, je last Indijancev in sicer Apačev iz rodu Mescalero. Čisto zanesljivo in iz prvega vira vam lahko povem, da Apači tega zemljišča niso ne prodali ne kakorkoli komu odstopili.«

»Kaj vas briga!« se je vtaknil vmes Rattler.
»Brigajte se za svoje zadeve in pustite naše zadeve pri miru!«

»To tudi storim, sir, to tudi storim! Brigam se za lastne zadeve, kajti Apač sem, in sicer iz rodu Mescalero.«

»Vi —? Ne smešite se! Slep bi moral biti, da bi ne videl vašega belega pokolenja!«

»Pa se motite! Ne sodite me po barvi moje kože, ampak po mojem imenu! Moje ime je namreč Kleki petra.«

Tistikrat še nisem znal apaškega jezika. Šele pozneje sem zvedel, da pomeni Kleki petra po naše »Beli oče«. Imena samega seve še tudi nikdar nisem čul.

Rattler pa ga je menda že poznal. S posmehljivo kretnjo je stopil za korak nazaj in dejal:

»O — Kleki petra, slavni šolnik Apačev! Škoda, da ste grbavi! Težko se ubranite posmehu indijanskih pobalinov!«

»O, nič ne de, sir! Vajen sem, da se mi pobalini posmehujejo, pošteni in pametni ljudje tega ne storijo.

In sedaj, ko vem kdo da ste in kaj tu počenjate, pa vam lahko tudi povem, kdo sta moja spremljevalca. Najbolje je, da vam ju pokažem.«

Zaklical je v gozd indijansko ime, ki ga nisem razumel, in kmalu nato sta stopili izza drevja dve silno zanimivi postavi.

Indijanca sta bila, to jima je bilo na prvi pogled videti. Počasi in dostojanstveno sta stopala proti nam. Vse je utihnilo.

Starejši je bil nekaj višji ko srednje postave, pa zelo krepke in mišičaste rasti. Vse njegovo vedenje je kazalo res pravo plemenitost in iz njegovih kretenj se je dalo sklepati na izredno telesno moč in gibčnost. Njegov resnobni obraz je bil pristno indijanski, pa ne tako oster in oglat, kakor se ga običajno vidi pri rdečem plemenu. Njegov pogled je

bil miren, skoraj mehkek, kazal je tiho, notranjo zbranost, ki da človeku veliko nadmoč nad bližnjim. Ta mož je gotovo tudi svoje rojake obvladoval s svojim mirnim, treznim pogledom.

Razoglav je bil, temne lase je nosil povezane v čeladast šop, orlovsko pero je tičalo v njem, znamenje njegove glavarske časti. Mehke mokasine je nosil na nogah, usnjate hlače, okrašene z resicami, in usnjato lovsko suknjo. Vse je bilo preprosto, trpežno, pa okusno, lepo. Za pasom mu je tičal nož, usnjate vrečice so visele na njem, v njih ima človek na zapadu shranjene vse različne malenkosti, ki jih vsak dan potrebuje. Medicinski mošnjiček mu je visel na vratu, poleg pa mirovna pipa, izrezljana iz »svete« prsti. V roki je nosil dvocevko, njeno kopito je bilo nagosto nabito s srebrnimi žreblji. Ta puška je bila tista, po kateri je pozneje njegov sin Winnetou tako zaslovel. Ves zapad jo je imenoval: »srebrna puška«.

Mlajši je bil oblečen čisto kakor oče, le da je bila njegova obleka ličnejša. Njegove mokasine so krasile ščetinice ježevca, njegove hlače in njegova suknja sta bili obšiti z rdečimi nitmi. Tudi on je nosil medicinski mošnjiček na vratu in poleg calumet, mirovno pipo. Tudi oborožen je bil kakor oče, dvocevko je imel in nož za pasom. Tudi on je bil razoglav in je imel lase povezane v čeladast čop, orlovskega peresa pa ni nosil. Njegovi lasje so bili tako dolgi, da so mu še po ramenih in po hrbtu viseli, čeprav jih je imel povezane. Marsikatera dama bi ga bila zavidala za te krasne, svetločrne lase. Njegov obraz je bil še plemenitejši ko obraz njegovega očeta, svetlorjave barve je bil in kakor rahel bronast dih je ležalo na njem.

Bil je z menoj enake starosti. Tistikrat sem že tako slutil in pozneje sem tudi zvedel, da je res. Prvikrat v življenju sem srečal in videl njega, ki je bil pozneje moj najboljši in najzvestejši prijatelj, ki

sem ga bolj ljubil, nego bi mogel ljubiti krvnega brata. Čudno, globoko me je dirnilo, ko sem ga zagledal. Čutil sem, da je izreden človek, blagega srca in ne- navadno, nadarjen. Najine oči so se sešle, dolgo, pozorno sva se gledala in potem se mi je zazdelo, kot da je v njegovem resnobnem, temnem očesu, ki se je svetilo kakor žamet, za trenutek zažarelo, pri- jazno in prisrčno, kakor pozdrav, ki ga pošlje solnce skozi oblake na zemljo.

»Tale sta moja prijatelja in spremljevalca!« je dejal Kleki petra ter pokazal na Indijanca. »Tale je Inču čuna, — »Dobro solnce« —, veliki poglavar rodu Mescalero, ki pa ga tudi vsi drugi rodovi Apa- čev priznavajo za vrhovnega vodjo. In tukaj stoji njegov sin Winnetou, ki je vkljub svoji mladosti že velik junak in je izvršil že več slavnih del, nego jih drugi starejši bojevniki izvršijo vse življenje. Njegovo ime bo slovelo in se imenovalo, vse, koder segajo savane in koder se dviga Skalno gorovje.«

Beli neznanec je govoril v zanosu in navdušenju. Pa prepričal sem se pozneje, da ni pretiraval.

Rattler je čutil potrebo, da se oglasi. Zaničljivo se je zasmel:

»Takle mlad pobalin — pa bi naj bil že slavna dela izvršil? Kar je »izvršil«, so bile pač tatvine, lopovstva in ropi. Poznamo jih! Rdečkarji ne znajo druga ko krasti in ropati!«

Njegove besede so bile težka žalitev. Pa ne- znanci so se naredili, kot da žalitve niso slišali. Stopili so k medvedu in ga ogledovali. Kleki petra se je sklonil in ga preiskal.

»Poginil je od noža, ne pa od krogel,« je dejal k meni obrnjen.

Čul je v gozdu moj prepir z Rattlerjem pa mi je hotel izpričati, da sem prav trdil.

»To se bo že še videlo!« je trmasto pravil Ratt- ler. »Kaj neki razume takle grbav šolnik o lovu na medvede! Ko bomo medvedu slekli kožuh, se bo

čisto razločno videlo, katera rana da je bila smrtna. Greenhorn me ne bo goljufal za moje pravice!«

Tedaj se je sklonil tudi Winnetou k grislyju, ga otipal na krvavih ranah, se zravnal in vprašal:

»Kdo je napadel grislyja z nožem?«

Govoril je zelo lepo in čisto angleščino.

»Jaz!« sem odgovoril.

»Zakaj ni moj mladi, beli brat streljal nanj?«

»Ker nisem imel puške pri sebi.«

»Tule leži dovolj pušk!«

»Niso moje. Njihovi lastniki so jih pometali proč, ko so zbežali na drevje.«

»Ko smo sledili medvedu, smo od daleč čuli prestrašeno kričanje. Kdo je kričal?«

»Tile!«

»Uff —! Veverice in smrdljivci se skrijejo na drevje, kadar se jim sovražnik približa. Mož pa se naj bori, kajti če je pogumen, ima moči dovolj, da premaga tudi najmočnejšo žival. Moj mladi, beli brat je imel tak pogum. Napadel je grislyja z nožem. Kako da ga imenuje tale človek greenhorna?«

»Ker sem šele prvokrat in šele čisto malo časa na divjem zapadu in še mlad.«

»Čudni so beli ljudje! Mladega človeka, ki si s samim nožem upa na strašnega grislyja, njega imajo za greenhorna, tisti pa, ki od strahu pred grislyjem na drevje zlezejo in tam gori od groze tulijo, tisti pa smejo veljati za pogumne westmane —! Rdeči ljudje so pravičnejši. Pri njih pogumen človek nikdar ne more veljati za strahopetneža, noben strahopetnež pa ne za pogumnega človeka.«

»Moj sin je čisto prav povedal!« je pritrdil njegov oče. Ni govoril take čiste angleščine kakor njegov sin. »Tale mladi beli človek ni nikak greenhorn več. Kdor si upa na grislyja s samim nožem, tak je velik junak. In kdor si še celò upa nad njega, da reši tiste, ki so zbežali na drevje, temu bi se morali

tovariši zahvaliti, ne pa da ga še sramotijo in ga psujejo!

Howgh—! Pojdimo ven na trato, da vidimo, kaj delajo beli ljudje v tem kraju.«

Kolika razlika med mojimi belimi tovariši in tema dvema preziranimi Indijancema! Čut za pravičnost je ta dva »divjaka« gnala, da sta govorila meni, belemu človeku, v prid, pa me niti poznala nista in ni jima bilo treba govoriti. Celò nevarno je bilo za njiju. Sama sta bila s svojim belim spremljevalcem in nista vedela, koliko da nas je, podajali so se vsi trije v nevarnost, če so se osovražili pri naših westmanih. Pa na to niti mislila nista.

Počasi in ponosno so šli vsi trije mimo nas in ven v dolino. Šli smo za njimi.

Tedaj je zapazil Inču čuna merilne droge.

Obstal je, se obrnil k meni in vprašal:

»Kaj počenjate tu? Ali hočejo morebiti beli ljudje tole deželo zmeriti?«

»Da.«

»Čemu?«

»Da napravijo pot za ognjenega konja.«

»Ognjeni konj« pravijo Indijanci lokomotivi in vlaku.

Inču čuna se je mahoma ves spremenil. Mirni, tihi pogled je ugasnil, jezno so se mu bliskale oči, obraz se mu je stemnil in skoraj hlastno je vprašal:

»In ti si eden izmed njih?«

»Da.«

»In si tukaj pomagal meriti?«

»Da.«

»In si plačan za to delo?«

»Da.«

Silno zaničljiv je bil pogled, s katerim me je tedaj premeril, in prav tako zaničljivo je donel njegov glas, ko se je obrnil k Kleki petri in dejal:

»Tvoji nauki se zelo lepo slišijo, pa niso vedno pravilni. Tule sem našel mladega človeka, ki ima

pogumno srce, odkrit obraz in poštene oči. In komaj da smo ga vprašali, kaj da tukaj počenja, pa že zvemo, da nam za denar zemljo krade. Najsi bodo obrazi belih dobri ali hudobni, — v srcu so si vsi enaki!»

Odkrito moram reči, da nisem našel besed v obrambo. Poglavar Apačev je povedal resnico in sram me je bilo. Tako je bilo, kakor je povedal. Ali pa bi naj bil morebiti ponosen na svoj poklic —? Jaz, strogo pošteni, krščanski zemljemerec —?

Nadinženjer se je s svojimi tremi pomočniki skrtil v šotore, komaj da se je medved prikazal v bližini tabora. Skozi odprtine v platnu so se strahoma ozirali za njim.

Videli so, da prihajamo, in šele tedaj so si upali na svetlo, pa se zelo zavzeli, ko so zagledali med nami Indijanca. Najprvo so nas seve vprašali, kako je bilo z medvedom.

Rattler je brž odgovoril:

»Mi smo ga ustrelili in opoldne bomo imeli dušene šape, zvečer pa pečeno stegno.«

Naši trije gostje so me gledali in čakali, kaj bom odgovoril. Zato sem dejal:

»Jaz pa trdim, da sem ga jaz zabodel. Tule stojijo trije strokovnjaki, ki mi bodo pritrdili, da prav govorim. Pa njihova sodba naj ne bo odločilna. Ko se vrnejo naši scouti, Hawkens, Stone in Parker, naj medveda preiščejo in naj zasodijo, kdo ga je ubil. In kar bodo rekli, to bo veljalo. Do tedaj pa se nobeden izmed nas ne bo medveda dotaknil.«

»Vraga se bom ravnal po tistih treh ljudeh —!« je godel Rattler. »Šel bom s svojimi ljudmi in djal medveda iz kože pa ga razdelil na kosce. In kdor nam bo to branil, dobi pol tucata krogel!«

»Le nikar tako debelo ne govorite, mr. Rattler, sicer bodete še tenko cvilili! Vaših krogel se ne bojim, kakor ste se vi medveda bali. Na drevo tudi ne bom zbežal pred vami, to vam bodi povedano! Če

želite oditi gori v gozd, pojdite, ne branim vam, pa medveda mi pustite pri miru! Pobrigajte se rajši za svojega mrtvega tovariša, pa poskrbite, da bo spodobno pokopan! Kar tako ga vendar ne morete pustiti ležati!»

»Ali je kateri mrtev?« se je Bancroft prestrašil.

»Da, Rollins,« je dejal Rattler. »Ubogi človek! Lahko bi se bil še rešil, pa neumnost, gola neumnost enega naših ljudi je bila kriva, da je žalostno poginil.«

»Kako? Čigava neumnost?«

»No, rešiti se je hotel, prav kakor mi, na drevo je mislil splezati, in bi bil tudi priplezal nanj, pa je tale greenhorn trapasti pridirjal odnekod in razdražil medveda, da je ves besen planil nad Rollinsa in ga razmesaril.«

Kar sapa mi je vzelo —.

To je bilo pa že več ko preveč zlobnosti —! Tako pretvarjanje in zasukavanje resnice in še celò v moji navzočnosti — tega nisem smel dovoliti.

Naglo sem se obrnil k Rattlerju:

»Tako je vaše prepričanje?«

»Yes!« je odločno pokimal in potegnil izza pasu samokres, da bi bil pripravljen, če bi ga napadel.

»Ali ni medved napadel Rollinsa, še preden sem jaz prišel blizu, in ga je že čisto razmesaril?«

»To je laž!«

»Well! Torej bodete sedajle resniso čuli in čutili!«

Že med zadnjimi besedami sem mu iztrgal z levico samokres iz roke, z desnico pa sem mu prisolil tako mogočno zaušnico, da je gotovo šest do osem korakov daleč v stran odletel in se zvrnil po tleh.

Koj se je pobral od tal, izdril nož, zatulil ko divja zver in se vrgel na mene.

Prestrigel sem njegov sunek z levico in ga treščil s pestjo po sencu, da je kakor vreča padel poleg mene na tla.

»Uff uff —!« je vzkliknil Inču čuna. Čisto pozabil je na svojo indijansko zapetost in zmernost, tako se je začudil. Seveda mu je bilo koj videti, da obžaluje svoje priznanje.

»To je bil spet Shatterhand!« je dejal Wheeler. Nisem poslušal, pozorno sem opazoval Rattlerjeve tovariše. Razdraženi so bili, kleli so in godrnjali, pa nobeden se me ni upal lotiti.

»Primate vendar pošteno tegale Rattlerja, mr. Bancroft!« sem dejal nadinženjerju. »Ničesar mu nisem storil, pa neprestano me nadleguje in draži. Bojim se, da bo prišlo do poboja v taboru. Odslovite ga in če ga nočete, pa lahko jaz odidem.«

»Oho, sir, tako hudo pa menda še ni —!«

»Da, tako hudo je že! Tule, vzemite njegov nož in samokres! Pa ne dajte mu orožja v roke, preden se ne pomiri! Povem vam, da ga enostavno ustrelim, če me še enkrat napade! Pravite, da sem greenhorn, toda dobro poznam zakone prerije in dobro vem, da smem vsakogar ustreliti, ki mi grozi z nožem ali s kroglo!«

Te besede niso veljale samo Bancroftu in Rattlerju, ampak tudi njegovim westmanom. Pa nobeden ni rekel besede.

Inču čuna se je obrnil k nadinženjerju:

»Moje uho je pravkar čulo, da si med belimi tule ti tisti, ki poveljuje. Ali je tako?«

»Da.«

»Govoriti moram s teboj!«

»Kaj?«

»Čul boš. Stojiš, može pa sedijo, kadar se posvetujejo.«

»Hočeš biti naš gost?«

»To ni mogoče. Kako naj bom tvoj gost, če pa stojiš na mojih tleh, v moji dolini, v moji preriji! Beli ljudje naj sedejo!

Kdo pa so tisti beli, ki tamle prihajajo?«

»Naši so.«

»Torej naj tudi prisedejo!«

Sam, Dick in Will so namreč prav tedaj prijezdili s prerije. Izkušeni westmani so bili, prav nič se jim ni čudno zdelo, da najdejo Indijance v našem taboru.

Povedal sem jim, kdo da sta Indijanca, in v skrbeh so ju gledali. Poznali so ju, vsaj po imenu.

»In kdo je tisti tretji tam?« me je vprašal Sam.

»Kleki petra mu je ime in Rattler je dejal, da je šolnik.«

»Kleki petra, šolnik —? Ah, čul sem o njem, če se ne motim. Skrivnosten človek je, Evropejec, pa dolga leta že živi med Apači, neke vrste misijonar je med njimi, čeprav ni duhovnik. Me veseli, da sem ga spoznal. Ga bom nekoliko otipal za njegov učnjaški zob, hihihih!«

»Če se bo le pustil tipati —!«

»Pa me menda ja ne bo v prst ugriznil?

Ampak tako čudno se gledate —! Ali se je kaj zgodilo?«

»Da.«

»Kaj?«

»Nekaj zelo važnega.«

»Na dan s tistim!«

»Storil sem to, pred čimer ste me včeraj svarili.«

»Ne vem, kaj mislite. Svaril sem vas pred različnimi neumnostmi.«

»In eno neumnost sem zagrešil —.«

»Katero?«

»Grisly.«

»Kaj —? Kje —? Kako —? Ali je bil mar sivi medved medtem na obisku —?«

»Pa še kak!«

»Kje, kje? Šalite se!«

»Kaj še! Tamle gori v grmovju je! Tistega starega bika nam je odnesel, ki ste o njem pravili, da je za nič.«

»Res —? Res —? Ej, škoda! Da je moral ravno tedaj priti, ko mene ni bilo blizu! Ali je kdo mrtev?«

»Eden.«

»Kateri?«

»Rollins.«

»In vi —? Kaj ste vi storili?«

»Kaj bi naj bil storil?«

»Ste mu menda ja šli s poti —?«

»Da.«

»Prav tako! Pa skoraj ne verjamem —!«

»Le mirno verjemite! Šel sem mu prav toliko s poti, da mi ni mogel do živega, jaz pa da sem ga lahko štirikrat z nožem med rebra sunil.«

»Človek —! Ali ste znoreli —? Z nožem ste ga napadli —?«

»Da.«

»Zakaj pa niste streljali?«

»Ker nisem imel puške.«

»Takle človek —! Pravi pristni greenhorn! Je posebej privlekel sem na zapad težko medvedarico in ko pride res takle medved, pa strelja nanj z nožem mesto s puško —! Kdo bi si to mislil —! Čisto neverjetno je!

Pa kako se je stvar iztekla?«

»Tako, da Rattler pravi, on ga je ustrelil, ne pa jaz.«

Pripovedoval sem mu, kako je bilo in da sva spet z Rattlerjem vkup trčila.

»Človek, vi ste pa res čisto neverjetno lahko-miseln mladenič! Nikdar v življenju še ni videl gris-lyja, pa gre nad njega kot da je navaden, star ku-žek —! Pogledati si moram zver, takoj si jo moram pogledati!

Pojdita, Dick in Will! Poglejmo, kako neumnost je spet napravil tale naš greenhorn!«

Prav tedaj se je spet zavedel Rattler in se spravljal na noge. Sam je obstal pri njem in mu dejal:

»Čujte, mr. Rattler, nekaj vam moram povedati! Spet ste se lotili tegale mojega mladega prijatelja! Ne drznite si tega še enkrat! Sicer bom skrbel, da se ne bo nikdar več zgodilo! Pri kraju je z mojo potrpežljivostjo! Ste razumeli?«

In odšel je s Stonetom in Parkerjem.

Rattler je srdito gledal za njim, pogledoval tudi mene z divjimi očmi, rekel pa ni nič. Toda videti mu je bilo, da je kakor nabasan top, ki se lahko vsak hip sproži.

Indijanca in Kleki petra so sedli v travo. Nadinženjer je sedel njim nasproti, s pogovorom pa niso začeli. Čakali so Sam Hawkensa, da čujejo njegovo sodbo o medvedu, in kdo da ga je ubil.

Sam se je kmalu vrnil in že od daleč vpil:

»Kaka neumnost, na grislyja streljati, potem pa pobegniti —! Kdor se ga boji, naj vobče ne strelja, ampak naj ga pusti pri miru! Nič mu ne bo storil. In Rollins je strašno razmesarjen!

In kdo pravite, da ga je ubil?«

»Jaz,« se je brž oglasil Rattler.

»Vi —? S čim?«

»S kroglo.«

»Well! To je res!«

»Mislil sem si!«

»Da, medved je poginil od krogle.«

»Torej je moj! Čujte, ljudje! Sam Hawkens je zasodil meni v prid!« je zmagoslavno kričal Rattler.

»Da, vam v prid! Vaša krogla mu je zletela mimo glave in mu odščipnila le košček ušesa. In takle grisly seveda takoj pogine, če ga krogla vščipne v uho, hihihih!

Ako je res, da jih je več streljalo, so pač vsi tisti v svojem smrtnem strahu mimo streljali. Le ena krogla je osmuknila uho, sicer pa ni nikjer videti kakega sledu o strelu. Našel sem pa štiri globoke rane od noža, dva sunka sta zadela poleg srca, dva pa naravnost v srce. Kdo ga je zabodel?«

»Jaz!« sem odgovoril.
»Vi sami?«
»Da.«
»Torej je medved vaš. Kajti poginil je od noža. Kožuh je vaš, meso pa si razdelimo, ker smo ena družba, le da vi odločite, kako se bo razdelilo. Tako je v navadi na divjem zapadu.

Kaj pravite k temu, mr. Rattler?«

»Vrag naj vas vzame!«

Robato je zaklel pa odšel k vozu, na katerem je ležal sodček z žganjem. Natočil si ga je in vedel sem, da bo pil, dokler se ne zvrne po tleh.

Zadeva je bila torej urejena in Bancroft je pozval Indijanca, naj pove svoje želje.

»Ni nobena želja, kar ti hočem povedati, ampak povelje!« je ponosno povedal Inču čuna.

»Nobenega povelja ne sprejemem!« je prav tako ponosno povedal nadinženjer.

Nekaj kakor jeza je šinilo črez Indijančev obraz. Pa premagal se je in mirno odgovoril:

»Moj beli brat naj mi odgovori na nekatera vprašanja! Pa odgovori naj odkrito in po resnici!

Ali ima moj beli brat v svoji domovini hišo?«

»Da.«

»In poleg nje vrt?«

»Da.«

»Ali bi dovolil, da si sosed črez njegov vrt pot napravi?«

»Ne.«

»Dežele onstran Skalnega gorovja in dežele vzhodno od Misisipija so last belokožcev. Kaj bi belokožci rekli, če bi prišli Indijanci pa bi si hoteli po njihovem ozemlju železnico speljati?«

»Nagnali bi jih.«

»Moj brat je resnico povedal! Toda poslušaj! Beli ljudje so prišli v to deželo, ki je naša. Jemljejo nam naše mustange, streljajo naše bizone, zlato iščejo pri nas in dragulje. In sedaj hočejo še narediti

dolgo dolgo stezo, po kateri bo vozil ognjeni konj. In po tej stezi bo prišlo vse več belih, planili bodo nad nas in nam vzeli še to, kar so nam prej pustili. Kaj bomo mi na to rekli —?»

Bancroft je molčal.

»Ali so naše pravice manjše ko vaše?« je nadaljeval Indijanec. »Kristjane se imenujete in ne prestando govorite o ljubezni do bližnjega. Pri tem pa si mislite: beli smejo Indijance okrastí in oropati, Indijanci pa morajo pošteni biti in bele ljubiti. Ali je to ljubezen do bližnjega? Pravite, da je vaš bog dobri oče vseh rdečih in belih narodov. Ali je tisti vaš bog le za bele pravi oče, za rdeče pa očim?»

Ali ni bil nekdam ves tale svet last rdečega plemena? Vzeli so nam ga. In kaj smo za to prejeli? Nesrečo, nesrečo in spet nesrečo! Vse dalje nazaj nas potiskate, vse tesneje nas obdajate, kmalu se bomo klavrno zadušili. Zakaj tako delate? V sili morebiti, ker drugje nimate prostora? Ne, ampak iz poželjivosti! V vaših deželah je še prostora za milijone in milijone. Pa vsak izmed vas bi rad posedoval celo državo, rdeči človek pa, ki je pravi lastnik te dežele, on pa bi ne smel ničesar imeti, niti toliko zemlje ne, da bi na njo položil svojo trudno glavo.

Kleki petra, ki sedi tu poleg mene, on mi je pravil o vaši sveti knjigi. Tam se bere, da je imel prvi človek dva sina, eden je drugega ubil, kri ubitega je kričala do neba. In kako je s tistima dvema bratoma, ki se imenujeta eden beli, drugi pa rdeči? Ali ni beli človek Kain, mi pa smo Abel, ki njegova kri kriči do neba?

In poleg vsega tega še zahtevate, da naj se damo ubiti, ne da bi se branili! Ne, mi se branimo, mi se bomo branili! Iz enega kraja v drugega ste nas pregnali, vse dalje nazaj. In tule sedaj stanujemo. Mislili smo, tukaj si smemo odpočiti, tu bomo smeli mirno dihati. Pa spet ste prišli tudi tukaj sem

za nami in hočete zmeriti železno cesto. Ali nimamo mi iste pravice, ki jo imaš ti v svoji hiši, v svojem vrtu? Ako bi hoteli dati besedo našim postavam, bi vas morali vse pomoriti. Toda tega nočemo, le to hočemo, da vaše postave veljajo tudi za nas. Ali veljajo? Ne! Vaše postave imajo dvojen obraz, ti-stega obrnete k nam, ki govori vam v korist.

Ti hočeš tukaj cesto zmeriti. Ali si nas vprašal za dovoljenje?»

»Ne. Ni treba.«

»Zakaj ne? Ali je morebiti ta svet vaš?«

»Mislim, da je.«

»Ne! Naš je! Si ga odkupil?«

»Ne.«

»Sem ti ga podaril?«

»Ne. Meni ne.«

»In tudi nikomur drugemu ne. Ako si pošten človek pa te pošljejo sem, da meriš cesto za ognjenega konja, boš najprvo tistega, ki te pošilja, vprašal, ali ima pravico, da naredi tod cesto za ognjenega konja, in ako pravi, da jo ima, ti mora to tudi dokazati. Ti pa tega nisi storil! Brez pravice si prišel sem.

Prepovem vam, tod še nadalje meriti!«

Zadnje besede je izgovoril Apač s takim podarkom, da je bilo iz njih slišati vso njegovo resnobo.

Ves zavzet sem ga poslušal.

Mnogo sem bral o rdečem plemenu, tudi mnogo govorov, ki so jih rdeči ljudje govorili, — takega govora pa še nisem bral. Inču čuna je govoril jasno, gladko angleščino. Njegovo mišljenje je bilo mišljenje omikanega človeka. Kje se je vsega tega naučil —?

Ali morebiti od Kleki petre?

Nadinženjer je bil v veliki zadregi. Če je hotel biti odkrit in pošten, res ni mogel skoraj ničesar odgovoriti na te očitke in moral bi bil delo pustiti. Teга pa ni mogel. V službi je bil, plačan je bil, za kruh mu je šlo. Započetega in že skoraj dokonča-

nega dela ni mogel opustiti. Izgubil bi bil ves zaslužek.

Izgovarjal se je. Pa kar je povedal, ni bilo druga ko zavijanje resnice in prikrito varanje. Glavar Apačev ga je kmalu in izlahka ugnal.

Nevoljen se je Bancroft obrnil k meni:

»Sir, ali ne čujete, o čem se govori? Zavzemite se vendar za stvar in recite kako besedo!«

Topot bi mu bil dober!

Odgovoril sem mu:

»Hvala, mr. Bancroft! Za zemljemerca so me sem poslali, ne pa za odvetnika. Storite, kakor se vam prav zdi! Moja dolžnost je, da merim, ne pa da govorim.«

Tedaj je dejal poglavar z odločnim glasom:

»Ni treba več besedi! Dejal sem, da vam prepovedujem, tod še nadalje meriti. Zapovem vam, da se še danes vrnete, odkoder ste prišli! Odločite se, ali bodete ubogali ali ne!

Šel bom sedaj z Winnetouom, svojim sinom, pa se vrnem v času, ki ga beli ljudje eno uro imenujejo. In tedaj mi bodete odgovorili. Ako odidete, smo bratje, ako pa ne, pa bo izkopana med nami bojna sekira. Jaz sem Inču čuna, poglavar vseh Apačev. Howgh!«

Howgh je indijanska beseda. Pomeni pa toliko kakor naš amen, tako je, tako bodi in nič drugače.

Inču čuna je vstal in Winnetou z njim. Počasi sta odšla po dolini in izginila za ovinkom.

IV.

Kleki petra.

Mislil sem, da bo odšel tudi Kleki petra za njima. Pa obsedel je.

In nanj se je obrnil nadinženjer v svoji zadregi ter ga prosil za nasvet.

Povedal mu je:

»Storite, kar hočete, sir! Moje misli o tej zadevi so prav take kakor poglavarjeve. Rdečemu plemenu se godi krivica, velika neprestana krivica.

Toda bel človek sem in poznam mišljenje belih. Vem, da se rdeči zaman brani. Ako danes odidete, bodo prišli jutri drugi in bodo vaše delo dokončali.

Ampak svarim vas! Poglavar misli resno!«

»Kam je odšel?«

»Po naše konje.«

»Ali ste na konjih prišli?«

»Seveda! Skrili smo jih, ko smo opazili, da je medved blizu. Grislyja se vendar ne lovi na konju.«

Vstal je in odšel ven na prerijo. Umakniti se je hotel nadlegovanju in popraševanju.

Stopil sem za njim.

»Sir,« sem ga nagovoril, »ali dovolite, da vas spremljam? Obljubljam vam, da ne bom ničesar storil in ničesar rekel, kar bi vam ne bilo ljubo. Samo zato bi rad šel z vami, ker se tako izredno zanimam za Inču čuno in seveda tudi za Winnetoua.«

Da me tudi on sam zanima, tega mu nisem hotel povedati.

»Da, pojdite z menoj, siri!« je dejal. »Pustil sem bele ljudi in njihovo počenjanje. Nič več nočem slišati o njih. Vi pa mi ugajate.

Pojdiva na sprehod! Zdi se mi, da ste še najpametnejši med vsemi tamle. Ali se ne motim?«

»Najmlajši sem in še prav nič smart. Tudi menda nikdar ne bom. To mi najbrž daje podobo dobrodušnega, neškodljivega človeka.«

Smart — rezek — pomeni v ameriški angleščini človeka, ki zna v družbi odločno, vplivno nastopati.

»Niste smart?« je dejal. »Smart je vendar vsak Amerikanec že po rodu, vsaj več ali manj.«

»Nisem Amerikanec.«

»Kaj pa, če smem vprašati?«

»Seveda smete! Svojo domovino ljubim in nobenega vzroka, nimam, da bi jo zamolčal. Nemeč sem.«

Šinil je okoli.

»Nemeč —? Torej ste moj rojak! Dobrodošli! Sedaj vem, zakaj ste mi koj na prvi pogled ugajali! Rojaki se pač, bi rekel, drug drugega čutijo, še preden si povejo, da so sinovi enega naroda.

Tudi jaz sem Nemeč, pa pripadam k rodu Apačev. Kaj pravite? Ali ni to nekaj nenavadnega?«

»Čisto nič izrednega! Božja pota so čudovita, pa so vedno zelo naravna.«

»Božja pota —! Zakaj govorite o Bogu in ne o usodi, o kismetu, o slučaju —?«

»Ker sem kristjan in si svojega Boga ne dam vzeti.«

»Prav je tako! Srečen človek ste! Da, prav ste povedali! Božja pota se zdijo včasih čudovita, pa so vsikdar zelo naravna. Največji čudeži so učinki zakonov narave in vsakdanji pojavi v naravi so največji čudeži. Nemeč, učen človek, učenjak, ki ima sloves, — pa pravi Apač, kako čudovito je to! Toda pot, ki me je sem pripeljala, je vendar tako čisto naravna in enostavna!«

Morebiti me je izpočetka le nerad vzel s seboj na sprehod. Sedaj pa je bil vesel, da si je lahko iztresel srce.

Kmalu sem opazil, da je ta grbavi človek mož velikega duha, izreden značaj in zelo nadarjen. Pazil sem pa seveda, da nisem niti od daleč namignil na njegovo preteklost.

Sam pa si te obzirnosti prav nič ni nalagal, prostodušno me je izpraševal po mojih razmerah. In prostodušno sem mu odgovarjal.

Nisva šla daleč iz tabora, ob robu doline sva sedla pod drevo.

Gledal sem mu v obraz. Življenje je zarisalo svoje znake vanj, dolge črte, globoke in temne, ki pomenijo tužo, druge, počezne črte dvoma, gube, ki so jih začrtale skrbi, pomanjkanje, sila. Kolikokrat je pač njegovo oko zrlo v življenje grozeče, temno, jezno, boječe, morebiti brezupno, — sedaj je bilo mirno in jasno kakor jezero sredi gozda, ki ga noben vetrič ne vznemirja, ki pa je tako globoko, da mu dna ne vidiš.

Ko je vse zvedel o meni, kar ga je zanimalo, je rahlo pokimal:

»Vi ste ob začetku bojev, ki sem jih jaz že izvojeval. Za vas pa bodo življenjski boji le zunanji, notranji boji vas ne bodo razburjali. Boga, Gospoda imate v srcu, ki vas nikdar ne bo zapustil. Z menoj je bilo drugače. Izgubil sem Boga, ko sem šel iz domovine, in mesto bogastva, ki ga daje trdna, živa vera, sem vzel s seboj v tujino tisto, kar je najhujše, kar človek najteže nosi v srcu — slabo vest.«

Skrbeče me je pogledal.

Pa mirno sem mu zrl v obraz.

»Se me ne bojite?« me je vprašal.

»Ne.«

»Ampak — slaba vest! Pomislite!«

»Bežite bežite! Kradli niste, morilec tudi niste. Nizkotnih dejanj vobče niste sposobni!«

Stisnil mi je roko.

»Prisrčna hvala! In vendar se motite! Bil sem tat, mnogo, ah, zelo mnogo sem ukradel! In kake dragocene zaklade! In bil sem morilec. Koliko duš sem umoril! Učitelj sem bil na višji šoli, kje, tega mi ni treba praviti. Svobodomislec sem bil in ponosen sem bil, da sem Boga vrgel s prestola, do pičice sem dokazal, da je vera v Boga nezmisel. Dober govornik sem bil, očaral sem poslušalce. Plevel sem sejal s polnimi rokami in veselo je šel v klasje, nobeno zrnce ni šlo v izgubo. Da, tat sem bil, ki je kradel na debelo, morilec, ki je v tisočih ubijal vero in zaupanje v Boga.

In prišla je revolucija. Kdor ne pozna Boga, ta ne pozna tudi nobene oblasti, ne kralja ne njihovih namestnikov. Javno sem nastopal, vodja sem bil vseh nezadovoljnežev, iz ust so mi pili besede, opojni strup, uživali so ga, kot da je zdravilo. V trumah so hiteli k meni, za orožje so zgrabili. Koliko, koliko jih je padlo v boju! Jaz sem njihov morilec, jaz sem jih umoril. In ne samo nje, mnogi so pomrli v ječah.

Seveda so me lovile oblasti. Pa ušel sem jim. Zapustil sem domovino, ni mi bilo žal za njo. Nihče ni jokal za menoj, nisem imel ne očeta ne matere ne brata ne sester ne drugih sorodnikov. Nobeno oko se ni solzilo za menoj. Koliko pa se jih je solzilo radi mene! Pa na to nisem mislil.

In prišlo je spoznanje kakor udarec s kijem. In to spoznanje me je vrglo na tla.

Tisti dan, preden sem šel čez mejo, mi je bila policija za petami. Bežal sem skozi revno tovarniško vas. Zanesel sem se na takozvani slučaj, skočil sem v neki vrt in pribežal v revno hišico ter se zaupal, ne da bi povedal svoje ime, stari mamici in njeni hčerki, ki sem ju našel v nizki sobici. Skrili sta me radi možev, ki da sta moja tovariša, tako sta rekli. In potem sta sedeli pri meni v temni sobici in mi v solzah pravili o svojih bridkostih. Revni sta bili, toda

zadovoljni, hčerka se je šele pred letom omožila. Njen mož je čul moje govore in se je dal zapeljati. Vzel je tasta s seboj na zborovanje in moj strup je deloval tudi pri njem. Ukradel sem tem štirim dobrim ljudem njihov mir, njihovo srečo. Mlajši je padel na bojišču, ki pa ni bilo polje slave, stari oče pa je bil obsojen na večletno ječo. Tako sta mi pripovedovali ženski, ki sta me rešili, mene, ki sem bil kriv njune nesreče. Povedali sta mi ime zapeljivca. Moje ime —

In tak je bil udarec, ki je zadel, ne mojo glavo, ampak moje srce, mojo vest.

Božji mlini meljejo počasi, pa nadrobno —!

Svoboden sem bil, rešili sta me, pa trpel sem huje, ko da bi me bili na najhujšo kaznen obsodili.

Taval sem iz ene države v drugo, počenjal sedaj to, sedaj ono. Pa nikjer nisem našel miru. Vest me je pekla. Kolikokrat sem si hotel končati življenje, pa vedno me je zadrževala nevidna roka — božja roka.

In ta roka me je po letih dušnih muk in kesanja pripeljala k nekemu nemškemu župniku v Kansasu. Uganil je moje dušno stanje in me prosil, naj se mu razodenem. In storil sem to. Na svojo srečo. Našel sem vero in mir, odpuščanje in tolažbo, seveda šele po dolgih dvomih in bojih.

O Bog, kako sem ti za vse to hvaležen!

Umolknil je, sklenil roke in obrnil pogled k nebu. Oči so mu žarele v sreči.

In po dolgem molku je nadaljeval:

»Da bi si priboril dušni mir, sem ušel svetu in ljudem. Podal sem se v divjino. Pa vera sama še ne prinaša sreče in ne zveličanja. Drevo vere mora tudi sadove roditi. Delovati sem hotel, pa če bi bilo mogoče, ravno nasprotno temu, kar sem prej storil.

In tedaj sem videl rdečega človeka, kako se obupno bori zoper svoj pogin. Videl sem, kako grebe morilec po njegovem telesu. In srce mi je preki-

pevalo jeze, sočutja in usmiljenja. Njegova usoda je bila sklenjena, rešiti ga nisem mogel več. Pa eno sem lahko storil, eno je bilo v moji moči: olajšal sem mu lahko smrt in njegovo zadnjo uro sem lahko obdal z žarom ljubezni in odpuščanja.

Šel sem k Apačem. Vživel sem se v njihovo mišljenje in življenje in v njihove posebnosti. Zaupali so mi, doživljal sem uspehe.

Rad bi, da bi spoznali Winnetoua. On je, da tako rečem, delo mojih rok. Nadarjen mladenič je. Da je sin evropskega vladarja, bi bil velik vojskovodja, pa še večji knez miru. Kot dedič indijanskega poglavarja pa bo zatonel, kakor bo zatonelo vse rdeče pleme. O, da bi doživel dan, ko bo kristjan —! Ako pa ne, bi vsaj rad bil do smrti v njegovi bližini, pri njem v vseh njegovih težkočah, v vseh nevarnostih in stiskah! Moj duševni otrok je, ljubim ga bolj ko samega sebe. In, o če bi mi bilo usojeno, da bi sprejel v svoje srce smrtonosno kroglo, njemu namenjeno, — z veseljem bi umrl za njega in si mislil, da je taka smrt zadoščenje za moje grehe!«

Umolknil je in klonil glavo.

Globoko sem bil ginjen. Besedice nisem rekel. Čutil sem, da bi bila po teh izpovedih vsaka beseda kakor disharmonija v blagoglasnem akordu.

Pa vzel sem njegovo roko v svojo in jo iskreno stisnil. Razumel me je, pokimal mi je in mi tudi stisnil roko.

Dolgo je minilo, da je nadaljeval:

»Kako da sem ravno vam vse to povedal —? Prvikrat vas danes vidim in vas morebiti nikdar več ne bom videl. Ali je morebiti tudi to božja volja, da sem ravno vas danes srečal? Glejte, jaz, ki sem nek-daj pravil, da ni Boga, jaz iščem za vsak pojav in dogodek v svojem življenju vzroka v volji božji!

In tako čudno, mehko mi je pri srcu, tako otožno —! Ni žalost, ni dušna bol —. Nekako tako mi je, kakor kadar jeseni listje pada z drevja —.

Kako bo odpadel list mojega življenja —? Tiho, rahlo, mirno —? Ali bo siloma odtrgan, še preden bo prišel moj čas —?»

V tihem, nezavednem hrepenenju je zrl po dolini. Tam sta prihajala Inču čuna in Winnetou. Na konjih sta bila, Kleki petrovega konja sta peljala za uzdo.

Vstala sva in šla v tabor. Z nama vred sta prišla med šotore tudi Indijanca.

Ob vozu je slonel Rattler. Njegov obraz je bil ves rdeč in zabuhel, njegove steklene oči so buljile v nas. Celo uro je pil in toliko je pil, da ni mogel več. Žganje ga je odurno spremenilo, čisto poživinjen je bil. Njegov pogled je bil pogled divjega bika, ki hoče nasprotnika nabosti. Treba bo paziti na njega, sem sklenil.

Poglavar in Winnetou sta razjahala in stopila k nam. Stali smo v širokem krogu blizu voza.

»Torej kako so moji beli bratje sklenili?« je vprašal Inču čuna. »Ali bodo ostali ali bodo odšli?«

Nadinženjer je našel rešilno misel. Pomagati si je hotel z zvijačo.

Odgovoril je:

»Če bi tudi sami hoteli oditi, kakor zahtevaš, moramo vendar ostati, ker nam je tako zapovedano. Ako pa dobimo povelje, da naj odidemo, pa bomo radi odšli. Zato bom še danes odposlal sela v Santa Fé in vprašal, ali smemo oditi. In potem ti bom odgovoril.«

Ni si slabo namislil. Naše merjenje je šlo h kraju. Mesto Santa Fé je bilo daleč in preden bi se sel vrnil z odgovorom, bi bili že gotovi.

Toda Inču čuna je menda uganil nadinženjerjevo misel. Ali pa vsaj sumil zahrbtnost. Odločno je dejal:

»Tako dolgo ne bom čakal. Moji beli bratje morajo koj sedajle odgovoriti, kaj bodo storili!«

V tem je natočil Rattler žganja in se s kozarcem v roki primajal k nam. Mislil sem, da se bo lotil mene. Pa pristopil je k Indijancema in z opotekajočim se jezikom dejal:

»Ako spijeta Indijanca z menoj kozarec žganja, bomo šli, sicer pa ne. Tale mladič naj začne. Tule, vzemi ognjene vode, Winnetou!«

Ponudil mu je kozarec.

Winnetou je odklonil in stopil nazaj.

»Kaj, nočeš piti z menoj —? To je grda žalitev! Tule, vzemi brandy, vražji rdečkožec! Oblizni si ga z obraza, ker ga nočeš piti!«

Še preden sem mu utegnil zabraniti, je vrgel mlademu Apaču polni kozarec v obraz.

Po nazorih Indijancev je bilo tako dejanje smrtna žalitev. In Winnetou jo je tudi nemudoma kaznoval, čeprav ne s smrtjo. Udaril je pijanega Rattlerja s pestjo v obraz, da je padel po tleh.

S težavo se je Rattler pobral od tal. Že sem bil pripravljen za skok, da ga primem, mislil sem, da bo Winnetoua napadel.

Pa nič ni storil. Grozeče je strmel v mladega Apača, pa se preklinjajoč odmajal nazaj k vozu.

Winnetou si je obrisal lice. Ne on ne njegov oče nista niti trenila, z nobeno kretnjo nista izdala, kaj se godi v njuni notranjosti.

»Še enkrat vprašam,« je dejal poglavar mirno, »in topot je zadnjikrat. Ali bodo beli ljudje še danes zapustili dolino?«

»Ne smemo,« je odgovoril nadinženjer.

»Torej bomo pa dolino mi zapustili. Ni miru med nami.«

Poskušal sem posredovati, pa zaman. Odšli so h konjem.

Tedaj je od voza sem zakričal Rattler:

»Le kar pojdite, vi rdeči psi! Ampak udarec mi bo tisti fante še prej plačal!«

Desetkrat hitreje, nego bi se bil kdo pri takem pijanem človeku nadejal, je potegnil puško iz voza in jo pomeril na Winnetoua.

Ta je stal v tistem trenutku brez vsakega kritja, krogla ga je morala zadeti, kajti vse se je godilo tako naglo, da ga nobena kretnja ni mogla več rešiti.

Tedaj je Kleki petra ves prestrašen vzkliknil:

»Proč, Winnetou! Brž proč!«

Obenem je skočil, da ga zakrije z lastnim telesom.

Strel je počil, Kleki petra se je, zadet od krogle, napol zasukal, segel z roko k prsim, se opotekal in padel. V tistem hipu pa je zropotal že tudi Rattler na tla, zadet od moje pesti. Da bi zabranil strel, sem planil nad njega, pa bilo je že prepozno.

Krik groze je zadonel po taboru. Le Apača nista besedice rekla. Pokleknila sta k prijatelju, ki je žrtvoval življenje za svojega ljubljenca, in molče preiskovala njegovo rano. Krogla ga je zadela čisto bližu srca, curkoma je plala kri iz rane.

Tudi jaz sem pohitel bliže in pokleknil k njemu. Kleki petra je imel oči zaprte, obraz mu je naglo bledel in upadal.

»Vzemi njegovo glavo v naročje!« sem prosil Winnetoua. »Ko bo odprl oči in videl tebe, bo srečno umrl.«

Molče je Winnetou ubogal. Niti mišica na obrazu mu ni zatrepetala, nepremično mu je viselo oko na obrazu umirajočega.

Kleki petra je odprl oči, videl je Winnetouov obraz, ki se je sklanjal nad njim, blažen smehljaj mu je legel po upadlem licu. Zašepetal je:

»Winnetou, ši ja Winnetou — Winnetou, o moj sin Winnetou —!«

Pa zdelo se je, da njegovo umirajoče oko še nekoga išče. Zagledal je mene in mi rekel v nemškem jeziku:

»Ostanite pri njem — bodite mu zvesti — nadaljujte moje delo —!«

Proseče je dvignil roko. Vzel sem jo v svojo in odgovoril:

»Storil bom to! Da, gotovo bom storil to!«

V blaženem, nadzemeljskem žaru se mu je zasvetil obraz, z umirajočim glasom je molil:

»List mojega življenja je odpadel — siloma utrgan — ne tiho in rahlo —, — zadnje zadoščenje — umiram kakor — kakor sem si želel —. O Bog — odpusti — milost — milost —! Prihajam — prihajam —! Milost —!«

Sklenil je roke — krčevito se mu je ulila kri iz rane — glava mu je klonila —.

Bil je mrtev.

Tedaj sem vedel, kaj ga je gnalo, da si je olajšal svoje srce, da se je meni razodel —.

Božja volja je bila, tako je dejal. Želel si je, da bi smel za Winnetoua umreti. Kako kmalu se mu je želja izpolnila —. Zadostiti je hotel za svoje prejšnje življenje —. In z življenjem je zadostil, ki ga je žrtvoval za svojega ljubljenca —.

Bog je ljubezen in usmiljenje. On ne zavrže ske-sanega grešnika.

Nežno je položil Winnetou glavo svojega rajnega učitelja na trato, počasi vstal in pogledal očeta.

»Tamle leži morilec — pobil sem ga na tla!« sem dejal. »Vaš je!«

»Ognjena voda!«

Edino to besedo je izgovoril poglavar, pa v njej je ležalo neizmerno zaničevanje.

»Vajin prijatelj bi rad bil, vajin brat —! Z vama pojdem —!«

Ne vem, kako mi je bilo, same od sebe so se mi usilile te besede na usta.

Tedaj mi je Inču čuna pljunil v obraz.

»Garjev pes! Zemlje lačen človek! Ki kradeš za denar! Smrdljivi coyot! Drzni se, nama slediti! Zmečkam te!«

Da mi je kdo drug to storil in mi kaj takega rekel, s pestjo bi mu bil odgovoril.

Zakaj Inču čuni nisem tako odgovoril —? Ali morebiti zato, ker sem kot vsiljivec na tujem ozemlju tako kazen zaslužil —?

Bila je bolj nezavestna slutnja, ki me je nagnila, da sem žalitev mirno sprejel in da besedice nisem rekel. Pa da bi se še enkrat ponudil in se vsiljeval, tega pa nisem spravil iz sebe, vkljub obljubi ne, ki sem jo dal umirajočemu.

Molče so stali beli naokoli. Napeto so čakali, kaj bodeta Indijanca storila.

Pa niti pogledala nas nista. Dvignila sta truplo na konja in ga privezala, nato sta zajahala še sama, vzela konja z mrličem na sredo, pōdprla z rokami truplo vsak od svoje strani in počasi odjezdila. Besedice nista rekla, nista grozila, nista obljubovala maščevanja, niti za trenutek se nista obrnila nazaj k nam —.

To je bilo huje, mnogo mnogo huje, nega da sta nam prisegla najhujšo smrt —.

»Strašno je bilo in utegne še strašnejše biti!« je pravil Sam. »Tamle leži lopov, nezavesten od žganja in od vaše pesti! Kaj počnemo z njim?«

Nič nisem odgovoril. Osedlal sem konja in odjezdil.

Sam sem moral biti, da sem vsaj na zunaj prebolel strašne trenutke.

Pozno na večer je bilo, ko sem se vrnil, utrujen in zdelan, na telesu in na duši pobit in potr.

V.

Westman, ki knjige piše —.

Našel sem tabor više gori v dolini blizu kraja, kjer je ležal grisly.

Medved je bil tako težek, da ga je deset ljudi s težavo komaj zavleklo iz grmovja. Da se ni bilo treba s toliko težo mučiti po vsej dolini, so rajši tabor predstavili bliže k medvedu. Ležal je blizu ognjev, pa že iz kože djan.

Vkljub pozni uri so razen Rattlerja še vsi bedeli. Rattler je spal, pijan ko sekira, nesti so ga morali, ko so prestavljali tabor. Vrgli so ga nekam v travo.

Stopil sem s konja, ga privezal in se približal ognju, pri katerem so sedeli moji prijatelji.

Sam me je koj okregal:

»Kod pa ste se potepali, sir? Hrepeneče smo čakali na vas in sline smo precejali. Medvedje pečenke se nam hoče, pa po lovskih navadah ne smemo brez vas kocinarja razkosati. Zaenkrat smo mu slekli suknjo. Mu jo je krojač tako dobro pomeril, da ni kazala prav nobenih gub, hihihih! Upam, da ne bodete hudi, kaj?

Sedaj pa povejte, kako naj razdelimo meso! Radi bi si privoščili še košček pečenke, preden ležemo spat.«

»Razdelite, kakor hočete!« sem odgovoril. »Meso je vaše!«

»Well! Torej vam bom pa nekaj povedal. Najboljše so šape. Na svetu je ni pečenke, ki bi bila tej enaka. Toda nekaj dni morajo ležati, da dobijo pra-

vilni vonj in okus. Najboljše so, ko so jih že črvi preluknjali.

Ampak mi ne moremo tako dolgo čakati. Bójimo se namreč, da bodo Apači kmalu prišli, in utegnili bi nam pečenko pokvariti. Zato jo bomo rajši prej pospravili in si šape koj nocoj spekli, da smo jih že pojedli, ko nas bodo rdeči upihnili.

Ali ste morebiti proti temu, sir?»

»Ne.«

»Well! Torej pa začnimo s tem znamenitim poslom! Gladni smo, če se ne motim.«

Strokovnjaški je odrezal šape od nog in jih razdelil na toliko kosov, kolikor je bilo ljudi. Najlepši kos prednje šape sem dobil jaz. Pa zavil sem ga in položil na stran. Tovariši pa so pohiteli, da si brž spečejo pečenko, »ki jej na svetu ni enake«.

Lačen sem bil, pa teka nisem imel. Nič mi ni dišalo. Dolgo, naporno jezdenje me je zmučilo, čutil sem potrebo po hrani, nemogoče pa mi je bilo, da bi bil le grizljaj pojedel. Nisem še prebolel strahovitih prizorov.

Vedno sem še gledal pred seboj Kleki petro. Sedela sva zunaj na preriji pod drevesom, čul sem zgodbo njegovega življenja, njegova zadnja spoved je bila, tako sem zasodil sedaj, ko ga ni bilo več. In neprestano sem mislil na njegove zadnje besede, ki so donele kakor slutnja bližnje smrti.

Da, list njegovega življenja je odpadel, pa ne tiho in rahlo, ampak siloma utrčan! In kak človek ga je utrgal —! In zakaj in na kak način —!

Tamle je ležal morilec. Še vedno pijan do nezavesti! Ustrelil bi ga, pa gabil se mi je. In tudi Apačema se je gabil, sicer bi ga bila na mestu kaznovala. »Ognjena voda« —! Tako je rekel Inču čuna nepopisno zaničljivo. Koliko obtožbe, koliko očitka je donelo iz te ene same besede —!

Le eno je vsaj nekoliko omiljevalo grozo krvavega dogodka, — Kleki petra je izdihnil na Win-

netouovem srcu in njegovo srce je ujelo kroglo, ki je bila Winnetouu namenjena. Taka je bila njegova poslednja želja.

Toda mene je prosil rajni, naj ostanem pri Winnetouu, naj nadaljujem njegovo delo —

Zakaj je prav mene prosil —?

Komaj nekaj minut pred smrtjo je dejal, da se pač ne bova nikdar več videla, da torej mene pot življenja pač nikdar ne bo peljala k rodu Apačev. In z zadnjim vzdihljajem mi je naložil dolžnost, ki me je morala tesno združiti s tem rodом —

Ali je bila njegova prošnja čisto slučajna, prazna, tja v en dan povedana beseda —? Ali pa je morebiti dano umirajočemu, ko se poslavlja od svojih ljudi, v poslednjem trenutku, ko se njegova duša že dviga k poletu v oni svet, — ali mu je dano tistikrat, da vidi v bodočnost —? Skoraj da se mi zdi tako, kajti pozneje mi je bilo res mogoče, da sem njegovo željo izpolnil.

Tistikrat seve je vse kazalo, da bi bilo vsako srečanje z Winnetouom le poguba za mene in da se vobče nikdar več ne bova videla.

Zakaj sem vobče umirajočemu Kleki petri tako naglo obljubil —? Iz usmiljenja —? Da, najbrž.

Pa deloval je še menda tudi neki drugi razlog, ki se ga pa tistikrat nisem zavedal.

Winnetouova osebnost me je do globin duše presunila. Kaj takega še pri nobenem srečanju nisem doživel. Mlad je bil, istih let z menoj — in kako zelo me je prekašal! To sem koj na prvi pogled začutil. Njegove resne, ponosne, jasne, ko žamet črne oči, mirna samozavest njegovega obnašanja pri vsaki kretnji, otožni dih globoke, molčeče tuže, ki se mi je zdela da leži na njegovem mladostnem, lepem obrazu, — vse to me je globoko prijelo. Kako ponosno sta nastopala on in njegov oče! Vse njuno obnašanje je sililo k spoštovanju. Kaki drugi ljudje, pa najsi bi bili beli ali rdeči, bi bili takoj planili nad

morilca in ga ubili, ta dva pa ga nista niti pogledala in nista z nobeno kretnjo izdala, kaj se godi v njunih dušah, niti trenila nista. Kako ljudje smo bili v primeri z njima —!

V take misli zatopljen sem tiho sedel pri ognju, zagreben v samega sebe, medtem ko so si drugi pekli svojo medvedjo pečenko. Dokler me Hawkens ni zbudil iz mojih razmišljanj.

»Kaj pa vam je, sir? Niste lačni?«

»Ne bom jedel.«

»Tako? In se rajši vadite v razmišljanju? Povem vam, tega se ne smete navaditi! Tudi mene jeza grabi nad tem, kar smo pravkar doživeli, in še huda jeza. Pa pravi westman se mora na take prizore navaditi. Ne pravijo zaman divjemu zapadu 'Dark and bloody grounds' — temen in krvav svet —! Verjemite mi, zemlja tod je na vsak korak nasičena s krvjo in kdor ima tako občutljiv nos, da tega ne prenese, ta naj pač doma ostane in pije sladkano vodo.

Ne ženite si dogodka tako k srcu, sir, pa dajte sem svojo šapo,* da vam jo spečemo!«

»Hvala, Sam! Res ne bom jedel.

Ali ste se domenili, kaj se bo z Rattlerjem zgodilo?«

»Govorili smo o njem.«

»No, in kako kazen ste mu namenili?«

»Kazen? Mislite, da ga moramo kaznovati?«

»Seveda mislim.«

»Ah tako! Kako pa mislite, da naj stvar započnemo? Ali ga naj morebiti ujetega ženemo v San Francisco, New York ali pa v Washington in ga tam izročimo sodnji ter obdolžimo umora?«

»Neumnost! Mi smo tisti, ki ga bomo sodili! Kajti zagrešil se je zoper zakone zapada.«

»Glej glej, kaj ti vse takle greenhorn ne ve o zakonih, ki veljajo na divjem zapadu! Ali ste morebiti zato prišli sem iz starega sveta, da bodete tu na

zapadu igrali vlogo višjega sodnika? Ali je bil tisti Kleki petra vaš sorodnik ali vaš prijatelj?«

»Ne.«

»In to je tisto, za kar gre! Da, divji zapad ima svoje posebne, neuklonljive zakone. Oko za oko zahteva, zob za zob, kri za kri, prav kakor se bere v svetem pismu. Ako se pripeti umor, lahko tisti, ki je upravičen, morilca takoj usmrti, ali pa se sestavi jury, ki morilca sodi in obsodbo tudi nemudoma izvrši. Tako se tukaj iznebimo zlikovcev in zločincev, ki bi sicer poštenim lovcem črez glavo zrastli.«

»No, torej sestavimo jury!«

»Jury mora zahtevati upravičeni tožnik.«

»Tožnik sem jaz.«

»Po kaki pravici?«

»Kot človek, ki ne more dovoliti, da bi tak zločin ostal nekaznovan.«

»Pshaw —! Pač govorite, kakor more govoriti le greenhorn! Kot tožnik lahko nastopite v dveh slučajih. Namreč prvič, ako je bil umorjeni vaš sorodnik ali pa prijatelj, oziroma tovariš. Toda priznali ste, da nista bila ne v sorodu ne prijatelja. Po tej pravici torej ne morete nastopiti kot tožnik. Drugič pa lahko nastopite kot tožnik, če ste vi sami tisti, ki je bil umorjen, hihihihih!«

»Sam Hawkens, zadeva je preresna, da bi še šale zbijali z njo!«

»Že vem, že vem! Sem to točko dostavil samo radi popolnosti. Kajti v slučaju umora je pač umorjeni tisti, ki ima največjo pravico, da zahteva kazen za zločinca.

Torej —! Da sklenem! Nobene pravice nimate, da bi nastopili kot tožitelj. In prav isto velja tudi za nas. Kjer pa ni tožnika, tam tudi ni sodnika. Nimamo pravice, sklicati jury.«

»Torej bo Rattler ostal nekaznovan?«

»Teга vobče nisem rekel. Ne razburjajte se! Zastavim vam besedo, da ga bo kazen tako gotovo

zadela, kakor vsaka krogla tule iz moje Liddyje zadene svoj cilj. Apači bodo že poskrbeli za kazen!»

»In nas bo zadela kazen z njim vred!«

»Je zelo verjetno! Pa mislite, da se bomo tej naši usodi odtegnili, ako Rattlerja ustrelimo? Z njim smo hodili po preriji, z njim vred nas bodo prijeli in z njim vred bomo obešeni! Apači smatrajo obenem z njim vred tudi nas za morilce in bodo po tem naziranju tudi ravnali z nami, če nas dobijo v pest.«

»In če se Rattlerja iznebimo?«

»Tudi tedaj. Postrelili nas bodo in ne bodo vprašali, ali je pri nas ali ne.

Kako pa se mislite Rattlerja iznebiti?«

»Nagnal bi ga.«

»Da. O tem smo se že tudi posvetovali. Pa smo prišli do prepričanja, da ga mi nimamo pravice nagnati, ker ga nismo mi nastavili. In če bi tudi imeli pravico, bi se je ne smeli poslužiti.«

»Zakaj ne?«

»Ker moramo biti previdni.«

»Ampak, Sam, ne razumem vas! Če mi kdo ne ugaja, se pač enostavno ločim od njega. In šele celó takle morilec! Ali moramo, res moramo takega lopova, ki je povrh še pijanec in ki nam utegne povzročiti še večje sitnosti, ali moramo, pravim, takega človeka imeti med seboj?«

»Da, žal moramo! Rattler je prav tako kakor jaz, Stone in Parker, tukaj v službi in le tisti, ki so ga v službo vzeli, in ki ga plačajo, ga smejo nagnati. Tako zahteva pravičnost.«

»Pravičnost —! Pravičnost za človeka, ki dan za dnem tepta ob tla božje in človeške postave!«

»Četudi! Kar ste tule povedali, je vse lepo in prav! Toda ne smemo še mi zagrešiti napake radi tega, ker je že Rattler zagrešil usodno napako. Povem vam, višja oblast mora biti predvsem neomadeževana in zato imamo mi westmani, ki smo v gotovih slučajih vrhovna oblast tukaj na divjem za-

padu, vzroka dovolj, da si ohranimo neomadeževano dobro ime!

Pa ne glede na to bi vas rad vprašal, kaj bi storil Rattler, če ga naženemo?»

»To je njegova zadeva!«

»Pa prav tako tudi naša! Vsak trenutek bi bili v nevarnosti, ker bi se gotovo skušal maščevati. Bolje je, da ga obdržimo blizu nas, kjer ga lahko nadzorujemo, ko pa da bi ga nagnali, ker bi nas neprestano zalezoval in vsakemu pognal kroglo v glavo, ki bi mu prišel pred cev. Mislim, da nam bodete pritrdili!«

Pomenljivo me je pri teh besedah pogledal in mi pomežiknil k Rattlerjevimi tovarišem.

Razumel sem ga. Če bi Rattlerja kaznovali, bi se njegovi tovariši za njega zavzeli, ga branili in prišlo bi še do hujših dogodkov. Tem zlikovcem nikakor nismo smeli zaupati.

Vdal sem se torej in dejal:

»Da, razumem vas! Posebno, odkar ste mi zadevo v tej luči pokazali. Pustiti moramo stvar pri miru.

Pa radi Apačev me skrbi. Prav nič ne dvomim, da bodo prišli in se maščevali.«

»Prišli bodo, in sicer tem zanesljiveje, čim manj sta Apača grozila. Vobče sta postopala zelo ponosno in zelo pametno. Ako bi bila Kleki petrovo smrt takoj maščevala, bi bila kazen zadela le Rattlerja, pa še to le tedaj, če bi jima mi drugi tega ne zabranili. Toda namenila sta kazen nam vsem, ker je Rattler v naši družbi in ker se več ali manj vsi udeležujemo merjenja po njihovem ozemlju in smo torej njihovi sovražniki, ki jim hočemo zemljo vzeti. Zato sta se tako zelo premagovala in sta odjezdila, ne da bi nam bila le samo s prstom zažugala. Tem zanesljiveje pa se bodeta vrnila, da zajameta vso družbo. Ako se jima to posreči, se lahko pripravimo na hudo smrt, kajti čast, ki jo je pri njih užival tisti

Kleki petra, zahteva dvakratno in trikratno maščevanje.«

»In vse to radi enega samega pijanca! In prišli bodo gotovo v zelo velikem številu!«

»Seveda! Najvažnejše je le vprašanje, kedaj bodo prišli. Na vse zadnje bi se jim ja še lahko umaknili in odšli odtod, pa vsaj naše stvari bi morali tu pustiti in, kar je glavno, našega dela bi ne dokončali.«

»Temu se da odpomoči, če krepko primemo za delo.«

»Kedaj mislite da boste gotovi, če pohitite?«

»V petih dneh.«

»Hm —! Kolikor vem, ni tod blizu nobenega tabora Apačev. Najbližnji Mescaleri taborijo, mislim, kake tri dni nagle ježe od tod. Če se ne motim, bodeta Inču čuna in Winnetou štiri dni rabila do svojega doma, ker imata mrliča pri sebi in ta ju bo zadrževal. Tri dni računajmo spet nazaj sem, to da sedem dni. In ker pravite, da boste v petih dneh gotovi, mislim, da se bomo izmuznili in da torej merjenje lahko mirno nadaljujete.«

»In če vaši računi niso pravilni? Mogoče je, da bodeta Apača mrliča zaenkrat kam na varno spravila in se vrnila ter nas iz zasede postrelila. Mogoče je pa tudi, da med potom naletita na večjo četo svojih ljudi, da, celò čisto verjetno je, da kje tu v bližini njihovi ljudje taborijo, kajti čudno bi bilo, da bi se bila dva sama Indijanca in še poglavarja povrh, kar za cele tri dni oddaljila od doma. In ker je sedaj čas lova na bizone, je tudi mogoče, da so Mescaleri na lovu, da sta Inču čuna in Winnetou prišla v te kraje s svojo lovsko četo in da sta se iz kakršnegakoli vzroka le za nekaj časa oddaljila. Vse to je treba uvaževati, če hočemo biti previdni.«

Sam Hawkens je šaljivo pomežiknil s svojima majhnima očescima, potegnil obraz v smešno začudene gube in vzkliknil:

»Good lack —! Ste pa vi pametni in modri! Resnično, dandanes jajce že več ve ko kokoš in piščeta so desetkrat pametnejša ko stare kure, če se ne motim.

Sicer pa bodi resnici na ljubo in v čast povedano, da ni tako čisto neumno, kar ste pravkar govorili. Sem čisto vaših misli! Vse možnosti, ki ste jih našli, moramo uvaževati. In zato je treba vedeti, kam sta se Apača obrnila. Jutri zarana bom šel za njima.«

»In jaz pojdem s teboj!« se je oglasil Will Parker.

»Jaz tudi!« se je ponudil Stone.

Sam Hawkens je nekaj časa pomišljal, pa jima dejal:

»Vidva bodeta lepo doma ostala, vesta! Potrebujete vaju tukaj!«

Spet je pomežiknil k Rattlerjevimi tovarišem.

In prav je povedal. Če bi mi s temi nezanesljivimi ljudmi sami ostali v taboru, bi se utegnilo še marsikaj neljubega pripetiti. Na vsak način je bilo bolje, če sta Stone in Parker ostala pri nas.

»Ampak sam vendar ne boš jezdil!« je ugovarjal Parker.

»Bi že, če bi ravno hotel. Pa nočem. Si bom vzel spremljevalca s seboj.«

»Koga?«

»Tegale mladega greenhorna.«

Pokazal je na mene.

»Ne, ta ne sme odtod!« se je oglasil nadinženjer.

»Zakaj ne, mr. Bancroft?«

»Ker ga potrebujem.«

»Rad bi vedel, čemu!«

»Za delo seve. Če hočemo biti v petih dneh gotovi, moramo napeti vse moči. In vsi moramo prijeti za delo.«

»Da, vse moči napeti —! In vsi morate delati —! Do danes ni bilo tako. Eden je moral delati za vse. Naj pa danes oni drugi za enega delajo!«

»Mr. Hawkens, ali mi hočete morebiti zapovedovati?«

»Mi na misel ne pride. Opazka še ni zapoved.«

»Pa je donelo prav kakor zapoved.«

»Morebiti. Mi je tudi vseeno. Kar pa se tiče vašega dela, pa mislim, da se ne bo tako silno zavleklo, če bo jutri eden manj meril. Imam namreč čisto svoje posebne namene, da hočem vzeti prav tega mladega greenhorna s seboj, ki ga Shatterhand imenujete.«

»Ali smem vprašati, kake namene?«

»Le vprašajte! Predvsem radi tega, da bo videl, kako je treba Indijance zalezovati. Mu bo morebiti še koristilo, če bo znal sled pravilno brati.«

»Utegne biti. Pa za mene to ni merodajno.«

»Vem, da ne. Imam pa še drug razlog. Za vsakim oglom lahko srečam kakega apaškega vohuna. In za take slučaje je dobro za mene in za vas, če imam pri sebi človeka, ki je močen, da trešči svojega bližnjega z golo pestjo na tla, in ki zna s svojo težko medvedarico tako izvrstno zadeti bizona v oko.«

»Res ne uvidim, zakaj bi naj bilo to meni in vam koristno.«

»Ne? Je pa res čudno! Ste sicer zelo pameten in uvideven človek, mr. Bancroft,« je dejal z lahnim posmeškom. »Kako pa bi bilo, če bi naletel na sovražnike, ki so sem v naš tabor namenjeni, pa bi me upihnil —? Kdo vas bo pa obvestil o nevarnosti, ki vam preti? Prišli bodo, napadli vas bodo lepo tiho in tudi vas vse upihnil —!

Če pa bo tale greenhorn pri meni, ki s svojimi nežnimi dekliškimi roki celega orjaka trešči ob tla z enim samim udarom, je pa zelo verjetno, da bova oba odnesla celo kožo, pa če tudi na oglednike naletiva.

Ali vam je sedaj stvar jasna?«

»Hm —! Da.«

»Pa poslušajte še glavni razlog! Jutri mora z menoj, sicer se spopadeta z Rattlerjem in spet utegneta doživeti poboj. Saj veste, da ga ima Rattler prav posebno na piki. In ko se bo jutri tisti ljubitelj brandyja streznil, se bo, to je zelo verjetno, koj lotil njega, ki ga je danes že vdrugič podrl na tla. Vsaj za jutri, za prvi dan po umoru, moramo ta dva ločiti. Zato ostane Rattler, ki ga ne morem rabiti, pri vas, onega drugega pa vzamem s seboj.

Ali imate še kak ugovor?«

»Ne. Naj pa jezdi z vami!«

»Well! Torej smo si edini.«

Obrnil se je k meni pa dejal:

»Čuli ste, da vas čaka jutri naporno delo. Prav lahko je mogoče, da niti za trenutek ne bo časa misliti na jesti ali pa na počitek. Zato vas vprašam, ali nočete vsaj nekaj grizljajev medvedjega stegna použiti?«

»Pa naj bo. Če je taka, bom pa poskusil.«

»Le poskusil! Le samo poskusil! Poznam take poskuse, hihihihih! Treba je le s prvim grizljajem začeti, potem pa že samo gre in ni prej konca, da tudi pečenke ni več.

Dajte sem svoj kos, spekel vam ga bom! Takle greenhorn tega seveda ne zna. Pa lepo pazite, da se boste naučili! Če vam bi namreč moral tako slaščico še enkrat peči, bi se utegnulo zgoditi, da bi nič ne dobili, ker bi vse sam pojedel.«

In dobri Sam je čisto prav povedal. Komaj da sem poskusil prvi grizljaj, ko je bil s svojo kuharsko umetnostjo gotov, že mi je tudi zadišalo. Pozabil sem na svoje žalostne misli ter jedel in jedel, tako dolgo jedel, da je pečenka izginila.

»Ste videli!« se mi je smejal. »Vsekakor je prijetneje, takegale grislyja pojesti ko pa ga z nožem zabosti. To ste, mislim, nocoj uvideli?«

Sedaj pa si bova nekaj lepih kosov od stegna odrezala in si jih še nocoj spekla. In jutri jih vza-

meva s seboj. Kajti, veste, na takih poizvedovalnih potih mora biti človek vedno pripravljen, da ne bo imel časa za lov in da si tudi ne bo smel ognja zanetiti, ki bi si na njem divjačino spekel.

Sedaj pa lezite na uho ter se naglo in izdatno naspite, kajti ob zori odrineva in vse moči bova potrebovala.«

»Well, bom pa spal. Poprej pa mi še povejte, katerega konja bodeite jezdili!«

»Katerega konja? Nobenega.«

»Kaj pa?«

»Čudno! Ali mar mislite, da bom sedel na krokodila ali pa na kakega drugega takega ptiča? Seveda bom jezdil svojo mulo, svojo novo Mary.«

»Tega bi jaz ne storil.«

»Zakaj ne?«

»Premalo jo še poznate.«

»Zato pa ona mene tem bolje pozna. Kar na vso moč se me boji, ta živalca, hihihihih!«

»Pa na takem poizvedovanju, kakršnega jutri nameravava, je treba previdnosti. In vse je treba prej premisliti. Konj, ki ga ne poznate, vam lahko vse pokvari.«

»Tako —? Res —?« se mi je smejal.

»Da!« sem vneto pravil. »Šaj vem, da celò na primer prhajoč konj lahko izda jezdeca sovražniku.«

»Tako —? To veste? Preklicano pameten fant ste! Ste najbrž tudi to kje brali, sir?«

»Da.«

»Sem si kar mislil! Zanimiva reč, takele knjige! Da nisem westman, bi še sam šel tja na vzhod v mesta, bi lepo udobno sedel na divan in bral indijanske povesti, take lepe, ki pripovedujejo o zalezovanju in o lovu na grislyja. Mislim, da se človek pri takem življenju prav lepo lahko zaokroži in odebeli, čeprav se masti z medvedjimi šapami le na papirju. Bi le rad videl, ali so tisti dobri gentlemani, ki take reči pišejo, vobče kedaj prišli sem čez Misisipi!«

»Večina že.«

»Tako? Mislite?«

»Da.«

»Ne verjamem.«

»Zakaj ne?«

»Ker imam za to svoje tehtne razloge.«

»Katere?«

»Vam bom povedal, sir. Sem svojčas tudi znal pisati, pa sem to umetnost tako temeljito pozabil, da bi danes menda ne znal več spraviti svojega imena na papir ali pa na tablico. Roka, ki je tako dolgo let sem konja vodila za vajeti, držala puško in nož in vihtela lasso, taka roka, pravim, pač ne bo več vajena, da bi risala po papirju različne čičke in čačke. Pravi westman je pisanje davno pozabil, kdor pa ni pravi westman, pa naj ne piše o rečeh, ki jih ne razume!«

»Hm —! Ako pišem knjige, mi ni treba tako dolgo živeti na zapadu, da bi pozabil pisanje in da bi mi otrpnili prsti.«

»Čisto napačno, sir! Dejal sem, da more le pravi westman pravilno in resnično opisati življenje na zapadu. In prav tak človek nikdar več ne bo pisal.«

»Zakaj ne?«

»Ker mu ne bo prišlo na misel, da bi zapustil zapad, kjer ni nobenih tintnikov. Prerija je kakor morje. Kdor jo vzljubi in spozna, tega nikdar več ne izpusti.

Ne, nobeden tistih pisarjev ne pozna zapada. Kajti če bi ga poznal, bi ga nikdar ne zapustil, da pomaže nekaj stotin strani papirja s črnilom. Tako je moje mnenje in zelo se mi zdi, da je pravilno.«

»Ni. Poznam na primer nekoga, ki je vzljubil zapad in njegove prerije in njegovo življenje in ki bi rad bil tudi dober westman. Vkljub temu pa se bo od časa do časa vrnil v svet nazaj, da piše knjige o divjem zapadu.«

»Tako —? In kdo bi bil tisti človek?« me je radovedno gledal.

»Lahko sami uganete.«

»Uganem —? Jaz —? Ali je mogoče, da mislite samega sebe?«

»Sevedal!«

»Vraga —! Torej res tudi vi silite v trop tistih nepotrebnih pisarjev?«

»Najbrž.«

»Pustite to, sir! Da, pustite to! Zelo lepo vas prosim! Žalostno bi pri tem poginili, vam povem, in lahko mi verjamete!«

»Dvomim.«

»Jaz pa pravim, da je res! Celò prisežem vam lahko!« se je razvnel. »Ali veste, kako življenje vas čaka?«

»Da.«

»Kako?«

»Potoval bom, spoznaval dežele in ljudi, od časa do časa pa se vrnil domov, da popišem svoje izkušnje in doživljaje.«

»Pa čemu? Čemu, za vse na svetu —? Teга ne razumem!«

»Da bom učitelj svojih bravcev in da si bom poleg tudi kaj zaslužil.«

»Zounds —! Učitelj svojih bravcev —! Da si denar zaslužite —! Sir, prismuknjeni ste, čisto prismuknjeni, če se ne motim! Učitelj svojih bravcev bi radi bili —? Vaši bravci se ne bodo prav nič naučili od vas, saj sami čisto nič ne razumete! Kako more takle greenhorn, takle čisto popolnoma doraščen in načuden greenhorn — pa svoje bravce učiti! Povem vam, nobenih bravcev ne boste dobili, niti enega ne! In povejte mi za božjo voljo, zakaj hočete vi in ravno vi biti učitelj in še povrh učitelj bravcev, ki jih vobče ne boste našli in dobili? Ali ni učiteljev in šolnikov dovolj na svetu in na zemlji? Ali morate ravno vi še povečati njihovo število?«

»Čujte, Sam, učiteljski poklic je vzvišen in svet!«

»Pshaw —! Westmanski poklic je še vse vzvišenejši in tisočkrat važnejši! To vam lahko jaz povem, ker sem sam westman, medtem ko ste vi šele svoj negodni nos vtaknili na zapad in malo povohali vanj. Zato vam z vso resnobo prepovem, da bi bili učitelj svojih bravcev! Pa še da bi denar zaslužili —! Kaka neumnost, kaka čisto prismojena neumnost! Kaj pa stane takale vaša knjiga, ki jo bode te napisali?«

»Dolar, dva dolarja, tri, kakor je pač njen obseg, mislim.«

»Lepo! In koliko stane bobrov kožuh? Ali se vam vsaj sanja? Ako greste za lovca, bode te več, mnogo več zaslužili, ko pa če postanete učitelj svojih bravcev, ki se ne bodo druga naučili od vas ko neumnosti — če se bo na svojo nesrečo vobče kateri dal od vas poučevati. Denar bi radi zaslužili —! Denar tukaj na zapadu najlaže zaslužite, tule leži po preriji, po prağozdu, med skalami, na dnu rek. In kako bedno življenje bi živeli, če greste za pisarja, ki knjige piše! Mesto bistré studenčnice divjega zapada bi pili gosto črno tinto in bi grizli staro gosje pero, mesto da se naslajate na medvedji šapi ali pa na medvedjem stegnu. Mesto sinjega neba bi imeli nad seboj nizek strop, raz katerega pada okrušen omet, in mesto po sočni mehki, zeleni trati bi posedali po lesenem stolu, da bi vas vse kosti bolele in tudi križ. Tukaj po preriji jezdite konja, tam pa raztrgan naslonjač, tukaj lahko ob vsakem dežju in ob vsaki nevihti uživáte plemeniti sveži božji dar naravnost iz prve roke, tam pa pri prvih dežnih kapljah raztegnete proti nebu rdeč ali pa zelen dežnik. Tukaj ste zdrav, vesel, svoboden človek s puško v pesti, tam pa čepite za pisalno mizo in zapravljate svoje telesne moči ob peresniku ali pa ob svinčniku, ki —.

Ne, rajši neham in nič več ne govorim! Ampak če res na vsak način hočete biti učitelj svojih brav-

cev, vam povem, da ste najbolj obžalovanja vreden človek, kar jih nosi božja zemlja!«

Čisto razvnel se je. Očesci sta se mu bliskali in lica so mu gorela, kolikor jih je bilo videti skozi gosto zaraščeno brado. In njegov nos se je bleščal ko jutranja zarja.

Slutil sem, kaj ga je tako zelo razvnelo, in ker sem hotel to tudi iz njegovih lastnih ust slišati, sem nalil še več olja na ogenj in dejal:

»Ampak, ljubi Sam, povem vam, da boste ravno sami najbolj veseli, če postanem, kar si želim!«

»Vesel —? Jaz —? Pustite me s takimi bedastostmi! Saj bi morali vendar že vedeti, da nisem za take šale čisto nič navdušen!«

»Ne šalim se! Resnico govorim!«

»Resnico? Po tem pa naj strela udari vmes, če se ne motim! Kako mislite s tisto resnico? Zakaj bi naj bil ravno jaz vesel? Nad čim bi naj bil vesel?«

»Nad samim seboj!«

»Nad samim seboj —?«

»Da, nad samim seboj!«

»Kako to?«

»Ker tudi o vas bi se bralo v knjigah.«

»O — o meni —?«

Usta so mu ostala odprta in njegove oči so bile vse večje.

»Da, o vas! Pisal bi seveda tudi o vas.«

»O meni —? O tem, kar sem govoril, kar sem počenjal —?«

»Da. Pripovedoval bi, kar sem doživel, in ker sem bil tudi z vami skupaj, bi prišli tudi v moje knjige, prav taki, kakor sedajle tukaj pred menoj sedite.«

Tedaj je vrgel proč stegno, ki ga je med pogovorom držal nad žerjavico, zgrabil za puško, planil na nože, se grozeče postavil pred mene in zavpil:

»Vprašam vas čisto resno in pred vsemi temile pričami, ali boste res to storili?«

»Seveda?«

»Tako! Potem pa vas pozivljam, da nemudoma prekličete in mi z nekaterimi prisegami obljubite, da tega ne bodeste storili!«

»Zakaj?«

»Ker vas sicer takoj ustrelim ali pa pobijem na tla s tole svojo Liddy, ki jo držim v rokah. Hočete torej, ali nočete?«

»Nočem.«

»Pa vas pobijem!« je zakričal in zamahnil.

»Le pobijte me!« sem mu mirno rekel.

Nekaj trenutkov je viselo kopito njegove puške nad mojo glavo. Ker pa se nisem ganil, je puško spustil in jo vržel v travo, sklenil roke in brezupno potožil:

»Tale človek je prismojen, je zmešan, čisto popolnoma zmešan! Koj sem slutil, da bo knjige pisal in da hoče biti učitelj svojih bravcev. In sedaj je res prišlo na dan! Le kdor je čisto ob pamet, bo mirno obsedel, če mu visi nad glavo moja Liddy. Kaj naj počnem s tem človekom? Ne verjamem, da bi se dal ozdraviti.«

»Ni treba prav nobenih zdravil, Sam! Moja pamet je čisto v redu.«

»Zakaj pa me torej ne ubogate? Zakaj nočete priseči, zakaj se date rajši ubiti?«

»Pshaw —! Sam Hawkens me ne bo ubil, to vem čisto natančno!«

»To veste? In še čisto natančno? Tako tako, to torej veste! In žal je tudi čisto res. Rajši bi samega sebe ubil ko pa vam le en sam las skrivil.«

»In prisegam pa ne. Pri meni velja beseda toliko kakor prisega. In končno si ne dam nobene obljube izsiliti, in če mi tudi s svojo Liddy grozite.

Zadeva s tistimi knjigami pa ni tako čisto neumna, kakor si mislite. Le da me ne razumete prav. Pozneje kedaj, ko bova imela čas, vam bom stvar podrobneje razložil.«

»Hvala lepa!« je dejal, sedel in spet vzel stegno v roke. »Mi prav nič ni treba razlagati takih reči, ki se vobče razložiti ne dajo. Učitelj svojih bravcev —! Denar služiti s pisanjem —! Smešno!«

»In pomislite, kolika čast, Sam!«

Naglo me je pogledal.

»Čast —? Kaka čast?«

»Čast, da me bo toliko ljudi bralo. Zaslovel bom.«

Tedaj je zamahnil s stegnom nad menoj in zavpil:

»Sir, da mi koj nehate, sicer vam vržem tehle dvanajst funtov stegna v glavo! Tja namreč tako stegno spada, kajti vi ste prav tako neumni, ali pa še neumnejši ko najbolj neumen grisly. Knjiže bo delal in proslavil se bo! Ali je že kedaj kdo čul take klavrne besede? Jaz še ne, res še ne.«

Kaj pa vi veste, kako se človek proslavi! Povedal vam bom, kako bodete zasloveli! Tamle leži medvedov kožuh, pogledjte si ga! Odrežite mu ušesa pa si jih vtaknite za klobuk, vzemite mu kremplje iz šap in zobove iz žrela pa si sestavite ovratnico iz njih! Tako stori vsak beli pa tudi vsak rdeči lovec, ki je kedaj tako srečen, da podere takegale grislyja. In kamor pride in kjerkoli ga vidiijo, tam govorijo: 'Glejte ga, junaka! Sivega medveda se je lotil!' Tako pravijo, vsak mu spoštljivo ponudi prostor, njegovo ime se imenuje od šotora do šotora, od tabora do tabora. Tako se človek proslavi. Razumete! Pa si vi vtaknite svoje knjiže za klobuk in si jih obesite za vrat! Kaj bodo rekli ljudje, he? Da ste prismojeni, čisto prismojeni! Tako slavo bodete imeli od svojih knjig pa nobene druge!«

»Ampak, Sam, čemu se tako razburjate? Saj vam je vendar lahko čisto vseeno, kaj počenjam!«

»Tako —? Vseeno —? Meni? Vraga, ta človek je pa že od sile, če se ne motim. Rad ga imam kakor

lastnega sina, čisto nor sem v njega, pa pravi, da mi je vseeno, kaj počenja! Ta je pa huda, ta je še vse več ko huda, ta je še hujša!

Ti ima ta fant moč ko bivol, mišice ko mustang, kite ko jelen, oko ko sokol, uho ko miš in takole svojih pet funtov možganov v glavi, če se računa po njegovem čelu. In strelja ti ko star lovec, jezdi ko duh savane in gre, čeprav še nobenega ni videl, nad grislyja, kot da je krotek kunec. In takle človek, tak lovec, tak dečko, ki je za westmana kakor ustvarjen, ki že zdaj več premore in je že več storil ko marsikateri lovec, ki se že dvajset let potepa po savani, pravim, takle človek bi rad šel domov in knjige pisal! Ali ni to, da bi človek znorel? Ni čuda, če jeza vzkipi poštenemu prerijskemu lovcu, ki mu hoče dobro —.«

Vprašaje, izzivajoče me je gledal. Mislil je, da mu bom odgovoril.

Pa nisem mu. Ujel sem ga. Potegnil sem sedlo k sebi, si ga položil pod glavo, se stegnil po trati in zaprl oči.

»No, kako pa se mi spet obnašate?« je dejal. Še vedno je držal stegno v roki. »Ali nisem niti vreden, da mi odgovorite?«

»O da! Lahko noč, ljubi Sam! Sladko spavajte!«

»Spati hočete?«

»Da. Saj ste mi vendar nasvetovali, naj se dobro naspim!«

»To je bilo prej. Sedaj pa še nisva gotova, siri!«

»O, že!«

»Ne še! Govoriti še moram z vami!«

»Jaz pa z vami nič. Ker sedaj vem, kar sem hotel zvedeti.«

»Hotel zvedeti —? Kaj pa ste hoteli zvedeti?«

»To, kar ste se dosedaj tako zelo branili priznati.«

»Branil? Jaz? Bi le rad vedel, kaj mislite. Ven z besedo!«

»O saj ni druga nič ko tisto, da sem za westmana kakor ustvarjen, da že sedaj več premorem in da sem že več storil, ko marsikateri, ki se je že dvajset let potepal po savani.«

Tedaj je spustil stegno, v zadregi pokašljajal pa dejal:

»Vsi — vragi —! Tale mladi fante — tale greenhorn — me je — me je —! Hm — hm — hm —!«

»Lahko noč, Sam Hawkens! Sladko spavajte!« sem ponovil in se obrnil.

Jezno je šinil okoli in me nahrul:

»Da, le spite! Vi malopridnež, vi obešenjak! Je bolje, da spite, ko pa bedite! Kajti dokler imate oči odprte, ni noben pošten človek varen, da ga ne bi zvodili za nos. Med nama je vse pri kraju, da vestel! Vse ste si pokvarili! Spoznal sem vas! Lopov ste, ki se je treba pred njim čuvati!«

Ves razdražen je povedal te besede.

Pravzaprav bi si bil moral misliti, da je res odsej pri kraju z najinim prijateljstvom.

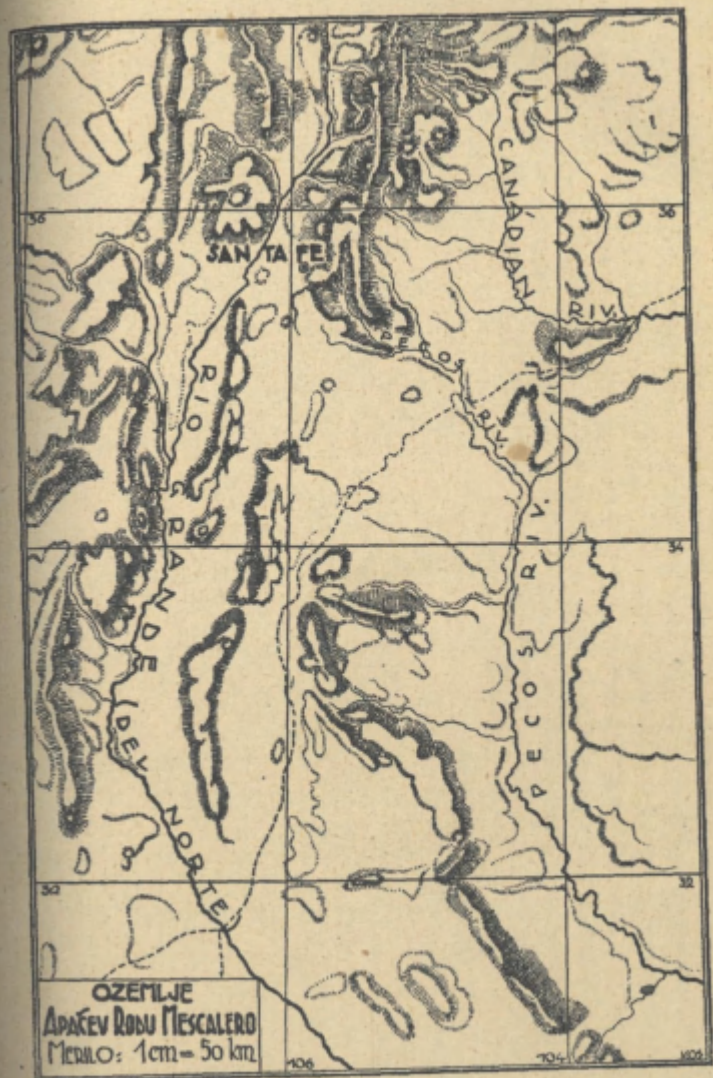
Pa že čez pol minute je pridjal z mehkim, prijaznim glasom:

»Lahko noč, sir! Naglo spite, da bodete spočiti, ko vas zbudim!«

Je bil pač le ljub, dober in pošten človek, moj stari Sam Hawkens!

Trdno sem spal vso noč.

In drugo jutro sem odjezdil s Samom na svoje prvo poizvedovanje.

OZEMLJE
 APACHEV ROBU MESCALERO
 MERALO: 1cm = 50 km

[56.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

SEDMA KNJIGA

WINNETOU

I.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

I.

DRUGI ZVEZEK

ZA ŽIVLJENJE —

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Na poizvedovanju	153
2. Zaseda	191
3. Kako sem Winnetoua osvobodil	223
4. „Streloviti nož“	246
5. Na kol —	274

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Na poizvedovanju.

Merili smo tistikrat železniško progo, ki bi naj potekala iz St. Louisa po ozemlju Indijancev, skozi Novo Mehiko, Arizono in Kalifornijo do Tihega morja. Nastavljen sem bil s tremi zemljemerci vred pod vodstvom nadinženerja Bancrofta pri odseku, ki je ležal med izvirki južnega Canadiana in Rio Pecos. Četa westmanov nam je bila dodeljena za varstvo, med njimi Sam Hawkens, Dick Stone in Will Parker. S temi tremi sem kmalu sklenil ozko prijateljstvo. Posebno pa sva si bila dobra prijatelja s šaljivim posebnežem Sam Hawkensom.

Tri mesece smo že merili, pa še nismo bili gotovi. Iz raznih vzrokov je delo le počasi napredovalo. Za dober teden smo še imeli dela, tako smo računali, pa bi bili dosegli začetek proge, ki jo je meril sosednji odsek zapadno od nas.

Tedaj pa so se dogodile reči, ki so naše delo burno in nepričakovano prekinile. Slučajno sta nalletela na nas Inču čuna, poglavar Apačev iz rodu Mescalero, ki smo po njihovem ozemlju merili, in njegov sin Winnetou. Spremljal ju je Kleki petra, Nemec po rodu, ki ga je usoda zanesla na divji zapad in k Apačem. Dolgo let je živel med njimi, njihov učitelj je bil in svetovalec.

Inču čuna nam je seveda prepovedal meriti po ozemlju Apačev. Med pogajanjem se je zgodila nesreča. Rattler, vodja westmanov, se je napil žganja in ustrelil Kleki petro. Molče sta odjezdila Apača s truplom svojega učitelja, pa vedeli smo, da je »bojna

sekira izkopana«, da nas bodo Apači napadli in maščevali smrt svojega ljubljenca in učenika.

Na divjem zapadu je vedno dobro, da človek ve, kaj počenja njegov nasprotnik, kam se je obrnil in kaj namerava. Zato se je Sam Hawkens odločil, da pojde drugo jutro po nesrečnem dogodku na pozvedovanje. In mene je povabil s seboj.

Tak je bil položaj, ko so se začeli dogodki, ki vam jih bom pripovedoval.

Ob zori me je Sam zbudil.

Parker in Stone sta bila že tudi pokonci, vsi drugi pa so še spali, tudi Rattler. Zgodaj je še bilo, niti dan se še ni delal.

Za zajutrek sva použila vsak svoj košček medvedje pečenke, se napila vode in napojila konje. Vmes je Sam dajal tovarišema navodila za vse mogoče slučaje, ki bi se utegnili pripetiti v najini odsotnosti.

In potem sva odjezdila v jutranji mrak.

Prvikrat sem šel za sledovi Indijancev na pozvedovanje! Kaj sem tistikrat občutil? Radoveden sem bil, druga nič. Radoveden predvsem, kako se nama bo izteklo.

Koliko takih potov sem v svojem življenju še jezdil!

Držala sva se seveda sledi Apačev. Dobro je bila vidna, celò jaz sem jo videl, ki sem bil greenhorn. Peljala je po dolini navzdol in se na ovinku obrnila proti severu. Kar je bilo precej čudno, saj je vendar rod Apačev živel na jugu od nas.

Za ovinkom se je odpirala po položnem gozdnatem pobočju jasa, ki je segala do vrha. Najbrž jo je povzročil kak gozdni škodljivec. Sled je peljala po jasi navzgor in dalje po vrhu ter se nazadnje obrnila na jug. Apača sta nas torej objezdila.

Prišla sva na planoto, ki se je kakor široka zelena streha dvigala proti jugu. Take viseče planote niso redke na razvodju med gornjim Canadianom in

Río Pecosom. In ko sva prijezdila na sleme planote, sva zagledala pred seboj ravno travnato prerijo, ki se je raztezala v brezmejno daljavo na jug. In sled Apačev se je vlekla po njej kakor z ravnilom potegnjena.

Ves čas sva molče jezdila, na slemenu pa je Sam pridržal konja, pomrmral pa zagodel v svojo gosto brado:

»Mi ne ugaja, tale sled, mi čisto nič ne ugaja!«

»Meni pa tembolj,« sem dejal.

»Ker ste greenhorn, popoln greenhorn, sir. Čeprav ste mi sinoči oporekali, veste! Si tale mladič domišljuje, da sem ga hvalil in celò s prerijskim lovцем primerjal —! Bi ne mislil, da živijo taki domišljivi ljudje na svetu! Saj ni treba druga ko vaše govorjenje poslušati, pa človek kar ve, pri čem da je z vami!

Torej tale sled vam ugaja? Verjamem! Ker je tako lepo in jasno zarisana po travi, da bi jo lahko slepec otipal! Meni pa, ki sem star prerijski lovec, meni, veste, je tale sled zelo sumljiva!«

»Meni ne.«

»Vtaknite jezik za zobe, častivredni sir! Nisem vas vzela s seboj, da bi mi s svojimi nazori pod nos dajali!

Vsikdar je sumljivo, če pušča Indijanec tako jasno sled za seboj, posebej še, če ve, da ima za hrbtom sovražnike, ki ga bodo zasledovali. In Apača nas nista v miru zapustila, ste sami čuli, da ne!

Slutim, zelo slutim, da naju hočeta zvabiti v past. Kajti da bomo jezdili za njimi, to vesta čisto dobro. O tem ni treba prav nič dvomiti. Sled pelje torej v past.«

»In kaka bi naj bila tista past?«

»To se zaenkrat še ne da reči.«

»In kako bodete zvedeli za past?«

»Izdala nama jo bo sled pa tudi druge okoliščine.«

»In kje bi naj bila tista past?«

Negotovo je zamahnil z roko.

»Seveda tamle kje na jugu. Saj sta nama stvar zelo olajšala in nama čisto razločno pokazala, kod naj potujeva. Če bi ne imela posebnih namenov, bi bila sled gotovo zabrisala.«

»Hm —!« sem godel.

»Kaj pravite?«

»Nič.«

»Oho —! Tisti vaš hm je bil čisto tak, kot da ste hoteli nekaj posebnega povedati!«

»Ne bom nič povedal.«

»Zakaj pa ne?«

»Ker imam vzrokov dovolj, da držim jezik za zobmi. Sicer bodete spet rekli, da vam hočem s svojimi nezrelimi nazori pod nos dajati. Za kar pa nimam, to vam odkrito povem, ne veselja ne sposobnosti.«

»Ne kvasite bedarij! Beseda ni konj in med prijatelji takih izrazov ni treba devati na tehtnico! Učili bi se radi, — kako pa se bodete učili, če nočete govoriti!

Torej kaj je pomenil tisti hm, ki ste ga pravkar od sebe dali?«

»Drugače mislim ko vi.«

»Tako —? Kako pa mislite?«

»Apača potujeta k svojemu rodu. Mrliča imata pri sebi in napasti nas hočeta, preden bomo z merjenjem gotovi. Zato morata hiteti, sicer se jima mrlič med potom usmradi in prepozno bi utegnila priti z napadom. In ker se jima mudi, nista utegnila sledi zabrisati.

To je, sodim, edini vzrok, zakaj da je njuna sled tako proti vsaki indijanski navadi jasna in očitna.«

»Hm —!« je topot godel Sam.

»In če ne sodim pravilno,« sem nadaljeval, »in če sem se torej zmotil, lahko vkljub temu jezdiva dalje. Dokler pelje sled po odprti preriji, sva lahko brez skrbi, ni se nama treba bati iznenadenja. Kajti

vsakega sovražnika lahko vidiva že od daleč in se mu lahko tudi o pravem času skrijeva ali pa izogneva.«

»Hm —!« je iznova zagodel Sam in me po strani gledal. »Ampak — pravili ste o mrliču. Ali mislite, da ga bodeta v tej vročini do doma vlačila s seboj?«

»Da.«

»Da ga torej ne bodeta kje med potom pokopala?«

»Ne. Rajni Klepi petra je bil v visoki časti pri Apačih in njihov običaj gotovo zahteva, da ga morajo z vso indijansko slovesnostjo pokopati. Sami pa veste, da tako pogrebno slovesnost neizmerno povzdigne mučenje morilca na kolu in njegova smrt vpricho umorjenega. Zato mislim, da bodeta Apača truplo brž ko mogoče spravila domov, ga shranila pa pohitela, da dobita nas in posebej še Rattlerja v pest. Vsaj kolikor poznam te ljudi, mislim, da bo tako.«

»Tako —? Kolikor jih poznate —? Poslušajte, sir, ali ste morebiti rojeni v deželi Apačev?«

»Neumnost!«

»Odkod pa jih poznate?«

»Iz knjig, o katerih nočete nič slišati.«

»Tako —? Well! Jezdiva dalje!«

Ni mi povedal, ali se strinja z mojimi nazori ali ne. Molče je jezdil, pa včasih me je po strani pogledal in vsakikrat mu je zadrhtelo pod gosto zaraščeno brado. Poznal sem tisto drhtenje. Pomenilo je, da mu nekaj ne gre v glavo.

Skokoma sva se podila po ravnini. Po nizki, gosti travi se je vlekla sled Apačev kakor potegnjena z ostrim trizobom. Apača sta torej še vedno jezdila navštric, peljala konja z mrličem na sredi, prav kakor smo ju videli oditi, in podpirala truplo z rokami. Vsaj na sledi ni bilo videti, da bi si bila potovanje kakorkoli olajšala. Ker sta povrh še hitela, je bilo tako jezdenje gotovo zelo naporno. Dolgo ga nista

mogla vzdržati in vsak hip sem pričakoval, da bo sled pokazala kako spremembo.

Savana je bila skoraj brezkončna in na sled ni bilo treba posebej paziti. Zato je Sam porabil priliko in me vzel v šolo. Razlagal mi je, kako se na sledi vidi, ali je kdo jezdil v koraku ali v diru ali v skoku. To je bilo lahko najti, Sam je razlagal nazorno in umljivo in vse sem si dobro zapomnil.

Čez pol ure nama je legel na pot hrastov gozd in savana se je obrnila na desno. Gozd je bil redek, celo krdelo jezdecev bi lahko posamič jezdilo po njem. Apača pa sta jezdila s tremi konji navstric in nista mogla skozi. Zato se nama ni zdelo čisto nič sumljivo, da se je sled obrnila na desno. Umaknila sta se gozdu in ga objezdila. Brez pomisleka sva sledila ovinku, tembolj, ker sva bila na odprtem svetu bolj varna ko pa v gozdu.

Pozneje seve, ko sem se že »izšolal«, bi mi ne bilo prišlo na misel, da bi sledil takemu ovinku. Jezdil bi bil naravnost skozi gozd in onstran gozda spet naletel na sled. Prihranil bi si ovinek in pridobil na času.

Polagoma se je savana zožila v travnat pas, poraščen z grmičjem. Če kje, se je na tej preriji Apačema nudila prilika, da si olajšata prenos mrliča. In sled je pokazala, da sta to tudi storila.

Ob gostem, mladem hrastičju je bila trava močno shojena in potlačena. Najbrž sta obstala. Že od daleč sva videla sledove in previdno sva grmovje objezdila ter se mu približala šele, ko sva se prepričala, da nista skrita v grmovju.

Preiskala sva okolico hrastičja in dognala, da sta Apača razjahala, odvezala mrliča in ga položila v travo. Zlezla sta v hrastičje, si nasekala dolgih, močnih hrastovih vej in jih oklestila. Vejevje in listje je še ležalo po trati krog hrastičja.

»Čemu sta si neki nasekala hrastovih drogov?« je vprašal Sam in me gledal pričakovaje, kakor uči-

telj gleda učenca, o katerem že vnaprej ve, da mu ne bo znal odgovoriti.

»Nosilnico ali pa sani sta naredila za mrliča,« sem mirno odgovoril na izzivajoči odgovor.

Obraz se mu je potegnil. Učitelj se je v svojem pričakovanju grdo zmotil —.

»Odkod pa veste to!« je bodeče vprašal.

»Od samega sebe.«

»Kako?«

»Že dolgo sem pričakoval, da bo prišlo, kar sta tule počenjala.«

»Pričakovali ste —?«

»Da. Podpirala sta mrliča z rokami in to jima je bilo sčasoma vendar že prenaporno. Zato sem sklepal, da se bodeta na pripravnem kraju ustavila in si prenos mrliča olajšala.«

»In niste slabo skleпали! Ali ste tudi to v tistih vaših knjigah brali, sir?«

»Točno in dobesedno tega slučaja nisem bral. Pa pri branju knjig odločuje, kdo da jih bere in kako. V take knjige se je treba vmisliti, izluščiti je treba iz popisanih dogodkov načela, ki veljajo za vse slične slučaje. Tako branje je zelo koristno, človek se res mnogo nauči.«

»Hm —! Čudno —! So torej le bili na divjem zapadu, tisti ljudje, ki so take knjige pisali!

Sicer pa se vaše mnenje čisto krije z mojim. Pogledjva po sledi, ali je najino mnenje tudi res pravilno!«

»Mislim, da si nista sestavila nosilnice, ampak sani.«

»Zakaj?«

»Za nosilnico je treba dveh konj, ki stopata navštric ali pa drug za drugim. In Apača imata le tri konje. Za sani pa zadostuje en sam konj.«

»Dobro. Ampak take sani zarišejo vražje močno sled in ta bi za Apača utegnila biti usodna.

Sicer pa mislim, da sta sinoči precej pozno tod mimo potovala. Kmalu se bo pokazalo, ali sta tabo- rila, ali pa vso noč jezdila.«

»Dejal bi, da sta tudi po noči potovala.«

»Zakaj?«

»No, ker se jima zelo mudi.«

»Res je! Torej pojdiva!«

Med pogovorom sva peš stopala ob sledi dalje in peljala konja za vajeti.

Sled je odslej kazala čisto drugačno podobo. Bila je še sicer tridelna, toda le srednjo, širšo črto so zarisala konjska kopita, obe stranski črti pa so potegnili drogi. Apača sta torej jezdila drug za dru- gim, tretji konj pa je vlekel sani. Sestavila sta jih iz dveh močnih glavnih drogov-nosilcev, ki sta ju privezala konju na sedlo in ki sta drsela po tleh, ter iz počesnih drogov, ki so bili pritrjeni na glavna droga. Na te počezne droge sta privezala mrliča.

»Jezdila sta drug za drugim,« je pravil Sam. »Gotovo ne brez vzroka. Prostora je dovolj tod, da bi lahko vštric jezdila. Bova že videla, zakaj nista. Pojdiva za njima!«

Zajahala sva in v diru odhitela po sledi.

Potoma sem razmišljal, čemu neki odslej jezdita drug za drugim. Ugibal sem in ugibal in nazadnje res nekaj uganil, kar se je vsaj meni zdelo zelo duhovito.

Koj sem moral seve Samu povedati, kaj sem iz- tuhtal.

»Sam,« sem dejal samozavestno, »pazite dobro! S tole sledjo se bodo zgodile spremembe, ki jih ne smeva opaziti!«

»Kako? Kake spremembe?«

»Spremembe, da! Kaj mislite, čemu sta si sesta- vila sani?«

»Da si olajšata prenos mrliča, kakor ste že ugo- tovili.«

»Da. Pa še iz enega razloga.«

»Namreč —?«

»Da se lahko neopaženo ločita.«

»Kaj neki govorite —! Da bi se ločila —? Jima niti v spanju ne pride na misel, hihihih!«

»V spanju ne, pač pa v bedenju.«

»Povejte vendar, odkod ste vzeli to čudno misel! Topot so vas vaše slavne knjige pač pošteno za nos potegnile!«

»Te svoje čudne misli, kakor pravite, nimam iz knjig, v lastnih možganih sem jo našel. Seveda le radi tega, ker svoje knjige marljivo prebiram in se popolnoma vmislim v nje.«

»No torej —!«

»Dosedaj ste vi mene učili, odslej pa bom jaz vas izpraševal!«

»Sem le radoveden na tista vaša vprašanja! Ne verjamem, da bodo preveč pametna.«

»Čemu vobče jezdijo Indijanci v gosjem redu, kakor se pravi? Pač ne, ker je tako jezdenje udobnejše in ker se laže pogovarjajo, kaj?«

»Ne, ampak zato, da tisti, ki najde njihovo sled, ne more prešteti, koliko jih je.«

»Glejte! In prav radi tega, mislim, jezdita tudi najina Apača odslej v gosjem redu.«

»Bi le rad vedel, čemu naj skrivata število jezdecov, ko pa vendar točno vemo, da sta samo dva!«

»Čemu pa bi sicer jezdila v gosjem redu, ko je vendar po preriji prostora še za več ko za tri konje navštric —!«

»Slučajno jezdita tako. Ali pa, kar bo pravilneje, radi mrliča. Eden jezdi spredaj za vodnika, za njim stopa konj z mrličem, in za njima jezdi drugi, ki pazi, da se sani ne razderejo in da mrliča ne izgubita.«

»Mogoče. Toda ne pozabite, da se jima mudi, ker nas hočeta na vsak način dobiti v pest. Bojita se, da bi jima mi medtem ušli na varno —. Mrlič ju zadržuje, zato bo eden jezdil naprej in brž obvestil Apače ter jih zbral za napad.«

»Izrodki vaše mladostne domišljije, nič druga, sir! Povem vam, niti na misel jima ne pride, da bi se ločila!«

Čemu bi se naj bil prepiral z njim? Morebiti sem napačno sklepal, — da, skoraj gotovo da sem. Kajti on je bil izkušen scout, jaz pa greenhorn, ki je prvičrat jezdil na poizvedovanje —.

Molčal sem torej na njegove besede, vkljub temu pa bistro pazil na sled in na njeno bližnjo okolico.

Prijezdila sva do plitve, široke, pa čisto suhe struge. Takih strug je na pobočjih med Canadianom in Rio Pecosom mnogo. Pomladansko deževje jih napolni z vodo, ki pa se kmalu poizgubi in nato je struga vse leto suha. Obrežje je bilo nizko, dno struge pa pokrito z okroglo zbrušenim gramozom. Med gramozom so se ugnezdile, kakor je običajno v takih strugah, plitve lege drobnega, rahlega peska. Sled je peljala poševno čez strugo.

Počasi sva jezdila čez. Ostro sem opazoval gramoz in lege peska na obeh straneh sledi.

Ako sem pravilno sklepal in ako sta se Apača res mislila ločiti, je bila suha, z gramozom pokrita struga najugodnejši kraj, kjer se je eden izmed njiju lahko neopažen izmuznil. V gramozu se sled ne pozna in izginil je brez sledu, če je poskrbel, da njegov konj ni stopil na pesek. Njegov tovariš je lahko mirno jezdil dalje in ker sta stopala konja drug za drugim, površen zasledovalec niti opazil ni, da enega jezdeca manjka.

Jezdil sem za Samom. Že sva bila blizu drugega brega, ko sem v peščenem gnezdu opazil okroglo jamico trdo ob robu više ležečega gramozna. Njeni robovi so bili vdrti, velika je bila za kavino skodelico.

Tistikrat moj pogled še ni bil tako šolan kakor pozneje, ko sem že več let preživel na divjem zapadu, tudi izkušnosti mi je manjkalo in vaje v opazovanju sledov. Toda kar bi bil v poznejših letih nezmotljivo ugotovil in dokazal, to sem tistikrat že vsaj slutil. Namreč, da je tisto jamico v pesku izkopal konjsko

kopito, ki je iz više ležečega gramoza zdrknila v pešeno gnezdo.

Te svoje slutnje sem se trdno oklenil. Sam ni ničesar opazil.

Ko sva prispela na drugi breg, je Sam jezdil dalje. Pa ustavil sem ga.

»Sam, pojdite malo z menoj doli na levo!«

»Čemu?«

»Rad bi vam nekaj pokazal.«

»Kaj?«

»Bodete že videli. Pojdite!«

Pojezdila sva ob strugi navzdol. Breg je bil s travo poraščen.

Nisva še prijezdila dve sto korakov daleč, ko sva našla sled jezdeca. Prišla je iz struge in peljala čisto razločno po preriji proti jugu.

»Kaj je to, Sam?« sem ga vprašal. Zelo ponosen sem bil, da so se moja domnevanja uresničila.

Samove majhne oči so se globoko zagreble v svoje jamice in njegov pretkani obraz se je podaljšal.

»Konjske stopinje —!« se je začudil.

»Odkod so se vzele?«

Pogledal je po strugi in ker ni videl nobenih sledi, je dejal z negotovim glasom:

»Najbrž iz tele struge.«

»Seveda! In kdo je pač tod jezdil?«

»Mar vem, kdo!«

»Jaz pa vem.«

»Vi —? Kdo bi naj bil?«

»Eden izmed Apačev.«

Obraz se mu je še bolj podaljšal. Nikdar bi ne bil mislil, da je tako raztegljiv.

Ves zavzet je vzkliknil:

»Eden izmed Apačev —? Ni mogoče!«

»Pa je! Ločila sta se, prav kakor sem slutil.

Pa vrniva se na najino sled! Preiščiva jo in gotovo bova našla, da sta samo dva konja prišla iz struge.«

»To bi bilo res čisto čudovito! Pojdiva in poglejva! Sem res strašno radoveden!«

Jezdila sva nazaj na mesto, kjer je prva sled prihajala iz struge.

Da nisva ničesar sumila, bi gotovo tudi ničesar ne bila našla in prav tako bi se bilo zgodilo tudi sto drugim. Pa našel sem sumljivo konjsko stopinjo v pesku, videla sva sled, ki je prihajal nižje spodaj iz struge, — vse to je poostrilo najine oči in res sva ugotovila, da sta v smeri stare sledi le samo dva konja prišla iz struge.

Sam je pokašljeval, me nezaupno pogledoval od nog do glave, spet pokašljeval pa vprašal:

»Kako pa vam je prišlo na misel, da bo Apač tam spodaj prišel iz struge?«

»Videl sem spodaj v pesku sled konjskega kopita. In iz tistega kopita sem vse drugo sklepal.«

»Oho —! Pokažite mi tisto sled!«

Peljal sem ga nazaj v strugo in mu pokazal jamico v pesku.

Molče jo je opazoval, spet pokašljeval in spet, pa topot še bolj nezaupno pogledoval po meni in končno dejal:

»Sir, mi boste resnico povedali —?«

»Seveda! Ali pa morebiti mislite, da sem vas kdaj nalaгал?«

»Hm —! Zdi se mi, da ste resnicoljuben in pošten človek. Toda vkljub temu vam topot ne zaupam.

Povejte, ali res še nikdar niste bili na preriji?«

»Ne.«

»In vobče ne na divjem zapadu?«

»Ne.«

»In tudi ne v Zedinjenih državah?«

»Nikdar še ne.«

»Ali pa je morebiti kje drugje dežela s prerijami in savanami in sličnimi razmerami, kakor so tukaj v Zedinjenih državah, pa ste morebiti tam bili —?«

»Ne. Vobče še nikdar nisem prišel z doma.«

»Torej pa vas naj vrag vzame! Vi — vi čisto in popolnoma nerazumljivi in nepojmljivi človek!«

»Oho, Sam Hawkens —! Ali imate taka voščila pripravljena za njega, ki ste o njem dejali, da je vaš prijatelj?«

»Ne, ampak ne zamerite, če človeku pri takih rečeh lonec vzkipi!

Ti pride takle greenhorn na zapad, še ni slišal trave rasti in ne bolhača peti, pa že koj pri prvem izvidniškem pohodu osramoti starega Sam Hawkensa, da bi mu lahko rdečica zalila lica! Če bi hotel človek pri tem ohraniti mirno kri, bi moral biti po leti Eskimo, po zimi pa Grenlandec, če se ne motim. Ko sem bil tako mlad kakor ste vi sedaj, sem bil desetkrat pametnejši ko vi, sedaj na stara leta pa se mi zdi, da sem desetkrat neumnejši. Ali ni to žalostno za starega stezosledca, ki ima še čut sramu v srcu?«

»Ne vzemite si tega preveč k srcu, Sam!«

»Oho, to sega na srce! Priznati vam namreč moram, da ste pravo zadeli. Kako je neki bilo to mogoče?«

»Ker sem logično pravilno sodil in sklepal. Pravilno sklepanje je v takih slučajih najvažnejše.«

»Sklepanje —? Kaj je to? Ali ste s ključem sklepali?«

»Ne. V mislih.«

»Tega ne razumem. To je za mene previsoko.«

»No, vam bom pa razložil. Če jezdijo Indijanci v gosjem redu, hočejo svojo sled zakriti. Apača sta jezdila v gosjem redu, torej sta hotela svojo sled zakriti. To vendar razumete?«

»Seveda.«

»In po tem sklepanju sem našel tudi stopinjo v pesku in sled, ki prihaja tamle spodaj iz struge. Dober westman mora predvsem pravilno misliti in sklepati.

Povedal vam bom pa še drug primer takega sklepanja, da me bodete še bolje razumeti. Ga hočete slišati?«

»Zakaj pa ne!«

»Vaše ime je Hawkens, kajne?«

»Da, Sam Hawkens.«

»Hawkens pomeni pravzaprav jastreba, ali ne?«

»Yes!«

»Torej pa poslušajte! Jastreb žre poljske miši, ali ne?«

»Da. Namreč, če katero dobi.«

»Torej sklepam takole. Jastreb žre poljske miši, vi ste Hawkens, kar pomeni jastreba, torej žrete poljske miši.«

Sam je odprl usta, menda da bi prišel do sape in da bi vlovil kako pametno misel, me gledal nekaj časa kakor odsoten, pa prasnil na dan:

»Sir, ali me hočete morebiti za norca imeti —? To bi vam prepovedal! Nisem nikak osel, ki bi lahko z njim počenjali, kar hočete! Razžalili ste me, hudo razžalili s tisto vražjo trditvijo, da žrem miši in še revne poljske miši povrh! In zadoščenje zahtevam! Kako sodite o dvoboju? Saj ste prišli iz starega sveta, kjer je taka reč v navadi.«

»Velikanska reč jel!«

»Da! Ste studirali, kajne?«

»Da.«

»Torej ste zmožni satisfakcije. Poslal vam bom svojega sekundanarja. Razumete?«

»Da. Čisto prav. Toda, — ali ste vi studirali?«

»Ne.«

»Torej niste zmožni satisfakcije. In zato vam bom poslal svojega tercijanarja in kvartanarja. Razumete?«

»Ne, tega ne razumem,« je dejal in zategnil obraz v vidni zadregi. Komaj sem se vzdržal smeha.

»No, če pa ne poznate običajev dvoboja in če ne veste, kaj pomeni vaš sekudanar in kaj pomeni moj

tercijanar in kvartanar, — potem pa me vobče ne morete pozvati na dvoboje.

Pa veste kaj, dal vam bom rajši prostovoljno zadoščenje.«

»Kako?«

»Podarim vam kožuh svojega grislyja.«

Koj so se mu spet zasvetile oči. Pa obžalovaje je dejal:

»Teга zadoščenja ne morem sprejeti —!«

»Zakaj ne?«

»Ker kožuh sami potrebujete —.«

»Ne. Vam ga podarim.«

»Res —?«

»Čisto za res!«

»Heigh day —! Takoj in nemudoma ga sprejem! Hvala, sir, prisrčna hvala! Halloo, kako se bodo oni drugi tam v taboru jezili!

»Ali pa tudi veste, kaj si bom iz njega naredil?«

»Kaj?«

»Novo suknjo, suknjo iz grislyjeve kože! Kolika čast! Koliko odlikovanje!

In sam si jo bom naredil! Sem namreč tudi krojač, veste, prvovrsten krojač! Le pogledjte tole mojo suknjo, stara je že, ampak imenitno sem si jo popravil!«

Pokazal je po predpotopni vreči, v kateri je tičal. Popravljaj si jo je seveda in popravljaj, pa tako, da je krpo na krpo šival in da je bila suknja od samih krp debela kakor deska.

»Ampak,« se je spomnil sredi svojega velikega veselja, »ampak ušesa, kremplje, zobove, te dobite seveda vi, jih ne potrebujem za suknjo. Vi pa ste si ta znamenja zmaže priborili, ko ste z nožem v roki napadli grislyja. Naredil vam bom ovratnico iz njih, se dobro razumem na tako delo. Ali hočete?«

»Seveda!«

»Prav je tako! Oba bova imela vsak svoje veselje. Ste vrl dečko, sir, res vrl dečko! Ste svojemu

prijatelju Sam Hawkensu podarili grislyjev kožuh! In odslej lahko pravite o meni, da žrem poljske miši, če hočete —! In ne samo poljske miši, ampak tudi podgane —. Me ne bo prav nič vznemirjalo. In tisto o knjigah —. Vidim, da tiste vaše knjige niso čisto tako neumne, kakor sem mislil. Mnogo se človek lahko iz njih nauči, res mnogo —.

In — ali bode te res knjige pisali?«

»Da.«

»O svojih doživljajih —?«

»Da.«

»In tudi jaz pridem v tiste knjige?«

»Le moji najboljši prijatelji pridejo v moje knjige, postavil jim bom, da tako rečem, spomenik v njih.«

»Hm —! Imenitno —! Spomenik —! To se čuje čisto drugače ko sinoči —! Sem najbrž zelo slabo slišal sinoči, ko ste mi pravili, da bode te knjige pisali in da hočete biti učitelj svojih bravcev —.

Torej bi tudi jaz prišel v tiste knjige?«

»Če hočete, drugače ne.«

»Čuj te, sir, hočem! Celò prosim vas, da me postavite v svoje knjige, prosim vas!«

»Dobro, pa bom.«

»Lepo! Ampak — nekaj mi morete obljubiti!«

»Kaj?«

»Hm —! Ali bode te vse pripovedovali, kar doživiva?«

»Vse.«

»Pa tisto morate izpustiti, da sem spregledal sled tam doli v strugil Sam Hawkens — pa tiste sledi ni opazil! Sram bi me bilo, sram pred vsem svetom, ki se hoče od vas učiti —.

Če izpustite tisto o sledi, pa lahko brez skrbi zapišete ono drugo o miših in podganah. Kaj si ljudje mislijo o mojem jedilnem listu, to mi je vseeno, čisto popolnoma vseeno. Če pa bi zvedeli, da se mi je Indijanec izmuznil in odšel, pa da tega niti opazil nisem na sledi, pa da sem westman in še tak mestman, ki

je na glasu, — to, veste, to bi me zelo grizlo, prav hudo grizlo!«

»Te ga ne morem izpustiti, Sam!«

»Ne —? Zakaj ne —?«

»Ker mora vesten pisatelj vsako osebo prav tako naslikati, kakršna je v resnici. Če ne smem pisati tistega o sledi, vas bom rajši izpustil. Slika bi ne bila popolna.«

»Ne, ne! V tisti vaši knjigi hočem biti, za vsako ceno hočem biti v njej! Zato bo le bolje, če zapišete resnico. In če omenite tudi moje pogoške, bodo svarični zgled in opomin takim bravcem, ki so prav tako neumni kakor jaz, hihihihih! Jaz pa se bom poboljšal, ker odslej vem, da pride vse v vaše knjige, in zelo se bom potrudil in nobenih napak ne bom več zagrešil. Ali je prav tako?«

»Da.«

»Torej pa jezdiva dalje!«

»Po kateri sledi? Po oni, ki se odcepi?«

»Ne. Po tej tukaj.«

»Da. Tale je Winnetouova.«

»Iz česa sklepate to?«

»Tale, ki jezdi v dosedanji smeri, ima mrliča pri sebi, potoval bo torej počasi. Oni drugi nima tovora, jezdil bo naglo, da brž zbere svoje ljudi za napad. To pa bo uspešno opravil le poveljnik, poglavar. In ta je Inču čuna.«

»Yes! Prav! Tudi moje mnenje je tako. In ker vemo, kam jezdi Inču čuna, nas nič več ne zanima. Pustila ga bova torej in pojezdila za njegovim sinom.«

»Zakaj za njim?«

»Ker bi rad vedel, ali je nocoj taboril. To vprašanje je važno.

Naprej torej, sir!«

V diru sva jezdila dalje.

Nič posebnega se ni pripetilo. Tudi pokrajina ni nudila ničesar, kar bi bilo vredno povedati.

Šele okrog poldneva je Sam pridržal konja.

»Dovolj sva videla, vrnila se bova. Tudi Winnetou je jezdil vso noč, nikjer ni taboril. Zelo se jima mudi in kmalu se bodeta vrnila. Napadli nas bodo torej v kratkem, morebiti že prej, nego dokončate merjenje, torej še pred petimi dnevi.«

»To bi bilo neprijetno!«

»Seveda! Ako se umaknemo, preden ste z merjenjem gotovi, ne dobite plače. Ako ostanemo, pa nas napadejo in pobijejo, delo tudi ne bo gotovo in plače tudi ne dobite, — če jo boste vobče še rabili, hihihihih! Kakor obrnemo, ko ni prav. Treba bo zadevo z Bancroftom resno prerešetati, koj ko prideva domov.«

»Morebiti bi se našel izhod iz zagate —.«

»Ne vem, kod bi se našel izhod —.«

»Umaknili bi se jim začasno in ko bi Apači odšli, bi se vrnil in delo dokončali —.«

»Da, to bi bilo nekaj —. Bomo videli, kaj porečejo drugi. Pohiteti morava, da prideva še pred nočjo v tabor.«

Vrnila sva se po lastni sledi.

Naglo sva jezdila. Najini živali sta bili ves dan na nogah, pa moj serec je bil še čisto svež in tudi Samova mula je dirjala, kot da je šele pravkar prišla iz hleva. Ker tudi sledi ni bilo treba opazovati, sva v nekaj urah prejezdila dvakrat toliko pota ko prej.

Pozno v popoldnevu sva prijezdila do drobnega potočiča, ki se je izgubljal v preriji. Razjahala sva in legla v mehko travo za grmovje. Potrebna sva bila počitka.

Tiho sva ležala. Domenila sva se, kar je bilo treba, nisva si imela kaj več povedati. Jaz sem razmišljal o Winnetouu in o bližnjem napadu Apačev, Sam Hawkens pa je zaprl oči in — ah, enakomerno je dihal in globoko, res spal je. Pretečeno noč ni mnogo spal, utrujen je bil in smel si je brez skrbi privoščiti svoj počitek, saj sem jaz bedel in nič sumljivega nisva opazila med potom.

In tedaj sem doživel zanimiv dokaz, kako ostri da so čuti pri ljudeh, ki živijo na divjem zapadu.

Samova mula je tičala v bližnjem grmu in obirala listje. Ni bila družabna žival, izogibala se je konj in se najrajši sama pasla. Moj serec je stal blizu mene in kosil sočno travo s svojimi ostrimi zobmi. Sam je mirno spal.

Hipoma je mula nakratko, bi dejal, boječe in svarilno prhnila — in v trenutku je bil Sam na nogah.

»Spal sem — mula je prhnila — zbudil sem se. Nekdo prihaja, človek ali pa žival —. Kje je Mary?«

»Tamle v grmu. Pojdiva!«

Zlezla sva za grm.

Previdno skrita za vejevjem je pogledovala Samova mula skozi grmovje. Živahno je sukala dolge uhlje in migala z repom. Ko naju je zagledala, se je pomirila, uhlji so obstali in rep tudi. Mula je bila res v zelo dobri šoli in Sam si je lahko čestital, da je dobil tako pametno žival mesto divjega mustanga.

Pogledala sva skozi vejevje.

Zunaj na preriji, od severa sem, je prihajalo šest Indijancev, v gosjem redu so jezdili po najini sledi. Načeloval jim je srednje visok plečat in mišičast Indijanec. S sklonjeno glavo je opazoval sled in kar očesa ni odvrnil od nje. Vsi so nosili usnjate indijanske hlače in volnene temnobarvne srajce, oboroženi so bili s puškami, noži in tomahawki — bojnimi sekirami —. Obrazi so se jim svetili od maščobe, vsak je imel po črez po obrazu naslikano modro in rdečo črto.

Že sem si bil v skrbeh, ko je dejal Sam, ne da bi bil le količkaj udušil glas:

»Kako srečanje! Rešeni smo, sir!«

»Rešeni —? Kako to? Zakaj ne govorite tiše? Rdeči so že tako blizu, da vas lahko slišijo!«

»Naj me slišijo! Saj hočem, da me slišijo! Kiowe so. Tisti na čelu čete je Bao, kar pomeni lisjaka, pogumen in prekanjen bojevnik, kakor že njegovo ime pove. Njihov poglavar je Tangua, podjeten Indijanec,

pa moj dober prijatelj. Z bojnimi barvami so si poslikali obraze, tile ljudje so torej najbrž ogledniki.

Čudno —! Nisem čul, da bi si bili rdeči s kom tod v laseh in da bi bil kak rdeči rod izkopal bojno sekiro —.

Rod Kiowa — izg. Keiowe — je mešanica Šo-šonov in Pueblo Indijancev. Vlada jim je odkazala rezervacije, pa še mnogo se jih svobodno potika okoli, posebno po Teksasu in po Novi Mehiki. Izvrstni konjerejci so, konjske črede so njihovo največje bogastvo. Pa so tudi neukročeni roparji in belim še dandanes zelo nevarni, posebno farmerjem v obmejnih krajih. Tudi z Apači živijo v večnih bojih, ker niti lastnim rdečim rojakom ne prizanašajo z ropom in tatvinami. Kdo da jih je vzgojil v take roparje in tatove, o tem seveda ni treba besedice izgubiti —.*

Ogledniki so nam prišli že čisto blizu. Kako da nas bo ta peščica rdečih rešila, tega nisem razumel. Seveda sem kmalu zvedel, kako si Sam zadevo misli. Zaenkrat pa sem bil zadovoljen, da jih pozna in da se nama jih najbrž ne bo treba bati.

Prihajali so, kakor rečeno, po najini sledi, ki sva jo tisto jutro naredila. Ko so prijezdili do potoka, so opazili najino popoldansko sled, ki se je vračala od juga in izginjala za grmovjem. Sveža je še bila in se onstran grmovja ni nadaljevala. Iz tega so seveda sklepali, da morajo v grmovju tičati ljudje. V diru so zasukali svoje izredno gibčne in krepke konje ter zbežali nazaj, da se umaknejo iz območja skritih pušk.

* Rezervacije so razsežna, na tisoče kvadratnih kilometrov obsegajoča zemljišča, ki jih je vlada Zedinjenih držav odločila Indijancem za bivališča. V rezervacijah živijo Indijanci svobodno in se lahko pečajo z živinorejo in poljedelstvom. Pa mnogo rodov še dandanes rajši živi po svobodnih prerijah in po planinah Skalnega gorovja. — Op. prev.

Tedaj je Sam stopil iz grmovja, djal dlani na usta ter jim presunljivo nekaj zakričal. Glas jim je bil menda znan, obstali so in se ozrli. Spet jim je kriknil in jim mahal z rokami. Razumeli so ga, tudi spoznali so ga menda. Saj je moral njegovo drobno, čudaško postavo vsak že od daleč spoznati, kdor ga je le enkrat videl.

Postavil sem se poleg Sama. V skoku so prijezdili, kot bi naju hoteli pomandrati. Nisva se umaknila in šele laket pred nama so se sunkoma okrenili v stran, poskakali na tla in pognali konje na pašo.

»Naš beli brat —?« se je čudil njihov vodja. »Kako pride na pot svojih rdečih bratov in prijateljev?«

»Bao, zviti lisjak, me je našel, ker je jezdil po moji sledi,« je odgovoril Sam.

»Po tvoji sledi —? Mi pa smo mislili, da je sled rdečih psov, ki jih iščemo,« je menil Lisjak v okorni, pa še dosti umljivi angleščini, pomešani seve z indijanskimi izrazi.

»Katere pse misli moj rdeči brat?«

»Apače rodu Mescalero.«

»Zakaj praviš, da so psi? Ali je spor med njimi in med mojimi brati, junaškimi Kiowami?«

»Bojna sekira je izkopana med nami in med garjevimi coyoti, ki nosijo ime Apači.«

»Uff —! Me zelo veseli! Moj brat naj prisede tule k nama! Važne reči mu moram povedati.«

Lisjak Bao je nezaupno pogledal po meni.

»Nikdar še nisem videl tega belokožca. Mlad je še. Ali je že bojevnik med svojimi belimi brati? Si je že priboril ime med njimi s svojim junaštvom?«

Če bi bil Sam povedal moje nemško ime, bi ne bilo pri rdečih prav nič zaleglo. Spomnil pa se je na ime, ki ga je Wheeler pred nekaj dnevi prvič povedal, in je dejal:

»Tale beli, mladi človek je moj najboljši prijatelj in brat. Šele pred kratkim je prišel čez veliko vodo, velik junak je v svojem rodu. In komaj da je prišel sem v deželo rdečih ljudi, je že tudi izvršil junaška dela. Nikdar še ni videl bizona in še ne medveda, pa je predvčerajšnjim napadel dva mogočna bika, ju ustrelil in meni rešil življenje. In včeraj je z nožem zabodel strašnega grislyja, sivega medveda Skalnege gorovja, ne da bi mu bil medved le samo kožo opraskal.«

»Uff —! Uff —! so občudovaje vzklikali rdeči in Sam je, seveda s pretiranim zanosom, nadaljeval hvalo svojega »greenhorna«:

»Njegova krogla nikdar ne zgreži in v njegovih rokah je tolika moč, da trešči vsakega nasprotnika z enim samim udarcem svoje pesti na tla. Zato so mu beli možje zapada dali ime Old Shatterhand.«

Takole —!

Čisto na vsem lepem me je tule dobri Sam opremil z bojnim imenom —! In brez vsakršnega mojega privoljenja —!

Povedati moram, da se me je to ime prijelo in da sem ga od tistih dob vedno nosil na divjem zapadu. Vsak slaven westman dobi tam svoje bojno ime. Pod tem imenom ga poznajo po šotorih Indijancev, pri taborskih ognjih in po naselbinah belih ljudi, za njegovo pravo ime pa pogosto niti njegovi najboljši prijatelji ne vejo.

Lisjak mi je ponudil roko in prijazno povedal:

»Ako Old Shatterhand dovoli, bomo tudi mi njegovi prijatelji in bratje. Radi imamo take bojevnike, ki svoje sovražnike z enim samim udarom treščijo ob tla. Zelo dobrodošel nam boš v naših šotorih!«

Hotel je seveda reči: dobrodošli so nam lopovi, ki so tako močni kakor ti, zato pridi k nam! Če boš z nami kradel in ropal, te bomo radi imeli —.

Čeprav mi je bilo njegovo vabilo vse drugo ko po godu, sem mu vendar odgovoril, dvoumno sicer, pa vendar dostojanstveno, ker se tako spodobi za slavnega bojevnika, kakršen sem na mah postal tudi jaz:

»Ljubim rdeče ljudi,« sem dejal, »ker so sinovi velikega Duha, ki je tudi oče vseh belih ljudi. Bratje smo in pomagali si bomo vzajemno proti vsem sovražnikom, ki bi nas ali vas ne spoštovali.«

Zadovoljno muzanje se je razlezlo po njegovem z maščobo in barvami pomazanem obrazu. Odgovoril je:

»Old Shatterhand je prav povedal. Ako dovoli, bomo kadili z njim mirovno pipo.«

Sedli smo ob potoku. In potem sem »kadir« svojo prvo »mirovno pipo«.

Lisjak Bao je izvlekel od nekod pipo, ki je moj nos že od daleč razburjala s svojim ljubeznivo podlim in vsiljivim smradom, jo nabasal z neko mešanico, ki se mi je zdela sestavljena iz stolčene rdeče pese, konopljinega listja, nadrobno zrezanega žira in kislice, ter prižgal. Nato je vstal, potegnil obilen požirek dima, ga puhnil proti nebu in proti zemlji pa povedal:

»Tamle gori stanuje dobri Duh, tukaj na zemlji pa raste trava in drevje in živi divjačina, ki jo je dobri Duh dal bojevnikom rodu Kiowa v roke.«

In spet je potegnil štiri mogočne dime, jih puhnil proti severu in proti jugu, proti vzhodu in proti zapadu ter povedal:

»Na vse štiri vetrove sveta stanujejo rdeči in beli možje, ki so si te živali in rastline po krivici prisvojili. Pa prišli bomo nad nje in si vzeli, kar je naše. Govoril sem. Howgh!«

Kak govor! Kako čisto drugačen ko tisti govori, ki sem jih kedaj bral in slišal! Tale Kiowa je kar odkrito povedal, da je vse živalstvo in rastlinstvo štirih vetrov sveta enostavno last rodu Kiowa. In da rop torej ni samo njegova pravica, ampak celò njegova dolžnost! In s takimi ljudmi bi si naj bil pri-

jatelj in brat —. Toda kdor zajde med volkove, ta mora pač z volkovi tuliti —.

Lisjak je ponudil nemiroljubno mirovno pipo Samu.

Sam jo je vzel, samozatajevalno potegnil svojih šest dimov in povedal svoj govor:

»Veliki Duh ne gleda na barvo svojih otrok, saj se lahko namažejo s kakršnokoli barvo, da bi ga premotili, ampak gleda na njihova srca. In srca bojevnikov slavnega rodu Kiowa so pogumna, neustrašena in zvita. In moje srce visi na njih, prav kakor visi moja mula tamle na grmu, h kateremu sem jo privezal. In tako bo viselo vse čase, če se ne motim. Govoril sem. Howgh!«

Tak je bil moj stari Sam! Zviti, navihani, mali Sam! Vsako reč in vsak položaj je znal obrniti na smešno ali pa vsaj na prijetno plat. Njegov govor so seveda sprejeli rdeči z navdušenimi uf uf uf. Lisjak mu je stiskal roko.

Na mojo veliko žalost pa je zagrešil Sam neodpustljivo zlobnost. Porinil je namreč glinasto smrdbo v moja nič hudega sluteča odprta usta.

Kaj sem si hotel —. Že radi ljubelega prijateljstva do najinih rdečih bratov sem ugriznil v kislo jabolko, stisnil smrdeči vivček med zobe, pa se trudil, da bi ohranil plemenito dostojanstvenost belega rodu in ukrotil občutljive živce svojega možatega, resnobnega obraza.

Rad kadim in nikdar v življenju mi še ni bila kaka smotka pretežka. Kadil sem celò zloglasni »tobak treh mož«, ki je tako strašen in močen, da morajo kadilca trije držati, sicer bi ga vrglo. Bil sem torej dobro »treniran« in zaupal sem, da me tudi smrdljiva indijanska mirovna cev ne bo podrla na tla.

Vstal sem, zavihtel levico v kretnji, ki bi naj poslušalce izpodbudila k pobožni pozornosti, in potegnil prvi dim iz mirovne pipe.

Da — nisem se zmotil! Vse prej navedene sestavine so se nahajale v glinasti glavici pipe. Namreč stolčena rdeča pesa, konopljino listje, zrezan žir in kislica. Pa še eno sestavino sem ugotovil. Navohal in okusil sem namreč, da se najbrž nahaja med »tobakom« v pipi tudi košček klobučinaste copate.

Puhnili sem dim proti nebu in proti zemlji, pa govoril:

»Iz neba prihaja solnčni žarek in blagodejni dež, od zgoraj prihaja vsak dober dar in ves blagoslov. Zemlja dobiva od neba gorkoto in mokroto, pa daje zato bizona in mustanga, medvede in jelene, buče, koruzo, predvsem pa plemenito zel, kateri pravijo modri rdeči ljudje kinnikinnik in ki izgoreva v mirovni pipi v vonj ljubezni in bratstva.«

Bral sem namreč nekje, da imenujejo Indijanci svoj tobak, ki ga žgejo v calumetu, kinnikinnik, pa sem nemudoma svoje znanje na pravem mestu uporabil.

In spet sem potegnil polna usta dima in ga puhnil na vse štiri vetrove, kakor to zahteva obred mirovne pipe. Topot je bil vonj dima še krepkejši in še vse bolj zagonetno sestavljen, čisto za gotovo se mi je zdelo, da bi bilo treba navesti še dve novi sestavini, namreč kolofonij in odrezane nohte.

Po tej duhoviti ugotovitvi sem nadaljeval:

»Na zapadu se dviga Skalno gorovje in na vzhodu se širijo planote, na severu se bleste velika jezera, na jugu pa valovijo velike vode morja. Če bi bile moje vse dežele, ki ležijo med temi štirimi mejami, bi vse podaril bojevniku rodu Kiowa, kajti ti so moji bratje. Naj ustrelijo letos desetkrat toliko bizonov in petdesetkrat toliko grislyjev, kolikor štejejo glav. Zrna njihove koruze naj bodo velika kakor buče in njihove buče naj bodo tako velike, da bodo iz ene same buče izrezali dvajset navadnih buč. Govoril sem. Howgh!«

Meni ni povzročalo nobenih nedosegljivih stroškov, da sem jim voščil vse te dobrate, Kiowe pa so bili veseli, kot da so jih vse že res tudi dobili. Moj govor je bil najduhovitejši, kar sem jih kedaj v življenju govoril, in rdeči so ga sprejeli z navdušenjem, ki je bilo vočigled hladnega indijanskega miru in njihove nedostopne zapetosti naravnost brez prime-re. Njihovi uf uf uf so se venomer ponavljali in kar nehati niso hoteli. Lisjak mi je ponovno stisnil roko, mi zagotavljal za vse čase svoje prijateljstvo in je pri svojih howgh howgh tako široko odpiral usta, da sem se srečno iznebil mirovne in sestavinske pipe ter mu jo porinil med dolge rumene zobe. Takoj je zaklopil usta in umolknil, da bi v pobožni zbranosti užival njeno vsebino.

Tako se je končalo moje prvo »sveto opravilo« med Indijanci. Kajti kajenje mirovne pipe je med Indijanci res »sveto« opravilo, slovesnost, ki jo resno mislijo in ki ima radi tega lahko tudi resne posledice. Kolikokrat sem še pozneje kadil calumet in vsakokrat sem se globoko zavedal resnobe in dostojanstva tega obreda. Tistikrat pa mi je že koj vnaprej zamrznel in se mi je zdel smešen. Kriv pa je bil tega Sam, ki je dejal, da »visi njegovo srce na Kiowih, prav kakor visi njegova mula na grmu, h kateremu jo je privezal«. Roka mi je smrdela po pipi in moje srce je poskakovalo od veselja, da sem se je iznebil in da je tičala med zobmi Lisjaka, ne pa med mojimi.

In da bi zabrisal spomin na okus in vonj mirov-nih sestavin Lisjakove pipe, sem potegnil smotko iz žepa in si jo z izzivalno počasnostjo prižgal.

Da ste videli poželjive oči, ki so jih rdeči zapičili v mene!

Lisjak je zinil, da mu je pipa padla iz ust. Kot dobro šolan indijanski bojevnik je sicer imel toliko duševne prisotnosti, da jo je koj ujel v roke in si jo spet vtaknil med zobe. Pa videti mu je bilo, da bi mu bila

v tistem trenutku ena sama smotka ljubša ko tisoč mirovnih pip kinnikinnika.

Ker smo bili s trdnjavo Santa Fé v zvezi in dobivali od tam z voli svoje potrebščine, sem si izlahka oskrbel zalogo smotk. Po ceni so bile, edini užitek so bile, ki sem si ga privoščil, medtem ko so se drugi upijanjali z žganjem. Tisto jutro sem si jih vzal nekaj s seboj, in sicer kar za dva dni, ker sem računal, da se do večera morebiti še ne bova vrnila iz najinega izvidniškega pohoda.

Ni mi torej bilo težko, zadovoljiti poželenje svojih novih rdečih bratov. Vsakemu sem ponudil po eno smotko.

Lisjak Bao je z velikim zadoščenjem nemudoma odložil svojo častljivo mirovno pipo in si rajši našel smotko, njegovi ljudje pa so moje darilo žal porabili na drug način — vsak si je zmašil celo smotko v usta in jo žvečil. Okusi človeških otrok so pač različni. Star pregovor pravi, da ga ima eden spredaj, drugi zadaj. In tistikrat sem se prepričal, da je ta beseda resnična. To vsaj sem videl, da imajo Kiwi svoj okus zadaj.

Prisegel sem pa na tihem, da jim nikdar več ne bom poklonil kakega darila, ki je kajenju namenjeno, ne pa žvečenju.

Obredi, predpisani za posvetovanje, so bili torej opravljeni in posvetovanje se je lahko začelo.

In Sam je tudi koj začel:

»Moji rdeči bratje so dejali, da je izkopana bojna sekira med njimi in Apači rodu Mescalero. Ničesar ne vem o tem. Kako dolgo je že temu, da ne leži več v zemlji?«

»Bojna sekira med Kiowami in Apači Mescalero je izkopana že tisto dobo, ki jo beli dva tedna imenujejo. Moj beli brat Sam je živel v samotnih, zelo oddaljenih krajih, da še ni prišla do njegovih ušes vest o našem sporu, z apaškimi psi.«

»Res je. Toda rdeča plemena so ves čas sem živele v miru. Kaj se je zgodilo, da so se moji bratje sprli z Apači in segli po orožju?«

»Psi Apačev so ubili štiri naše bojvnike.«

»Kje?«

»Ob Rio Pecosu.«

»Tam vendar ne stojijo vaši šotori —!«

»Pa šotori Apačev stojijo ob Rio Pecosu.«

»In kaj so počenjali tisti vaši bojvniki pri šotorih rodu Mescalero?«

Niti trenutek se Lisjak ni pomišljal, odkrito je povedal:

»Četa naših bojvnikov je šla, da napade po noči konje Apačev. Ti smrdljivi psi pa so dobro pazili in so nam štiri pogumne bojvnike ubili. In zato je izkopana bojna sekira med nami.«

Kiowe so torej šli konje krast k Apačem, ti pa so tatove zasačili in pregnali —. Da so pri tem nečednem poslu izgubili štiri svoje ljudi, tega Apači seve niso bili krivi, pravico so imeli, braniti svojo lastnino. Pa vkljub temu so Kiowe pripravljali maščevanje.

Najrajši bi bil lopovu svoje mnenje v obraz povedal. Odprl sem že tudi menda usta, pa Sam mi je svareče namignil in koj nadaljeval:

»Ali vejo Apači o bojnem pohodu Kiow?«

»Mar misli moj beli brat, da smo jim povedali? Neopaženo bomo prišli nad nje, jih napadli in pobili, kolikor jih bomo mogli, pa jim vse vzeli, kar se nam bo zljubilo in kar potrebujemo.«

Torej krvav pokolj in neusmiljeno ropanje —! Strašno!

Nisem se mogel premagati, prasn timer na dan:

»Čemu pa so šli moji pogumni bratje po konje Apačev? Čul sem, da je rod Kiowa bogat in da ima mnogo konj, mnogo več, nego jih potrebuje, in da so konji rodu Kiowa najboljši.«

Lisjak mi je smehljaje se gledal v obraz pa dejal:

»Moj mladi brat Old Shatterhand je šele pravkar prišel črez veliko vodo pa še ne ve, kako ljudje tostran velike vode živijo in mislijo. Da, mnogo konj imamo in najboljši so. Toda beli možje so prišli k nam konje kupovat in toliko jih hočejo, da jim ne moremo ustreči. Pa so nam pripovedovali o konjih Apačev in obljubili, da nam bodo dali za apaškega konja prav toliko blaga in brandyja kakor za našega konja. In ker blago potrebujemo, so šli naši bojovníki po konje Apačev.«

Tako —! Kdo je bil torej kriv smrti tistih štirih Kiow, kdo bi bil kriv napada in poboja, na katerega so se Kiowe pripravljali —? Spet beli ljudje, beli, brezvestni konjski kupci, ki so plačevali z žganjem in Kiowam naravnost svetovali konjsko tatvino —!

Najrajši bi bil čisto nedvoumno povedal svoje mnenje. Pa Sam mi je odločno odkimal ter vprašal:

»Moj brat Lisjak je na poizvedovanju?«

»Da.«

»Kedaj pridejo vaši bojovníki?«

»Dan hoda so za nami.«

»Kdo jim poveljuje?«

»Tangua, naš hrabri poglavar.«

»Koliko bojovníkov je zbral krog sebe?«

»Dvakrat sto.«

»Pa mislite, da bodete Apače iznenadili?«

»Prišli bomo nad nje kakor orel nad kavke, ki ga ne vidijo.«

»Moj brat se moti!«

»Ne motimo se!«

»Apači vejo, da jih mislijo Kiowe napasti!«

Lisjak je neverno zmajal z glavo.

»Kako bi naj vedeli? Ali segajo njihova ušesa do naših šotorov? Kdo bi jim bil povedal?«

»Ušesa Apačev segajo do šotorov rodu Kiowa.«

»Ne razumem svojega brata Sama. Naj mi razloži, kako da misli svoje besede!«

»Razložil mu bom. Apači imajo ušesa, ki hodijo in jezdijo. In včeraj sem videl dvoje takih ušes. Bila so pri šotorih rodu Kiowa pa so prisluškovala.«

»Uff —! Dvoje ušes —? Dva oglednika —?«

»Da.«

Lisjak je segel po puški.

»Torej se moram nemudoma vrniti k svojemu poglavarju. Nismo vzeli s seboj več ko dve sto ljudi. Več bi jih ne potrebovali, če Apači ničesar ne slutijo. Če pa so poslali k nam svoje oglednike, so tudi zvedeli za naše bojne priprave in mi potrebujemo mnogo več ljudi.«

»Moji bratje niso vsega dobro premislili. Inču čuna, poglavar Apačev, je zelo premeten bojevnik. Ko je zvedel, da so njegovi ljudje ubili štiri Kiowe, si je koj dejal, da bodo Kiowe osvetili smrt svojih ljudi. In šel je, da vas zalezuje.«

»Uff —! Uff —! On osebno?«

»Da, on in njegov sin Winnetou.«

»Uff —! Tudi Winnetou —! Da smo to vedeli, oba bi bili prejeli. Zbrali bodo celo vojsko in se dobro pripravili na naš napad! In nas je premalo —.

Koj moram nazaj k poglavarju. Počakati mora pa poslati še po več ljudi.

Ali pojdeta Sam in njegov tovariš Old Shatterhand z nami?«

»Da.«

»Torej pa nemudoma sedimo na konje!«

»Le počasi! Nujno še moram s teboj govoriti, preden obvestiš svojega poglavarja o namerah Apačev.«

»Govorimo lahko tudi med potom.«

»Ne. Jezdila bova s teboj, pa ne k Tangui, poglavarju Kiow. V naš tabor me boš spremljal.«

»Moj brat Sam se topot zelo motil«

»Ne! Poslušaj, kaj ti pravim! Ali hočete Inču čuno, poglavarja Apačev, živega ujeti?«

»Uff —!« je šinil Kiowa pokonci in njegovi ljudje so napeli ušesa.

»In tudi njegovega sina Winnetoua?«

»Uff —! Uff —! Ali bi bilo mogoče —?«

»Čisto lahko bi bilo.«

»Dobro poznam svojega brata Sama, sicer bi mislil, da govori njegov jezik šalo, ki bi je ne smel dovoliti.«

»Pshaw —! Za res govorim, poglavarja Apačev lahko dobite živega in tudi njegovega sina, če hočete.«

»Kedaj?«

»Računal sem, da v petih, šestih dneh. Sedaj pa vem, da se to lahko mnogo prej zgodi.«

»Kje?«

»V našem taboru.«

»Ne vem, kje je vaš tabor.«

»Videli ga bodete.«

»Pa ni časa, da bi ga šli gledat.«

»Radi ga pojdete gledat, ko zveste, kar vam bom sedajle povedal.«

In pravil jim je o našem merjenju. Proga bi tekla tudi po njihovem ozemlju, pa prav nič niso ugovarjali. Pripovedoval jim je tudi o obisku Apačev. Šele tedaj se je zbudilo njihovo zanimanje in oči so se jim iskriale prav kakor roparici, ki opazi masten plen.

»Pri vas sta bila —?« se je čudil Lisjak. »Čemu?«

»Ugibal sem, po kaj da sta prišla Apača tam mimo, pa sem zasodil, da so Apači na lovu na bizone in da sta se poglavarja le za kratek čas in slučajno ločila od svojih ljudi. Toda po tem, kar mi je moj rdeči brat povedal, pa vem čisto natančno, da sta bila pri Kiowih na poizvedovanju. In ker je Inču čuna, vrhovni poglavar vseh Apačev, osebno šel na poizvedovanje, je zadeva za nje gotovo zelo važna.

Vrnila sta se od nas naravnost domov in mudi se jima. Rada bi nas dobila v pest, pa se bojita, da se jim utegnemo izmuzniti. Toda mrliča imata s se-

boj pa ne moreta naglo potovati. Zato sta se ločila, kakor je pokazala sled. Inču čuna je pohitel naprej in bo, če treba, svojega konja do smrti upehal, samo da čimprej pride domov in zbere svoje ljudi za napad.«

»Zato pa moram tudi jaz nemudoma obvestiti svojega poglavarja.«

»Moj rdeči brat naj le lepo počaka in me mirno posluša!

Apača pripravljata dvojno osveto, maščevati se hočeta nad vami, ker ste jih napadli, pa tudi nad nami, ker je eden naših ustrelil Kleki petro. Zbrala bodeta dve četi, številnejšo pošljeta nad vas, manjšo pa nad nas in pri tej bodeta tudi sama. Ko opravita z nami, se pridružita s svojo četo tistim, ki pojdejo nad vas. Tako bo, verjemi mi!

In poslušaj še, kak je moj načrt!

Jezdil boš z nami in pokazal ti bom naš tabor, da ga pozneje lahko najdeš. Od nas pojdeš naravnost k svojemu poglavarju in mu sporočiš, kaj vse si zvedel in videl. In potem pride vaših dve sto bojevnikov k nam ter počaka v zasedi na Inču čuno in njegove Apače. Kvečjemu petdeset jih bo, računam, vas pa je dve sto, si pravil, in povrh je še nas belih tudi dvajset, vsi smo dobro oboroženi in pomagali vam bomo. Z lahkoto bodete opravili z Apači. In če imate Inču čuno in njegovega sina v pesti, velja to prav toliko, kot da ste zajeli ves rod Apačev. Zahtevate lahko, karkoli hočete, vse bodete dobili.

Tak je moj načrt. Ali me je moj rdeči brat razumel?«

Rdeči Lisjak je Sama ves navdušen poslušal.

»Da!« je vzkliknil. »Načrt našega belega brata Sama je zelo dober. Sporočil ga bom svojemu poglavarju. Zelo ga bo vesel in nemudoma bo storil, kar si naročil.«

»Torej pa odrinimo! Naglo bomo odjezdili, da še pred nočjo dospemo v tabor.«

Zajahali smo konje, spočiti so bili, v skoku smo jezdili. Topot se nam ni bilo treba držati sledi, prihranili smo si ovinke in jezdili naravnost.

Odkrito moram reči, da sem bil zelo jezen na Sama. Winnetoua, plemenitega Winnetoua in njegovega očeta in njunih petdeset Apačev je hotel mirno zvabiti v grdo past —! Če se je njegov načrt posrečil, sta bila oba izgubljena s svojimi ljudmi vred! Saj je Lisjak dovolj jasno izrazil, kaka čustva da gojijo Kiowe do Apačev —.

Kako je neki Sam mogel tak načrt predlagati —! Saj je vendar vedel, da mi je Winnetou zelo simpatičen, sam sem mu povedal. In ponovno mi je zatrjeval, da tudi njemu ugaja mladi poglavarjev sin —.

Skušal sem se mu približati, da bi ga poklical na stran in mu pošepetal, naj ne počenja neumnosti in naj predlaga Kiowam drug načrt. Pa zaman sem se trudil. Zdelo se je, da sluti kaj hočem, niti pogledal me ni, vso pot je jezdil trdo ob Lisjaku.

To me je še huje ujezilo. Nisem nagnjen k muhavosti, tudi slabe volje nisem izlahka kedaj. Pa ko smo tisti večer prijezdili v tabor, sem bil reš slabe volje. Razjahal sem, snel sercu uzdo in sedlo, ga poglal na pašo ter molče in čmeren sedel v travo.

Sam pa se niti tedaj ni zmenil za mene, sklical je naše ljudi pa jim gostobesedno pripovedoval o našem srečanju s Kiowami in o svojem bojnem načrtu. Izprva so se ustrašili, ko so zagledali Indijance; tembolj pa so bili veseli, ko so zvedeli, da so naši zavezniki in prijatelji in da se nam napada Apačev ni treba več bati. Samo po sebi je bilo tudi res. Brez skrbi smo lahko delo nadaljevali in dokončali, dokler so bili Kiowe pri nas, Apači nam niso mogli ničesar.

Zato pa so bili ogledniki Kiow tudi zelo gostoljubno sprejeti. Bancroft jih je pogostil, dobili so medvedjo pečenko pa še žganja povrh. In o mraku so odjezdili. Lisjak je zatrjeval, da bodo vso noč potovali in čimprej pripeljali pomoč.

In tedaj šele je prišel Sam, prisedel k meni ter začel šaljivo, kakor je imel v navadi:

»Nocoj pa vam je videti, da ste slabe volje, sir! Nekaj ne bo v redu, ali že prebava ali pa duševna drobovina, hihihih! Katera izmed teh dveh se vam je pokvarila? Mislim, da zadnja, kajne?«

»Vsekakor!« sem odgovoril, pa nič kaj prijazno.

»Torej pa odprite srce pa mi povejte, kaj vam je! Rad bi vas temeljito ozdravil.«

»Bi mi bilo ljubo, Sam! Če bi mogli. Pa dvomim —.«

»Bom, sir, bom! Le nikar nič ne dvomite!

»Torej pa mi povejte, Sam, ali vam Winnetou ugaja!«

»Zelo mi ugaja. Vam vendar tudi!«

»Pa ga hočete ugonobiti! Kako se to ujema?«

»Ugonobiti —? Jaz —? To sinu mojega očeta niti na misel ne prihaja.«

»Saj ga vendar mislite v past zvabiti —!«

»Seveda!«

»Pa past bo za njega pogubna!«

»Ne verjemite na take strahove, sir! Winnetou mi tako zelo ugaja, da bi nemudoma življenje tvegjal in ga rešil, če bi ga videl v nevarnosti.«

»Kako pa da ga torej mislite zvabiti v past?«

»Da rešim vas in sebe.«

»In potem —?«

»In potem —. Hm —! Vi bi pač na vsak način pomagali mlademu Apaču, sir, kajne?«

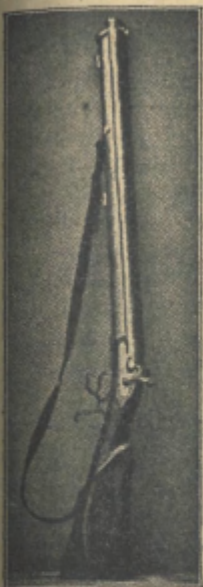
»Ne samo rad bi mu pomagal, ampak tudi v resnici mu bom pomagal! Če ga ujamejo, ga osvobodim. In če ga kdo napade, ga bom branil s svojim življenjem in se zanj boril. To vam povem čisto odkrito in jasno, Sam, da veste!«

»Tako —? To bodele storili —? Res?«

»Da! Tako sem obljubil umirajočemu Kleki petri in ta obljuba mi je sveta kakor prisega. Nikdar ne prelomim dane besede, tudi te svoje obljube ne bom.«

»Me veseli, me zelo veseli, sir! V tem soglašava oba, soglašava popolnoma!«

»Torej pa mi vendar povejte, kako soglašajo vaše lepe besede z vašimi hudobnimi načrti!«

Sloviti pisateljevi puški: medvedarica (na levi), Winnetouova »srebrna (s srebrnimi žebli okovana) puška« od leve strani (v sredini), od desne strani (na desni). Puški se nahajata v pisateljevi zapuščini. Bili sta v njegovi posesti že krog l. 1880.

»To torej bi radi vedeli? Hm, da, vaš stari Sam Hawkens je čisto dobro opazil, da bi bili radi med potom z njim govorili. Pa ni smelo biti. Bi mi bili ves moj krasen načrt pokvarili, popolnoma pokvarili. Toda Sam je čisto drugačen človek, nego podoba kaže, in tudi čisto drugače misli, nego govori —! Le da noče vsakemu poljubnemu človeku svojih kart pokazati, hihihih! Vam pa jih lahko pokažem, mi

morate pomagati, in Dick Stonetu pa Will Parkerju tudi, če se ne motim. Mi morata tudi pomagati, oba mi morata.

Torej! Kolikor poznam Inču čuno, ni samo šel na poizvedovanje h Kiowam, ampak je že mobiliziral tudi svoje bojvnike in jih poslal na pot. Medtem ko sta bila z Winnetouom pri Kiowah in pri nas, so bile njegove čete že, na potu in če je jezdil vso noč, jih bo, mislim, že jutri zarana srečal ali pa vsaj predpoldne. In tak je gotovo tudi njegov namen, sicer bi ne bil jezdil tako naglo. In pojutrišnjem zvečer so Apači že lahko v našem taboru —.

Vidite, v kaki nevarnosti da smo in kako blizu da nam je! In kako dobro je bilo, da sva jezdila za njima! Ne bili bi jih tako kmalu pričakovali. Saj sem računal s sedmimi dnevi, kakor veste. In kolika sreča za nas vse, da sva naletela na Kiowe! In da so tudi Kiowe na bojnem pohodu! Lisjak bo pripeljal dve sto rdečih in — .«

»— in jaz bom Winnetoua posvaril pred Kiowami!« sem mu segel v besedo.

»Za božjo voljo, sir, le tega ne! To bi nam le škodovalo!«

»Kako da škodovalo —? Iznebili bi se Apačev.«

»Da, umaknili bi se seveda, pa tudi Kiowe bi odšli. In spet bi imeli Apače na vratu —.

Ne, Inču čuna in Winnetou morata s svojimi ljudmi vred res priti Kiowam v roke in smrt jim mora groziti. In potem, veste, in potem šele jih osvobodiva in hvaležna nam bodeta in opustila bodeta misel na maščevanje. Kvečjemu če bodeta Rattlerja zahtevala. Njega pa jim lahko izročimo, ni ga škoda, če se ne motim.

Kaj pravite k temu načrtu, vi — vi užaljeni greenhorn?«

Dal sem mu roko.

»Pomirili ste me, dobri Sam! In lepo ste si vse namislili!«

»Kajne! Stari Sam Hawkens sicer poljske miši žre, kakor je nekdo sklepal iz njegovega imena, pa je vkljub temu premeten in navihan dedec, hihihih! Torej sva si spet dobra?«

»Da, stari Sam!«

»Lepo! Sedaj pa lezite na uho pa se dobro naspite! Jutri bomo imeli polne roke dela. Jaz pa pojdem in poučim še Stoneta in Parkerja, da bodeta vedela, kaj bo treba storiti.«

Ali ni bil dober, ljubezniv dečko, moj stari Sam?

Sicer pa me ni treba dobesečno razumeti, če mu pravim »stari Sam«. Ni imel mnogo nad štiri-deset let. Le goščava, ki se je razrastla po vsem njegovem obrazu, ogromni nos, ki je iz te goščave molel kakor razgledni stolp, pa njegova usnjata suk-nja, debela, kot da je zbita iz desek, to mu je dajalo podobo, da je mnogo starejši, nego je v resnici bil.

Vobče moram na tem mestu razložiti pomen, ki ga ima beseda »old«, »star« na zapadu.

Tudi pri nas ne velja ta beseda samo za označbo življenjskih let, ampak je v rab tudi kot priimek med dobrimi prijatelji. Naš »stari prijatelj«, »stari Janko« ni treba da bi bil res že tudi star. Tudi mladostnim osebam dajemo ta priimek. Pa še drug pomen ima ta beseda. Tako pravimo na primer: »star lopov«, »star sitnež«, »star lovec«. Besedo star rabi-mo v takih primerih za poudarek, za podkrepilo. Še posebej bi naj podkrepila in podčrtala lastnost, ki jo izraža samostalnik.

In prav v takem pomenu je beseda »old«, »star« v rabi na divjem zapadu. Eden najslavnejših prerijskih lovcev je bil Old Firehand. Če je vzel puško v roko, je njegova krogla neizbežno prinesla smrt. Pridevek »old« bi naj spretnost strelčevo še pose-bej poudarila. Tudi imenu Shatterhand, ki so ga meni dali, so vedno pridevali besedo »old«, čeprav sem bil tistikrat še mlad človek.

Ko je Sam odšel, sem skušal zaspati. Pa ni šlo.

Tovariši so bili vsi srečni, da bodo Kiowe prišli in jih rešili Apačev, pa so se tako glasno pogovarjali, da ni bilo mogoče spati.

Pa tudi moje lastne misli mi niso pustile spati.

Sam Hawkens je tako samozavestno govoril o svojem načrtu, kako bo rešil Inču čuno in Winnetoua, kot da mu vobče ne more spodleteti. Meni pa se njegov načrt ni zdel tako čisto enostaven in varen.

Dejal je, da bomo rešili Inču čuno in Winnetoua. Ni pa povedal, ali bomo osvobodili tudi njune ljudi. Ali je mislil petdeset Apačev pustiti v rokah krvoločnih Kiow in rešiti samo poglavarja in njegovega sina —? Tak načrt bi bil enostranski in krivičen. Da bi pa mi štirje, Hawkens, Stone, Parker in jaz, sami rešili Inču čuno, Winnetoua in še petdeset njunih ljudi, obkoljeni od dve sto sovražnikov, to se mi je zdelo skoraj nemogoče, posebej še, ker smo jih morali osvoboditi skrivaj, da ne bi noben sum letel na nas.

Pa še nekaj me je skrbelo.

Sam je hotel zvabiti Apače v past. Kiowe bi jih torej napadli iz zasede. Brez boja in krvi bi se ne izteklo, to mi je bilo jasno. Kiowe so bili krvoločni, hlepeli so po maščevanju, Apači pa gotovo tudi niso bili bojazljivci. In posebej ni bilo nobenega dvoma, da se bodeta Inču čuna in Winnetou, poglavarja Apačev, branila z vsemi močmi in rajši padla, ko pa se dala ujeti. In prav ta dva sem hotel rešiti —. Če se nista dala premagati, če se nista dala ujeti, bi ju Kiowe ubili, o tem nisem prav nič dvomil. In ubiti ju za nobeno ceno niso smeli.

Nemirno sem se obračal po ležišču, razmišljal to in ono in ugibal, kako bi pomogel svojima ljubljencema, pa nič pametnega mi ni prišlo na misel. Le eno me je končno vsaj nekoliko pomirilo, da bo namreč mali, navihani Sam že našel kak izhod iz zagate. Za vse slučaje pa sem sklenil, da se bom potegnil za Inču čuno in Winnetoua in ju, če bo treba, branil z lastnim življenjem.

II.

Zaseda.

Drugo jutro sem se s podvojeno marljivostjo lotil dela, dohiteti sem moral, kar sem prejšnji dan zamudil. Ker so tudi tovariši delali kakor za stavo, smo naglo napredovali.

Rattler se nas je izogibal, brez dela se je potikal krog tabora. Njegovi ljudje so bili čisto prijazni z njim, prav kot bi se ne bilo čisto nič zgodilo in kot bi bili pozabili, da je pravzaprav on kriv nevarnosti, ki nam je grozila. Na nje se nismo smeli zanesti, če bi prišlo spet do spopada z Rattlerjem, to sem videl. Gotovo bi bili vsi z njim potegnili in ga vzeli v svoje varstvo.

Do večera smo izmerili dvakrat toliko sveta ko drugič, čeprav je bil mnogo težavnejši. Utrujeni smo bili in zgodaj smo legli spat. Tabor smo seveda pomaknili za seboj.

Drugi dan smo tudi marljivo merili. Opoldne pa smo morali delo prekiniti.

Prispeli so namreč naši »rešitelji« Kiowe. Njihovi ogledniki so nas sicer iskali na taborišču prejšnjega dne, pa so nas kmalu našli. Naša sled je bila več ko razločna.

Kiowe so bili sami krepki, lepo zrastle ljudje, same bojevite postave, divje zunanosti in krutih, krvočnih pogledov. Vsi so bili na konjih in vsi brez izjeme so bili oboroženi s puškami, noži in tomahawki. Naštel sem nad dve sto mož.

Njihov poveljnik je bil orjak, njegov obraz je bil strog in temen in njegove oči so bile oči ropar-

rice, nič dobrega niso obljubovale. Bojevitost, ropateljnost in krvoločnost je gledala iz njih. Ime mu je bilo Tangua, kar dobesedno pomeni poglavarja. Že iz njegovega imena sem torej lahko sklepal, da je res »poglar«, vreden vodja roparskih Kiow. Res strah me je bilo za usodo Inču čune in Winnetoua, če bi prišla v roke temu divjaku.

Prišel je, da nas brani pred Apači, naš zaveznik in prijatelj je torej bil. Toda njegovo obnašanje je bilo vse druga ko prijateljsko. Obnašal se je kakor tiger, ki je šel z leopardom na lov, pa plen z leopardom vred požrl. Prijezdil je z Lisjakom, vodjo oglednikov, na čelu svojih ljudi, niti razjahal ni, niti pozdravil ni, zapovedovalno je zamahnil z roko in njegovi ljudje so nas obkolili. In ostal je na konju, si ogledoval tabor, zagledal naš voz in pojezdil k njemu ter dvignil ponjavo. Naše zaloge so ga najbrž zelo zanimale, stopil je s konja in zlezal v voz, da si jih natančno ogleda.

Stala sva s Samom v bližini.

»Oho —!« je zagodel Sam. »Tale rdečkar smatra menda nas in našo lastnino za dober plen, še preden je vobče spregovoril z nami, če se ne motim. Pa hudo se varajo, ako mislijo, da je Sam tako čisto neumen in da je kozla povabil za vrtnarja! Mu bom pravi položaj nemudoma pojasnil! Da bo vedel, kako smo si v sorodu!«

»Previdni bodite, Sam! Rdečih je dve sto! Zmečkajo nas!«

»Po številu imajo premoč, da, po prebrisanosti pa ne, mislim, hihihihih!«

»Obkolili so nas —!«

»Well, vidim. Ali pa morebiti mislite, da nimam oči? Lepim pomagačem smo se obesili na vrat, se mi zdi! Zastržil nas je in podoba je, da nas misli z Apači vred vtakniti v žep ali pa celò pojesti —. Pa ta grižljaj mu bo obležal v želodcu, vam povem!

Pojdiva k vozu, pa bode te čuli, kako govori stari Sam Hawkens s takimi lopovi! Dobra znanca sva si s Tanguo, dobro me tudi pozna in ve, da sem pri vas v taboru, čeprav me še niti pogledal ni. Zato me njegovo obnašanje jezi, naravnost žaljivo je za mene. Pa tudi zelo sumljivo je. Kako bojevito in podjetno nas njegovi ljudje gledajo! Jim bom koj pokazal, da je Sam Hawkens na svojem mestu. Pojdiva!«

Vzela sva puške in šla k vozu.

Ni mi bilo čisto prijetno pri srcu. Treba je bilo Tangui le znamenje dati, pa bi nas njegovi ljudje prijeli in zvezali —.

Pogledala sva v voz.

Tangua je še vedno brskal po naši prtljagi, s hrbtom obrnjen k nama. Svareče je dejal Sam:

»Ali bi rad slavni poglavar Kiow v nekaterih trenutkih odpotoval v večna lovišča?«

Tangua je izpustil sveženj, ki ga je pravkar držal v rokah, šinil okoli in robato dejal:

»Čemu me motijo beli s tako neumnimi vprašanji? Tangua bo ob svojem času vladal v večnih loviščih kot mogočen poglavar. Toda mnogo let še bo minilo, preden bo odpotoval v večna lovišča.«

»Večna lovišča« so indijanska nebesa.

Resno mu je Sam odgovoril:

»Tangua utegne nastopiti to pot že prihodnjo minuto!«

»Zakaj?«

»Stopi z voza pa ti bom povedal zakaj. Toda brž!«

»Ostal bom!«

»Naj bo! Pa zletel boš v zrak!«

Sam se je delal, kot bi hotel oditi.

Koj je poglavar skočil z voza, ga prijel za ramo in vzkliknil:

»V zrak zletel —? Zakaj govori Sam Hawkens take besede?«

»Posvariti sem te hotel.«

»Pred čim?«

»Pred smrtjo.«

»Pred smrtjo —?« se je zavzel.

»Da! Zagrabila bi te, da si le še nekaj trenutkov ostal v vozu.«

»Uff —! Smrt je na vozu —?«

»Da.«

»Kje? Pokaži mi jo!«

»Pozneje morebiti. Ali ti tvoji ogledniki niso povedali, kaj delamo tukaj?«

»Povedali so mi. Cesto mislite narediti za ognjeni voz belih ljudi.«

»Tako je! In taka cesta pelje črez reke in prepade, črez gore in skozi skalovja. In skalovje moramo razstreliti. Mislim, da tudi poglavar Kiow to dobre ve.«

»Vem. Toda zakaj bi mi radi tega grozila smrt?«

»Prav radi tega! Ali nisi čul, s čim beli razstreljujejo skalovje, ki je napoti cesti ognjenega konja? Ali morebiti misliš, da s smodnikom, s katerim streljate iz vaših pušk?«

»Ne. Beli ljudje so iznašli neko drugo silo, ki je tako močna, da drobi v prah cele gore.«

»Res je! In tisto iznajdbo imamo tamle v vozu. Dobro je sicer shranjena v varnih zavojih, toda kdor ne ve, kako je treba tak zavoj v roke vzeti, je izgubljen. Le samo nerodno dotakne se naj takega zavoja, pa se razleti v njegovih rokah in ga zdrobi na tisoč koscev.«

Tangua se je silno prestrašil.

»Uff —! Uff —! In tistim zavojem sem prišel blizu?«

»Tako blizu si jim bil, da bi sedajle že hodil po večnih loviščih, če bi ne bil o pravem času skočil z voza. In kaj bi bilo ostalo od tebe? Nobena medicina, noben skalp, nič, prav nič, le koščeki mesa in zdrobljene kosti. Kako bi v takem stanju vladal

v večnih loviščih kot mogočen vladar —? Konji Manitouovih duhov bi te pomandrili in pomečkali!«

Manitou je bog Indijancev. Indijanci verujejo v enega samega boga. Njegovo bivališče so nebesa, večna lovišča.

Z zaničevanjem in preziranjem sprejmejo umrli indijanski junaki rojaka, ki prispe v večna lovišča brez skalpa in brez medicine, v izobilju uživajo ti junaki dobrote in naslade svojih nebes, on pa se mora skrivati pred njihovimi očmi. Taka je vera rdečih ljudi. Kaka nesreča torej, če pride Indijanec brez znamenj svoje bojevniske časti v večna lovišča! Kaka nesreča pa je šele za njega, če pride v svoj raj raztrgan na kosce, zmečkan in pomandran —.

Vkljub temni barvi in maščobi je bilo videti, kako je poglavarju šinila vsa kri iz obraza.

»Uff —!« je vzkliknil. »Kako dobro, da si me še o pravem času posvaril!

Toda zakaj pa shranjujete tisto nevarno iznajdbo na vozu, na katerem se nahaja toliko dobrih in koristnih reči?«

»Ali naj mar tiste važne zavoje zložimo na zemljo, da se pokvarijo ali pa pri najmanjši neprevidnosti povzročijo strašno škodo? Povem ti, celò na vozu so silno nevarni! Naj se le en sam tak zavoj vname, pa zleti vse v zrak, kar se nahaja v bližini.«

»Tudi ljudje?«

»Seveda! Ljudje in živina in vse, kar je za desetkrat sto konjskih dolžin naokoli.«

»Povedal bom svojim bojevnikom, da se mi nobeden ne sme približati nevarnemu vozu.«

»Stori to, te prosim! Sicer lahko po njihovi neprevidnosti vsi poginemo.

Vidiš, kako smo si v skrbeh za vas! Vemo namreč, da so bojevniki Kiow naši prijatelji. Zdi se pa, da smo se zmotili, ali pa da so Kiowe pozabili na nas. Kajti če se prijatelji srečajo, se pozdravijo in kadijo

mirovno pipo. Ti pa si prišel v naš tabor, pa nisi kadil z nami mirovne pipe.«

»Saj si jo kadil že z Lisjakom, mojim oglednikom!«

»Le jaz in pa beli bojevnik, ki stoji tule poleg mene, le midva sva jo kadila, drugi pa ne. Ako nočeš tudi mojih tovarišev pozdraviti, si bom mislil, da vaše prijateljstvo ni odkritosrčno.«

Tangua je nekaj časa zrl v mislih pred sebe, pa se izgovarjal:

»Na bojnem pohodu smo, pa nimamo kinnikinnika miru pri sebi.«

Sam se je nasmehnil tej nerodni laži.

»Poglavarjeva usta govorijo drugače, nego misli njegovo srce. Tamle za tvojim pasom vidim vrečico s kinnikinnikom in zdi se mi, da je čisto polna. Pa tvojega kinnikinnika vobče ne potrebujemo, sami imamo dovolj tobaka. Saj tudi ni treba, da vsi kadimo mirovno pipo. Ti jo kadiš za sebe in za svoje ljudi, pa jaz za sebe in za svoje bele tovariše. In sklenjeno prijateljstvo bo veljalo za vse bele in rdeče ljudi, ki so tu v taboru.«

»Čemu naj še midva kadiva mirovno pipo, ko pa sva že itak prijatelja in brata? Sam Hawkens naj si misli, da sva kadila pipo miru za vse moje in njegove tovariše!«

»Čisto kakor hočeš! Toda tudi mi bomo storili, kar se nam zljubi, in Kiowe ne bodo dobili Apačev.« Jezno in nevarno so se Tangui zablistale oči.

»Ali jih hočeš morebiti posvariti —?«

»Ne. Mi na misel ni prišlo. Saj so naši sovražniki in nas hočejo pobiti. Toda ne bom ti povedal, kako bi jih izlahka dobil v pest.«

»Za to tebe ne potrebujem. Sam vem, kako jih bom dobil.«

»Oho —! Ali veš, odkod da pridejo in kje da jih najdeš?«

»To bom že zvedel. Poslal jim bom svoje oglednike naproti.«

»Teга seve ne boš storil, ker si pameten bojevnik in ker veš, da bi Apači našli sled tvojih oglednikov, zvedeli, da so Kiowe v bližini in se pripravili na boj ter poslali še po več bojevnikov. Z največjo previdnostjo bi se približali in zelo dvomljivo je, ali bi jih vobče zvalil v past. Po načrtu, ki sem si ga jaz izmislil, pa jih lahko zajameš in poloviš kakor miši v past, če se ne motim.«

Samove besede so zalegle. Nekaj časa je Tangua pomišljal, pa dejal:

»Govoril bom s svojimi bojevniki.«

Odšel je in poklical Lisjaka in še nekatere ljudi. Videla sva, da so se posvetovali.

Sam je majal z glavo.

»Slaba kaže za nas! Posvetuje se s svojimi ljudmi! Nič dobrega ne namerava!«

»Lepe prijatelje imate, Sam! Pa jim niti ničesar storili niste —!«

»Prijatelje —? Kaj pomeni prijatelj pri Kiowah? Lopovi so, od ropa živijo. Njihov prijatelj ste, dokler vam nimajo kaj vzeti. Mi pa imamo tamle poln voz živil in mnogo drugih reči, ki pomenijo dragocen plen za rdeče. Lisjak in ogledniki so mu povedali, pa si je koj namislil, da nas bo oropal.«

»No in sedaj —?«

»Sedaj —? Hm, odslej smo varni.«

»Bi me veselilo, če bi bilo res.«

»Mislim, da smo. Poznam te ljudi! Izvrstna misel, tista o razstreljivu —! In da ga imamo na vozu shranjenega, hihihihih! Je mislil, da bo že kar v žep pobasal naše zaloge, ki jih imamo tamle na vozu! Saj jo je koj ubral k vozu, nas pa še pogledal ni! Odslej, o tem sem prepričan, pa noben rdečkožec vozu niti blizu ne bo prišel. Vse preveč jih je strah pred dinamitom!

In njihov strah še lahko na razne načine izrabimo. Si bom na primer tudi sam vtaknil eno ali pa dve taki škatli sardin v žep in jim pripovedoval, da nosim dinamit s seboj —. Sijajno! Tudi vi imate tako konzervno škatlo pri sebi. Sicer niso sardine v njej, ampak papirji. Kar pa nič ne škodi, če se ne motim. Tudi lahko rečete, da je dinamit.«

»Lepo! Hvala za nasvet! Upam, da bo prevara uspela.

Kako pa mislite o mirovni pipi?»

»Lopovi so. Vnaprej so se že domenili, da je z nami ne bodo kadili. Rdečim pomeni mirovna pipa toliko kakor nam prisega. Ker pa najbrž nič dobrega ne nameravajo, se Tangua obotavlja s svojo pipo.

Pa sodim, da si bo stvar premislil. Moja grožnja, da jim ne pomagam Apačev uloviti, je le zalegla pri Tangui in tudi pri njegovih starešinah bo zalegla. Pa zaupati jim vkljub mirovni pipi ne smemo.«

»Vidite, Sam, da sem sinoči prav govoril! Poklicali ste Kiowe na pomoč, sedaj pa jih imamo na vratu! Lepo juho ste nam skuhalil! Le rad bi vedel, kdo jo bo pojedel! In kaj vse se bo še izcimilo iz tega!«

»Nič druga se ne bo ko to, kar pričakujemo, bode videli! Seveda nas je hotel Tangua izropati in nato Apače na lastno pest napasti. Pa uvidel je, da ne pojde. Dobro ve, da so Apači navihani in da se ne bodo dali kar takole poloviti in poklati. Gotovo bi našli sledi njegovih oglednikov, ki bi jim jih moral naproti poslati, če mu mi ne povemo, odkod bodo prišli. In potem lahko čaka, da mu spet kedaj kakor slepe kokoši gredo v past —.

Glejte, s posvetovanjem so pri kraju! Prihajal! Sedaj se bo odločilo, kaj bo z nami!«

Kako da so se odločili, sva vedela, še preden naju je Tangua nagovoril.

Lisjak je zaklical neke meni nerazumljive besede in Kiowe, ki so nas obkoljevali, so razjahali in se razšli. Nismo bili več ujetniki —.

Tudi Tangua je kazal prijaznejši obraz.

»Posvetoval sem se s svojimi bojevniki,« je začel. »Mojih misli so. Kadil bom mirovno pipo s svojim bratom Samom in veljala bo za moje in za njegove ljudi.«

»Pričakoval sem, da bo tako prišlo!« je hvalil Sam. »Kajti Tangua ni samo pogumen bojevnik, ampak je tudi pameten poglavar rodu Kiowa.

Naj nas torej bojevniki Kiow obstopijo v polkrogu. Za pričo bodo, da sva res izmenjala dim miru in prijateljstva.«

In tako se je zgodilo.

Kiowe so nas obstopili v velikem polkrogu, Tangua in Sam Hawkens pa sta s predpisanimi obredi pokadila calumet. In potem smo šli vsi, kar nas je bilo belih v taboru, od enega rdečeokožca do drugega in jim stisnili roko.

Sam je storil, kar se je dalo storiti, vsaj za nekaj dni se nam rdečkarjev ni bilo treba bati. Kaj da bodo pozneje storili, tega seve nismo vedeli.

Če pravim, da smo »kadili« calumet, to je, mirovno pipo, govorim le, kakor govorimo pri nas. Indijanec namreč tobaka ne kadi, ampak ga »pije«. In ga tudi res pije, ker dim požira, ga nabira v želodcu pa ga v posameznih počasnih in premišljenih sunkih spet daje od sebe.

Zanimivo je dejstvo, da prav tako govorijo tudi Turki. Tudi Turek ne kadi tobaka, ampak ga »pije«. Tobak se pravi po turško tütün, pipo kaditi pa tütün içmek ali ba çibük içmek. İçmek pa se pravi »piti«.

Calumet, mirovna pipo, je pri Indijancih v visoki časti. To dokazuje tudi dejstvo, da imajo nekateri indijanski rodovi za mirovno pipo isto ime kakor za poglavarja. V narečju Indijancev rodu Jemes na primer se pravi poglavar fui, pipo pa fuit šaş, pri Apačih je poglavar natan, mirovna pipo pa natance. Končnica ce pomeni pravzaprav kamen, pa velja za pipo, ki je

izrezana iz kamena, in tudi za tisto, ki je narejena iz gline.

Omeniti še moram, da izdelujejo Indijanci pipe, ki naj veljajo za calumet, iz »svete« gline. To glino kopljejo izključno v državi Dakota.

Tako smo si torej vsaj za nekaj časa zagotovili mir in dobro odnošaje z našimi »prijatelji«.

Tangua je odredil, da se mora vršiti veliko posvetovanje in da se ga morajo udeležiti tudi vsi belokožci. Ta odredba mi nikakor ni šla v moje račune. Ne samo radi tega, ker se Tangua ni smel navaditi, da bi nam zapovedoval, ampak tudi zato, ker smo mi beli morali delati.

Prosil sem torej Sama, naj doseže, da bo Tangua posvetovanje preložil do večera. Bral sem namreč in tudi že slišal, da ni ne konca ne kraja, če Indijanci posedejo k posvetovanju, posebno, kadar jim ne grozi neposredna nevarnost.

Hawkens se je torej lotil Tangue, da ga pregovori, pa mi kmalu prišel poročat:

»Trdo bučo ima, pravi Indsman je! Nevarnosti ni nobene, pravi, Apačev še ne bo kmalu. Pa zahteva zborovanje in na njem naj obrazložim svoj bojni načrt. In kot zadnja točka je na dnevnem redu seveda velika pojedina.

Pa to bi nam nič ne delo. Zalog imamo dovolj in Kiowe so si tudi privlekli cele kupe posušenega mesa na svojih tovornih vozovih. Jih bomo torej pogostili, da bodo pomnili!

Ampak vsaj toliko sem dosegel, da na posvetovanju zadostujemo mi trije, jaz, Dick Stone in Will Parker, kot zastopniki belih, vi drugi pa lahko delate.«

»Lahko delamo —? Kot da bi za to potrebovali dovoljenja Indsmanov! Ti ljudje nam belim ne zapovedujejo! To jim moram že kar izpočetka pojasniti! In po tem dejstvu bom tudi uredil svoje obnašanje do njih. Kaj mene brigajo Tangua in Kiowe?«

»Ne počenjajte neumnosti, sir! Naredite se rajši, kot da ničesar ne vidite in ne slišite! Ne smemo jih razdražiti, če hočemo, da bo vse šlo gladko.«

»In še nekaj! Vsi beli se ne moremo udeležiti posvetovanja, to je res, ker moramo delati. Jaz pa bi vsekakor rad bil poleg.«

»Ni treba!«

»Ne —? Mislim, da je treba!«

»Zakaj neki?«

»Vedeti moram, kaj se bo sklenilo.«

»Bodete že zvedeli.«

»In če kaj sklenete, česar ne morem odobriti?«

»Odobriti —? Vi —? Glej, glej tegale greenhorna —! Si res domišljuje, da mora šele odobriti, kar Sam Hawkens sklene! Po tem takem potrebujem najbrž tudi vašega odobrenja, če si hočem nohte porezati ali pa čevlje zakrpati —?«

»Tako seveda nisem mislil. Rad bi le dosegel, da bi se ničesar ne sklenilo, kar bi utegnilo biti Apačem nevarno.«

»Glede tega se lahko čisto zanesete na svojega prijatelja Sama! Dam vam besedo, da bodeta Apača odnesla zdravo kožo! Ali vam to zadostuje?«

»Da! Na vašo besedo dam mnogo, ker sem prepričan, da bodete tudi storili, kar obljubite.«

»Well! Torej pojdite z mirno dušo na delo! Stvari se bodo tudi brez vas prav obrnile. Ali pa vsaj tako, kakor če bi bili tudi vi svoj nos vmes vtaknili.«

Vdal sem se, največ zato, ker res ni bilo časa. Našo progo smo morali izmeriti, če le mogoče, še preden so prišli Apači.

S podvojeno silo smo se torej lotili merjenja in smo tudi naglo napredovali. Kajti Bancroft in njegovi trije pomočniki so tudi napeli vse moči. Pa sem jim tudi pošteno podkuril.

Ako namreč ne bomo zadnje dni napeli vseh moči, sem jim pravil, bodo prišli Apači, preden delo dokončamo, in potem bo nam, pa tudi Kiowam, slaba

predla. Ako pa dokončamo delo pred prihodom Apačev, se jim še lahko izmuznemo in spravimo na varno sebe in tudi risbe.

Tako sem jim prigovarjal. In delali so z vnemo, ki je žal prej nikdar niso spravili vkup.

Svoj namen sem torej dosegel, pridno smo merili. In če nam je bila sreča mila, bi res utegnili odnesti pete.

Na tihem in za sebe pa sem pripravljajl čisto drugačne načrte. Niti na misel mi ni prihajalo, da bi jo popihal pred Apači. Skrbelo me je za Winnetoua. Nanj sem mislil in njemu sem hotel biti blizu. Naj so drugi storili, kar so hoteli, sam pa sem bil za trdno odločen, da ne odidem, dokler ne bo Winnetou izven nevarnosti.

Moje delo je bilo pravzaprav dvojno. Meriti sem moral, pa tudi risati in dnevnik pisati. Dnevnik in risbe sem izdeloval v dveh izvodih. En izvod sem vsak večer izročil nadinženerju, svojemu predstojniku, drugega pa sem shranil v že večkrat omenjeno konzervno škatlo, ki sem jo vedno nosil v notranjem levem žepu svoje suknje. Naš položaj je bil nevaren in negotov, vse mogoče se nam je še lahko pripetilo in izvod, ki sem ga hranil za sebe, nam je utegnil še koristiti.

In pokazalo se je, da je bila moja previdnost zelo na mestu. —

Kakor sem pričakoval, tako se je tudi zgodilo. Posvetovanje je trajalo do večera in bilo pri kraju, ko nas je mrak prisilil, da smo morali z merjenjem nehati. In po dokončani seji je res prišla tudi na vrsto druga točka dnevnega reda, namreč pojedine.

Sam Hawkens je v svoji nerodnosti — ali pa v svoji previdnosti, kakor hočete — poklonil rdečkožcem vso našo zalogo žganja. Da bi Rattlerja in njegove ljudi za dovoljenje vprašal, to mu niti na misel ni prišlo.

Zato pa so bili Kiowe tudi sijajno razpoloženi. Zakurili so si, sedeli pri ognjih, uživali dobrote naših

zalog in pili »ognjeno vodo« ter se polglasno pogovarjali. Brnelo in vrvelo je po taboru kakor v čebelnem panju.

Prisedel sem k Samu in njegovima neločljivima tovarišema, Stonetu in Parkerju, použil večerjo in opazoval taborsko življenje.

Nenavadno, pestro sliko sem gledal. Saj še nikdar nisem videl indijanskega tabora.

Krog številnih taborskih ognjev so čepele bojevite in slikovite postave Kiow, za njimi so se pasli konji in dalje zunaj v poltemi sem videl straže, ki jih je Tangua razpostavil krog tabora. Žareče luči in temne sence so slikali plameni taborskih ognjev po temnopoltnih obrazih, po bojevitih postavah, po pasočih se konjih in po nepremičnih stražah zunaj na preriji. Noben slikar bi ne znal pogoditi takih barv!

Ogledoval sem si obraze Indijancev, ostro začrtane, pomazane z maščobo bizona in poslikane z bojnimi barvami. Bojeviti so bili, kruti, krvoločni, roparski. Sledu ni bilo na njih o dobrodušnosti in prizanesljivosti. Gorje njim, ki so tem ljudem prišli v pest!

Naš brandy je komaj zadostoval, da je vsak rdečeokožec dobil pet, šest požirkov, pa »ognjene vode« niso bili vajeni, redko so jo dobili, zato je že tudi majhna količina močno delovala in jim razburila kri. Njihove kretnje so bile živahnije, nego jih sicer dovoljuje stroga vzgoja indijanskega bojvnika, in glasneje so se pogovarjali, nego je v navadi v bojnem taboru.

Seveda sem koj vprašal Sama, kako mu je pri posvetovanju uspelo.

»Lahko ste zadovoljni!« je pravil. »Vašim ljubljencem se ne bo nič zgodilo.«

»In če se branita?«

»Se vobče ne bodeta mogla braniti. Zagrabili ju bodo, premagali in zvezali, preden se bodeta zavedla, kaj in kako da je z njima.«

»Tako —? In kako si vobče ves napad mislite, stari Sam?«

»Čisto enostavno. Apači bodo prišli po čisto dobro znani poti. Ali morebiti uganete, sir, po kateri?«

»Da. Ni težko uganiti. Šli bodo najprvo na kraj, kjer so nas našli. In potem bodo enostavno sledili progi, katero smo zadnje dni izmerili. Saj smo jim pustili dovolj jasno sled.«

»Res! Niste tako čisto neumni, kakor bi človek po vašem obrazu sodil.

Prvo, kar moramo vedeti, nam je torej znano, namreč smer, odkod bodo prišli. Drugo, kar moramo vedeti, pa je čas, kedaj da bodo prišli.«

»Ta se ne da izračunati. Pač pa ga lahko uganemo.«

»Da. Kdor ima kaj soli v glavi, bo lahko uganil. Toda samo ugibanje nam nič ne koristi. Kdor bi v takem nevarnem položaju, kakor je naš, urejeval svoje ukrepe samo po ugibanju, ta bi čisto gotovo glavo izgubil ali pa vsaj skalp. Gotovo in zanesljivo moramo vedeti, kedaj bodo prišli.«

»To pa bomo le zvedeli, če jim pošljemo oglednike naproti. In oglednikov ne marate v našem slučaju, ljubi Sam. Dejali ste, da bi nas njihova sled izdala —.«

»Sled rdečih oglednikov! Dobro pomnite, sled rdečih, sir! Za nas vejo Apači, da smo tukaj, in če najdejo sled belega, jim ne bo sumljiva. Ako pa najdejo stopinje Indijancev, pa bo čisto druga. Sumljive jim bodo in silno bodo pazili. In ker ste tako izredno pameten človek, si lahko tudi mislite, kaj bodo zasumili —.«

»Da so Kiowe v bližini.«

»Da! Res ste uganili! Da ni škoda moje dragocene lasulje, bi se vam v globokem spoštovanju kar sedajle odkril. Pa si vsaj mislite, da sem se vam v resnici odkril!«

»Hvala, Sam! Upam, da se tisto vaše spoštovanje ne bo tako kmalu spet v pesku razlezlo!

Toda dalje! Mislite torej, da moramo Apačem bele oglednike naproti poslati, ne pa rdečih?«

»Da. Pa samo enega.«

»Ne bo premalo?«

»Ne, kajti tisti eden je fant, ki se nanj lahko zanesete. Ime mu je namreč Sam Hawkens, če se ne motim, in poljske miši žre, hihihihih! Ali ga morebiti poznate, tistega dečka?«

»Da!« sem prikimal. »Če se bo on lotil tega posla, mu seveda lahko brez skrbi zaupamo. Ne bo se dal Apačem ujeti.«

»Ne, ujeti ne. Pač pa se jim bo dal videti.«

»Kaj —? Videti —?«

»Da.«

»Prijeli vas bodo in ubili!«

»Jim ne bo hodilo na misel, so vse prepametni! Bom stvar tako uredil, da me bodo morali opaziti. Niti sanjati se jim ne sme, da imamo Kiowe v gosteh. In če se bom takole čisto udobno in brezskrbno sprehajal pred njihovimi očmi, si bodo mislili, da se počutimo varne kakor v Abrahamovem naročju. Storili mi ne bodo nič, prav nič, ker dobro vejo, da bi vam bilo sumljivo, če bi se ne vrnil. Saj so prepričani, da me bodo prej ali slej itak dobili v pest.«

»Toda povejte, Sam, kako pa bo, če bodo Apači sicer vas videli, vi pa Apačev ne boste opazili —?«

Sam je vzrojil v ponarejeni jezi.

»Sir, poslušajte, če mi boste dajali take moralne zaušnice, bo kmalu vse pri kraju med nama! Jaz — pa da bi jih ne opazil! O, Samove oči so majhne, pa zelo bistre!

Apači namreč ne bodo privreli kar v trumah, ampak bodo poslali svoje oglednike naprej. In ti se mi ne morejo skriti, se bom tako postavil, da jih bom moral videti. Na preriji je dovolj takih mest, kjer tudi najfinejši scout ne najde kritja, ampak mora ven na

odprt svet. In tako mesto si poišče, kdor hoče oglednike zalezovati. Zapomnite si to!

In brž ko jih zagledam, vam pridem javit, da se kar mogoče nedolžno in brezskrbno vedete, ko bodo naš tabor zalezovali.«

»In takrat bodo videli Kiowe —! Vrnili se bodo in Inču čuna bo poslal po več ljudi in ves naš načrt bo splaval po vodi —!«

»Koga bodo videli? Kiowe —? Človek, greenhorn in častivredni mladenič, ali mislite, da ima Sam Hawkens vato in papir v glavi mesto možganov —? Bom že poskrbel, da Kiow ne bodo videli, niti sledu o njih, niti najmanjšega sledu ne! Razumete! Naši dobri prijatelji in bratje Kiowe se bodo namreč zelo dobro poskrili in se pokazali šele o pravem trenutku. Kajti samo po sebi je umljivo, da smejo ogledniki Apačev videti le tiste ljudi, ki so bili v taboru, ko sta nas Winnetou in njegov oče obiskala.«

»Ah, ta je seveda druga!«

»Kajne! Ogledniki Apačev nas torej lahko čisto mirno pridejo gledat, prepričali se bodo, da prav nič hudega ne slutimo. In ko bodo odšli, bom lezel za njimi in poizvedel, kedaj pride glavna četa. Prišla pa seveda ne bo po dnevi, ampak po noči. In priplazila se bo kar moč blizu. In potem bodo planili na nas —.«

»— in nas bodo vse zajeli in morebiti celò pobili, vsaj nekatere, če se ne motim!«

»Čujte, sir, res škoda je za vas! Studirali ste, pa še tega ne veste, da mora bežati, kdor se noče ujeti dati! To ve dandanes že vsak zajec, ve celò že tista majhna, črna, zbadljiva živalica, ki stošestdesetkrat više skoči, nego je sama dolga. In vi — vi pa tega ne veste! Hm, ali tega niste brali v svojih slavnih knjigah?«

»Ne. Kajti pameten westman ne bo skočil stošestdesetkrat tako visoko, kakor je sam dolg.

Mislite torej, da se moramo na varno spraviti?«

»Da. Zakurili bomo lep, velik ogenj, da nas bodo prav dobro videli. Dokler bo gorel, nas bodo gotovo pri miru pustili. Ko pa bo dogorel, bomo zlezli v temo in šli po Kiowe. Apači nas bodo napadli — in našli tabor prazen, hihihihih! Se bodo seveda silno čudili in ne bodo vedeli, kam smo izginili, pa bodo upihali nov ogenj in nas iskali. In pri svitu ognja jih bomo prav tako dobro videli, kakor oni nas prej.

In tedaj se bo zgodilo narobe. Prej so mislili Apači nas napasti, potem pa bomo mi nje. Kako se bodo prestrašili! To bo udar, ki bodo o njem še dolgo pripovedovali po taborih divjega zapada! In dejali bodo: Sam Hawkens je bil tisti, ki si ga je namislil, če se ne motim.«

»Da, vse lepo in prav! Če bo le vse tako prišlo, kakor ste si namislili!«

»Ne bo nič drugače prišlo, za to bo že Sam Hawkens poskrbel.«

»In potem —? Apače moramo skrivaj osvoboditi, kajne?«

»Vsaj Inču čunu in Winnetoua.«

»Drugih ne?«

»Tudi. Vsaj kolikor jih bomo mogli, ne da bi vzbudili sum.«

»In kaj bo s tistimi, ki jih ne bomo mogli osvoboditi?«

»Nič hudega se jim ne bo zgodilo, bodite uverjeni! Ko bodo Kiowe opazili, da sta jim poglavarja ušla, ne bodo zaenkrat na drugo mislili, ko na to, da ju spet v pest dobijo. In če bi res nameravali kako krvoločnost, je še vedno Sam Hawkens na svojem mestu in bo znal take poskuse zabraniti.

Sicer pa si nocoj ne bova belila glave s tem, kar se utegne jutri zgoditi. Vi vsaj lahko vašo glavo uporabite za druge reči. Kaj bo treba potem ukreniti, to se bo že pokazalo. Zaenkrat in predvsem je treba poiskati prostor, ki je za moje načrte pripraven. Kajti za

tako past ni vsak poljuben prostor dober. Jutri ga pojdem iskat.

Sedaj pa spat! Govorili smo več kod dovolj, jutri pa bomo šli na delo!«

Prav je povedal. Sam je storil, kar se je storiti dalo, govorjenja in ugibanja je bilo več ko dovolj, počakati je bilo treba, kako se bodo dogodki razvijali.

Noč je bila precej neprijetna. Hladen veter je zavel po preriji in se polagoma razpihal v vihar. In proti jutru je bilo že tako mrzlo, da nas je pošteno zeblo, vkljub temu, da smo bili na višini Damaska. Tak mraz je redkost v tistih krajih. Vsi smo se zbudili.

Sam Hawkens je ogledoval nebo pa dejal:

»Danes se bo v teh krajih najbrž nekaj zgodilo, kar se zgodi le redko. Deževalo bo namreč, če se ne motim. In to je za nas zelo dobro.«

»Zakaj?«

»Ne uganete? Poglejte, kako je trava tod okoli poteptana! Ko bodo Apači tu mimo šli, bi koj opazili, da je bilo več ljudi v taboru, nego nas je bilo, ko sta nas poglavarja obiskala. Sled našega tabora bi bila vidna še tri, štiri dni. Če pa bo deževalo, se bo trava brž spet osvežila in dež bo tudi druge sledove zabilisal.«

Sedaj pa pojdem s Kiowami, da poiščem primeren kraj za napad.«

»Kiowe vzamete s seboj?«

»Da. Bi jih sicer zaenkrat lahko še pustil v taboru, toda čimprej odidejo, tem prej izginejo tudi njihove sledi. Vi pa lahko medtem spet za delo primete.«

Poiskal je Tanguo in govoril z njim. Kmalu nato sem videl, da je poglavar Kiow dal znamenje, rdeči bojvniki so pobrali orožje in prtljago, poskakali na konje in odjezdili s Tanguo in Samom na čelu. Tudi Stone in Parker sta spremljala Sama.

Razume se samo po sebi, da je moral Sam izbrati prostor za napad v smeri naše proge. Če bi se bil od

proge oddaljal, bi utegnili Apači past zasumiti, mi pa bi izgubili mnogo časa.

Nadaljevali smo merjenje in počasi sledili našim zaščitnikom.

Opoldne pa smo morali delo prekiniti. Zgodilo se je namreč, kar je Sam napovedal. Ulil se je dež, pa tak dež, kakršen je mogoč le v tistih zemljepisnih širinah, kjer dežuje le prav redko, pa takrat s toliko silo, kot da se je jezero utrgalo v oblakih.

V najhujšem nalivu se je vrnil Sam s tovarišema. Nismo jih videli prej, ko da so nam prišli na deset korakov blizu, tako gosto se je ulival dež.

Našli so zelo primeren prostor. Parker in Stone bi nam ga naj pokazala, Sam Hawkens pa se je oskrbel z živili in nemudoma odšel ven v ploho na poizvedovanje. Napotil se je peš, dejal je, da se laže skrrije, ko pa če bi bil na konju. Ko je izginil za sivim zastorom naliva, mi je bilo, kot da se nam bliža katastrofa z naglimi koraki.

Silni naliv je prav tako naglo minil, kakor je prišel. Nebeške zatvornice so se zaprle in solnce je zasijalo toplo in žarko kakor vse dni. Iznova smo šli na delo.

Merili smo po ravni, od treh strani z gozdi obdani savani, tod in tam je stal kak grm. Svet za merjenje ni bil težaven in naglo smo napredovali.

Pri tem sem opazil, da je Sam davi čisto pravilno napovedal učinek dežja. Dve sto ljudi je jezdilo pred nami, toda niti ene konjske stopinje nismo videli. V dežju se je trava naglo spet zravnala in če je kje kaka sled ostala v suhi prsti, jo je naliv razmehčal in izbrisal. Niti slutiti niso mogli Apači, da skrivamo dve sto zaveznikov v bližini.

O mraku smo prenehali in scouta sta nam povedala, da smo čisto blizu mesta, ki si ga je Hawkens izbral za bojišče. Rad bi si bil prostor ogledal, pa je bilo že prepozno.

Drugo jutro smo kmalu primerili do potoka, ki se je iztekal v majhno jezero. Potok je bil najbrž običajno suh, kakor vsi potoki v tistih krajih, po nalivu prejšnjega dne pa je bil do roba poln vode. Tudi jezerce je bilo polno.

Ozek travnat pas je peljal s savane k jezeru, na desni in levi obrobljen z drevjem in grmovjem. V jezerce pa je molel polotok, tudi poraščen z drevjem in grmovjem. Tam, kjer je visel na celini, je bil polotok ozek, zunaj na jezeru pa se je razširil v skoraj okroglo ploskev. Podoben je bil ponvi, ki leži z ročajem na suhem. Onstran jezera je vstajalo položno gričevje, poraščeno z listnatim drevjem.

»Tule je tisto mesto, ki si ga je Sam izbral!« je razlagal Stone in ogledoval polotok z obrazom vojskovodje. »Tale polotok je kakor ustvarjen za naše namene.«

Tudi jaz sem se seveda ogledoval na vse strani.

»Kje pa so Kiowe, mr. Stone?« sem ga vprašal.

»Skrili so se, zelo dobro so se skrili! Napenajte oči, kolikor hočete, pa ne bodete opazili niti nosu kakega Kiowe. In vendar vem, da nas zelo dobro vidijo in bistro opazujejo.«

»Torej kje so?«

»Le počakajte, sir! Najprvo vam moram razložiti, zakaj si je naš navihani Sam prav ta prostor izbral za bojišče.«

Savana, ki ste po njej danes merili, je poraščena z grmičjem. In grmičje olajšuje Apačem njihove namene, neopaženi se nam bodo lahko približali, ker bodo za grmičjem našli kritje. In poglejte tisto ozko, odprto savano, ki pelje sem k jezeru! Ako se na tej savani utaborimo in zakurimo ogenj, bo svetil daleč ven po poti, po kateri mora sovražnik priti. Privabil bo torej Apače in čisto udobno se nam bodo lahko približali za drevjem in grmovjem ob obeh straneh savane.

Povem vam, meššurs, lepšega prostora za napad nismo mogli najti!«

Njegov dolgi, suhi, od solnca zagoreli obraz je žarel zadovoljstva in veselja.

Nadiženjerju pa menda ni bilo prav nič prijetno pri srcu. Majal je z glavo in dejal:

»Čudni ljudje ste, mr. Stone! Se tale človek veseli, da ga bodo lepo in udobno napadli! Povem vam, čisto nič se ne veselim napada, najrajši bi se še nocoj kakorkoli izmuznil.«

»Da tem zanesljiveje pridete Apačem v pest! Nikar vam naj take neumnosti ne hodijo na misel, mr. Bancroft! Zakaj bi se ne veselili, da smo našli tak lep prostor za napad? Če olajšamo napad Apačem, jih bomo tem laže pozneje mi napadli. Le pogledjte tjale čez jezero! Tam gori na višinah, torej sredi gozda, tam tičijo Kiowe. Njihovi izvidniki sedijo na najvišjih drevesih, gotovo nas vidijo. Prav tako dobro pa bodo tudi Apače opazili, ko se bodo priplazili, ker vidijo z višine daleč ven po savani.«

»Ampak«, je dvomil nadinženjer, »kaj nam koristijo Kiowe onstran vode gori na višinah, ko nas Apači napadejo!«

»Tja gori smo jih skrili le začasno. Saj vendar ne morejo sedeti tu pri nas v taboru, ogledniki Apačev bi jih videli. Ko pa bodo ogledniki odšli, pridejo Kiowe in se skrijejo na polotoku. In tam jih Apači ne bodo našli.«

»Zakaj ne? Kaj pa, če bi šli ogledniki Apačev tudi na polotok?«

»Lahko bi. Pa jih ne pustimo na polotok.«

»Torej bi jih morali pregnati. In vendar ne smejo niti slutiti, da vemo za njihov prihod. Kako se naj to ujema, mr. Stone?«

»Čisto lepo se ujema. Seveda jih ne smemo pregnati in dostopa na polotok jim tudi ne moremo zabraniti. Toda polotok je tam, kjer visi na celini, čisto

ozek, komaj trideset korakov širok. In tisto ožino jim bomo zaprli z našimi konji.«

»Z našimi konji —? Kako je to mogoče?«

»Čisto lahko je. Na ožini raste drevje in grmovje, tam privežemo naše konje in prepričani ste lahko, da se jim noben Indijanec ne bo približal.«

»Zakaj ne?«

»Naši konji prhajo, če jim pride tujec blizu. In to bi jih izdalo.

Ogledniki bodo torej čisto lahko mirno prišli blizu in nas opazovali, na polotok ne bodo šli. In ko bodo odšli po bojavnike, pridejo Kiowe pa se skrijejo na polotoku. Nato bodo prilezli Apači in bodo počakali, da pojdemo spat.«

»Kaj pa, če ne bodo hoteli tako dolgo čakati?« sem podvomil. »Če nas prej napadejo? Ne bo časa, da bi se jim umaknili —!«

»To je mogoče, pa ni nevarno,« je dejal. »Kiowe bi koj planili nad nje.«

»Toda tekla bi kri in tega nočemo.«

»Ja, veste, sir, tu na divjem zapadu nekaj kapljic krvi ne pomeni mnogo. Pa ne bojte se! Tudi Apači nočejo brez potrebe prelivati svoje krvi in zato nas ne bodo napadli, dokler bedimo. Saj dobro vejo, da bi se branili. In če nas je tudi samo dvajset, bi vešdar marsikateri izmed njih padel, preden bi nas premagali. Ne, Apači bodo prav tako štedili s krvjo kakor mi. In počakali bodo, da ležemo spat in da nas lahko iznenadijo.«

»In ko bomo spali, nas bodo izlahka pobili —!«

»Ne bodo nas!«

»Kako da ne?«

»Ker nas ne bodo našli.«

»Ne bodo našli —?«

»Seveda ne. Ko bo ogenj dogorel, bomo na videz legli spat, v resnici pa se bomo umaknili na polotok v varstvo Kiow.«

»In kaj naj počenjamo do večera?«

»Ves dan lahko merite. Le da se morate na večer vrniti sem v naš tabor ob polotoku.«

»Torej pa ne bomo več časa izgubljali. Pojdimo, meššurs, da še nekaj dela opravimo!«

Šli smo na delo.

Tovariši so kazali obraze, na katerih je bilo videti, da jim pač ni čisto nič za merjenje. Najrajši bi jo bili menda odkurili. Pa merjenja bi ne bili skončal in po pogodbi bi ne dobili nobene plače. Te pa vendar niso hoteli izgubiti. In če bi tudi ušli, — saj bi jih Apači koj dohiteli in polovili. Uvideli so, da je najbolje in najvarneje, če ostanejo, in ugriznili so v kisló jabolko.

Tudi meni ni bilo čisto vseeno. Priznati moram odkrito, da sem bil razburjen. Nekako tako mi je bilo, kakor vojaku zadnjo uro pred odločilnim napadom, ko grmijo krog njega topovi. Toda ni me bilo strah oni dan, ko sem streljal na silnega bizona in z nožem napadel grislyja. Le nemiren sem bil, topot je bilo v nevarnosti človeško življenje. Moje življenje ni prišlo toliko v poštev, za sebe se nisem toliko bal. Vedel sem, da se bom znal braniti. V nevarnosti je bilo življenje Inču čune in Winnetoua —.

Tisti dan sem mnogo mnogo mislil na Winnetoua. Osvojil si je moje srce, vzljubil sem ga. Vkljub temu, da sem ga videl le čisto kratko in vkljub temu, da naju je ločilo smrtno sovraštvo Apačev do belih, ki so jim prišli »zemljo krast«. Bilo je skorajda čisto izključeno, da bi se vobče mogli kedaj razviti med nama ožji prijateljski odnošaji.

Moj duševni položaj je bil gotovo čisto svojevrsten in izreden. In čudno, zvedel sem pozneje od Winnetoua, da je tudi on tistikrat prav tako zelo mislil na mene kakor jaz na njega.

Nemiren sem torej bil tisti dan in niti naporno, napeto delo me ni moglo pomiriti. Pa poznal sem samega sebe, vedel sem, da bo moj nemir takoj izginil, čim bo prišel trenutek odločitve. Tako mora biti pri

zdravem človeku, ki ima nepokvarjene živce. In ker se odločilnemu trenutku nisem mogel izogniti, sem si želel, da bi le že tudi kmalu prišel in da bi bil konec mojega nemira.

In moja želja bi se naj kmalu izpolnila.

Opoldne se je vrnil Sam Hawkens. Mali možek je bil očividno zelo utrujen, pa njegovi živi očesci sta izredno živahno in veselo pogledovali iz njegovega gosto zaraščenege obraza.

»Je šlo vse po sreči?« sem ga vprašal. »Videti vam je, da je vse dobro, ljubi, stari Sam!«

»Tako —?« se je smejal. »Kje pa je zapisano? Na mojem obrazu ali v vaši domišljiji?«

»V domišljiji? Pshaw —! Kdor vidi vaše oči, ne more dvomiti o vaših uspehih!«

»Tako —? Torej oči me izdajajo? Dobro da vem! Si bom za drugi pot zapomnil!

Pa prav ste povedali! Vse je šlo po sreči. Uspelo mi je, mnogo bolje uspelo, nego sem pričakoval.«

»Torej ste videli oglednike?«

»Oglednike —? Videl če sem jih —? Mnogo več! Še mnogo več! Videl sem ne samo oglednike, ampak celo krdelo Apačev. In ne samo videl, tudi slišal sem jih!«

»Slišal? Torej ste govorili z njimi?«

»Kaj še! Zalezoval sem jih. Prisluškoval sem.«

»Prisluškoval —? Ah —! Torej pa brž povejte, kaj ste čuli!«

»Tukaj ne. Poberite orodje pa pojdite v tabor! Pridem za vami. Moram še prej h Kiowam, da jim povem, kaj sem zvedel in videl in kaj morajo storiti.«

Šel je k potoku, ga preskočil in izginil v gozdu onkraj jezera.

Mi pa smo pobrali naše orodje in se vrnili v tabor.

Nismo dolgo čakali na Sama. Prišel je, ne da bi bili le samo opazili ali slišali, kedaj in odkod. Iz-

nenada je stal med nami in dejal s prešerno razposajenostjo:

»Tule me imate, mylords! Ali nimate ne oči ne ušes? Vas bi ja slon lahko iznenadil, ki ga je na četrto ure daleč slišati!«

»Vsekakor vi niste stopali kakor slon.«

»Morebiti da ne. Sem vam le hotel pokazati, kako lahko človek prispe do vas, pa ga niti ne opazite. Čisto mirno in tiho ste sedeli, niti govorili niste, in vendar me niste slišali. In prav tako je bilo sinoči, ko sem Apače zalezoval.«

»Pripovedujte vendar, pripovedujte!«

»Well! Bodete čuli. Pa prej moram sestiti. Sem namreč zelo utrujen. Moje noge so vajene na konja in ne znajo več peš hoditi. Je tudi lepše, če človek služi pri dragoncih ko pa pri pešcih, če se ne motim.«

Prisedel je k meni, nam po vrsti pomežiknil pa dejal kimajoč:

»Torej nocoj se začne ples!«

»Nocoj že —?« sem vzkliknil pol iznenaden pol vesel. Saj sem si želel, da bi odločitev kmalu prišla.

»To je dobro! To je zelo dobro!«

»Hm —! Menda kar ne morete dočakati, se zdi, da bi že prav kmalu prišli ljubim Apačem v pest —. Pa prav ste dejali, dobro je, da se že nocoj začne! Nam ni treba več čakati. Ni prijetna reč, čakati na nekaj, kar se lahko končno čisto drugače izteče, nego si človek misli.«

»Nego si človek misli —? Ali se nam je morebiti treba bati iznenadenj?«

»Prav nič! Ravno nasprotno! Čisto prepričan sem, da bo vse šlo, kakor sem preračunal. Toda izkušen človek ve, da lahko tudi iz najboljšega otroka zraste velik lopov. In prav tako je tudi s takimi dogodki. En sam nepredviden dogodek lahko prevrže vse naše načrte in najlepše račune nam lahko prekriža neumen slučaj.«

»Pa tega se nam vendar ni treba bati —?«

»Ne. Po vsem, kar sem slišal, bo uspeh sijajen.«

»Kaj pa ste slišali? Pripovedujte vendar, pripovedujte!«

»Le počasi, mladi sir, le lepo počasi! In vse po vrsti! Kaj vse sem čul, tega vam sedaj ne morem povedati, ker morate vendar prej vedeti, kaj vse se je zgodilo.

Odšel sem torej v dežju. Ni mi namreč bilo treba čakati, da bi dež prenehal, ker ne more prenočiti tele moje suknje, niti najgostejši dež je ne more, hihihihih! In peš sem korakal blizu do kraja, kjer smo merili, ko sta prišla Apača na obisk. Tam pa sem se moral skriti. Trije rdečkarji so vohali tam okoli. Ogledniki Apačev so, sem si koj mislil, in dalje ne grejo, ker jim ni bilo naročeno.

In tako je tudi bilo. Preiskovali so prostor, moje sledi pa niso našli. Sedli so pod drevje, ker je bilo zunaj na preriji premokro. In tam so čakali dobri dve uri. In tudi jaz sem sedel med drevje in čakal dobri dve uri. Sem le hotel videti, kaj se bo zgodilo.

In prišla je četa Indijancev na konjih, bojne barve so imeli na obrazih. Koj sem jih spoznal. Inču čuna je bil in pa Winnetou in njuni Apači na pohodu nad nas.«

»Koliko jih je bilo?«

»Prav toliko, kakor sem si mislil in že tudi povedal, če se še spominjate. Približno petdeset sem jih naštel.

Ogledniki so stopili izza drevja in poročali poglavarju. Poslal jih je naprej in počasi jezdil s svojo četo za njimi. Si lahko mislite, gospodje, da jo je Sam tudi ubral za njimi.

Dež je osvežil travo, zravnila se je, sledov torej ni bilo več videti. Pa saj so videli vaše kole, ki jih pri merjenju zabijate v zemljo. Za tistimi koli so šli. Ko bi bile vse sledi tako lepe in razločne, hm —! Pa vkljub temu Apači niso pozabili na previdnost. Saj so utegnili za vsakim gozdnim ovinkom zadeti na

vas, za vsakim grmom. Vkljub jasni sledi so le čisto počasi napredovali. In res pravi mojstri so v za-
lezovanju! Kar vesel sem jih bil! Da, Inču čuna je
mojster v takih spretnostih in Winnetou ni zaman
njegov sin! Vsaka najmanjša kretnja teh dveh rdeč-
karjev je bila natančno preiščena, besedice nista
govorila, le z znamenji sta se sporazumevala.

Dve milj daleč komaj smo prilezli drug za dru-
gim, ko se je storila noč. Apači so razjahali in iz-
ginili v gozdu. Tam so prenočili.«

»In vi ste seveda šli in prisluškovali?« sem
vprašal.

»Seveda! Kot previdni možje si niso zakurili
ognja in ker je Sam Hawkens prav tako premeten,
si je dejal, da ga v temi ne bodo izlahka opazili. Od-
pravil se je za njimi v gozd, legel na tla in se po
lastnem trebuhu plazil do njih, prav trdo do Inču
čune in Winnetoua. In tam sem vse čul.«

»Ali ste ju razumeli?«

»Neumno vprašanje! Kako bi ju ne razumel? Saj
sem ležal trdo za njunima hrbtoma!«

»Ne mislim tega, Sam! Mislim, ali ste razumeli
jezik, katerega sta govorila. Najbrž sta govorila
angleško-indijansko mešanico, ki je tod v navadi.«

»Nič najbrž, ampak čisto gotovo sta govorila,
pa ne tiste mešanice, ampak narečje Mescalero. In
tistega precej dobro razumem. Seveda se nista za-
bavala v dolgih, gostobesednih govorih, le tuptam
sta zinila kako besedo, kratko, pa pomenljivo, kakor
pač govorijo redkobesedni Indijanci. Toda zvedel
sem dovolj, da vem, pri čem da sem.«

Pomenljivo je Sam umolknil.

»Nikar nas ne mučite, ljubi Sam! Ven z besedo!
Da bomo tudi mi vedeli, pri čem da smo!«

»Torej pa se pripravite na bridko resnico! Res
so namenjeni nad nas! Žive nas hočejo dobiti!«

»Torej nas ne bodo ubili?«

»O da, nekoliko ubiti nas mislijo, pa še ne koj. Žive in zdrave nas mislijo spraviti domov v svoje vasi ob Rio Pecosu. In tam nas bodo privezali na kole in žive spekli. Da, tudi spekli, kakor pečejo ljudje na vzhodu karpe, ki jih ulovijo na trnek, odnesejo domov, položijo v vodo in jih pitajo, da jih nato skuhamo ali pa spečejo z raznimi dišavami vred. Sem le radoveden, kako bo meso starega Sama, posebej še, če ga bodo celega djali v ponvo ter spekli v tejle usnjati suknji, hihihihihih!»

Tiho se je režal pred sebe pa nadaljeval:

»In prav posebno so vzeli na muho mr. Rattlerja, ki tamle ves zamaknjen sedi in me blaženo gleda, kot da nebesa že kar čakajo nanj z vsemi svojimi dobrotami. Da, mr. Rattler, skuhami ste si juho, ki bi je jaz ne hotel pojesti! Na kol vas bodo nabodli, zastrupili, zaklali, zadavili, ustrelili, kosti vam bodo polomili in obesili vas bodo, vse lepo počasi in eno za drugim in od vsakega le čisto malo hkrati, da boste vkljub vsemu mučenju še prav dolgo živeli in da boste vse te muke tudi s pravim užitkom preizkusili. In če vkljub vsem tem mukam še ne boste mrtvi, vas bodo živega pokopali s Kleki petro, ki ste ga ustrelili.«

»Za božjo voljo —! Tako so pravili —?« je hlastlel Rattler smrtnobled od groze.

»Seveda so tako pravili! Ste si tako kazni tudi zaslužili! Vam ne morem pomagati! Želim le, da ne boste nobenega takega zločina več zagrešili, če preživite vse muke, ki vam jih pripravljajo. Upam, da se boste v prihodnje poboljšali!

Truplo Kleki petre sta poglavarja izročila medicinarju, da ga spravi domov. Povedati vam namreč moram, da znajo južni rdeči rodovi trupla svojih rajnih zelo dobro konzervirati, dolgo let se ohranijo nestrohnjena. Sam sem videl mumije indijanskih otrok, trupla so bila po sto letih še tako sveža, kot da so bila še včeraj živa. Če nas vse polovijo, nam

bodo, upam, privoščili izredni užitek, da vidimo, kako bodo mr. Rattlerja pri živem telesu spreminjali v mumijo, hihihihihih!»

»Ne bom čakal na nje!« je tarnal Rattler. »Ušel jim bom! Mene ne dobijo živega v pest!«

Skočil je na noge. Pa Sam ga je potegnil nazaj v travo in svareče dejal:

»Niti za korak se ne smete geniti od tod, če vam je življenje ljubo, mr. Rattler! Povem vam, Apači so najbrž že vso okolico našega tabora zasedli! Naravnost v naročje jim padete!«

»Ali res mislite, Sam, da so že tu?« sem ga vprašal.

»Da! Ni samo prazna grožnja, kar sem dejal. Stari Sam se ne zmoti v takih rečeh! Tudi druga moja domnevanja so bila čisto pravilna in so se uresničila. Apači so se res že tudi odpravili na bojni pohod nad Kiowe, cela vojska jih je, prav kakor sem včeraj dejal. In tistim četam se bodeta Inču čuna in Winnetou pridružila, koj ko opravita z nami. Zato sta se tudi tako kmalu vrnila. Ni jima bila treba jezdit do doma, srečala sta potoma čete, ki grejo nad Kiowe. Oddala sta Kleki petrovo truplo medicinu, si izbrala petdeset dobrih jezdecev pa se koj vrnila. Le tako je mogoče, da sem že včeraj naletel na nju.«

»In kje so čete, ki grejo nad Kiowe?«

»Ne vem. O tem nista govorila. Nam je lahko tudi čisto vseeno, kje se nahajajo, če se ne motim.«

Toda topot se je mali Sam vendarle zmotil. Za nas ni bilo čisto vseeno, kje so se nahajala glavna krdela Apačev. In ta njegova zmota je bila za nas usodna. Vse drugače bi se bili dogodki razvili, da se je Sam pobrigal tudi za te čete.

Pripovedoval je dalje:

»Ko sem vse zvedel, kar sem hotel vedeti, bi se bil lahko vrnil k vam. Toda ponoči je težko zabrisati sledove, našli bi jih bili davi in seveda zvedeli, da

sem prisluškoval. Zato sem rajši vso noč tičal v gozdu ter počakal, da so odšli. Sledil sem jim do približno kakih šest milj odtod. Tam sem jih obšel in neopaženo prišel k vam.

Well! In tule sem in vse sem vam povedal, kar ste hoteli zvedeti!»

»Torej se jim niste pokazali?«

»Ne.«

»In ste tudi skrbeli, da vaše sledi davi niso našli?«

»Da.«

»Pa ste včeraj pravili, da se jim bodete pokazali in —!«

»Vem vem! Bi bil to tudi storil, pa ni bilo treba, kajti —.

Stoj —! Ali ste čuli?«

Trikraten klic orla je zadonel nekje v zraku in prekinil njegovo pripovedovanje.

»To so izvidniki Kiow! Po drevju so skriti, tamle gori na hribu. Naročil sem jim, naj mi dajo to znamenje, ko bodo zagledali apaške oglednike zunaj na savani.

Pojdite z menoj, sir! Bova poskusila, ali imate dobre oči.«

Seveda sem bil koj pri volji. Vstal sem in prijel za puško.

Pa Sam je odkimal.

»Ne! Pustite puško! Pravi westman se sicer naj nikdar ne loči od svoje puške, toda vsako pravilo ima tudi svoje izjeme. In tudi za topot velja izjema. Delala se bova, kot da niti od daleč ne slutiva nevarnosti. Nabirala bova suho vejevje za ogenj, ki ga moramo itak po našem načrtu zakuriti. Apači bodo iz tega seveda koj sklepali, da nameravamo taboriti, in še bolj bodo prepričani, da ne mislimo na nobeno nevarnost. Ampak previdni morate biti. Z nobeno kretnjo se ne smete izdati!«

Odšla sva ven na savano, postopala med drevjem in grmovjem, nabirala suho vejevje, pa se vmes skrivaj ogledovala za Apači. Če so že res prišli, so gotovo tičali kje za grmovjem, ki je raztreseno rastlo zunaj po savani. Predaleč se kajpada nisva oddaljila od tabora. Bi jih bila prepodila.

»Ali vidite katerega?« me je vprašal Sam.

»Ne.«

»Jaz tudi ne.«

Zaman sva napenjala oči.

In vendar sem pozneje zvedel od Winnetoua, da je komaj petdeset korakov od naju oddaljen ležal za grmom in naju opazoval. Ni še dovolj, da ima človek dobre oči, tudi vaje in izkušnje je treba. In te mi je tistikrat še manjkalo. Danes bi koj opazil, če bi se kdo skrival za grmom blizu mene, če že ne iz drugih znamenj, pa vsaj po mušicah, ki v gostem roju plešejo nad grmom, v katerem tiči živo bitje.

Najin izlet je bil torej brezuspešen, vrnila sva se v tabor. Tudi drugi so šli nabirat drva in nabrali smo mnogo več kuriva, nego smo ga za tisto noč potrebovali.

»Prav tako!« je dejal Sam. »Tudi Apačem moramo pustiti lep kup suhih drv. Kajti ko se bodo priplazili in nas ne bodo našli, si morajo brž zakuriti ogenj. Tako je v mojem načrtu.«

Stemnilo se je. Sam je veljal za najizkušenejšega, njega smo poslali oglednikom naproti. Skril se je čisto spredaj, tam, kjer se je ob savani začel ozki travnati pas, ki je peljal na polotok in na čigar koncu je ležal naš tabor. In tam je čakal. Saj so nas gotovo prišli opazovat, preden so nas mislili napasti.

Mi pa smo zanetili velik ogenj, ki je svetil daleč ven v savano. So si pač Apači lahko mislili, da smo čisto neizkušeni in neprevidni ljudje —. Tak velik taborski ogenj je moral sovražnika že od daleč privabiti.

Povečerjali smo pa polegli po trati in se delali, kot da vobče na nikako nevarnost ne mislimo. Puške smo zložili precej daleč v stran od ognja na poti k polotoku, da bi jih laže našli, ko se bo treba umakniti. Dohod na polotok smo zaprli z našimi konji, tako je Sam naročil.

III.

Kako sem Winnetoua osvobodil.

Tri ure so minile, odkar se je naredila noč. Neslišno kakor senca se je priplazil Sam in šepetaje poročal:

»Ogledniki prihajajo! Dva sta, eden na tej, drugi na drugi strani savane. Čul sem ju in tudi videl.«

Prihajala sta torej po lesovju na obeh straneh travnatega pasu, ki je vezal polotok z odprto savano, ter iskala kritje za drevjem in grmovjem. Napad se nam je torej bližal —.

Sam je prisedel k nam in načel glasen pogovor. Pripovedoval je o vseh mogočih rečeh, kakor so mu slučajno prišle na misel. Odgovarjal sem mu in razvil se je živahen pogovor, ki bi naj oglednike prepričal, da ničesar ne vemo o njih. Vedeli smo, da so blizu in da nas ostro opazujejo, nobeden izmed nas pa si ni upal le samo sumljivo pogledati po grmovju, da bi se ne izdal.

Toda vedeti smo tudi morali, in čisto natančno vedeti, kedaj bodo odšli. Kajti skoraj gotovo je bilo, da se bo koj nato vsa napadalna četa Apačev priplazila in planila na nas, koj ko bomo legli spat. In vendar smo se morali še prej umakniti na polotok in Kiowe so ga morali zasesti. Videli pa oglednikov nismo in slišali tudi ne. Najbolje je bilo, da smo jih pregnali.

Vstala sva torej s Samom in se delala, kot da greva spet nabirat suho vejevje, stopila po savani in med grmovje, eden na eni, drugi na drugi strani.

Pa namenoma počasi, da sva dala oglednikom čas za umik.

Nekaj časa sva stikala med grmovjem pa se vrnila. Potoma je Sam djal dlan k ustom ter trikrat globoko in votlo zakvakal. Tako žabje kvakanje v bližini velike vode ni moglo zbuditi suma pri Apačih. Kiowam pa je bilo dogovorjeno znamenje, naj pridejo. Vrnil sem se v tabor, Sam pa se je splazil ven na savano, da počaka na prihod sovražnika.

Nista še minili dve minuti in Kiowe so prišli, nelišno, tesno drug za drugim, dolga vrsta dve sto bojevnikov. Niso čakali v gozdu na višinah, priplazili so se do potoka, še preden so dobili znamenje, da bi bili koj pri roki, ko bi bilo treba zasesti polotok. Kakor kače so lezli v temi mimo nas, trdo ob tleh, naglo in gibčno, v treh minutah je zadnji Kiowa izginil v temi polotoka.

Počakali smo na Sama.

Ni bilo dolgo pa je prilezel in nam šepnil:

»Prihajajo! Čul sem jih. Ob obeh straneh savane. Ne nalagajte več drv na ogenj! Dovolj je, če ostane žerjavica, da si Apači lahko zakurijo, ko se mi umaknemo.«

Plamen je ugašal. Naložili smo drva krog ognja na kup, tako, da svit ni padal po savani in ni mogel izdati našega umika. In nato smo vsi več ali manj igrali komedijo. Vedeli smo, da je petdeset Apačev čisto blizu nas, pa vendar nismo smeli pokazati, da vemo. Vsaka kretnja, vsak pogled bi nas bil izdal.

Računali smo, da nas bodo napadli, ko bomo legli spet. Kaj pa če bi ne počakali, če bi nas napadli prej? Dve sto Kiow je sicer prežalo v zasedi na polotoku, trdo za nami, branili bi nas, v premoči so bili, toda boj bi bil neizogiben, kri bi tekla in tudi marsikateri od nas bi utegnil pasti.

Odločilni trenutek je končno napočil, odločil bi naj o našem življenju —. In kakor sem pričakoval,

tako se je zgodilo. Miren sem bil, tako miren, kot da mislim igrati šah ali pa domino.

Zanimivo je bilo, kako so se obnašali tovariši.

Rattler je ležal stegnjen na tleh, zagrebel je obraz v travo in se delal, kot da spi. Z ledenimi prsti ga je davil smrtni strah. Njegovi »slavni westmani« so blede in prepadli strmeli drug v drugega. Le sunkoma in po sili je kateri včasi zinil kako besedo, ni jim bilo za pogovor. Will Parker in Dick Stone sta se ravnodušno in hladnokrvno menila, kot da na vsem svetu ni nobenega Apača. Sam Hawkens je ubijal šalo za šalo, jaz pa sem se mu na vse grlo smejal.

Pol ure napetega pričakovanja je minilo, pa še nas niso napadli. Očividno so čakali, da zaspimo. Popolnoma so nas hoteli iznenaditi.

Ogenj je dogorel. Tedaj mi je bilo čakanja dovolj. Ker sami niso začeli, smo morali odločitev mi izzvati.

Zazehal sem nekajkrat, se zaspano stegnil pa dejal:

»Truden sem, spat bi šel. Vi ne, Sam Hawkens?«

»Mi je čisto prav. Bom tudi legel spat. Nabedeli smo se. Ogenj ugaša. Lahko noč!«

»Lahko noč!« sta voščila tudi Stone in Parker.

Vstali smo in polegli v travo kar moč daleč od ognja, vendar ne toliko, da bi bilo Apačem sumljivo. Naše puške so ležale blizu nas.

Plamen je ugašal in nazadnje ugasnil. Le žerjavica je še tlela. Njen svit pa ni segel do nas, ker smo naložili kupe drv okrog ognjišča.

Do sem je šlo vse gladko in po načrtu. Treba je bilo le še, da se umaknemo s pozorišča, pa so lahko Apači prišli —.

Vzel sem puško ter se počasi in trdo ob tleh porival proti polotoku. Sam se je držal mene, drugi so lezli za nama. Da bi zadušil vsak sumljiv šum, sem zlezal h konjem, ki so stali po ožini polotoka, tam,

kjer je visel na celini, in jih prerival, da so nemirno prestopicali.

Srečno smo vsi prilezli h Kiowam, ki so že kakor krvi željni panterji prežali na trenutek napada.

Zbal sem se za Winnetoua in njegovega očeta. Branila se bodeta in Kiowe ju utegnijo pobiti —. Ugibal sem, kako bi zabranil, da ne prideta Kiowam v roke. In našel sem pametno misel.

Šepnil sem Samu:

»Sam, ako hočeva Inču čuno in Winnetoua rešiti, ne smeta priti Kiowam v pest. Razumete?«

»Da.«

»Torej ju prevzamemo mi, jaz Winnetoua, vi s Stonetom in Parkerjem pa Inču čuno!«

»Vi sami enega, mi pa trije enega —? Račun ni pravilen, če se ne motim!«

»Pravilen je! Z Winnetouom bom že sam opravil, vi pa morate biti trije, da se Inču čuna ne bo mogel braniti, sicer utegne biti nevarno za nas.«

»Well! Prav! Da pa nas kak Kiowa ne prehit, se postavimo čisto blizu spredaj. Pojdimo!«

Zlezli smo za nekaj korakov spet bliže k našemu taboru in napeto čakali na bojni krik Apačev.

Pri rdečkožcih je v navadi, da da poveljnik z glasnim krikom prvo znamenje za napad, drugi pa za njim zaženejo pravo peklenško vpitje in tulenje. Z vpitjem hočejo napadenega oplašiti in mu vzeti pogum. Bojni krik pri večini indijanskih plemen je zategel hiiiiiii v najvišji legi. Pri tem se z dlanjo naglo in kratko bijejo po ustih, kar daje bojnemu kriku še večjo izrazitost. Sliši se prav kakor gostolevka. Tudi pri Apačih je tak bojni krik v navadi.

Kiowe niso mogli dočakati napada. Silili so s polotoka proti taboru, vsak bi bil rad prvi, vse dalje so nas porivali. Utegnili smo priti Apačem preblizu, nevarno je bilo in res sem si že želel, da bi Apači kmalu planili.

In želja se mi je izpolnila.

Presunljiv, divji hiiiiiiii je presekal nočno tihoto, skozi mozeg in kosti mi je šel. In nato so napadalci zagnali tak grozen krik in vik, kot da je pekel izpustil tisoč vragov. Čuli smo topotanje številnih nog in nagle skoke, videli pa seve nismo nikogar.

Pa hipoma je bilo spet vse tiho. Niti list na drevesu se ni genil. Lahko bi bili slišali mravljo lezti po zemlji, kakor pravijo.

In v grobno tihoto je zadonel glas Inču čune:

»Ko!«

Beseda pomeni ogenj. Inču čuna je naročil svojim ljudem, naj zanetijo. Žerjavica je še tlela in suhih drv je bilo dovolj pripravljenih.

Brž so ubogali Apači in nametali suhega vejevja na žerjavico. Ogenj je zaplapolal in razsvetlil bližnjo okolico. Zagledali smo naše napadalce trdo pred seboj.

Inču čuna in Winnetou sta stala drug poleg drugega pri ognju, krog nju pa so se zbirali Apači in strmeli na prazni prostor.

Belokožcev ni bilo nikjer —.

»Uff —! Uff —! Uff —!«

Pa vkljub svoji mladosti je Winnetou že tistikrat pokazal svojo veliko previdnost in preudarnost, ki sem jo pozneje na njem tolikokrat občudoval. Dejal si je, da moramo biti še v bližini, saj so nas še malo prej videli pri ognjih njihovi ogledniki. Če pa smo bili blizu, smo jih tudi videli in še dobro videli, ker jih je plapolajoči ogenj jasno osvetljeval. Izpostavljeni so bili našim puškam —.

Svareče je vzkliknil:

»Tatiša! Tatiša!«

Beseda pomeni »Proč!« ali pa »Umaknite se!«. In že je tudi dvignil nogo k skoku.

Pa prehitel sem ga.

Planil sem, s štirimi, petimi naglimi skoki sem bil pri Apačih, sunil v stran tiste, ki so mi bili na poti, in prodril skozi njihov krog. Hawkens, Stone in

Parker so mi bili za petami. In v trenutku, ko je Winnetou zaklical svoj »Tatiša!« in se obrnil, da odskoči, sem že tudi stal pred njim.

Za hip sva si gledala oko v oko. Strelovito mu je šinila roka za pas po nož, pa že ga je zadela moja pest na sence.

Omahnil je in se zgrudil. Sam, Will in Dick so se lotili njegovega očeta.

Apači so zatulili v besni jezi. Pa njihovo tuljenje je utonilo v groznem rjoventju Kiow, ki so prav tedaj planili iz zasede.

Srdit boj se je začel.

Dve sto Kiow proti petdesetim Apačem, štiri proti enemu —! Toda pogumni Winnetuovi bojevnikji so se junaško branili.

Stal sem sredi tuleče gneče rdečih, ki so se divje spoprijeli. Apači so se seveda zaagnali v mene, ker so videli, da sem Winnetoua pobil na tla. Sredi med njimi sem tičal, kakor vrtavka sem se sukal, da se jih otresem. Branil sem se le s pestmi, ker nobenega nisem hotel raniti, še manj pa ubiti. Kakih pet sem moral treščiti na tla, da so me pustili.

Medtem so tudi Kiowe že opravili. Apači so bili premagani. Le pet minut je trajal boj. Pa zdelo se mi je, da je trajal pol večnosti.

Inču čuna je ležal zvezan na tleh, poleg njega pa Winnetou nezavesten. Tudi njega so zvezali. Noben Apač ni ušel. Pač le zato, ker tem junakom ni niti na misel prišlo, da bi zapustili svojega poglavarja in njegovega sina, ki sta prva padla. Mnogo Apačev je bilo ranjenih, tudi nekateri Kiowe. Kiowe so imeli tri mrtve, Apači pa pet. Teža seveda nismo nameravali, pa Apači so se srdito in divje branili in Kiowe so radi teža krepkeje udarili, nego smo si mi želeli.

Vsi Apači so bili zvezani. Zmaga je bila torej popolna. Toda kaj posebnega si pač Kiowe niso smeli domišljevati. Saj so bili štirje proti enemu in povrh smo se še tudi mi beli udeležili napada. Treba je le

bilo, da so trije Kiowe prejeli enega Apača, četrti ali peti pa da ga je zvezal.

Mrtve so Kiowe znosili v stran ter poskrbeli za svoje ranjence. Mi beli pa smo preiskali ranjene Apače in jih obvezali. Seveda nam niso bili za to prav nič hvaležni, temno so nas gledali, nekateri so se pomoči celò branili. Preponosni so bili, da bi prejeli dobrote od sovražnika, rajši so umirali na ranah. Pa ni bilo tako hudo, njihove rane so bile le lahke.

Ko smo to delo dokončali, smo se posvetovali, kaj naj storimo z ujetniki čez noč. Predlagal sem, da jim položaj kar mogoče olajšamo. Pa Tangua me je nahrul:

»Tale psi niso vaši, ampak naši! Le jaz sam bom odločil, kaj se bo z njimi zgodilo.«

»No — in kaj se bo zgodilo?« sem vprašal.

»Vzeli bi jih s seboj v naše vasi, pa ker moramo napasti njihova gnezda in ker je še daleč do njihovih bivališč, jih ne bomo vlačili s seboj. Umrli bodo kar tukaj na kolu.«

»Vsi?«

»Vsi!«

»Tega ne verjamem.«

»Zakaj ne?«

»Ker si se prejle zmotil.«

»Kedaj?«

»Ko si dejal, da so Apači vaši.«

»Nisem se zmotil. Tako je!«

»Ne! Po zakonih zapada je ujetnik last tistega, ki ga je ujel. Vzemite si Apače, ki ste jih vi premagali, ne bom vam jih branil. Tisti, ki smo jih mi napadli in premagali, tisti so pa naši.«

»Uff —! Uff —! Kako pametno govoriš! Torej hočeš pač menda Inču čuno in Winnetoua?«

»Seveda.«

»In če ti jih ne prepustim —?«

»Prepustil mi jih boš!«

Sovražno, oholo je govoril, mirno, pa odločno sem mu odgovarjal. Po mojih zadnjih besedah pa je izdrl nož, ga sunil do ročaja v zemljo, me ošinil z grozečim pogledom in dejal:

»Le enega samega Apača se mi dotakni, pa te bo prebodel moj nož kakor tole zemljo tukaj! Govoril sem. Howgh!«

Tangua je mislil svoje besede resno, zelo resno. Vkljub temu bi mu bil odgovoril in mu pokazal, da se od njega ne dam ugnati, pa Sam mi je svareče pomignil, naj mirujem. In res je bilo pametneje, če sem molčal. Ni bilo varno, ga izzivati.

Obrnil sem Tangui hrbet in nisem zinil besedice.

Apači so ležali krog ognja in najenostavneje bi bilo, če bi jih bili tudi pri ognju pustili. Brez težav bi jih bili lahko vso noč stražili. Toda Tangua je hotel pokazati, da so ujetniki res njegova last. Zato je zapovedal švojim ljudem, naj jih privežejo k drevesom.

Lahko si mislite, da Kiowe niso nežno postopali z ujetniki. Sirovo so jih suvali in trdo so jih zvezali, da so vrvi rezale v meso. Toda Apači so bili vzgojeni in utrjeni v prenašanju bolečin, nobeden ni niti trenil, molče so trpeli. Neusmiljeno so zvezali tudi Inču čuno in Winnetoua, roke in nože so jima zatekle in žile so se napele, da sem mislil, vsak hip bo kri šinila iz njih.

Noben ujetnik ni mogel uiti. Pa vkljub temu je Tangua postavil straže krog tabora.

Posedli smo krog našega ognja na koncu travnatega pasu, ki je peljal k polotoku. Razvrstili smo se nalašč tako na široko, da za naše »osvoboditelje« ni bilo več prostora. Ni nam bilo za nje, že radi tega ne, ker bi nam bili napoti, ko bi bilo treba osvoboditi Inču čuno in Winnetoua.

Na srečo pa se tudi Kiowam prav nič ni zahotelo po naši družbi. Že koj ko so prišli, niso ka-

zali prevelike naklonjenosti in prijaznosti, moj prepis s Tanguo pa njihovega mišljenja tudi ni omilil.

Zakurili so si ogenj zunaj na savani, precej daleč od nas. In tam so se utaborili in se pogovarjali, pa ne v običajnem indijansko-angleškem narečju zapada, ampak v svojem jeziku. Niso hoteli, da bi jih razumeli —. Tudi to je bilo slabo znamenje za nas.

Grisly Skalnega gorovja.

Nismo si torej bili kaj posebej na roko in ker je bilo nas belih mnogo manj ko njih, ni bil naš položaj nič kaj rožnat. Bili smo si nekako kakor pes in mačka, ki živita na istem dvorišču. Hladno in prezirljivo so nas gledali, videti jim je bilo, da se smatrajo za gospodarje tabora in lahko smo bili zadovoljni, če se nam je posrečilo, da smo se koncev vseh koncev brez večjih sporov razšli.

Kakor sem že povedal, sva s Samom sklenila, da bova vsaj Winnetoua in njegovega očeta osvobodila. In prišel je čas, da je bilo treba na to misliti.

Nemudoma se je moralo zgoditi, gotovo še tisto noč. Kajti kdo ve, ali se nama je pozneje kedaj še nudila prilika.

Neugodno je bilo za najin načrt, da zanj od vse naše bele družbe nihče drug ni smel zvedeti, ko Samova tovariša Stone in Parker. Ta dva sta bila zanesljiva in na najini strani, drugi naši beli tovariši bi nama bili ugovarjali, morebiti še celo izvršitev načrta onemogočili in ga Kiowam izdali. Vsi pa so taborili ob našem ognju. Upal sem, da bodo vsaj kmalu zaspali.

Tudi mi smo si morali privoščiti vsaj nekaj ur počitka. Če se nam je rešitev Winnetoua in njegovega očeta posrečila, ni bilo misliti več na počitek. Sam je torej predlagal, da bi tudi mi šli spat. In to smo tudi storili. Zaspal sem, četudi sem bil zelo vznemirjen in naravnost razburjen.

Sam me je zbudil. Tistikrat še nisem znal po zvezdah računati časa, pa mislim, da je bilo krog polnoči. Naši ljudje so spali in ogenj je ugasnil. Kiowe so imeli en sam ogenj, vse druge so pogasili. Parker in Stone sta tudi bedela.

Lotili smo se seve takoj našega načrta. Šepetaje smo govorili. Sam je imel glavno besedo.

»Najprvo in predvsem je treba določiti, kdo bo šel,« je pravil. »Vsi ne moremo in ne smemo oditi. Sumljivo bi bilo.«

»Jaz pojdem vsekakor!« sem dejal zelo odločno.

»Oho, le ne tako naglo, dobri sir!« je ugovarjal Sam. »Naše podjetje je smrtno nevarno!«

»Vem.«

»In vkljub temu hočete tvegati življenje?«

»Da.«

»Well! Ste pač dober človek, če se ne motim. Pa za naše podjetje je treba še nečesa drugega ko samo poguma in tveganostil!«

»Kaj mislite?«

»Uspelo nam bo le, če bo tisti tudi res zmožen, ki se bo posla lotil in šel Apača reševat.«

»Čisto pravilno!«

»Me veseli, da vsaj to priznavate, sir! In zato mislim, da boste uvidevni in da se ne boste vsiljevali —.«

»Mi na misel ne prihaja!«

»Zato pa bodite pametni, sir, in pustite nevarni posel drugim!«

»Komu?«

»Midva s Stonetom pojdeva.«

»Ne!«

»Novinec ste še! In k ujetnikom se je treba neslišno priplaziti. In o zalezovanju vi še ne razumete prav ničesar! Če vas straža opazi, smo vsi izgubljeni!«

»Mogoče da res ne razumem ničesar o zalezovanju. Pa dokazal vam bom nocoj, da uspe človeku tudi to, česar ne razume. Prvi pogoj za sposobnost je veselje do stvari.«

»In pa spretnost, sir, spretnost! In te ravno nimate! Spretnost mora biti prirojena, pa tudi priučena. Vaje vam manjka, sir, vaje! In brez nje ne bo šlo!«

»Poskusiti je treba.«

»Poskusili bi radi?«

»Da.«

»Kako?«

»Ali veste, če Tangua spi?«

»Ne.«

»In vendar je za nas važno, da vemo, ali spi. Ali ne, Sam?«

»Da, seveda je važno. Splazil se bom k njemu pa pogledal.«

»Ne, jaz pojdem.«

»Vi —? Zakaj pa vi?«

»Da poskusim, ali se znam neslišno priplaziti.«

»Ah, tako —! In če vas opazijo?«

»Nič ne škodi. Bom že našel izgovor.«

»Kak izgovor? Pameten mora biti!«

»Dejal bom na primer, da sem hotel pogledati, ali vršijo vse straže svojo dolžnost.«

»Well! Tako bi se dalo narediti. Toda čemu nam bo ta poskus?«

»Da si pridobim vaše zaupanje. Ako preizkušnjo dobro prestopim, mi, mislim, ne bodete več branili in me bodete vzeli s seboj k Winnetouu.«

»Hm —! O tem bi morali še posebej govoriti.«

»Kakor hočete! Torej — ali smem sedajle k Tangui?«

»Da! Toda pazite! Ako vas najdejo, bi se jim zbudil sum, če že ne takoj, pa vsaj pozneje, ko bo Winnetou izginil. Koj bi si mislili, da ste ga vi osvobodili.«

»In bi se menda tudi preveč ne zmotili.«

»Skrbno iščite kritje za vsakim grmom in za vsakim drevesom! In glejte, da se bodete skrbno izogibali vsem mestom, ki jih obseva ogenj! Ostanite v temi!«

»Bom ostal v temi, Sam!«

»Upam. Najmanj trideset Kiow še bedi, če se ne motim. In straže seve še povrh. Če vam uspe, da vas ne zalotijo, vas bom pohvalil in si mislil, da bodete morebiti kedaj, recimo v desetih letih, dober westman, čeprav ste danes vkljub mojim dobrim naukom še greenhorn, tako neizkušen in lepo zelen, da ga ni lahko takega najti v nobeni razstavi, hihihihihih!«

Dobro sem shranil nož in samokres za pas, da bi ju med potom ne izgubil, pa se splazil po vseh štirih v temo.

Danes, ko vse to pripovedujem, se šele prav zavedam, kako odgovornost sem si naložil in kako predrzen sem bil tistikrat in kako tvegano je bilo, kar sem nameraval.

Vobče namreč nisem mislil Tanguie zalezovati —.

Vzljubil sem Winnetoua in rad bi mu bil pokazal, kako drag mi je, najrajši s kakim dejanjem, pri

katerem bi življenje tvegaj. In prilika se mi je nudila, — življenje sem mu lahko rešil. Toda sam sem hotel to storiti, čisto sam!

Pa mi je Hawkens prišel s svojimi pomisleki vmes! S Stonetom je hotel opraviti delo, ki sem si ga sebi izbral! In če bi mi bil tudi popolnoma uspel poskus pri Tangui, bi se najbrž še vedno ne bil dal pregovoriti. Zato sem sklenil, da ga vobče nič več ne bom prosil in nadlegoval, ampak se enostavno na lastno pest in odgovornost splazil k Winnetouu in ga rešil.

Seveda pri tem nisem tvegaj samo lastnega življenja, ampak tudi življenje svojih tovarišev. Če so me Kiowe zalotili, je bilo po nas in noben izgovor nas ni mogel rešiti. Vsega tega sem se dobro zavedal. Pa mlad človek sem bil, podjeten, drzen. In mlad človek ne pozna pomislekov —.

O zalezovanju sem mnogo bral in tudi mnogo čul, posebno odkar sem živel na divjem zapadu. Sam Hawkens mi je mnogo pripovedoval o tej veliki umetnosti in me v njej tudi skrbno poučeval. Marsikaj sem se naučil od njega, vsako nalogo sem dobro rešil, ki mi jo je stavil, pa o pravi spretnosti, posebno o taki dovršenosti v zalezovanju, kakršno sem tisto noč potreboval, o tej pri meni ni bilo niti sledu. Pa to me ni prav nič motilo. Predrzen mlad človek sem bil, veroval sem v samega sebe in v svoje uspehe.

Splazil sem se torej v temo med grmovje. Pravzaprav bi se bil moral po predpisih zalezovanja plaziti tako, da bi se samo s prsti rok in nog dotikal tal. Tako plazenje je najbolj varno, ker pušča najmanj sledov in ker je res kar moč neslišno. Toda k temu je treba telesne moči in gibčnosti, spretnosti in vztrajnosti, ki si jo westman pridobi šele po letih, jaz pa je tistikrat nisem imel.

Porival sem se torej naprej po kolenih in laktih kakor četveronožec. Preden sem se premaknil, sem

previdno otipal tla pred seboj, ali ne leži kje suha veja, ki bi jo utegnil zlomiti, če bi se uprl na njo, ali pa ovenel list, ki bi zašuštel, če bi se ga dotaknil. V gostem grmovju sem veje spletel, da me niso ovirale in da sem se laže neslišno zmuznil skozi. Silno počasi sem napredoval, pa napredoval sem le.

Od našega tabora do Apačev je bilo približno petdeset korakov. Privezali so jih k drevju ob obeh straneh že večkrat omenjenega travnatega pasu. Winnetou in Inču čuna sta stala na levi strani, v smeri iz našega tabora računano, in na robu savane. Redko grmovje in drevje je stalo naokoli. Pred njima, kake štiri metre oddaljen, je sedel na straži Kiowa, z obrazom obrnjen k ujetnikoma. Posebej mu je bilo naročeno, da ju mora zelo strogo stražiti, in res ni obrnil očesa od njiju. Ta stražnik mi je seveda moje delo silno otežkočil, prav lahko se je celò zgodilo, da bi vobče ne mogel priti do ujetnikov, če je res strogo pazil. Pa bral sem nekje in tudi slišal, kako je treba pozornost takega čuvaja zamotiti vsaj za nekaj časa. Potreboval sem za to kamenčke, pa žal jih na savani ni bilo najti. Toda kmalu sem našel drugo sredstvo.

Pol pota sem približno prelezal. Potreboval sem za njega skoraj pol ure — pomislite, pol ure za petindvajset korakov! —, ko se je nekaj belega zableščalo v temi poleg mene.

Previdno sem zlezal bliže in našel v svoje veliko veselje meter široko globel, napolnjeno s peskom. Najbrž je pesek naplavila voda, ki je ob dežju prestopila strugo in jezero ter zalila okolico.

Ta pesek mi je pripravila moja sreča na pot. Potreboval sem ga, da z njim zamotim sovražnika, kako, to bom že povedal. Kamenčki bi mi bili ljubši, ker so varnejši in učinkovitejši, pa jih ni bilo v bližini in za silo je bil pesek tudi dober.

Brž sem si ga nadeval nekaj prgišč v žep in lezel dalje.

Spet je minilo pol ure in čepel sem za Winnetouom in njegovim očetom, pa še vedno kake štiri korake oddaljen od njiju. S hrbtom sta bila obrnjena k meni in drevesi, h katerima so ju privezali, sta bili nekaj manj ko za moža debeli. Na srečo je rastlo ob vznožju dreves nizko, pa gosto grmičevje, ki mi je nudilo dobro kritje. Sicer bi se vobče ne bil mogel priplaziti tako blizu. Omeniti še moram, da je stal nekoliko v stran za stražnikom bodičast grm. Njega sem koj sklenil uporabiti za svoje namene.

Najprvo sem se porinil trdo Winnetouu za hrbet, seve brezkončno počasi in previdno. Tam sem obležal in opazoval stražnika. Truden je bil in zaspan, se mi je zdelo. Imel je oči zaprte, le včasih jih je odprl, pa koj so mu spet zlezle vkup. To je bilo dobro za mene.

Preden sem začel, sem moral vedeti, kako je Winnetou zvezan.

Previdno sem segel krog debla in pretipal njegovo nogo. Čutil me je seveda in bal sem se, da se bo zgani, kar bi me bilo lahko izdalo. Pa niti mišica mu ni vztrepetala, imel je svoje telo v oblasti in previden je bil. Našel sem, da so mu zvezali noge ob gležnjih in mu jih povrh še privezali z jermenom k deblu. Na nogah sem moral torej dvojne vezi prerezati.

Nato sem pogledal ob njem kvišku. Ob svitu plamena sem videl, da so mu potegnili roke nazaj in krog debla ter mu jih povezali z jermenom. Tam je bilo treba torej samo ene vezi prerezati.

Tedaj sem se spomnil na nekaj, kar mi je utegnilo še usodno postati in me izdati.

Ko bom Winnetouu prerezal vezi, bo, tako sem sodil, koj skočil v temo in pobegnil. Sovražnik bo seveda beg opazil, Kiowe bodo planili na noge pa me bodo našli, ker se jim ne bom mogel dovolj naglo umakniti. In izgubljen bom in moji tovariši z menoj vred —.

Mislil sem sem in tja, kako bi si pomagal, pa nič pametnega mi ni prišlo na misel. Tvegati sem moral. Edino to sem lahko poskusil, da sem koj za Winnetouom skočil v goščavo ter z njim vred pobegnil.

Pa kako zelo sem se zmotil v njem! Nisem ga še tistikrat poznal.

Ko sva se pozneje pogovarjala o dogodkih tiste noči, mi je povedal, kaj si je tistikrat mislil.

Ko je čutil mojo tipajočo roko na nogi, je bil prepričan, da ga je prišel reševati eden njegovih ljudi. Vedel je sicer, da so vsi ujeti, ki sta jih z očetom vzela s seboj, pa mogoče je bilo vsekakor, si je mislil, da je prišel od glavne čete oglednik ali pa sel za njima z važno novico. Koj je vedel, da bo svoboden, in čakal je, da neznani rešitelj prereže jermene. Nikakor pa ne bi bil kar ušel, niti genil bi se ne bil. Počakal bi bil, da bi neznani rešitelj tudi očetu prerezal vezi, pa tudi rešitelju samemu je hotel dati priliko, da se pravočasno umakne Kiowam.

Lotil sem se torej dela. Preživljal sem nevarne trenutke, to si lahko mislite. Pa miren sem bil.

Najprvo sem prerezal Winnetouu vezi na nogah, seve leže na tleh. Na rokah mu jih zaenkrat nisem mogel prerezati, ker jih nisem dosegel. Pa sem se tudi bal, da bi Winnetoua ne ranil. Na vsak način sem moral vstati. In tedaj bi me bil sovražnik gotovo opazil —. Moral sem njegovo pozornost odvrniti od ujetnika. In za ta namen sem si med potom napolnil žepe s peskom.

Segel sem po pesek, ga zagrabil za peščico in ga vrgel mimo Winnetoua in stražnika na bodeči grm.

Zašuštelo je. Kiowa se je obrnil, opazoval nekaj časa grm, pa se kmalu pomiril.

Spet sem vrgel peska na grm.

Stražniku se je topot le zbudil sum. Utegnila je tičati v grmu strupena kača, morebiti tudi človek.

Vstal je, stopil h grmu in ga pozorno ogledoval. Kazal mi je hrbet. In na to sem čakal.

Naglo sem se zravnal in prerezal Winnetouu jermene na rokah. Oči so mi obvisle na krasnih Winnetouovih laseh, ki jih je nosil zvezane v čeladast šop in ki so mu še padali po ramenih in po hrbtu. Brž sem prijel za tenko kitico, si jo odrezal, pa se spet spustil na tla.

Čemu sem to storil?

Da bi imel spomin na Winnetoua, ki sem ga vzljubil, ki pa o njem nisem vedel, ali ga bom še kedaj v življenju videl. Pa tudi dokaz sem hotel imeti v rokah za vsak slučaj, da sem ga jaz osvobodil.

Winnetou je bil rešen. Pa niti genil se ni. Nepremično je stal, kot da je še vedno trdno privezan k drevesu. Zvil sem kitico krog prsta v koder in jo vtaknil v žep. Nato sem zlezal k Inču čuni.

Tudi njegove vezi sem moral preiskati. Bil je prav tako zvezan in privezan k deblu kakor njegov sin. Tudi on se ni genil, ko sem ga otipaval.

Prerezal sem najprvo vezi na nogah, potem pa prav kakor prej pri Winnetouu obrnil pozornost čuvajevo na bližnji grm, se zravnal pa prerezal tudi vezi na rokah. Seveda je tudi Inču čuna ostal na mestu in se ni genil.

Hvalabogu, najtežje delo je bilo opravljeno.

Že sem se mislil umakniti, ko mi je prišlo na misel, da je bolje, če poberem vezi in jih vzamem s seboj. Kiowam ni bilo treba vedeti, kako sta jim ujetnika ušla. Če pa so našli prerezane jermene, so utegnili zasumiti, da je kateri od nas belih osvobodil ujetnika.

Pobral sem torej jermene pri Inču čuni, smuknil še enkrat k Winnetouu, jih pobral tudi tam, pa se odpravil nazaj k tovarišem.

Svobodna ujetnika sta lahko vsak hip planila v grmovje in Kiowe me niso smeli najti. Pohiteti sem moral.

Zlezel sem globlje v grmičevje, kjer me niso mogli več videti, se zravnal in se, previdno sicer, pa mnogo nagleje ko prej, plazil k našemu taboru. Konec poti sem prelezal spet po vseh štirih.

Tovariši so si bili že v velikih skrbeh.

»Bali smo se že za vas, sir!« mi je šepnil Sam, ko sem spet ležal v travi poleg njega.

»Zakaj?«

»Ker vas tako dolgo ni bilo nazaj.«

»Me dolgo ni bilo?«

»Hm —! Ali vobče veste, koliko časa ste izostali?«

»No —?«

»Skoraj dve uri!«

»Čisto mogoče. Pol ure sem potreboval tja, pol ure nazaj, eno uro pa sem bil tam.«

»Celo uro —?«

»Da.«

»Čemu neki, za božjo voljo?«

»Da sem se prepričal, ali Tangua res spi.«

»Kako pa ste se prepričali o tem?«

»Celo uro sem ga gledal in ko se celo uro ni genil, sem vedel, da res spi.«

»Tako —? Ah —! Sijajno —! Ali sta čula, Dick in Will? Da zve, ali Tangua spi ali ne, je kar celo debelo uro zijal v njega, hihihihih!

Ste pač greenhorn, nepoboljšljiv greenhorn! Ali nimate možganov v glavi, da vam ni nič pametnejšega na misel prišlo? Ali niste našli med potom koščekov lesa ali pa skorje? Res ne?«

»Da.«

»Torej bi si jih bili nabrali in ko ste se priplazili do Tangua, bi bili vrgli tak košček v njega ali pa v njegovo bližino. In če niste našli lesa, pa bi bili pograbili pest prsti in jo vrgli. Ako je bedel, bi bil takoj planil na noge ali pa se vsaj premaknil.

No pa seveda — saj ste tudi metali v njega, če se ne motim, pa ne zemljo ali les, ampak oči! Oči ste metali v njega in še celo uro povrh, hihihihih!»

»Naj bo! Pa preizkušnjo sem le prestal!«

Med pogovorom sem napeto opazoval Apača.

Čudno —! Še vedno sta nepremično stala vsak ob svojem drevesu, kot da sta še zvezana in privezana. Že davno bi bila lahko pobegnila. Na kaj sta čakala —?

Pozneje mi je Winnetou povedal, kako je bilo.

Mislil si je, da sem najprvo njemu vezi prerezal in potem še njegovem očetu, pa je čakal, da jima dam znamenje, naj izgineta. Prav tako pa si je mislil tudi njegov oče, le narobe. Prepričan je bil, da sem najprvo njemu prerezal vezi, potem pa zlezal k sinu, in tudi on je čakal, da jim dam znamenje. Ker pa znamenja le ni bilo, se je nazadnje Winnetou odločil, da tvega in sam da znamenje očetu. Počakal je, da je zaspani stražnik spet zaprl oči, in mignil z roko. Oče mu je znamenje vrnil in razumela sta se. In nato sta oba spet čakala, da je Kiowa znova nekoliko zadremal, ter nemudoma izginila v temi med grmovjem.

Pa to se je zgodilo šele mnogo pozneje, ko sem že davno spet ležal med tovariši.

»Da,« je povzel Hawkens s hudomušno zbadljivostjo, »preizkušnjo ste prestali, to je res! Celu uro ste strmeli v poglavarja Kiow in nihče vas ni zalotil pri tem zanimivem poslu!«

»Torej me pa vzemite s seboj k Winnetouu! Tudi do njega se bom priplazil in nobene neumnosti ne bom zagrešil.«

»Hm —! Ali mislite, da boste Apača tudi celo debelo uro obstreljevali s svojimi pogledi in ju s tem rešili?«

»Ne. Porezal jima bom vezi.«

»Da, porezal! Ali mar mislite, da pojde to tako lahko, kot da bi vejo odrezal iz grma? Ali ne vidite, da sedi straža pred njima?«

»Vidim.«

»Lepo! In tisti Kiowa je prav tako prebrisan kakor vi! Neprestano obstreljuje svoja ujetnika s pogledi. Kako se bode splazili k njima, pa da vas ne bi zadel kak njegov pogled —?

Toda šalo na stran! Da bi osvobodili Apača pred očmi straže, za to, dragi sir, vi še niste godnil! Tako reševanje je težko, zelo težko. Niti ne vem, ali bi se meni posrečilo. Le pogledjte tja, sir! Že samo da se priplazite do Apačev, že to bi bilo pravo mojstersko delo. In če ste srečno prilezli, potem —.

Good luck —! Kaj pa to pomeni —?«

Vzelo mu je besedo. Apača sta izginila, kot da sta se v zemljo vrdla.

Končno —!

Seveda sem tudi jaz opazil njun beg. Saj sem že ves čas sem napeto čakal, kedaj se bo zgodilo. Pa naredil sem se, kot da nisem ničesar opazil, in vprašal:

»Kaj pa je, Sam? Zakaj vam je sapo vzelo?«

»Zakaj —? Ker — ker —. Ali je mogoče, ali se samo motim —?«

Mel si je oči, še enkrat pogledal po praznih deblih, pa dejal:

»Da, pri Bogu, res je! Dick, Will! Pogledjta še vidva, ali še stojita Winnetou in Inču čuna pri drevesih!«

Seveda tudi Dick in Will nista videla niti enega niti drugega. Nekaj sta mislila povedati.

Toda v tistem hipu je planil stražnik na noge, strmел za trenutek na prazni prostor ob drevesih pa presunljivo kriknil.

Kiowe so se zbudili. Stražnik jim je kričaje nekaj pripovedoval v svojem jeziku, česar pa nisem razumel, in nato je nastal nepopisen dirindaj.

Vse je letelo vkup. Tudi beli so hiteli, da vidijo, kaj se je zgodilo. Stopil sem za njimi, delal sem se, kot da ničesar ne vem. Med potom sem izsul pesek iz žepa, lahko bi me bil izdal.

Škoda da sem rešil samo Inču čuno in Winnetou! Kako rad bi bil rešil tudi njune ljudi, če mogoče, vse! Pa že sam tak poskus bi bil mejil na blaznost.

Dve sto in še več ljudi se je prerivalo krog mesta, kjer sta malo prej še stala ujetnika. Kiowe so kričali in tulili v divji, besni jezi, da sta jima ušla dragocena ujetnika. Gorje meni, če bi se zvedelo, kdo ju je rešil —!

Končno je Tangua z močnim glasom zapovedal mir in dal svoja povelja. Dobra polovica njegovih ljudi je odšla in se vkljub temi razkropila po savani, iskat ubegla Apača.

Tangua se je penil od jeze. Suval je stražnika z nogo, ga bil s pestjo v obraz in mu strgal medicinski mošnjiček z vratu ter ga teptal z nogami. Uбоgi siromak je bil odslej brez časti.

Pri besedi »medicinski mošnjiček« seve ni treba misliti na nikako zdravilo. Besedo medicina poznajo Indijanci Severne Amerike šele odkar so prišli beli k njim. Belokožci so jim prinesli tudi zdravila in njihov učinek je bil zanje skrivnost, ki je niso razumeli, smatrali so ga za delovanje nadnaravnih sil, za čarovnijo. In ker so belokožci, Angleži in Francozi, imenovali svoja zdravila »medicine«, so odtedaj tudi Indijanci pravili »medicine« vsemu, česar niso razumeli, kar so smatrali za čarovnijo. Seveda ima vsak rod tudi v svojem jeziku posebno ime za »medicino«.*

* Besedi »medicina« in »medicinman« je pustil prevajalec neprevedeni. Slovenska izraza se ne krijeta s pomenom izvirnika. Tudi Indijanci so vzeli te besede nespremenjene iz angleščine, oziroma iz francoščine, pa jim dali svoj pomen. Isto velja tudi za besede westman, Indsman, tomahawk, lasso,

Vsak dorasel moški, vsak bojevnik ima svojo medicino. Preden je mladi Indijanec sprejet med bojetnike svojega rodu, izgine za nekaj časa v samoto. Tam se postí cele dneve in tedne, niti vode si ne privošči. Vmes pa premišljuje o svojih upih, željah in načrtih. Telesno krotičenje v zvezi z neprestanim razmišljanjem mu povzroči mrzlično stanje, v katerem ne zna več ločiti resnice od halucijacij. Domišljuje si, da dobiva razodetja od »velikega Duha«, sanje in halucijacije smatra za taka razodetja. In prvi predmet, ki mu ga prikažejo sanje ali pa halucijacija, je za njega za vse življenje svet, je njegova »medicina«. Ako vidi na primer v svojih halucijacijah miš, ne miruje prej, dokler si miši ne ulovi. In ko jo ima, se vrne k svojemu rodu in jo izroči medicinmanu, čarovniku, ki mu jo mora posvetiti. In potem si jo dene v svoj medicinski mošnjček, drobno vrečico, okrašeno z vezeninami, ki jo mora odslej vedno na vratu nositi. Medicinski mošnjček je vsakemu indijanskemu bojevniku najdragocenejša posest. Kdor ga izgubi, je brez časti, kogar hoče poglavar rodu kaznovati, temu odvzame medicinski mošnjček. Tak nesrečnež more svojo sramoto le s tem oprati, da ubije mogočnega, slavnega nasprotnika in si osvoji njegovo medicino. Njo prinese domov, pa je spet v časti pri svojem rodu.

Lahko si torej mislite, kaka huda kazen je zadel nesrečnega nepazljivega stražnika! Pa nobene besede ni zinil, ni se opravičeval, ni zabavljaj, molče je vrgel puško na ramo in izginil med drevjem. Bil je odslej za svoj rod mrtev. Šele če je prinesel medicino velikega, znanega sovražnika svojega rodu, so ga spet sprejeli v rod.

Svojo besno jezo je skušal Tangua izsuti tudi nad menoj. Planil je k meni in me nahrul:

bowieknife in druge. Tudi tipični kolorit »divjega zapada« upa prevajalec da bo bolje pogodil, ako teh besed ne prevaja Saj jih je prav radi tega tudi pisatelj ohranil nespremenjene. Op. prev.

»Hotel si tista dva psa imeti za sebe. Pojdi, pa si ju ulovil!«

Obrnil sem mu hrbet in mislil molče oditi. Pa prijel me je za roko in vpil:

»Ali si čul, kaj sem ti zapovedal? Poišči be-gunca!«

Otresel sem se ga in mirno odgovoril:

»Zapovedal —? Ali mi ti tukaj zapoveduješ?«

»Da! Jaz sem poveljnik tega tabora in vi vsi me morate ubogatil!«

Tedaj sem vzel konzervno škatlo iz notranjega žepa in mu jo pomolil pod nos:

»Ali ti naj tako odgovorim, da te s tvojimi bo-jevniki vred požnem v zrak? Reci še samo besedo, ki mi ne ugaja, pa vas vse v prah zdrobim s tole svojo medicino!«

Radoveden sem bil, ali mi bo uspela komedija s konzervno škatlo. Pa je, in še kako!

Odskočil je za nekaj korakov in zakričal:

»Uff —! Uff —! Obdrži svojo medicino za sebe, ti, ki si pes, kakor so Apači psi!«

Take žalitve bi ne bil mirno in molče vtaknil v žep, da ni bil naš položaj skrajno nevaren. Tangua je bil razburjen, razburjeni so bili tudi njegovi ljudje. In preveč jih je bilo za nas bele —.

Molčal sem. Pa čez sedem let vse prav pride, sem si mislil.

Vrnili smo se v naš tabor, kar nas je bilo belih. In tam smo preresetavali zagonetni beg Apačev od vseh strani. Pa nobeden seve ni znal povedati, kako se je pravzaprav zgodilo.

Jaz sem molčal. Niti Samu in njegovima tovari-šema nisem besedice povedal. Na tihem pa sem bil vesel, da imam v rokah razlago za skrivnostni beg —.

Winnetouove lase sem nosil s seboj na vseh svo-jih potih po divjem zapadu in jih imam še danes.

IV.

„Streloviti nož“.

Naše razmerje do Kiow se je po begu Apačev zelo poostrilo. Niso še sicer »izkopali bojne sekire«, pa njihovi pogledi, vse njihovo obnašanje, predvsem pa poglavarjeve zadnje besede, so nam dovolj različno povedale, da moramo biti zelo previdni.

Zato smo sklenili, da bomo do jutra menjaje se stražili. Preden smo legli spat, smo si razdelili straže. Rdeči so jih seveda videli in razume se samo po sebi, da so nam našo previdnost zamerili in nas še bolj neprijazno gledali.

Ob zori nas je zadnja straža zbudila.

Kiowe so se odpravljali na zasledovanje beguncev. Poiskali so na ravnini njuno sled, ki je ponoči niso našli, in šli za njo.

Kmalu so se vrnili. Zvedeli smo, da pelje sled na kraj, kjer so Apači pred napadom pustili svoje konje, seve v varstvu straže. Apača sta s stražo odjezdila, konje pa vse pustila.

Sam je ob tem poročilu potegnil obraz v kar moč prekanjene gube in vprašal:

»Ali morebiti veste, sir, zakaj da Apača nista vzela konj s seboj?«

»Vem. Ni težko uganiti.«

»Oho, sir! Tak greenhorn, kakor ste vi na primer, si naj ja kár ne domišljeje, da bo vse uganil in da mu prave misli kar sproti prihajajo! Kdor hoče na taka vprašanja prav odgovoriti, mora imeti že izkušnje pravega westmana!«

»In take izkušnje imam, Sam!«

»Vi —? Izkušnje —? Bi le rad vedel, odkod ste jih vzeli! Ali bi mi morebiti hoteli povedati?«

»Zakaj pa ne? Saj sem vam že večkrat pravil, odkod da imam svoje izkušnje. Iz knjig, Sam!«

»Že spet tiste vaše knjige! Morebiti se vam je posrečilo, da ste slučajno kedaj kje kaj brali, kar utegne koristiti tu na divjem zapadu. Toda radi tega si še ne smete domišljevati, da ste modrost že kar z veliko žlico zajemali iz knjig! Koj vam bom dokazal, da nič ne veste, čisto nič!

Torej čemu sta vzela Apača samo svoje konje s seboj, konje ujetnikov pa sta pustila?«

»Prav radi ujetnikov.«

»Ah —! Zakaj?«

»Ker tudi ujetniki potrebujejo konje.«

»Mislite? Kje in kako bi naj ujetniki konje potrebovali? Saj so vendar tamle k drevju privezani!«

Njegova vprašanja me niso prav nič žalila. Poznal sem svojega Sama, tak je bil! V šolo me je vzel, rad bi mi bil za učitelja.

Zato sem mu tudi stvarno odgovoril, prav kakor se spodobi za pridnega učenca.

»Dvoje se lahko zgodi. Apači se utegnejo v kratkem vrniti na čelu večje čete, da osvobodijo svoje ljudi. In ti bi potrebovali konje, ker so tudi njihovi tovariši vsi na konjih. Čemu naj jih torej danes odpeljeta, jutri pa spet nazaj gonita? Pa se tudi utegne zgoditi, da Kiowe ne bodo čakali na Apače, ampak se brž ko mogoče odpravili domov. In položaj ujetih Apačev ne bo več tako brezupen, ako bodo konji na razpolago. Predvsem lahko jezdijo s Kiowami. Manj bodo trpeli na potovanju in ker je skoraj gotovo, da jih bodo Kiowe spravili v svoje vasi, da jih tam mučijo na kolu, jih lahko med potom Apači še napadejo in osvobodijo. Če pa bi konj ne imeli, bi morali peš potovati in utegnilo bi priti Kiowam na misel, da bi jih rajši kar tukaj pobili, ko pa da bi jih peš gonili s seboj na dolgo pot do doma.«

Sam je spet skremžil obraz v svoje začudene gube in dejal:

»Hm —! Vaše misli niso tako čisto neumne, kakor bi človek pričakoval, če vidi vaš obraz!

Pa še en slučaj ste pozabili! Utegnilo bi namreč priti Kiowam na misel, da bi ujetnike pomorili vključno temu, da imajo njihove konje na razpolago.«

»Ne, to ni mogoče!«

»Ne —? Odkod pa vam spet pride taka misel, da bi bilo nemogoče, kar smatra Sam Hawkens za mogoče?«

»Odtod, ker je Sam Hawkens, se zdi, pozabil, da sedim jaz tu.«

»Ah —! Vi sedite —? Tu —? Res? Torej mislite, da je vaša sedeča navzočnost tako čisto izreden svetovni dogodek?«

»Ne. Hotel sem le poudariti, da Kiowe ujetih Apačev ne bodo pomorili, dokler morem jaz le še s prstom geniti.«

»Res? Kako sila važen človek ste, hihihihihih! Kiow je dve sto in vi edini, ki ste še greenhorn povrh, vi bi se jim po robu postavili —?«

»Upam, da ne bom jaz edini in sam, ki se jim bom po robu postavil, kaj, Sam?«

»Ne —? Na koga pa še posebej računate, če smem vprašati?«

»Na vas, Sam, na Dick Stoneta in na Will Parkerja. Prav za trdno namreč upam, da se boste takemu pokolju čisto resno in z vsemi silami uprli.«

»Tako —? Torej zaupate nam —? Vendarle? Smo vam zelo hvaležni, kajti ni malenkost, če komu takle človek zaupa, kakor ste vi. Kajpada si strašno domišljujem radi tega, če se ne motim!«

»Čujte, Sam, meni ni za šalo! Zadevo mislim resno. Kjer gre za življenje tolikih ljudi, tam pač šala ni več umestna!«

Posmehljivo zvito me je ošinil s svojimi majhnimi očesci pa dejal:

»Thunder storm! Torej res mislite za res? Potem seveda moramo potegniti obraz v čisto drugačne gube!

Ampak kako ste si pa stvar pravzaprav zamislili, sir? Na čigavo pomoč računate? Na Rattlerja in njegove ljudi menda ne, na Bancrofta in njegove inženjerje tudi ne. Torej smo še samo štirje, — in mi štirje naj se po robu postavimo dve sto Kiowam, če bo treba? Kaj mislite, sir, kako se bo stvar za nas iztekla?»

»Kako se bo iztekla, za tem ne poprašujem. Le tega ne dovolim, da bi v moji navzočnosti Apače poklali.«

»Ne dovolite? Pa se bo vkljub temu zgodilo! Le s tem razločkom, da bodo tudi nas z Apači vred upihnil. Ali pa se morebiti zanašate na svoje novo bojno ime Old Shatterhand? Ali mislite dve sto Kiow s svojimi pestmi pobiti na tla?«

»Neumnost! Tistega imena si nisem sam nadel in tudi čisto natančno vem, da sami mi štirje ne moremo ničesar opraviti proti tolikemu številu nasprotnikov.

Toda ali je povsod in vedno le moč tista, ki zmaga? Včasih je zvižaja še boljša.«

»Tako —? Ali ste tudi to brali?«

»Da.«

»Čisto prav! Knjige so naredile iz vas seve strašno pametnega človeka. Bi le rad vedel, kaki ste, kadar ste zvit! Kak da je neki tistikrat vaš obraz —

Povem vam, da z vso svojo zalogo zvitosti in prekanjenosti ne boste nič opravili! Rdeči bodo storili, kar se jim bo zljubilo, in se niti zmenili ne bodo, ali so naši obrazi grozeči ali zviti ali neumni.«

»Dobro! Vidim, da se ne morem zanesti na vas. Bom pa sam opravil, če bo treba.«

»Za božjo voljo, sir, ne počenjajte neumnosti! Čisto ničesar ne smete sami začeti, zapomnite si to! Vedno morate storiti le to, kar mi storimo!

In napačno ste me razumeli, če pravite, da se ne morete zanesti na nas. Saj nisem nikdar dejal, da bi se ne hotel pobrigati za Apače, če bi jim nevarnost grozila. Le take navade nimam, da bi ril z glavo skozi zid, posebno še ne, če je tisti zid predebel. Povem vam namreč, zid je vedno močnejši in trši ko glava!»

»Tudi vi ste mene čisto napačno razumeli! Nisem dejal, da hočem na vsak način z glavo skozi zid in da zahtevam nemogoče stvari.

Sicer pa se prezgodaj prepiramo. Ne vemo še, kaj bodo Kiowe storili z ujetniki. Čisto nepotrebno je torej, da si že sedaj glave teremo z vprašanjem, kaj bomo storili mi. Ko bomo videli, kaj nameravajo, bomo nastopili in v odločilnem trenutku se bo že našlo, kako moramo nastopiti.«

»Mogoče. Pa previden človek ne dela tako. Kaj se bo našlo, to me čisto nič ne briga. Odgovoriti si moramo na čisto določeno vprašanje, kaj bomo storili, če bi Kiowe nameravali Apače pobiti —.«

»Ne bomo jim tega dovolili.«

»To ni nič, to ni čisto nič! Ne bomo dovolili, pravite —. Tak odgovor ni nikak odgovor. Povejte razločneje, kaj mislite storiti!«

»Ugovarjal bom.«

»Ne bo nič pomagalo.«

»Pa bom poglavarja prisilil, da bo storil, kar hočem jaz.«

»S čim pa ga bodeste prisilili?«

»Zgrabil ga bom, če treba, in mu nastavil nož na srce.«

»In ga zabodli —?«

»Da, če ne bo ubogal.«

»All devils, ste pa vi sirov človek —!« se je prestrašil. »Bi skoraj dejal, da ste tega res zmožni —!«

»Bodite prepričani, da bi tako res storil!«

Umolknil je. Njegov izprva prestrašeni, nato zabriženi obraz se je stopnjema spreminjal, nazadnje je Sam zvito pomežiknil in dejal:

»Čujte, vaša misel ni takole čisto napačna! Poglavarju nož na srce nastaviti, to bi utegnila biti v našem slučaju edina rešitev —. Z nožem bi ga menda res prisilili, da bi storil po naši volji. Je le res, da najde včasih tudi greenhorn kako pametno misel. In to vašo misel si bomo osvojili.«

Govoril bi še bil, pa Bancroft je prišel in me pozval, naj grem na delo.

In prav je storil. Niti ure nismo smeli zamuditi, če smo hoteli biti gotovi, preden sta se vrnila Inču čuna in Winnetou s svojimi ljudmi.

Do poldneva smo neprestano in naporno delali. Tedaj pa je prišel Sam in me poklical.

»Žal vas moram motiti, sir! Kiowe menda nekaj nameravajo s svojimi ujetniki —.«

»Nekaj —? To ni dovolj jasno povedano. Ali ne veste kaj?«

»Vem ne, pa slutim, če se ne motim. Zdi se, da hočejo na kol z njimi.«

»Kedaj? Pozneje ali koj sedaj?«

»Seveda koj sedaj. Sicer bi ne prišel po vas. Začeli so s pripravami, iz katerih sklepam, da bodo Apače mučili. In sicer prav kmalu, kakor je videti.«

»Tega ne dovolimo! Kje je poglavar?«

»Sredi svojih ljudi.«

»Zvabiti ga moramo proč od njih in sem k nam. Ali bi vi to oskrbeli, Sam?«

»Da. Pa kako?«

Ozrl sem se po Kiowah.

Zapustili so seveda tabor prejšnje noči, prišli za nami in se utaborili na robu prerijskega gozdiča.

Rattler in njegovi ljudje so se pridružili Kiowam, Stone in Parker sta posedala blizu mene, Sam pa si je dajal posla blizu Kiow, da jih je laže opazoval.

Gosto grmičje je ločilo tabor rdečih od kraja, kjer smo prav tedaj merili. Zdelo se mi je za moj namen zelo pripravno. Zakrivalo nas je in Kiowe niso mogli videti, kaj se pri nas godi.

Dejal sem torej Samu:

»Recite mu enostavno, da bi rad govoril z njim, da pa ne smem proč od dela.«

»Ne bo prišel —!«

»Bo!«

»Kaj pa če pridejo še drugi z njim?«

»Tiste prepustim vam; Stonetu in Parkerju, nje-ga samega pa prevzamem jaz. Pripravite jermene, da jih koj zvežemo! Pa vse se mora zgoditi naglo, mirno in kar moč neslišno!«

»Well! Ne vem sicer, ali je prav, kar nameravate, pa nič boljšega mi ne pride, na misel, zato se zgodi po vaši volji! Življenje tvegamo, pa ker še ne maram umreti, mislim, da bom še kolikortoliko živ odnesel pete iz te zadeve, hihihihih!«

Odšel je in se še med potom na tihem smejal lastni šali.

Moji gospodje tovariši so delali blizu mene, pa naju niso čuli. Mi tudi na misel ni prišlo, da bi jim šel praviti, kaj nameravam. Prepričan sem bil, da bi mi bili branili, ali pa mi celò mojo namero onemogočili. Njihovo lastno življenje jim je bilo več vredno ko življenje Apačev.

Sam sem se dobro zavedal, kaj tvegam. Toda — ali sem smel Stoneta in Parkerja zapletati v nevarnost, v katero sem se podajal, ne da bi ju prej obvestil? Ne!

Vprašal sem ju torej, ali hočeta sodelovati ali pa se rajši umakniti. In lepo sta mi odgovorila:

»Kaj vam na misel prihaja, sir! Da bi ne sodelovala? Da bi vas pustila na cedilu, ki ste naš prijatelj in ko nas nujno potrebujete —? Kar nameravate, je pravi pristen westmanski udar in s pravim užitkom se ga bova udeležila! Kajne, stari Will?«

»Dal« je pokimal Parker. »Bi le rad vedel, ali mi štirje nismo možje dovolj, da uženemo dve sto Kiow! Se že vnaprej veselim, kako bodo pritulili nad nas, pa nam vendar nič ne bodo mogli!«

Mirno sem nadaljeval svoje delo, niti ozrl se nisem po Kiowah.

Črez nekaj časa pa mi je Stone zaklical:

»Pripravite se, sir! Prihajajo!«

Pogledal sem.

Sam in Tangua sta prihajala. Žal so ju spremljali še trije rdeči.

»Vsak enega!« sem dejal tovarišema. »Jaz pri mem poglavarja. Toda zagrabita ju za vrat, da ne bodeta kričala! Pa lepo počakajta, da jaz začnem! Nikar prej!«

S počasnimi koraki sem šel Tangui naproti, Stone in Parker sta šla trdo za menoj. Uredil sem si tako, da smo se sešli za grmovjem, ki nas je Kiowam skrivalo.

Tangua ni nič kaj prijazno gledal. In prav tako neprijazno je tudi vprašal:

»Belokožec, ki se imenuje Old Shatterhand, me je poklical. Ali je pozabil, da sem poglavar Kiow?«

»Ne, nisem pozabil, da si poglavar Kiow.«

»Torej bi bil moral ti priti k meni, ne pa da si me k sebi povabil! Ker pa vem, da si šele malo časa v naši deželi, in da se moraš šele vljudnosti naučiti, ti bom tvoj pogršek odpustil.

Kaj bi mi rad povedal? Govori kratko, nimam časa!«

»Ali imaš take nujne posle?«

»Da. Apaške pse bomo mučili. Tuliti morajo.«

»Kedaj?«

»Tako.«

»Se ti tako zelo mudi? Mislil sem, da jih bode te vzeli s seboj v svoja bivališča in jih tam vpricho svojih žen in otrok mučili na kolu.«

»Tako smo tudi mislili storiti. Pa na bojnem pohodu smo, mudi se nam, ujetniki bi nas zadrževali, v nadlego bi nam bili. Zato morajo še danes umreti.«

»Prosim te, da tega ne storiš!«

»Te nič ne briga, kaj mislim storiti z našimi ujetniki!« me je nahrul.

»Vljudno sem te nagovoril, zakaj pa ti ne govoriš vljudno? Prosil sem te. Da sem ti zapovedal, bi mi lahko sirovo odgovoril. Na vljudno prošnjo pa smem pričakovati tudi vljuden odgovor.«

»Ne maram od vas ničesar slišati, ne prošnje ne zapovedi! Noben beli človek nima pravice zahtevati, da spremenim, kar sem z Apači sklenil.«

»Morebiti pa le! Ali imate pravico, Apače umoriti? Nočem slišati tvojega odgovora, ker vnaprej vem, kako bi mi odgovoril. Tudi se ne bom s teboj prepiral, ali imaš tako pravico ali ne. Toda razlika je med smrtjo in med smrtjo, med naglo smrtjo brez bolečin pa dolgim mučenjem na kolu!

In povem ti, mi beli ne dovolimo takega mučenja vpričo nas!«

Tedaj je Tangua zravnal svojo plečato postavo in prezirljivo odgovoril:

»Ne dovolite —? Kdo pa si ti? Žaba, ki oporeka mogočnemu sivemu medvedu Skalnega gorovja! Ujetniki so moja last in storil bom z njimi, kar se mi bo zljubilo!«

»Le z našo pomočjo si jih ulovil! Zato imamo do njih prav toliko pravice kakor vi. In mi zahtevamo, da jih pustiš živeti!«

»Zahtevaj, kar hočeš, beli pes! Smejem se tvojim besedam!«

Pljunil je pred mene in se mislil obrniti.

Tedaj pa ga je zadela moja pest na sence. Zgrudil se je.

Toda trdo bučo je imel, ni se čisto onesvestil, že se je spet spravljal na noge.

Sklonil sem se k njemu, da ga še enkrat udarim.

Medtem pa ni bilo časa, da bi bil pazil na tovariše. Ko sem s Tanguo opravil in se spet zravnal ter pogledal po njih, je klečal Sam na enem izmed rdečih in ga držal za vrat, Stone in Parker sta pestila drugega, tretji pa je glasno kričeč bežal nazaj k svojim.

Priskočil sem Samu na pomoč. Ko sva njegovega sovražnika obvladala, sta bila Dick in Will s svojim že tudi gotova.

»Pa nista pametno naredila!« sem ju karal. »Kako da vama je tretji ušel?«

»Ker sva oba enega in istega zagrabila,« je pravil Parker. »Izgubila sva dve sekundi časa, pa bilo je dovolj za lopova, da nama jo je popihal.«

»Nič ne škodil!« je tolažil Sam. »Druga se ne bo zgodilo, kot da se ples prične nikoliko prej, nego smo mislili. Ne bomo se radi tega stepili. V nekaj minutak bodo rdeči tu. Skrbimo rajši, da bo odprta savana med njimi pa med nami!«

Brž smo zvezali ujetnike. Zemljemerci so seveda videli, kaj se je zgodilo. Ves prestrašen je priletel nadinženjer in vpil:

»Kaj vam je prišlo na misel, ljudje božji! Kaj so vam Indijanci storili? Gotova smrt nas čaka!«

»Vas seveda, sir, če ne pridete brž k nam!« je dejal Sam. »Skličite svoje ljudi pa pojdite z nami! Branili vas bomo.«

»Vi nas bodete branili —? To je vendar —.«

»Molčite!« ga je prekinil mali Sam. »Čisto natančno vemo, kaj hočemo. Če ne pojdete z nami, ste izgubljeni! Torej brž!«

Naložili smo si naše ujetnike na rame in jih odnesli ven na odprto prerijo. Tam smo jih položili na tla in čakali. Bancroft je s svojimi tremi inženjerji prišel za nami. Izbrali smo si tak odprt svet, ker smo bili na njem bolj varni ko pa med grmovjem, ki nam je zapiralo razgled.

»Kdo bo govoril z rdečimi, ko pridejo? Ali jaz?« sem vprašal Sama.

»Ne, sir! Jaz bom govoril z njimi. Vi še ne obvladate dobro njihove angleško-indijanske mešanice. Pomagate pa mi lahko, če bo treba.«

»Kako?«

»Nastavite Tangui nož na srce, če vidite, da se Kiowe nočejo vdati.«

Tedaj so menda Kiowe opazili, kaj se je zgodilo njihovemu poveljniku. Divji krik so zagnali in nekaj trenutkov pozneje so skokoma pridirjali okoli grmovja, kjer smo prej stali, in proti nam. Na našo srečo niso prihajali v strnjenih vrstah, ampak posamič, drug za drugim. Celo trumo bi bili težko zadržali.

Vkljub temu smo doživljali tistikrat zelo kritične trenutke. Dve sto divjih, pobesnelih rdečeokožcev je drvelo nad nas — mi pa smo bili samo štirje, ali pa recimo osem da nas je bilo, če smo se smeli zanesti na Bancrofta in na njegove zemljemerce. Kaj, če nava ne bomo mogli ustaviti? Zmečkali bi nas —.

Pa mali Sam je pogumno stopil naprej, jim šel naproti in jim dajal z rokami znamenja, naj obstanejo. Nekaj jim je kričal, pa ga nisem razumel.

Niso ga koj ubogali. Šele ko jim je svoj poziv nekaterekrati ponovil, so se prvi ustavili. Drugi za njimi so prišli bliže in tudi obstali.

Sam jim je nekaj pravil in kazal na nas. Razumeli smo ga. Stone in Parker sta postavila Tanguo na noge, jaz pa sem mu z grozečo kretnjo nastavil nož na srce.

Komedija je pomagala. Rdečkarji so zatulili od strahu in jeze, bliže pa si niso upali.

Spet jim je Sam govoril in potem smo videli, da se je eden, najbrž kak podnačelnik, ločil od tropa ter počasi in dostojanstveno stopal s Samom proti nam.

Ko sta prišla do nas, je Sam pokazal na Tanguo in dejal:

»Vidiš, da sem resnico govoril! Poglavar Tangua je popolnoma v naših rokah in tudi njegova dva spremljevalca.«

Rdečkožcu sta srd in sovraštvo gledala iz obraza. Pa premagal se je, si pogledal ujetnike in dejal:

»Tale dva rdeča bojvnika še živita, poglavar pa je mrtev, se zdi.«

»Ni mrtev!« je odgovoril Sam. »Le pest Old Shatterhanda ga je treščila na tla. Zavest je šla od njega, pa se mu bo koj vrnila. Sedaj pa počakaj! Ko se bo tvoj poglavar zavedel, se bomo z njim posvetovali. Toda svarim te! Če bo le en sam Kiowa dvignil roko zoper nas, bo nož Old Shatterhanda prebodel srce poglavarjevo, zanesi se na to!«

»Kako morete napasti našega poglavarja in mu groziti z nožem, ko smo vendar vaši prijatelji!«

»Prijatelji —? Pač sam ne verjameš, kar si sedaj le povedal!«

»Verjamem! Ali nismo pokadili z vami mirovne pipe?«

»Kadili smo jo, pa ne zaupamo vam!«

»Zakaj ne?«

»Ali je v navadi pri Kiowah, da žaliyo svoje prijatelje in brate?«

»Ne.«

»No —! In vaš poglavar je hudo žalil Old Shatterhanda. Zato ne verjamemo, da bi si bili prijatelji in bratje.

Pa glej, zgani se je!«

Stone in Parker sta med pogovorom položila Tanguo spet na tla. Res se je zgani. Odprl je oči in nas po vrsti pogledal, kot bi se hotel spomniti, kaj se je zgodilo.

Zavest se mu je vrnila, vzkliknil je:

»Uff —! Uff —! Old Shatterhand me je treščil na tla. Kdo me je zvezal?«

»Jaz!« sem odgovoril.

»Odvzemi mi vezil! Zapovem til!«

»Prej ti nisi hotel uslišati moje prošnje, sedaj pa jaz na tvoje povelje nočem poslušati. Ti meni ničesar ne zapoveduješ!«

Srdito me je ošinil z očmi in zaškripal z zobmi:

»Molči, fante, sicer te zmečkam!«

»Molčanje bi bilo boljše za tebe ko za mene! Razžalil si me, psa si me imenoval in pljunil si pred mene. Zato sem te podrl na tla. Pomni, Old Shatterhand se ne pusti psovati za žabo in psa! Če ne boš vljudno govoril, se ti bo še kaj hujšega zgodilo!«

»Zapovem ti, da mi odvežeš vezi! Če takoj ne ubogaš, te bodo moji bojevniki strli v prah!«

»Ti boš prvi, ki ga bo smrt zadela! Poslušaj, kaj ti povem! Tamle stojijo tvoji ljudje in če le samo eden dvigne nogo in se nam približa brez našega dovoljenja, ti bo moj nož srce prebodel. Howgh!«

Nastavil sem mu nož na srce.

Uvidel je, da je popolnoma v naših rokah, prav nič ni dvomil, da bom svojo grožnjo tudi uresničil. Molčal je.

Pa njegove oči so divje kolobarile v onemogli jezi, gledal nas je, kot da bi nas hotel zabosti. Toda premagal se je končno in dejal z mirnim glasom:

»Kaj hočeš od mene?«

»Nič druga ko to, za kar sem te že prej prosil. Apači ne smejo umreti na kolu.«

»Zahteval še boš nazadnje, da jim vobče ne smemo življenja vzeti in da jih moramo izpustiti —!«

»Storite z njimi pozneje, kar hočete! Dokler pa smo mi pri vas, se jim ne sme nič zgoditi.«

Spet je molčal.

Opazoval sem ga.

Njegov obraz je bil debelo pomazan z maščobo in bojnimi barvami. Vkljub temu sem videl, kako se menjava na njem izraz jeze, sovraštva, škodoželjnosti in maščevalnosti. Gotovo je snoval načrte, kako bi nas ukanil. Pričakoval sem dolga, diplomatična pogajanja, v katerih so Indijanci pravi mojstri prekanje-

nosti in zahrbtnosti. Vesel bi bil, če bi bil Apačem prihranil vsaj mučenje na kolu.

Pa zelo sem se začudil, ko mi je mirno dejal:

»Naj bo po tvojem! Da, še več ti obljubim, če sprejmeš predlog, ki ti ga bom ponudil.«

»Kateri je tisti predlog?«

»Najprvo te na nekaj opozorim. Nikar ne misli, da se tvojega noža bojim! Vem, da me ne boš zaklal, ker sam dobro veš, da bi te moji bojevniki v hipu na kosce raztrgali. Bodite še tako pogumni, dve sto bojevnikom niste kos!

Tvoji grožnji, da me boš zaklal, se torej smejem. Mirno bi lahko rekel, da tvoje zahteve ne bom izpolnil, — ne boš mi radi tega nič hudega storil.

Vkljub temu pa bodi po tvojem! Apaški psi ne bodo poginili na kolu. Obljubim ti celò, da jim vobče ne bom življenja vzel, ako se za nje boriš.«

»S kom?«

»Z enim mojih bojevnikov, ki ga bom določil.«

»S kakim orožjem?«

»Z golim nožem. Ako on tebe zakolje, bodo tudi Apači umrli, ako pa ga ti zabodeš, jih pustim živeti.«

»In svobodni bodo?«

»Da.«

Prepričan sem bil, da skriva za svojo ponudbo zahrbtnost. Najbrž me je smatral za najnevarnejšega med belimi in me je hotel spraviti s poti. Kajti samo po sebi je umljivo, da bi mi izbral za nasprotnika svojega najboljšega borilca. Dosegel je kar troje, če sem njegov predlog sprejel. Mene bi se iznebil, sebe bi rešil in Apače bi lahko v miru pomoril. In bil je prepričan, da bom podlegel, to sem mu na obrazu videl.

Vkljub temu se nisem mnogo pomišljal. Koj sem odgovoril:

»Sprejmem ponudbo. Dogovorili se bomo o pogojih in jih pokadili s pipo prisege. In nato se lahko dvoboj začne.«

Pa Sam je jezno ugovarjal:

»Kaj vam je prišlo na misel, sir! Za nobeno ceno ne dovolim take neumnosti!«

»Ni nobena neumnost, Sam!«

»Je neumnost in največja neumnost, ki je vobče mogoča! V poštemem in odkritem dvoboju morajo biti pogoji za obe stranki enaki. V tem boju pa ne bodo!«

»Bodo, Sam!«

»Ne, prav čisto nič ne bodo!« se je jezil. »Povejte mi, ali ste se že kedaj borili za življenje z nožem v roki!«

»Ne.«

»Vidite torej! Izbral vam bo seveda nasprotnika, ki je pravi mojster v noževanju. In pomislite na posledice zmage! Kako čisto neenake so! Ako vas zabode, bodo tudi Apači mrtvi. Ako pa ga vi zakoljete — kdo bo umrl, he? Živa duša ne!«

»Pa Apači bodo ostali živi in še svobodo jim bo dal!«

»Mislite?«

»Da. Ta pogoj bomo pokadili s calumetom. In to velja kakor vsaka prisega.«

»Vrag vzemi prisego, za katero tiči sto zahrbtnih misli! In če bi tudi ne imel pripravljenih nobenih zahrbtnosti in če bi tudi čisto resno in pošteno mislil, ste vi še vedno greenhorn in —.«

»Molčite s svojim greenhornom, ljubi Sam!« sem ga prekinil. »Saj ste že nekaterekrati doživeli, da tisti vaš greenhorn vsikdar čisto dobro ve, kaj hoče.«

Pa ni se dal pregovoriti. Tudi Dick in Will sta mi branila.

Zaman so govorili v mene vsi trije, ostal sem pri svoji besedi.

Tedaj je Sam ves nevoljen vzkliknil:

»Pa dobro! Rinite s svojo trmasto glavo skozi deset ali dvajset debelih sten, če hočete! Meni je vseeno! Ampak tole vam povem! Skrbel bom, da se

bo dvoboj pošteno vršil in strogo po dogovorjenih pogojih! In gorje njemu, ki bi hotel vas, oziroma nas vse prevariti! Razstrelil ga bom s tole svojo Liddy, da se bo razletel na tisoč koscev in obvisel v oblakih, če se ne motim!«

In nato smo sedli ter se dogovorili o pogojih.

Dvoboj bi se naj vršil na bližnji peščeni ravnici. Zastopniki obeh strank bodo zarisali v pesek veliko osmico, številko, ki je sestavljena iz dveh zank, iz dveh ničel, torej 8. Nasprotnika se postavita vsak v eno teh ničel, drug drugemu nasproti. Med borbo ne smeta stopiti čez ris. Borba velja za življenje, prizanašalo se ne bo, eden izmed obeh nasprotnikov mora obležati mrtev. Smrti padlega pa njegovi ljudje ne smejo osvetiti na zmagovalcu in tudi ne na njegovih ljudeh.

Tako smo še podrobno določili, o drugih pogojih in o posledicah zmage smo se že prej zedinili.

Ko smo se dogovorili, sem odvil Tangui vezi in pokadil z njim calumet miru, ki je veljal kakor prisega. Nato smo dali svobodo še poglavarjevima spremljevalcema in vsi trije so s podnačelnikom vred odšli v tabor Kiow, da obvestijo svoje ljudi o dvoboju in da mi izberejo nasprotnika.

Nadinženjer in njegovi trije pomočniki so me kregali. Nisem jih poslušal. Tudi Sam in njegovi tovariši se še niso pomirili, pa vsaj prepirali se niso več z menoj. Le Sam je skrbeče vprašal:

»Bi si bili lahko kaj pametnejšega izmislili, ko pa da ste sprejeli tisti vražji dvoboj! Pa saj sem vedno pravil in še danes pravim! Lahkomiseln človek ste, čisto lahkomiseln človek! Kaj pa bodete pravzaprav imeli od tega, če vas zakolje, sir, he —? Povejte mi!«

Kaj bom imel? Smrt seve, druga nič.«

»Druga nič —? Čujte, ne zbijajte mi še neumnih šal! Smrt je zadnje, kar se more človeku pripetiti! In če človek umre, se mu ne more nič več pripetiti!«

»O, še nekaj, Sam!«

»Tako —? Kaj pa na primer?«

»Pogreb.«

»Vtaknite jezik za zobe, sir! Če druga ne znate, ko da me po teh vseh žalitvah še jezite, bi si skoraj želel, da bi bil svojo ljubezen naklonil vrednejšemu bitju!«

»Ali sem vas res razžalil, ljubi Sam?«

»Še vprašate! Seveda ste me razžalili! Ne prašajte tako neumno! Skoraj gotovo je, da vas bo upihnil, čisto popolnoma upihnil, tisti mojster noža! In kaj naj še počnem na svoja stara leta v tem revnem življenju, he, kaj naj počnem —? Saj vendar ne morem živeti, če se ne prepiram ves dan z greenhornom! In kaj naj počnem, s kom se naj prepiram, če mi vas zakolje —?«

»Se pač čisto enostavno z drugim greenhornom prepirajte!«

»To je lahko povedano, pa težko storjeno! Kajti takega čisto dovršenega in nepoboljšljivega greenhorna kakor ste vi, takega pač vse življenje ne bom več našel!

Pa to vam povem, sir! Če se vam kaj človeškega pripeti, bodo rdečkarji še mislili na mene! Kakor divji Uhland bom planil med nje in —.«

»Roland, Roland ste najbrž hoteli reči, ljubi Sam!«

»Uhland ali Roland, čisto vseeno mi je, kaj da sem. Za nobeno ceno ne dovolim, da bi vas zaklal!

In, hm —! Kako pa je z vašim človekoljubjem? Vem, da imate dobro srce in da nočete izlahka komu življenja vzeti. Saj menda vendar kje na skrivaj ne mislite, da bi prizanesli lopovu, s katerim se boste borili?«

»Hm —!«

»Hm — hm —! Prav nič mi ne boste hmali, sir! Za življenje gre!«

»In če ga samo ranim —?«

»Ne velja nič! Saj ste čuli!«

»Menim — če bi ga ranil tako, da bi ne mogel borbe nadaljevati —.«

»Tudi nič ne velja! V takem slučaju niste zmagali in bi morali začeti nov dvoboj. Saj ste čuli, da mora premagani umreti, čujte, umreti mora — mora! Na vsak način morate torej nasprotnika zaklati. In če ga ne zadenete takoj smrtno, ampak ga samo ranite, da bi se ne mogel več dalje boriti, mu morate zadati še zadnji sunek, — sicer dvoboj ne velja nič! Nikar vas radi tega naj vest ne grize! Če hočete biti dober westman, bo vaš nož poskusil človeško meso še marsikaterekrati! Le na to mislite, da so Kiowe lopovi in roparji, da so krivi vsega, kar sedajle doživljamo, ker so šli Apačem konje krast. Če tistega enega lopova zakoljete, rešite življenje petdesetim Apačem, če pa mu prizanesete, so izgubljeni. Na to mislite, če se ne motim.

Sedaj pa mi povejte, ali bodete šli nad njega z nožem pogumno, kakor se spodobi za pravega westmana, ki se ne onesvesti od strahu, če vidi kapljo krvi —? Povejte mi to in pomirite me!«

»Če vas moj odgovor pomiri, pa vam bodi povedano, da mu ne bom prizanašal. Saj tudi on meni ne bo. In rešil bom življenje ujetim Apačem.

Na dvoboj pojdem. Tam pri nas doma se odlični ljudje dvobojujejo, večkrat radi malenkosti. Tu pa gre za življenje petdesetih ljudi in ne bom se dvojeval z odličnim človekom, ampak z lopovom in morilcem. Obljubljam vam, da se ne bom vdajal nežnim čuvstvom in pomislekom!«

»Jako lepo! Take besede rad čujem! In mirneje bom čakal na izid boja. Ampak povem vam, zdi se mi, kot da bi mojega lastnega sina peljali v klavnico —. Najrajši bi se sam boril mesto vas —. Ali bi ne prepustili dvoboja meni, sir —?«

»Ne, ljubi Sam! Predvsem mislim, da je bolje, če umre takle greenhorn ko pa tak izkušen westman, kakor ste vi. In potem —.«

»Pustite jezik za zobmi, sir! Kaj je na tem, če umrem jaz, stari dedec! Ampak če pade takle mlad, nadarjen —.«

»Ne, držite sami jezik za zobmi!« sem ga prekinil. »In potem pravim, bi bilo za mene skrajno nečastno in sramotno, če bi dvoboj prepustil vam. Sicer pa bi take zamene poglavar vobče ne dovolil. Kajti zdi se mi, da si je prav mene izbral za žrtev.«

»To je ravno tisto! In kar ne gre mi v glavo! Prav vas si je izbral, čisto posebno vas! Toda upam, da bo njegov čoln drugače plaval, nego si misli!

Pa glejte, že prihajajo!«

Res so Indijanci prihajali, počasi in dostojanstveno.

Ni jih bilo vseh dve sto, nekaj jih je moralo ostati za čuvaje pri Apačih. Tangua jih je vodil. Korakali so mimo nas in na peščeno planoto, ki smo jo določili za kraj dvoboja. Tam so se razvrstili v krog. Tri četrt kroga so zavzeli rdeči, zaključili pa bi naj krog mi beli. Storili smo to. In potem je poglavar mignil.

Iz vrst rdečih je stopil bojevnik orjak, pravi Herkul. Odložil je vse orožje in obdržal samo nož ter se slekel do pasu. Kdor je videl njegove mogočne mišice, ga je bilo lahko strah za mene.

Poglavar ga je peljal na sredo in povedal z glasom, ki je iz njega donelo neprikrito zmagoslavje:

»Tule stoji Metan akva — »Streloviti nož« —. Najsilnejši bojevnik Kiow je, nihče še ni bil kos njegovemu nožu. Nasprotnik pade pod njegovim nožem kakor od strele zadet. Boril se bo z belokožcem, ki mu je imel Old Shatterhand.«

»All devils!« mi je šepnil Sam. »Pravi goliat! Čujte, dragi sir, izgubljeni ste!«

»Pshaw!«

»Neumnost! Le kar nič si ne domišljajte! Le na eden edini način ste mu kos!«

»In sicer —?«

»Ne spuščajte se v predolgo mahanje! Dajte mu smrtni sunek brž ko mogoče! Sicer vas utruđi in konec bo slab za vas!

Kako pa vam bije žila?«

Prijel me je za zapestje in mi otipal žilo. Zadovoljen je dejal:

»Hvalabogu, samo šestdeset udarcev! Torej čisto redno! Niste razburjeni? Se nič ne bojite?«

»Teđa bi mi še manjkalo —! Da bi se razburjal in bal v trenutku, ko zavisi življenje od hladne krvi in mirnega pogleda! Ime teđa orjaka pove prav toliko kakor njegove silne mišice. Ker je najmočnejši in ker je njegov nož nepremagljiv, zato je Tangua predlagal, da naj se na nož borim z njim za življenje Apačev. Bomo videli, ali je res nepremagljiv!«

Slekel sem si medtem gornje telo. Nismo se sicer tako pogodili, pa ker se je slekel moj nasprotnik, sem isto storil tudi jaz. Niti mislili bi si naj ne, da se hočem z obleko kakorkoli zaščititi pred njegovim nožem. Medvedarico in samokresa sem oddal Samu pa stopil v krog gledalcev. Samu je tolklo srce, ves razburjen je bil. Jaz sem bil miren. Hladna kri in zupanje v lastno moč, ta dva pogoja sta prva in najpotrebnejša v vsaki nevarnosti.

Z ročajem tomahawka so zarisali v pesek veliko osmico in poglavar naju je pozval, naj stopiva na bojišče.

»Streloviti mož« me je zaničljivo gledal in glasno dejal:

»Tale beli mladič trepeta od strahu! Ali si bo vobče upal stopiti v osmico?«

Komaj je povedal te besede, sem že stopil v osmico, pa v južno zanko. In sicer iz zelo tehtnih razlogov.

Imel sem v južni zanki osmice solnce za seboj, moj nasprotnik pa bi imel solnce v obrazu. Meni se ni moglo bleščati, njemu pa bi sijalo solnce v oči. Bleščalo bi se mu in mu jemalo bistri pogled, ki je v takem dvoboju odločilne važnosti.

Morebiti bo kdo dejal, da sem nasprotnika ukanil. Mogoče. Pa za norca me je imel in lagal je, ko je pravil, da se tresem od strahu. Kaznoval sem ga. Rahločutnost v dvoboju pač ni na mestu, če gre za življenje.

In za življenje je šlo. Ne samo za moje, ampak tudi za življenje petdesetih Apačev. In tudi za življenje nasprotnikovo. Nisem mu smel prizanesti, vsako pomišljanje in prizanašanje bi me življenje stalo. In človeka takole mirno in premišljeno zaklati, je strašno, grozno —

Pa biti je moralo. Za trdno sem se odločil, da bom nasprotnika zabodel v srce.

Bal se ga vobče nisem. Hladen in miren sem bil vkljub njegovi orjaški postavi in vkljub njegovim mogočnim mišicam. Najmanj pa me je vznemirjalo njegovo ime. Lahko da je veljal za mojstra v boju z nožem — med svojimi ljudmi, o evropski izurjenosti v borjenju se mu pač niti sanjalo ni. Vedel sem, koliko znam, nisem imel razloga, da bi samega sebe smatral za slabega boritelja, čeprav sem tistikrat prvič v življenju z nožem v roki stal pred nasprotnikom.

»Res si upa!« se je zaničljivo rogal. »Moj nož ga bo požrl! Veliki Duh mi ga je dal v roke, ker mu je vzel pamet in rabsodnost.«

Pri Indijancih je tako bahavo besedičenje pred borbo v navadi. Mislili bi, da me je strah, če bi molčal.

Zato sem odgovoril:

»Ti se boriš z jezikom, jaz pa stojim tu z nožem v roki. Stopi na bojišče, sicer bomo mislili, da se me bojiš!«

Skočil je v svoj krog in jezno zakričal:

»Da se bojim —? Metan akva da se boji —? Ali ste čuli, vi bojevniki rodu Kiowa —? S prvim sunkom svojega noža bom vzel temule belemu psu življenje!«

»Tebi bo moj prvi sunek vzel življenje! Sedaj pa molči! Ne smeli bi te pravzaprav Metan akva imenovati, ampak avatja.«

Avatja pomeni širokoustneža. Nalašč sem ga s tem priimkom razdražil. Izzval bi ga bil rad. Izdal bi mi naj, kako me bo napadel.

In res se je dal zapeljati. Srdito se je zadr:

»Avatja — Avatja —! Še psoval bi me rad, smrdljivi coyot —? Počakaj še trenutek, pa bodo mrharji žrli tvoja čreva!«

Njegove besede so bile skrajno nepremišljene, naravnost neumne. Sam me je opozoril, kako me bo zabodel —!

Moja čreva bodo žrli mrharji —. Torej me najbrž ne misli zabosti v srce, ampak suniti z nožem od spodaj navzgor in mi razparati trebuh —.

Nisva stala daleč narazen. Treba se mi je bilo le malo skloniti naprej, pa sem ga lahko z nožem dosegel. Zapičil je pogled v moje oči. Desnica mu je visela stegnjena ob telesu, nož je držal tako, da je bil konec ročaja ob mezincu, rezilo pa da je bilo med palcem in kazalcem obrnjeno navzgor. Ostrino noža je držal obrnjeno k sebi. Res je torej nameraval sunek navzgor, prav kakor sem sklepal iz njegovih besed. Kajti kdor misli suniti od zgoraj navzdol, bo držal nož ravno narobe, namreč tako, da bo konec ročaja ob palcu, rezilo pa ob mezincu.

Smer napada sem torej poznal. Vedeti sem le še moral, kedaj bo sunil. In to mi je moralo povedati njegovo oko. Dobro sem poznal tisti čisto posebni, bliskoviti sijaj, ki se trenutek pred napadom zasveti v očeh nasprotnika.

»Suní, pes!« je zarenčal.

»Ne govori! Začni, otroče!«

Te besede so bile za njega, slavnega borilca, huda žalitev. Odgovoriti mi je moral ali z novo psovko ali pa z napadom.

In odgovoril je z napadom.

Zenice so se mu bliskovito razširile — to je bilo znamenje, da bo napadel.

Za hip pozneje je sunil z nožem strelovito navzgor.

Da sem pričakoval sunek od zgoraj navzdol, bi bilo po meni. Toda vedel sem, odkod bo prišel sunek, pripravljen sem bil.

Prestrigel sem njegov napad. Ko misel, tako naglo sem sunil z nožem navzdol v njegov podlaket in mu ga razparal.

»Pes garjevi —!« je zatulil. Roka mu je omahnila in od strahu in bolečine je izpustil nož.

»Ne govori — bori se!« sem rekel.

Zamahnil sem.

In do ročaja mu je šinil moj nož v srce. Koj sem ga spet izdrl. Za prst debel, rdeč, topel curek krvi je brizgnil po meni.

Orjak se je zamajal, krikniti je hotel, pa le bolestno je zastokal in se zgrudil.

Divje so zatulili Indijanci. Le eden je molčal, Tangua.

Pristopil je in se sklonil k mrtvememu Kiowi, otipaval robove rane, pa se zravnal in me gledal, gledal, da njegovega pogleda dolgo nisem mogel pozabiti. Sovraštvo, groza, strah, občudovanje in priznanje se je zrcalilo v njem.

In potem se je obrnil in hotel molče oditi. Pa zaklical sem mu:

»Ali vidiš, da sem še na svojem mestu? Metan akva pa je svoje mesto zapustil! Tamle leži zunaj osmice. Kdo je torej zmagal?«

»Ti —!«

Besno mi je zaklical to besedo in odšel.

Toda le kakih pet korakov je naredil, pa se je obrnil in mi siknil:

»Beli sin črnega, hudobnega duha si! Naš medicinman ti bo odvezel tvoj čar! In potem te bomo premagali in ti vzeli življenje!«

»Stori s svojim medicinmanom, kar hočeš! Le besedo izpolni, ki si mi jo dal!«

»Kako besedo?« se je rogala.

»Da ne boš Apačev pomoril.«

»Ne bom jih pomoril. Obljubil sem in bom tudi mož beseda.«

»In svobodni bodo —?«

»Da! Kar Tangua, poglavar Kiow, obljubi, to se tudi zgodi.«

»Torej bom koj poklical svoje prijatelje, da bodo Apačem odvzeli vezi.«

»To bom storil sam, ko pride njihov čas.«

»Njihov čas je že prišel. Svobodni so, premagal sem Metan akvo.«

»Molči! Ali smo se pogodili o času, kedaj bodo svobodni?«

»Nismo tega sicer posebej omenili, pa razume se samo po sebi, da —.«

»Molči!« me je nahrul. »Čas bom določil jaz. Ne bomo jih pobili, teh pasjih sinov apaških, pa kaj moremo, če poginejo, ako jim ne damo jesti in piti? Nisem jaz kriv, če poginejo od gladu in žeje, preden jim moremo vrniti svobodo!«

»Lopov!« sem mu vrgel v obraz.

»Pes! Besedico še zini pa —.«

Ni skončal grožnje. Umolknil je in prestrašen strmel v mene. Moj obraz mu menda ni posebno ugajal.

Sam sem skončal njegov prekinjeni stavek.

»— pa te treščim s tole pestjo na tla, tebe, ki si najnesramnejši lažnivec!«

Koj se je umaknil za nekaj korakov, izdril nož in zagrozil:

»S svojo pestjo mi ne boš več blizu prišel! Preden se me spet dotakneš, te zabodem!«

»Tako se je bahal tudi tvoj »Streloviti nož« — pa poglej ga, tamle leži! In prav tako bi se tudi tebi zgodilo!

Posvetoval se bom s svojimi brati, kaj se bo zgodilo z Apači. Ako jim le las skriviš, ste izgubljeni, ti in tvoji ljudje! Saj veš, kaj imamo na našem vozu! Vse vas poženemo v zrak.«

Šele tedaj sem stopil iz osmice in šel k Samu.

Tovariši niso čuli najinega pogovora, ker so rdečkožci preglasno vpili in tulili. Blizu pa si tudi niso upali.

Šele ko me je Sam videl prihajati, mi je planil naproti, me zgrabil z obema rokama in ves iz sebe kričal:

»Dobrodošli, sir, dobrodošli! Tako vam kličem, kajti vračate se iz kraljestva smrti, ki ste mu bili nepreklicno zapisani. Človek, prijatelj, dečko, greenhorn predraži, kako nepojmljivo bitje ste vendar! Še nikdar ti ta človek ni videl bizona, pa prvega, ki ga zagleda, in najmočnejšega ustrelji v oko! Še nikdar ni srečal nobenega grislyja, pa se ga loti z golim nožem, kot bi jabolko lupal! Še ni videl nobenega mustanga, pa mi ulovi mojo Mary! In nad najmočnejšega in najslavnejšega noževalca stopi in ga s prvim sunkom zabode v srce, pa sam niti kaplje krvi ne izgubi!

Dick in Will, pojdita vendar sem pa poglejta si tegale nemškega zemljemerca! Kaj naj počnemo z njim?«

»Za pomočnika ga naredimo!« se je muzal Stone.

»Za pomočnika —? Kaj misliš s tem?«

»Ponovno je že dokazal, da ni več učenec, da ni več greenhorn. Zato ga bomo naredili za pomočnika. Pozneje kedaj pa se bo sam postavil za mojstra.«

»Da ni več greenhorn —? In za pomočnika da ga naj naredimo —? Veš, če že res hočeš kaj povedati, Dick, vsaj ne govori takih nezrelih, kislih brusnic! Tale človek, veš, je greenhorn, cel in ves greenhorn, sicer bi se ne bil lotil tistega orjaškega indijanskega pretepača. Pa je že tako. Najlahkomiselnejši ljudje imajo največjo srečo in najneumnejši kmetje pridelajo najdebelejši krompir. In tako je tudi z njim. Neumen je, lahkomiseln je in greenhorn je! Da je še živ, zato se naj ne zahvali svoji izurjenosti, ampak svoji neumnosti, če se čisto ne motim. Ko sta začela, mi je srce zastalo, še dihati si nisem upal in z vsemi svojimi mislimi sem se že pečal z njegovo oporoko. Pa glej — zamahne — sune — in orjak zropoče na tla! In sedaj imamo, kar smo hoteli imeti, namreč življenje in svobodo ujetih Apačev, če se ne motim.«

Vsi smo se mu smejali, jaz še posebno. Prav nič se nisem jezil nad njegovimi besedami. Saj sem vedel, da misli ravno narobe. Le njegovim zadnjim besedam sem ugovarjal:

»V tem pa se res motite, Sam!«

»Motim —? Kako to?«

»Tangua jim noče dati svobode.«

»Noče —? Zakaj ne? Saj je obljubil!«

»Da. Pa s tajnim pridržkom, ki ga hoče sedaj uveljaviti.«

»Mislil sem si, da bo kaka zahrbtnost vmes! Prenaglo je obljubil! Kateri pa je tisti pridržek?«

Ponovil sem mu poglavarjeve besede. Tako so ga ujezile, da je nemudoma vstal in šel nad njega. Medtem sem se spet oblekel ter si vtaknil nož in samokresa za pas.

Kiowe so trdno mislili, da me bo »Streloviti nož« zaklal. Izid dvoboja jih je seveda silno razočaral. Žalovali so nad izgubo svojega najboljšega borilca in jezni so bili na nas vse. Najrajši bi bili kar planili nad nas, pa niso smeli, ker smo se pogodili in

celò s calumetom pokadili, da stranka premaganeža ne sme osvetiti njegove smrti. In tega pogoja so se morali držati. Toda vedeli smo, da nismo več varni in da nas bodo o prvi priliki zagrabili. Nismo jim mogli uiti, lahko so čakali.

Zaenkrat pa so seve maščevalnost še premagali in se pečali s svojim mrtvim tovarišem. Tudi Tangua je bil pri njih in umljivo je, da našega Sama ni preveč prijazno sprejel.

Slabe volje se je Sam vrnil in pravil:

»Dedec res noče ostati pri svoji besedi! Zdi se, da jih bo pustil od gladu poginiti. Pa še pravi, da bo besedo držal in da jim ne bo življenja vzel —! Lopov!

Pa tudi mi bomo odprli oči in pridno pazili, če se ne motim, ter jim eno zagodli, hihihihih!

»Če le sami ne bodo nam katere zagodli!« sem pripomnil. »Težko je, bližnjega ščititi, če človek sam potrebuje varstva!«

»Kako govorite, sir! Zdi se celò, da ste se kar na mah zbalih teh ljudi —!«

»Pshaw! Da se jih ne bojim, to pač tudi sami dobro veste!«

»Da. Pa med vami in med menoj je precej razlike. Tam, kjer sem jaz oprezen, tam se zaženete v nevarnost kakor bik v rdečo ruto. Kjer pa bi bilo treba pravega poguma, tam pa se pomišljate. Taki so pač greenhorni —.

Kaj pa vobče sedaj takole mislite?«

»O čem?«

»O dvoboju, ki ste ga pravkar prestali.«

»Kaj si mislim? To, da ste z menoj najbrž zelo zadovoljni, Sam, ali ne?«

»Ne mislim tega. Morebitne očitke mislim.«

»Očitke? Kdo pa bi mi naj kaj očital? Morebiti vi?«

»Moj Bog, kako počasnih misli ste včasih! Povejte mi odkritosrčno, ali ste morebiti tam onstran

v starem svetu kedaj kot morilec pod vislicami stali?»

»Ne verjamem, da bi bil. Vsaj spominjam se tega ne,« sem mu na njegove šaljive besede prav tako šaljivo odgovoril.

»Torej še niste nikdar nikogar umorili?»

»Ne.«

»Torej ste danes prvikrat človeka umorili. In kako vam je pri srcu? To je tisto, kar bi rad vedel.«

»Hm —! Prijetno mi ravno ni. Se pač ne bo spet tako kmalu zgodilo, da bi komu življenje vzela. Nekaj se oglašča v moji duši, kar je zelo podobno slabi vesti.«

»Nikar si nič ne domišljajte! Pustite take neumne misli! Tu na divjem zapadu se vam vsak dan lahko pripeti, da boste morali kakega živega človeka upihnuti, če si boste hoteli rešiti lastno življenje. V takih slučajih mora človek —.

Heavens —! Tule je koj tak slučaj —! Apači so že tu —! Kri bo tekla! Pripravite se na boj, meššurs!»

V tistem hipu je namreč zadonel iz tabora presunljiv, divji hiiiiiii, bojni krik Apačev. Inču čuna in Winnetou sta se nepričakovano vrnila ter napadla straže pri ujetnikih.

Kiowe so prestrašeni planili pokonci. Poglavar je kriknil:

»Sovražniki v našem taboru! Na pomoč našim bratom!»

Skočil je. Pa Sam mu je zastavil pot.

»Ne morete več k njim! Ostanite! Gotovo so tudi nas že obkolili. Ali pa mar mislite, da sta Apača neumna in da sta napadla samo straže, glavno krdele pa pustila pri miru? Koj bodo planili tudi —.«

Ni skončal.

Strašni, grozni bojni krik je zadonel tudi trdo ob naših ušesih.

V.

Na kol —.

Stali smo s Kiowami vred še vedno zunaj na odprtih preriji blizu mesta, kjer se je vršil dvoboj. Pa tudi po preriji je rastle grmovje. In za njim skriti so se nam Apači od vseh strani približali in nas obkolili. Nismo jih pričakovali, nobenih straž nismo razpostavili in čisto smo bili zaposelni sami s seboj in zamišljeni v pogovor o dvoboju. Nihče jih ni opazil.

Kar v trumah so planili nad nas. Kiowe so sicer zgrabili za puške, tudi nekaj napadalcev zadeli, zadržali pa jih niso. V hipu so bili krog nas.

»Ne ubijte nobenega Apača, ja nobenega!« sem zaklical Samu, Dicku in Willu. In že smo bili sredi divjega boja.

Mi štirje se boja nismo udeleževali, nadinženjer in njegovi zemljemerci pa so se branili in Apači so jih po vrsti postrelili. Strašno je bilo!

Z grozo sem zrl na krvavi prizor. Medtem nisem mnogo pazil, kaj se godi za menoj. Krdelo Apačev nam je vpadlo v hrbet in nas razcepilo. Dovedovali smo jim sicer in jim klicali, da se jim vdamo, pa nič ni pomagalo. Z noži in tomahawki so silili v nas in braniti smo se morali, če se tudi nismo hoteli. Pobili smo nekatere s puškinimi kopiti na tla, drugi so nas pustili in se obrnili drugam.

Ozrl sem se za trenutek po bojišču. Vsak Kiowa je imel po štiri, pet nasprotnikov. Sam in tovariši so se pravkar iznebili najbolj nasilnih napadalcev. Sam je zaklical:

»Brž proč! V grmovje tjale!«

Pokazal je na že omenjeno grmovje, ki je ležalo med taborom Kiow in našim taborom, in skokoma zbežal proti njemu. Dick Stone in Will Parker sta skočila za njim. Tudi sam sem mislil pohiteti za njimi, najpametnejše je bilo, kar smo mogli storiti.

Pa za trenutek sem se še obotavljal. Še enkrat sem se ozrl na kraj, kjer so padli moji tovariši zemljemerci. Beli so bili, rad bi jim bil prišel na pomoč, prepozno je bilo. Le lastno življenje sem še morebiti utegnil rešiti.

Obrnil sem se in skočil proti grmovju. Pa nisem še bil pri njem, ko je zavil krog njega Inču čuna.

Bila sta z Winnetouom pri četi, ki je napadla tabor ujetnikov. S stražami sta bila kmalu gotova, osvobodila sta svoje ljudi pa pohitela k večji četi, ki je medtem napadla nas. Inču čuna je hitel naprej, Winnetou je bil nekaj korakov za njim.

Koj me je spoznal.

»Zemlje lačni tat!« je kriknil, zamahnil s puško in planil v mene.

Prestrezal sem udarce z medvedarico in mu klical, da smo njegovi prijatelji. Pa ni me poslušal. Še podvojil je sunke in udarce.

Ni bilo druge pomoči, če sem si hotel rešiti življenje, sem ga moral vsaj omotiti.

In prav ko je spet zamahnil, sem vrgel v stran medvedarico, skočil, ga zgrabil z levico za vrat in ga z desno pestjo nekaterekrati udaril po sencu. Izpustil je puško, zahropel in se zgrudil.

Tedaj je za menoj nekdo v divjem veselju zavpil:

»Tule je Inču čuna, poglavar apaških psov! Njegov skalp bo moj!«

Obrnil sem se.

Tangua je bil. Kdo ve, kaj ga je pripeljalo za menoj. Vrgel je puško v stran, izdrl nož in planil nad nezavestnega Apača, da ga skalpira.

Zagrabil sem ga za roko.

»Pusti ga! Jaz sem ga podrl na tla, moj je, ne pa tvoj!«

»Molči, bela golazen! Kdo je tebe kaj vprašal? Poglavar je moj! Pusti me, sicer —.«

Sunil je nožem po meni in me ranil v levo zapestje.

Nisem mu hotel vzeti življenja, pustil sem nož za pasom, se vrgel na njega in ga skušal odstraniti od Inču čune. Suvala sva se in valjala po tleh, nazadnje sem ga stisnil za vrat, da se ni genil več.

Sklonil sem se nad Inču čuno. Njegov obraz je bil krvav od rane na mojem zapestju.

V tistem hipu je nekaj zašuštelo za menoj. Okrenil sem se, da bi pogledal.

Kretnja mi je rešila življenje, strašen udar je priletel na mojo ramo. Pomerjen je bil pravzaprav na mojo glavo, razbil bi mi jo bil, da jo je zadel. Udaril pa me je Winnetou.

Zaostal je za očetom, kakor sem že omenil. Ko je zavil krog grmovja, me je videl klečati pri Inču čuni, ki je ležal kakor mrtev in je imel obraz ves krvav od moje rane. Mislil je, da sem ga ubil ali ranil, zamahnil je in puškino kopito bi mi bilo glavo razklalo. Pa zadel je le mojo ramo.

Koj je izpustil puško, izdrl nož in se vrgel na mene.

Moj položaj je bil kar moč nevaren. Udar mi je pretresel vse telo in mi ohromil roko. Rad bi bil Winnetouu povedal, da nisem njegov sovražnik in da sem le v silobranu udaril njegovega očeta, pa vse se je godilo tako naglo, da vobče nisem prišel do besede.

Winnetou je sunil z nožem, sunek bi mi bil pogljal rezilo do ročaja v srce. Komaj za nekaj centimetrov sem krenil v stran, več nisem mogel. Nož se je zadrl v moj levi prsni žep, zadel konzervno škatlo, v kateri sem shranjeval dnevnik in risbe, iz-

podrsnil na gladki pločevini ter prodril nad vratom in pod čeljustjo v usta in skozi jezik.

Potegnil je nož iz rane, me prijel z levico za grlo in vnovič zamahnil.

Strah pred smrtjo mi je podvojil moči, le eno roko sem še mogel geniti, druga mi je bila od udarca ohromela, povrh je še ležal Winnetou na meni. Okrenil sem se, ga zgrabil za desnico in mu jo stisnil, da je od bolečine izpustil nož, nato sem ga prijel za levi laket in mu ga tiščal navzgor, da je moral izpustiti moje grlo, sicer bi mu bil levico zlomil. Upognil sem še kolena, ga z vso močjo sunil od sebe in šinil pokonci. Priletel je na trebuh, v hipu sem ležal na njegovem hrbtu, kakor je on prej ležal na meni.

Tiščati sem ga moral k tlom. Če se mi je izmuznil, sem bil izgubljen. Pokleknil sem mu z eno nogo na stegna, z drugo pa na roko ter ga zgrabil z edino še zdravo roko za tilnik. S svojo drugo roko je grabil za svojim nožem, na srečo brez uspeha.

Tedaj bi bil imel čas, da mu pojasnim položaj. Nekaj besed bi bilo zadostovalo. Pa kaj, ko nisem mogel govoriti! Kri mi je kar curljala iz ust in ko sem skušal s prebodenim jezikom govoriti, sem spravil le nerazumljivo blebetanje vkup.

Prava satanska borba se je začela. Vse sile je napel, da bi se me iznebil. In to je nekaj pomenilo pri Winnetouu, ki je imel železne mišice in jeklene kite, telo prožno in gibčno kakor kača, ki ga še nihče ni premaгал do tedaj in ga tudi pozneje nihče več ni. Pa ležal sem na njem kakor mora in nisem se dal otresti. Držal sem ga za vrat in mu s prsti stiskal sapnik. Hropel je, vse huje sem ga prijemal, nazadnje mu je sapa pošla.

Pa zadaviti se ni smel. Za nobene ceno ne!

Izpustil sem za trenutek vrat, dvignil je glavo — trije nagli udarci po sencu, glava mu je klonila, onesvestil se je.

Premagal sem nepremagljivega Winnetoua —. Kajti tisto ni štelo, da sem ga že enkrat podrl na tla. Tistikrat se nisva borila.

Globoko sem si oddahnil. Seveda sem le počasi smel iti po sapo, sicer bi bil požrl kri, ki se mi je nabirala v ustih. Odprl sem usta in pustil, da mi je odtekala. Tudi iz rane pod čeljustno kostjo mi je v curkih tekla kri.

Vstal sem, da si poiščem pomoči. Za seboj sem čul jezni indijanski vzklik in v tistem hipu sem dobil udarec po glavi, da sem se nezavesten zgrudil. —

Ko sem se spet zavedel, je bilo že pozno na večer. Ves dan sem ležal v nezavesti.

Najprvo mi je bilo kakor v sanjah. Zdelo se mi je, da sem padel v globoki žleb mlinskega kolesa. Mlin je stal, ker se kolo ni sukalo. Sukati pa se ni moglo, ker sem tičal med kolesjem in žlebovimi stenami. Voda je šumela po žlebu in padala na kolo in po meni, pritiskala me je na kolo, kolò pa na mene, vse huje in vse huje, mislil sem, da me bo zdrobilo. Vsi udje so me boleli, najbolj pa glava in rama.

Polagoma pa sem se zavedel, da ne sanjam, da pa tudi ne bedim. Ni voda šumela in hrumela, le v moji glavi je šumelo od udarca, ki me je treščil na tla. In bolečin v ramenu ni povzročilo mlinsko kolo, bile so posledica udarca, ki mi ga je zadal Winnetou. Kri mi je še vedno lila iz ust in izpod čeljusti. Čul sem strašno grmenje in hropenje, pa nisem vedel odkod prihaja. In nazadnje sem se zbudil. Jaz sem bil tisti, ki je hropel.

In prvo, kar sem čul, ko sem se popolnoma zavedel, je bil Samov glas:

»Zganil se je! Hvala Bogu, zganil se je!«

»Da! Tudi jaz sem videl!« sem čul praviti Dick Stoneta.

»Glejte, oči je odprl! Živi, še živi!« je vzkliknil Parker.

Res sem oči odprl.

Pa kar sem videl, je bilo silno žalostno.

Bili smo še vedno na bojišču. Nad dvajset ognjev je gorelo naokoli, med njimi je stalo, sedelo in hodilo krog pet sto Apačev. Mnogi so bili ranjeni. V dveh vrstah so ležali številni mrtvi. V prvi vrsti so ležali Apači, v drugi Kiowe. Apači so izgubili enajst, Kiowe pa trideset ljudi.

Krog nas so ležali ujeti Kiowe, vsi strogo zvezani. Nobeden ni ušel. Tudi Tangua je bil med ujetniki.

Nadinženjerja in zemljemercev nisem videl. Apači so jih postrelili, ker so se branili.

Blizu nas je nekdo ležal, povezan v klopčič. Rattler je bil. Apači so ga tako povezali, da bi ga mučili. Stokal je, da se mi je vkljub svoji propalosti smilil. Njegovi »westmani« so bili vsi mrtvi. Apači so jih koj po prvem napadu postrelili. Njega pa so živega ujeli, ker je Kleki petro umoril. Hranili so ga še za hujše muke.

Tudi mene so zvezali na rokah in nogah, prav tako tudi Parkerja in Stoneta. Ležala sta na moji strani. Na moji levici je sedel Sam Hawkens. Desnico so mu zvezali na hrbet, levico pa so mu pustili prosto, da mi je lahko stregel. Tako sem pozneje zvedel.

»Hvala Bogu, da ste spet pri zavesti, ljubi sir!« je pravil in mi nežno gladil lice s prosto roko. »Kako je neki prišlo, da so vas pobili?«

Odgovoriti sem mu hotel, pa nisem mogel. Usta so bila polna krvi in jezik mi je zatekel.

»Izpljunite!« mi je dejal.

Izpljunil sem in spet poskusil govoriti. Pa le nekaj nerazumljivih besed sem spravil iz ust, koj mi jih je spet zalila kri. Izguba krvi me je silno oslabila. Le v kratkih, pretrganih, počasnih stavkih sem s trudom govoril in tako rahlo, da me je še Sam komaj razumel.

»Inču čuna — boril — Winnetou prišel — usta prebodel — udarec na glavo — ne vem, kdo —.«

Druge besede so se mi zadušile v krvi. Ležal sem v mlaki krvi.

»Vsi vragi —! Kdo bi si bil mislil! Saj bi se bili radi vdali, pa Apači nas vobče niso poslušali. Zato smo se skrili tamle v grmovje. Počakali bi bili, da bi se bila Apačem jeza polegla, če se ne motim. Mislili smo, da se bodete tudi vi skrili in smo vas iskali po grmovju. In ko vas nismo našli, sem zlezal na rob grmovja, da pogledam, kje da tičite.

In kar prestrašil sem se. Zunaj na preriji je stala gruča Apačev, tulili so in žalovali. Na tleh pa sta ležala Inču čuna in Winnetou kakor mrtva. Poleg pa vi, tudi čisto krvavi in kakor mrtvi.

In tako sem se prestrašil, da sem koj šel in poklical tamle Will Parkerja in tegale Stoneta. Stekli smo k vam, da vidimo, ali ste še živi. Seveda so nas koj prijeli.

Vmes sta se Inču čuna in Winnetou zavedla. Pravil sem Inču čuni, da smo prijatelji Apačev in da smo ju sinoči hoteli osvoboditi. Pa smejal se mi je in le Winnetouu se moramo zahvaliti, da mi je tole levico pustil prosto. Winnetou je bil tudi tisti, ki vas je na vratu povezal, sicer bi se vobče ne bili več zavedli in bi bili izkraveli, če se ne motim.

Ali je rana globoka?«

»Skozi — jezik —,« sem blebetal.

»Vraga —! Nevarna rana —! Dobili bodete mrzlico, ki bi si je jaz prav nič ne želel, ki pa bi jo rad na sebe vzela. Takle star racoon, kakor sem jaz, le več prenese ko pa takle mlad greenhorn, ki krvi še drugje ni videl ko v krvavici, če se ne motim.

Ali ste še kje drugje ranjeni?«

»S puškinim kopitom — glava — rama —,« sem jecljal.

»Torej pobili so vas na tla? Mislil sem, da je samo rana kriva vaše oslabelosti. Glava vam bo

seveda še prav vražje brnela in brenčala. Pa to mine. Glavno je, da vam tisto malo pameti niso ubili, ki jo še imate. Nevarna je le rana na jeziku, ker se ne da zavezati. Skušal bom —.«

Več nisem čul. Spet sem se onesvestil.

Ko sem se iznova prebudil, sem čutil, da se premikamo. Čul sem tudi topot številnih konj. Odprl sem oči.

Ležal sem, mislite si, na koži grislyja, ki sem ga zabodel. Zavili so jo v približno obliko viseče mreže in obesili med dva konja. Tako globoko sem tičal v njej, da nisem videl druga ko konjske glave in košček neba.

Dan je bil. Solnce je žgalo in po žilah se mi je pretakalo kakor raztopljen svinec. Usta so bila vsa zatekla in polna strjene krvi. Rad bi jo bil izpljunil, pa nisem mogel geniti ne jezika ne ust.

»Vode —! Vode —!« sem hotel zaklicati. Peškoča žeja me je mučila. Toda nobenega glasu nisem spravil iz sebe, niti diha ne.

Zasodil sem, da je pri kraju z menoj, hotel sem se pripraviti na smrt, kakor je dolžnost vernega človeka, hotel sem misliti na Boga in na večnost.

Pa nezavest me je objela.

In potem sem se boril z Indijanci, z medvedi in bizoni, za življenje sem jezdil po izsušenih puščavah, cele mesece sem plaval po brezkončnih morjih —.

Mrzlica me je tresla in dolgo dolgo sem se boril s smrtjo. Včasih se mi je zdelo, da čujem Samov glas kakor iz silne daljave, včasih sem videl pred seboj dvoje temnih, zametnih oči. Bile so Winnetouove oči.

In potem sem umrl. Položili so me v krsto in me pokopali. Čul sem, kako so padale grude na krsto. Ležal sem celo večnost v grobu, niti genil se nisem —.

In potem se je pokrov krste neslišno dvignil, odplaval kvišku in izginil. Jasno nebo sem zagledal nad seboj, stene groba so se pogreznile —.

Ali je bilo res —? Kako se more kaj takega zgoditi —?

Segel sem z roko na čelo in —.

»Aleluja —! Aleluja —! Zbudil se je od smrti! Prebudil se je —!«

Samov glas je bil, ki je tako radostno vzklikal.

Obrnil sem glavo.

»Ali vidite —? Segel je z roko h glavi —! In sedajle je celò z glavo krenil —!« je vpil.

Sklonil se je čez mene. Njegov obraz je žarel od radosti, dobro sem videl, čeprav je bil strašno zaraščen z gosto brado.

»Ali me vidite, sir, ljubljeni sir?« je vprašal. »Odrpli ste oči, okrenili ste glavo —. Torej še živite. Ali me vidite?«

Odgovoril bi mu bil rad, pa nisem mogel. Pre-slab sem bil in jezik mi je ležal v ustih kakor svinec. Le pokimal sem.

»In čujete me tudi?«

Spet sem pokimal.

»Poglejta ga —! Poglejta —! Poglejta —!«

Samov obraz je izginil, Stone in Parker sta se sklonila čez mene. Solze so se jima lesketale v očeh. Načgovorila sta me, pa Sam ju je porinil v stran.

»Pustita mene! Jaz bom govoril z njim, jaz!«

Prijel me je za roke, pritisnil na nje tisti del svoje brade, pod katerim sem slutil, da se nahajajo njegove ustnice, in vprašal:

»Ste lačni, sir? Ste žejni? Bodete mogli jesti in piti?«

Odkimal sem. Nobene take potrebe nisem občutil. Tako slab sem bil, da bi niti kaplje vode ne mogel použiti.

»Ne —? Res ne —? Veliki Bog, ali je mogoče —? Ali veste, kako dolgo že ležite tu?«

Spet sem odkimal.

»Tri tedne, tri cele dolge tedne —! Mislite si! Najbrž vobče niti ne veste, kaj se je z vami v tem času zgodilo in kje da se sedaj nahajate. Strašna mrzlica vas je tresla in nato vas je prijel mrtvični krč, ležali ste kakor mrtvi. Apači so res bili prepričani, da ste že mrtvi. Pokopati so vas mislili. Toda jaz nisem hotel verjeti, da bi bili že mrtvi. Tako dolgo sem beračil in moledoval, da je Winnetou govoril s svojim očetom in prosil za vas. Inču čuna je obljubil, da vas bo zakopal šele, ko se bodo pokazali znaki gnilobe. Winnetouu se moramo za to zahvaliti. Koj pojdem po njega.«

Zaprl sem oči. Tiho sem ležal, pa ne več v grobu, ampak v sladki utrujenosti, v blaženem miru. Večno, večno bi bil tako ležal.

Pa čul sem korake. Roka se me je dotaknila in me otipavala, čul sem Winnetouov glas:

»Ali se Sam Hawkens ni zmotil? Ali se je Selki lata res prebudil?«

Selki lata pomeni po apaško Old Shatterhand.

»Da da, res se je!« je živahno pritrjeval Sam. »Vsi trije smo videli, čisto razločno videli. Celò pokimaval in odkimaval je na moja vprašanja.«

»Torej se je zgodil velik čudež. Pa bolje bi bilo, da se ni zgodil in da je Selki lata ostal mrtev. Vrnil se je v življenje, da bo spet umrl. Šel bo z vami vred v smrt.«

»Najboljši prijatelj Apačev je!«

»Dvakrat me je treščil na tla!«

»Moral je!«

»Ni bilo treba!«

»O, vendar! Prvikrat ti je vzel zavest, da ti je rešil življenje. Branil bi se bil in Kiowe bi te bili ubili. Drugikrat pa si ga sam napadel in spet te je moral udariti, da si je rešil lastno življenje. Mi vsi

štirje bi se vam bili radi prostovoljno vdali, smo vam tudi pravili, da smo vaši prijatelji, pa vaši bojevniko nas niso hoteli poslušati.«

»Tako govori Sam Hawkens le zato, da bi si rešil življenje!«

»Ne! Resnica je!«

»Tvoj jezik laže! Vse, kar si mi pravil in mi še praviš, govoriš le, da bi se rešil kola! Zato pa sem vse bolj prepričan, da nas še huje sovražite ko Kiowe. Šel si nam naproti in si nas zalezoval. Da si res naš prijatelj, bi nas bil posvaril. In Kiowe bi nas ne bili napadli na polotoku in privezali na drevesa.«

»Pa vi bi bili osvetili smrt Kleki petre in bi nas bili vse pomorili. In če bi tudi iz hvaležnosti tega ne bili storili, bi nam bili zabranili merjenje. Ne bili bi skončali naročenega dela.«

»Saj ga vkljub temu niste mogli dokončati! Izmišljuješ si izgovore, ki jih lahko vsak otrok ovržel! Ali misliš, da sta Inču čuna in Winnetou neumna kakor otroka, da, še neumnejša ko otroka?«

»Mi niti na misel ne prihaja! Škoda, da se je Old Shatterhand spet onesvestil! Da je pri zavesti in da bi mogel govoriti, potrdil bi ti, da sem govoril resnico.«

»Da! Lagal bi prav kakor ti! Beli ljudje so sami lažnivci in sleparji! Le enega belega sem poznal, ki je resnica prebivala v njegovem srcu. In tisti je bil Kleki petra. In njega ste nam ustrelili! V temle Old Shatterhandu bi se bil skorajda zmotil. Videl sem njegov pogum in njegovo telesno moč, občudoval sem ga. V njegovih očeh se je zrcalila odkritosrčnost, se je zdelo, in mislil sem si, da bi mu bil lahko prijatelj in da bi ga mogel ljubiti. Pa prav tak je bil, kakor so vsi drugi. Prišel nam je zemljo krast, ni vam branil, ko ste nam pripravljali zasedo, dvakrat me je s pestjo udaril po glavi —

Zakaj je veliki Duh ustvaril takega človeka, pa mu dal lažnivo srce —!»

Rad bi bil odprl oči in ga pogledal, ko se me je dotaknil. Pa živci so mi otopeli in niso ubogali volje. Moje telo, se mi je zdelo, je obstojalo iz eterja, vobče ni bilo nič več telesnega, zemeljskega na njem.

Toda ko sem slišal, kako napačno me Winnetou sodi in kako slabo da se Sam zagovarja, me je pograbilo, ugovarjal bi bil rad — in volja je zmagala nad onemoglim telesom. Odprl sem oči.

Poleg mene je stal Winnetou. Lahko plateno obleko je nosil, orožja ni imel, knjigo je držal v roki. Bral sem njen naslov, Haiwatha je bil, Longfellowa slavna epopeja indijanskega rodu —.

Tale Indijanec, sin rodu, ki so ga prištevali k »divjakom«, ni samo znal angleški govoriti, tudi brati je znal, celò s slovstvom, s pesništvom se je pečal —! Longfellowov Haiwatha v rokah Apača —! Tega bi si nikdar ne bil mislil!

»Glej, spet je odprl oči!« je vzkliknil Sam.

Winnetou se je obrnil k meni.

Stopil je bliže, dolgo dolgo me je gledal pa vprašal:

»Ali lahko govoriš?«

Odkimal sem.

»Čutiš bolečine?«

Spet sem odkimal.

»Bodi odkritosrčen! Kdor gleda smrti v obraz, ne more lagati. Ali ste nas vi štirje res hoteli rešiti?«

Pokimal sem dvakrat.

Zaničljivo je zamahnil z roko in ogorčen vzkliknil:

»Laž laž laž —! Laž pri odprtem grobu! Da si mi sedajle priznal resnico, bi si bil morebiti mislil, da se boš poboljšal in bi bil prosil Inču čuno, svojega očeta, da te pusti živeti. Pa nisi vreden, da prosim za tebe! Umreti moraš!

Skrbno ti bomo stregli, ozdraveti moraš, krepek, močen moraš biti, da boš čim bolje prestal muke, ki te čakajo. Če bi bolan in oslabel kmalu umrl, bi bila taka smrt premajhna kazen za tebe!«

Spet so se mi zaprle oči.

O, da bi bil lahko govoril —! Sam, prekanjeni in prebrisani Sam je topot popolnoma odpovedal. Vse drugo ko bistroumen je bil njegov zagovor. Kako čisto drugače bi bil govoril jaz!

Kakor da je uganil moje misli, je dejal mlademu Apaču:

»Pa saj smo ti vendar dokazali, jasno in neovrgljivo dokazali, da smo bili vedno na vaši strani! Tangua je odločil, da morajo tvoji ljudje umreti na kolu. In da bi to zabranil, se je Old Shatterhand boril s »Strelovitim nožem« in ga premagal. Življenje je tvegäl — vi pa ga hočete v zahvalo še mučiti!«

»Prav nič mi niste dokazali! Tudi to, kar si sedajle povedal, je laž!«

»Vprašaj Tanguo, poglavarja Kiow! Kaj je vaš ujetnik.«

»Vprašal sem ga.«

»In kaj je povedal?«

»Da lažeš. Old Shatterhand se ni boril s »Strelovitim nožem«. Naši bojevniki so ga ubili pri napadu.«

»To je laž in Tangua je neverjetno zloben človek. Sam dobro ve, da smo bili na vaši strani, pa se hoče maščevati in nas spraviti na kol.«

»Prisegel mi je pri velikem Duhu, da je res, kar je povedal. In zato verjamem njemu, vam pa ne.

Ponavljam ti, kar sem že Old Shatterhandu povedal. Če bi odkritosrčno priznali resnico, bi prosil za vas pri očetu, naj vas pomilosti. Kleki petra je bil moj učitelj in prijatelj, zasejal je miroljubnost in ljubezen v moje srce. Ne hlepim po krvi in moj oče, ki je poglavar, stori vedno to, za kar ga prosim. Zato tudi nobenega Kiowe nismo ubili, naši ujetniki so,

pa svojih krivic ne bodo plačali z življenjem, ampak s konji, z orožjem, šotori in odejami. Nismo se še čisto zedinili za odkupnino, pa kmalu se bomo dogovorili. Rattler je ustrelil Kleki petro, umreti mora. Vi štirje ste sicer njegovi tovariši, vkljub temu pa bi vam prizanesel, da ste odkritosrčni. Ker pa niste, bode te z njim vred umrli.«

Dolgo je govoril. Molčeči Winnetou ni rad govoril. Le prav redkokedaj in le ob posebno važnih prilikah sem pozneje čul tak dolg govor iz njegovih ust. Naša usoda mu je bila torej bolj pri srcu, nego je hotel priznati.

»Saj vendar ne moremo priznati, da smo vaši sovražniki, ko pa smo bili vedno vaši prijatelji!« je še ugovarjal Sam.

»Molči! Vidim, da hočeš s to svojo veliko lažjo na ustih umreti. Pustil sem vam dosedaj več svobode ko drugim ujetnikom, da ste lahko stregli Old Shatterhandu. Pa te prizanesljivosti niste vredni in zato vas bom odslej strožje zastražil.

Bolnik vas ne potrebuje več. Pojdite z menoj! Odkazal vam bom prostor, ki ga odslej ne smete več zapustiti.«

»Te ga ne, Winnetou, le te ga ne!« je vzkliknil Sam ves prestrašen. »Za nobeno ceno se ne morem ločiti od Old Shatterhanda!«

»Moreš, ker ti tako zapovedujem. Kar hočem, to se zgodi.«

»Prosim te, da vsa —.«

»Molči!« ga je strogo zavrnil Apač. »Ne ene besede več! Pojdite z menoj ali pa pošljem svoje bojvnike, ki vas bodo zvezali in odgnali.«

»V tvoji oblasti smo, ubogati moramo,« je dejal Sam žalostno. »Kedaj bomo Old Shatterhanda spet videli?«

»Na dan svoje in njegove smrti.«

»Prej ne?«

»Ne.«

»Torej dovoli, da se še poslovimo od njega, preden odidemo!«

Prijel me je za roke, spet sem začutil njegovo kocinasto brado na licu, poljubil me je na čelo. Tudi Parker in Stone sta me poljubila. In nato so odšli z Winnetouom.

Nekaj časa sem ležal sam. In potem so prišli Apači in me odnesli, kam, tega nisem videl. Preslab sem bil, da bi bil odprl oči. Že med potom sem zaspal.

Kako dolgo sem spal, tega ne vem. Spal sem spanje bolnika, ki mu gre na bolje. In okrevajoči bolnik spi globoko in dolgo spanje.

Ko sem se prebudil, sem se počutil močnejšega. Čisto lahko sem odprl oči. Tudi jezik je bil že gibčnejši. Segel sem s prstom v usta, in odstranil strjeno kri in gnoj, ki se mi je nabral v rani.

Začuden sem pogledal krog sebe.

Ležal sem v kotu sobe, njene štiri stene so bile iz kamena. V sprednji steni je bila visoka odprtina brez vrat, skozi njo je prihajala dnevna svetloba. Ležišče je bilo postlano s samimi kožami sivega medveda, pokrit pa sem bil z lepo, pisano santillo odejo.

V kotu pri vratih sta sedeli dve Indijanki, najbrž moji strežnici in čuvarici. Starejša je bila grda, kakor vse starejše indijanske sqwawe — žene —, ker vse delo sloni na njihovih ramah, medtem ko moški hodijo na lov in na vojsko, ali pa lenarijo.

Mlajša pa je bila lepa, zelo lepa. Da je bila po evropsko oblečena, bi bila daleč prekašala naše salonske lepotice. Nosila je dolgo, sinjo, od vratu do gležnjev segajočo haljo, na vratu je bila zapeta, prepasana pa s kožo kače klopotače. Nekakega okraska ni nosila, kakor ga običajno nosijo Indijanke. Njen edini kras so bili njeni dolgi, črni lasje, ki so ji v dveh bujnih kitah viseli čez ramena in po hrbtu. Ti lasje so me spominjali na Winnetoua.

Njen obraz je bil njegovemu podoben. Enake oči je imela, ko žamet mehke in črne, napol so jih zakrivale dolge, težke trepalnice, kakor skrivnosti, v katere se nihče ne sme poglobiti. O čeljustnih kosteh, ki jih je videti na indijanskih obrazih, ni bilo nobenega sledu. Polna, mehka in toplo zarisana lica so se zaokroževala v ljubko bradico z jamico, ki bi pri Evropejki dala sklepati na šegavost.

Polglasno je govorila s starko, menda da bi mene ne prebudila, in kadar so se ji usta odprla v smehljaj, sta se zableščali dve vrsti zobov, belih ko slonovina. Lepo izoblikovani nos bi dal prej sklepati na grško ko pa na indijansko pokolenje. Barva njenega obraza je bila svetlo bronasta z rahlim srebrnim dihom. Kakih osemnajst let je bila stara in stavil bi bil, da je Winnetouova sestra.

Ženski sta vezli rdeče niti in okraske v belo ustrojen usnjat pas.

Sedel sem. Da, res, sedel sem in že čisto brez posebnih težav. Ko sem zaspal, pa sem bil tako slab, da še niti oči nisem mogel odpreti!

Starka me je čula, pogledala po meni in vzkliknila:

»Uff —! Aguan intahinta!«

Po apaško pomeni to: »Zbudil se je!«

Dekle je dvignilo oči od dela, vstalo in stopilo k meni.

»Prebudil si se!« je dejala. Začudil sem se. Govorila je gladko angleščino. »Ali si česa želiš?«

Odprl sem usta, da bi odgovoril. Pa žalostno sem molčal — spomnil sem se, da ne morem govoriti.

Toda sam sem se zbudil —. Ali se ni morebiti tudi rana na jeziku že toliko zacelila, da bi lahko vsaj nekaj besed povedal —?

Poskusil sem, šlo je.

»Da —. Celò marsikaj si želim.«

Kako sem bil vesel, da sem spet čul svoj glas! Seveda je zvenel čisto tuje. Stisnjen in piskajoč je

prihajal iz grla, bolečine sem čutil v jeziku. Pa bile so vendar spet žive, lastne besede, ki sem jih čul po dolgih treh tednih —.

»Tiho govori ali pa le z znamenji!« je dejala. »Nšo či opaža, da ti govorjenje povzroča bolečine.«

»Nšo či je tvoje ime?«

»Da.«

»Torej se zahvali njemu, ki ti ga je dal! Nobenega primernejšega ti ni mogel dati, kajti kakor pomladno jutro si, ko zaduhtijo prve cvetlice.«

Nšo či se namreč pravi po apaško »Lepi dan«. Zardela je.

»Svoje želje si mi hotel povedati —!«

»Povej mi najprvo, ali si radi mene tu!«

»Da. Zapovedano mi je, da ti moram streči.«

»Kdo ti je zapovedal?«

»Winnetou, ki je moj brat.«

»Mislil sem si, da je tvoj brat, ker si temu mlademu pogumnemu junaku izredno podobna.«

»Ubiti si ga hotel —!«

Njene besede so donele pol kakor trditev pol kakor vprašanje. In tako vprašujoče mi je pogledala v oči, kot da bi hotela prodreti v globine moje duše.

»Ne!« sem odgovoril.

»Ne verjame ti. Pravi, da ga sovražiš. Dvakrat si ga treščil na tla, njega, ki ga še nihče ni premagal!«

»Ker sem moral tako storiti. Enkrat sem mu vzel zavest, da sem ga rešil, drugikrat pa, ker sem se moral braniti. Vzljubil sem ga koj, ko sem ga prvič zagledal.«

Spet so njene črne oči dolgo zrle v moje. Nato pa je dejala:

»Ne verjame ti. In jaz sem njegova sestra.

Ali čutiš bolečine v ustih?«

»Sedaj ne.«

»Boš mogel požirati?«

»Bom poskusil. Mi smeš prinesiti pitne vode?«

»Da. In tudi za umivanje. Koj prinesem.«

Odšli sta s starko.

Kaj je vse to pomenilo —?

Winnetou nas je smatral za sovražnike, njegovi ujetniki smo bili, našim zatrjevanjem ni verjel, — pa mi je poslal lastno sestro za strežnico!

Ženski sta se vrnila.

Nšo či je nosila v rokah plitvo posodo iz rjave gline, kakor jih izdelujejo Pueblo Indijanci. Hladna pitna voda je bila v njej. Mislila je, da sem še preslab in da ne bom mogel sam piti, sama mi je držala posodo k ustom.

Pil sem v majhnih, kratkih požirkih in v dolgih presledkih. Vso vodo sem izpil. S težavo sem pil, požiranje mi je povzročalo hude bolečine v grlu in v ustih, pa šlo je, biti je moralo, žejen sem bil, narava je zahtevala pijačo in tudi jed.

In kako me je voda osvežila! Nšo či je to opazila. Dejala je:

»Dobro ti je delo! Prinesla ti bom še več. Gotovo si zelo žejen in tudi lačen!

Ali se boš tudi umil?«

»Se bi lahko?«

»Poskusi!«

Starka je prinesla izdolbeno bučo vode. Nšo či jo je postavila poleg mene in mi dala obrisači podobno tkanino iz finega, mehkega vlakna v roke.

Poskusil sem. Pa ni šlo. Tedaj je sama vzela obrisačo v roke, jo omočila in mi osnažila obraz in roke, meni, ki sem veljal za smrtnega sovražnika njenega očeta in brata —.

Ko je bila gotova, me je z lahnim, pa vidnim pomilovanjem vprašala:

»Si bil vedno tako suh?«

Suh —? Ah, na to niti mislil nisem.

Tri cele dolge tedne sem ležal skoraj vedno v nezavesti, mrzlica me je tresla in krč me je držal, ki se običajno vedno konča s smrtjo. In ves ta čas

nisem ničesar jedel in ne pil —! Seveda sem moral shujšati!

Otipal sem si lice in dejal:

»Nikdar nisem bil suh.«

»Poglej se v vodil!«

Pogledal sem v bučo, pa prestrašen umaknil glavo.

Iz vode se mi je režal strahotno mršav obraz naproti —.

»Kak čudež, da vobče še živim!«

»Da! Tudi Winnetou pravi tako. Vzdržal si celò dolgo potovanje sem k nam. Veliki Duh ti je dal izredno močno telo. Sto drugih na tvojem mestu bi še pet dni ne vzdržalo!«

»Pet dni —? Kje pa smo?«

»V našem pueblu na Rio Pecosu.«

»Torej so se že tudi vsi vaši bojevniki vrnili, ki so nas ujeli?«

»Da.«

»In ujeti Kiowe so tudi pri vas?«

»Tudi. Pravzaprav bi jih morali vse pobiti. Vsak drug rod bi jih bil mučil na kolu, pa dobri Kleki petra je bil naš učitelj in nam je pripovedoval o ljubezni velikega Duha. In zato jim nismo vzeli življenja. Plačali bodo odkupnino in se bodo spet smeli vrniti v svoje wigwame.«

»In moji trije tovariši —? Ali veš, kje so?«

»Privezani so v prostoru, ki je temu podoben, pa je temen.«

»Kako se počutijo?«

»Ničesar jim ne manjka. Kajti kdor je določen, da bo na kolu umrl, mora biti zdrav in močen, da prenese vse muke. Sicer bi taka smrt za njega ne bila nobena kazen.«

»Torej bomo morali umreti, vsi umreti —?«

»Da.«

»Tudi jaz?«

»Tudi.«

Niti sledu o pomilovanju ni bilo na njenem obrazu. Ali je bilo to lepo dekle res tako brezsrčno in brezčutno —?

»Povej mi, ali bi smel vsaj enkrat s svojimi tovariši govoriti!«

»Prepovedano je.«

»Niti videti jih ne smem? Niti od daleč ne?«

»Ne.«

»Jim smem vsaj kaj sporočiti?«

Pomislila je pa odgovorila:

»Vprašala bom Winnetoua, ali smejo včasi zvedeti, kako se ti godi.«

»Ali me bo Winnetou obiskal?«

»Ne.«

»Govoril bi rad z njim.«

»Pa on ne s teboj.«

»Zelo važno in nujno je, kar mu imam povedati.«

»Za njega?«

»Za mene in za moje tovariše.«

»Ne bo prišel. Ali mu naj jaz sporočim? Ali je kaj takega, da smeš meni zaupati?«

»Ne, hvala ti! Lahko bi ti povedal, lahko bi ti vobče vse zaupal. Pa če je Winnetou preponosen, da bi z menoj govoril, sem tudi jaz ponosen in ne maram po selu z njim govoriti.«

»Ne boš ga prej videl, ko na dan svoje smrti.

Sedaj odideva. Ako boš česa želel, daj znamenje. Koj bo kdo prišel.«

Vzela je iz žepa glinasto piščalko in mi jo dala. In nato sta s starko odšli.

Ali ni bil moj položaj res romantičen —?

Na smrt bolan sem ležal, oslabel, da še sam jesti in piti nisem mogel. In stregli mi bodo in me negovali, da bom močen in zdrav in da bom čim več muk prenesel. In tisti, ki je zahteval mojo smrt na kolu, tisti mi je poslal lastno sestro, da mi streže in me neguje, ne pa morebiti kako staro, nesnažno, grdo sqwaw —!

Ni mi seveda treba posebej omeniti, da moj pogovor z Nšo či ni potekal tako gladko, kakor sem ga zapisal. Govorjenje mi je povzročalo težave in bolečine, počasi sem govoril, večkrat sem moral prenehati in si počiti.

Utrujen sem bil in ko je Nšo či odšla, sem trdno zaspal.

Ko sem se čez nekaj ur prebudil, me je mučila huda žeja in gladen sem bil ko volk. Pa nikogar ni bilo blizu. Spomnil sem se na čudežno piščalko. Zapiskal sem.

Koj sem čul nekje korake. Starka, ki je najbrž sedela kje zunaj pred vhodom, je pomolila glavo v sobo in me nekaj vprašala. Razumel sem le besede išha in ištla, pa nisem vedel, kaj pomenijo. Pokazal sem z rokami in usti, da bi rad jedel in pil, in nemudoma je izgnila njena glava.

Kmalu nato je prišla Nšo či z lončeno skledo in žlico. Tega miznega pribora Indijanci seveda ne poznajo. Najbrž jih je rajni Kleki petra naučil tudi tako orodje izdelovati.

Pokleknila je poleg mojega ležišča in me pitala kakor otroka, ki sam še ne zna jesti.

Dobil sem gosto, močno mesno juho s koruzno moko. Moko Indijanci s trudom meljejo med dvema kamenoma. Za Inču čunovo rodbino pa je Kleki petra sestavil žrmlje. Pokazali so mi jih pozneje in zelo ponosni so bili na ta svoj stroj.

Hrano sem požiral seveda še z večjo težavo ko pijačo. Pri vsakem grižljaju me je zbolelo, da bi bil najrajši glasno zakričal. Pa narava je zahtevala hrano in jesti sem moral, sicer bi bil od gladu poginil. Premažoval sem se, da bi moja strežnica nič ne opazila, nisem se pa mogel ubraniti solzam, ki so mi lile po licu od bolečin.

Nšo či pa je solze dobro opazila in ko sem zadnji grižljaj srečno obvladal, je dejala:

»Slab si in ves onemogel, pa vendar si močen, pogumen junak! Da si Apač, ne pa lažniv belo-kožec —!«

»Ne lažem! Nikdar ne lažem! To boš že še spoznala!«

»Prav rada bi ti verjela. Pa le enega belega poznamo, ki ni lagal, in ta je bil Kleki petra, ki smo ga vsi ljubili. Pohabljen je bil, pa bistrega duha in plemenitega srca. Umorili ste ga, čeprav vam ni nič hudega storil. Zato bodeste morali umreti in z njim vred vas bomo pokopali.«

»Kako? Ga še niste pokopali?«

»Ne še.«

»Kako se more mrlič tako dolgo ohraniti, pa da se bi ga ne lotila gniloba?«

»Djali smo ga v krsto, v katero ne more zrak. Videl boš krsto pred svojo smrtjo.«

Po teh tolažilnih besedah je odšla. Saj je pa tudi res tolažljivo, če človek zve, da bo pred svojo smrtjo na mučeniškem kolu še videl krsto tistega, radi katerega mora umreti.

Sicer pa nisem resno mislil, da bi že koj moral umreti. Nasprotno, za trdno sem bil prepričan, da bom še dolgo živel. Saj sem za najskrajnejši slučaj imel v rokah dokaz svoje nedolžnosti, — lase, ki sem jih odrezal Winnetouu tistikrat, ko sem ga osvobodil.

Toda, ali sem lase še imel —? Mi jih niso odvzeli —? Jih nisem morebiti kje med potom izgubil —?

Prestrašil sem se, zelo prestrašil. Koj sem preiskal svoje žepe.

Nosil sem še svojo obleko, te mi niso vzeli. Lahko si mislite, kako prijetno je, če mora človek tri dolge tedne tičati v eni in isti obleki, če ne more niti perila menjati, pa ima še mrzlico povrh in je bil hudo ranjen! Na takih potih doživi človek reči, ki se o njih v knjigi vobče ne da pisati. Bravci takih romanov pač zavidajo izkušenemu potovalcu, ki je vi-

del mnogo sveta in je mnogo doživel, pa bi si dobro premislili, preden bi šli z njim, — če bi zvedeli, kaj vse je treba v taki knjigi zamolčati. Kolikokrat sem že dobil pisma od svojih navdušenih bravcev, ki mi v njih sporočajo, da bi tudi radi potovali. Poprašujejo me za stroške, za opremo in za sto drugimi rečmi, le malokateri pa se zmeni za znanje, ki ga mora tak potovalec obvladati, če hoče res s pridom potovati, za jezike, ki jih mora znati, in za težave in napore in žrtve, ki jih taka potovanja zahtevajo. Take ljudi ozdravim nezmotljivo, ko jim razložim, kar moram v knjigah zamolčati.

Preiskal sem torej svoje žepe in ves iznenaden našel, da mi razen orožja niso ničesar vzeli. Našel sem tudi že večkrat omenjeno konzervno škatlo. Moji zapiski in moje risbe so bile še vse v njej in med njimi Winnetouovi lasje.

Vse sem spet lepo shranil in pomirjen legel spat. Na »mučeniško« smrt, ki so mi jo napovedovali, pa vobče nisem več mislil.

Na večer sem se zbudil. Ne da bi koga klical, je prišla Nšo či. Prinesla mi je večerjo in sveže vode. Topot sem jedel že brez njene pomoči in jo izpraševal o tem in onem. Odgovarjala mi je ali pa tudi ne, kakor ji je bilo pač naročeno. Brez dvoma je dobila natančna navodila, kaj vse mi sme povedati in česa ne. In mnogo takih reči je bilo, ki jih nisem smel vedeti.

Vprašal sem jo tudi, zakaj me niso izropali.

»Winnetou, moj brat, je tako naročil.«

»Ali morebiti veš, zakaj?«

»Ne. Nisem vprašala.

Pa nekaj drugega, lepšega ti lahko povem. Obiskala sem belokožce, ki so tvoji prijatelji.«

»Ti sama —?« sem se iznenadil.

»Da. Povedala sem jim, da se dobro počutiš in da boš kmalu spet zdrav. In tisti, ki mu je Sam Haw-

kens ime, mi je nekaj dal, da ti prinesem. Sam ti je naredil, medtem ko si tri tedne ležal v nezavesti.«

»Kaj bi bilo tisto?«

»Vprašala sem Winnetoua, ali ti smem prinesiti. Dovolil je. Tule je. Močen, pogumen junak si, da si si upal z golim nožem napasti sivega medveda. Sam Hawkens mi je vse pripovedoval.«

In dala mi je ovratnico, Sam mi jo je naredil iz zobovja in krempljev grislyja. Tudi ušesi sta bili poleg.

»Pa kako je mogel to narediti?« sem se čudil. »Vendar ne z golimi rokami? Ali ste mu pustili nož in drugo njegovo imetje?«

»Ne. Ti si edini, ki mu niso ničesar vzeli. Pa dejal je Winnetouu, da bi ti rad naredil tole ovratnico, in si je izprosil zobovje in kremplje. Winnetou mu jih je dal in mu dal tudi orodje, ki ga je potreboval. Koj si jo deni na vrat, kajti ne boš se je dolgo več veselil.«

»Pač zato, ker bom moral kmalu umreti?«

»Da.«

Lastnoročno mi je obesila ovratnico okrog vratu. Od tistega dne sem jo vedno nosil, kadarkoli sem bil na divjem zapadu.

Lepi Indijanki pa sem rekel:

»Tale spominek bi mi bila lahko tudi pozneje prinesla. Ne mudi se. Upam, da ga bom še dolgo let nosil.«

»Ne. Le še malo malo časa.«

»Ne verjemi tega! Vaši bojevniki me ne bodo usmrtili!«

»Bodo te! Tako je bilo sklenjeno.«

»Sklenili bodo drugače, ko bodo zvedeli, da sem nedolžen.«

»Ne bodo ti verjeli —!«

»Bodo! Ker jim lahko dokažem.«

»Dokaži! dokaži! Zelo bi me veselilo, če bi zvedela, da nisi lažnik in izdajalec! Povej mi, s čim boš

dokazal svojo nedolžnost, da sporočim Winnetouu, svojemu bratu!«

»Naj pride k meni, pa bo vse zvedel!«

»Ne bo prišel.«

»Torej pa ne bo zvedel. Nisem vaju, beračiti za prijateljstvo in po selu občevati s kom, ki lahko osebno k meni pride.«

»Kako ste vendar vi bojevniki trdega srca! Tako rada bi ti prinesla Winnetouovo odpuščanje, pa ti ga ne morem —.«

»Odpuščenja ne potrebujem. Ničesar nisem zagrešil.

Pa nečesa te prosim!«

»Kaj?«

»Ko spet obišeš Sam Hawkensa, mu prosim povej, naj se ne skrbi! Koj ko bom ozdravel, bomo spet svobodni.«

»Ne verjemi tega! Tvoje upanje se ne bo uresničilo!«

»Ni nikako upanje. Gotovost je. Prišel bo čas, ko mi boš sama pritrčila, da sem prav govoril!«

V mojem glasu je bilo toliko prepričevalnosti, da mi ni več ugovarjala.

Odšla je.

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih, tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.

[57.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

SEDMA KNJIGA

WINNETOU

I.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

I.

TRETJI ZVEZEK

NŠO ČI, LEPA INDIJANKA

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Dvoboj v valovih	303
2. Obračun	354
3. Krvno pobratimstvo	388
4. Kaj je Nšo či povedala — —	409
5. Nazaj na vzhod	428

Po nemškem izvorniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Dvoboj v valovih.

Ujetnik sem torej bil in smrt na kolu me je čakala. Tako vsaj mi je povedala Nšo či, lepa Winnetouova sestra.

Nisem si mislil, da bom tako klavrno končal življenje, tistikrat, ko so me v Sv. Louisu iz brezpomembnega domačega učitelja naredili za surveyorja, za zemljemerca, in ko sem šel v številni družbi zemljemercev in westmanov na divji zapad, v deželo rdečih indijanskih plemen, — poln mladih upov in vesel, da bom dobro zaslužil.

Naše delo je bilo seveda nevarno. Saj smo merili progo po ozemlju, ki so ga smatrali Indijanci za svojo last ter ga branili z nožem in puško v roki. Po njihovih pojmihi smo bili tatovi, roparji, zemlje lačni belokožci, ker jih niti vprašali nismo, ali smemo graditi železnico po njihovem svetu. Gorje nam, če bi nas našli pri delu!

In usoda je hotela, da so nas našli, še preden smo delo dokončali.

Merili smo po ozemlju Apačev, najmogočnejšega in najdivjejšega indijanskega rodu. In Inču čuna, njihov poglavar, nas je našel, ko je bil ravno s svojim sinom Winnetouom na bojnem pohodu nad Kiowe. Eden naših, Rattler, vodja westmanov, je v pijanosti ustrelil Kleki petro, belokožca, Nemca, ki je bil Apačem učitelj in prijatelj. Dan nato so nas Apači napadli, v boju z Winnetouom sem dobil strašno rano, prebodel mi je z nožem vrat pod čeljustno kostjo in jezik. Nezavestnega so me s tremi mojimi

tovariši vred spravili Apači na svoj dom, da nas mučijo na kolu.

In ko sem se po dolgih tednih prebudil iz težke nezavesti, mi je stregla Nšo či, lepa sestra Winnetouova —.

Moja ječa je bila nekje ob Rio Pecosu. Saj je pravil Sam, moj tovariš, da ležijo domovi Apačev ob reki Rio Pecos. Najbrž pa so me spravili kam v kako stransko dolino reke. Skozi odprtino, ki je služila za vrata, sem namreč dobro videl skalnato pobočje na drugi strani doline. Dolina torej ni bila široka, bolj soteski je bila podobna. Dolina ob Rio Pecosu je gotovo širša, sem sodil.

Lepa Nšo či mi je pravila, da stanujem v apaškem pueblu.

Pueblo, — ime je špansko — je tipična stanovanjska hiša Indijancev v južnih Zedinjenih državah. Podoben je ogromni, kameniti stopničasti piramidi, poslonjeni na skalnato steno ozke soteske. Najrajši si jo postavijo v ozko skalnato razpoko, ki jo enostavno samo na eni ali na dveh straneh zazidajo. Nisem še videl puebla, — ko so me pripeljali, sem bil v nezavesti — rad bi si ga bil pogledal, pa kaj, ko me noge še niso nesle. In če bi bil tudi močen dovolj, bi menda ne bil smel sobe zapustiti. Gotovo je kje zunaj za vrati stala straža. Potolažiti sem se moral, da bom videl pueblo na dan smrti. Takrat, je dejala lepa Nšo či, bom smel zapustiti ječo. Res pomirljiva tolažba —.

V takih prijetnih mislih mi je minil prvi dan, odkar sem bil pri zavesti.

Ko se je stemnilo, je prišla starka, ki mi je z Winnetouovo sestro vred stregla. Prinesla je svetiljko, majhno izdolbeno bučo, napolnjeno z oljem. Sedla je v kot in postavila svetiljko poleg sebe na tla. Vso noč je gorela. Starka je opravljala v moji ječi nižje posle, tako sem zasodil, Nšo či pa je, da tako rečem, zastopala gostoljubje.

Vso noč sem spal mirno, globoko spanje in drugo jutro sem se počutil že mnogo krepkejšega. Šestkrat sem dobil tisti dan jesti, vsakikrat mesno juho s koruzno moko. Redilna je bila, obenem pa lahko prebavljiva. Tudi požiral sem jo brez težav. S tako juho so me pitali vse dni, dokler mi ni rana v ustih toliko zacelila, da sem lahko požiral tudi meso.

Od dne do dne sem bil krepkejši. Oteklina v ustih je izginjala, kosti so dobivale kite in meso. Redil sem se.

Moja lepa strežnica Nšo či je bila vedno enako prijazna, skrbna in resnobna. In prepričana, da se mi smrt z vsakim dnem bolj približuje. Zalotil sem jo včasi, da je njen pogled v tihi žalosti in vprašujoč počival na meni, posebno kadar je mislila, da je ne opazujem. Pomilovala me je —. Napačno sem jo torej sodil, ko sem mislil, da je brezsrčna, ker mi je s tako ravnodušnostjo pravila, da bom moral v mukah umreti na kolu.

Vprašal sem jo, ali bi smel stopiti iz ječe ven na sveži zrak. Odgovorila je, da mi ni dovoljeno ter da noč in dan sedita za vrati dva bojvnika in me stražita in da me bodeta stražila, dokler ne zapustim ječe, tisti dan, ko me bodo h kolu privezali. Le svoji slabosti in boleznim, je pravila, se imam zahvaliti, da me niso zvezali, da pa me bodo morali najbrž kmalu zvezati, ker da sem že precej krepk. Moji tovariši pa da so vsi zvezani in strogo zastraženi.

Njene besede so mojo samozavest precej omajale.

Imel sem še sicer Winnetouove lase. Ko so ga Kiowe pri napadu na naš tabor ujeli, sem ga skrivaj osvobodil in mu jih odrezal. Rad bi bil imel spomin na njega in pa dokaz v rokah, da sem ga jaz rešil. Zanašal sem se na te lase, da mi bodo v skrajni sili rešili življenje, toda mogoče je bilo vsekakor, da bi mi Winnetou ne verjel. In tedaj sem se lahko zanesel le na samega sebe, na svojo telesno moč.

Toda kako je bilo z mojo telesno močjo —?

Res sem se sicer redil, od dne do dne sem bil krepkejši. Pa že skoraj dva meseca se nisem genil s svojega ležišča. In tako lenarenje ohlapi mišice. Telovaditi bi moral —.

Pa kako? S čim?

Kadar sem spal, sem ležal na medvedjih kožah, sicer pa sem, vsaj zadnje tedne, stopal po sobi ali pa sedel na ležišču. Stola ni bilo v moji sobi, vobče nobenega pohištva ne.

Povedal sem svoji strežnici, da nisem vaje nizega sedenja, in jo prosil, ali bi mi smela prinesli primerne kamene, da bi laže sedel.

Sporočila je mojo željo Winnetouu in poslal mi jih je kar celo zbirko. Najtežji je tehtal nekaj nad sto kilogramov.

In s temi kameni sem telovadil, pa le, kadar sem bil sam. Svojima strežnicama se seveda nisem izdal. Delal sem se, kot da sem še vedno bolehen in slab. V resnici pa sem že po štirinajstih dneh brez težave lahko večkrat zaporedoma dvignil najtežji kamen od tal in visoko črez glavo. Te vaje sem še nadaljeval in po treh tednih sem bil spet močen in gibčen kakor pred boleznijo.

Z nami belimi vred, s Sam Hawkensom, Dick Stonetom, Will Parkerjem in menoj, so Apači pripeljali domov tudi dve sto ujetih Kiow. Nšo či je pravila, da jih niso mučili na kolu. Kleki petra da je bil njihov učitelj, učil jih je usmiljenja in ljubezni do bližnjega. Prizanesli so Kiowam, ko bodo plačali odkupnino, je pravila, bodo prosti.

Celih šest tednov sem že bil v pueblu Apačev, pa še nisem čul, da bi bili ujeti Kiowe odšli domov. Niso se najbrž mogli zediniti z Apači za odkupnino. Dve sto ljudi celih šest tednov prehranjevati in stražiti, to za Apače ni bila malenkost! Seveda so morali Kiowe za prehrano plačati. In čim dalje so ostali in odklanjali pogoje Apačev, v tem večje številke je rastel račun.

Pa slutil sem, da ne bodo več dolgo ostali in da se bliža tudi za mene in za moje tovariše odločilni zadnji dan.

In tisti dan je prišel.

Lepo jesensko jutro je bilo, solnce je toplo sijalo, celò v svojo ječo sem čutil njegove žarke.

Nšo či mi je prinesla zajutrak kakor običajno, pa ni odšla, kar je sicer zadnje dni vedno storila. Sedla je k meni in me gledala. Njen pogled je bil mehek in otožen, njene oči so bile mokre. In nazadnje ji je pritrkljala solza po licu.

Zaslutil sem, kaj jo žalosti —.

Pa delal sem se nevednega in jo vprašal:

»Jočeš —? Kaj pa se je zgodilo, da si tako žalostna?«

»Se bo šele zgodilo —. Danes —.«

»Kaj?«

»Kiowe so prosti in bodo danes odšli. Sinoči so prispeli njihovi seli doli k reki in pripeljali vse stvari, ki smo jih zahtevali za odkupnino.«

»In zato si tako žalostna? Saj bi morala le pravzaprav vesela biti, da so se pogajanja za vas srečno in koristno končala in da boste dobili bogat plen!«

»Ne veš, kaj govoriš! In ne slutiš, kaj te čaka!«

»Kaj me čaka?«

»Obhajali bomo slovo od Kiow in pri tem slovesu bodo tebe in tvoje tovariše privezali na kol —.«

Prestrašil sem se.

Vkljub temu, da sem ta dan že dolgo pričakoval. Zadnji dan svojega življenja —.

Kako bo z menoj, ko bo zašlo solnce —?

Hlinil sem ravnodušnost, mirno sem jedel. Ko sem bil gotov, sem ji dal posodo. Vzela jo je, vstala in odšla.

Pri vhodu pa se je obrnila in prišla k meni nazaj. Roko mi je dala, in ni se mogla več premagovati, solze so jo polile.

»Zadnjikrat smem govoriti s teboj. Posloviti se moram —. Old Shatterhand te imenujejo, močen junak si. Bodi tudi močen, ko te bodo mučili! Nšo či je zelo žalostna, da boš moral umreti —.

Toda ponosna bo, če ti nobena muka ne bo mogla izvabiti krika bolečin! Stori mi to veselje in umri, kakor umre junak!«

Odhitela je.

Stopil sem k vhodu, pogledal bi bil rad za njo.

Pa dve puški sta mi zastavili pot. Straža je storila svojo dolžnost. Da sem stopil le še korak dalje, bi me bila ustrelila ali pa vsaj nevarno ranila.

Nisem smel naprej. Tvegal bi bil življenje, ali pa vsaj Apačé še huje razdražil. Ostreje bi pazili na mene in manj prizanesljivo bi ravnali z menoj.

Brž sem stopil nazaj v svojo ječo.

Kaj bi naj bil tudi sicer storil —? Najbolje je bilo, da sem se zaenkrat vdal v svojo usodo in mirno počakal, kaj bodo z nami sklenili, pa v danem trenutku poskusil rešitev z Winnetouovimi lasmi. In če bi tudi Winnetouovi lasje nič ne pomagali, sem se v najskrajnejšem slučaju še vedno lahko zanesel na svojo telesno moč.

Na beg zaenkrat ni bilo misliti. Ko sem stopil za Indijanko iz sobe, sem videl dovolj, četudi sem se moral naglo umakniti. En sam pogled me je prepričal, da bi bila vsaka misel na beg v takih okoliščinah enostavno blazna.

Nastanili so me, kakor sem opazil, v osmem ali devetem nadstropju puebla. Naslonjen je bil na mogočno skalnato steno ozke doline ter zidan s kamenjem, deloma tudi z opeko. Koliko nadstropij da je bilo še nad menoj, tega nisem videl. Pa že radi varnosti, mislim, so me shranili v eno najvišjih.

Navzdol pa sem pogledal. Vsako nadstropje je za nekaj korakov odstopalo od roba spodnjega nadstropja, ravna streha nižjega nadstropja je tvorila ploščad za višje nadstropje. Pueblo je bil torej res

podoben stopničasti piramidi, ki se je proti vrhu zoževala v skalovje. Šobe v pritličju so bile najbolj razsežne, v višjih nadstropjih pa tem manjše, čimbolj so ležale proti vrhu. Nadstropja takega puebla niso v notranjosti zvezana med seboj s stopnicami kakor naše večnadstropne stanovanjske hiše, premakljive lestve so naslonjene od zunaj od ploščadi na ploščad. Če je sovražnik napadel tak pueblo, so stanovalci lestve odstranili in napadalec ni mogel na pueblo, razen če je lestve prinesel s seboj. Pa še tedaj je moral vsako nadstropje posebej zavzeti in se izpostavljati braniteljem na višjih ploščadih, ki so bili popolnoma varni pred njim. Tak pueblo je torej prava trdnjava, pa še skoraj nepremagljiva trdnjava, vsaj za takratno orožje Indijancev.

In v takem pueblu sem bil ujetnik! Lahko torej razumete, da je bil beg čisto nemogoč. Kako bi naj bil prišel z osmega nadstropja do tal, ko pa je v vseh nadstropjih in po vseh ploščadih kar mrgolelo Indijancev! Povedati namreč moram, da je tak pueblo po naših pojmih cela vas in da stanuje v njem po več sto ljudi.

Iz te trdnjave nisem mogel uiti!

In če bi se mi bilo tudi kakorkoli posrečilo, da bi bil prišel iz puebla, — kaj bi mi bilo koristilo? Dolinica je bila gotovo polna apaških bojnikov in Kiow, ki so me tudi smrtno sovražili. Razen tega vobče nisem točno vedel, kje da leži pueblo, tudi krajevnih prilik nisem čisto nič poznal.

Ne, na beg nisem smel misliti. Vsaka taka misel bi bila enostavno blazna.

Legel sem na medvedje kože in čakal.

In čakal sem dolge, hude, neznosne ure. Po polzevo je lezel čas. Opoldne je že bilo, pa se še ni nič zgodilo, kar bi dalo sklepati, da se bo uresničila napoved moje strežnice. Čudil sem se. Zakaj so neki tako dolgo odlagali —?

Končno sem čul zunaj na ploščadi korake.

Winnetou je vstopil in z njim pet oboroženih Apačev. Nisem vstal, mirno sem obležal in se delal kar moč ravnodušnega.

Dolgo, pozorno me je gledal Winnetou. Nazadnje pa je vprašal:

»Old Shatterhand mi naj pove, ali je že zdrav!«

»Ne še čisto,« sem odgovoril.

»Pa govoriš lahko, kakor čujem.«

»Da.«

»In teči tudi že moreš?«

»Mislím, da bi.«

»Si se učil plavanja?«

Zakaj me je vprašal za plavanjem —? Nisem se smel izdati. Previdno sem odgovoril:

»Nekoliko.«

»To je dobro. Kajti plavati boš moral. Ali še veš, kedaj sem dejal, da me boš spet videl?«

»Da.«

»Povej!«

»Na dan svoje smrti.«

»Dobro si si zapomnil. In danes boš umrl!

Vstani! Zvezali te bodo!«

Vsako upiranje bi bilo nezmislno. Sam sem bil, Apačev pa šest. Brez posebnih težav bi me bili obvladali. Morebiti bi bil enega ali drugega pobil na tla, toda kaj mi je koristilo —? Iz puebla nisem mogel, svoboden bi vkljub temu še ne bil, le razdražil bi jih bil in še ostreje bi me bili zastražili.

Vstal sem in jim pomolil roke. Zvezali so mi jih spredaj in mi dali tudi na noge dva jermena, tako, da sem sicer lahko naozko korakal, v dolgih skokih pa da jim nisem mogel uteči.

In potem so me peljali ven na ploščad.

Lestva je bila prislonjena z nižje ploščadi, pa ne lestva po naših pojmi, ampak močno bruno z globokimi zarezi, ki so služile za stopnice. Trije rdeči so šli naprej, za njimi sem stopal jaz, trije pa

so šli za menoj. Vkljub vezem sem čisto lahko lezel po ozkih »stopnicah«.

Tako smo prišli od nadstropja do nadstropja. Na vseh ploščadih so stali Indijanci, žene in otroci. Radovedno, pa molče so me gledali in se za nami pridružili sprevodu. Nekaj sto jih je bilo, ko smo dospeli na zadnjo, najnižjo ploščad. Pueblo je bil torej res močno obljuden.

Med potom sem se skrbno oziral po okolici.

Dolina Rio Pecos je na tistem mestu skoraj pol ure široka. Zelene trate krijejo bregove, vmes pa segajo listnati in igličasti gaji čisto do reke. Prav na mestu pa, kjer se je naša soteska stekala v dolino Rio Pecos, je ležal čez dolino nerodoviten, peščen pas. Kakih pet sto metrov je bil širok, začel se je na naši strani reke, jo pravokotno presekal ter se na drugi strani nadaljeval. Podoben je bil beli črti, ki je bila potegnjena počrez po zeleni dolini Pecos.

Noben grm, nobeno drevo, niti šop trave ni rastel na tem peščenem traku. Le ena sama ogromna cedra je samevala onstran reke sredi nerodovitne planote. Močna je bila, preživela je elementarno katastrofo, ki je zarisala peščeno črto v zeleno dolino. Katere da so bile tiste naravne sile, ki so povzročile ta pojav, tega nisem imel časa preiskovati. Omeniti moram le še, da cedra ni stala ob bregu, ampak kakih tri sto korakov oddaljena od reke.

Tej cedri je namenil Inču čuna važno vlogo v usodnih dogodkih tistega dneva.

Bližali smo se peščeni ravnini. Naprej je stopalo nekaj apaških bojevnikov, za njimi jaz, zvezan na rokah in nogah, za menoj je spet stopala straža, za nami pa je šlo »občinstvo«, žene in otroci, ki so se nam pridružili že na pueblu.

Na bregu je vrvelo živahno življenje.

Najprvo sem zagledal naš s ponjavo pokriti voz, ki nam je dovažal živila iz trdnjave Santa Fé in ki

so si ga Apači kot dober plen seve koj osvojili. Onstran peščenega pasu so se pasli konji, tam so stali tudi šotori in orožje je bilo razstavljeno in drugo blago, — vse odkupnina, ki so jo, kakor je pravila Nšo či, tisti dan pripeljali seli Kiow in ki so jo morali plačati za svojo svobodo. Inču čuna je hodil v spremstvu svojih starešin od kupa do kupa, od konja do konja ter ocenjeval bogati vojni davek. Tudi Tanguo sem opazil v njegovi družbi.

Po peščeni ravnini se je razgrinjala pestra slika indijanskih noš. Prevladovala je slikovita noša apaških bojevnikov. Cenil sem, da jih je gotovo nad pet sto zbranih v dolini. Gotovo jih je Inču čuna sklical iz vseh bližnjih naselbin, da bi bili priče zmagoslavja. Med nje so se pomešali Kiowe. Bili so spet svobodni. Seveda! Saj je Nšo či pravila, da je smrt nas belih ujetnikov določena za »slovesno odhodnico« ujetim Kiowam —.

Vsega »občinstva« z ujetimi dve sto Kiowami vred ter z ženami in otroki iz puebla je bilo gotovo nad tisoč ljudi. Vsi so z napeto radovednostjo čakali, da vidijo zanimivo predstavo, kako bodo umirali na kolu beli ujetniki —.

Ko smo prišli bliže, je seveda drlo vse vkup. V velikem krogu so obkolili naš voz, Apači in Kiowe, moški, ženske in otroci, vsi pomešani.

Peljali so me k vozu. In tam sem po dolgih tednih spet zagledal svoje tri tovariše, Sam Hawkensa, Dick Stoneta in Will Parkerja.

Zvezani so bili in privezani, pa ne k vozu, ampak h kolom, trdno zabitim v zemljo. Četrty kol je bil prazen, na njega so privezali mene.

Koli so stali v eni vrsti in blizu skupaj, lahko smo se torej pogovarjali. Poleg mene je stal Sam, tretji je bil Stone, četrty pa Parker. Blizu kolov so bili nagromadeni kupi suhega lesa. Ko smo srečno prestali vse mogoče dolgotrajne muke, so nas torej mislili nazadnje še na grmadi sežgati —.

Na tem kolu bi naj torej končal življenje v dolgih, boleasnih, strašnih mukah —.

Prav kakor jaz tako tudi moji tovariši menda niso gladovali v ujetništvu. Čisto lepo rejeni so bili. Slabotnih ljudi Indijanci ne mučijo. Jim prehitro umrejo, premalo zabave jim nudijo —.

Obrazi mojih tovarišev pa seveda niso bili nič kaj zadovoljni. In koj so se me lotili, komaj da sem blizu prišel.

»Ah, tule ste vendar končno, sir!« je začel Sam. »Operirati nas mislijo, saj vendar že veste, kaj?«

»Da. In tudi vidim.«

»Da! In čisto dolgočasna, klavrna bo, ta operacija! Ne vem, če jo bom preživel! Muke in smrt na kolu, veste, so človeškemu telesu zelo škodljive reči, le redko kdo jih preboli. In koncem vseh koncev nas bodo še spekli in sežgali, če se ne motim.

Kaj pravite k vsemu temu, sir?«

»Ali nimate nobenega upanja na rešitev, Sam?«

»Bi le rad vedel, kdo bi naj prišel in nas izvlekel iz te zagate!«

»Niste mogli uiti?«

»Uiti —? Cele tri tedne sem že napenjam vse svoje tri misli in ugibam na vse strani, pa nič, prav nič pametnega nisem uganil. V temni, skalnati luknji smo tičali, povrh smo bili še zvezani, privezani in zastraženi. Pa bi naj še ušli —?

In kako se je vam godilo?«

»Jako dobro.«

»Verjamem! Vam je videti! Ste ja rejeni in pitani kakor gosak, ki ga o martinovem zakoljejo! In kako je z vašo rano v ustih?«

»Čisto dobro. Govorim spet lahko, kakor čujete, in oteklina, ki je še ostala, bo, mislim, tudi kmalu izginila.«

»Seveda! Sem trdno prepričan, da bo! Tisto vašo ljubo oteklino vam bodo Apači tako temeljito

ozdravili, da bo čisto popolnoma izginila in tudi od vas ne bo ostalo druga ko kupček pepela!

Kakor rečeno, nobene rešitve ni za nas —. In vendar mi ni prav nič tako pri srcu, kot da bi že moral umreti —. Pa mi verjamate ali ne, prav nič me ne skrbi, da bi moral že umreti. Čisto tako mi je, kot da bi nam tile rdeči nič ne mogli, kot da bo čisto iznenada prišel od nekod nepričakovan rešitelj.«

»Mogoče! Tudi jaz še nisem čisto obupal. Celo stavil bi, da se bomo nocej, ob koncu današnjega usodnega dneva, spet čisto dobro počutili.«

»Tako morete le vi govoriti, vi, ki ste priznано čisto dovršen in popoln greenhorn! Čisto dobro se bomo počutili —! Neumnost! Da bi se dobro počutili, o tem še govoriti nočem. Hvalil bom Boga, ako se bom še vobče počutil, če se ne motim.«

»In vendar se bodete z menoj vred dobro počutili, ljubi Sam!«

»Tako —?«

»Saj sem vam že nekaterekrati povedal in, mislim, tudi dokazal, da so nemški greenhorni čisto drugačnega kova ko pa na primer ameriški.«

»Tako —? Kaj pa mislite s tem povedati? In s kakim čisto posebnim poudarkom govorite —! Kot da bi imeli rešitev uganke že v žepu —. Ali ste morebiti že res našli kako rešilno misel?«

»Da.«

»Katero? Kedaj?«

»Tisti večer, ko sta Inču čuna in Winnetou tako čudno in nerazumljivo izginila s kolov.«

»Tedaj —? Čudno! Tista misel vas pač danes ne bo mogla rešiti, če se ne motim.«

»Zakaj ne?«

»Ker tistikrat, ko ste jo našli, kakor pravite, tistikrat še vendar niste vedeli, da nam bodo Apači poskrbeli zastonjsko stanovanje in tale imenitni zabavni večer, ki ga pravkar pripravljajo —.

Pa povejte, kaka pa je tista misel, ki ste jo našli!«

»Koder je.«

Neumno me je pogledal.

»Koder —? Čujte, sir, povejte, kako pa je z vašimi možgani? Ali se niso morebiti miši naselile v njih?«

»Menda ne.«

»Kako pa torej da sanjarite o kodrih —? Ali vam je morebiti vaša ljubica tam kje v stari Evropi podarila svojo kito, pa jo mislite danes Apačem pokloniti?«

»Ne! Ne mislim ženskih las.«

»Kake pa?« me je gledal.

»Tisti koder imam od nekega moškega.«

Pogledal me je, kot da dvomi o moji zdravi pameti, skrbeče je majal z glavo pa dejal:

»Čujte, ljubi sir, le menda ne bo vse čisto v redu tam v vaših možganih! Hm —! Tisto rano na jeziku ste sicer preboleli, kakor slišim, mrzlico in krč ste tudi prestali, pa v možganih vam je menda le nekaj obležalo, kar ne spada v možgane. Morebiti pa posledica tistega udarca po ramenu —.

Najbrž imate tisti koder v možganih, pa ne v žepu! Kajti ne vem, kako bi nas naj takle koder, in če je tudi moški koder, rešil kola in mučenja!«

»Hm, da —! Tisto zadnje ste prav povedali! Tisto o kodru je pač takole moja misel, misel greenhorna —.

Kar pa se sicer tiče kola in mučenja in kako se ga bom rešil, pa sem prepričan, da vsaj jaz ne bom obvisel na kolu.«

»Seveda ne bode! Ko vas bodo sežgali, ne bode več viseli na njem, hihihih!«

»Pshaw —! Zapustil bom kol, še preden bodo začeli z mučenjem in sežiganjem.«

»Tako —? Odkod pa spet to veste?«

»Plaval bom.«

Gledal me je, kakor približno zdravnik gleda človeka, ki se mu zdi na umu bolan.

»Plavali —?«

»Da, plaval. In plavati vendar ne morem tule na kolu. Odvezati me bodo morali.«

»Vraga! V vašem glasu je nekaj, da bi vam človek res verjel. Kdo pa vam je rekel, da bode te plavali?«

»Winnetou.«

»In kedaj bode te plavali?«

»Danes seveda. Takoj. Saj pravim, še preden nas bodo mučili. Vsaj preden bodo mene mučili.«

»Good lack —! Če vam je Winnetou tako rekel, potem je seveda res. In njegove besede so kakor solnčni žarek, ki predre oblake. Zdi se, da se bode te za življenje borili.«

»Najbrž.«

»Torej bodo seveda tudi nas poslali v vodo, ker ne verjamem, da bi se samo vi smeli boriti in si mogoče življenje rešili, mi pa da bi morali na kolu poginiti. Potem — potem seveda naš položaj ni tako čisto brezupen, kakor smo si mislili.«

»Tudi jaz upam, da ni. Upam, da si bomo rešili življenje.«

»Oho —! Le kar nič preveč si ne domišljajte! Dali nam bodo priliko, da se borimo za življenje, to je res. Pa to priliko nam bodo tudi kolikormogoče otežkočili in zagrenili.«

»S čim?«

»Postavili bodo take pogoje, ki so le njim v prid, vam pa ne bodo dovolili druga, ko da smete plavati. Pa se rešite s plavanjem, če vam je nasprotnik z nožem v roki za petami —! Toda zgodilo se je, da so si v takih slučajih beli ujetniki res rešili življenje.«

»Da. Tudi jaz sem že bral o tem.«

»Brali —? Topot pa ne gre samo za branje, sir, ampak za plavanje!

Ali ste se učili plavanja? Ste vobče kedaj v življenju plavali?«

»Da.«

»Plavali, da! Pa kako!«

»Tako, da se mi nobenega Indijanca ni treba bati.«

»Čujte, le nič si ne domišljajte! Ti ljudje vam plavajo kakor podgane, kakor ribel!«

»Jaz pa kakor vidra, ki polovi ribe in jih požre!«

»Baharija!«

»Ne! Res sem se učil plavanja in še mnogo! Plavanje mi je bilo najljubši sport. Ali ste že kedaj čuli o plavanju v stoji?«

»Da.«

»Pa znate stoje plavati?«

»Ne. Tudi videl še nisem te umetnosti.«

»Torej jo bode te pa morebiti danes videli. Ako mi bodo res dali priliko, da si s plavanjem rešim življenje, bom, mislim, današnji dan srečno preživel.«

»Bi vam privoščil, sir! In upam, da bodo tudi nam ponudili tako priliko. Plavati — hm, to je vsekakor bolje, ko pa na kolu viseti in se na grmadi cvreti, če se ne motim. In če me tudi ubijejo v vodi, — še vedno rajši umrem nagle smrti v boju, ko pa če bi me cele dneve na kolu mrcvarili.«

Tudi Stone in Parker sta se oglasila. Ugotovili smo, da smemo upati na rešitev.

Apači nas niso motili v pogovarjanju. Winnetou se zaenkrat ni zmenil za nas, stal je z očetom in Tanguo med gledalci, živahno so se pogovarjali.

Že med pogovorom s Samom sem opazil, da se odločilni trenutek bliža. Apači reditelji so razvrščali »občinstvo« v razsežnem, gostem polkrogu po peščenih ravnini.

Čisto spredaj so posadili otroke in za njimi žene in dekleta. Med njimi je bila tudi Nšo či. Opazil sem, da ni odvrnila očesa od mene. Za ženskami so stali mladi fantje in za njimi odrasli bojovníki. Celo gleda-

lišče! Vse se je drenjalo in pehalo, vsak si je hotel priboriti kar najlepši prostor, da bi bolje videl. Lahko smo bili ponosni, mi beli, ki smo bili edini igralci v žaloigri.

In predstava se je koj začela.

Inču čuna, Winnetou in Tangua so stopili iz kroga gledalcev. S povzdignjenim glasom je začel poglavar Apačev:

»Rdeči bratje in sestre in otroci rodu Apačev in tudi sinovi rodu Kiowa naj poslušajo, kaj jim bom povedal!«

Pomolčal je in ko je videl, da se je občinstvo pomirilo in pozorno čakalo na njegove besede, je nadaljeval:

»Beli ljudje so od nekdaj sovražniki rdečekožcev. Le redko je kateri med njimi, ki bi njegovo oko prijazno gledalo na nas. In najplemenitejši med temi redkimi je prišel iz daljnih dežel od onstran velike vode k rodu Apačev, njihov prijatelj in oče je bil. Zato smo mu dali ime Kleki petra, beli oče. Moji bratje in moje sestre so ga vsi poznali in ljubili. Naj mi potrdijo, da je res!«

»Howgh —!« je pritrjevalno zadonelo v krogu.

Poglavar je nadaljeval:

»Kleki petra je bil naš učitelj v vseh stvareh, ki o njih prej nismo vedeli, ki pa so bile dobre in koristne za nas. Tudi o veri belih ljudi nam je pravil in o velikem Duhu, ki je stvarnik in oče vseh ljudi. In ta veliki Duh, tako je pravil Kleki petra, je zapovedal, da morajo beli in rdeči ljudje živeti med seboj kakor bratje in sestre in se ljubiti.

Toda, ali so beli to zapoved svojega velikega Duha ubogali? Ali so nam prinesli ljubezen —? Ne! Moji bratje in moje sestre naj mi potrdijo, da je res!«

»Howgh —! je spet zadonelo v zboru.

»Prišli so, pa nam niso prinesli ljubezni, ki jo uči njihova vera, ampak da nam vzamejo naše dežele in nas uničijo. In to se jim posreči, ker so moč-

nejši ko mi. Tam, kjer sta se nekdam pasla bizon in mustang, tam so pozidali velika mesta. In ta mesta so vir vsega zlega, ki prihaja nad nas. Tam, kjer je nekdam rdeči lovec stopal po pragozdih in po svobodnih savanah, tam divja ognjeni konj z velikimi vozovi, ki se v njih vozijo v naše dežele naši sovražniki. In ko se je rdeči mož umaknil pred belimi v kraje, ki so mu jih pustili in kjer je hotel v miru živeti in od gladu poginiti, — pa ni bilo dolgo in že je tudi tam srečal belega človeka, ki je prišel za njim, da naredi cesto ognjenemu konju tudi po ozemlju, ki je pravna last rdečega plemena.

Naleteli smo na take ljudi, v miru smo govorili z njimi. Videli smo, da merijo cesto za ognjenega konja, rekli smo jim, da je tista zemlja naša last, ne pa njihova. Nobenega pametnega odgovora niso našli, priznati so morali, da je res, kar smo povedali. Ko pa smo jih pozvali, naj odidejo in naj ne pripeljejo ognjenega konja na naša lovišča in na naše pašnike, nas niso ubogali, ampak so nam ustrelili Kleki petro, našega učitelja, ki smo ga vsi spoštovali in ljubili. Moji bratje in moje sestre naj mi potrdijo, da je res tako!«

»Howgh —!« je enoglasno potrdil zbor rdečih.

»Pa junaški sinovi Apačev so prišli nad nje in jih kaznovali za rop. Prenesli smo truplo umorjenega sem v našo naselbino in ga shranili za dan maščevanja. In danes je napočil dan maščevanja. Danes bomo pokopali Kleki petro in z njim njega, ki ga je umoril.

Z njim vred pa smo ujeli tudi tiste, ki so bili pri njem, ko se je zločin zgodil. Njegovi prijatelji in tovariši so in naši sovražniki. Zalezovali so nas, zvedeli so, da jih mislimo napasti, poklicali so na pomoč Kiowe in nas izdali. Toda svoje izdajstvo tajijo in pravijo, da so bili vedno naši prijatelji.

Pri vseh drugih rdečih rodovih bi to, kar vemo o njih, zadostovalo, da bi morali umreti na kolu. Mi

pa smo učenci našega učitelja Kleki petre, pokorni bomo njegovim naukom, pravični sodniki hočemo biti. In ker nočejo priznati, da bi bili naši sovražniki, jih bomo zaslišali ter jih sodili po tem, kar bomo pri zasliševanju zvedeli. Moji bratje in moje sestre naj mi potrdijo!«

»Howgh —!« so pritrdili.

Inču čuna je prenehal s svojim govorom ter se obrnil k Winnetouu in Tangui.

Sam je koj porabil priliko in povedal:

»Čujte, sir, zadeva se suče za nas ugodno! Zaslišali nas bodo, zagovarjati se bomo smeli! Ne bo tako hudo, kakor smo si mislili! Posrečilo se nam bo, da bomo dokazali svojo nedolžnost. Govoril bom s temi ljudmi pa jim zadevo prepričevalno razložil in pojasnil, da nam bodo morali dati svobodo.«

»Ne bo se vam posrečilo, Sam!«

»Ne —? Zakaj ne? Ali menda mislite, da ne znam govoriti —?«

»O, govorjenju ste se že kot otrok takole polagoma priučili. Pa šest tednov smo bili njihovi ujetniki in ves ta čas vam ni uspelo, da bi bili Apače prepričali o naši nedolžnosti!«

»Vam tudi ne, sir!«

»Seveda ne, Sam! To pa zato, ker nisem mogel govoriti, jezik mi je bil ves otečen. In ko mi je zacelil, pa nobenega rdečega ni bilo blizu, da bi mu bil svoje mnenje povedal. Vidite, niti poskusiti nisem mogel, da bi našo zadevo branil!«

»Tudi danes nikar ne poskusite!«

»Zakaj ne?«

»Ker bi se tudi vam ne posrečilo.«

»Oho —!«

»Da! Greenhorn ste, popoln greenhorn! In čisto neizkušen v takih zadevah! Vaš zagovor bi nas ne rešil, le še globlje bi nas zakopal v pogubo! Ste sicer strašno močen človek, pa to nam topot nič ne pomaga, ker ne gre za telesno moč, ampak je glavna

stvar izkušnja, bistrournost in prekanjenost, veste, prekanjenost! Te pa vam čisto manjka! Ne bodite užaljeni radi tega! Saj nič ne morete za to, da je nimate! Niste rojeni s takimi možgani! In prav zato se ne vtikajte v zaговор in pustite rajši mene, da jaz nas vse skupaj zagovarjam.«

Kaj sem hotel —! Braniti mu nisem mogel. Morebiti pa se je navihanemu Samu le posrečilo, da nas je izrezal.

»Želim vam uspeha, Sam! Pa več uspeha, nego ste ga dosedaj imeli!«

»Uspeh ne bo izostal! Čuli bodete, kako dobro nas bom zagovarjal!«

Niso nas motili v pogovoru, zasliševanje se še ni koj začelo.

Inču čuna, Winnetou in Tangua so se spet pogovarjali, vmes pa pogledovali po nas. Nedvomno so govorili o nas. Resnobno, strogo, temno sta nas gledala Apača, obraz Tangue in vse njegove kretnje pa so živo spominjale na človeka, ki se trudi, da bi koга pri poslušalcih osumil in očrnil. Kdo ve, kaj vse je laгал, da bi nas osovražil pri poglavarjih Apačev in nas pogubil —.

Pa končno so se domenili.

Vsi trije so prišli k nam. Apača sta se postavila na desni in levi poleg nas, Tangua pa je stopil na mojo levico.

In potem nas je Inču čuna naговорil, pa glasno, da so ga tudi vsi drugi čuli:

»Slišali ste, kaj smo prej povedali. Damo vam priliko, da se lahko zagovarjate. Odgovarjajte na moja vprašanja, pa po resnici. Lahko tudi eden za vse štiri odgovarja.«

Pomolčal je in nadaljeval:

»Vprašam vas torej, ali ste vi štirje iz družbe tistih belih ljudi, ki so merili cesto za ognjenega konja po našem ozemlju?«

Sam je odgovarjal, kakor smo se domenili.

»Da,« je dejal. »Pa povedati ti moram, da mi trije tule nismo merili. Vobče nismo zemljemerci, scouti smo, westmani, le za varstvo smo bili dodeljeni zemljemercem.

In posebej tale tukaj, ki ga Old Shatterhand imenujete, —.«

»Molči!« ga je prekinil poglavar. »Nisem te vprašal, kdo ste in kaj ste počenjali pri belih ljudeh. V njihovi družbi smo vas našli in to nam zadostuje. Odgovarjati smeš le na moja vprašanja, več pa ne smeš govoriti! Sicer te dam bičati, da ti bo koža pokala!

Torej vi štirje ste iz družbe tistih belih ljudi? Odgovori kratko z da ali ne!«

»Da,« je odgovoril Sam, sicer bi bil tepen.

»In Old Shatterhand je tudi meril?«

»Da.«

»Dejal si, da ste vi trije bili dodeljeni zemljemercem za varstvo. Ali je res tako?«

»Da.«

»Torej ste še hujši ko tisti, ki so prišli zemljo krast! Kdor daje tatu in roparju potuho, zasluži dvojno kazen!

Rattler, morilec Kleki petre, je bil vaš tovariš? Tudi on je bil zemljemercem dodeljen za varnost?«

»Da. Toda povedati ti moram, da nismo bili nje —.«

»Molči, pes!« ga je nahrul Inču čuna. »Dejal sem ti že, da smeš le to govoriti, kar te vprašam, druga pa ne!

Poznaš zakone zapada?«

»Da.«

»Kako kaznujejo konjskega tatu?«

»S smrtjo.«

»In kaj je več vredno, konj ali pa veliki, razsežni svet, ki je last Apačev?«

Sam je molčal. Samega sebe bi bil obsodil v smrt, če bi bil odgovoril.

Spet ga je nahrulil poglavar:

»Govori, pes! Sicer te dam z lassom do krvi bičatil«

Tedaj je mali, pogumni Sam zagodel:

»Le kar začnite! Sam Hawkens ni tisti, ki bi mu z bičem izsilili odgovor, če noče odgovoriti!«

Obrnil sem se k njemu in ga prosil:

»Govorite, Sam! Bolje je za nas!«

»Well!« je dejal. »Ako vi želite, bom pa odgovoril. Čeprav bi moral na tako vprašanje pravzaprav molčati.«

Spet je vprašal Inču čuna:

»Torej kaj je več vredno, konj ali naša zemlja?«

»Zemlja.«

»Torej je tat, ki nam je hotel ukrasti našo zemljo, še vse prej zaslužil smrt ko pa konjski tat. Vi pa ste nam hoteli ukrasti našo last, našo zemljo —!

Razen tega ste tovariši in pomočniki človeka, ki nam je umoril našega učenika in dobrotnika Kleki petro. Sokrivi ste zločina, morilci ste! Zato mora biti vaša kazen še hujša. Konjske tatove ustrelimo in jih ne mučimo. Ker pa ste morilci, vas bomo pred smrtjo še na kolu mučili.

Pa nisem še naštel vseh vaših zločinov! Krivi ste tudi, da so nas ujeli Kiowe, ki so bili naši sovražniki. Izdali ste nas Kiowam, poklicali ste jih na pomoč. Torej ste naši sovražniki!«

»Nel!«

»Lažeš!«

»Res je!«

»Ali nista z Old Shatterhandom jezdila za nama, ko sva vas zapustila s truplom umorjenega?«

»Da.«

»Zalezovala sta naju. Zalezuje pa se le sovražnika. Torej sta naša sovražnika!«

»Ne! Grozila sta nam, dejal si, da ne bo več miru med nami in vami. In po pravilih, ki veljajo na divjem zapadu, smo morali vedeti, ali sta res odšla ali ne. Lahko bi se bila tudi skrila in nas iz zasede vse po-

strelila. Naše življenje je bilo torej v nevarnosti, braniti smo ga morali in braniti ga tudi smemo. In le zato sva jezdila za vama, ne pa iz sovražnih namenov.«

»Zakaj pa nisi jezdil sam? Zakaj si vzel tegale Old Shatterhanda s seboj?«

»Da bi ga poučeval o branju sledov. Novinec je še v takih rečeh, potrebovati bi še utegnil to znanje.«

»Če so bili vajini nameni tako miroljubni in če sta le iz previdnosti jezdila za nama, zakaj pa sta torej poklicala Kiowe na pomoč, ko sta jih srečala?«

»Sled je pokazala, da si se ločil od Winnetoua in hitel naprej. In koj sva vedela zakaj. Mudilo se ti je, brž si hotel zbrati svoje bojovnike, da bi nas napadel, preden bi se umaknili. Vedeli smo torej, da nas boš kmalu napadel, vedeli pa smo tudi, da nam ne boš prizanašal, za življenje nam je šlo in zato smo si poklicali na pomoč Kiowe, ki smo jih slučajno srečali, ko so iskali vas. Braniti se sme vsak človek, če je napaden!«

»Pa je bilo res potrebno, da ste poklicali Kiowe na pomoč?«

»Da.«

»Si niste mogli drugače pomagati?«

»Ne.«

»Spet lažeš! Čisto lahko bi se bili izognili našemu napadu in si rešili življenje, da ste storili, kar sem vam pred svojim odhodom iz vašega tabora zapovedal! Zapustili bi bili naše ozemlje, pa bi se vam ne bilo nič zgodilo! Zakaj pa tako niste storili?«

»Ker še z merjenjem nismo bili gotovi. Prej pa nismo smeli oditi, ker bi sicer plače ne dobili.«

»Torej ste hoteli na vsak način izvršiti rop, ki smo vam ga prepovedali! In da bi ga izvršili, ste poklicali Kiowe na pomoč —. Kdor pa ščuva naše sovražnike na nas, je tudi naš sovražnik. In ker je naš sovražnik, mora umreti! In tudi radi tega zločina vas bomo kaznovali s smrtjo na kolu.«

Pa niste nas samo Kiowam izdali, da so nas pričakali v zasedi, napadli in premagali, celò pomagali ste jim pri tem! Ali priznaš, da je to res?»

»Kar smo tistikrat storili, smo storili le, da zadržimo prelivanje krvi.«

»Ali se ti naj smejem —? Ali nam nisi prišel naproti, ko smo se bližali taboru?»

»Da.«

»Zalezoval si nas in prisluškoval!«

»Da.«

»Vso noč si bil v naši bližini. Ali priznaš?»

»Da.«

»Ali nisi bil ti tisti, ki je poiskal prostor za zasedo pri jezeru? Ali nisi ti napravil načrta za zasedo? Ali nisi ti skrnil Kiowe v gozd nad jezerom, nas zvalil v zasedo in poklical Kiowe, da so nas napadli?»

»Res je, pa moram ti —.«

»Molči! Odgovarjaj kratko! Ne maram poslušati tvojih dolgih govorov! Torej kdo si je izmislil načrt za zasedo pri jezeru in ga tudi izvedel ter nas zvalil v past?»

»Jaz.«

»Topot si resnico povedal. Prišli smo, pa skrili ste se nam. Tudi to je bilo tvoje delo. In potem so nas Kiowe napadli. Tudi to si ti naročil. V boju je bilo mnogo naših ranjenih, nekaj jih je tudi padlo. Druge so Kiowe ujeli in zvezali. Tudi mene in mojega sina Winnetoua. Pobegnila sva in šla na kraj, kjer smo pustili konje, preden smo vas napadli. Vzela sva le toliko konj s seboj, kolikor sva jih nujno potrebovala, druge pa sva pustila, ker sva se itak mislila koj vrniti in osvoboditi naše ljudi. Ti pa so konje potrebovali.

Hitela sva četam naproti, ki smo jih poslali nad Kiowe. Naši bojovníki so našli njihovo sled in šli za njo. Zato sva jih kmalu dohitela in že drugi dan smo vas napadli. In pri tistem napadu je spet tekla kri. Šestnajst naših je padlo, da ne računam krvi in bolečin ranjencev. Tudi ta kri kliče po maščevanju. In

tudi zato morate umreti. Nobenega usmiljenja, nobene milosti niste vredni in —.«

»Milosti ne potrebujemo. Le pravičnost zahtevamo!« mu je segel v besedo Sam. »In lahko ti —.«

Jezno je vzrožil Inču čuna.

»Mi boš molčal, pes! Govori, kadar te vprašam! Sicer pa te nimam kaj več vprašati, gotov sem s teboj in z vami vsemi.

Toda govoril si o pravičnosti. Čeprav si si že s svojimi lastnimi izpovedbami zasodil smrt in bi se ti torej ne zgodila krivica, če te tudi obsodim na smrt, ti bom tudi še s pričo dokazal, da si res kriv vsega, česar te obdolžujem.

Tule je Tangua, poglavar Kiow. Bil je pri vas, še preden smo vas napadli, in bil je poleg tudi tistikrat, ko smo vas napadli. Pozna vas, opazoval vas je.

Pozivljam Tanguo, poglavarja Apačev, naj v tej zadevi povzdigne svoj glas!

Ali so tile belokožci naši prijatelji ali niso?«

»Ne, niso!« je odločno odgovoril Tangua. Videti mu je bilo, kako je zadovoljen, da »sodna razprava« slabo poteka za nas in da nas bo sam lahko še huje očrnil.

»Ali so nam res hoteli prizanesti?«

»Ne! Še hujskali so me zoper vas in me prosili, naj vam ja nič ne prizanesem in naj vas vse pobijem, vse!«

Nesramno je lagal. Njegove besede so me tako razdražile, da nisem mogel več molčati. V obraz sem mu povedal:

»Lažeš, Tangua, nesramno lažeš! In treščil bi te s pestjo na tla, da jo imam svobodno!«

»Pes smrdljivi!« je zarjul. »Ali te naj jaz treščim na tla?«

Dvignil je pest, pa nadaljeval sem:

»Udari, če te ni sram, da biješ človeka, ki se ne more braniti, ker je zvezan!

O zasliševanju govorite, o pravičnosti —? Ali je to zasliševanje, ali je pravičnost, če obtoženec ne sme povedati prav ničesar v svojo obrambo —? Zagovarjamo se naj —? Pa kako se naj zagovarjamo, če nam groziš z bičem, ako le eno besedo več zinemo, nego jih hočeš slišati —? Inču čuna zaslišuje krivično! Samo on govori in izprašuje in svoja vprašanja postavi tako, da nam morajo naši lastni odgovori zasoditi smrt. Druga ne smemo odgovoriti ko to, kar nas vpraša. In če hočemo resnico povedati, ki bi nas rešila, pa nas prekine, nam ne pusti govoriti in nam grozi z bičem.

Tako zasliševanje je nezmislno, take pravičnosti ne potrebujemo. Rajši koj začnite z mukami, ki ste nam jih že itak vnaprej prisodili! Molče bomo trpeli, niti enega glasu ne bodete čuli iz naših ust, niti ene tožbe ne!»

»Uff —! Uff —!« je občudovalno vzkliknil ženski glas. Winnetouova sestra je bila.

»Uff —! Uff —!« so vzklikali Apači.

Pogum je tisto, kar Indijanec najbolj občuduje. Tudi najhujšega sovražnika ceni in spoštuje, ako je srčen in pogumen. Zato so tudi Apači na moje zadnje besede priznalno vzklikali, čeprav sem veljal za njihovega sovražnika.

Nadaljeval sem:

»Ko sem prvokrat zagledal Inču čuno in Winnetoua, mi je srce pravilo, da sta pogumna in pravična človeka, ki bi ju mogel ceniti in celò ljubiti. Toda zmotil sem se. Nič boljša nista ko drugi, enostranski nas sodita, ne pustita resnici do besede in rajši poslušata besede lažnika. Sam Hawkens se je dal oplasiti, jaz pa se ne bojim vaših groženj in zaničujem vsakogar, ki krivično in enostranski postopa z ujetnikom, ker se ne more braniti. Da sem svoboden, da imam proste roke, čisto drugače bi govoril z vami!«

»Pes, lažnika si me psoval!« je kričal Tangua.

»Kosti ti zdrobim! Ti si lažnik, ne pa jaz!«

Držal je puško v rokah. Prijel jo je za cev in zamahnil.

Pa Winnetou je priskočil, ga prijel za roko in dejal:

»Poglavar Kiow naj bo miren! Tale Old Shatterhand je govoril zelo drzno, pa nekaterim njegovim besedam bi vkljub temu pritrdil.

Inču čuna, moj oče in vrhovni poglavar vseh Apačev, naj mu dovoli, da sme povedati, kar misli!«

Tangua se je moral pomiriti in Inču čuna je ugodil želji svojega sina. Stopil je bliže k meni in dejal:

»Old Shatterhand je kakor ptica roparica, ki še napada in kljuje in grabi krog sebe, ko je že ujeta! Ali nisi dvakrat Winnetoua treščil na tla? Ali nisi tudi mene omotil s svojo pestjo?«

»Ali sem to prostovoljno storil? Ali me nisi prisilil, da sem te moral udariti in omotiti?«

»Prisilil —?« se je čudil.

»Da! Radi bi se vam bili vdali, pa vaši bojevniki nas niso poslušali. Napadli so nas z noži, s puškami in tomahawki, braniti smo se morali, sicer bi nas bili pobili. Toda vprašajte tiste, ki so nas napadli, ali smo le samo enega ranili! Lahko bi jih bili ubili, postrelili, lahko bi vam bili pobili še tudi mnogo drugih, dobro orožje imamo in strahopetni ravno tudi nismo, kakor veš. Pa vprašaj jih, ali smo le enega samega Apača ubili! Le omamili smo napadalce, jaz s pestmi, tovariši pa s puškinimi kopiti. Da, celò bežali smo in se skrili, da bi nam ne bilo treba krvi prelivati.

In prav tedaj si prišel ti in si me napadel s puškinim kopitom. Pravil sem ti, da se ti vdam, da nisem vaš sovražnik, pa nisi me poslušal. Branil sem se, lahko bi te bil z nožem zabodel, ali pa te ustrelil, rešil bi si bil življenje. Pa nisem te ubil, le omamil sem te, da mi nisi mogel več škodovati. In tako sem storil, ker sem tvoj prijatelj, in ker sem prijatelj Winnetoua.

Tedaj pa je prihitel od nekod Tangua, poglavar Kiow, skalp ti je hotel vzeti. Branil sem mu, zgrabil sem ga, boril sem se z njim in ga premagal. Nisem ti torej samo življenja pustil, tudi skalp sem ti rešil. Kajti ko —.«

»Ta prokleti coyot laže, kot da ima sto jezikov!« je divje kričal Tangua.

»Ali res laže —?« ga je vprašal Winnetou.

»Da! Moj rdeči brat Winnetou vendar ne bo dvomil nad resnico mojih besed!«

Winnetou je pomislil pa dejal Tangui;

»Našel sem vaju. Ti si ležal nepremičen in nezavesten na tleh in moj oče tudi. To se ujema s tem, kar je povedal Old Shatterhand.

Naj Old Shatterhand dalje govori!«

»Bořil sem se torej s Tanguo in ga premagal, da bi rešil Inču čuno. In tedaj je prišel Winnetou. Nisem ga opazil, udaril je po meni s puško, glavo mi je mislil razbiti, okrenil sem se in zadel je le ramo. Sunil je z nožem proti mojemu srcu, pa nož je spodrsnil, zabodel se mi je v usta in mi prebodel jezik. Kri mi je zalila usta, nisem mogel več govoriti, sicer bi mu bil povedal, da ga ljubim in da bi rad bil njegov prijatelj in brat. In nato sva se borila. Ranjen sem bil, udarec mi je ohromil roko, vkljub temu sem ga premagal, nezavesten je ležal pred menoj, prav kakor Inču čuna tudi. Lahko bi bil obema vzel življenje. Ali sem to storil?«

»Ubil bi naju bil«, je dejal Inču čuna, »pa eden naših bojevnikov je prihitel in te s puškinim kopitom pobil na tla.«

»Ne, ne bil bi vama vzel življenje. Že prej bi bil lahko to storil, pa nisem. In ali se vam niso tile trije belokožci, ki so tule h kolu privezani, ali se vam niso prostovoljno vdali? Ali bi se vam bili vdali, če bi bili vaši sovražniki —?«

»Vdali so se, ker so uvideli, da je vsak odpor zaman. Zmagali smo. Sodili so, da je najpametneje, če se vdajo.

Priznam sicer, da je med tvojimi besedami nekaj takih, ki bi jim utegnil verjeti. Toda tistikrat, ko si mojega sina prvič pobil na tla, ni bila sila, da bi bil moral!«

»Pač!«

»Zakaj?«

»Previdnost me je prisilila, da sem ga omamil. Mi štirje tule bi bili vaju radi rešili. Pa pogumna junaka sta, branila bi se bila, ko bi vaju Kiowe napadli, in ranili bi vaju bili ali pa celò ubili. In to se za nobeno ceno ni smelo zgoditi. Zato sem Winnetoua omamil, da se ni mogel braniti, tebe pa so prijeli moji tovariši. Upam, da boš verjel mojim besedam, ne pa obrekovanju!«

Spet se je oglasil Tangua. Winnetouova ugotovitev, da se ujema moja trditev s položajem, ki ga je našel, ko je prihitel za očetom, ga je menda le opozorila, da bi utegnil Winnetou nazadnje le še meni tudi verjeti.

Zadrl se je;

»Laž! Vse sama laž! Našel sem ga v trenutku, ko te je pobil na tla. Nisem ti jaz hotel vzeti skalpa, on je tisti, ki ga je hotel vzeti. Branil sem mu, pa zadela me je njegova pest, ki v njej prebiva, se zdi, veliki hudobni duh. Kajti nihče, niti najmočnejši človek, se ji ne more ustaviti, vsak ji podleže.«

Obrnil sem se k njemu in mu grozeče dejal:

»Da, nihče se ji ne more ubraniti! In uporabljam jo le, da mi ni treba krvi prelivati, da pa vkljub temu premagam nasprotnika. Toda ko se bom spet boril s teboj, se ne bom boril samo s pestjo, ampak z orožjem, in ne boš se mi več izmuznil za tako lahko ceno kakor dosedaj. Zapomni si to!«

Zaničljivo se je krohotal.

»Ti se boš spet z menoj boril —? Ti —? Sezgali te bomo in raztrosili pepel v vse štiri vetrove!«

»Mislim da ne! Prej bom prost, nego si misliš! In tedaj te pokličem na obračun! Da lažem, si dejal, psa si me imenoval, za prokletega coyota si me imel in lagal si, ko si pravil, da sem jaz hotel poglavarju Apačev skalp vzeti. Razžalil si me in zato mi boš dal zadoščenje!«

»Da! Pokličiči me, prišel bom, prav gotovo se bom odzval! In želim, da bi se tvoje besede uresničile in da bi bil prav kmalu prost! Rad bi se boril s teboj, ker vem, da bi te zdrobil in zmečkal.«

Inču čuna je končal najin prepir. Obrnil se je k meni in dejal:

»Old Shatterhand govori zelo drzno, ko pravi, da bo kmalu spet prost. Naj pomisli, koliko obtožb govori zoper njega! In če bi tudi eno ali drugo umaknili, jih še vedno ostane dovolj, ki zahtevajo njegovo smrt. Njegovi ugovori so samo trditve, dokazal pa ni ničesar.«

»Ali nisem Rattlerja pobil na tla, ko je streljal na Winnetoua in zadel Kleki petro? Ali to tudi ni noben dokaz?«

»Ne. Čisto lahko je mogoče, da si storil to tudi iz drugih razlogov.

Želiš še kaj povedati?«

»Sedaj ne. Morebiti pozneje.«

»Povej sedaj! Pozneje ne boš mogel ničesar več povedati.«

»Ne, sedaj ne. Poslušali me bodete, ko vam pozneje povem, kar mislim povedati. Kajti Old Shatterhand ni človek, ki bi v veter govoril. Kar pove, je res in je tehtno. Inču čuna bo njegove besede poslušal in jih uvaževal.

Toda sedaj bom molčal. Rad bi slišal vašo obsodbo.«

Inču čuna se je obrnil in mignil.

Na njegov migljaj so se zbrali starešine rodu ter sedli z Inču čuno, Winnetouom in Tanguo k posvetovanju. Dobro sem videl, kako se je Tangua trudil, da bi nas čim huje osovražil.

Med posvetovanjem smo se spet smeli pogovarjati.

»Radoveden sem, kaj nam bodo skuhalí«, je menil Dick Stone. »Kaj posebnega gotovo ne bo.«

»Prepričan sem, da nam gre za kožo«, je pravil Will Parker.

»Jaz tudi«, je pritrdil Sam. »Ti lopovi nam ja nič ne verjamejo, pa naj povemo v našo obrambo, kar hočemo.

Sicer pa se niste tako slabo odrezali, sir! Sem se poglavarju res čudil!«

»Zakaj?« sem vprašal.

»Da vas je tako mirno pustil besedičiti. Mene je kar lopnil pò ustih, če sem mu le besedico preveč zinil.«

»Besedičiti —? Ste ta izraz resno mislili, sir?«

»Seveda!«

»Hvala vam za vašo ljubeznivost in vljudnost!«

»Besedičenje je po mojem vsako govorjenje, ki je brezuspešno, če se ne motim. In brezuspešno je bilo vaše govorjenje, prav kakor moje!«

»Jaz pa mislim drugače.«

»Nimate povoda, sir, da bi drugače mislili o svojih uspehih!«

»Imam povodov in razlogov dovolj, pa še tehtnih.«

»Tako —? Kateri pa so vaši tisti tehtni razlogi?«

»Zasliševali so nas, strogo in ostro so govorili, to je res. Pa moje besede so le zalegle, vsaj deloma, mislim. Saj ste čuli, kaj je Inču čuna povedal! Da je med mojimi besedami nekaj takih, ki bi jim utegnili verjeti.

S strogim zasliševanjem so nam hoteli le strahu nagnati, mislim. V resnici pa nas bodo sodili mileje.

Winnetou je govoril o plavanju. Sklenili so, da bom plaval za življenje —.«

»Le nikar si nič ne domišljajte, sir! Mar mislite, da si boste s plavanjem res rešili življenje?«

»Da.«

»Neumnost! Kaka neumnost! Če so sklenili, da boste plavali, boste res tudi plavali. Pa veste kam?«

»No — ?«

»V smrt, v žrelo smrti! Ko boste mrtvi, se spomnite na moje besede in si mislite, da sem prav povedal, hihihihih!«

Mali čudaški Sam je znal celò v takem skrajno resnem položaju še šale zbijati in se smejati —.

Njegova veselost ni trajala dolgo.

Posvetovanje je bilo pri kraju, starešine so stopili nazaj v polkrog gledalcev in Inču čuna je razglasil sodbo:

»Poslušajte, vi bojevniki Apačev in Kiow, kaj se je sklenilo o teh treh belih ujetnikih!

V posvetu starešin je bilo že prej določeno, da jih bomo pognali v vodo, nato bi se morali boriti in nazadnje bi jih sežgali na grmadi.

Toda Old Shatterhand, ki je najmlajši med njimi, je povedal besede, iz katerih doni mestoma modrost dozorele starosti. Smrt so si zaslužili, pa zdi se, da le niso tako hudo mislili, kakor smo sodili.

Zato smo prvotni sklep razveljavili in sklenili, da naj veliki Duh odloči med nami in med njimi.«

Umolknil je, menda, da bi še bolj napel radovednost svojih poslušalcev.

Sam je koj porabil priliko in povedal polglasno:

»Glej, glej —! To bo zanimivo, silno zanimivo! Ali veste, sir, kaj misli?«

»Slutim.«

«No, kaj?«

»Dvoboj, takozvano božjo sodbo. Ali sem pravo zadel?«

»Da! Vsekakor misli dvoboj. Pa med kom? Sem strašno radoveden!«

Tedaj je nadaljeval poglavar:

»Belokožec, ki ga imenujejo Old Shatterhand, je najodličnejši med njimi, se zdi. Zato naj bo odločitev v njegovih rokah. Zavisna pa bo odločitev od tistega izmed nas, ki je po činu najvišji. In ta sem jaz, Inču čuna, poglavar Apačev.«

»Vraga —! Vi pa on —!« je šepetal Sam ves razburjen.

»Uff —! Uff —! Uff —!« je šlo čudenje po vrstah rdečih.

Vsekakor so se čudili, da se bo poglavar sam boril z menoj. Izognil bi se bil lahko nevarnosti, v katero se je vkljub vsemu vendar tudi podajal, pa ko ga drugega določil. In to se jim je čudno zdelo.

Inču čuna je koj povedal tudi razlog, zakaj da se hoče ravno on boriti z menoj. Nadaljeval je:

»Inču čuna in Winnetou sta razžaljena v svoji časti, ker ju je belokožec udaril v obraz, ju pobil na tla in omamil. Ta madež morata oprati. In oprala ga bodeta s tem, da se bo eden izmed njiju boril z belokožcem. Winnetou mora odstopiti, kajti jaz sem starejši in poglavar Apačev. Strinja se z menoj. Rešil bom svojo in tudi njegovo čast, ubil bom Old Shatterhanda.«

Spet je umolknil.

»Šte lahko zadovoljni sir!« je pravil Sam. »Vaša smrt bo vsaj nagla in brez muk. Toda vidite, kako vam plačuje vaše človekoljubje! Prizanašali ste mu, v zahvalo za to pa vas bo vendarle upihnil!«

»Bomo videli.«

»Nič ne bomo videli, že vnaprej vem, kako bo! Ali pa mar mislite, da se bodeta z enakim orožjem borila?«

»Teга si prav nič ne domišljujem.«

»Well! Pri takih dvobojih postavijo pogoje tako, da so ugodni le rdečim in da je beli na vsak način

izgubljen. In če je tudi kedaj kje kak beli iz takega boja odnesel zdravo in celo kožo, kar se je seve že tudi zgodilo, je tak slučaj le srečna izjema, ki pravilo le še potrjuje.

Čujte!«

Inču čuna je nadaljeval:

»Odvzeli bomo Old Shatterhandu vezi in ga poslali v vodo. Preplavati jo mora, orožja pa ne dobi nobenega. Plaval bom za njim in vzel tomahawk s seboj. Ako pride Old Shatterhand živ črez reko in do cedre, ki stoji tamle na drugem bregu sredi peščne ravnine, bo svoboden, nič se mu ne bo zgodilo in svobodni bodo tudi njegovi trije beli tovariši. Lahko grejo, kamor hočejo. Ako pa ga ubijem, preden dospe do cedre, bodo morali umreti tudi njegovi tovariši. Ne bomo jih pa mučili in sežgali, ampak le ustrelili.

Tako smo sklenili v zboru starešin. Vsi bojevniki mi naj potrdijo, da so čuli moje besede in da se bodo po njih ravnali!«

»Howgh —!« so enoglasno potrdili.

Lahko si mislite, kako smo bili po teh besedah razburjeni. Jaz že ne toliko, pač pa Sam, Stone in Parker.

Sam je dejal:

»Zelo navihano so si stvar zamislili! Ker ste greenhorn in ker vejo, da ste greenhorn, zato so si vas izbrali! In ker vejo, da nič ne znate in da vas bo poglavar izlahka premagal!

Mene, mene bi naj spustili v vodo! Pokazal bi jim, kako znam plavati! Kakor postrv, tako bi šinil po vodi! Ampak vi —!

Čujte, sir, pomislite, da je naše življenje v vaših rokah! Če se daste ubiti in če potem tudi nas ustrelijo, ne spregovorim nobene besede več z vami! Zanesite se na to, če se ne motim!«

»Ne skrbite se, dobri Sam! Storil bom, kar je v mojih močeh.

Kar se izbire tiče, pa nisem vaših misli. Mislim namreč, da so čisto dobro izbrali. Prepričan sem, da bom nas vse mnogo laže rešil ko pa vi.«

»Upajmo. Torej — za življenje gre! Utegneta se spoprijeti, kar pa je čisto neverjetno, — in vaše usmiljeno srce poznam dobro. Spet mu boste prizanesli! Nikar mu ne prizanašajte! Naj vam ne blodijo take človekoljubne misli po možganih!«

»Bom videl.«

»To ni nič! Ni čisto nič! Prav nič ne bomo videli! Če mu prizanesete, ste izgubljeni, vi in mi vsi z vami vred —!

Se ga res mislite s pestmi lotiti?«

»Da.«

»Nikar se ne zanašajte na pesti! Sicer pa vam vobče ne bo prišel tako blizu, da bi ga s pestmi dosegli —.«

»Prepričan sem, da mi bo prišel.«

»Nel!«

»Kako pa me bo ubil? Saj mi mora vendar blizu priti, če me misli ubiti. In tedaj se mu bom že ubranil.«

Delal sem se seve samo, kot da ne vem, kako mi bo Inču čuna prišel do živega. V resnici pa sem čisto dobro vedel, kaj namerava. In čisto dobro sem tudi vedel, kaj moram sam storiti. Na tihem sem si že napravil načrt, kako bom speljal Inču čuno na led. Hotel sem Sama le nekoliko potegniti.

Vneto mi je razlagal:

»Nič ni treba, da bi vam blizu prišel, prav nič! Kako da vas bo ubil, vprašate? S tomahawkom seve. Saj vendar veste, da tomahawk ni samo orožje za boj v bližini, da je tudi nevarno orožje v boju na daljavo! V metanju tomahawka so rdeči pravi mojstri. Na sto korakov vam odsekajo prst na nohtu! Inču čuna ne bo mahal po vas s svojim tomahawkom, nikar si tega ne domšiljajte, ampak ga bo vrgel za vami, ko boste bežali pred njim in mu kazali hrbet. In s prvim me-

tom vas bo zadel in vam razklal glavo! In da ste še tak dober plavač, nič vam ne pomaga, niti na drugi breg ne bodete priplavali! Že med plavanjem vam bo vrigel tomahawk v glavo, oziroma v tilnik, kar je še bolj nevarno in kar vas čisto gotovo ubije. Vsa vaša plavalna umetnost in vsa vaša telesna moč vam v takem boju ne bo prav nič pomagala!«

»Vem vse to, ljubi Sam, vem! Pa prav tako tudi dobro vem, da včasih ena sama žlica zvijače več zaleže ko poln sod telesne moči.«

»Zvijače —? Odkod pa jo bodete vzeli, tisto zvijačo —? Povem vam, stari Sam je znan navihanec, — toda vkljub vsej tej svoji navihanosti ne uvidim, kako bodete z zvijačo premagali poglavarja in se ubranili njegovemu tomahawku —. Kaj vam namreč pomaga zvijača vsega sveta zoper dobro pomerjen tomahawk!«

»Pomaga, Sam, pomaga!«

»Bi le rad vedel kako!«

»Bodete že videli! Ali pravzaprav nič ne bodete videli, vsaj izpočetka ne. Povem vam le, prepričan sem, da mi bo uspelo.«

»Baharija! Velikanska baharija! Pa nič druga. In tako bahavo govorite le, da bi nas zamotili in da bi se ne bali preveč za vas in za nas vse!«

»Ne!«

»Da! Tolažili bi nas radi! Pa kaj nam pomaga vsa tolažba, če nam jo bo pa že prihodnja minuta vzela!«

»Le pomirite se! Lep načrt imam, sijajen načrt!«

»Načrt —? Še to! Drugega načrta ne morete imeti ko tega, da kar moč hitro preplavate reko. In med plavanjem vas bo zadel tomahawk in vse bo pri kraju —!«

»Ne! Poslušajte! Če utonem, smo vsi rešeni.«

»Utonete —? Rešeni —? Čujte, sir, opažam, da se vam bliža zadnja ura! Čisto zmedeno že govorite!«

»Nič zmedeno! Čisto dobro vem, kaj naj storim. Pomnite, če utonem, se nam ni treba ničesar več batil!«

Hlastno in v naglici sem še povedal te besede. Poglavarji so prihajali.

Inču čuna je rekel:

»Odvezali bomo Old Shatterhanda. Pa naj si nikar ne domišljuje, da nam bo ušel! Koj bi mu bilo več sto zasledovalcev za petami!«

»Mi še na misel ni prišlo, da bi ušel!« sem dejal. »Če bi se mi tudi posrečilo, da bi pobegnil, bi bilo sramotno za mene in grdo, če bi pustil svoje tovariše na cedilu.«

Odvezali so me.

Moja ura je udarila. Imel sem pripravljen načrt in v tem načrtu je bila na prvem mestu važna vloga namenjena — komediji. In s to komedijo sem takoj začel.

Stezal sem ude, da bi poskusil, ali so mišice dovolj prožne. Hvalaboğu, lahko sem se zanesel na svojo moč.

Nato pa sem dejal:

»Za mene je velika čast, da bom plaval za stavo ali pravzaprav za življenje s slavnim poglavarjem Apačev. Za njega pa ni nobena čast!«

»Zakaj ne?«

»Ker nisem nasprotnik, ki bi bil njemu enak. Ne znam dobro plavati. Doma sem se včasih kopal v potoku, plaval pa nikdar nisem kdo vedi kaj. Toliko, da nisem utonil. Črez tole široko in globoko reko pa si ne upam priti.«

»Uff —! Uff —! To me pa ne veseli! Jaz in Winnetou sva najboljša plavača v našem rodu. Kaj naj torej pomeni zmağa nad takim slabim plavačem!«

»In povrh si ti še oborožen, jaz pa ne! Smrti bom plaval v naročje in moji tovariši so se že tudi pripravili na smrt.«

Vkljub temu pa bi rad vedel, kako naj si ta dvo-
boj mislim. Kdo pojde prvi v vodo?»

»Ti!«

»In ti prideš za menoj?«

»Da.«

»In kedaj?«

»Kadar se mi bo vzljubilo.«

»In kedaj boš vrgel tomahawk za menoj?«

»Tudi kadar se mi bo vzljubilo,« je odgovoril s
ponosnim, prezirljivim nasmehom strokovnjaka, ki
govori s šušmarjem.

»Torej me smeš že tudi v vodi napasti?«

»Da.«

Naredil sem se, kot da sem vse huje nemiren,
prestrašen in pobit, ter dejal:

»Smeš me torej ubiti —. Jaz tudi tebe?«

Zaničljivo je skremžil obraz, prav kot bi hotel
reči: Uбоgi črvič, kaj boš tako govoril! Naj ti to niti
na misel ne pride! To vprašanje ti je navdihnil le goli
strah pred smrtjo!

Odgovoril je:

»Plavala bova za življenje, zato smeš tudi ti me-
ne ubiti. Kajti le če me ubiješ, boš prišel živ do cedre.«

»In tvoje smrti bi tvoji ljudje ne maščevali —?«

»Ne. Ako jaz tebe ubijem, ne boš prispel do ce-
dre in tudi tvoji ljudje bodo morali umreti. Ako pa ti
mene ubiješ, boš seveda šel k cedri. In potem si prost,
kakor smo se domenili. In prosti so tudi tvoji tova-
riši. Nihče vam ne bo smel kaj hudega storiti, ker si
mene ubil. Mirno lahko greste, kamor hočete.

Pojdiva!«

Obrnil se je.

Slekel sem suknjo in sezul škornje. Kar sem
imel za pasom in po žepih, sem zložil na tla blizu
Sama.

Sam je ves obupan tožil:

»Slabo kaže, sir, zelo slabo! Da bi videli svoj ob-
raz! In kako klavrno ste zajavkali tista svoja vpra-

šanja! Kar strah me je, veste, strah za vas in za nas vse!»

Rad bi mu bil povedal, da se le delam tako, pa nisem smel. Poglavarji bi me bili čuli.

Toda dobro sem vedel, zakaj se tako klavrno obnašam. Hotel sem Inču čuno prepričati, da sem strahopetnež in da vobče plavati ne znam. Preslepiti sem ga hotel, na led speljati. Za čim večjega bebca me je imel, tem bolj varen sem bil, tem laže sem ga prevaril in mu ušel.

In svojo komedijo sem dosledno nadaljeval. Preden sem stopil za Inču čuno, sem ga še vprašal:

»Dovoli še eno vprašanje! Ali dobim svoje imetje nazaj, če te premagam in ubijem?«

Nevoljno, kruto se je nasmejal. Ako je sodil po mojem strahopetnem obnašanju, je bilo tako vprašanje kratkomalo bedasto —.

Odgovoril je:

»Da! Vse dobiš nazaj!«

»Vse?«

»Vse.«

»Tudi konja in puško?«

Jezno se je zadrl:

»Vse, tako sem dejal! Ali nimaš ušes? Žaba je hotela za stavo leteti z orlom, pa ga je vprašala, kaj ji bo dal, če ga preмага. Če tudi plavaš tako neumno, kakor govoriš, me je res sram, da sem si staro sqaw izbral za nasprotnika.

Odšla sva, krog gledalcev se je odprl.

Med potom sem prišel čisto blizu mimo Winnetouove sestre. Ujel sem njen pogled. Za vse življenje je vzela Nšo či slovo od mene —.

Polkrog gledalcev se je zgani, vse občinstvo, bojovníki, otroci, ženske, vse je šlo za nama in posedlo na bregu, da udobno uživa zanimivi prizor, kako bo belokožec za življenje plaval in kako ga bo slavni poglavar Apačev med plavanjem ubil.

Razume se samo po sebi, da sem bil v smrtni nevarnosti. Najsi sem plaval naravnost ali poševno ali križem, — izgubljen sem bil, poglavarjev tomahawk me je moral zadeti. Le eno me je lahko rešilo, potapljanje. In v tej plavalni umetnosti k sreči nisem bil tak šušmar in začetnik, kakor si je Inču čuna mislil.

Pa tudi na potapljanje se nisem smel brezpogojno zanesti. Saj sem vendar moral na površje po zrak. In takrat bi me zadela poglavarjeva bojna sekira —.

Ne! Vobče nisem smel več priti na površje, vsaj pred očmi rdečih ne. Pa kako bi to naredil?

Ozrl sem se po reki navzgor in navzdol in opazil v svoje veliko zadoščenje, da je bregovje zelo primerno za moje namene.

Stali smo na peščeni ravnini, kakor sem že omenil, pa blizu njenega gornjega roba. Kakih sto korakov više gori ob bregu se je začel gozd, ki je segal prav do reke, in onstran gozda je tekla reka v ovinku, ki ga je gozd zakrival. Po bregu navzdol je segala peščena ravnina kakih štiri sto krakov daleč.

Više gori na bregu je bila torej za mene rešitev.

Če sem skočil v vodo, pa se nisem več prikazal na površje, so si morali vsi misliti, da sem utonil. In če sem utonil, me je voda zanesla navzdol in tam bi me iskali. Rešil sem se le, če sem plaval v nasprotno smer, torej po reki navzgor. Tam bi me vobče nihče ne iskal, tja bi vobče nihče ne pogledal.

In više gori ob reki sem opazil mesto, kjer so valovi breg izpodjedli, breg je visel nad vodo. Tam sem lahko za nekaj trenutkov prišel nad vodo, si počil in šel po sapo. In spet nekaj desetih korakov više je voda nanesla trhlo vejevje in lesovje, viselo je ob bregu. Tudi tam sem lahko šel na površje.

Preden pa sem šel v vodo, sem moral še nekoliko komedijo igrati.

Inču čuna se je slekel do lahkih indijanskih hlač, zdeval iz pasu razno drobnarijo, si zateknil za pas tomahawk in dejal:

»Začniva! Skoči v vodo!«

»Ali smem prej poskusiti, kako globoka da je?«
Neskončno prezirljiv nasmeh mu je šinil po obrazu. Naročil je, naj mu prinesejo sulico.

Prinesli so mu jo, sunil jo je v vodo. Ni dosegla dna.

To mi je bilo seve silno prav, čisto po mojih namenih je bilo. Lahko sem se že koj pri prvem skoku v vodo potopil do dna in se skrיל rdečim.

Vkljub temu sem se delal, kot da sem še bolj obupan in pobit, počenil sem pri vodi in si zmočil čelo kakor človek, ki se boji, da bi ga kap zadela v vodi, če se prej ne ohladi.

Zaničljivo in nevoljno mrmranje sem čul za seboj. Pa ni me motilo. Pričalo mi je, da mi je komedija popolnoma uspela.

Sam Hawkens pa mi je zaklical:

»Za božjo voljo, sir, pridite rajši nazaj sem k nam! Kar gledati vas ne moremo več! Naj nas rajši do smrti mrcvarijo! Bolje je, ko pa da bi morali še dalje gledati vaše klavrno obnašanje!«

Nehote sem se spomnil na lepo Nšo či. Kaj si neki misli o meni —?

Ozrl sem se.

Obraz Tangue je bilo utelešeno roganje. Winnetou je zaničljivo krivil gornjo ustnico, da so se mu videli beli zobje. Jezen je bil, da se je vobče zanimal za mene.

In njegova sestra je stala med gledalci s povešenimi očmi. Niti pogledala me ni več —.

»Pripravljen sem!« me je nahrul Inču čuna. »Kaj se še obiraš? Brž v vodo!«

»Res mora biti?« sem se hlinil. »Res ni druge pomoči?«

Hrupno se je zakrohotalo občinstvo. Pa vse je prevpil glas Tangue:

»Pustite žabo živeti! Dajte mu svobodo! S takim strahopetnežem ni vredno, da bi se omadeževal pošten bojevnik!«

In kakor jezen tigar je zarenčil Inču čuna:

»V vodo! Sicer te mahnem kar tule s tomahawkom po glavi!«

»V vodo«, je spet zavpil Inču čuna.

Naredil sem se silno prestrašenega, sedel sem na rob brega, si omočil noge in se delal, kot da mislim čisto počasi in previdno zlezti v vodo.

»V vodo!« je spet zavpil Inču čuna in me brcnil v hrbet.

In to sem pričakoval. Zakrilil sem z rokami, kriknil kakor v smrtnem strahu in pljusnil v vodo.

In v tistem hipu je bilo tudi moje komedije konec.

Začutil sem dno, sunil z glavo navzdol in plaval, seve vedno pod vodo, trdo ob bregu navzgor.

Koj nato sem čul nad seboj šum. Vedel sem, kaj pomeni. Tudi Inču čuna je planil v vodo. Pozneje sem zvedel, da mi je izprva mislil pustiti precejšen preHITEK, pogнал bi me bil na drugi breg in šele tam vrgel tomahawk za menoj. Ker pa sem tak strahopetnež, si je mislil, mi ni hotel prav nič prizanesti, koj je skočil v vodo za menoj, da me ubije, brž ko bi pomolil glavo na površje. S takim bojazljivcem, si je dejal, je treba na kratko opraviti.

Prispel sem na mesto, kjer je voda izpodjedla breg, in šel na površje. Pa seve le za toliko, da sem pomolil usta iz vode. Nihče drug me ni mogel opaziti ko poglavar, ki je bil v vodi, gledalcem me je breg zakrival.

Pa tudi jaz sem ga videl. K sreči je bil obrnjen proč od mene, gledal je po vodi navzdol in me iskal. Pač zato, ker si je mislil, da sem utonil —.

Globoko sem šel po sapo, se potopil do dna in plaval dalje.

Prišel sem do naplavljenega lesa, se dvignil na površje in si oddahnil. Lesovje me je popolnoma zakrivalo, nihče me ni mogel videti, niti Inču čuna ne. Ostal sem nekaj trenutkov na površju.

Inču čuna je ležal na vodi kakor roparica, ki je pripravljena, da se vsak hip zažene na svoj plen. Še vedno je bil obrnjen navzdol po reki. Kaj so drugi počenjali, nisem videl. Spet sem se potopil.

Priplavati sem moral do kraja, kjer je gozd segal do brega. Tam je grmovje viselo nad vodo in mi nudilo varno kritje. Srečno sem prispel in zlezal za grmovjem iz vode.

Više gori nad tem mestom se je reka obrnila v ovinek. Najbolje je bilo, če sem ga presekal po suhem in preplaval reko za ovinkom.

Poprej pa sem se še ozrl za svojimi sovražniki.

Kričeč in z rokami krileč so stali na bregu ter se ozirali na vse strani za Old Shatterhandom, poglavar pa je še vedno čakal na mene v vodi in plaval sem ter tja. Kako preprosti so bili ti ljudje! Saj vendar nisem mogel ostati tako dolgo pod vodo! Ali se je pač Sam Hawkens spomnil na moje besede: »Če utonem, smo rešenil!«

Z naglimi skoki sem odhitel po gozdu, presekal ovinek in šel spet k reki. Zlezal sem v vodo, preplaval reko ter srečno in dobre volje prispel na drugi breg — pač vse le zato, ker so verjeli moji komediji in mislili, da ne znam plavati in da se vobče vode bojim. Zvijača pa je bila sicer silno preprosta in otročja, dali so se premotiti, čeprav so me vendar dobro poznali in so morali vedeti, da nisem tak strahopetnež.

Na drugem bregu sem hitel po gozdu spet navzdol in se skrila v grmovju na robu ter z zadovoljstvom opazil, kako je nekaj rdečih skočilo v reko ter s sulicami stikalo po vodi za utopljenim Old Shatterhandom —.

Dogovor se je glasil, da je zмага moja, ako pridem živ do cedre.

Čisto mirno in ravnodušno bi bil lahko šel k cedri. Ni bilo več daleč. Zmagal bi bil.

Pa nisem šel. Nisem hotel zmagati samo z zvijačo, hotel sem Inču čuno res tudi premagati, mu dati dober nauk in ga prisiliti, da mi je moral biti hvaležen.

Še vedno je plaval gorindol in me iskal. Niti na misel mu ni prišlo, da bi se bil ozrl na drugi breg. Zdrknil sem v vodo, legel na hrbet, da so le nos in usta molela iz vode, se pognal z rahlimi udarci in se prepustil toku. Nihče me ni opazil.

Tako sem priplaval, vedno ob bregu, do mesta, kjer so stali gledalci. Tam sem se potopil, plaval nekaj metrov pod vodo, šel na površje, stopal z nogo v vodi in zaklical:

»Sam Hawkens, Sam Hawkens, zmagaja je naša, naša je —!«

Gledalci so si morali misliti, da stojim na plitvini. Čuli so me, vse se je ozrlo po meni.

Kak krik in vik so zagnali! Bilo je, kot da je pek el izpustil tisoč vragov, ki tulijo za stavo. Kdor je tako tuljenje le enkrat v življenju čul, ga ne pozabi nikdar več.

Seveda me je opazil tudi Inču čuna. V dolgih, mogočnih skokih se je zagnal proti meni. Že ni več plaval, skakal je v vodi. Nisem ga smel pustiti preblizu, šinil sem k bregu, zlezal na suho in čakal.

»Dalje, dalje, sir —!« je kričal Sam. »Glejte, da pridete k cedri!«

Da, k cedri —! Nihče mi ni mogel braniti, tudi Inču čuna ne. Do cedre je bilo le še kakih tri sto korakov in Inču čuna je bil še v vodi. Preden je vobče na suho prišel, sem bil že zdavnaj na dogovorjenem cilju. Zmagal bi bil.

Toda imel sem z Inču čuno svoje posebne namene.

Krivo me je sodil. Že pri zasliševanju. Pa tudi pozneje, ko sva se pripravljala na dvoboj. Poučiti sem ga hotel, da se je zmotil v meni. In življenje bi naj spet sprejel iz mojih rok, hvaležen bi mi naj bil, da mu ga nisem vzel —.

Počakal sem na bregu, da je bil le še kakih štiri-deset korakov oddaljen. Tedaj šele sem se obrnil in stekel k cedri.

Da sem bil še v vodi, bi se mu bil napad s tomahawkom brez dvoma posrečil, vrgel bi ga bil in zadel bi me bil, ker se mu v vodi nisem mogel dovolj naglo izogniti. Na suhem pa je bil položaj za mene mnogo ugodnejši in njegova leteča sekira mi ni bila več tako nevarna. Vedel sem namreč, da ne bo vrgel tomahawka prej ko da pride do brega, izračunal sem si lahko, kedaj ga bo vrgel, pa se mu izognil.

Od brega do cedre je bilo, kakor rečeno, tri sto korakov. Pol te poti sem prehitel v dolgih skokih, pa se obrnil.

Res! Inču čuna je pravkar stopal iz vode. Šel je v past, ki sem mu jo nastavil. Dohiteti me ni mogel več, le tomahawk je še lahko vrgel za menoj. Izdril ga je iz pasu in zdirjal za menoj.

In vedel sem, mož je bil moj —.

Spet sem počakal in spet sem šele bežal, ko mi je bil že nevarno blizu. Pa bežal sem le na videz. Računal sem takole.

Dokler sem ostal na mestu in čakal, tomahawka gotovo ne bo vrgel, ker je vedel, da se mu lahko izognem. Rajši bi me skušal dohiteti, da od blizu zamahne po meni in me ubije. Vrgel pa bo tomahawk gotovo, če bom bežal, ker bi ga, si je mislil, ne videl prihajati in bi se mu tudi ne mogel izogniti o pravem času.

Zbežal sem torej na videz proti cedri, toda skočil le kakih dvajset korakov daleč, pa ostal in se obrnil.

Res —!

Stal je in kolobaril s sekiro po zraku. In prav, ko sem se obrnil, jo je izpustil. Vrteč se v zraku se mi je tomahawk naglo bližal v plitvem loku, naravnost v glavo bi me zadel.

Skočil sem za nekaj korakov v stran — tomahawk je zletel mimo in se zaril v pesek.

Inču čuna je bil brez orožja —.

Pohitel sem, pobral tomahawk, — pa šel mesto k cedri Inču čuni s počasnimi koraki naproti. Še vedno ni slutil, kaj nameravam.

V besni jezi je zakričal in kakor razdražen vol je planil proti meni. Zavihtel sem tomahawk in mu grozil:

»Stoj, Inču čuna! Zmotil si se v Old Shatterhandu! Ali ti naj tvojo lastno sekiro vržem v glavo?«

Obstal je in zavpil:

»Pes —! Kako si mi ušel v vodi? Spet ti je pomagal zli duh!«

»Ne misli tega! Če mi je vobče kak duh pomagal, je bil gotovo veliki, dobri Manitou!«

Videl sem, kako so se mu zableščale oči. Iznenada je mislil planiti na mene —.

Svaril sem ga:

»Iznenadil bi me rad in me napadel! Na očeh ti vidim. Ne stori tega, podlegel boš, napad bi bil tvoja smrt! Nočem tvojega življenja, ljubim te in tudi tvojega sina Winnetoua. Toda branil se bom, če me napadeš. Saj veš, da sem ti tudi brez orožja kos! Povrh pa imam še tvojo sekiro! Bodi torej pameten in —«

Ni me poslušal. Jeza in sovraštvo sta mu vzela mirno razsodnost.

Stegn timer roke, skrčil prste kakor roparica kremplje in planil v mene.

Že je mislil, da me ima, ko sem se sklonil in skočil v stran. Ni se mogel več ustaviti, sila zaleta, s katerim me je mislil podreti na tla, ga je pognala naprej. Padel je.

V hipu sem bil na njem, mu pokleknil na obe rameni, ga zgrabil za vrat, zamahnil s tomahawkom in vprašal:

»Inču čuna, se vdaš?«

»Ne!«

»Glavo ti prekoljem!«

»Ubij me, pes!« je rohnel in se zaman trudil, da bi se mi izmuznil ali pa me otresel.

»Ne! Oče Winnetouov si, ki ga ljubim! Pustim te živeti, le omotil te bom. Siliš me k temu, nevaren si mi še!«

Udaril sem ga s ploskvo bojne sekire po glavi, — zahropel je, krčevito so se mu stresli udje, stegn timer se je in obležal brez zavesti.

Gledalci so stali na drugem bregu in napeto sledili dvoboju. Ko je poglavar nepremično obležal, so vsi mislili, da sem ga ubil. In pravo peklensko vpitje

in tuljenje so zagnali, še vse hujše nego tedaj, ko sem se prikazal na vodi.

Brž sem Inču čuni s pasom zvezal roke in ga odnesel k cedri. K cedri sem moral, če sem hotel zmagati. Tako je bilo določeno v pogojih dvoboja.

Pri cedri sem ga položil na tla, pa brž odhitel nazaj k reki.

Apači so poskakali v vodo, vsem na čelu Winnetou. Položaj je bil lahko za nas nevaren, če se niso mislili držati dogovora.

Zaklical sem jim na bregu:

»Nazaj! Poglavar še živi. Nič hudega mu ne bom storil. Če pa pridete čez reko, ga ubijem. Le Winnetou naj pride k meni, le z njim bom govoril!«

Niso se zmenili.

Tedaj se je Winnetou dvignil v vodi, da so ga lahko vsi videli, in jim zaklical neke besede, ki jih nisem razumel. Njega so ubogali. Vrnili so se na drugi breg in Winnetou sam je priplaval k meni.

Počakal sem na njega na bregu in mu dejal:

»Prav si storil, da si poslal svoje bojvnike nazaj! Sicer bi bil tvoj oče v nevarnosti!«

»Ubil si ga s tomahawkom?«

»Ne. Le omotil sem ga. In prisilil me je, da sem to storil. Ni se mi hotel vdati.«

»Pa bi ga bil lahko ubil —! V tvojih rokah je bil —!«

»Ne vzamem rad življenja sovražniku, najmanj pa človeku, ki je oče Winnetouov in ki ga ljubim.

Tule, vzemi njegovo sekiro! Odločil boš, ali sem zmagal in ali bom svoboden in moji tovariši z menoj vred!«

Vzel je tomahawk in me dolgo dolgo gledal. Njegov pogled je bil vse mehkejši in milejši, povzpел se je do občudovanja in nazadnje je Winnetou vzkliknil:

»Kak nerazumljiv človek je vendar Old Shatterhand —! Kdo bi ga razumel —!«

»Razumel me še boš!«

»Izročil si mi bojno sekiro, pa še ne veš, ali bom mož beseda —! Lahko bi se branil z orožjem —. Ali veš, da si svoje življenje položil v moje roke?«

»Pshaw —! Ničesar se ne bojim. Za vse slučaje imam še svojo pest. Vem pa tudi, da Winnetou ni lažnik, ampak plemenit junak in mož beseda!«

Tedaj mi je podal roko, oči so se mu zasvetile:

»Prav si povedal! Svoboden si in s teboj vred so svobodni tudi tvoji trije tovariši, izvzemši moža, ki mu je ime Rattler.

Zaupaj mi —. Da bi tudi jaz smel tebi zaupati —!«

»Zaupal mi še boš, prav kakor jaz tebi zaupam. Le malo časa še potrpi! Nisva se še vsega pomenila.

Pa sedaj morava k tvojemu očetu!«

»Da, pojdiva! Pogledati moram, kako je z njim. Kajti kamor udari Old Shatterhand, tam smrt ni več daleč, pa če bi tudi ne nameraval ubiti.«

Šla sva k cedri ter snela Inču čuni vezi. Winnetou ga je preiskal in dejal:

»Živi še, pa pozno se bo prebudil iz nezavesti in dolgo ga bo še glava bolela.

Ne morem ostati pri njem. Moji ljudje čakajo, nemirni so. Vedeti morajo, kako se je dvoboj iztekel. Poslal bom svoje bojovnike, da poskrbijo za očeta.

Moj brat Old Shatterhand naj me spremlja!«

Prvič me je tistikrat imenoval »moj brat«. Koli kokrat sem pozneje to besedo čul iz njegovih ust! In kako resno in resnično jo je vsakikrat mislil —!

Vrnila sva se k reki in plavala na drugi breg. Rdeči so naju videli prihajati, v napeti radovednosti so čakali. Miroljubno in složno sva plavala drug ob drugem, spoznali so pač, da si nisva več sovražnika, pa da so se tudi zelo zmotili, ko so se malo prej zaničevalno posmehovati moji »strahopetnosti«.

Ko sva stopila iz vode, me je Winnetou prijel za roko, se obrnil k svojim ljudem in glasno povedal:

»Old Shatterhand je zmagal. Svoboden je in svobodni so tudi njegovi trije tovariši!«

»Uff —! Uff —! Uff —!«

Tangua pa je stal blizu naju in temno gledal. Z njim sem še moral obračunati, kaznovati sem ga moral za laži in za obrekovanja, s katerimi nas je skušal očrniti pri Apačih. In ne samo, ker je mene in moje tovariše razžalil, ampak tudi za v bodoče in v korist tistim belim, ki bi pozneje kedaj naleteli nanj.

Winnetou me je peljal mimo njega, pa ga še pogledal ni. Šla sva naravnost k mojim tovarišem, še vedno so bili h kolom privezani.

Seveda so bili vsi iz sebe, Sam je vpil:

»Aleluja —! Aleluja —! Rešeni smo —! Ne bodo nas upihnili —! Človek, mož, prijatelj, fant in greenhorn, kako ste to naredili —?«

Winnetou mi je dal nož in rekel:

Prereži jim vezi! Zaslužil si si, da smeš to sam storiti!«

Prerezal sem jim vezi.

In komaj da so bili svobodni, so se vrgli na mene, me zagrabili s svojimi šestimi rokami ter me stiskali in mečkali, da mi je že kar sape primanjkovalo. Sam mi je celò roko poljubil, solze so mu kapljale v gosto zaraščeno brado in čisto resnobno mi je zatrjeval:

»Sir, če vam to kedaj pozabim, — prvi medved, ki me bo srečal, naj me s kostmi in kožo vred pogoltne!

Ampak kako ste to naredili —? Skočili ste v vodo, pa ste izginili —. Tako silno ste se bali vode, vsi so mislili, da ste utonili —. Iskali so vas —.«

»Ali vam nisem dejal, Sam, preden sem šel v vodo, da smo vsi rešeni, če utonem —!«

Winnetou naju je zavzet pogledal.

»Tako je dejal Old Shatterhand —?«

»Da!« je pritrdil Sam.

»Torej je bilo tvoje boječe obnašanje le prevara?«

»Seveda!« sem pokimal.

»Moj brat je dobro vedel, kaj bo storil, še preden je šel v dvoboj. Plaval je ob bregu pod vodo navzgor in na drugi strani spet navzdol, sodim, pa je premotil svojega nasprotnika, ki je mislil, da je utonil, in ga je iskal po vodi navzdol —.

Moj brat ni samo močen ko medved, tudi zvit je ko prerijska lisica! Kdor je njegov nasprotnik, se ga mora zelo čuvati!«

»In tak nasprotnik je bil Winnetou —?«

»Bil sem do danes. Pa sedaj nisem več.«

»Torej ne verjameš več Tangui in njegovim lažem, ampak meni in mojim tovarišem?«

Spet mi je dolgo in pozorno gledal v oči kakor prej ob cedri, pa mi dal roko:

»Tvoje oči so dobre in na tvojem obrazu ni nepoštenosti! Verjamem ti!«

Med tem sem se oblekel. Po njegovih besedah sem vzel iz žepa konzervno škatlo in dejal:

»Moj brat Winnetou je prav povedal. To mu bom dokazal. Morebiti pozna, kar mu bom sedajle dal —.«

Poiskal sem med papirji koder, ga raztegnil in ga ponudil Winnetouu.

Segel je po njem, pa se ga ni dotaknil. Ves zavzet je stopil za korak nazaj in vzkliknil:

»Moji lasje —! Kdo ti jih je dal —?«

»Inču čuna je pravil prej, da so vaju Kiowe k drevesom privezali in da bi vaju bili mučili. Tedaj pa da vama je poslal veliki dobri Duh nevidnega, nepoznanega rešitelja.

Da, neviden je bil, Kiowe ga niso smeli videti. Danes pa se mu ni treba več skrivati —.

Ali mi sedaj verjameš, da nikdar nisem bil tvoj sovražnik, ampak vedno le tvoj prijatelj —?«

»Ti — ti — ti si naju osvobodil —?! Tebi se morava zahvaliti za svobodo in najbrž tudi za življenje —?!«

Sunkoma je govoril, ves zavzet in iznenaden, on, ki ga nobena reč ni iznenadila in ki je v vseh položajih življenja znal ohraniti hladnokrvnost in ravnodušnost.

In potem me je prijel za roko in me peljal k svoji sestri, ki že ves čas sem ni odvrnila očesa od naju. Postavil me je pred njo in ji dejal:

»Nšo či vidi tule pogumnega junaka, ki je skrivaj osvobodil mene in očeta, ko so naju Kiowe k drevesom privezali in za smrt določili. Njemu se naj zahvali, da sva še živa!«

Objel me je in poljubil na obe lici.

Nšo či pa mi je dala roko in povedala le eno samo besedo:

»Odpusti!«

Zahvalila bi se mi naj, pa me je odpuščanja prosila. Zakaj?

Prav dobro sem jo razumel. Težko ji je bilo, da me je po krivem in napačno sodila. Vse tedne sem mi je stregla, bolje me je poznala ko drugi, pa je vendar mislila, da sem strahopetnež, tistikrat, ko sem igral komedijo —. Popraviti je hotela, kar je zagrešila, in to ji je bilo mnogo važnejše ko pa zahvala, ki jo je Winnetou naročil.

Stisnil sem ji roko in ji dejal:

»Nšo či se gotovo še vsega spominja, kar sem ji pravil. Vse se je uresničilo. Ali mi sedaj moja sestra verjame?«

»Verjamem svojemu belemu bratu!«

II.

Obračun.

Tangua je stal blizu nas. Divje je gledal v svoji onemogli jezi. Besedice ni zinił.

Z njim sem še moral obračunati. Moja čast je tako zahtevala, pa tudi ugled, ki sem si ga hotel pridobiti med Apači.

Stopil sem k njemu, mu pogledal v obraz in ga vprašal:

»Tangua, poglavar Kiow, naj pove, ali je lažnik ali pa resnicoljuben človek!«

Vzrojil je.

»Me misliš razžaliti?«

»Ne. Le vedel bi rad, pri čem da sem s teboj. Odgovori torej!«

»Old Shatterhandu bodi povedano, da govorim le resnico.«

Kako je na mah znal vljudno govoriti!

»Dobro!« sem dejal. »Bomo videli. Ali boš tudi storil, kar si obljubil?«

»Da.«

»Moraš tudi! Kajti kdor besedo sne, takega vse zaničuje. Ali se še spominjaš, kaj si obljubil?«

»Kedaj?«

»Prej, ko sem še na kolu visel.«

»Tistikrat sem različne reči govoril.«

»Je res. Gotovo pa veš, katere tvoje besede mislim!«

»Ne vem.«

»Pomagal ti bom. Dejal si, da se mi boš odzval, če te pokličem na obračun, ko bom spet prost.«

»Ali sem tako dejal?«

»Da! In dejal si tudi, da bi se rad boril z menoj, ker veš, da bi me zdrobil in zmečkal —.«

Moj glas mu menda ni preveč ugajal, previdno je odgovoril:

»Ne spominjam se takih besed. Old Shatterhand me je napačno razumel! Govoril sem o čem drugem.«

»Ne! Čisto dobro in prav sem te razumel! Sicer pa je bil tudi Winnetou tistikrat poleg. Potrdil mi bo, da si res tako govoril!«

»Da!« je Winnetou pritrdil. »Tangua je dejal, da se bo rad odzval in prišel na obračun, če ga bo Old Shatterhand poklical, in se je hvalil, da se bo rad z njim boril in da ga bo zmečkal.«

»Vidiš, da si res tako govoril!« sem dejal Tangui. »Boš mož beseda?«

»Ali zahtevaš?«

»Da! Imenoval si me žabo, ki nima poguma, psa si me imenoval in druge psovke si mi še dajal, obrekoval si me in me črnil pri Winnetouu in pri Inču čuni. Kdor pa si upa psovati in obrekovati, mora biti tudi pripravljen, da da zadoščenja.«

»Pshaw —! Le s poglavarji se borim. Poglavar sem!«

»Tudi jaz sem poglavar!«

»Dokaži!«

»Lepo! Dokazal ti bom s tem, da te obesim tamle na tisto drevo, če mi ne daš zadoščenja!«

Indijancu groziti z obešanjem, je razžalitev, ki se da le s kryjo oprati.

Koj je tudi izdrl nož in zakričal:

»Pes —! Ali te naj zakoljem?«

»Da, pa ne tako, kakor ti misliš! V odkritem boju, nož na nož, kakor se borijo pošteni bojevniki!«

»Mi ne bo na misel prišlo! Kaj je meni mar Old Shatterhand —!«

»In prej, ko sem bil h kolu privezan in ko se nisem mogel braniti, tedaj pa ti je bilo mar za njega? Strahopetnež!«

Planil je. Pa Winnetou se je postavil med naju in dejal:

»Moj brat Old Shatterhand je prav povedal. Tangua ga je obrekoval in razžalil. Zadoščenje mu mora dati. Če tega ne stori, je strahopetnež in zasluži, da ga izključijo iz rodu Kiowa. In zadeva mora biti nemudoma poravnana, kajti nihče ne sme Apačem očitati, da so strahopetneže imeli v gosteh.

Kaj misli storiti poglavar Kiow?«

Preden je odgovoril, se je Tangua previdno ozrl po taboru.

Skoro štirikrat več Apačev ko Kiow je bilo zbranih na peščeni ravnini. Razen tega so bili Kiowi tujci na zemlji Apačev. Do razdora torej ni smelo priti, slabo bi se končal za Kiowe. Povrh so Kiowi šele pravkar plačali drago odkupnino in so bili še napol ujetniki.

Negotovo je odgovoril:

»Premislil si še bom.«

»Pogumen bojevnik se v takem slučaju ne bo pomišljaj!« ga je opozoril Winnetou. »Dal boš nemudoma zadoščenje mojemu bratu Old Shatterhandu, ali pa boš veljal za strahopetneža!«

Tangua je šinil pokonci in zavpil:

»Tangua da je strahopetnež —? Kdo je tisti, ki to trdi? Da mu sunem nož v srce!«

»Jaz sem tisti!« je odgovoril Winnetou mirno in ponosno. »Strahopetnež si, če si ne upaš dati zadoščenja!«

»Dal mu ga bom!«

»Torej se boš boril z njim?«

»Da.«

»Tako?«

»Tako! Kar hlepim po njegovi krvi!«

»Dobro! Določimo torej pogoje dvoboja!«

»Kdo jih bo določil?«

»Old Shatterhand seve.«

»Zakaj on?«

»Ker si njega razžalil.«

»Ni res!«

»Kako to?«

»On je mene razžalil!«

»On —?«

»Da! In zato bom jaz določil pogoje. Sicer pa sem jaz poglavar, on pa čisto navaden človek. Mnogo več sem ko on.«

»Old Shatterhand je več ko vsak rdeč poglavar!«

»Tako je pravil, dokazal pa ni. Grožnja še ni dokaz.«

Sam sem končal prepir. Dejal sem:

»Tangua naj izbere orožje! Vseeno mi je, s kakim orožjem da ga bom premagal.«

»Ti — ti da me boš premagal?« je zatulil. »Ali misliš, da bom izbral pest, ki z njo vsakega nasprotnika treščiš na tla? Ali pa nož, ki mu celo »Streloviti nož« ni bil kos —? Ali pa tomahawk, ki je bil celò Inču čuni nevaren —.«

»Kaj pa boš izbral?«

»Puško! Streljala se bova in moja krogla ti bo srce prestrelila.«

»Dobro! Zadovoljen sem!

Toda — ali je moj brat Winnetou čul, kaj je Tangua pravkar nehote priznal?«

»Kaj?«

»Da sem se boril s Kiowo, ki mu je bilo ime »Streloviti nož«, in da sem ga zaklal. Še malo prej pa je pravil, da so ga ustrelili tvoji ljudje! Laž ima kratke noge! Sam se je izdal! Sam lahko spoznaš, da je lažnik!«

»Lažnik —? Jaz —?« je srdito zarjul razkrinkani Tangua. »To psovko boš plačal z življenjem!

Brž mi dajte puško! Koj začnimo! Čimprej moram ugonobiti to bevskajoče pseto!«

Tangua je imel puško v roki. Po mojo medvedarico pa je poslal Winnetou v pueblo in tudi po municijo. Vse moje orožje so namreč skrbno shranili, ker se je Winnetou zelo zanimal za mene, čeprav je mislil, da sem njegov sovražnik.

Nato je Winnetou dejal:

»Moj beli brat Old Shatterhand naj določi razdaljo in kolikokrat bodeta streljala!«

»Vseeno mi je!« sem odgovoril. »Tisti, ki je izbral orožje, naj tudi razdaljo določi in vse drugo!«

»Da, jaz bom določil!« je pravil Tangua. »Dve sto korakov razdalje in toliko strellov, da bo eden izmed naju obležal in ne bo mogel več na nože.«

»Dobro!« je potrdil Winnetou. »Pazil bom. Streljala bodeta drug za drugim, torej menjaje se. Stal bom s puško poleg in tisti, ki bo kršil dogovor, dobi kroglo v glavo.

Kdo bo streljal prvi?«

»Jaz seve!« je določil spet Tangua.

Winnetou je odkimal.

»Tangua bi imel rad vse ugodnosti za sebe! Old Shatterhand naj prvi strelja!«

»Ne!« sem ugovarjal. »Naj bo po njegovem! Najprvo strelja on, potem jaz, in dvoboj bo pri kraju.«

Kruto se je nasmejal Tangua.

»Ne! Ne bo pri kraju! Streljala bova tako dolgo, da eden izmed naju obleži in ne more več vstati.«

»Vsekakor! Kajti moj prvi strel te bo podrl na tla!«

»Bahač!«

»Pshaw —! Pravzaprav bi te moral ubiti, pa te ne bom. Najmanjša kazen ki jo zaslužiš, bi bila, da te ohromim. In to bom tudi storil. Prestrelil ti bom desno koleno. Zapomni si!«

Odurno se je zakrohotal.

»Ste čuli —? Tale belokožec, ki ga celò njegovi prijatelji greenhorna imenujejo, napoveduje, da me bo na dve sto korakov v koleno zadel —! Smejte se mu, vi bojevniki, smejte se mu!«

Izzivalno se je ozrl v krogu po gledalcih. Toda nihče se ni smejal.

Pravil je:

»Bojite se ga! Dokazal vam bom, da se ga ni treba bati!

Pojdimo pa izmerimo tistih dve sto korakov!«

Medtem so mi prinesli medvedarico.

Pregledal sem jo, v dobrem stanju je še bila. Obe cevi sta bili še nabiti. Ker pa sta se utegnili naboja pokvariti v tistih dveh mesecih, ko puške nisem rabil, sem ju izstrelil in vložil nova naboja, natančno in skrbno, kakor so zahtevale okoliščine.

V tem je prišel Sam in dejal:

»Sir, sto vprašanj imam pripravljenih, pa ne morem govoriti z vami —. Silno ste na mah zaposleni —!

Samo nekaj vas bom vprašal, če smem. Dvo-bojevali se bodete s Tanguo?«

»Da.«

»In koleno mu bodete prestrelili?«

»Desno koleno.«

»Zakaj samo koleno —? Zakaj mu mislite pri-zanesti?«

»Dovolj bo kaznovan!«

»Ne! Ne bo dovolj kaznovan! Tako golazen je treba uničiti, če se ne motim! Pomislite, koliko grehov ima na vesti! Koliko zla nam je nakopal! In vse to samo radi tega, ker je poslal svoje ljudi k Apa-čem konje krast!«

»Tega so krivi beli, ki so ga h kraji nagovarjali!«

»Zakaj pa se je dal zapeljati! Na vašem mestu bi mu jaz pognal kroglo naravnost v glavo! On bo go-tovo meril na vašo!«

»Ali pa na srce. O tem sem prepričan.«

»Pa vas ne bo zadel. Tiste njihove puške so za nič.«

In prav je povedal Sam. Nisem se preveč bal Tangua in njegove puške.

Odmerili so dve sto korakov, postavila sva se drug drugemu nasproti.

Miren sem bil kakor navadno. Tangua pa je zabavljajal, da kar konca ni bilo. Winnetou je stal na strani, pa sredi med nama.

Prekinil je Tanguo in povedal:

»Poglavar Kiow naj molči in naj pazi! Štel bom do tri in streljanje se prične. Kdor bo streljal prej, dobi mojo kroglo v glavo.«

Ves tabor se je zbral krog nas. V dveh vrstah so stali rdeči na desni in levi, le po sredini je bila odprta cesta za krogle. Vse je napeto čakalo, nihče ni govoril.

»Poglavar Kiow začne!« je zapovedal Winnetou. »Ena — dve — tri!«

Mirno sem stal in nudil nasprotniku prsi.

Koj po prvi Winnetouovi besedi je dvignil Tangua puško, skrbno meril in sprožil.

Krogla je odžvižgala mimo mene.

Nihče ni črhnal besedice.

»Old Shatterhand streljal!« je spet zapovedal Winnetou. »Ena — dve —.«

»Stoj!« sem ga prekinil. »Odkrito in pošteno sem stal pred puško Tangua. On pa se je napol okrenil in mi ne nudi prsi, ampak le stran.«

»Kdo mi bo to zabranil?« je odgovoril Tangua. »Nismo določili, kako morava stati!«

»Res je, Tangua se lahko postavi, kakor se hoče. Ne nudi mi za cilj prsi, ampak svojo stran, ker misli, da je ožja in da ga ne bom tako lahko zadel. Pa moti sel Zadel ga bom čisto gotovo!

Lahko bi bil streljal in ne bilo bi mi treba ugovarjati. Pa pošten hočem biti. Dejal sem, da ga bom ustrelil v desno koleno. V samo desno koleno pa ga morem zadeti le, če je z obrazom obrnjen k meni. Če

pa mi kaže stran, mu bom prestrelil obe koleni. Edino v tem je razlika. Tangua, poglavar Kiow, pa sicer naj stoji, kakor hoče, zadel ga bom in posvaril sem ga.«

»Ne streljaj z besedami, ampak s kroglo!« se je rogal Tangua. Moježa svarila pa ni poslušal, ostal je obrnjen v stran.

»Old Shatterhand streljal!« je ponovil Winnetou.

»Ena — dve — tri —!

Strel je počil.

Tangua je kriknil, izpustil puško, zakrtil z rokami, se zamajal in se zgrudil.

»Uff —! Uff —! Uff —!« je zavalovalo.

Vse se je drenjalo k Tangui. Vsak je hotel videti, kam sem ga zadel.

Tudi sam sem šel k njemu. Spoštljivo so se mi umaknili.

»V obe koleni —! V obe koleni —!« so se čudili.

Stokajoč je ležal na tleh. Winnetou je pokleknil k njemu in preiskal rane. Ko me je videl prihajati, je vstal in dejal:

»Krogla je zadela natančno tako, kakor je moj beli brat napovedal. Obe koleni sta prestreljeni. Tangua v življenju nikdar več ne bo jezdil in nikdar več ne bo hodil krast tujih konj.«

Ko me je Tangua zagledal, me je kar obsul s psovkami. Nahrul sem ga, da je umolknil, in mu dejal:

»Svaril sem te. Nisi me poslušal. Sam si si kriv!«

Ni si upal več stokati. Indijanec ne sme stokati niti v najhujših bolečinah.

Vgriznil se je v ustnice, temno je gledal predse pa zaškrtal:

»Ranjen sem. Domov ne morem. Pri Apačih moram ostati.«

Pa Winnetou je odkimal in dejal odločno:

»Moral se boš vrniti, kajti pri nas ni prostora za konjske tatove in za morilce naših bojnikov. Nismo želeli vaše krvi, zadovoljili smo se z odkup-

nino. Več ne moreš zahtevati od nas. Za Kiowe ni prostora v našem pueblu.«

»Ne morem jezdit!«

»Old Shatterhand je bil še huje ranjen, tudi ni mogel jezdit, pa je vendar moral z nami. Misli prav pogosto na njega! Zelo ti bo koristilo!

Kiowe so nas mislili danes zapustiti. Naj nas nemudoma zapustijo! Kajti če jutri še katerega najdemo na naših pašnikih, bomo z njim prav tako storili, kakor bi naj bili po njihovi želji storili z Old Shatterhandom. Govoril sem. Howgh!«

Prijel me je za roko in me peljal v stran.

Ko sva se izvila iz gneče radovednežev, je pravkar priplaval Inču čuna z dvema bojovnikoma čez reko. Winnetou mu je šel naproti, jaz pa sem stopil k svojim tovarišem.

Sam me je ves radosten sprejel.

»Končno končno vas smemo spet za sebe imeti! Povejte vendar predvsem in najprvo, čigavi so tisti lasje, ki ste jih pokazali Winnetou!«

»Njegovi lasje so.«

»Njegovi —?«

»Da. Saj sem vam pravil o tistem kodru!«

»Kje pa ste jih dobili?«

»Odrezal sem mu jih.«

»Kedaj?«

»Tistikrat, ko sem osvobodil njega in njegovega očeta.«

»Torej ste —! Vsi vragi —! Vi ste — vi, greenhorn, ste — ste — ste ju osvobodili —?«

»Seveda!«

»In besedice niste zinili —?«

»Ni bilo treba.«

»Ampak — kako ste to naredili?«

»Čisto kakor kak greenhorn.«

»Govorite pametno, sir! Tisto reševanje ni bilo lahko! Izredno težka naloga je bila.«

»Da! Dejali ste, da še sami dvomite, ali bi se vam posrečilo —.«

»In vam se je! Ali nimam več možganov v glavi, ali pa so se mi posušili!«

»Tisto bo menda, Sam, kar ste najprvo povedali!«

»Ne kvasite neumnosti, sir! Tak potuhnjenec —! Ti osvobodi tale človek poglavarja Apačev in nosi tisti koder s seboj, ki bi storil čudeže — nam pa besedice ne zine! In njegov obraz je pri vsem tem tako pošten, da mu človek mora zaupati —. Pa seveda, dandanes ne sme človek nikomur več zaupati!

In — in kako pa je danes bilo? To in ono mi je še nejasno. Skočili ste v vodo, ali pravzaprav sunil vas je v vodo — utonili ste — dolgo vas ni bilo več videti — in hipoma ste bili spet na površju —!

Pripovedoval sem mu, kako je bilo. In ko sem skončal, je vzkliknil:

»Človek, prijatelj in greenhorn, — vi — vi — vi ste pa res vražji dečko! In spet vas moram vprašati, kakor sem vas že nekajkrat vprašal: Ali še res nikdar niste bili na divjem zapadu?«

»Ne.«

»In v obče ne v Zedinjenih državah?«

»Ne.«

»Torej vas naj razume, kdor hoče, jaz vas ne razumem! V vsem ste začetnik in z vsem ste na mah gotovi! Na takega patrona pa še res nisem nikdar in nikjer naletel! Pohvaliti vas moram, res pohvaliti! Ste res prav navihano in prebrisano opravili svojo stvar! Res za las je šlo!

Pa radi te hvale si ne smete prav nič domišljevati, sir, prav ničesar! Bodete vkljub temu še vse večje umetnosti počenjali! Bilo bi res čudno, če bi se dalo iz vas narediti količkaj uporabnega westmana!«

In tako bi še bil po svoji navadi besedičil in govoril, da nista prišla Inču čuna in Winnetou.

Prav kakor Winnetou mi je tudi Inču čuna dolgo in resno gledal v oči, pa je dejal:

»Winnetou mi je vse povedal. Svobodni ste in odpustili nam bodete! Zelo pogumen in zelo zvit bojevnik si, še marsikaterega sovražnika boš premagal. Pameten je tisti, ki si tebe izbere za prijatelja!

Ali boš kadil z nami calumet miru?«

»Da! Rad bi bil vaš prijatelj in brat!«

»Naš brat boš!

Sedaj pa pojdimo v pueblo!« nas je povabil. »Zmagovalec današnjega dneva mora dobiti tudi dostojno stanovanje!«

Odšli smo, Inču čuna, Nšo či, moji trije tovariši in jaz, po dolini Rio Pecos v sotesko in v pueblo, — mi beli topot svobodni in prijatelji Apačev. Kako naglo se je vse obrnilo —!

Winnetou ni mogel z nami. Ostati je moral pri ljudeh in skrbeti za red, odsloviti Kiowe in pripraviti še nekaj, o čemer sem pa šele pozneje zvedel.

Šele na povratku sem imel čas občudovati mogočno trdnjavo Apačev.

Pravijo, da Indijanci Severne Amerike niso dozetni za napredek in za kulturo. Pa že tak pueblo postavlja njihovo trditev na laž. Ne da se trditi, da je na najnižji stopnji kulture narod, ki je znal izobličiti take silne klesance, jih dvigniti v take višine in zamisliti nepremagljivo trdnjavo, vsaj nepremagljivo za njihovo orožje. In če bi kdo rekel, da niso današnji Indijanci pozidali puebllov, ampak davno ljudstvo, s katerimi sedanja rdeča plemena niti v sorodu niso, mu ne bom oporekal, pa tudi ne pritrdil. Pa če bi bilo tudi res, bi vendar še ne bilo dokazano, da Indijanci res niso zmožni napredka v kulturi. Seveda, če jim beli ne dajo časa in ne prostora, da bi se svobodno in po svojih zmožnostih razvijali, morajo propasti in poginiti. —

Po že opisanih lestvah smo zlezli v tretje nadstropje. Tam so bile »najboljše sobe«, tam je stanoval Inču čuna s svojima otrokoma. In tam so tudi nam nakazali stanovanje.

Moja soba je bila prostrana. Sicer tudi ni imela oken, svetloba je prihajala le skozi »vrata«, skozi odprtino v sprednji steni, ki pa na njej po naših pojmih vrat ni bilo. Pa odprtina je bila velika in široka, dovolj svetlo je bilo v sobi.

Prazna je bila, ko so mi jo odkazali. Pa Nšo či jo je kmalu opremila s kožami, odejami in vsakovrstnim orodjem. Prav ugodno sem živel v njej, mnogo udobneje, nego sem si kedaj mislil, da se živi med Indijanci na divjem zapadu.

Hawkens, Stone in Parker so vsi trije dobili blizu mojega stanovanja veliko skupno sobo, ki je bila moji podobna.

Ko sem se »vselil«, mi je Nšo či prinesla lično izrezljano mirovno pipó in tobaka. Lastnoročno mi jo je nadevala in mi jo prižgala. S slastjo sem puhnil prve dime, saj že skoraj dva meseca nisem kadil.

Nšo či je dejala:

»Tale calumet ti pošilja Inču čuna, moj oče. Sam je prinesel iz svetih kamenolomov glino za glavico, izrezljala pa sem jo jaz. Nikdo je še ni kadil. Prosimo te, vzemi jo v dar od nas in misli na nas, kadar jo boš kadil!«

»Zelo dobrotljivi ste!« sem odgovoril. »Pa v zadregi sem! Nimam vam s čim vrniti —!«

»Toliko si nam že dal, da se ti nikdar ne bomo mogli dovolj zahvaliti! Dal si nam ponovno življenje Inču čune in Winnetoua, ki je moj brat! Njuno življenje je bilo v tvojih rokah, pa nisi jima ga vzel! Tudi danes bi bil lahko Inčo čuno, mojega očeta, ubil, nihče bi te ne smel za to kaznovati. Pa si mu podaril življenje —! Zato so ti naša srca naklonjena in naš brat boš, ako dovoliš, da te smejo naši bojevniki imenovati svojega brata.«

»Mojo najsrčnejšo željo mi izpolnite, ako me sprejmete za brata. Inču čuna je slaven poglavar in bojevnik, Winnetoua pa sem vzljubil, ko sem ga prvi-krat videl. Ni samo velika čast za mene, tudi veseli me, zelo veseli, da me bodo taki veliki, slavni junaki brata imenovali. Le to še želim, da bi bili tudi moji tovariši deležni tega odlikovanja!«

»Ako hočejo, jih bomo sprejeli v naš rod, prav tako bodo, kot da so rojeni Apači.«

»Hvaležni ti bodemo za to!

Pa sama si izrezljala tole glavico iz svete gline? Kako spretne, izurjene so tvoje roke!«

Zardela je.

»Vem, da so žene in hčerke belokožcev še vse bolj izurjene in spretne ko me rdeče! Pa še nekaj ti bom prinesla!«

Odhitela je in mi prinesla moje samokrese, moj nož, vso municijo, sploh vse, česar nisem imel shranjenega v žepih svoje obleke. Mojih žepov vobče niso preiskali in izpraznili.

Zahvalil sem se ji, priznal, da ničesar ne manjka, pa dejal:

»Ali bodo tudi moji tovariši vse dobili, kar so jim vzeli?«

»Da, vse! In najbrž tudi že imajo, kajti Inču čuna skrbi za nje, medtem ko jaz tebi strežem.«

»In kako je z našimi konji?«

»Dobro so preskrbljeni. Dobil boš svojega konja nazaj in tudi Hawkens svojo Mary.«

»Ah, torej veš, kako je ime njegovih muli?«

»Da! Tudi za ime njegove puške vem, ki ji Liddy pravi. Večkrat sem govorila z njim, čeprav ti nisem nikdar nič omenila. Zelo šaljiv človek je, pa tudi zelo spreten lovec.«

»Da! In še mogo več! Namreč zvest, požrtvovalen tovariš, ki ga mora človek res rad imeti!

Toda nekaj bi te še rad vprašal. Ali mi boš po resnici odgovorila?«

»Nšo či ne lažel!« je odgovorila ponosno, pa vendar preprosto. »Najmanj pa bi se tebi zlagala.«

»Vaši bojevniki so ujetim Kiowam vse vzeli, kar so imeli pri sebi?«

»Da.«

»In tudi mojim tovarišem?«

»Da.«

»Zakaj pa meni ne? Mojih žepov se vobče dotaknili niso.«

»Tako je zapovedal Winnetou, moj brat.«

»Ali veš, zakaj je to zapovedal?«

»Ker te ljubi.«

»Pa je mislil, da sem njegov sovražnik —!«

»Da, dejal si prej, da si ga vzljubil, že ko si ga prvokrat videl. Prav tako se je tudi njemu zgodilo. In zelo težko mu je bilo, da te je moral smatrati za sovražnika. In ne samo za sovražnika —!«

Umolknila je. Nekaj je še mislila povedati, pa se je zbala, da bi me razžalila.

Pomagal sem ji.

»Povej!«

»Ne bom!«

»Bom pa jaz povedal. Da me je moral smatrati za sovražnika, to mu ni bilo najtežje, saj spoštujemo vsakega sovražnika, če je pogumen in odkrit, pošten. Toda Winnetou je sodil, da sem lažnivec, hinavec, zahrbtn človek. Ali ne?«

»Da.«

»Spoznal je, upam, da se je zmotil.

Pa še nekaj bi te vprašal. Kako je z Rattlerjem, ki je ustrelil Kleki petro?«

»Pravkar so ga privezali h kolu.«

»Kaj —? Pravkar —? H kolu —?«

»Da.«

»In kedaj ga bodo mučili?«

»Še danes bodo začeli.«

»In tega mi niste povedali —? Zakaj ste mi to zamolčali? Zakaj ste me peljali v stran?«

»Winnetou je tako naročil.«

»Zakaj?«

»Mislil je, da tvoje oči ne bodo mogle gledati njegovih muk in da tvoja ušesa ne bodo mogla poslušati njegovih tožb.«

»In se najbrž tudi ni zmotil. Pa mislim, da bi moje oči mogle gledati in moje uši poslušati, kako bo umiral, — če bode te uslišali mojo prošnjo.«

»Katero?«

»Povej mi najprvo, kje ga bodo mučili!«

»Spodaj pri reki, tam, kjer si bil ti h kolu privezan. Inču čuna vas je peljal v stran, ker noče, da bi bili poleg.«

»Pa hočem biti poleg! Katere muke so določene za njega?«

»Vse, ki jih morajo pretrpeti ujeti, na smrt obsojeni sovražniki. Rattler je najhudobnejši belokožec, ki je kedaj prišel Apačem v roke. Brez vsakršnega povoda je umoril Kleki petro, našega dobrega očeta, ki smo ga vsi ljubili in spoštovali in ki je bil Winnetouov učitelj. Zato mu niso prisodili samo nekaterih muk, kakor navadnim ujetnikom, ampak mu bodo dali okusiti počasi in eno za drugo vse muke, ki jih poznamo.«

»To se ne sme zgoditi! To je nečloveško!«

»Zaslужil si jih je!«

»In ti boš te muke gledala —?«

»Da.«

»Ti —, dekle —?«

Dolge trepalnice so se ji povesile, nekaj časa je molče zrla v tla, pa mi resno, skoraj očitajoče pogledala v oči:

»Se ti čudno zdi?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Ženske bi ne smele gledati takih muk, posebno še ženska tvojih let ne!«

»Ali je pri vas tudi tako?«

»Da.«

»Res —?«

»Res!«

»Nisi povedal resnice, pa radi tega še nisi lagal. Nevede in nehote si povedal neresnico. Motiš se namreč!«

»Torej misliš, da ni res?«

»Ne.«

»Ali bolje poznaš naše žene in naša dekleta ko jaz?«

»Morebiti! Ali smejo poslušati vaši beli ljudje sodne razprave, kadar stoji velik zločinec pred sodnikom?«

»Da.«

»Čula sem, da je pri takih razpravah več ženskih ko moških. Ali spadajo ženske v sodno dvorano?«

»Ne.«

»In če pri vas hudodelca kaznujejo s smrtjo, če ga obesijo ali če mu odsekajo glavo, — ali niso med gledalci tudi ženske?«

»Tako je bilo nekdam.«

»In sedaj je prepovedano?«

»Da.«

»Moškim tudi?«

»Da.«

»Torej je vsem prepovedano. Če bi bilo vsem dovoljeno, bi bile tudi ženske poleg.«

O, žene belokožcev niso tako nežnočutne, kakor si misliš! Zelo lahko prenesejo bolečine, pa bolečine, ki jih trpijo drugi, ljudje in živali! Nisem bila pri vas, pa Kleki petra mi je pripovedoval vse. In moj brat Winnetou je bil v mestih na vzhodu in ko se je vrnil, mi je pripovedoval, kaj vse je videl in opazil. Ali veš, kaj počenjajo vaše bele žene z živalmi, ki jih kuhajo, pečejo in jejo?«

»No —?«

»Živim slečejo kožo*, živim iztrgajo čreva in jih žive vržejo v vrelo vodo**!

In — ali veš, kaj počenjajo beli zdravniki?»

»Kaj?»

»Žive pse devajo v vrelo vodo, da jih vidijo, kako dolgo bi v taki vodi živeli. In oparjenim slečejo kožo. Oči jim iztaknejo, jezik jim iztrgajo, razrežejo jih žive, na vse mogoče načine jih mučijo, da potem knjige pišejo.«

»To je vivisekcija. In ta je za znanstvena raziskovanja potrebna.«

»Znanstvena raziskovanja —! Kleki petra je bil moj učitelj, zato razumem, kaj misliš s tem reči. Kaj bo naš veliki, dobri Duh dejal k takim znanstvenim raziskavanjem, ki trpinčijo živa bitja! In vaši zdravniki trpinčijo živali na svojih stanovanjih, kjer živijo tudi njihove žene! Ali ne slišijo cviljenja in tuljenja ubogih živalic —? Ali ne pridejo tudi same gledat —?

Ali nimajo vaše žene tudi ptic ujetih v kletkah? Ali ne vejo, da s tem mučijo uboge ptičice —? Ali ne gleda na tisoče vaših žen dirk, na katerih vaši jezdecni svoje konje do smrti upehajo! Ali niso poleg, če se bokserji brezsrčno pestijo in bijejo?

Mlado, neizkušeno dekcle sem še, k »divjakom« nas prištevate, pa še mnogokaj bi ti lahko povedala, kaj vse počenjajo vaše žene, — in vendar jih ne spreleti groza, ne oblije jih zona. Vem na primer, da so lepe, nežne, bele žene svoje sužnje do smrti pretepale, smehljale so se jim, ko so njihove sužnje do smrti bičali.

Rattler pa je zločinec, morilec je. Umreti mora, zaslužil si je smrt. In ker hočem biti poleg, mi zameriš, me obsojaš! Ali sem brezsrčna, če mirno gledam, ko tak človek dobiva svojo zasluženno kazen —? In če ni prav, da sem poleg, — kdo je kriv, da so se rdeči ljudje navadili na take prizore? Da so jim oto-

* Jeguljam. ** Rakom. — Op. pisateljeva.

pelj živci —? Ali niso beli ljudje tega krivi, ker nas silijo, da njihova grozodejstva trdo, brez usmiljenja kaznujemo —?»

»Ne verjamem, da bi beli sodnik ujetega Indijanca obsodil na kol!«

»Sodnik —! Ne bodi hud, če povem ime, ki sem ga od Hawkensa tolikokrat čula! Greenhorn —! Ne poznaš divjega zapada! Kdo je na divjem zapadu sodnik —? Tisti, ki je močnejši. In kdo je obsojenec? Tisti, ki je slabejši. Daj si pripovedovati, kaj vse se je že zgodilo v taborih belokožcev! Ali so nagle smrti umrli tisti Indijanci, ki so prišli belim vsiljivcem v roke, ali so jih ustrelili, jih z nožem zabodli v srce? Koliko izmed njih je umrlo v groznih mukah! In kdo jih je mučil? Beli —! In kaj so zagrešili? Svojo pravico so branili, svojo deželo, svojo lastnino —!

In ko naj pri nas umre zločinec, ki si je kaznen zaslužil, pa naj se obrnem v stran, ker sem ženska, ker sem dekle —? Da, nekoč smo bili drugačni —! Pa vi ste nas naučili, da mirno gledamo kri in niti trenemo ne.

Šla bom in poleg bom, ko bo morilec Kleki petre dobil svojo zasluženost kaznen!«

Poznal sem do tedaj mlado, lepo Indijanko kot tiho, pohlevno dekle. Tistikrat pa je stala pred menoj z bliskajočimi se očmi in plamenečimi lici, živa slika boginje maščevanja, ki ne pozna usmiljenja. Skoraj da je bila še lepša ko kedaj prej —.

Kaj bi naj bil odgovoril —? Bi jo naj bil obsojal? Ali morebiti ni bilo res, vsaj deloma res, kar je povedala?

Nič ji nisem odgovoril. Le dejal sem:

»Pa pojdi! Toda jaz pojdem s teboj!«

»Ostani rajši!« me je prosila. Njen glas je bil spet kakor po navadi, miren, krotek, rahel in prijazen. »Inču čuni in Winnetouu bi ne bilo po volji, če bi prišel.«

»Bi bila jezna?«

»To ne. Želita sicer, da bi ne šel gledat mučenja, pa prepovedala ti tega ne bodeta. Naš brat si!«

»Torej pojdem. Odpustila mi bodeta.«

Stopila sva na ploščad.

Pred vrati svoje sobe je stal Sam Hawkens. Kadil je svojo staro, oguljeno prerijsko pipo. Tudi njemu so dali tobaka.

»Se je čisto na drugo plat obrnilo, sir, kajne!« se je muzal. »Poprej smo bili ujetniki, sedaj pa smo veliki gospodje! Čisto drugačno življenje, če se ne motim!

Kako pa se kaj vam godi v novih razmerah?«

»Hvala! Dobro.«

»Meni tudi prav dobro. Sam poglavar nam je strege! Imenitno, kaj!«

»Kje je Inču čuna?«

»Odšel je.«

»Ali veste kam?«

»Menda doli k vodi.«

»Ali veste, kaj se pripravlja?«

»Si lahko mislim!«

»No, kaj?«

»Kar moč nežno se bodo poslovili od svojih bratov Kiow.«

»Tisto menda ne bo najvažnejše.«

»Kaj pa?«

»Rattler!«

»Mislite —?«

»Mučili ga bodo!«

»Mučili ga bodo —? Kedaj?«

»Prav sedajle.«

»In nas so shranili sem gori —? Poleg moram biti —! Pojdite, sir, koj morava iti!«

»Le počakajte! Ali vas ne bo groza spreletavala, ko bodele gledali mučenje?«

»Da bi me groza spreletavala —? Še vedno ste stari greenhorn, ljubljeni sir! Ko bodele imeli že nekaj let divjega zapada za seboj, ne bodele niti

mislili več na grozo! Lopov si je smrt zaslužil in po indijanskih navadah ga bodo usmrtili. To je vse!«

»Nečloveško je!«

»Pshaw —! Kdo si bo vzbujal nepotrebna čustva radi takega lopova! Umreti itak mora. Ali pa morebiti niti tega ne dovolite?«

»O, da! Toda naj kratko opravijo z njim! Človek je!«

»Kdor ustrelil bližnjega, ki ni storil prav ničesar, tak ni več človek. In povrh je bil pijan ko živina!«

»To dejstvo njegovo krivdo še zmanjšuje! Ni vedel, kaj počenja!«

»Da se vam ne smejem! Da da, tam pri vas v stari deželi, tam sedijo gospodje juristi krog zelene mize pa uračunajo nekaj kozarcev žganja za olajševalno okolnost vsakemu zločincu, ki se mu vzljubi, da koga ubije v pijanosti. Še poostriti bi mu morali kazni, še poostriti! Kdor se tako brezumno napije, da kakor divja zver plane na bližnjega, takega bi morali dvakrat kaznovati!

Rattler se mi čisto nič ne smili! Le samo pomislite, kaj vse je z vami počenjal —! Kolikokrat vam je grozil z nožem in kroglo! Da se niste branili, bi vobče ne živeli več!«

»Mislim na to. Toda kristjan sem, ne pa Indijanec. In vse bom poskusil, da mu izprosim naglo smrt.«

»Pustite to, sir! Ne zasluži si tega vobče ne, pa tudi ves vaš trud bi bil zaman. Kleki petra je bil učitelj, duhovni oče rodu, njegova smrt je nenadomestljiva izguba za Apače in Rattler ga je ustrelil brez vsakršnega povoda. Zato je čisto nemogoče, da bi mu Apači prizanesli.«

»Poskusil bom.«

»Bo zaman!«

»In če ne bo pa nič pomagalo, bom pa Rattlerju kroglo pognal v srce.«

»Da mu skrajšate bolečine? Ne storite tega, za božjo voljo! Osovražili bi se pri vsem rodu. Zločinčevo smrt določiti, to je njihova pravica. In če jim to pravico kratite, je pri kraju z mladim prijateljstvom, ki smo ga pravkar šele sklenili.

Torej pojdete z menoj?«

»Da.«

»Lepo! Pa ne počenjajte neumnosti! Poklical bom Dicka in Willa.«

Izginil je v vratih, pa se kmalu vrnil s prijateljskima.

Zlezli smo po »stopnicah«. Nšo či je odšla že pred nami. Mudilo se ji je.

Kiow ni bilo več videti v dolini, odšli so s svojim ranjenim poglavarjem. Previdni Inču čuna je skrivaj poslal oglednike za njimi. Utegnilo bi jim bilo priti na misel, da bi se vrnil in se maščevali.

Apači so stali krog našega voza v širokem krogu, sredi med njimi sta se pogovarjala Inču čuna in Winnetou z nekaterimi odličnejšimi bojavniki. Tudi Nšo či je bila med njimi, govorila je z Winnetouom.

Ženske se pri Indijancih ne smejo vmešavati v posle moških. To je veljalo tudi za Nšo či, čeprav je bila poglavarjeva hčerka. Gotovo so torej bile važne zadeve, ki je o njih govorila z Winnetouom, da si je upala kršiti strogi indijanski običaj.

Slutil sem, o čem govori z bratom.

Ko smo prišli bliže, sem opazil, kako je opozarjala brata na nas. Govorila sta torej res o meni. Vrnila se je med žene, Winnetou pa nam je prišel naproti in dejal z resnim glasom:

»Zakaj niso ostali naši beli bratje v pueblu? Ali jim morebiti stanovanja ne ugajajo, ki smo jim jih nakazali?«

»Ugajajo nam«, sem odgovoril. »In zahvaljujemo se našemu rdečemu bratu za njegovo skrb in gostoljubnost! Vrnili pa smo se, ker smo čuli, da bo Rattler usmrčen. Ali je res?«

»Da.«

»Pa ga nikjer ne vidim!«

»Na vozu leži pri truplu umorjenega.«

»Kake smrti bo moral umreti?«

»Na kolu.«

»Ali je tako sklenjeno?«

»Da.«

»In sklep se ne da spremeniti?«

»Ne.«

»Take smrti moje oči ne morejo gledati.«

»Zato vas je Inču čuna, moj oče, peljal v publo. Zakaj ste se vrnili? Zakaj si prišel gledat, če sar tvoje oči ne morajo prenašati?«

»Ker upam, da bom lahko pri njegovi smrti, ne da bi se mi bilo treba od groze obrniti v stran. Moja vera mi zapoveduje, da moram za Rattlerja prositi.«

»Tvoja vera —? Ali tvoja vera ni bila tudi njegova vera?«

»Da.«

»Ali je živel po njenih zapovedih?«

»Žal ne.«

»Torej tudi tebi ni treba radi njega ubogati njenih zapovedi! Tvoja in njegova vera prepoveduje umor. Vkljub temu je moril. Torej mu tudi nauki njegove vere ne morejo več pomagati!«

»Ne bom ga sodil po njegovih dejanjih. Svojo versko dolžnost moram izpolniti, ne da bi popraševal po mišljenju in dejanju drugih.

Prosim te, da mu omilite kazen in mu prisodite naglo smrt!«

»Kar je sklenjeno, se mora zgoditi!«

»Brezpogojno?«

»Da.«

»Torej mi moje prošnje ne morete uslišati? Ni nobene pomoči?«

Zamišljeno, pa resno je zrl v tla in odgovoril:

»Našla bi se pot —.«

»Katera?«

»Preden jo povem svojemu belemu bratu, ga moram prositi, naj je rajši ne nastopi! Zelo zelo bi škodovalo njegovemu ugledu med našimi rdečimi bojevniki.«

»Zakaj?«

»Ne spoštovali bi te več tako, kakor bi radi tebe želel, da bi te spoštovali.«

»Torej je tista pot nečastna —.«

»Da! Vsaj po pojmih rdečih ljudi.«

»Povej jo!«

»Na našo hvaležnost bi se moral sklicevati —.«

»Ah —! Tega seve noben pošten človek ne bo storil!«

»Ne! Dolgujemo ti življenje. Če bi se na to skliceval, bi mene in Inču čuno prisilil, da bi te morali uslišati.«

»Kako bi se to zgodilo?«

»Sklicali bi novo posvetovanje in bi tako dolgo govorili našim bojevnikom, da bi morali priznati hvaležnost, ki jo zahtevaš.

S tem pa bi bil seveda naš račun poplačan, nič več bi ti ne bili dolžni in vse, kar si za nas storil, bi bilo izgubljeno. Ali je Rattler vreden take žrtve?«

»Ne.«

»Moj beli brat je čul, da sem z njim govoril odkritosrčno. Dobro vem, kake misli in kaka čuvstva da prebivajo v njegovem srcu, toda moji bojevniki teh čuvstev in misli ne razumejo. Kdor se sklicuje na hvaležnost, tega zaničujejo. Old Shatterhand bo lahko največji in najslavnejši bojevnik Apačev, — pa moral bi nas še danes zapustiti, ker bi moji bojevniki pljunili pred njega.«

Nisem vedel kaj odgovoriti na te besede. Srce mi je narekovalo, naj prosim za Rattlerja, razum, ali bolje ponos, pa mi je branil.

Winnetou je razumel razdvoj v moji duši in pomagal bi mi bil rad. Dejal je:

»Govoril bom z Inču čuno, svojim očetom. Moj brat naj počaka na menel.«

Šel je.

Mene pa se je lotil Sam.

»Same neumnosti počenjate, sirl!« me je kregal.

»Niti slutite ne, kaj vse tvegate! Morebiti celò življenje!«

»Življenja menda ne.«

»Pa vendar! Res je namreč, kakor je Winnetou dejal. Rdeči zaničujejo vsakogar, ki tirja od njih hvaležnost za storjene usluge. Storil bo sicer, kar se zahteva od njega, pa dobrotnika niti pogledal ne bo več.

Zato bi res morali še danes oditi — in bi prišli Kiowam v roke, ki gotovo še niso daleč. In kaj da to pomeni, tega vam ne bom še posebej razlagal.«

Inču čuna in Winnetou sta se nekaj časa zelo resno razgovarjala, nato pa sta oba prišla k meni. Inču čuna je dejal:

»Da nam ni Kleki petra pripovedoval o vaši veri, bi me bilo sram še vobče s teboj govoriti. Pa prav po tem, kar sem o vas čul, razumem tvojo prošnjo. Toda moji bojevniki bi je ne razumeli —.«

»Ne gre samo za mene! Tudi za Kleki petro —.«

»Kako to?«

»V isti veri je živel, ki jo priznavam tudi jaz. In v tej veri je tudi umrl. In ta vera zapoveduje njemu in meni, da moramo sovražnikom odpustiti. Če bi še živel, bi nikdar ne dovolil, da umre njegov morilec take smrti!«

»Res misliš?«

»Da! Prepričan sem.«

Počasi je zmajal z glavo.

»Kaki čudni ljudje so vendar kristjani —! Ali so hudobni, in potem je njihova hudobnost tako velika, da je umeti ne moremo. Ali pa so dobri, in potem je njihova dobrota spet nepojmljivo velika!«

Pogledala sta si s sinom v oči. Besedice si nista povedala, z očmi sta se domenila, razumela sta se.

In spet se je Inčo čuna obrnil k meni:

»Tisti morilec je bil tudi tvoj sovražnik?«

»Da.«

»In ti mu odpuščaš?«

»Da.«

»Torej čuj, kaj ti povem! Rad bi vedel, ali še tli vsaj iskrica vere in poštenja v njegovem srcu. Poskusil bom, ako ti morem željo izpolniti, ne da bi ti škodovalo.

Sedite in počakajte! Ko ti mignem, stopi k morilcu in mu reci, naj te prosi odpuščanja! Ako to stori, bo umrl nagle smrti.«

»Ali mu smem to tudi povedati?«

»Da.«

Vrnil se je z Winnetouom v krog bojevnikov, mi pa smo sedli in čakali.

»Teža si pa nisem mislil«, je menil Sam.

»Česa?«

»Da bo poglavar vaši želji ugodil. Zelo dobro ste pri njih zapisani, se zdi.«

»Ni bilo radi tega. Vzrok je drug.«

»Drug —?«

»Vpliv njihovega učenika Kleki petre se pozna še po njegovi smrti. Tile rdeči so več krščanstva sprejeli od njega, nego sami slutijo.

Radoveden sem, kaj se bo zgodilo.«

»Bodete koj videli! Le pazite!«

Odgrnili so ponjavo ter dvignili z voza dolg, kovčegu podoben predmet. Nekdo je bil nanj privezan.

»Tisto je krsta«, je razlagal Sam. »Narejena je iz izžganih debel, ki so jih prevlekli z mokrim usnjem. Usnje se posuši, se skrči in zapre krsto neprodušno.«

Skalnata stena se je dvigala blizu kraja, kjer sta se stekali stranska soteska in dolina Rio Pecos. Ob njej je slonela kamenita, preprosta štirioglata stavba,

ki je bila spredaj odprta. Naokoli je ležalo še mnogo nezazidanega kamenja.

K tej stavbi so zanesli krsto s človekom, ki je bil na njo privezan. Tisti človek je bil Rattler.

»Ali veste, čemu so nanosili tisto kamenje vkup?« je vprašal Sam.

»Mislim si.«

»No, čemu?«

»Grobnico bodo zazidali.«

»Da. Grobnico za dva.«

»Tudi za Rattlerja?«

»Da. Pokopali bodo morilca z umorjenim vred.

Kar bi se moralo pravzaprav po vsakem umoru zgoditi, če bi bilo mogoče.«

»Strašno —! Živ je priklenjen na krsto svoje žrtve in obenem tudi ve, da bo z njo vred pokopan —!«

»Zdi se mi, da tega človeka nazadnje še pomislujete! Da ste moledovali za njega, to bi še razumel, da pa bi se vam smilil, — ne, tega pa ne razumem!«

Postavili so krsto pokonci, tako da je Rattler stal na nogah. Oba, krsto in Rattlerja, so z vrvmi pritrdili k steni grobnice. Rdeči, moški, ženske in otroci, so jo v velikem polkrogu obstopili. Vse je bilo tiho.

Winnetou in Inču čuna sta stopila h krsti, vsak na svojo stran, in poglavar je začel:

»Bojevniki Apačev so se zbrali, da sodijo. Kajti velika, huda nesreča je zadela ljudstvo Apačev in tisti, ki jo je povzročil, bo moral danes za svoj zločin umreti.«

V slikovitih besedah je opisal življenje Kleki petre, kolikor ga je poznal, njegov značaj in njegovo delovanje pri rodu Apačev ter obširno poročal, kako se je zločin zgodil in kako so morilca prijeli.

H koncu je s povzdignjenim glasom povedal, da bo moral morilec preizkusiti vse muke, ki jih poznajo in ki si jih je s svojim zločinom zaslužil, in da bo nato, kakor je privezan, s krsto vred pokopan.

In potem je mignil meni.

Vstali smo, polkrog se je razmaknil, stopili smo bliže.

Dva meseca že nisem videl Rattlerja, vsaj od blizu ne. Sovražil me je, čeprav mu nisem ničesar storil, kar videti me ni mogel, škodoval mi je, kjer je le mogel, pa priznati moram, da me je svidenje globoko dirnilo. Dobesedno ob grobu je stal, smrti je gledal v oči, strašne muke so ga čakale, — v srce se mi je zasmilil vkljub svoji propalosti in brezbožnosti.

Krsta je bila za dva moža široka in čez dva metra visoka. Stala je pokonci. Bila je podobna debelemu plohu, ki je prevlečen z usnjem. Rattler je bil s hrbtom prislonjen h krsti, roke so mu potegnili okoli nje in mu jih zvezali za krsto, noge pa spredaj h krsti, tako da je stal razkoračen. Rejen je bil, ni se mu slabo godilo, stradal gotovo ni. Usta je imel zamašena, govoriti torej ni mogel. Tudi glavo so mu pritrdili, da je ni mogel kreniti.

Ko sem stopil k njemu, mu je Inču čuna odvezal usta in rekel meni:

»Moj beli brat je hotel govoriti s tem morilcem. Dovolim mu!«

Rattler je seveda videl, da smo prosti, in lahko si je mislil, da smo z Indijanci prijatelji. Pričakoval sem, da me bo prosil, naj govorim za njega.

Toda komaj da mu je odvezal Inču čuna usta, že me je sirovo nahrul:

»Kaj hočete od mene? Poberite se! Nobenega opravka nočem imeti z vami!«

Nisem se zmenil za njegove robate besede. Mirno sem dejal:

»Čuli ste, mr. Rattler, da ste obsojeni na smrt. Na tem se ne da nič več spreminjati. Umreti boste morali. Rad pa bi vam —.«

»Poberite se, pes!« se je zadr. Pljuniti je hotel v mene, pa me ni zadel, ker ni mogel kreniti glave.

»Torej umreti boste morali,« sem nemoteno nadaljeval. »Kako boste umrli, to pa zavisi od vas.

Mučili vas bodo do smrti, dolgo, morebiti do večera, morebiti še jutri ves dan. In takega mučenja ne maram, strašno je, grozno —. Ugovarjal sem in prosil za vas. In na mojo prošnjo je Inču čuna obljubil, da bode umrli nagle smrti, ako izpolnite neki pogoj —.«

Počakal sem, mislil sem, da me bo vprašal za pogojem. Pa le preklel me je, tako grdo in strašno, da ne morem ponoviti njegove kletve.

»Obljubil je, da bode umrli nagle smrti, ako me prosite odpuščanja.«

»Odpuščanja —? Tebe naj prosim odpuščanja —? je vpil. »Rajši si jezik odgriznem, rajši pretrpim vse muke, ki si jih morejo tile rdeči lopovi izmisliti!«

»Vedite, mr. Rattler, da nisem jaz tega pogoja postavil! Ne potrebujem vaše prošnje. Inču čuna tako zahteva, naročil mi je, naj vam tako povem. In povedal sem vam.

Pomislite, kaj vas čaka. Smrt, mučna, grozna smrt! In izognete se ji, ako rečete edino besedo pardon —!«

»Mi na misel ne prihaja, nikdar, nikdar! Poberite se! Nočem več gledati vašega lopovskega obraza! Pojdite k vragu in če hočete še dalje!«

»Ako odidem, bo prepozno, mr. Ratter! Ne vrnem se več. Torej bodite pametni, pa recite tisto besedo!«

»Ne ne in ne —!« je tulil.

»Prosim vas, recite!«

»Poberi se, pravim! Prokleta, da sem privezan! Da imam roke proste, pokazal bi vam pot —!«

»Well! Naj bo po vašem! Ampak povem vam, da se ne vrnem več, pa če bi me tudi klicali!«

»Jaz da bi te klical —? Tebe, tebe —? Nikar si tega ne domišljuj! Poberi se, ti pravim, poberi se!«

»Pojdem.

Pa še nekaj! Ali imate kako željo? Izpolnil vam jo bom. Morebiti želite, da vam koga pozdravim? Ali imate sorodnike? Ali jim naj kaj sporočim?«

»Pojdi v pekel pa povej tam, da si proklet lopov! Z rdečimi si potegnili pa si jim mene izdal! Žato naj —.«

»Motite se!« sem ga prekinil. »Torej ničesar več ne želite pred svojo smrtjo?«

»Le to, da bi prav kmalu za menoj prišel! Le to si želim!«

»Dobro! Torej sva opravila in tudi jaz vam nimam kaj več povedati. Le eno vam kot kristjan še svetujem. Ne pojdite v večnost z grehom na duši! Mislite na svoja dela in na večnega sodnika!«

Kaj mi je na to povedal, tega ne morem ponoviti. Ledena groza me je obšla.

Inču čuna me je prijel za roko in me peljal proč.

»Moj mladi beli brat je spoznal,« mi je dejal, »da ta morilec ne zasluži usmiljenja. Kristjan je, nam pa pravite, da smo pogani. Toda ali bo kedaj rdečeokožec, pogán, tako govoril —?«

Nisem mu odgovoril. Kaj bi mu tudi naj bil rekel —?

Nisem mislil, da se bo Rattler tako obnašal.

Ko nam je tisti dan pred napadom Sam Hawkens pravil, kaj vse je zvedel na poizvedovanju ter da hočejo Apači Rattlerja živega ujeti in na kolu mučiti, — tistikrat ga je bilo strah pred smrtjo, res trepetal je in kar uiti nam je hotel. Rattler vobče ni bil pogumen človek, kakor so sploh ljudje podlega značaja le predrzni, nevarnosti pa se ustrašijo. Toda topot je govoril, kot da bi se za muke vsega sveta ne zmenil.

Pripovedoval sem Samu, kako slabo mi je uspelo.

»Nikar ne mislite, da govori pogum iz njega!« je dejal.

»Mislite da ne? Kaj pa?«

»Jeza! Nič drugo ko jeza ga lomi!«

»Nad čim?«

»Nad vami, sir! Nista se videla, odkar so nas ujeli, in ko vas danes prvikrat spet zagleda, ste vi svobodni in rdeči so prijazni z nami, on pa mora

umreti —. Prepričan je, da ste ga vi spravili rdečim v roke, da ste se maščevali —. Pa le počakajte, da se začnejo muke —! Čisto drugače bo piskal! Zapomnite si, kaj sem rekel, če se ne motim!»

Ni bilo treba več dolgo čakati. »Zaloigra« se je začela.

Pravzaprav sem mislil oditi. Toda ker mučenja na kolu še nisem videl, sem ostal, pa sklenil, da bom koj šel, če bo prestrašno.

Gledalci so posedli. Nekaj mladih bojevnikov je stopilo iz njihovih vrst, nože so imeli v rokah. Metali bi jih naj, pa tako, da bi ne zadeli Rattlerja. Noži bi se naj zapičili v krsto trdo ob njem.

Postavili so se na petnajst korakov daleč od svoje žrtve in začeli pri nogah. Prvi nož je obtičal na levi strani Rattlerjeve noge, drugi na desni, tako blizu, da skoraj ni bilo prostora vmes. Tretji in četrti sta bila že više pomerjena in kmalu sta bili obe nogi obrobjeni od štirih vrst nožev.

Rattler se je še precej pogumno držal. Ko pa so se noži zadirali vse više ob njem, se je zbal. Kriknil je pri vsakem nožu in vse glasneje je kričal, čim više so Indijanci merili.

Ko je gornje telo tičalo v nožih, so se lotili še glave. Prvi nož se je zapičil na desni strani vratu, drugi na levi. V smrtnem strahu je kriknil Rattler, ko je priletel nož trdo ob njegovem licu v les. Vse više so merili, vse do temena. In ko je bilo vse telo obdano z noži, so jih izdrli. Rattler si je vidno oddahnil, mladi bojovníki pa so spet posedli med gledalce.

To metanje je bila le predigra, vaja za mlade ljudi, ki bi naj bili pokazali, da znajo dobro meriti in točno zadeti. Rattler sploh ni bil ranjen, niti kože mu niso oprasnili.

Pa prišle so hujše »vaje« na vrsto.

Inču čuna je izbral starejše bojovníke, metali bi naj nože na trideset korakov. Stopil je k Rattlerju, pokazal na desni nadlaket in zapovedal prvemu:

»Sem zadeni!«

Nož je priletel, zadel natančno na odkazano mesto, predrl meso in pribil roko na krsto. Topot je šlo za res —.

Rattler je zatulil, kot da mu gre za življenje. Drugi nož je prebodel levi nadlaket in Rattler je še huje zatulil. Tretji in četrti nož sta prebodla stegno točno na mestu, katerega je poglavar pokazal. Krvi ni bilo videti, ker je bil Rattler oblečen in ker so Indijanci zaenkrat merili le na taka mesta, na katerih rane niso nevarne. Žrtev ni smela prehitro izkrvaveti —.

Morebiti je mislil, da ne bo tako hudo in da so mu le grozili. Ko pa mu je vse več nožev tičalo v rokah in nogah, je spoznal, da se je zmotil. Tulil je, da ga je bila groza slišati.

Gledalci so godrnjali, sikali in žvižgali. Nevoljni so bili. Indijanec se na kolu čisto drugače obnaša. Ko se začne mučenje, zapoje svojo »smrtno pesem«, slavi svoja dela in se roga rabeljnom. In čim hujše so muke, tem hujše so žalitve, s katerimi jih obklada. Nikdar pa ne bo tožil, nikdar ne bo kričal, pa če so muke še tako strašne. In ko umre, slavijo sovražniki njegovo junaštvo in ga pokopljejo z vsemi indijanskimi častmi. Saj je bilo tudi za nje častno, da so mu pripomogli do junaške in slavne smrti.

Vse drugače pa se obnaša strahopetnež. Za vsako rano kriči in tuli ali pa celò nazadnje za milost prosi. Takega strahopetneža mučiti ni nobena čast, sramotno je in nazadnje se že noben bojevnik noče več z njim pečati. Ubijejo ga ali pa ga na kak drug način spravijo iz življenja.

In tak strahopetnež je bil Rattler.

Njegove rane so bile neznatne in prav nič niso bile nevarne. Morebiti so ga bolele, pa pravih muk še davno ni okusil. Vkljub temu je tulil in tarnal, kot da ga že iz kožo devajo. In neprestano me je klical, naj pridem k njemu.

Inču čuna je odredil odmor in mi rekel:

»Moj mladi beli brat naj stopi k njemu in naj ga vpraša, zakaj tako kriči! Noži mu dosedaj še vendar niso povzročili nobenih posebnih bolečin —!«

»Da, pridite, sir, pridite!« je vpil Rattler. »Govoriti moram z vami!«

Stopil sem k njemu in ga vprašal:

»Česa želite od mene?«

»Izderite mi nože iz rok in nog!«

»Ne smem!«

»Pa bom moral ja umreti —! Kdo pa bo vzdržal toliko ran!«

»Čudno —! Ali ste mar mislili, da vam ne bo treba umreti —?«

»Vi še vendar tudi živite —!«

»Nikočar nisem umoril!«

»Kaj morem za to, da sem Kleki petro ustrelil —. Saj veste, da sem bil pijan!«

»Vseeno! Svaril sem vas dovolj pred žganjem! Sami ste si krivi, da morate umreti!«

»Brezsrčen, krut človek ste! Pa vsaj prosite za mene!«

»To sem že storil. Prosite me odpuščanja, pa bode te nagle smrti umrli, ne bodo vas mučili.«

»Nagle smrti umrl —! Če pa nočem umreti —! Živeti hočem, živeti, živeti —!«

»Življenja vam ne morem izprositi. Je izključeno!«

»Izključeno —? Torej ni rešitve za mene —?«

»Ne.«

»Nobene rešitve, nobene, nobene, no—be—ne—!«

Tulil je z groznim glasom in vpil in tarnal, da nisem več vzdržal pri njem. Šel sem.

»Ostanite, sir, ostanite pri meni —!« je kričal za menoj. »Sicer bodo koj spet začeli —!«

Tedaj pa ga je poglavar nahrul:

»Ne tuli, pes! Smrdljiv coyot si, ki se ga noben bojevnik ne bo hotel več dotaknil!«

Obrnil se je k svojim ljudem in jih vprašal:

»Kateri izmed sinov junaškega rodu Apačev bi se še pečal s tem strahopetnežem?«

Nobeden se ni oglasil.

»Torej nihče?«

Spet je vse molčalo.

»Uff —! Uff —! Tale morilec ni vreden, da bi ga mučili in ubili. Tudi s Kleki petro ga ne bomo pokopali, kakor smo mislili. Ali se naj taka nesnažna golazen z labodom sprehaja po večnih loviščih? Po-režite mu vezi!«

Mignil je dvema mladima dečkoma. Skoraj otroka sta še bila, še deset let nista imela. Skočila sta, stekla k Rattlerju, mu izdrla nože iz ran in mu porezala vezi.

»Zvezita mu roke na hrbtu!« je naročil poglavar.

Zvezala sta ga, Niti genil se ni Rattler. Kaka sramota! Skoraj me je bilo sram, da sem belokožec —.

»Peljita ga k reki in ga sunita v vodo! Če priplava na drugi breg, bo svoboden.«

Rattler je kriknil od veselja, mirno se je dal peljati k reki. Res sta ga morala suniti v vodo, prav nič se ni sramoval. Izginil je v valovih, pa kmalu spet prišel na površje in legel na hrbet. Roke so mu sicer zvezali, pa noge je imel proste in z njimi si je lahko pomagal. In res mu je uspelo, še precej naglo je plaval.

Ali mu bodo res pustili priti na drugi breg —? Niti sam tega nisem želel. Zaslužil si je smrt. Če je odnesel pete, so bili Apači odgovorni za zločine, ki bi jih še zagrešil.

Dečka sta stala na bregu in gledala za njim. Inču čuna je zapovedal:

»Vzemita puške in ga ustrelita v glavo!«

Brž sta si izposodila puške od starejših bojevnikov. Mlada fantiča sta se na strelno orožje že čisto

dobro razumela. Pokleknila sta na breg in pomerila na Rattlerjevo glavo.

»Nikar ne streljajte, za božjo voljo, nikar —!« je vpil Rattler v blaznem strahu.

Otroka sta si nekaj povedala in pustila, da se je Rattler vse bolj oddaljeval. Hotela sta pokazati, da tudi na večjo daljavo zadeneta. Inču čuna jima ni branil. Dobro je vedel, koliko znata.

In potem sta hkrati oba izzivalno kriknila in ustrelila.

Rattler je bil zadet v glavo in je koj izginil v valovih.

Indijanci imajo v navadi, da ob smrti sovražnika zmagoslavno vzklikajo. Topot se nihče ni oglasil. Tak strahopetnež ni bil vreden, da bi le eno samo besedico zinili ob njegovi smrti —. Niti zmenili se niso več za njega. Nihče ni pogledal za njim. Lahko da je bil samo ranjen, lahko tudi, da se je samo naredil, kot da je mrtev, pa se je potopil, da na skritem kje spet pride na površje, prav kakor sem jaz ukanil Inču čuno, — ni se jim zdel vreden, da bi se še pečali z njim.

III.

Krvno pobratimstvo.

Inču čuna je stopil k meni.

»Ali je sedaj moj mladi beli brat zadovoljen z menoj?«

»Da! Hvala ti!«

»Ni se ti treba zahvaljevati! Tudi če bi ne bil vedel za tvojo željo, bi bil tako storil. Ta pes ni bil vreden niti smrti na kolu!

Videl si danes razliko med nami pogani in vami, ki ste kristjani, med junaškimi rdečimi bojevniki in med belimi strahopetneži. Beli so vsakega zločina zmožni, ko je treba pokazati pogum, pa tulijo v svojem strahu kakor psi, ki jih gospodar tepe.«

»Poglavar Apačev naj ne pozabi, da med vsemi narodi živijo junaki in strahopetneži, dobri in slabi ljudje!«

»Prav praviš! Nisem te mislil razžaliti! Pa se naj tudi nobeno ljudstvo ne povzdiguje in si ne domišluje, da je boljše ko drugo, ki ni njegove barve!«

Da bi obrnil besedo na druge stvari, sem vprašal:

»Kedaj bodo bojevniki Apačev Kleki petro pokopali?«

»Koj sedajle.«

»Ali smem poleg biti?«

»Da! Če bi ne bil vprašal, bi te bil povabil, da se pogreba udeležiš.

Poznal si Kleki petro. Ko sva tistikrat z Winnetouom odšla po naše konje, si se pogovarjal s

Kleki petro —. O čem sta govorila? Ali je bil navaden pogovor?»

»Ne. Zelo resen pogovor je bil ter za njega in tudi za mene zelo važen. Ali naj povem, o čem sva govorila?«

Winnetou se nama je pridružil.

»Povej!« je dejal.

»Ko sta odšla, sva stopila s Kleki petro po pre-riji in sedla ob robu doline pod drevo. In našla sva, da je njegova domovina tudi moja domovina, pogo-varjala sva se v maternem jeziku. Mnogo je doživel, mnogo je trpel, vse mi je pripovedoval. Pravil mi je tudi, kako vas vse ljubi in da bi rad za Winnetoua umrl. In nekaj minut pozneje mu je veliki Duh željo uresničil —.«

»Zakaj bi bil rad umrl za mene?«

»Ker te je ljubil. In še iz nekega drugega raz-loga. Zadostovati je hotel s svojo smrtjo za pre-stopke svojih mladih let. Ko bo čas, ti bom o nje-govem življenju podrobno pripovedoval.«

»Ko je umiral na mojem srcu, je govoril s teboj v jeziku, ki ga nisem razumel. Kateri je bil tisti jezik?«

»Moj materni jezik.«

»Ali je o meni govoril?«

»Da.«

»Kaj?«

»Prosil me je, naj ti ostanem zvest.«

Zavzet me je gledal.

»Naj — mi — ostaneš — zvest —? Saj me ven-dar niti poznal nisi —!«

»Poznal sem te. Videl sem te. In kdor Win-netoua vidi le samo enkrat, ta ve, koga ima pred seboj. Razen tega mi je Kleki petra tudi pripovedo-val o tebi.«

»In kaj si mu odgovoril?«

»Obljubil sem mu, da mu bom njegovo prošnjo izpolnil.«

»Njegova poslednja želja je bila, kmalu potem je umrl. Njegov dedič si. Obljubil si mu, da mi boš zvest ostal, čuval si nad menoj, osvobodil si me, prizanašal si mi, — jaz pa sem te preganjal. Vsak drug bi bil umrl na rani, ki ti jo je zadjal moj nož, tvoja močna narava pa jo je prebolela —.

Tvoj dolžnik sem. Bodi moj prijatelj!«

»Že davno sem ti bil prijatelj!«

»Bodi moj brat!«

»Iz srca rad!«

»Torej bova sklenila pobratimstvo na grobu njege, ki je mojo dušo tebi izročil! Plemenit belokožec se je poslovil od nas, pa še v svoji zadnji uri nam je poslal drugega, prav tako plemenitega!

Moja kri naj bo tvoja kri in tvoja kri naj bo moja kri! Pil bom tvojo kri in ti boš pil mojo kri. Inču čuna, najslavnejši poglavar vseh Apačev, mi bo to gotovo dovolil!«

Inču čuna nama je podal roke in povedal z glasom, ki mu je prihajal od srca:

»Dovolim! Ne bodeta samo brata, en mož in en bojevnik bodeta v dveh telesih! Howgh!«

Šli smo h grobnici.

Poprašal sem po merah grobnice in si izprosil štiri tomahawke. In šli smo, Sam, Dick Stone, Will Parker in jaz, ob reki navzdol v gozd, poiskali primeren les in stesali križ. Ko smo se vrnil h grobnici, so se pravkar začele pogrebne slovesnosti.

Rdeči so sedeli okrog grobnice in peli svoje otožne, čisto posebne, pa zelo ginljive mrtvaške pesmi. Od časa do časa je prodrl zamolklo, enolično petje oster, tožeč glas, kot da bi blisk šinil iz temnih, gostih oblakov.

Četa Apačev je pod vodstvom Inču čune in Winnetoua dokončavala stavbo. Med njimi in »pevci« pa je plesala v čudnih, počasnih kretnjah in skokih smešno zastrta in z različno šaro našemljena postava.

»Kdo je tisti človek?« sem vprašal Sama. »Medicinman —?«

»Da.«

»Indijanski verski obredi pri pogrebu kristjana —?! Kaj pravite k temu, Sam?«

»Vam ne ugaja?«

»Pravzaprav ne.«

»Le pri miru jih pustite, sir! Niti besedice ne smete ziniti! Strašno bi razžalili Apače.«

»Pa tale maškerada mi je silno zoprna, mnogo bolj, nego si mislite!«

»Nič hudega ni na njej!

Pustite jih pri miru! Tudi nam ne bodo branili križa postaviti na grob.«

Ko smo položili križ h krsti, je vprašal Winnetou:

»Ali želiš postaviti to znamenje krščanstva na grob Kleki petre?«

»Da.«

»Tako je prav! Da ga nisi sam prinesel, bi bil svojega brata Old Shatterhanda prosil, naj napravi tako znamenje. Tudi Kleki petra ga je imel v svojem stanovanju in molil je pred njim. Zato želim, da čuva tudi nad njegovim grobom znamenje njegove vere.

Kam ga boš postavil?«

»Na vrh grobnice.«

»Torej bo tako, kakor je na velikih, visokih hišah, v katerih molijo kristjani k svojemu dobremu Duhu? Dal bom znamenje prav tako namestiti, kakor bo moj beli brat želel. Sedite in glejte, da bodo moji ljudje prav naredili!«

Stavba je bila gotova. Vrh nje smo zasadili naš križ.

Le vhod v grobnico je bil še odprt, krsta je ležala še zunaj.

Tedaj je prišla Nšo či.

Prinesla je iz puebla dve plitvi posodici iz žgane glin, jih pri reki napolnila z vodo ter ju postavila na krsto.

Kmalu sem zvedel, kaj nameravajo.

Vse je bilo pripravljeno za pogreb. Inču čuna je dal z roko znamenje in tožeče petje je utihnilo. Medicinman je počenil na tla.

Poglavar je stopil h krsti ter govoril počasi in slovesno:

»Solnce vzide zjutraj na vzhodu in zaide zvečer na zapadu. Leto se vzbudi spomladi in se pozimi za-grne v spanje. Tako je tudi s človekom. Ali ne?«

»Howgh —!« je zamolklo zadonelo v krogu.

»Človek se porodi, kakor se porodi zarja v jutranjih urah, in leže v grob, kadar zaide zvečer solnce za gore. Kakor pomlad pride na zemljo, v pozni jeseni življenja pa leže k počitku.

Pa ko je solnce zašlo, se spet prikaže drugo jutro. In ko mine zima, pride spet pomlad. Ali ni tako?«

»Howgh —!«

»Tako nas je učil Kleki petra. Človek leže v grob, onstran groba pa vstane kakor jutranja zarja in kakor nova pomlad ter živi v deželi velikega, dobrega Duha. Tako nam je povedal Kleki petra. In sedaj že ve, ali je res tako. Odšel je, kakor odide dan in kakor odide leto, njegova duša je odšla v stanovanja umrlih, po katerih je vedno hrepenel.

Ali ni tako?«

»Howgh —!«

»Njegova vera ni bila naša vera in naša vera ni bila njegova. Mi ljubimo naše prijatelje, sovražimo pa naše sovražnike. On pa je učil, da moramo ljubiti tudi naše sovražnike, kajti tudi tisti da so naši bratje. Tega mu nismo hoteli verjeti. Pa kadarkoli smo ubogali njegove nasvete, se nam je vsakikrat izteklo v korist in radost. Morebiti da je njegova vera tudi naša vera, le da ga nismo mogli tako razumeti, kakor je hotel, da bi ga. Mi pravimo, da odpotujejo naše duše po smrti v večna lovišča, on pa je učil, da se preselijo v večno blaženstvo. Pogosto si mislim, da

so naša večna lovišča isto kakor njegovo večno blaženstvo.

Ali ni tako?«

»Howgh —!«

»Pogosto nam je pripovedoval o Zveličarju, ki je prišel, da bi vse ljudi odrešil. Verovali smo njegovim besedam, kajti v njegovih ustih nikdar ni bilo laži. Odrešenik je prišel za vse ljudi. Ali je prišel tudi k rdečemu plemenu? Če bi prišel, bi ga lepo sprejeli. Kajti beli nas zatirajo in nas hočejo uničiti in mi hrepenimo po Odrešeniku.

Ali ni tako?«

»Howgh —!«

»Tak je bil njegov nauk.

Sedaj pa bom govoril o njegovi smrti. Prišla je nad njega kakor roparica nad svoj plen. Hipoma in nepričakovano. Zdrav in čil je stal med nami. Zajezdil bi bil svojega konja in se vrnil z nami domov. Pa zadela ga je morilčeva krogla. Moji bratje in moje sestre naj žalujejo za njim!«

Zamolko, tožeče petje se je oglasilo, vse bolj glasno in jasno je donelo, pa se končalo v presunljiv krik.

Poglavar je nadaljeval:

»Maščevali smo njegovo smrt. Pa morilčeva duša ni šla za njim. Ne bo mu stregla onstran groba. Strahopetna je bila, ni hotela za njim. Garjevi pes, ki je imel tako dušo, — njega so otroci ustrelili in njegovo truplo je voda odnesla. Ali je tako?«

»Howgh —!«

»Kleki petra je odšel. Pa njegovo truplo nam je ostalo, da mu postavimo spomenik, ki bo spominjal nas in naše potomce na dobrega, belega očeta, našega učitelja, našega ljubljenca. Ni se rodil v naši deželi, iz daljne dežele je prišel, ki leži onstran velike vode in ki v njej raste hrast. Zato smo iz ljubezni do njega in njemu v čast prinesli želod, da ga zasadimo ob njegovem grobu. In prav kakor bo vzklik iz zem-

lje, tako se bo tudi njegova duša vzbudila in bo živela onstran groba. In prav kakor bodo rastli tile hrasti, prav tako bo tudi rastla beseda, ki jo je zasadil v naša srca, in naše duše bodo počivale v senci njegovih lepih naukov.

Vsikdar je mislil na nas, vedno je skrbel za nas. In še preden je odšel od nas, nam je poslal belo-kožca, ki naj bo mesto njega naš prijatelj in naš brat.

Tule vidite Old Shatterhanda. Iz tiste dežele je, ki je iz nje prišel k nam tudi Kleki petra. In močnejši, silnejši bojevnik je, nego je bil Kleki petra. Strašnega grislyja je z nožem zabodel, vsakega sovražnika trešči s pestjo na tla. Inču čuna in Winnetou sta bila ponovno v njegovih rokah, pa ni jima vzel življenja, prizanesel nama je, ker naju ljubi in ker je prijatelj rdečih ljudi.

Ali ni tako?»

»Howgh —!»

»Poslednja beseda in poslednja volja Kleki petre je bila, naj bo Old Shatterhand njegov naslednik pri bojevnikih Apačev. In Old Shatterhand mu je obljubil, da mu bo to željo izpolnil. Zato bo sprejet v rod Apačev in bo med njimi poglavar. Tako naj bo, kot da je tudi njegova barva rdeča in kot da je rojen pri nas.

Da se to potrdi, bi moral z vsakim odraslim bojevnikom Apačev kaditi calumet. Pa to ni potrebno. Pil bo Winnetouovo kri in Winnetou bo pil njegovo kri. Potem bo kri od naše krvi in meso od našega mesa. Ali so bojevniki Apačev s tem zadovoljni?»

»Howgh —! Howgh —!» Howgh —!» je trikrat radostno zadonelo od vseh strani v odgovor.

»Torej pa naj stopita Old Shatterhand in Winnetou sem h krsti in naj oddata vsak nekaj kapljic krvi v vodo pobratimstva!»

Torej krvno pobratimstvo, pravo, resnično krvno pobratimstvo, o katerem sem že toliko bral —! V navadi je pri mnogih divjih in poldivjih narodih. Tako

pobratimstvo je krvno, sklene se s krvjo, pobratima izmenjata kri, seveda le simbolično. Nalahno si vsak rani kožo, odda nekaj krvi v pripravljeno posodo, kri se pomeša in pobratima jo izpijeta. Ali pa pije vsak pobratim kri svojega druga. Tako pobratimstvo je navadno tesnejša in močnejša vez ko krvno sorodstvo.

In tako pobratimstvo sva sklenila tistikrat z Winnetouom. Jaz bi naj pil njegovo kri, on pa mojo.

Postavila sva se ob krsti in Inču čuna je razgalil sinu roko ter jo nalahno ranil z nožem. Iz neznatne rane je priteklo nekaj kapljic krvi, poglavar jih je ujel v glinasto posodo, napolnjeno z vodo. Isto je storil z menoj, pa ujel kri v drugo posodico. Winnetou je dal posodico z mojo krvjo, meni pa posodico z njegovo.

In potem je govoril:

»Duša živi v krvi. Tale dva mlada bojvnika bodeta pila kri drug od drugega. Njuni duši naj se združita, da bodeta le sama ena duša! Kar bo Old Shatterhand mislil, to bo mislil tudi Winnetou, in kar bo Winnetouova volja, to bo tudi volja Old Shatterhanda. Pijta!«

Izpil sem svojo posodico, Winnetou pa svojo. Bila je voda iz Rio Pecos, kri se niti okusila ni.

Inču čuna mi je podal roko.

»Sedaj si prav kakor Winnetou, sin mojega telesa in bojevnik našega rodu. Slava o tvojih junaštvih bo šla po vsem zapadu, noben bojevnik ne bo tebi enak.

Imenujem te za poglavarja Apačev in vsi rodovi našega ljudstva te bodo za svojega poglavarja priznali in te spoštovali, kakor se spoštuje poglavarja.«

Naglo sem napredoval —!

Pred pol letom sem bil še domači učitelj v St. Louisu, brezpomemben in nepoznan človek. Potem sem napredoval za zemljemerca — in sedaj pa na mah za poglavarja »divjih« apaških rodov!

Priznati pa moram, da mi je med temi »divjaki« mnogo bolj ugajalo, ko med belimi, s katerimi sem imel zadnji čas opravka.

Da me moji bravci ne bodo napačno razumeli, moram tole pripomniti.

Tudi pri nas se zgodi, da ljudje v prenapeti navdušenosti sklenejo krvno pobratimstvo, pogosto s čudnimi, praznovernimi obredi. Takim pobratimstvom pripisujejo izredno, skrivnostno moč, med drugim tudi pravijo, da taka pobratima oba v istem trenutku umreta. Ako na primer slabejši in bolehnejši odpotuje v Italijo in tam umre na koleri, se bo tudi njegov močnejši, zdravi pobratim, ki je doma ostal, v isti sekundi mrtev zgrudil na tla.

Tako praznoverje je seveda nezmislno in neumno. Ko sva z Winnetouom sklejala krvno pobratimstvo, ni ne eden ne drugi mislil na take »učinke« pobratimstva. Izmenjanju krvi nismo ne midva ne Inču čuna ne katerikoli med Apačev pripisovali kakršnekoli moči. Ves obred je bil le simboličen.

Pa vendar je čudno, kako natančno so se izpolnile besede, ki jih je Inču čuna pri tem obredu povedal. Kar je eden mislil, je mislil tudi drugi. Razumela sva se, ne da bi si bila povedala svoje misli in želje. Zadostovalo je, da sva se pogledala, pa sva vedela, kaj misli in hoče eden in kaj drugi. Da, niti pogledati se nama ni bilo treba, tudi če sva bila ločena in daleč narazen, sva mislila in delala v čudoviti sporazumnosti in prav kot da sva se ustmeno domenila. Da nikdar in nikoli ni bilo med nama nesporazumljenja ali celò prepirov, tega mi še omeniti ni treba.

Toda ta harmonija najinih duš ni bila učinek izmenjane krvi, ampak je izvivala iz najine medsebojne iskrene ljubezni in ker sva se vživela in vmislila drug v drugega, v najine posebnosti in nazore.

Na Inču činine besede je vstal ves rod, tudi žene in otroci, z glasnim »Howgh!« so izražali svoje zadovoljstvo.

Poglavar pa je dejal:

»Sedaj je sprejet med nas naš novi, živi Kleki petra. In zato lahko izročimo mrtvega Kleki petro njegovemu grobu. Moji bratje naj to storijo!«

Apači so se pripravili, da dvignejo krsto in jo položijo v grobnico. Prosil sem za trenutek odmora in mignil tovarišem. Stopili smo h krsti, povedal sem nekaj besed rajnemu v slovo in zmolili smo kratko molitev.

In nato so položili zemeljske ostanke nekdanjega revolucionarja in poznejšega spokornika v grobnico in Apači so jo zazidali.

Taka je bila moja prva pogrebna slovesnost med divjaki. Globoko me je ganila. Nočem kritikovati verske in druge nazore, ki jih je Inču čuna pri tej priliki povedal. Mnogo krivih, ali bolje rečeno, zmotnih misli je bilo vmes, pa tudi mnogo resnice. Iz vseh njegovih govorov pa je donel hrepeneči klic po odrešenju, — po odrešenju, ki si ga je on, »divjak«, mislil zunanje, kakor nekdanj Izrael, v rešitvi iz bede in v osvoboditvi iz rok belih tlačiteljev, ko je pravo odrešenje vendarle mogoče samo v odrešenju od greha in njegovih posledic.

Ko so zazidavali grobnico, so peli vmes spet otožne pogrebne pesmi. Šele ko je bil zadnji kamen zazidan, je bila pogrebna slovesnost pri kraju in vsak je šel po svojih vsakdanjih opravkih.

Mene pa je Inču čuna povabil na obed.

Stanoval je v tretjem nadstropju puebla, v največji sobi. Preprosto je bila opremljena, le po stenah je viselo vse polno redkih, dragocenih starin, ponajveč indijanskega orožja raznih rodov. Za to zbirko sem se seveda prav živahno zanimal in razume se samo po sebi, da sem si jo smel prav izdatno ogledati.

Obeda se je udeležil tudi Winnetou. Nšo či pa nam je stregla. Opazil sem, da zna prav vešče pripraviti razne indijanske jedi. Govorili smo malo, skoraj nič. Indijanec vobče rad molči in tisti dan smo že toliko govorili, da sta Inču čuna in Winnetou rada odložila na pozneje, kar se je bilo treba še pomeniti.

Medtem se je naredil mrak. Winnetou me je vprašal:

»Ali bo šel moj beli brat počivat? Ali pa pojde rajši z menoj?«

»S teboj pojdem!« sem dejal, ne da bi bil vprašal, kaj namerava.

Zlezla sva iz puebla in šla k reki. Mislil sem si, da bo izbral to pot. Tako globoko dušo, kakor je bila Winnetouova, je gnalo h grobu ljubljenega učitelja.

Pri grobnici sva sedla. Winnetou je vzel mojo roko in jo dolgo molče držal v svoji. Tudi jaz sem molčal.

Omeniti moram, da niso v pueblu stanovali vsi Apači, ki so se pogrebnih slavnosti udeležili. Čeprav je bil pueblo velika stavba, bi bil za toliko ljudi vendarle premajhen. Bil je le nekaka prestolica rodu Mescalero, Inču čuna je stanoval v njej s svojo družino ter nekateri najodličnejši bojovníki rodu in njihove družine. Druge apaške družine pa so hodile za svojimi konjskimi čredami in za lovom po prerijah in savanah apaškega ozemlja. Iz te svoje prestolice je vladal poglavar Inču čuna svoj rod, od tam je obiskoval sosednje rodove, ki so ga tudi priznavali za vrhovnega poglavarja. Kajti rod Apačev je zelo številen in močen. K Apačem spadajo namreč razen rodu Mescalero še tudi rodovi Llanero, Jicarilla, Taracóna, Chiriguai, Pinalenjo, Gila, Mimbrenjo, Lipan, Rudniški Apači in drugi. Celò rod Navajo je ubogal nasvete in naročila Inču čune.

Po dokončanih pogrebnih slovesnostih so odšli bojovníki na svoje domove, v pueblu jih je ostalo le,

kolikor jih je bilo treba za straže pri konjih, ki so jih Apači dobili od Kiow.

Sama sva torej sedela z Winnetouom pri grobu. Omenim še, da so drugi dan res zasadili želo d krog spomenika. Pognal je, hrasti stojijo še dandanes.

Po dolgem molku je Winnetou začel:

»Ali bo moj brat Old Shatterhand pozabil, da smo bili njegovi sovražniki?«

»Že davno sem pozabil.«

»Pa nečesa ne boš pozabil —!«

»Česa?«

»Da te je moj oče prav posebno hudo razžalil.«

»Kedaj?«

»Ko sva te prvokrat srečala.«

»In ko mi je v obraz pljunil?«

»Da.«

»Zakaj bi tega ne mogel pozabiti?«

»Taka žalitev se da le s krvjo oprati.«

»Winnetou naj se ne skrbi! Tudi to sem že pozabil!«

»Moj beli brat je povedal nekaj, česar ne morem verjeti!«

»Le verjemi! Davno sem vam že dokazal, da sem tudi to žalitev že pozabil!«

»S čim si dokazal?«

»Ker nisem zameril Inču čuni, tvojemu očetu. Ali mar misliš, da se da Old Shatterhand opljuvati, ne da bi na tako žalitev s pestjo odgovoril —? Ako jo vobče smatra za žalitev. Odgovoril pa nisem na njo, čeprav sem imel prilike dovolj. To sam dobro veš. Torej mu tudi nisem zameril.«

»Da! Čudili smo se, da se nisi maščeval!«

»Oče mojega Winnetoua me ne more razžaliti. Obrisal sem se, odpustil in pozabil. Ne govoriva več o tem!«

»Pa vendar moram govoriti o tem!«

»Zakaj?«

»Zato, ker si moj brat!«

»Ni treba!«

»Ne poznaš še dobro običajev našega ljudstva! Noben bojevnik ne bo izlahka priznal svojih pogrškov, najmanj pa poglavar. Poglavar jih niti ne sme priznati.

Moj oče Inču čuna ve, da te je hudo razžalil, ne sme te pa odpuščanja prositi. Zato mi je naročil, naj govorim s teboj. Winnetou te prosi odpuščanja v imenu svojega očeta!«

»Rekel sem ti že, da me ni treba odpuščanja prositi! Če že ne zato, ker nisem zameril, vsaj zato, ker sem tudi jaz vas razžalil.«

»Nisil!«

»Da! Ali udarec s pestjo ni žalitev? In vendar sem tebe in očeta s pestjo pobil na tla!«

»Napadla sva te, branil si se! In udarec v boju ni žalitev.

Moj brat je plemenit in velikodušen! Nikdar mu tega ne bomo pozabili!«

»Govoriva o drugem! Danes ste me sprejeli v rod Apačev. Kako pa bo z mojimi tovariši?«

»Njih ne moremo sprejeti v naš rod. Pa naši bratje so.«

»Brez obredov?«

»Kadili bomo jutri z njimi mirovno pipo.

V domovini mojega brata ne poznajo calumeta?«

»Ne. Kristjani so vsi bratje, ni se jim treba šele s posebnimi obredi pobratiti.«

»Vsi so bratje —? Torej ni vojske med vami?«

»Žal —!«

»Torej niso nič boljši ko mi! Ljubezen učijo, živijo pa ne po njenih naukih!

Čemu je zapustil moj brat domovino?«

Med rdečimi taka vprašanja niso v navadi. Winnetou pa me je smel vprašati po mojih osebnih razmerah, ker sva si bila brata. Toda slutil sem, da ne vpraša samo iz radovednosti.

»Da si tukaj v novem svetu srečo poiščem,« sem odgovoril.

»Srečo —? Kaj je sreča —?«

»Bogastvo.«

Kot da bi ga bilo speklo, je izpustil mojo roko, ki jo je ves čas sem držal v svoji. Dolgo je molčal.

Vedel sem, kaj misli. Da se je zmotil v meni —.

»Bogastvo —!« je končno šepnil.

»Da.«

»Torej zato — zato — zato —!«

»Kaj?«

»Zato sem te našel pri — pri —.«

Mu le ni hotela iz ust, tista žaljiva beseda. Pa bolela ga je.

Pomaгал sem mu.

»— pri zemljemercih, ki so vam prišli zemljo krast?«

»Povedal si. Šel si k njim, obogatel bi rad —. Ali res misliš, da je bogastvo sreča —?«

»Da.«

Nagubal je čelo.

»Motiš se! Zlato je prineslo nesrečo rdečemu plemenu. Radi zlata nas gonijo še danes beli iz deže, iz kraja v kraj. Po zlatu hrepenijo, ki leži v naši zemlji —. In zato bomo poginili, počasi sicer, pa gotovo. Zlato je krivo —.

Moj brat naj nikar ne hrepeni po zlatu!«

»Saj tudi ne hrepenim!«

»Ne —? Pa si vendar dejal, da iščeš srečo v bogastvu in da si radi tega prišel k nam —.«

»Da, res je! Toda bogastva je več vrst. Bogat si lahko z zlatom, z modrostjo, z izkušnostjo, z zdravjem, s častjo in slavo, z milostjo pri Bogu in pri ljudeh —.«

»Uff —! Torej tako bogastvo misliš —? In katero izmed vseh teh bogastev si misliš pridobiti?«

»Zadnje.«

»Milost pri Bogu —? Torej si gotovo veren, po-
božen kristjan?«

»Ali sem dober kristjan, tega ne vem, to ve le
Bog sam. Rad pa bi bil.«

»In mi smo v tvojih očeh pogani —?«

»Ne. Tudi vi verujete v enega Boga, v svojega
velikega dobrega Duha, in ne malikujete.«

»Torej pa mi izpolni eno željo!«

»Rad! Katero?«

»Ne govori z menoj o veri! Ne skušaj me spre-
obrniti! Zelo zelo te ljubim in hudo bi me zadelo,
če bi se razdrle vezi, ki naju vežejo —.

Je pač tako, kakor je pravil Kleki petra. More-
biti je vaša vera prava, pa mi rdeči je ne moremo
razumeti. Če bi nas kristjani ne preganjali iz naših
dežel in nas ne morili, bi mislili, da so res dobri lju-
dje in da je dobra tudi njihova vera. Pa bi si tudi vzeli
čas in se tudi naučili, kar je treba znati, da bi raz-
umeli vaše svete knjige in vaše duhovnike —.

Toda beli, ki so kristjani, nas preganjajo, nas
tirajo v počasno, pa gotovo smrt —. Kako naj ver-
jamemo, da je njihova vera vera ljubezni?«

»Ločiti je treba med vero in njenimi pripadniki,
tistimi, ki so le po imenu kristjani, živijo pa ne po
svoji veri.«

»Tako pravijo vsi belokožci. Kristjane se ime-
nujejo, živijo pa ne po krščansko. Mi pa verujemo v
našega velikega, dobrega Manitua. In on želi, da bi
se vsi ljudje ljubili —.

Prizadevam si, da bi bil dober človek. In more-
biti sem že kristjan, pa boljši kristjan ko tisti, ki se
sicer kristjane imenujejo, pa nimajo ljubezni in iščejo
le lastni dobiček.

Ne govori mi torej o veri in ne skušaj narediti
iz mene človeka, ki se kristjana imenuje, pa ni krist-
jan! Tega te prosim in to željo mi izpolni!«

Molče sem mu stisnil roko. In izpolnil sem mu njegovo željo. Nikdar nisem govoril z njim o svoji veri. Dokler me ni sam prosil, naj govorim —.

Ali je vobče treba o veri govoriti, če hočeš koga spreobrniti? Ali ni življenje po veri vse mogočnejša, silnejša, prepričevalnejša pridiga ko beseda? »Po njihovih delih jih bodeite spoznali!« tako pravi sveto pismo. Nisem Winnetoua učil z besedami, učil in spreobračal sem ga s svojim življenjem, s svojimi deli.

In nekoč, po mnogih letih, nekega nepozabnega večera, me je prosil, naj govorim o svoji veri —. In dolge ure sva sedela tistikrat drug ob drugem in v tisti posvečeni, blagoslovljeni noči je pognalo seme, ki sem ga tiho in molče sejal v njegovo srce —. In rodilo je krasen, prelep sad —.

Nadaljeval je:

»Kako je bilo mogoče, da se je moj brat Old Shatterhand pridružil zemljemerem? Ali ni vedel, da je merjenje po tujem ozemlju rop, tatvina, da je zločin, storjen nad rdečim plemenom?«

»Nisem mislil na to. Vesel sem bil, da so me imenovali za zemljemerca. Dobro so plačali.«

»Plačali —? Pa niste gotovi z merjenjem —! Ali ste dobili plačo, preden ste bili gotovi?«

»Ne. Dobili smo predujem in opremo. Plačo bi bili dobili šele po dokončanem merjenju.«

»In sedaj tistega denarja ne boš dobil?«

»Ne.«

»Je mnogo?«

»Za moje razmere zelo mnogo.«

Pomolčal je pa dejal:

»Žal mi je, da smo našega brata oškodovali. In da po naši krivdi ni dobil plače.

Nisi bogat?«

»Na vsem drugem sem bogat, le na denarju ne. Ubog revež sem.«

»Kako dolgo bi še bil moral meriti, da bi bil gotov?«

»Le nekaj dni še.«

»Uff —! Da sem te tistikrat poznal, kakor te danes poznam, bi bili nekaj dni počakali z napadom na Kiowe.«

Ganila me je njegova velikodušnost.

»Da bi medtem progo izmerili —?«

»Da.«

»Torej bi nam bili dovolili, da rop izvršimo —?«

»Ropa bi vam ne bili dovolili, pač pa merjenje. Tiste črte, ki jih rišete po papirju, nam še ne škodujejo, ne pomenijo še ropa. Rop se šele začne, ko pridejo delavci belih ljudi in začnejo graditi cesto za ognjenega konja. Mi bi ti —.«

Umolknil je in se zamislil.

Potem pa je dejal:

»Ali bi moral predložiti tiste papirje, ki si na njih progo risal, če hočeš, da ti dajo zaslužen plačo?«

»Da.«

»Uff —! Torej ne boš nikdar plače dobil! Kajti moji ljudje so vse uničili, kar ste narisali.«

»Kaj pa se je zgodilo z našim merilnim orodjem?«

»Naši bojovníki so ga našli pa so ga hoteli razbiti. Zabranil sem jim. Nisem obiskoval šol v mestih na vzhodu, to pa vendar vem, da so take stvari zelo dragocene. Zapovedal sem svojim ljudem, naj tisto orodje skrbno shranijo. Prinesli smo ga s seboj in vrnil ga bom svojemu bratu Old Shatterhandu.«

»Hvala ti! Sprejemem orodje od tebe v dar, čeprav mi nič več ne koristi. Veseli pa me, da bom vsaj merilno orodje lahko spet oddal.«

»Koristi ti nič več?«

»Ne.«

»Kako da ne?«

»Koristilo bi mi le, če bi mogel progo izmeriti do konca.«

»Kaj ti pomaga, če izmeriš progo do konca, če pa smo uničili risbe o že izmerjeni progí!«

»Niste jih uničili. Risanje so poverili meni in napravil sem vsako risbo v dveh izvodih. En izvod sem vsak večer izročil našemu vodji, drugi izvod pa sem obdržal za sebe.«

»Zakaj?«

»Previden sem bil. Mislil sem, da bi te risbe utegnil še kedaj rabiti.«

»In tiste risbe še imaš?«

»Da. Tule v žepu. Dober si bil, naročil si, da mi ne smejo ničesar vzeti.«

»Uff —! Uff —!«

Začudenje je donelo iz njegovega vzklika, pa tudi zadovoljnost.

In nato je dolgo molčal.

Mnogo pozneje sem šele zvedel, da je tistikrat dozoreval v njegovi duši sklep, lep in plemenit, kakršnega je bil zmožen le Winnetou. Nobenemu belemu človeku bi se taka misel ne mogla poroditi, še manj pa bi bili storili, kar je v svoji plemenitosti storil za mene Winnetou.

Vstal je končno.

»Pojdiva domov! Oškodovali smo našega belega brata. Winnetou bo poskrbel, da mu bo škoda povrnjena.

Najprvo pa si moraš pri nas odpočiti.«

Vrnila sva se v pueblo. Tisto noč sem spal v njem prvikrat kot svoboden človek.

Drugi dan pa so Apači slovesno kadili calumet s Hawkensom, Stonetom in Parkerjem. Razume se, da ni manjkalo dolgih, sijajnih govorov. Najlepše je govoril Sam Hawkens. Zabelil je po svoji navadi svoj »slavnostni govor« s tolikimi in takimi smešnimi in šaljivimi dovtipi, da so Apači komaj zadrževali bučen smeh in ohranili svojo indijansko bojevniško resnobnost in dostojanstvenost.

Tisti dan sem bil prost, porabil sem ga za svoje tovariše. In vse je prišlo na dan, kar je bilo med nami še nepojasnjenega. Govorili smo tudi o osvoboditvi Inču čune in Winnetoua. In tistikrat mi je govoril Sam Hawkens tole osoljeno pridigo:

»Veste, zahrbtnen človek ste, čisto popolnoma zahrbtnen človek, sir! Spodobi se vendar, da bi bili do svojih prijateljev odkritosrčni! Odkritosrčni posebno radi tega, ker smo vam toliko dobrega storili. Kdo ali kaj pa ste namreč pravzaprav bili, ko smo vas v Sv. Louisu prvikrat zagledali? Domači učitelj ste bili, ki je svojim šolarjem vtepal abecedo odspredaj, malo poštevanke pa odzadaj! In tak nesrečnež bi bili tudi ostali, da se nismo v ljubezni in prizanesljivosti zavzeli za vas. Iztrgali smo vas iz tiste nesrečne poštevanke in vas z občudovanja vredno potrpežljivostjo vlačili po savani sem ter tja, če se ne motim. Čuvali smo nad vami, kakor nežna mati čuva nad svojim najmlajšim babyjem, ali pa, če hočete, kakor koklja čuva nad račkami, ki jih je izvalila iz podtaknjenih jajc. V naši družbi se je vaša pamet polagoma šele vzdramila in vzbudila in mi smo bili tisti, ki smo vam izoblikovali možgane, da se je vkljub dotedanji temi v njih vendarle že začelo svitati. Gladko in kratko, mi smo vam bili oče in mati, stric in teta, na rokah smo vas nosili, hranili smo vaše telo z najsočnejšimi kosi mesa in vašo dušo z modrostjo in izkušnjami in smo pričakovali, da nas bodete čislali in spoštovali in da nam bodete hvaležni, ne pa da zlezete v vodo kakor mlada račka, mi, ki smo kokoši, pa ne moremo za vami, ker bi klavrno utonili.

Vkljub temu pa ste vedno le to storili, kar smo vam prepovedovali. Do dna mojega starega suknjiča mi je žal, da smo vam naklonili toliko ljubezni, ker ste nam jo vračali le z nehvaležnostjo in nepokorščino! Da bi moral naštetih vse vaše porednosti, bi ne bil nikdar gotov. Največjo porednost pa ste za-

grešili, da ste šli in osvobodili Inču čuno in Winnetoua, nam pa da niste ničesar povedali! Teža vam nikdar ne pozabim in tudi ne odpustim! In to vam bom očital, dokler bom tičal v tejle svoji stari koži. Posledice te vaše zahrbtne molčečnosti so se seveda koj pokazale. Mesto da bi nas bili takole lepo na kolu opekli in ocvrli in mesto da bi se bili danes zbudili v prelepih loviščih umrlih indijanskih duš, nismo niti vredni bili, da bi nam bili življenje vzeli. In tule sedaj sedimo živi in zdravi v temle samotnem pueblu in na vso moč se trudijo, da bi nam s vsakovrstnimi sladkarijami želodce pokvarili in da bi iz takegale greenhorna, kakor ste vi vkljub vsemu, naredili celega polboža. In za vso to nesrečo se moramo vam zahvaliti, posebno radi teža, ker ste tak preklicano navihan plavač!

Toda ljubezen je vsekakor nerazumljiva ženska. Čimbolj jo tepeš, tem bolje se počuti. In zato vas za topot še ne bomo nagnali iz svojih src in iz svoje sredine, ampak bomo polagali žerjavico na vašo glavo. S tem namreč, da vam odpustimo. Seveda le, ker smo prepričani, in ker trdno upamo, da se boste končno spametovali in se poboljšali, če se ne motim.

Tule je moja roka! Ali mi obljubite, da se boste poboljšali, ljubljeni sir?«

Stisnil sem mu jo.

»Da, Sam! Posnemal bom plemeniti vzor, ki ga gledam v vaši osebnosti. In potrudil se bom tako zelo, da bom v najkrajšem času cel pristen pravi Sam Hawkens.«

»Predragi, le kar nič se rajši ne potrudite! Zaman bi bila vaša muja! Tak greenhorn, kakor ste vi, pa da bi bil kedaj Sam Hawkensu podoben —! Čisto popolnoma nemogoče! Prav tako bi lahko žabo naučili za opernega pevca in zato bom —.«

Smeje se, pa vendar nekoliko krepko mu je segel v besedo Dick Stone.

»Stop! Molči vendar, stari širokoustnež! Kdo pa bo obstal poleg tebe! Saj ja vse zasučeš, vse obrneš narobe in siliš z desno rokavico na levo roko! Da sem jaz Old Shatterhand, bi tistega tvojega greenhorna ne prenašal več tako mirno!«

»Zakaj bi ga pa ne prenašal? Kaj more za to, da je greenhorn? Saj je greenhorn!«

»Neumnost! Življenje nam je rešil! Izmed sto izkušnih westmanov — niti tebe in naju dva ne izvzamem — ga ni enega, ki bi mu uspelo, kar je on včeraj izvršil. Mesto da bi mi bili njemu za variha, je on naš varih. Zapomni si to! Da ni njega, bi ne sedeli takole mirno in prijetno tule v pueblu in ti bi ne tičal več v svoji stari koži pod tisto tvojo potvorjeno lasuljo!«

»Kaj —? Potvorjena lasulja —? Ne reci tega še enkrat! Čist pristna, prava lasulja je! Če ne verjameš, pa jo poglej!«

Snel si jo je in jo pomolil Stonetu.

»Proč, proč s tem grdim kožuhom!« se je ta smejal.

»Sram te bodi, stari Dick, da imenuješ mojo dobro lasulju star kožuh! Tega bi ne bil pričakoval od človeka, ki je moj prijatelj!

Vobče vsi skupaj ne znate ceniti starega Sama! Kaznoval vas bom s preziranjem pa bom šel in poiskal svojo Mary. Moram le vedeti, ali se njej tudi tako dobro godi ko meni.«

Prezirljivo je zakrilil z rokami in odstopical. Smejali smo se za njim. Kdo bi mu bil tudi zameril njegove burkaste besede!

Tretji dan so se vrnili ogledniki, ki jih je Inču čuna poslal za Kiowami. Poročali so, da so Kiowe naravnost odpotovali domov. Ni se nam jih torej bilo treba bati.

IV.

Kaj je Nšo či povedala — —

Po razburjenih in nemirnih dnevih je končno prišel čas miru in počitka.

Sam, Dick in Will so res počivali v pravem pomenu besede. Dali so si imenitno streči in gostoljubnost Apačev jim je očitno zelo ugajala, pa jim tudi zelo dobro dela. Delali pa niso nič. Le Sam je bil »zaposlen«. Dnevno je namreč jezdil svojo Mary na sprehod, da se nauči, je pravil, »ceniti njegove jahaške fineše«. In tak je bil njegov edini posel v tistih dneh.

Jaz pa nisem lenaril.

Winnetou me je vzel v »visoko šolo indijanskih spretnosti in izurjenosti«. Po cele ure sva izostajala z doma in jezdarila po goščavah in prerijah in vaditi sem se moral v vseh ročnostih, ki jih zahteva boj in lov na divjem zapadu. Plazila sva se po gozdovih in Winnetou me je poučeval v veliki umetnosti zalezovanja. Ločila sva se in dal mi je nalogo, naj ga poiščem. Najskrbneje je zabrisal vsako sled za seboj, jaz pa sem se na vso moč trudil, da bi ga vkljub temu našel. In kolikokrat je tičal v bližnjem grmu ali pa stal v Rio Pecosu skrit za grmovjem in me opazoval! Opozarjal me je na pogrške in mi pokazal, kako naj naredim, da bo prav.

Lahko si mislite, da je bil pouk temeljit, dober in vesten. Saj me je poučeval Winnetou, mojster v vseh spretnostih in ročnostih, ki jih zapad zahteva od lovca, stezosledca in bojevnika. Z veseljem me je poučeval in s prav tolikim veseljem sem se učil. Saj

sem svojega učitelja občudoval in ljubil. Napredoval sem, pa nikdar me ni pohvalil, prav kakor me tudi nikdar ni karal. Mojster je bil v »indijanski šoli«, pa tudi mojster v poučevanju.

Kolikokrat sem prišel utrujen in zbit domov! Pa niti tedaj nisem smel misliti na počitek. Rad bi se bil naučil jezika Apačev.

Dva učitelja sem imel in eno učiteljico. Nšo či me je poučevala v narečju Mescalero Apačev, Inču čuna v narečju Llanerov in Winnetou v narečju Navajov. Vsa ta narečja so veje jezikovnega debela apaškega, sorodna so si, njihov besedni zaklad ni velik, naglo sem napredoval.

Kadar z Winnetouom nisva šla daleč od doma, naju je včasih spremljala tudi Nšo či. Zelo jo je veselilo, če sem dobro rešil svojo nalogo.

Nekoč, v gozdu je bilo, nedaleč od puebla, mi je Winnetou naročil, naj stopim po gozdu in naj se šele čez četrto ure vrnem. Ne bom ju več našel, je pravil, poiskati da moram njegovo sestro, ki da se mi bo zelo dobro skrila.

Šel sem v stran in se vrnil čez četrto ure, kakor mi je bilo naročeno. Ni ju bilo več. Koj sem začel z zasledovanjem.

Njuna sled je bila izpočetka čisto razločna. Kar na mah pa je zmanjkalo Nšo činih sledov. Vedel sem sicer, da je njen korak zelo lahek, toda tla so bila mehka, nagosto pokrita z gostim in občutljivim mahom. Najsi je stopala še tako lahno in rahlo, vsaj neznatno sled bi bil moral najti.

Iskal sem, pa nič nisem našel, niti ene same potlačene ali pohojene bilke ne. Le Winnetouova sled je bila zelo jasna in razločna. Pa tista me topot ni prav nič brigala, njegovo sestro sem moral najti, tako se je naloga glasila. Najbrž je tičal Winnetou kje v grmovju in me opazoval.

Iskal sem v krogu in spet iskal in iznova iskal. Nič —! Čudno —!

Vdal sem se premišljevanju.

Nšo či je bila pri njem, ko sem ju zapustil —. Sedaj je ni bilo več, kakor je kazala sled, torej je morala nekam oditi —. In sled se je morala poznati za njo, morala se je! Kajti takega gostega, mehkega mahu se tudi lahka dekliška noga ne more dotakniti, pa da ne bi vtisnila sledi. Saj po zraku ni odšla —.

Po zraku —?

Hm —! Kaj pa, če je res po zraku odšla —? Kaj, če se vobče ni dotaknila mahu z nogami —?

Še enkrat sem preiskal Winnetouovo sled.

Globoko je bila vtisnjena v mehki mah, vtiski so bili globlji ko tam, koder smo hodili skupaj. To sem koj opazil. Zakaj so bili vtiski globlji —? Ker je bil Winnetou težji. In zakaj je bil težji —? Vsekakor zato, ker je nosil breme. In katero breme —? Sestrinih sledov ni bilo videti —. Ali je vzel sestro v naročje in jo nesel —?

Ako je bilo res, kar sem domneval, potem moja naloga ni bila težka. Če sem našel Winnetoua, sem našel tudi njegovo sestro, oba sta čepela kje na koncu sledi —.

Pa — ali je res vzel sestro v naročje?

Če jo je res nesel po gozdu, sem moral najti tudi njeno sled. Seveda ne na tleh, ampak više, v vejevju in grmovju.

Ako je Winnetou sam stopal po gozdu, je imel roke proste in je lahko upogibal veje in jih odgrinjal in si kakorkoli pomagal, da v grmovju ni puščal sledov za seboj. Ako pa je nesel sestro, rok ni imel prostih in vsaj na grmovju se je moralo poznati, da jo je nosil. Če drugje ne, vsaj tu pa tam sem moral najti kak utrgan, osmukan list, kako opraskano ali celò ulomljeno vejo.

Šel sem za sledjo in pozorno ogledoval grmovje.

Res! Sestri ni prišlo na misel, da bi bila pazila in veje odgrinjala, in našel sem opraskane in utrgane liste, nalomljene veje in druga znamenja, ki so dovolj

razločno pričala, da je Winnetou res nesel sestro v naročju.

Sled je peljala na travnato jaso in v ravni črti po njej. In onstran jase, kje v grmovju, tam sta najbrž tičala in se veselila, da ju ne bom našel —.

Lahko bi bil šel čez jaso, ju enostavno na koncu sledi poiskal in ju tudi našel. Pa hotel sem nalogo še bolje rešiti, iznenaditi sem ju mislil.

Skrbno iskajoč kritja sem obkrožil jaso. Onstran jase sem spet v krogu iskal Winnetouovo sled. Ako je šla dalje, sem jo moral najti. Ako je ni bilo, se je skrila s sestro v grmovju na robu jase. Legel sem na tla in previdno lezel dalje.

Nobene sledi nisem našel.

Torej sta tičala na robu jase in sicer tam, kjer se je sled izgubljala v grmovju.

Rahlo in tiho, neskončno previdno sem se porival bliže. Winnetouov sluh je bil izredno oster, vsak najmanjši in najrahljši šum bi mu bil sumljiv.

In posrečilo se mi je bolje, nego sem pričakoval.

Res sta tičala na robu jase v gostem grmovju divje češplje, obrnjena na jaso. Nista me čula. Pač zato, ker sta mislila, da bom prišel čez jaso in pa, ker sta bila zaposlena sama s seboj. Govorila sta namreč šepetaje.

Veselil sem se, da ju bom lepo iznenadil. Vse bliže sem se porival. Že sem jima bil tako blizu, da mi je bilo treba samo roko iztegniti, pa bi bil lahko Winnetoua prijel za ramo.

Res sem že iztegnil roko.

Tedaj pa sem čul besede, ki so mi roko ustavile —.

»Ali naj grem po njega?« je šepnil Winnetou.

»Ne!« je dejala Nšo či. »Sam bo prišel.«

»Ne bo!«

»Bo!«

»Moja sestra se moti! Vsega se je koj naučil, tvoja sled pa pelje po zraku. Kako jo bo našel?«

»Našel jo bo! Moj brat Winnetou mi je pravil, da se Old Shatterhand ne da več premotiti. Kako da govori danes drugače —?«

»Ker je današnja naloga najtežja, kar jih je kedaj dobil. Njegovo oko bo našlo vsako sled. Tvoja današnja sled pa se ne da najti z očmi, ampak le z razmišljanjem. In tega se še ni učil.«

»Prišel bo! Old Shatterhand zna vse, vse! Vse, kar hoče!«

Toliko zaupanja in prepričanja je položila v svoje besede, da sem bil lahko ponosen.

»Da! Nisem še našel človeka, ki bi bil tako naglo in lahko vse razumel! Le eno je, v kar se ne bo mogel vmisliti —! In to Winnetoua zelo žalosti —!«

»Kaj je tisto?«

»Želja, ki jo vsi gojimo —.«

Pri teh besedah je bilo, da sem mislil iztegniti roko. Pa Winnetou je pravil o želji —. Počakal sem.

Neko željo da gojijo, je pravil. Katero željo bi ne izpolnil tem dobrim, ljubim ljudem —! Povedali mi tiste svoje želje dotodaj še niso, pač menda za to ne, ker so mislili, da bi jo odbil. Morebiti pa sem zvedel za njo —. Poslušal sem.

»Ali je moj brat Winnetou že govoril z njim?«

»Ne še.«

»In Inču čuna, moj oče še tudi ne?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Mislil je govoriti, pa sem rekel, naj počaka.«

»Zakaj? Nšo či ljubi tega belega človeka, zelo ga ljubi. In Nšo či je hčerka vrhovnega poglavarja vseh Apačev.«

»Je! In še več je, mnogo več! Vsak rdeči bojevnik in vsak beli človek bi bil srečen, če bi dobil mojo sestro za ženo. Le Old Shatterhand ne.«

»Kako more moj brat Winnetou tako praviti, ko pa še ni govoril z njim!«

»Vem, da je tako, ker ga poznam. Old Shatterhand ni, kakor so drugi beli ljudje. Za višjim hrepeni. Ne bo si vzel Indijanke za ženo.«

»Ali je tako povedal?«

»Ne.«

»Ali je morebiti že kako belo dekletu osvojilo njegovo srce?«

»Še ne.«

»Veš to za gotovo?«

»Da. Govorila sva o belih dekletih in ženah in posnel sem iz njegovih besed, da se njegovo srce še ni oglasilo.«

»Torej se bo oglasilo pri meni!«

»Moja sestra se moti! Old Shatterhand misli in čuti drugače, nego si misliš! Če si bo kedaj izbral ženo, bo morala biti med ženami to, kar je on med moškimi.«

»In — in ali jaz nisem?«

»Med rdečimi dekletu si, da! Med njimi ni nobene, ki bi bila moji sestri enaka. Toda kaj si videla, česa si se učila? Življenje rdečih ljudi poznaš, ne veš pa tega, kar mora vedeti žena belega moža. Old Shatterhand ne gleda na blesk zlata in ne na lep obraz. Drugih vrlin išče. In teh ne najde pri rdečem dekletu.«

Klonila je glavo in molčala.

Ljubeče jo je pobožal po licu pa dejal:

»Boli me, da sem užalostil srce svoje dobre sestre. Toda Winnetou je vaje, da vedno in povsod pove resnico, čeprav je morebiti kedaj tudi trda —

Morebiti pa pozna Winnetou pot, po kateri bi Nšo či prišla do svojega cilja —.«

Naglo je dvignila glavo.

»Katera bi bila tista pot?«

»Bila bi pot v mesta belih.«

»Tja misliš, da bi naj šla?«

»Da.«

»Čemu?«

»Da bi se naučila, kar moraš vedeti in znati, če hočeš, da bi te Old Shatterhand ljubil.«

»Torej pa pojdem v mesta belih! Koj pojdem! Nemudoma!

Ali mi bo moj brat Winnetou izpolnil mojo željo?»

»Katero?»

»Govori o tem z Inču čuno, našim očetom! Prosi ga, naj me pošlje v velika mesta belih! Ne bo ti odklonil prošnje, ker —.«

Več nisem čul.

Greh se mi je zdel, da sem vobče posluškoval —.

Umaknil sem se. Zlezal sem nazaj.

Da bi me le ne slišala! Kolika zadrega za nju! In še večja za mene! Še vse previdnejši sem moral biti ko prej. Najrahljejši šum, najmanjša neprevidnost me je lahko izdala. Izdala pa tudi, da vem za skrivnosti lepe Indijanke. Še tisti dan bi moral svoje rdeče prijatelje zapustiti —.

Pa k sreči me nista slišala. Ko sem prilezel že dovolj daleč, sem vstal, spet obkrožil jaso in se vrnil k sledi.

Tam sem stopil ven na jaso in zaklical:

»Moj brat Winnetou naj pride sem!«

Nihče se ni genil. Ponovil sem:

»Moj brat naj pride! Vidim ga!«

Pa ni prišel.

»Tamle v grmovju divje češplje sedi! Ali naj grem po njega?»

Tedaj so se veje razgrnile, Winnetou je stopil na jaso. Toda sam je bil.

Vprašal me je:

»Ali je moj brat Old Shatterhand našel tudi tvojo sestro?»

»Da.«

»Kje je?»

»Tam v grmovju.«

»V katerem grmovju?»

»Kjer je tičal moj brat Winnetou.«

»Kako veš to?«

»Ker pelje tja njena sled.«

»Si videl njeno sled?«

Njegovo vprašanje je donela začudeno. Ni vedel, pri čem da je z menoj. Trdil sem, da sem videl njeno sled. Da bi bil povedal neresnico, tega si ni mislil. Da pa bi bila Nšo či pustila sled za seboj, na to pa tudi ni mislil.

»Da! Našel sem njeno sled,« sem odgovoril.

»Kako si jo našel? Nšo či je zelo pazila. Nobene sledi ni za njo!«

»Motiš se! Pravim, našel sem njeno sled.«

»Nisi je našel!«

»Sem! Nšo či je pustila dobro vidno sled za seboj.«

»Uff —! Kje je?«

»Na tleh seveda ne.«

»Kje pa?«

»V vejevju. Nšo či ni stopala po tleh, nesel si jo, lomila sta vejevje in trgala listje.«

»Uff —! Praviš, da sem jo nesel —?«

»Da.«

»Kdo ti je povedal?«

»Najprvo tvoje stopinje. Globlje so, ker si bil težji. Ker pa vendar v eni minuti nisi težji postal, sem sklepal, da si nosil breme. In breme je bila tvoja sestra.«

»Uff —! Vrni se pa še enkrat išči!«

»Zaman bi iskal. Pa tudi treba ni. Kajti Nšo či sedi tamle v grmovju. Po njo pojdem.«

Stopil sem po jasi.

Tedaj pa je prišla Nšo či iz grma in rekla bratu s prepričevalnim glasom:

»Dejala sem ti, da me bo našel! In prav sem govorila!«

»Da!« je končno priznal tudi Winnetou. »Moja sestra je prav povedala! In jaz sem se zmotil. Moj

brat Old Shatterhand ne najde sledi samo z očmi, ampak tudi v mislih. Skoraj se ne bo imel kaj več učiti.«

»O, mnogo je še tega!« sem dejal. »Moj brat Winnetou me hvali, pa njegove hvale si ne zaslužim. Toda česar še ne znam, se bom še od njega naučil.«

Prva hvala je bila, ki sem jo čul iz njegovih ust. Priznam, da sem bil ponosen na njo, prav kakor kdaj v šolah, če me je pohvalil moj profesor.

Zvečer tistega dne mi je Winnetou prinesel okusno izdelano in z rdečimi indijanskimi vezeninami okrašeno lovsko obleko iz belo ustrojene jelenovine.

»Nšo či, moja sestra, te prosi, da bi nosil tole obleko!« je dejal. »Tvoja obleka za Old Shatterhanda ni več primerna.«

In čisto prav je povedal. Moja obleka je bila tudi za indijanski okus že pregrda. Da sem se v njej pokazal na ulici evropskega mesta, bi me bili kot nevarnega potepuha nemudoma vtaknili v luknjo.

Toda — ali sem smel sprejeti tako darilo? Od Winnetouove sestre —? Posebno po tem, kar sem tisti dan slišal —?

Winnetou je menda moje misli uganil. Dejal je:

»Lahko vzameš tole obleko! Jaz sem jo naročil. Ne daruje ti je Nšo či, ampak njen brat Winnetou, ki si si mu življenje rešil.

Ali belokožci ne smejo sprejemati daril od žensk?«

»Smejo. Pa običajno le od lastne žene ali pa od sorodnic.«

»Moj brat si, Nšo či je torej tvoja sorodnica. Lahko bi torej sprejel to darilo tudi od nje. Pa sprejmeš ga od mene, jaz ti ga darujem. Nšo či je obleko le naredila za tebe.«

Ko sem drugo jutro obleko poskusil, mi je bila prav, kot da mi je pomerjena. Niti newyorški modni krojač bi je ne bil bolje pogodil. Seveda sem se v njej najprvo pokazal svoji lepi prijateljici. Živo je

zardela, ko sem pohvalil njeno spretnost in njen okus.

Kmalu nato sta me obiskala Dick Stone in Will Parker in se dala občudovati. Sta tudi dobila vsak svojo novo obleko, ki pa je seve ni naredila Nšo či, ampak druge apaške ženske.

In nato sem šel v dolino Rio Pecos, da bi se vadil v metanju tomahawka.

In tedaj se mi je z drobnimi, počasnimi koraki približal čuden, majhen možic.

Novo, čisto popolnoma novo usnjato obleko je nosil. Končavala se je spodaj v dvoje starih indijanskih škornjev, tako razsežnih, da bi se bil lahko v njih za silo nastanil njihov lastnik z vso svojo majhno osebnostjo. Pokrit pa je bil možicelj s še bolj starinskim klobukom, ki bi njegovo starost, barvo in obliko tudi najduhovitejši strokovnjak le s težavo uganil. Njegovi krajci so se otožno obešali kot da žalujejo nad izgubo stare, zakrpane lovske suknje, ki je do tistega dne v neločljivem prijateljstvu pomagala staremu klobuku v izvrševanju toaletnih dolžnosti na osebici drobnega gospodarja. Izpod klobuka je gledal v svet zaraščen pragozd kuštravih las, iz njega je štrlel kakor razgledni stolp naravnost ogromno razsežen nos. Od obraza se radi bujno razrastle brade razen že imenovanega, razkošno opremljenega vohala ni videlo druga več ko majhne oči, ki pa so bile izredno bistre, živahne in ki so me trenutno prav hudomušno in radovedno pogledovale.

In po teh znakih sem spoznal, da je tista postavica pravzaprav moj nekdanji prijatelj Sam.

Postavil se je pred mene, razkoračil drobne, srpaste nogice, pa me samodopadljivo vprašal:

»Sir, poznate morebiti moža, ki stoji tule pred vami?«

»Hm —! Da vidimo!«

Prijel sem ga za roke, ga trikrat zasukal, si ga ogledoval od vseh strani, pa dejal:

»Resnično, — to bo Sam Hawkens, če se ne motim!«

»Yes, mylord! Topot se niste zmotili. Jaz sem! V vsej svoji velikosti in osebnosti!«

»Hm —! Ampak čisto spremenjen —!«

»Kajne! Ste opazili?«

»Čisto popolnoma nova suknja —!«

»Seveda!«

»Od koga?«

»Od medveda, ki ste mi ga podarili.«

»Vidim, Sam! Pa ko vprašam od koga, bi rad vedel, katera oseba vam je obleko dala.«

»Oseba —? Hm —! Ah, tako —! Da, oseba, sir! Hm —! Stvar je, veste, takole čisto, — hm! — čisto posebna!«

»Zakaj?«

»Zato, ker — hm! — ker pravzaprav ni oseba.«

»Ampak —?«

»Osebica.«

»Osebica —?«

»Osebica!«

»Katera —?«

»No, ali ne poznate ljubke Kliuna ai?«

»Žal —! Kliuna ai pomeni mesec. Je dekle ali žena?«

»Oboje. Ali pravzaprav ne eno ne drugo.«

»Torej prababica —?«

»Neumnost! Če je oboje, dekle in žena, pa vendar ne eno ne drugo, je le eno lahko, namreč vdova. Vdova je torej, in sicer po apaškem bojevniku, ki je padel v zadnjih bojih s Kiowami.«

»Hm —! In tisto vdovo torej mislite tolažiti —?«

»Well, sir!« je pokimal. »Jej nisem prav nič ne-naklonjen. Mična je, sicer bi ne metal oči za njo.«

»Ampak Sam — Indijanka!«

»Kaj zato! Bi še zamorko poročil, če bi ne bila črna. Sicer pa bi ne zadel slabo, če jo vzamem.«

»Kako to?«

»Ker zna najboljše in najlepše usnje strojiti v vsem rodu Apačev.«

»Se mislite dati ustrojiti —?«

»Ne zbijajte neumnih šal, sir! Zadevo mislim čisto resno. Takole prijazno, udobno domače ognjišče —. Razumete —! Lep poln, okrogel obraz ima, prav kakor mesec.«

»S prvim ali z zadnjim krajcem?«

»Ponovno prosim, ne zbijajte šal iz mojega meseca! Polna luna je in poročil jo bom, če se ne motim!«

»Upajmo, da ne bo mlaj nastal iz te cele zadeve!

Kje pa ste se vobče seznanili z njo?«

»Ravno pri strojenju. Popraševal sem po najboljšem strojarju, — namreč radi medvedove kože, ki ste mi jo podarili. Pa so mi njo priporočili. Nesel sem ji kožo in tako sva se seznanila. In kmalu sem opazil, da ji je všeč —.«

»Medvedov kožuh —?«

»Neumnost! Če bi se vzela, sevel!«

»A tako —! Ampak kaže, da ima vdovica dober okus, ljubi Sam!«

»Da! Okus pa ima, to pa to! O, ni tako čisto neizobražena, veste! To je dokazala tudi s tem, da ni samo moje kože ustrojila, ampak da mi je celò novo obleko naredila iz nje. Kako vam ugaja?«

»Tisti vaš mesec —? Nisem ga še videl.«

»Neumnost! Moja obleka —!«

»Ah, da! Kar cel gizdalin!«

»Gentleman, kajne! Da, gentleman! Čisto iz sebe je bila, ko me je prejle videla v novi obleki. Zanesite se, sir, poročil jo bom, pa je!«

»In kam ste djali svojo staro obleko?«

»Nekam v grmovje sem jo zagnal.«

»Tako tako —! Nekoč, ni še dolgo temu, pa ste drugače govorili o svoji častitljivi lovski suknji —!«

»Hm —! Kako?«

»Dejali ste, da je ne prodate niti za deset tisoč dolarjev —!«

»To je bilo tistikrat. Tistikrat še ni bilo Kliuna aje. Časi se spreminjajo. Well!«

In mali možiček v medvedovem usnju se je obrnil in odstopical.

Prav nič me seveda niso razburjala človekoljubna čuvstva, ki jih je negoval moj mali Sam do svoje vdovice. Treba je bilo Sama le videti, pa je bil človek lahko čisto miren in prepričan, da se ne bo nič hudega zgodilo. Tista njegova stopala, ki so prevelika zrastle, tiste suhe, srpaste nogice in še celò njegov obraz —! O jej —! Poosebljena karikatura prerijskega ženina —! Tak ženin je bil celò za indijansko vdovo nemogoč.

Ni še prišel daleč pa se je obrnil in zaklical:

»Je pač čisto druga s tole moja novo suktnjo, sir! Kakor na novo preroben sem! Ga vobče videti nočem več, tistega starega kožuha —! Sam se ženi, če se ne motim, hihihihihihih!«

Dan je minil.

Srečal sem Sam Hawkensa, ženina, pri pueblu. Zamišljen obraz je kazal.

»Kake pa so tiste astronomične misli, ljubi Sam, ki vam brodiijo po glavi?«

»Astronomične misli —? Zakaj pa naj bi bile ravno astronomične?«

»Ker gledate v svet, kakor da mislite razkriti komet ali pa vsaj vseirsko meglico.«

»Je tudi skoraj res tako. Sem mislil, da bo moj komet, pa bo menda le megla —.«

»Kdo?«

»No, ona —!«

»Katera?«

»Uff —! Kakih počasnih misli ste na mah! Kliuna ai sevel!«

»A tako —! Torej polna luna je danes že vseirski meglica —? Kako je to mogoče?«

»Vprašal sem jo, ali se bo spet možila.«

»Pa je rekla —?«

»Pa je rekla, da ne.«

»Nikar se ne dajte ostrašiti, ljubi Sam! Le z zaupanjem zrite v bodočnost! Niti Rima niso v enem samem dnevu postavili!«

»In tudi moja nova obleka ni bila v enem dnevu gotova. Ste čisto prav povedali, sir! Sam se še vedno ženi. V svate hodi —!«

Zlezal je po »stopnicah«. Kajpada na obisk k svoji »polni luni«.

In spet je minil dan.

Z Winnetouom sva se namenila na lov na bizone. In ko sem pravkar sedlal serca, je prišel mali Sam odnekod.

»Smem z vami, sir?« je vprašal.

»Na bizone? Ne ne! Saj lovite trenutno čisto drugačno divjačino, Sam, če se ne motim!«

»Pa mi uhaja —!«

»Tako —!«

»Da! In je objestna —.«

»Tako —!«

»Obiskal sem jo. Pa mi je pravila, da mi je morala mojo novo obleko narediti, ker da ji je Winnetou naročil.«

»Torej ne iz ljubezni do vas?«

»Zdi se, da ne. In potem je dejala, strojenje da sem naročil jaz in kaj da bom dal za to —.«

»Torej plačilo zahteva —?«

»Yes! Ali je tako govorjenje dokaz ljubezni?«

»Ne vem. Nimam izkušenj v takih vprašanjih. Tudi otroci ljubijo stariše. In vendar morajo stariši za nje plačevati. Prav ta njena zahteva, bi sklepal, dokazuje, da vas »polna luna« ljubi.«

»Polna luna —? Mogoče pa, da je tudi samo zadnji krajec —.

Torej s seboj me ne vzamete?«

»Winnetou hoče sam jezdit z menoj.«

»Pa se torej ne bom vsiljeval.«

»Bi si tudi svojo lepo svatovsko obleko pomazali in pokvarili na lovu, ljubi Sam!«

»Je čisto res! Krvavi madeži, to ni nič za tako fino obleko!«

Odšel je.

Pa spet se je obrnil in vprašal:

»Kaj mislite, sir, ali ni bila moja stara obleka boljša in udobnejša?«

»Mogoče.«

»Ne samo mogoče! Celò zelo verjetno je!«

In tako sva se za tisti dan domenila.

In še je minil dan.

Videl sem Sama. Zamišljen je stopal okoli pubebla. Vse huje je bil zamišljen in vse manj je govoril. Njegova luna je menda že pojemala.

In še eden dan je minil.

In tisto jutro je stopil Sam iz svoje sobe — v svoji stari, zakrpani suknji.

Zavzet in osupel sem obstal.

»Kaj pa naj to pomeni, Sam —?«

»Kaj?« se je obregnil.

»Pravili ste, da ste svojo staro suknjo enkrat za vselej slekli. Če se čisto ne motim, ste celò dejali, da ste jo nekam v grmovje zagnali —.«

»Sem jo tudi.«

»Pa ste jo spet poiskali?«

»Yes!«

»Ste se ujezili?«

»Seveda! Čisto divji sem.«

»Na koga?«

»I — na njo!«

»Na zadnji krajec?«

»Je sedaj mlaj! Kar videti je ne morem več, tiste Kliuna aje!«

»Sem vam torej čisto prav prerokoval!«

»Da! Je prav tako prišlo, kakor ste napovedali! Pa še neki pripetljaj se je primeril, ki me je razdražil, strašno razdražil!«

»Ali smem zvedeti za tisti pripetljaj?«

»Da. Vam bom pripovedoval.

Bil sem torej včeraj pri njej. Neprijazna je bila zadnje dni z menoj, zelo neprijazna. Niti pogledala me ni več in skoraj odgovarjala ni več na moja vprašanja. Sedim torej včeraj pri njej in naslanjam glavo na podboj. Pa so se mi menda lasje obesili na kako skalico. In ko vstanem, da bi odšel, me neusmiljeno nekaj potegne za lase. Obrnem se in kaj vidim, sir, — kaj mislite?«

»Svojo lasuljo menda.«

»Da, svojo lasuljo! Lasulja mi je obvisela na skalici. In klobuk mi je padel z glave in se zakotalil po tleh.«

»In tistikrat se je lepa »polna luna« spremenila v mlaj?«

»Čisto in popolnoma! Kakor vkopana je obstala in zijala v mene, kakor — kakor, no kakor v človeka, ki nima las na glavi.«

»In potem —?«

»In potem je vpila, kričala in tulila, kot da bi tudi sama bila plešasta.«

»In končno —?«

»Končno? No, končno je bil mlaj.«

»Tako —?«

»Planila je iz sobe in ni je bilo več videti.«

»Morebiti pa se v kratkem pokaže spet kot prvi krajec ali pa celò kot polna luna.«

»Ta ne več! Mi je namreč dala vedeti.«

»Kaj?«

»Da ne smem več k njej. Neumnica! Si domišljuje, da sme le takega moža vzeti, ki ima lase na glavi! Ali ni to bedasto?«

»Hm —!«

»Ni treba prav nič hmati, sir! Če se ženska moži, ji je pač lahko čisto vseeno, ali ima njen mož lastne lase na glavi ali pa lasuljo, če se ne motim. Še celò častnejša je lasulja, ker stane denar, lasje pa čisto sami zrastejo in zastonj!«

»Torej pa dajte, da vam bodo zrastle, Sam!«

»Pojdite k vragu, predragi sir! Tolažbe iščem pri vas v svoji nesrečni ljubezni in v težavah ženitvanjskih, vi pa me imate za norca! Želel bi vam, da bi tudi vi imeli lasuljo mesto las na glavi, pa da bi vam lasulja kje obvisela in da bi vas kaka rdeča vdova vrgla skozi vrata —. Srečno!«

Ves jezen je odhitel.

»Sam!« sem klical za njim.

»Kaj je?« se je obrnil.

»Nekaj bi vas še rad vprašal.«

»No —!«

»Kje pa je?«

»Kdo?«

»Vaša nova obleka?«

»Vrnil sem ji jo! Je nočem! Od nje že vsaj ne! Sem mislil, da mi bo za svatovsko obleko, da jo bom pri poroki nosil. Pa s svatbo ne bo nič, s poroko pa tudi nič! Zato tudi suknje nočem. Howgh!«

Tako se je končal ljubezenski roman mojega malega Sama in rdeče Kliuna aje, pojemajočega meseca.

Nesrečna ljubezen pa dobremu Samu ni prav nič škode naredila. Kmalu je bil spet stari Sam, dobre volje, šegav in hudomušen kakor prej, ko še ni bilo Kliuna aje. Priznal mi je celò, da je le prijetno, če je človek takole svoboden, neodvisen mladenič —. In nikdar več ne bo zagnal svoje stare, zakrpane suknje nekam za grmovje, kajti boljša da je in udobnejša ko vse suknje vseh indijanskih krojačic in strojaric.

Zgodilo se je torej, kakor sem napovedal. Sam — pa oženjen, to ni šlo vkup.

Tisti dan sem kakor običajno obedoval z Inču čuno in Winnetouom.

Winnetou je po obedu odšel. Tudi jaz sem mislil oditi, pa je zasukal poglavar besedo na Samov doživljaj s Kliuna ajo.

Ostal sem in mu pripovedoval o Samovem svatovanju. Šaljivi pogovor pa je dobil za mene na mah zelo resno lice, ko me je poglavar iznenada vprašal, kako sodim o zakonih med belimi in Indijankami. Zaslutil sem, kam meri.

»Kaj misli moj mladi brat Old Shatterhand? Ali je tak zakon dober ali slab?«

Odkrito mu svojega mnenja nisem smel povedati. Bi ga bil razžalil. Pa bi me tudi ne bil razumel. Toda s poudarkom sem odgovoril:

»Ako se Indijanka pokristjani in če skleneta zakon pred duhovnikom, ne more biti nič slabega na njem.«

»Moj beli brat bi torej nikdar ne poročil Indijanke, kakoršna je?«

»Ne.«

»Ali se je težko pokristjaniti?«

»Prav nič.«

»Ali sme taka žena še spoštovati svojega očeta, čeprav ni kristjan?«

»Da. Krščanska vera zahteva od otrok, da morajo brezpogojno spoštovati in ljubiti svoje stariše.«

»Kako ženo bi moj mladi beli brat rajši imel, belo ali rdečo?«

Sitno vprašanje —!

Vedel sem, odkod prihaja —. Da je Winnetou govoril z očetom, njega pa da je poslala njegova sestra.

Šlo je za da ali ne. Ali sem smel odkloniti —? In reči, da Indijanke ne morem poročiti —?

Ne! Zelo bi jih bil užalil, te dobre ljudi. Zato sem odgovoril:

»To se ne da tako lahko reči. Zakonska zveza je in mora biti zadeva srca. Zakon se mora skleniti iz ljubezni. Kadar pa govori srce, ga človek uboga, pa naj si bo dekle kakršnekoli barve. Pred velikim dobrim Duhom so vsi ljudje enaki, in tisti, ki so drug za drugega ustvarjeni in drug drugemu odločeni, tisti se bodo tudi našli.«

»Howgh —! Našli se bodo, če so drug drugemu odločeni! Moj brat je čisto prav povedal. Saj vedno govori prav in dobro!«

Kočljivi pogovor je bil pri kraju. In upal sem, da se je dobro končal za mene.

Da bi se morala Indijanka prej pokristjaniti, preden bi se poročila z belim, to sem namenoma zelo poudaril. Privoščil sem lepi Nšo či najboljšega in najplemenitejšega rdečega poglavarja in bojovníka, sam pa nisem prišel na divji zapad, da bi si poiskal rdeče dekle za ženo. Saj niti na belo dekle še nikdar nisem mislil. Nameni, ki sem jih imel s svojim življenjem, so vobče izključevali vsako ženitev.

Toda posledice mojega pogovora z Inču čuno so bile vse drugačne, nego sem si mislil —.

V.

Nazaj na vzhod.

Dan po tistem kočljivem pogovoru je prišel Inču čuna po mene in me je peljal v prvo nadstropje puebla, kjer še nikdar nisem bil.

In tam je ležalo v mračni sobi naše merilno orodje.

»Poglej tele reči pa povej, ali morebiti česa manjka!« mi je rekel.

Pregledal sem orodje. Ničesar ni manjkalo. Tudi poškodbe so bile malenkostne, sam sem jih lahko popravil.

»Tele reči so bile za nas medicina,« je pravil. »Zato smo jih tako skrbno shranili. Moj mladi beli brat naj si jih vzame. Njegova last so!«

Zahvaljeval sem se mu za velikodušni dar, pa ni mi pustil govoriti. Pravil je:

»Tvoja last so in vzeli smo jih le, ker smo mislili, da si naš sovražnik. Sedaj pa vemo, da si naš prijatelj. Naš brat si in zato ti vračamo, kar je tvoje. Ni se nam treba zahvaljevati.

Kaj boš storil s tem orodjem?«

»Ko odidem odtod, ga bom vzел s seboj in ga vrnil ljudem, ki so mi ga dali.«

»Kje so tisti ljudje?«

»V St. Louisu.«

»Poznam po imenu tisto mesto in tudi vem, kje leži. Winnetou, moj sin, je že bil v St. Louisu in mi je o njem pripovedoval.

Pa dejal si, da boš šel odtod —. Kaj si mislil s tem reči? Ali nas misliš zapustiti —?«

»Da.«

»Kedaj?«

»O, ne še kmalu.«

»To nas žalosti.«

»Zakaj?«

»Bojevnik našega rodu si postal, celò oblast in čast poglavarja Apačev sem ti dal. Mislili smo, da boš za vedno pri nas ostal kakor Kleki petra, ki nas vse do smrti ni zapustil.«

»Moje razmere so drugačne, nego so bile njegove.«

»Jih poznaš?«

»Da.«

»Odkod?«

»Pripovedoval mi je o njih.«

»Torej ti je zelo mnogo zaupal, čeprav te je šele prvikrat videl!«

»Zaupal mi je pač, ker sva bila rojaka.«

»Ni bilo samo tisto. Še na zadnjo uro je govoril s teboj. Nisem razumel, kaj ti je povedal, ker sta govorila v maternem jeziku. Pa saj si nam pravil, o čem sta govorila —. Njegova poslednja želja je bila, da bi prevzel njegovo dedščino —. Po volji Kleki petre si torej postal Winnetouov brat. Pa ga hočeš zapustiti —! Kako se to ujema?«

»Ujema se. Tudi bratje niso vedno skupaj. Ločijo se, v svet se podajo in si ustvarijo življenje vsak po svojih nagnjenjih.«

»Pa se vendar spet vidijo?«

»Da.«

»Ali bomo tudi tebe še kedaj videli?«

»Da! Vrnil se bom. Srce me bo gnalo k vam.«

»Z velikim zadovoljstvom čuje moja duša te besede. In kadarkoli boš prišel, bo zavladala velika radost med nami!

Zelo težko mi je, da se bomo morali ločiti. Pravil si o bratih, ki se v svet podajo, da si ustvarijo življenje po svojih nagnjenjih —. Saj si sebe s tem

misllil? Ali ne moreš svojih želj uresničiti tudi pri nas? Ali ne moreš biti tudi pri nas srečen?»

»Tega ne vem. Premalo časa sem še pri vas, ne morem ti odgovoriti na to vprašanje, ne poznam še dobro vaših razmer in vašega življenja. Bo pač tako, kakor če sedita dve ptičici v senci istega drevesa. Ena se hrani s sadežem tistega drevesa in ostane, druga pa potrebuje drugačno hrano in ne more dolgo ostati. Odleteti mora drugam, da si poišče svojo hrano.«

»Bodi prepričan, da bi ti vse dali, kar potrebuješ!»

»Vem. Pa ko sem prej govoril o hrani, nisem misllil na telesno hrano, na telesne potrebščine, ampak na duševno hrano, na to, kar duša potrebuje.«

»Da, razumem te! Vem, da govorite belokožci o hrani, ki jo potrebuje duša. Čul sem tako govoriti tudi Kleki petro. Njemu je tiste hrane pri nas manjkalo, zato je bil včasi žalosten, čeprav tega ni kazal.

Mlajši si, nego je bil Kleki petra. Še vse bolj te bo gnalo od nas in še laže nas boš zapustil. Le pojdi, ne moremo ti braniti. Toda prosim te, vrni se! Morebiti si do tistikrat svoje mišljenje spremenil in uvidel, da bi se ti tudi pri nas dobro godilo.

Pa še nekaj bi rad vedel. Kaj si boš počel, ko prideš spet nazaj v mesta belih?»

»Tega še ne vem.«

»Ali pojdeš nazaj k tistim, ki so po naši zemlji merili cesto za ognjenega konja?»

»Ne.«

»In prav boš storil! Brat si rdečih in zato ne smeš pomagati, če bi nam beli spet prišli krast našo zemljo in naše imetje.

Toda v deželi belih, kamor pojdeš, ne boš živel od lova, kakor pri nas. Denar boš potreboval in Winnetou mi je pravil, da si siromak. Dobil bi denar, da vas nismo napadli. Oškodovali smo te. Zato

me je moj sin Winnetou prosil, naj ti škodo povrnemo. Hočeš zlato —?»

Ostro, prežeče me je pogledal. Izkušal me je.

Kaj bi naj bil odgovoril —? Da —? Nisem smel. Naravnost odkloniti zlata pa siromak tudi nisem mogel.

Dejal sem:

»Zlato —? Zlata mi niste vzeli, zato ga tudi ne morem zahtevati od vas.«

Diplomatično sem mu odgovoril, ne z da ne z ne. Vedel sem, da poznajo Indijanci ležišča zlata in srebra, pa vedel sem tudi, da nikdar teh ležišč belim ne izdajo. Inču čuna, poglavar Apačev, je takih ležišč gotovo mnogo poznal. Zato me je vprašal, ali hočem zlato. Kateri beli človek bi ne bil odgovoril z da in hlastno segel po ponujenih zakladih —!

Reči moram, da nikdar nisem hlepel po zakladih, ki jih rja sne in jih molji uničijo. Pa zlato bi mi bilo dobrodošlo sredstvo v dosego višjih namenov, potreboval bi ga bil, jaz siromak. Toda kaj je tak indijanski poglavar vedel o duševnih dobrinah, ki se dajo z zlatom kupiti —! Za njega je bilo zlato pač le zlato.

»Ne,« je odgovoril, »zlata ti nismo vzeli. Toda krivi smo, da ne boš dobil, kar ti gre. Škodovali smo ti in škodo ti hočemo povrniti.

Povem ti, na kupe leži zlata v gorah! Rdeči ljudje poznajo taka mesta, na katerih leži zlato. Treba jim je le roko iztegniti, pa imajo zlata, kolikor ga hočejo.

Ali želiš, da ti ga prinesem?»

Sto drugih na mojem mestu bi bilo reklo »Da«, — dobili pa bi ne bili nič. Tako sem bral v njegovih prežečih očeh, tako je donelo iz njegovih pretirano vabljevih besed.

Hladno sem rekel:

»Hvala! Bogastvo, pridobljeno brez truda in znoja, mene ne zadovolji. Le to, kar sem si s trudom in

delom pridobil, le to ima za mene vrednost. Siromak sem, pa ne misli, da bom poginil, ko sem vrnem med bele!»

Napetost v njegovem obrazu je odnehala, prežeči ostri izraz v njegovih očeh se je spremenil v dobroto in prisrčnost, podal mi je roko in povedal z res dobrodejno prijaznostjo:

»Tvoje besede so mi dokazale, da se v tebi nismo zmotili. Zlati prah, po katerem hlepijo beli zlatokopi, je prah smrti. Kdor ga najde, je izgubljen. Ne išči ga, ne skušaj ga dobiti! Zlato umori dušo in telo! Prokletstvo je na njem!

Izkušal sem te. Zlata bi ti ne bil dal, denar pa dobiš, tisti denar, ki je plača za tvoje delo.«

»To ni mogoče!«

»Tako hočem in zato je mogoče! Jezdili bomo na kraj, kjer ste merili. Dokončal boš merjenje in dobil boš plačo, ki so ti jo obljubili.«

Zaprlo mi je besedo. Strme sem ga gledal.

Se je šalil —? Ne, tako se indijanski poglavar ne šali. Me je spet izkušal —? Tudi to ni bilo verjetno.

»Moj mladi beli brat molči —!« je pravil. »Ali mu naša ponudba ne ugaja?«

»Pa še zelo mi ugaja! Ampak ne razumem te, ne morem ti verjeti —.«

»Česa?«

»Skončam naj to, kar si na mojih tovariših s smrtjo kaznoval, kar si nam tako zelo strogo prepovedal! Storim naj to, kar si tistikrat, ko smo se prvič srečali, tako strogo obsojal! Tega ne morem verjeti in ne razumeti.«

»Tistikrat si meril brez dovoljenja lastnikov po naši zemlji! Topot pa ti bomo merjenje dovolili.

Moja ponudba pravzaprav ni moja, Winnetouova je. Pravil mi je, da nam nič ne škodi, če dokončaš prekinjeno merjenje.«

»Motiš se in moti se Winnetou! Železnico bodo gradili, beli bodo prav gotovo prišli!«

Temno je zrl pred sebe pa dejal:

»Prav govoriš! Ne moremo jim braniti, če nas mislijo spet in iznova oropati. Najprvo pošljejo nad nas maloštevilne čete, te lahko uničimo. Pa nič ne pomaga. Drugi pridejo in toliko jih je, da se moramo umakniti, sicer bi nas zmečkali.

Tudi ti tega ne boš zabranil. Ali mar misliš, da ne bodo spet prišli, če ti proge ne izmeriš do konca?«

»Teга ne mislim. Storimo, kar hočemo, izmerimo progo ali pa ne, ognjeni konj bo dirjal po tistem svetu!«

»Torej pa sprejmi našo ponudbo! Tebi koristi, nam pa nič ne škodi.

Dogovorila sva se že z Winnetouom. Jezdila bova s teboj, jaz in Winnetou, in trideset naših bojnikov naju bo spremljalo. Dovolj nas bo, da ti pomagamo in da te, če treba, tudi branimo. In ko svoje delo dokončaš, pojdemo na vzhod in naši bojvniki nas bodo spremljali tako daleč, da pridemo na varna pota. In potem se peljemo s kanoom ognjenega stroja v St. Louis.«

Osupel sem ga gledal.

»Kaj pravi moj rdeči brat —? Na vzhod pojde —?«

»Da! S teboj. Jaz, Winnetou in Nšo či.«

»Nšo či —?«

»Nšo či tudi. Rada bi videla mesta belih. In ostala bo tako dolgo pri belih, da bo čisto taka, kakor, so bela dekleta.«

Najbrž sem na te njegove besede prav neumno gledal. Nasmehnil se mi je.

»Moj mladi beli brat je čisto iznenaden, se zdi. Ali mu ni prav, da ga mislimo spremljati?«

»Ni prav —? Zakaj neki ne? Veseli me, še zelo me veseli! V vašem spremstvu bom varno potoval na vzhod. Že zato mi bo vaša družba zelo ljuba. In

povrh ostanete pri meni še vso dolgo pot, vi, ki sem vas tako zelo vzljubil.«

»Howgh —!« je zadovoljno pokimal. »Skončal boš merjenje in potem pojdemo na vzhod.

Ali bo našla Nšo či na vzhodu ljudi, ki bi pri njih lahko stanovala in se učila?«

»Da! Sam ji bom našel take ljudi. Pa še rad!

Toda poglavar Apačev naj pomisli, da beli ljudje na vzhodu niso vajeni take gostoljubnosti kakor rdeči na divjem zapadu!«

»Vem! Če beli ne pridejo k nam naravnost iz hudobnih namenov, jim damo vse, kar potrebujejo, in nič jim ni treba plačati. Kadar pa mi pridemo k njim, jim moramo vse plačati in še dvakrat toliko plačati kakor beli popotniki, pa nam vkljub temu še slabše postrežejo ko njim. Tudi Nšo či bo morala plačati.«

»Žal je res tako. Pa ne skrbite se! Tvoja velikušna ponudba mi bo omogočila, da dobim mnogo denarja. Moji gostje bodete!«

»Uff —! Uff —! Kaj si misli moj mladi beli brat o Inču čuni in Winnetouu, ki sta poglavarja Apačev! Saj sem ti vendar pravil, da poznajo rdeči ljudje mesta, kjer leži zlato. Gore poznajo, po katerih tečejo žile zlata, in doline, v katerih leži zlati prah čisto plitvo pod površjem zemlje. Kadar potujemo v mesta belih, ne vzamemo denarja s seboj, pač pa zlato, toliko zlata, da nam niti požirka vode ni treba vzeti zastonj. In če bo morala Nšo či več solnc ostati v mestih belih ljudi, ji bomo tudi dali zlata, toliko zlata, kolikor ga potrebuje, in še več. Le negostoljubnost belokožcev nas sili, da poiščemo zlato v gorah, sicer se itak ne brigamo za njega. Ne potrebujemo ga.

Kedaj bo moj beli brat pripravljen za odhod?«

»Vsak čas. Kadar se ti poljubi.«

»Torej ne bomo več dolgo odlagali. Pozna jesen se je že začela, zima bo kmalu prišla. Rdeči človek

se ne pripravlja dolgo na potovanje. Jutri že lahko odpotujem, če si pripravljen.«

»Pripravljen sem. Ni treba druga, ko da poveš, kaj vse bomo vzeli s seboj, koliko konj in —.«

»Za vse to bo Winnetou poskrbel. Na vse je že mislil. Moj mladi beli brat naj si ne dela nepotrebnih skrbi!«

Vrnila sva se v tretje nadstropje. Na ploščadi sem srečal Sama.

Obraz se mu je svetil v veselju in koj je začel:

»Nekaj novega vam moram povedati, sir!« je pravil. »Čudili se bode, zelo čudili, če se ne motim.«

»Kaj pa bi bilo tisto?«

»Če že morebiti sami ne veste —?«

»Kar povejte, Sam!«

»Odpotovali bomo —!«

»A tako —! To seveda že vem.«

»Že veste —? Škoda! Sem vas mislil iznenaditi.«

»Pravkar mi je Inču čuna pravil. Kdo pa je vam povedal to novico?«

»Winnetou. Našel sem ga spodaj pri reki. Konje je izbiral. In pravil je, da celò Nšo či potuje z nami. Že tudi veste?«

»Da.«

»Čudno —! Pa mi uĝaja. Na vzhod pojde, v mesto —. Djali jo bodo menda v kak zavod. Zakaj in čemu, tega se ne razumem. Razen če bi —.«

Obstal je sredi stavka, me pomenljivo pogledal od glave do pete, hudomušno pomežiknil pa dejal:

»Razen če —, razen če bi —! Hm —! Hm hm —! Nšo či bi naj menda bila vaša Kliuna ai —! Kaj pravite, ljubljeni sir in Shatterhand?«

»Moja Kliuna ai —? Torej moja polna luna? Čujte, take zanimive zgodbe prepuščam rajši vam, ljubi Sam! Čemu bo meni mesec, ki venomer pojema in h koncu čisto izgine? Še na misel mi ne prihaja, da bi radi Indijanke svojo lasuljo izgubil!«

»Lasuljo —? Čujte, ta je pa slaba, zelo slaba! Čisto za nič je, ta vaš dovtip! Kar nič si ne domišljajte radi njega!

Je pa sicer čisto dobro, da je bila moja ljubezen do tistega pojemajočega meseca tako nesrečna!«

»Zakaj?«

»Ker bi vendar ne mogel svoje rdeče žene doma pustiti. S seboj bi jo moral jemati na potovanja. In kdo pa bo jezdil z mlajem po preriji, hihihihihih! Saj pravim, ni nesreče brez sreče!«

Le eno me jezi!«

»Kaj?«

»Radi tistega medvedovega kožuha. Da sem si ga sam ustrojil, bi sedaj tičal v sijajni suknji. Pa je suknja izgubljena in kožuh tudi!«

»Žal! Pa upam, da se bo kmalu ponudila prilika in da bom še katerega grisljaja podrl. Poklonim vam drug kožuh!«

»Vi meni —? Ali pa jaz vam —! Mar mislite, da se sivi medvedi kar takole sprehajajo naokoli pa čakajo, da bi jih takle poljuben greenhorn zaklal? Čisto slučajno je bilo tistikrat, da ste nanj naleteli, in še bolj slučajno, da ste ga zadeli. Še vse manj si smete radi tistega medveda domišljevati ko radi tistega dovtipa!

Sicer pa si ne želimo nobenega medveda! Vsaj v bližnji bodočnosti ne. Delali bomo! Ali ni imenitna misel, tista, do bodete smeli merjenje dokončati, kaj?«

»Plemenita misel, Sam, zelo plemenita!«

»Yes! Plačo dobite, mi pa tudi! Morebiti — thunder storm! Privoščil bi vam, kar sem si sedajle izmislil!«

»Kaj?«

»Da dobite ves denar, ves!«

»Ne razumem vas!«

»Bi me pa čisto lahko razumeli! Če je merjenje opravljeno, ga morajo tudi plačati. Vaše tovariše so

Apači upihnili, ne živijo več. Torej morajo njihove deleže vam izplačati!»

»Preveč si domišljujete, Sam! Nikdar ne bodo tega storili!«

»Čisto mogoče je, sir! Je treba stvar le na pravem koncu zagrabiti! Zahtevati morate plačo za vse štiri, zahtevati! Bodete?«

»Ne. Čemu bi se smešil in zahteval več, nego so mi dolžni plačati.«

»Greenhorn, spet greenhorn! Povem vam, da vam v tej deželi vaša skromnost le škoduje! Dobro vam hočem, zato storite, kar vam pravim! Da bi bil iz vas kedaj res dober westman, to misel si le kar iz glave izbijte! Vse življenje ne boste dober westman, nobenih, prav nobenih zmožnosti nimate za tak posel! Misliti morate na drug poklic in to stane denar in spet denar! In če ste pametni, ga boste imeli, pa še lepo vsoto. In pomagano vam bo, vsaj za nekaj časa. Če mojega nasveta ne ubogate, bo vaša palica narobe plavala, kakor pravimo mi trapperji — prerijski lovci —, in poginili boste kakor riba, ki jo voda na suho vrže.«

»Bomo šele videli. Nisem šel čez Misisipi, da bi me za westmana naredili, zato tudi nobenih razočaranj ne bom doživel, če se iz mene ne bo dalo narediti pravega westmana, kakor pravite. Pač pa boste vi doživeli razočaranje —!«

»Jaz —? Kako to?«

»Ker ste se toliko trudili, da bi prav iz mene dobrega westmana naredili. Že sedaj čujem, kako bodo govorili.«

»Kako neki?«

»Da sem imel za učitelja človeka, ki nič ne razume.«

»Nič ne razume —? Jaz —? Sam Hawkens da bi nič ne razumel —? hihihihihihih! Vse razumem, vse! Razumem celò to, da vas enostavno pustim tule sedeti, sir!«

Šel je, pa se obrnil in dejal:
»Zapomnite si pa tole! Če ne zahtevate vsega denarja, ga bom zahteval jaz in vam ga enostavno v žep vtaknil. Howgh —!«

Odkorakal je. Njegov korak bi naj bil dostojanstven, pa je bil vse drugo prej. Dober človek je bil, priden možek, le dobro mi je želel, tudi honorar za štiri zemljemerce. Na to pa ni bilo niti misliti.

Rdeči se res ne pripravljajo mnogo za svoja potovanja. To sem si tistikrat izkusil.

Mirno kakor vsak dan je potekalo življenje v pueblu, prav nič ni dalo sklepati na skorajšen odhod. Niti Nšo či se ni spremenila, stregla nam je pri mizi, kot da bi vobče ne mislila oditi. In vendar je mislila potovati z nami na daljni vzhod in ostati v mestih belih ljudi morebiti več let. Koliko dela pa imajo in kako se razburjajo naše dame, če se pripravljajo recimo samo na enodneven izlet!

Tudi mene niso prav nič nadlegovali z vprašanji, čeprav so bili namenjeni na vzhod, ki sem ga jaz bolje poznal. Edino, kar sem opravil, je bilo, da sem naše merilno orodje skrbno zavil v mehke volnene odeje, ki sem si jih naprosil od Winnetoua.

Po večerji smo posedli in se pogovarjali — pa besedice ne o nameravanem potovanju. In ko sem legel spat, mi je bilo, kot bi vobče ne mislil odpotovati. Hladnokrvnost Indijancev se je tudi mene prijela.

Drugo jutro se nisem sam zbudil, Sam je prišel po mene. Povedal mi je, da je že vse pripravljeno za odhod. Zgodaj je še bilo, komaj da se je dan delal. Hladno je bilo, res je že prišla pozna jesen v deželo in z odhodom nismo smeli več odlagati.

Zajutrkovali smo in potem so nas vsi prebivalci puebla, moški, ženske in otroci, spremljali ven k reki. Tam bi se naj vršil obred, ki ga še nisem videl. Medicinman bi naj prerokoval, ali bo naše potovanje srečno ali nesrečno.

Tudi Apači iz sosednjih naselbin so prišli k slovesu. Obred se je vršil pri našem vozu. Še vedno je stal na peščeni ravnini ob reki. Medicinman si ga je izbral za svoje »svetišče«, za kar se mu je zdel menda jako pripraven, ker je bil ves pokrit s ponjavo. Povrh si ga je še tudi sam zagrnil z odejami.

V velikem krogu so se postavili gledalci krog voza in »sveti« obred se je začel. Na tihem sem si dejal, da je komedija. Čuli smo iz voza renčanje in pihanje, kot da bi se kregale mačke in psi, ki se mislijo vsak hip spopasti.

Stal sem med Winnetouom in njegovo sestro. Podobnost med njima je bila prav posebno vidna, ker sta bila oba čisto enako oblečena. Tudi Nšo či je namreč nosila moško obleko, prav tako, kakor sem je pri Winnetouu opisal. Razoglava je bila, svoje dolge, krasne lase je imela povezane v čeladast šop prav kakor Winnetou in padali so ji še čez tilnik in ramena. Za pasom je imela razne mošnjičke ter nož in pištolo. Puško je držala v rokah. Videti je bela zelo bojevita, obenem pa je bila tako ljubko nežna in lepa, da so vse oči visele na njej. Ker sem tudi jaz nosil svojo novo obleko, smo bili mi trije čisto enako oblečeni.

Ko se je začelo tisto renčanje in pihanje v vozu, najbrž nisem kazal ravno posebno pobožnega obraza. Zato menda je Winnetou rekel:

»Moj brat še ne pozna teh obredov. Na tihem se nam bo smejal.«

»Za mene ni noben verski obred smešen, pa če ga še tako malo razumem.«

»Prav si povedal! Verski obred je! Kar tule vidiš in čuješ, ni kaka maškerada, vsaka kretnja medicinmana in vsak njegov glas ima svoj pomen. To, kar sedajle čuješ, sta glasova dobrega in hudobnega duha, ki se med seboj prepirata.«

Tako mi je razlagal tudi vse druge obrede medicinmana.

Na pihanje se je oglasilo tuljenje, ki se je venomer ponavljalo in se menjavalo z rahlejšimi glasovi. Tuljenje se je čulo tedaj, kadar je medicinan s preroškimi očmi gledal slaba znamenja za bodočnost, rahlejši glasovi pa, kadar je gledal dobra znamenja.

Nekaj časa smo poslušali te glasove, na mah pa je skočil medicinan iz voza ter kakor besen dirjal krog njega in tulil. Njegovo skakanje se je polagoma spremenilo v korakanje, tuljenje je prenehalo, strah, ki ga je pregnal iz voza in ki ga je tako dobro »predstavljaj«, se mu je polegel, začel je počasen, čuden ples, ki je bil tembolj čuden, ker je imel medicinan natakajeno strahovito krinko in si je navesil na obleko vsakovrstne smešne in pošastne predmete. Ples in petje sta bila izpočetka živahnejša, nato umerjena in sta nazadnje prenehala. Medicinan je sedel, vtaknil glavo med kolena in dolgo časa nepremično sedel. Hipoma pa je planil pokonci in glasno povedal uspehe svojega preroškega gledanja:

»Čujte, čujte, vi sinovi in hčere Apačev! Tole je, kar mi je dal vedeti Manitou, naš veliki dobri Duh. Inču čuna in Winnetou, poglavarja Apačev, in Old Shatterhand, ki je naš beli poglavar, bodo jezdili z belimi in rdečimi bojevniki od nas, da spremijo Nšo či, mlado hčerko našega rodu, do bivališč belokožcev. Dobri Manitou je pripravljen, da jih ščiti. Doživljaji jih čakajo, ki pa jim ne bodo škodovali. Srečni in živi se bodo vrnili, Nšo či pa bo dalje časa ostala pri belokožcih in se bo tudi srečno vrnila. Le enega ne bo več nazaj.«

Umolknil je in globoko sklonil glavo, kot da sam žaluje nad tem, kar nam je povedal.

In ker le ni hotel dvigniti glave in povedati, kdo da bi bil tisti, ki se ne bo vrnil, je mojemu malemu Samu pošla potrpežljivost. Glasno je vprašal:

»In kateri je tisti, ki se ne bo več vrnil? Mož medicine naj nam vendar pove njegovo ime!«

»Mož medicine« je karajoče mignil z roko, pa kakor nalašč še nekaj časa ni hotel nič povedati.

Končno je dvignil glavo, obrnil pogled v mene, pa dejal:

»Bolje bi bilo, da me niste vprašali. Nisem hotel povedati njegovega imena, pa Sam Hawkens, radovedni belokožec, me je prisilil, da ga moram povedati. Old Shatterhand je tisti, ki se ne bo vrnil. Smrt ga čaka v najkrajšem času. In tisti, ki sem jim napovedal srečno vrnitev, naj se čuvajo njegove bližine, če nočejo, da bi bili z njim vred nesrečni. V nevarnosti so, dokler so pri njem, če pa ga zapustijo, bodo varni. Tako govori Veliki Duh. Howgh!«

In medicinman se je vrnil v svoj voz.

Rdeči so me gledali in pomilovaje vzklikali. Veljal sem odslej pri njih za nesrečo, za začaranega človeka, ki mu je treba s poti iti.

»Kaj kvasi tale lopov —?« se je jezil Sam. »Umrli da bodete —? Pač nikomur ne prihaja na misel kaj takega ko temule oslu! Bi le rad vedel, odkod je to neumnost vzel! Sam si je vse vkup izmislil!«

»Rajši vprašajte, čemu da tako govori! Nima me rad. Noben indijanski medicinman ne bo prijatelj kristjana. Tale tam nikdar ni besedice govoril z menoj in jaz sem mu seveda vračal milo za drago. Še pogledal ga nisem. Boji se mojega vpliva na poglavarja, boji se, da bi dobil vpliv na ves rod, pa je porabil ugodno priliko in me skuša osovražiti pri Apačih.«

»Ali naj grem in mu posadim nekaj osoljenih zaušnic v obraz?«

»Ne počenjajte neumnosti, Sam! Ni vredno, da bi se človek radi tega razburjal!«

Inču čuna, Winnetou in Nšo či so se pri »prerokovanju« medicinmana spogledali. Ali so mu verjeli, tega ne vem, pa vedeli so, kako bodo njegove besede delovale pri njihovih podložnikih. Trideset rdečih bi naj jezdilo z nami. Če so bili prepričani,

da jim je moja bližina in navzočnost nevarna, smo utegnili doživeti različne neprilike. Prerokba medicinmana je bila nepreklicna, nespremenljiva, naperjena proti meni, to ostrino sta ji lahko poglavarja vzela, če se nista zmenila za medicinmanove besede.

In to sta tudi koj razumela. Prijela sta me za roke in Inču čuna je dejal glasno, da so ga vsi slišali:

»Moji rdeči bratje in moje sestre naj poslušajo, kaj jim bom povedal! Naš medicinman ima dar, da vidi v bodočnost, in pogosto se je uresničilo, kar je napovedal. Toda doživeli smo že tudi, da se ni zgodilo, kar je prerokoval. Tako nam je na primer ob času velike suše obljuboval dež na naše pašnike, pa dež ni prišel. Pred zadnjim bojnim pohodom nad Komanče nam je napovedal zmagó in velik, bogat plen. Zmagali smo, toda ves naš plen so bile nekatere stare mrhe in tri slabe puške. Predzadnjo jesen nam je naročil, naj gremo k reki Tugi na lov, kjer da bomo našli mnogo bizonov. Storili smo, kar je rekel, pa smo tako malo mesa nalovili, da nam je po zimi skoraj glad grozil.

Lahko bi vam navedel še več takih slučajev in vam dokazal, da se našemu medicinmanu včasí oko stemni, kadar gleda v bodočnost. Zato je pač tudi čisto lahko mogoče, da se tudi topot moti glede našega Old Shatterhanda. Za mene veljajo njegove besede toliko, kot da jih ni izgovoril. Pozivljam svoje brate in sestre, naj se pridružijo mojemu mnenju! Počakali bomo, da se bodo uresničile.«

Tedaj je stopil naprej moj mali Sam in vzkliknil:

»Ne, ne bomo čakali! Prav nič nam ni treba čakati. Vem za sredstvo, ki nam bo takoj razodelo, ali je medicinman resnico govoril.«

»Katero sredstvo misli moj beli brat?« se je čudil poglavar.

»Povedal vam bom! Nimajo namreč samo rdeči svoje medicinmane, tudi beli jih imajo. In tudi ti zna-

jo gledati v bodočnost. In jaz, Sam Hawkens, sem tudi tak medicinman, pa še najslavnejši med njimi.«

»Uff —! Uff —!« se je čulo med gledalci.

»Da, le čudite se! Mislili ste dosedaj, da sem samo navaden westman. Niste me poznali! Sam Hawkens zna več nego samo črešnje zobati! Spoznali me še bode, hihihihihihihihih!

Naj vzamejo moji rdeči bojevniki tomahavke in naj mi izkopljejo jamo, globoko, pa ozko!«

»Ali bo moj beli brat pogledal v notranjost zemlje?« je vprašal Inču čuna.

»Da. Kajti bodočnost leži zakopana v globinah zemlje. Tudi v zvezdah je zapisana. Ker pa po dnevi zvezd ni, tudi ne morem v njih bodočnosti brati. Zato bom pogledal v zemljo.«

Nekaj bojevnikov je pristopilo, izkopali so z bojnimi sekirami naročeno jamo.

»Ne uganjajte komedije, Sam!« sem mu šepnil. »Če rdeči opazijo, da jih mislite za norca imeti, bode vso stvar le še poslabšali, mesto da bi nam koristili!«

»Komedija —? Da bi koga za norca imel —? Kaj je pa medicinman počenjal —? Ali ni tudi on komedije uganjal? Kar sme in zna on, smem in znam tudi jaz, če se ne motim, velespoštovani sir! Vem, kaj smem! Če nihče ne bo dal odgovora tistemu noremu komedijantu, bomo slabo vozili z rdečimi, ki nas bodo spremljali! Zanesite se na to!«

»Tisto je seveda res! Pa prosim vas, le ne nikakih neumnosti!«

»Prav nikakih! Čisto resnobno se bom obnašal! Ne skrbite se!«

Vkljub temu zatrjevanju mi je bilo neprijetno pri srcu. Le predobro sem ga poznal. Šaljivec je bil, vse je obrnil na smešno plat. In vse mi je lahko pokvaril. Rad bi ga bil še svaril, pa pustil me je in odšel k Indijancem, da jim naroči, kako globoka mora biti jama.

Ko je bila luknja gotova, jih je nagnal in si slekel svojo staro, zakrpano usnjato lovsko suknjo. Zapel jo je spet in jo postavil na tla. In glej, ni se sesedla, pokonci je stala, kot da je iz pločevine ali pa zbita iz desek. Podoba je bila, kot da je postavil na tla široko pečno cev. In to cev, ki je bila njegova stara suknja, je postavil na izkopano jamo, si nadel važen obraz in povedal:

»Možje, žene in otroci Apačev bodo videli in zvedeli, kaj bom sedajle storil in slišal, in čudili se bodo. Ko bom povedal čarovniške besede, mi bo zemlja odprla svoje globine in vse bom videl, kaj se bo v bližnji bodočnosti z nami zgodilo.«

Oddaljil se je od suknje pa jo obkroževal s počasnimi koraki. In med tem obkroževanjem je, tako sem — o groza! — čisto zazločno slišal, govoril malo poštevanko od ene do devet. K sreči jo je pravil tako naglo, da rdeči niso mogli razumeti, kaj pravi, če je tudi kateri izmed njih dobro znal angleški.

Ko je končal poštevanko, je planil v skoku okoli okorne suknje, tulil ko nor in krilil z rokami ko mlin na veter s svojimi krili. Ko se je že dovolj natulil in zasopel, je stopil k suknji, se ji nekaterekrat globoko priklonil pa vtaknil glavo v suknjin vrat, da bi »pogledal v globine zemlje«.

Strah me je bilo, čisto zares strah. Kako bo komedija vplivala na rdeče —?

Kradoma sem pogledal po njih.

Čudno —! Rdeči so kazali same resne obraze. Niti enemu se ni skrčil obraz v smeh, kaj šele, da bi kateri prezirljivo gledal! Tudi Inču čuna in Winnetou sta se resno držala. Prepričan pa sem bil, da vsaj Inču čuna prav dobro razume Samovo počenjanje.

Celih dolgih pet minut je tičala Samova glava v okorni suknji. Včasih je zakrilil z rokami, kot da gleda prav čudne in neverjetne reči. Vkljub resnemu položaju sem se vgriznil v ustnice —.

Končno je potegnil glavo iz suknje. Njegov obraz je bil skrajno resen. Odpel je suknjo, si jo oblekel in rekel:

In glej, suknja se ni sesedla — —. K str. 444.

»Moji rdeči bratje naj zagrnejo zemljo. Dokler je odprta, ne smem nič povedati.«

Zagrebli so jo, Sam si je globoko oddahnil, kot da je sila izmučen, pa vzkliknil:

»Vaš rdeči medicinman je čisto napačno videl bodočnost! Kajti ravno narobe se bo zgodilo, kakor je napovedal! Vse sem zvedel, toda vsega ne smem povedati.

Le eno bom povedal. Videl sem puške v jami in streljanje sem čul. Zadnji strel je oddal Old Shatterhand iz svoje medvedarice. Kdor pa odda zadnji strel, še ni padel in še ni umrl, živi še in zmagal je. Mojim rdečim bratom preti nevarnost. Ušli ji bodo le, če bodo vedno v bližini Old Shatterhanda. Če pa bodo to storili, kar je medicinman zahteval, bodo umrli. Govoril sem. Howgh!«

Samovo »prerokovanje« je vsaj za trenutek kazalo uspeh. Rdeči so mu verjeli, to sem videl. Ozirali so se po vozu, pričakovali so pač, da bo prišel njihov medicinman in se branil. Pa ni se prikazal. Mislili so si torej, da se čuti premaganeža.

Sam je prišel k meni, njegove majhne oči so se navihano bliskale.

»No, sir, ali sem dobro opravil?«

»Cel komedijant!«

»Well! Torej je bilo prav in dobro? Ne?«

»Da! Zdi se, da ste svoj namen dosegli.«

»Popolnoma sem ga dosegel! Medicinman je premagan. Ne pokaže se več in tudi oglasi se ne.«

Molče in zamišljeno, pa zgovorno nřaju je gledal Winnetou. Njegov oče pa ni mogel molčati. Pristopil je in dejal Samu:

»Moj beli brat je zelo pameten človek, vzela je moč besedam našega medicinmana. In suktnjo ima, ki v njej tičijo važne prerokbe. Tista njegova suktnja bo zaslovela od zapada do vzhoda, od ene velike vode do druge.

Pa Sam Hawkens je s svojim prerokovanjem segel predaleč!«

»Predaleč —? Kako to?«

»Zadostovalo bi bilo, če bi bil povedal, da nam Old Shatterhandova bližina ne more škodovati. Zakaj je Sam Hawkens pridjal, da nam preti nevarnost?«

»Ker sem tako videl v luknji.«

Inču čuna je nepotrpežljivo zamahnil z roko.

»Poglavar Apačev dobro ve, pri čem da je. Moj beli brat mi naj mirno verjame! Ni bilo treba govoriti o nevarnosti in plašiti naših ljudi!«

»Plašiti —? Bojevniki Apačev so pogumni ljudje. Ne bojijo se nevarnosti!«

»Ne bojijo se je! To bodo tudi dokazali, če se bomo na potovanju srečali s sovražniki.

Odpotujmo!«

Pripeljali so konje. Precejšnje število tovornih konj je bilo med njimi. Eni so nosili naše merilno orodje, drugi pa živila in razne potrebščine.

Zajahali smo. Spremljal nas ni nihče. Tudi poslavljali se niso Apači od svojih družin. Poslovili so se najbrž že prej. Njihova močatost in bojevniška čast jim ni dovoljevala, da bi se javno poslavljali.

Le enemu ni dala žilica miru. Posloviti se je moral. In tisti je bil Sam Hawkens.

Opazil je Kliuna ajo med ženami, pognal mulo k njej in rekel:

»Ali je »Luna« čula, kaj sem videl v globinah zemlje?«

»Povedal si in čula sem.«

»Še več, še mnogo več bi bil lahko povedal. Na primer tudi o tebi.«

»O meni —? Ali sem tudi jaz tičala v jami?«

»Seveda! In videl sem vso tvojo bodočnost. Ali naj ti jo povem?«

»Povej jo, povej« je hitela. »Kaj mi bo prinesla bodočnost?«

»Nič ti ne bo prinesla. Le vzela ti bo nekaj, kar imaš zelo rada!«

»Kaj je tisto?« je boječe vprašala.

»Tvoji lasje. V nekaterih mesecih jih boš popolnoma izgubila, čisto plešasta boš, prav kakor mesec, ki tudi nima las. In tistikrat ti pošljem svojo lasuljo. Pa srečno, ti otožni lunin svit ti!«

Smeje se je pognal mulo za nami. »Polna luna« pa se je vsa rdeča obrnila v stran. Sram jo je bilo, da jo je njena radovednost tako grdo speljala na led.

Sam po sebi se je podal red, v katerem smo jezdili. Inču čuna, Winnetou, Nšo či in jaz, mi smo jezdili naprej, za nami moji tovariši in za njimi četa rdečih bojevnikov.

Nšo či je jezdila po moško. Izvrstna jahačica je bila, kar občudoval sem jo. In prav kakor vsak bojevnik se je razumela na orožje. Kdor bi nas bil sre-

čal, bi mislil, da je mlajši Winnetouov brat. Le pazljivejše oko bi bilo na dekliški nežnosti njenega obraza in telesa spoznalo, da je ženska. Lepa je bila, res lepa, lepa vkljub temu ali pa morebiti prav radi tega, ker je nosila moško obleko in je po moško jezdila.

Prvi dnevi potovanja so minili brez posebnih doživljajev. V treh dneh smo prijezdili na kraj, kjer je Rattler ustrelil Kleki petro.

Tam smo taborili. Apači so nanosili kamenja in postavili smo na kraju umora skromen spomenik. Winnetou je bil tisti dan še vse bolj molčeč in resnoben ko po navadi. Pripovedoval sem njemu, njegovemu očetu in sestri, kar sem vedel o življenju Kleki petre.

Drugi dan smo jezdili dalje, na kraj, kjer so nas Apači napadli in naše delo prekinili. Merilni koli so še tičali v zemlji, lahko bi bil koj začel. Pa važnejši popravek nas je še čakal.

Apačem namreč tistikrat po zmagi niti na misel ni prišlo, da bi bili pokopali padle belokožce in Kiowe. Pustili so trupla kar na prostem. Mrharji so mesto njih opravili »pokop« pa druga zverjad. Oglo-dane kosti so ležale naokoli in napol segniti deli trupel.

Mi beli smo se lotili žalostnega posla grobokopov, zbrali smo ostanke padlih in jih pokopali v skupno jamo. Apači se mrtvih trupel seve niti dotaknili niso.

Drugo jutro sem začel z merjenjem.

Nekateri bojovníki so mi pomagali, kadar je bilo treba. Winnetou in Nšo čiči pa sta bila ves čas in neprestano v moji bližini. Drugi Apači so lenarili ali pa hodili na lov.

Delo je naglo napredovalo. Vkljub težkemu svetu sem že tretji dan po prihodu premeril do odseka, ki je meril zapadno od nas. Le še en dan sem potreboval, da sem izgotovil risbe in dnevnik.

In potem sem bil gotov. Skrajni čas je že bil. Zima se je bližala in občutno mrzlo je že bilo. Vso noč so goreli taborski ognji.

Če pravim, da so mi Apači pomagali pri delu, moram žal dodati, da tega niso radi storili. Videti jim je bilo, da so veseli, če jih nisem več potreboval. In ko smo zvečer sedli k ognju, so sedeli Apači pri svojih ognjih in precej daleč v stran, dalje, nego jim je bilo treba iz spoštovanja do poglavarja.

Inču čuna in Winnetou sta njihovo obnašanje prav dobro opazila, rekla pa nista nič. Le Sam je godel:

»Jim ne diši delo, rdečkarjem! Je pač le res, kar pravijo! Rdeči človek je dober lovec in pogumen bojevnik, za delo pa ni. Lenuh je. Delo mu smrdi!«

»Ne verjamem, da je lenoba vzrok njihovemu obnašanju!« sem rekel.

»Kaj pa?«

»Ne morejo pozabiti na prerokovanje svojega medicinmana. Bolj mu verjamejo ko vam!«

»Morebiti. So pač neumni!«

»Razen tega jim še posebej ne diši delo, ker ga morajo za mene opravljati. Tale zemlja je njihova last, po njihovem svetu merim železnico in za tujca, za njihovega sovražnika —.«

»Pa njihova poglavarja sta merjenje dovolila —!«

»Seveda sta dovolila. Zato pa še ni treba, da bi se s svojim poglavarjem strinjali. Nasprotujejo mojemu delu. In če jih gledam, kako stikajo glave in šepčejo, jim vidim na obrazih, da govorijo o meni, in sicer ravno ne o rečeh, ki bi bile za mene prijetne, če bi jih čul.«

»Tudi meni se zdi tako! Toda nam je končno lahko vseeno, kaj si mislijo, ne morejo nam škodovati. Mi beli imamo opravka le z Inču čuno in Winnetouom ter njegovo sestro. Nad temi tremi pa se ne moremo prav nič pritoževati.«

In to je bilo tudi res.

Winnetou in njegov oče sta mi vedno in povsod pomagala, prav kakor brata sta bila z menoj. Lepa Indijanka pa vobče ni odvrnila očesa od mene. Bilo je, kot bi sproti uganila vsako mojo misel. Vedno je storila le to, kar sem jaz hotel, pa še reči mi ni bilo treba, in skrbela je za malenkosti, na katere bi drug niti mislil ne. Dan za dnem sem se bolj zavedal in čutil, kako hvaležen da ji moram biti. Pa tudi vse globlje sem jo spoznaval. Pozorno me je opazovala pri delu, skrbno je poslušala, ko sem govoril, in hote ali nehote sem bil njen učitelj. In pozornejše in vedoželjnejše učenke si želeti nisem mogel. Živela je samo za mene.

Pripravili smo se za odhod. Inču čuna in Winnetou sta odredila, da bomo potovali na vzhod po isti poti, koder je Sam mene pripeljal na zapad. Od-potovali smo.

Prve dni se ni nič posebnega pripetilo. Potem pa smo doživeli srečanje, ki je krvavo prekinilo naše potovanje ter dalo Winnetouovemu, in reči moram, da tudi mojemu življenju čisto drugo smer.

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih, tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—, Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.

[58.]

K. MAY

ZBRANI SPISI

SEDMA KNJIGA

WINNETOU

I.

V MARIBORU 1931

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

WINNETOU

I.

ČETRTI ZVEZEK

PROKLETSTVO ZLATA

V MARIBORU 1931

TISK IN ZALOGA TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

VSEBINA:

	Str.
1. Umor na Nugget cilu	455
2. Morilcu na sledu	487
3. Ponesrečeni načrti	518
4. Slovo od Winnetoua	546
5. Sam Hawkens rešen	573

Po nemškem izvirniku

K. MAYA

avtoriziran prevod

I.

Umor na Nugget cilu.

Vračal sem se na vzhod.

Pol leta sem prebil na divjem zapadu. In kaj vse sem v tistem pol letu doživel! Za zemljemerca sem bil, Apači so nas napadli, za življenje sem se boril, ujet sem bil, umrl bi bil skoraj, pa sem ozdravel. Spet sem se boril za življenje, priboril svobodo sebi in tovarišem in moj mali, šaljivi prijatelj Sam Hawkens se mi je skorajda oženil z rdečo vdovo. In pridobil sem si prijateljstvo in ljubezen Winnetoua, najplemenitejšega sina rdečega plemena. Sklenila sva krvno prijateljstvo.

Apači me niso radi pustili. Ostal bi naj pri njih vse življenje, kakor je živel med njimi Kleki petra, moj rojak, ki je bil njihov učitelj. Inču čuna, poglavar Apačev, mi je obljubljal vse, kar bi mi srce pozelelo, in je celò namignil, da me Nšo či, njegova lepa hčerka, rada vidi in da bi jo dobil za ženo.

Toda pota mojega življenja so bila usmerjena drugam —.

Obljubil pa sem, da ne bom pozabil na svoje rdeče brate, da se vkratkem vrnem in da jih bom redno vsako leto obiskal.

In potem smo odpotovali. Inču čuna in Winnetou sta me spremljala. Tudi lepa Nšo či je namreč potovala na vzhod, v mesta belih, da se nauči vsega, kar znajo bela dekleta, in da postane »prav taka, kakor so bela dekleta«. Da so se tudi moji trije tovariši, Sam Hawkens, Dick Stone in Will Parker, z menoj vred vračali na vzhod, tega mi ni treba

posebej povedati. Trideset bojevnikov bi naj skrbelo za našo varnost na potu po samotah prerije.

Prve tedne se ni nič posebnega pripetilo. Potem pa smo doživeli žalosten dogodek, ki je kruto prekinil naše potovanje ter dal Winnetouovemu in reči moram, da tudi mojemu življenju čisto drugo smer.

Jezdili smo po valoviti, travnati preriji. Gozdov ni bilo, le redke gaje smo srečavali in tu pa tam grmovje. Na zapadu je tak odprt svet za potovanje zelo ugoden. Prost razgled nudi na vse strani in če se ti kdo bliža, ga vidiš že od daleč pa se lahko pripraviš na srečanje. In na divjem zapadu je vedno dobro, če si na vse pripravljen. Vsake vrste ljudje se potepajo po njegovih neobljubljenih samotah in nikdar ne veš, na koga boš naletel.

In res smo srečali take sumljive ljudi.

Štirje jezdecji so se nam bližali. Od vzhoda so prihajali, beli so bili.

Seveda so tudi nas že od daleč zagledali. Obstali so, najbrž niso vedeli, ali bi nas bilo varno srečati. Trideset Indijancev srečati na samotni preriji, — to ni prijetna reč za štiri bele ljudi, posebno če ne vejo, katerega rodu da so Indijanci.

Nekaj časa so se obotavljali, pa so menda opazili nas bele. Pomirili so se, pognali konje in nam prišli naproti.

Bili so oblečeni, kakor so običajno oblečeni cowboji. Puške, nože in samokrese so imeli. Ameriški cowboji, pastirji na ogromnih farmah zapada, so vedno na konjih in oboroženi.

Na dvajset korakov so obstali, prijeli za puške, kakor je na zapadu v navadi, in eden izmed njih je pozdravil:

»Good day, meššurs! Ali je treba imeti prst ob petelinu?«

Sam je povzel besedo in govoril za nas. Bolje bi bilo, da ni!

»Good day, gents!« je odvrnil. »Le pustite puške pri miru! Ne bomo vas pojužinali!

Ali smemo zvedeti, odkod prihajate?«

»Od starega Misisipija sem.«

»In kam ste namenjeni?«

»V novo Mehiko in črez gore v Kalifornijo. Smo zvedeli, da tam pastirje bolje plačajo ko tod in da je laže dobiti službo.«

»Morebiti. Toda precej potov bodete še prejezdili, da pridete do take dobre službe!

Mi pa prihajamo od tamle gori,« je nadaljeval gostobesedno in čisto brez potrebe, »in smo namenjeni v St. Louis. Ali je prerija varna?«

»Da. Mi vsaj nismo nič sumljivega videli. Pa se vam tudi ni treba ničesar bati, saj vas je več ko dovolj za vse slučaje. Saj pojdejo rdeči gentlemani z vami na vzhod?«

»Le tile trije, Inču čuna, poglavar Apačev, njegov sin. Winnetou in njegova hčerka.«

Radovedno nas je gledal.

»Ni mogoče —! Tale rdeča lady potuje v St. Louis —? Ali smemo tudi za vaša imena zvedeti?«

»Zakaj pa ne? So čisto poštena imena, se jih ne sramujemo in jih tudi ne skrivamo. Mene imenujejo Sam Hawkensa, če se ne motim, tale dva sta moja tovariša in prijatelja Dick Stone in Will Parker, tule pa vidite Old Shatterhanda. Ta mladi boy — fant — vam z nožem zakolje sivega medveda in trešči najmočnejšega človeka s samo pestjo na tla.

Takole —. Mi smo se vam predstavili. Ali nam bodete tudi vi svoja imena povedali?«

»Radi! O Sam Hawkensu smo že mnogo čuli, onih drugih gentlemanov pa še ne poznamo. Meni je ime Santer. Nisem tak slaven westman kakor Sam Hawkens, le čisto navaden cowboy sem.«

Povedal je tudi imena svojih treh tovarišev, pa si jih nisem zapomnil. Popraševal je še po potu

na zapad in nato smo se poslovili. Odjezdili smo vsak na svojo stran.

Ko je Santers s svojo družbo izginil v valoviti preriji, je dejal Winnetou Samu:

»Zakaj je moj brat Sam tem ljudem tako natančno pripovedoval, kam potujemo in odkod smo?«

»Bi ne bil smel?«

»Ne!«

»Bi le rad vedel, zakaj ne! Vljudno so nas vprašali po imenih, zato smo jim tudi vljudno odgovarjali. Povedali so, odkod prihajajo, zato smo pač tudi mi morali resnico povedati. Ali ne? Sam Hawkens vsaj je vedno vljuden.«

»Ne zaupam njihovi vljudnosti. Bili so vljudni, ker je nas osemkrat več. In človek je lahko resnicoljuben, pa vkljub temu ni treba, da bi vse povedal. Ni mi prav, da je Sam Hawkens izdal, kdo smo in kam potujemo!«

»Zakaj ne? Ali mar misliš, da nam bo škodovalo?«

»Da.«

»Ne uvidim, kako bi nam naj škodovalo, da smo jim resnico povedali! Nikdar več jih ne bomo videli.«

»Lahko nam škodujejo. Tili beli ljudje mi ne ugajajo. Tisti, ki je govoril in ki se je Santerja imenoval, nima poštenih oči.«

»Mogoče. Pa nisem opazil. In če bi tudi ne imel poštenih oči in poštenih misli, je nam to lahko čisto vseeno. Saj pravim, da se ne bomo nikdar več videli. Ločili smo se, jezdili so na zapad, mi pa jezdimo na vzhod. Ne bo jim prišlo na misel, da bi se obrnili in nas nadlegovali!«

»Ne zaupam jim. In pogledal bom za njimi.

Moji bratje naj jezdijo počasi dalje, jaz pa se bom z Old Shatterhandom vrnil in sledil belim. Rad

bi videl, ali res grejo svojo pot, ali pa nas mislijo morebiti varati.«

In tako smo naredili. Drugi so jezdili dalje, midva z Winnetouom pa sva se obrnila nazaj po sledi sumljivih ljudi.

Reči moram, da tudi meni Santer ni ugajal in da se mi tudi njegovi trije tovariši niso zdeli vredni zaupanja. Le da si nisem znal razložiti, zakaj in kako bi nam naj bili nevarni. Recimo tudi, sem ugibal, da so eni tistih, ki ne znajo kakor pravimo, ločiti med mojim in tvojim, — kaj bi jih naj mikalo, da bi nas napadli in oropali? In če so si morebiti tudi mislili, da je naša prtljaga dragocena in vredna roparskega napada, — ali bodo štirje napadli sedemintrideset dobro oboroženih ljudi, med njimi take, kakor sta Inču čuna in Winnetou?

Povedal sem Winnetouu svoje misli in ga vprašal, kako sodi o neznancih in njihovih namenih.

»Ako so tatovi in roparji,« je dejal, »in če poznajo naše navade, lahko dosežejo svoje namene, pa se jim ni treba bati naše premoči.«

»Kako da ne?«

»Ne bodo napadli nas vseh. Vrnili se bodo, nas opazovali in počakali, da se loči od družbe tisti, ki mislijo, da bodo pri njem našli plen.«

»Plen —? Odkod pa naj vejo, da bodo pri enem izmed nas našli plen —? Saj nas niti ne poznajo!«

»Lotili se bodo tistega, ki ima zlato pri sebi.«

»Zlato —? Kako naj vejo, da imamo zlato —? In kako naj še posebej ugamejo, kateri izmed nas nosi zlato pri sebi —? Vsevedni bi morali biti!«

»Čisto lahko ugamejo. Le preudarjati jim je treba, pa bodo skoraj z gotovostjo uganili.«

»Ni mogoče!«

»Pač! Sam Hawkens jim je v svoji gostobesedni neprevidnosti izdal, da smo poglavarji in da potujemo na vzhod v St. Louis. Če je tisti Santer količkaj

tako prebrisan človek, kakor po njegovem obrazu o njem sodim, da je, si bo vse drugo sam izračunal.«

»Ah, seveda! Razumem te! Če Santer pozna navade Indijancev in vobče zapada, bo koj sklepal, da potrebujete zlato, kadar potujete v mesta belih ljudi. Dejal si bo, da ga imate ali že pri sebi, ali pa da greste šele po njega. Ve tudi seveda, da Indijanci poznajo zlata ležišča in da bodete tak kraj obiskali, če še nimate zlata pri sebi. Prepričan je torej, da bo našel zlato pri nas in da se bo napad izplačal.«

»Prav je povedal moj brat Old Shatterhand! Ako tile beli nameravajo tatvino ali pa rop, se bodo lotili naju, mojega očeta in mene, ki sva poglavarja. Dobro vejo, da bodo pri naju našli zlato. Pa za enkrat bi ga seveda še ne našli.«

»Ne —? Saj sta se vendar mislila oskrbeti z zlatom!«

»Jutri se bova oskrbela z zlatom. Čemu bi ga naj nosila s seboj, dokler ga ne potrebujeva? Dosedaj nam ni bilo treba plačevati prenočišča in hrane, plačevati bomo morali šele, ko pridemo globlje na vzhod, kjer prebivajo beli po naselbinah in trdnjavah. Zato bova po zlato šele šla. Najbrž jutri.«

»Torej leži zlato kje tod blizu?«

»Da.«

Neverno sem zmajal z glavo.

»Na savani —?«

»Ne. Prišli bomo mimo hribovja, ki ga imenujemo Nugget cil. In v tistem hribovju leži zlato. Pa le mi Apači pravimo hribovju Nugget cil, drugi ljudje ga imenujejo drugače, ker ne vejo, da krije zlato. Za to tajnost vemo le mi.«

»Kedaj pridemo mimo?«

»Drevi bomo prišli blizu gore. Jutri pa pojdemo po zlato in si ga vzamemo, kolikor ga potrebujemo.«
Čudni ljudje —!

Priznam, da me je obšla zavist. Tile rdeči poglavarji poznajo zlata ležišča, dežela jim nudi zlatega

bogastva v izobilju, pa ga ne znajo ali pa nočejo uporabiti in rajši živijo življenje, ki ga pri nas v kulturnih deželah revščino imenujemo —! Nimajo denarnice in ne mošnje, pa kamor pridejo, povsod najdejo skrite zakladnice polne zlata in si vzamejo iz njih, »kolikor potrebujejo«, kakor je dejal Winnetou.

Če bi meni bilo dano, da bi si lahko napolnil žepe z zlatom, kadarkoli in kjerkoli bi ga potreboval —.

Previdno sva jezdila za sledjo in se skrbno skrivala za grmičjem in za grbinami savane. Santerju in njegovim ljudem je lahko prišlo na misel, da bi naju kje počakali ali pa se vsaj ozrli za nama.

Črez dobre četrte ure sva jih zagledala. Naglo so jezdili, niti eden se ni obrnil, mudi se jim, je kazalo. Da bi se vrnili ali pa počakali in pogledali, če morebiti kdo jezdi za njimi, na to niso niti mislili, se je zdelo.

Obstala sva. Winnetou jih je opazoval, dokler nama niso izginili v valoviti preriji, pa dejal:

»Zdi se, da ne nameravajo nič hudega. Lahko se vrnemo.«

Tudi meni se je zdelo, da nama niso nevarni.

Nisva slutila, kako zelo se motiva! Ti ljudje so res imeli slabe namene z nami, pa bili so neverjetno prekanjeni in zviti. Slutili so, da jih bomo opazovali, pa so se delali, kot da se jim silno mudi. Še tisto noč pa so se vrnili in nas zalezovali. Tako sem pozneje zvedel. Zaenkrat pa so nas ukanili.

Obrnila sva se in v skoku jezdila za tovariši. Kmalu sva jih došla.

Na večer smo se ustavili ob studencu. Previdna poglavarja sta skrbno preiskala bližnjo okolico za sumljivimi sledovi, pa nič nista našla.

Utaborili smo se. Studenec je dajal obilico sveže vode, sočne trave za konje je bilo dovolj, drevje in grmovje je obdajalo taborišče. Lahko smo si zakurili,

ni se nam bilo treba bati, da bi nas kdo opazil. Inču čuna je postavil straže krog taborišča. Storili smo torej vse, kar se je dalo za našo varnost storiti, in brez skrbi smo se smeli vdati počitku.

Bojevniki so polegli krog svojih ognjev, brez vsake potrebe precej daleč v stran od nas. Še niso mogli pozabiti na prerokovanje svojega medicinmana, ki nam je pred odhodom iz puebla napovedal, da bodo Apači varni le če se mene izogibljejo, v moji bližini pa da jih čaka nesreča.

Inču čuna, Winnetou in Nšo či se seveda niso zmenili za to zlovoljno napoved. Sedeli so z nami belimi ob našem ognju na robu gaja. Za vetrom smo bili, občuten hlad je zavel z nočjo.

Po večerji smo kadili in se pogovarjali. Inču čuna je pravil, da bomo drugi dan pozneje odrinili ko po navadi, šele krog poldneva.

Samu radovednost ni dala miru. Vprašal je, čemu da se bomo tako dolgo mudili.

Inču čuna je nekaj časa molčal, potem pa dejal: »Pravzaprav bi ne smel o tem govoriti. Zaupam pa svojim belim bratom in zvedeli bodo, zakaj bomo tako pozno odpotovali. Toda obljubiti mi morajo, da našega zaupanja ne bodo zlorabili.«

Obljubili smo in poglavar nam je pripovedoval o najdišču zlata. Bolje bi bilo, da bi nam ne bil zaupal in nam nič ne pravil. Ali pa vsaj ne tako odkritosrčno. Njegova zaupljivost in odkritosrčnost je bila za njega in za nas usodna.

»Zlato potrebujemo,« je pravil, »in zato pojdem jutri zarana z otrokomo iz tabora. Šli bomo po nuggete in se vrnili šele opoldne.«

Nuggeti so naplavljeni zlato, zlata zrna. Nuggeti, veliki ko lešniki, niso redki na zapadu.

Stone in Parker sta se glasno čudila in Sam je ves radoveden vprašal:

»Torej leži zlato kje tu v bližini?«

»Da,« je odgovoril Inču čuna. »Nihče ne ve o tem ležišču, niti moji bojovníki ne. Zvedel sem za njega od očeta, njemu pa je njegov oče povedal. Take tajnosti se podedujejo od očeta na sina in strogo jih čuva, ki za nje ve. Niti najboljšemu prijatelju jih ne razodene.

Povedal sem vam sicer, da je najti zlato tu v bližini, nikomur pa bi ne izdal, kje da leži, še manj pa bi najdišče komu pokazal. In ustrelil bi vsakoogar, ki bi prišel za menoj in skušal zvedeti za tajnost.«

»Tudi nas bi ustrelil?«

»Tudi vas! Zaupal sem vam, pa če bi moje zaupanje zlorabili, bi si zaslužili smrt.

Toda dobro vem, da tabora ne bodete zapustili, dokler se ne vrnemo.«

Svareče je govoril. Obrnil je besedo na druge reči.

Sedeli smo, kakor sem že povedal, na robu grmovja, Inču čuna, Winnetou, Nšo či in jaz s hrbtom obrnjeni proti goščavi, Sam, Dick in Will pa na drugi strani ognja, obrnjeni v grmovje. Nekaj časa smo mirno govorili, nenadoma pa je Sam kriknil, pograbil za puško, pomeril in ustrelil v grmovje.

Strel je razburil ves tabor. Indijanci so planili na noge in prihiteli bliže. Tudi mi smo skočili in pograbili za orožje. Vse križem smo popraševali Sama, čemu je streljal.

»Dvoje oči sem videl, gledale so za hrbtom Inču čune iz grmičja,« je pravil.

Koj so rdeči izdrli ogorke iz ognjev in skočili v goščavo. Pa zaman je bilo iskanje. Nikoogar niso našli.

Pomirili smo se pa spet posedli krog ognjev.

»Sam Hawkens se je zmotil!« je pravil Inču čuna. »Pri plapolajočem ognju se tudi bistro in vajeno oko lahko vara.«

»Ne verjamem, da bi se bil varal. Mislim, da sem oči čisto razločno videl.«

»Veter je majal in obračal listje, moj beli brat je videl spodnjo stran listja, ki je svetlejša, pa je mislil, da so oči.«

»Mogoče! Sem torej v listje streljal, hihihihih!«

Sam je pač na vsakem dogodku našel kaj smešnega, če je bilo treba.

Winnetouu pa se zadeva ni zdela prav nič smešna. Resnobno in karajoče je dejal:

»Moj brat Sam je na vsak način ravnal napak! Naj tega v bodoče ne stori več!«

»Napak —? Jaz —? Kako to?«

»Ne bil bi smel streljati!«

»Ne —? Ta bi bila lepa! Če opazim vohuna v grmovju, mu smem poslati kroglo, če se ne motim!«

»Tega moj brat ne sme v vsakem slučaju storiti! Kaj pa če oglednik ne prihaja s slabimi nameni? Opazil je ogenj, čul nas je priti, pa se je splazil bliže, da vidi, kdo tabori. In ko spozna, da smo prijatelji, stopi iz skrivališča in nas pozdravi. Tvoja krogla bi bila torej prav lahko zadela tudi prijatelja!«

»Hm —! Seveda je to tudi mogoče —!« je godrnjavo priznal moj mali Sam.

»Strel je bil tudi nevaren za nas,« ga je poučeval Winnetou. »Če se je Sam varal in ni videl oči, ampak listje, ki se je obračalo v vetru, ali pa kako drugo svetlo stvar, je bil strel nepotreben, pa utegne povrh še privabiti sovražnike, ki so morebiti kje tod blizu. Ako pa je res sovražnik tičal v grmovju in je Sam res videl njegove oči, pa tudi ni bilo prav, da je streljal, kajti skoraj gotovo je bilo, da ga ne bo zadel. Oglednik se je brž umaknil in ve, da smo ga opazili, pa bo še previdnejši. In mi ne bomo zvedeli, kaka nevarnost nam preti in odkod.«

»Oho —! Sam Hawkens pa da ni zadel —! Moja krogla zadene vsikdar! Bi le rad poznal tistega človeka, ki bi mi dokazal, da sem kdaj zgrešil svoj cilj!«

»Tudi jaz znam streljati, pa bi skoraj gotovo tudi ne bil zadel. Oglednik vendar vidi, ko pograbil za puško, vidi, da merim v njega, reči si mora, da sem ga opazil, naglo se bo umaknil. Krogla ne zadene, oglednik pa skoči v noč in izgine.«

»Da da! Čisto lahko! Toda kaj bi v takem slučaju moj rdeči brat Winnetou storil?«

»Poskusil bi strel ob kolenu. Ali pa bi vstal, se delal, kot da grem suho vejevje iskat, bi obkrožil grmičje in prijel oglednika od zadaj.«

Winnetou je omenil strel ob kolenu. Ta strel je posebnost divjega zapada in povedati moram nekaj besed o njem.

Strel ob kolenu je najtežavnejši, kar jih pozna strelska šola divjega zapada. Mnogi mnogi westmani ne znajo »streljati ob kolenu«, pa so sicer dobri strelci. V poštev pa pride ta strel le v sledečem slučaju.

Recimo, da sedim zvečer ob taborskem ognju, sam ali pa med tovariši. Puška mi leži, kakor je pravilo na divjem zapadu, ob desnici, pripravljena, da jo lahko vsak trenutek pograbil. Tedaj opazim dvoje oči, ki prežijo na mene iz grmovja. Temno je, obraza ni videti, pa oči vidim dobro, ker je oglednik nepreviden in ne gleda izpod povešenih trepalnic. Njegove oči se svetijo v rahlem blesku, ki je tem močnejši, čim bolj mož napenja oči. Oči se namreč človeku v temi res svetijo, prav kakor se svetijo tudi živalim, na primer mački, psu. Seveda ni lahko, opaziti bleščečih se oči v temi, ob plapolajočem ognju, med vejevjem in listjem, ki po njem trepeta svit plamenov in ki se majejo v vetru. Nauči se tega človek nikdar ne, bistro oko mora biti prirojeno.

Ako torej vidim dvoje takih oči in če vem, da so oči sovražnega oglednika, si moram rešiti življenje, moram oglednika ustreliti, in sicer v čelo med očesi, kajti očesi sta edino, kar vidim. Če pa bom pograbil za puško in pomeril, me bo oglednik videl,

bo razumel, kaj nameravam, in se bo seveda jadrno umaknil. Pomeriti moram torej tako, da ničesar ne bo opazil.

In tako pomerim edinole pri strelu ob kolenu. Sede v travi namreč upognem koleno toliko, da meri podaljšana črta stegna naravnost v sovražnikove oči. Potem sežem po puško, pa malomarno, ravnodušno, kot bi se hotel igrati z njo, si jo poslonim na stegno, tako da leži cev točno v podaljšani črti stegna in da meri torej naravnost v oglednikove oči. In potem sprožim.

Tako meriti in streljati je seveda zelo zelo težko. Puško smem vzeti samo v desno roko. Če jo primem z obema rokama, ne bo prizor več tako nedolžen in oglednik bi utegnil namero zasumiti. In s samo desnico moram puško naravnati, jo trdno držati ob stegnu in varno sprožiti. In poleg vseh teh težkoč še tudi meriti ne morem točno in z vizirjem. In moj cilj je dvoje rahlo se bleščečih točk sredi vejevja in listja, ki trepetata v plapolajočem ognju in ki ga morebiti še tudi veter maje! Verjeli mi bodete, da izmed sto strelcev morebiti komaj eden pogodi cilj!

Tako se strelja »ob kolenu« in tak strel je sve-toval Winnetou Samu tisti večer.

Prvikrat je bilo, da sem čul o takem strelu. Niti Winnetou mi še ni pravil o njem, pač zato, ker še drugih ročnosti in »umetnosti« zapada nisem znal, ki so potrebnejše.

Ali je Sam znal ob kolenu streljati ali ne, tega ne vem. Winnetou je bil seve mojster tudi v tej umetnosti. Tudi mene je poučeval v takem streljanju. Dolgo se ga nisem mogel naučiti, ker je bila moja medvedarica za take vaje pretežka, nisem je mogel z eno samo roko dovolj varno naravnati na cilj. Pa mnogo sem se vadil in nazadnje sem se tega strela le tudi naučil.

Ker so bojevniki, kakor rečeno, preiskali grmovje in okolico in nič sumljivega niso našli, smo se pomirili ter spet posedli k ognjem.

Le Winnetou ni bil zadovoljen. Vstal je in odšel, da še enkrat pogleda za sledovi. Ura je že minila, ko se je vrnil.

»Nikogar ni blizu,« je pravil, »Sam Hawkens se je torej najbrž le zmotil.«

Vkljub temu je podvojil straže, jim zabičal najstrožjo pazljivost in naročil, da morajo taborišče neprestano obkroževati.

In potem smo legli spat.

Nemirno sem spal. Večkrat sem se zbudil, kadar pa sem zadremal, so me mučile hude sanje. Santer in njegovi tovariši so imeli v njih glavno vlogo.

Miril sem se. Prigovarjal sem si, da so moje sanje čisto lahko umljive. Srečal sem tiste ljudi, zdeli so se meni in Winnetouu sumljivi, vznemiril me je tudi Samov nerodni strel, — pa ko sem se drugo jutro zbudil, sem se zaman trudil, da bi se otresel nemira, ki so ga pustile sanje v moji duši. Neprestano sem mislil na Santerja. Seveda je bilo to tudi samo po sebi umljivo. Če o komu sanjam, pač še tudi drugi dan mislim na njega. Miren pa vklub vsem tem pametnim sanjskim razlagam nisem bil.

Použili smo zajutrek, posušeno meso in močnato juho. In nato se je Inču čuna s sinom in hčerko odpravil na pot.

Prosil sem, da bi jih smel spremljati. Dejal sem, da nikakor ne mislim zvedeti za tajnost zlatega zaklada, ampak da mi le misel na Santerja ne da miru. Čudil sem se svoji razburjenosti, nisem je razumel, nobenih tehtnih dokazov nisem imel, — pa prepričan sem bil, da se je s svojimi ljudmi vrnil in da tiči nekje blizu nas.

Povedal sem svoje slutnje Winnetouu.

»Moj brat naj se ne skrbi radi nas!« mi je odgovoril. »Da ga pomirim, bom še enkrat preiskal

okolico za sledovi. Z nami pa naj moj brat nikar ne hodi! Vemo sicer, da ne hlepi po zlatu. Pa če bi šel le nekaj poti z nami, bi se ga gotovo lotila tista vročnica, ki poželi po zlatu in ki je prokletstvo za vsakega belega človeka. Ne zapusti ga prej, da je na duši in na telesu uničen. Ne pojdi torej z nami, te prosim, ne ker ti ne zaupamo, ampak ker te ljubimo in ker ti dobro hočemo.«

Vdati sem se moral. Še enkrat je pogledal po okolici, pa nič ni našel.

In potem so odšli. Peš so potovali. Sklepal sem iz tega, da najdišče ne more biti daleč.

Legel sem v travo, si prižgal calumet in se zapletel v pogovor s tovariši, samo da bi se pomiril. Pa ni mi dalo miru, nekaj me je gnalo, nepremagljivo gnalo ven v prerijo.

Vstal sem, vržem puško čez ramo in šel. Morebiti sem zadel na divjačino, lov bi me bil spravil na druge misli.

Inču čuna je odšel proti jugu. Šel sem torej proti severu. Nihče bi naj ne sumil, da hodim po prepovedanih potih.

Četrť ure sem stopal okoli, pa iznenaden obstal.

Sled treh ljudi je prihajala iz juga. Mokasine so nosili. Razbral sem dvoje večjih, dvoje srednje velikih in dvoje majhnih nog. Sled je bila sveža.

Ti ljudje niso bili nihče drug ko Inču čuna z otrokoma. Odšli so na jug, pa se obrnili proti severu, seveda, da bi nas premotili. Mislili bi naj, da leži njihov zaklad kje na jugu.

Ali sem smel za njimi —?

Ne! Čisto lahko je bilo mogoče, da bi me videli. Čisto gotovo pa bi našli mojo sled na povratku. Zasmili bi, da sem šel skrivaj za njimi. Kaj bi si bili mislili o meni —!

V tabor pa se tudi nisem hotel vrniti. Obrnil sem se torej na vzhod. Tam jih gotovo nisem srečal.

Nisem dolgo hodil, pa sem zadel na drugo sled.

Preiskal sem jo in našel, da so štirje moški prišli peš od zapada, škornje so nosili in ostroge.

Takoj sem mislil na Santerja. Sled je peljala v smeri, kamor sta odšla poglavarja Apačev, in je prihajala, se je zdelo, iz bližnjega grmovja, iz katerega se je dvigalo nekaj visokih, gostih bukev.

Stopil sem po sledi.

Res! Prihajala je iz grmovja. Zlezal sem v njega in našel štiri konje privezane k drevju. Koj sem jih spoznal. Santer in njegovi trije tovariši so jih pustili! Na sledovih sem videl, da so v grmovju tudi prenočili.

Torej sem davi le prav slutil —! Res so se vrnili! Čemu?

Vsekakor radi nas, radi zlata, ki so ga mislili najti pri nas, čisto kakor je Winnetou pravil. In Sam se res ni zmotil, res je videl dvoje oči, pa s svojo nerodnostjo je pregnal oglednika, še preden je ustrelil.

Zalezovali so nas torej, prisluškovali so in nas opazovali, da primejo tistega, ki je imel zlato pri sebi, oziroma, ki je šel po njega —.

Toda njihovo prenočišče je bilo daleč od našega tabora. Kako so nas mogli opazovati —?

Pogledal sem po drevju.

Bukve so bile visoke, pa ne predebele. Dalo se je plezati po njih. Na eni izmed bukev sem opazil praske.

Koj sem mislil na ostroge, ki jih je nosil po cowboysko oblečeni Santer. Splazil se je na drevo in iz višine videl, če že ne naš tabor, pa vsaj tistega, ki je tabor zapustil.

Pa kako mu je prišlo na misel, da bi prežal na ljudi, ki bi odšli iz našega tabora —?

In v hipu se mi je zasvetilo v glavi —. Vse mi je bilo jasno.

O čem smo sinoči govorili, preden je Sam opazil prežeče oči v grmovju —? Inču čuna je pravil, da pojde danes z otrokoma po zlato —.

Santer je torej zvedel, da je v bližini ležišče zlata —.

In davi je eden izmed njih splezal na drevo in se ogledoval po ravnini. Videl je, da sta odšla Inču čuna in njegova otroka —.

In pustili so konje v grmovju in šli za njimi —.

Winnetou je bil v nevarnosti —! Nšo či tudi in njen oče tudi —!

Koj, nemudoma sem moral za njimi!

Nisem se vrnil v tabor, mnogo časa bi bil izgubil. Brž sem odvezal enega izmed konj, šinil v sedlo in skokoma oddirjal po sledi roparjev.

Med potom sem premišljeval, kako si naj pomagam, če bi sled izgubil. Kako bom našel kraj, kamor je odšel Inču čuna po zlato —?

Winnetou je pripovedoval o hribovju, imenoval ga je Nugget cil. Nugget je zlato v zrnih, cil pa je apaška beseda in pomeni hrib. Nugget cil je bila vsekakor višina, hrib ali pa gora.

Oziral sem se po ravnini.

Na severu, v smeri sledi, se je dvigalo hribovje, poraščeno z gozdovi. Eden tistih vrhov je bil gotovo Nugget cil, o tem nisem prav nič dvomil. Saj daleč zakladnica Inču čune ni mogla biti, peš so potovali in opoldne so se že mislili vrniti.

Vse prepočasi mi je dirjala mrha, ki sem jo v naglici zagrabil. Utrgal sem mimogrede vejo z grmovja pa konja pretepal, da se mi je že kar smilil. In dirjal je, kar je bilo v njegovih močeh.

* Sled Santerja in njegovih tovarišev je trčila ob sled Apačev in se z njo združila. Višine so rastle vse bolj iz ravne savane, ravnina je prešla v gubast svet, zajezdil sem v dolino, hribovje se mi je odprlo.

Sled je peljala nekaj časa po dolini, pa se izgubila v gramozu, ki so ga hudourniki nanosili iz višin.

Nisem se ustavil, nisem šel iskat sledov. Saj je bilo samo po sebi umljivo, da so Apači jezdili v hribovje, torej po dolini navzgor.

Pa kmalu se je iz doline odprla na desno soteska. Tla so bila kamenita. Ali so se obrnili na desno po soteski, ali so jezdili dalje po dolini —?

Skočil sem s konja in preiskal prod. Ni bilo lahko najti sledi, pa našel sem jo le, dobrega učitelja sem imel. Peljala pa je sled v sotesko in po njej navzgor.

Spet sem zajahal in jezdil za sledjo. Toda spet se je pot cepila in iznova sem moral iz sedla. Najbrž bo treba še nekajkrat razjahati, sem si mislil, in ker je bila povrh pot še precej strma, mi je bil konj napoti. Privezal sem ga k drevesu, poiskal sled in hitel peš dalje.

Pehal sem se po ozki, kameniti drči navzgor, suha je bila in strma. V skokih sem se zaganjal, da mi je sape zmanjkovalo.

Vrhu drče sem zasopel obstal na strmem grebenu, da si oddahnem. Pa dolgo nisem počival, neznan strah me je gnal dalje. Planil sem na drugi strani grebena po strmini navzdol. Sled je krenila v gozd.

Pohitel sem med drevje. Nagosto je stalo, pa se je kmalu zredčilo, jaso se je zasvetila pred menoj.

Ali so na njej moji prijatelji —? Strašna slutnja me je podila dalje.

Nisem še prispel na jaso, ko so počili strelj. In koj nato je jeknil po gozdu krik.

Kakor oster nož me je presunilo. Poznal sem krik.

Bil je smrtni krik Apačev —.

Nisem več hitel, nisem tekel, pognal sem se na jaso, kakor se besna roparica vrže na svoj plen.

Spet je počil strel in še eden —. Winnetouova dvocevka je bila, poznal sem njen glas.

Hvala Bogu! Živ je še! Kajti kdor je mrtev, ne more več streljati.

Še nekaj silnih skokov. Na jasi sem bil.

Obstal sem kakor od strele zadet.

Jasa ni bila razsežna. Sredi nje sta ležala Inču čuna in Nšo či. Ali sta bila še živa, tega v tistem trenutku nisem razložil. Nekaj v stran je ležala velika skala, za njo je čepel Winnetou. Pravkar je nabijal puško. Na levi sta stala dva človeka, skrita za debli, s puškami v rokah, vsak hip pripravljena, da ustrelita, če bi se Winnetou prikazal izza skale. Na desni pa se je nekdo previdno plazil med drevjem. Obkrožiti je hotel Winnetoua in mu priti za hrbet. Četrti napadalec pa je ležal na trati pred menoj, mrtev, zadet v čelo.

Tista na levi sta bila Winnetouu trenutno nevarnejša ko oni tretji. Dvignil sem medvedarico in oba ustrelil. Ni bilo časa, da bi puško spet nabil. Tretji, ki se je plazil med drevjem, je čul strele, obrnil se je in me zapazil. Ustrelil je, vrgel sem se na stran, ni me zadet. Planil sem nad njega. Santer je bil. Pa ni me čakal, skočil je v gozd.

Živega sem hotel dobiti, pognal sem se za njim. Pa razdalja je bila le prevelika. Izginil je med drevjem, še preden sem prišel blizu.

Kajpada je pustil sled za seboj. Poiskal sem jo in hitel za njo. Toda tako sled pobirati po gozdu je zamuden posel. Uvidel sem, da ga ne dobim več.

Obrnil sem se nazaj na jaso. Morebiti me je Winnetou potreboval.

Klečal je pri očetu in sestri in ju preiskoval. Ko me je videl, je vstal. Vse življenje ne bom pozabil njegovega pogleda. Blazna bolest je govorila iz njega.

»Moj brat Old Shatterhand vidi, kaj se je zgodilo!« je tožil. »Nšo či, najlepša in najboljša hčerka Apačev, ne bo potovala v mesta belih ljudi —. Še je življenje v njej, pa oči ne bo več odprla —.«

Nič nisem rekel, nič nisem vprašal. Kaj bi naj bil tudi govoril —? Saj sem videl in vedel, kaj se je zgodilo.

Oče in hčerka sta ležala v mlaki krvi drug poleg drugega. Inču čuna je bil zadet v glavo, Nšo či pa v prsi. Oče je bil takoj mrtev, Nšo či je še dihala, težko in hropeče, nežni srebrnobronasti dih njenega obraza je bledel, ljubka polna lica so ji upadala in smrtne sence so legale na nje.

Obstal sem kakor od strele zadet. K str. 472.

Zganila se je. Obrnila je glavo k očetu, oči so se ji počasi odprle. Videla je lužo krvi in silno se je prestrašila. Pomišljala je. Spomnila se je, kaj se je zgodilo. Segla si je z drobno ročico k srcu in otipala kri. Globoko, hropeče je vzdihnila.

Pokleknila sva k njej.

»Nšo či — moja ljuba, dobra sestrica —!« je bolestno tožil Winnetou. Iz njegovega glasu je donela brezmejna žalost in potrtost, ki se popisati ne da.

Obnila je oči k njemu.

»Winnetou — moj — brat —!« je šepetala. »Maščuj — maščuj — me —!«

Zagledala je mene. Vesel smehljal j ji je za trenutek šinil po licu.

»Old — Shatter — hand —!« je dahnila. »Ti — si — tukaj —! Sedaj — umrjem — tako —.«

Več nisva čula. Smrt ji je za vedno zaprla oči.

Bilo mi je, kot da se mi trga srce iz telesa. Neznosno me je dušilo. Planil sem na nože in zakričal, zakričal, da je jeknilo po hribovju.

Tudi Winnetou je vstal, počasi, kot da ga gora teži. Oklenil se me je z rokama krog vratu in tožil:

»Mrtva sta —! Največji, najplemenitejši poglavar Apačev — Nšo či, moja sestra, ki ti je dala svoje srce —. Umrla je s tvojim imenom na ustih —. Ne pozabi tega, ne pozabi tega, moj ljubi brat!«

Spet sem zavpil v silni bolesti.

»Nikdar —! Nikdar ne bom pozabil —!«

In potem se je njegov obraz ves spremenil, zatemnil se je, kakor če črni oblaki zakrijejo nebo, in njegov glas je grozil kakor daljno, nevarno gromenje:

»Ali si čul njeno zadnjo prošnjo?«

»Da.«

»Maščevanje —! Maščujem jo naj —! Da! Maščeval se bom, kakor še nikdar ni bila maščevana smrt —.

Ali veš, kdo je bil morilec? Videl si jih. Beli ljudje so bili. Nič jim nismo storili —.

Tako je vedno bilo in tako bo vedno, vedno, dokler ne bo padel zadnji rdeči človek —. In če bi umrl tudi naravne smrti, njegova smrt bo vseeno umor, umor, ki z njim dan za dnem beli grešijo nad rdečim plemenom —.

Potovali smo v mesta tistih prokletih belih ljudi. Nšo či bi bila rada, kakor so bela dekleta. Ljubila te je, upala je, da si bo osvojila tvoje trce, če bo, kakor so bela dekleta —. Z življenjem je plačala svojo ljubezen —.

In tako je vedno —. Naj vas ljubimo, naj vas sovražimo, vseeno je —. Kamor stopi beli človek, tja pride za njim tudi nesreča. Ta pa zadene rdečega človeka —.

Velika žalost bo šla po vseh rodovih Apačev, krik jeze in maščevanja bo odjeknil po gorah in po savanah, koder stanuje rdeče pleme našega rodu —. Oči vseh Apačev so obrnjene na Winnetoua, da vidijo, kako bo osvetil smrt očeta in sestre —.

Moj brat Old Shatterhand naj posluša, kaj prisegam ob tehle mrtvih! Prisegam pri velikem Duhu, prisegam pri junaških svojih pradedih, ki so zbrani v večnih loviščih, prisegam, da bom od danes naprej vsakega belega človeka, vsakega, vsakega, ki ga bom srečal, ustrelil s puško, ki je padla iz mrtve roke mojega očeta, ustrelil ga bom ali pa —.«

»Stoj —!« sem ga prekinil.

Jezno me je pogledal.

»Moj brat Winnetou naj sedaj ne prisega! Ne sedaj!« sem ga prosil.

»Zakaj ne?«

»Prisegel boš, ko bo tvoja duša mirna in preudarna.«

»Uff —! Moja duša je mirna kakor grob, ki bom v njega položil tale dva —. In kakor ju grob ne bo več vrnil življenju, tako tudi jaz ne bom nikdar, nikdar vzel na —.«

»Ne govori dalje!« sem ga spet prekinil.

Oči so mu srdito vzplamtele.

»Ali mi hoče Old Shatterhand zabraniti maščevanje —? Ali naj mi stare sqwawe pljuvajo v obraz —? Ali me naj moj rod izžene, ker nisem osvetil smrti očetove in sestrine —?«

»Nikdar ti ne bom branil storiti, kar ti nalaga dolžnost! Tudi jaz zahtevam kazen za morilca. Tri izmed njih je kazen že zadela. Četrta nama je trenutno pobegnil. Pa ušel nama ne bo!«

Vzrojil je.

»Kako bi nama naj ušel —! Toda ni on edini, ki ga mora kazen zadeti. Sin je belega plemena, tistega, ki nam prinaša pogin. Ne samo on sam, vse njegovo pleme je odgovorno za dejanje, ki ga je zagrešil. In belo pleme bom pozval na odgovor, jaz, Winnetou, ki sem odslej prvi in vrhovni poglavar vseh Apačev!«

Ponosen, silen je vstal pred menoj, vkljub svoji mladosti zapovednik, vojskovodja, kralj.

Da, Winnetou je bil sposoben, je bil nadarjen in pogumen dovolj, da izvrši, kar je hotel priseči. Njemu bi se posrečilo, združiti vse rdeče rodove in jih peljati v odločilni, maščevalni boj nad belo pleme, v boj, ki o njem pač nihče ni mogel dvomiti, kako se bo končal, ki pa bi divji zapad preplaval s potoki krvi in zahteval stotisoče žrtev —.

In tam, ob truplih očeta in sestre, se je moralo odločiti, ali bo grozna bojna sekira zadivjala po gorah in dolinah ameriškega zapada —.

Prijel sem ga za roko.

»Stori, kar ti narekuje tvoja dolžnost! In boš tudi storil! Poprej pa še poslušaj prošnjo, ki je morebiti moja zadnja prošnja! Kajti odslej morebiti ne boš več čul glasu svojega belega prijatelja —.

Tu leži Nšo či. Sam si dejal, da me je ljubila in da je z mojim imenom na ustih izdihnila svojo lepo dušo. Ljubila me je, pa tudi tebe je ljubila, ki si njen brat. In ljubil si jo tudi ti in ji vračal, bogato vračal njeno ljubezen —.

In pri tej najini ljubezni te prosim, ne prisegaj danes, ne prisegaj sedaj! Počakaj, da bo grob kril najplemenitejšo hčerko rodu Apačev!«

Resno, temno me je gledal. In nato so njegove oči dolgo dolgo počivale na mrtvi sestri. In stroge

poteze na njegovem obrazu so se omilile, dvignil je spet oči, me pogledal in dejal:

»Moj brat Old Shatterhand ima veliko moč na srca tistih, ki z njimi občuje! Nšo či bi mu prošnjo gotovo uslišala —.

In zato mu jo bom tudi jaz uslišal. Šele tedaj, ko moje oči ne bodo več gledale tehle trupel, šele tedaj se bo odločilo, ali bo Misisipi z vsemi svojimi pritoki vred rdel od krvi belih in rdečih ljudstev. Govoril sem. Howgh!«

Hvala Bogu! Uspelo mi je, za enkrat vsaj. Odvrnil sem veliko, pretečo nevarnost —.

Hvaležen sem mu stisnil roko.

»Moj rdeči brat bo koj slišal, da za morilca ne prosim nobene milosti. Njeга naj zadene kazen, stroga, huda in neizprosna kazen! Zaslužil si jo je.

Toda skrbeti morava, da nama ne uide. Že sva izgubila precej časa in morilec je že daleč —. Winnetou naj mi pove, kaj misli, da bi bilo treba storiti!«

»Moje noge so zvezane,« je dejal žalostno. »Običaji mojega ljudstva mi zapovedujejo, da moram toliko časa ostati pri svojih rajnih, ki sta mi bila oče in sestra, da ju pokopljemo. Šele potem smem oditi in nastopiti pot maščevanja.«

»In kedaj bo pogreb?«

»O tem se bom posvetoval s svojimi bojevniki. Pokopali pa jih bomo na kraju, kjer sta umrla, ali pa ju odpeljali v pueblo, kjer sta živela. Toda tudi če bi ju tukaj pokopali, bi minilo mnogo dni, da opravim vse, kar se mora zgoditi ob smrti takega velikega poglavarja.«

»In morilec bo med tem izginil —!«

»Ne! Kajti četudi Winnetou ne sme za njim, bodo drugi ukrenili, kar je treba, da nam ne uide.

Moj brat naj mi na kratko pripoveduje, kako je bilo, da je prijezdil za nami!«

Pripovedoval sem mu, zakaj sem prišel za njimi.

Spet je bil miren kakor po navadi. Moja prošnja je le pomagala.

Molče me je poslušal in molčal še tudi, ko sem skončal. Tudi jaz sem molčal.

Globok vzdih naju je zdramil iz razmišljanja. Prihajal je z roba jase. Tam sta ležala morilca, ki sem ju ustrelil.

Brž sva stopila k njima.

Enega je zadela krogla v srce, mrtev je bil. Drugi pa je dobil strel v prsi. Živel je še in pravkar se je zavedel. Srepa je strmel v naju in mrmral nerazumljive besede.

Sklonil sem se k njemu.

»Mož, zavedite se!«

Počasi se mu je vračala zavest. Oko je zrlo jasneje.

»Ali veste, kdo govori z Vami?«

Šepetaje je vprašal:

»Kje — kje je — Santer —?«

»Ušel je,« sem odgovoril. Nisem mogel nalagati umirajočega, četudi je bil morilec.

»Ka — kam —?«

»Ne vem. Pa upam, da bom od vas dobil kak migljaj. Vaša tovariša sta mrtva, tudi vaše ure so štete, kvečjemu kako minuto bodete še živeli. Vsaj pri vratih groba bodite pošteni in popravite z odkrito izpovedjo, kar ste zagrešili!

Odkod je Santer?«

»Ne — ne — vem —.«

»Ali je Santer njegovo pravo ime?«

»Mnogo mnogo — imen — ima.«

»Kaj je njegov poklic?«

»Tudi — ne — vem —.«

»Ali ima znanca kje tod v bližini? Morebiti kje v kaki trdnjavi?«

»Ne.«

»Kam ste bili namenjeni?«

»Ni — nikamor. Tja, kjer bi — denar — plen —.«

»Torej roparji po poklicu! Strašno —!

Kako pa vam je prišlo na misel, da ste napadli Apače?«

»Hoteli — so — so — na —.«

Umolknil je. S težavo je odgovarjal.

Uganil sem, kaj misli povedati.

»Čuli ste, da so Apači namenjeni na vzhod, pa ste zaslutili, da imajo zlato —?«

Pokimal je.

»Sklenili ste torej, da jih bodeite napadli. Toda vedeli ste, da bomo previdni in da vas bomo opazovali?«

Spet je pokimal.

»Pa ste jezdili za nami. In sinoči ste prisluškovali?«

Iznova je pokimal.

»Kdo je prisluškoval?«

»Santer —.«

»Torej res Santer —! Vam je povedal, kaj je slišal?«

»Apači — Nugget cil — nuggeti — po nje — zarana —.«

»Torej čisto, kakor sem si mislil! Skrili ste se v grmovje in nas davi opazovali. Radi bi bili vedeli, kam bodo Apači šli po zlato?«

Ni odgovoril. Oči so se mu zaprle.

»Ali ste jih mislili šele na povratku napasti? Ali —?«

Winnetou me je prekinil.

»Moj brat naj ne poprašuje več! Tale beli človek mu ne bo več odgovarjal. Mrtev je.

Ti psi so hoteli zvedeti za našo skrivnost, pa so prišli prepozno. Vračali smo se že, ko so prihajali. Skrili so se za drevje in streljali. Inču čuna in Nšo či sta padla, mene je krogla le samo na roki oplazila. Streljal sem na enega, pa ga nisem zadel, umaknil se mi je za drevo. Drugega sem pogodil. Skočil sem za tisto skalo tamle, pa ne bila bi mi rešila živ-

ljenja, da ni prišel moj brat Old Shatterhand. Dva sta čakala na mene od spredaj, tretji pa me je mislil obiti, ustrelil bi me bil. Tedaj sem čul močni glas tvoje medvedarice. Rešil si me.

Sedaj ve moj brat, kako je bilo. Povedal mu bom še, kaj bo treba storiti, da dobimo Santerja.«

»Kdo bo prevzel to nalogo?«

»Old Shatterhand. Našel bo njegovo sled.«

»Gotovo. Pa z iskanjem bom izgubil mnogo časa in Santer bo medtem že daleč.«

»Ne! Ne bo treba iskati sledi za Santerjem. Šel je gotovo najprvo na kraj, kjer so pustili konje. Tam je trave dovolj, sled bo dobro vidna in Old Shatterhand bo vedel, kam se je morilec obrnil.«

»In potem?«

»In potem bo vzel Old Shatterhand deset naših bojevnikov, bo jezdil za njim in ga prijel. Drugih dvajset pa bo poslal sem k meni, da bodo z menoj zapeli tožbo smrti ob grobu poglavarja in njegove hčerke.«

»Tako se bo zgodilo. Moj rdeči brat mi zaupa. Potrudil se bom, upam, da se moj brat ne bo prevaril v meni.«

»Vem, da bo moj brat Old Shatterhand vse prav tako opravil, kot da sem jaz na njegovem mestu. Howgh!«

Podal mi je roko. Stisnil sem mu jo, še enkrat sem se sklonil k obrazom dragih rajnih pa sem odšel. Na robu jase sem se obrnil.

Winnetou je zagrinjal obraze padlim in pel vmes žalne pesmi, ki jih pojejo rdeči ob smrti svojih rajnih. Hudo mi je bilo, tako hudo —.

Pa Winnetou mi je naložil težko dolžnost —. Ni bilo časa za žalovanje, hiteti sem moral —.

Obotavlja se sem se obrnil in odhitel po gozdu.

Winnetou je pravil, da bom našel Santerjevo sled v grmovju, kjer so pustili konje, in da mi torej

med potom ne bo treba iskati. Izprva sem res mislil, da bo tako. Pa zbudili so se mi pomisleki.

Santerju se je mudilo, zelo mudilo. Čimprej je moral iz naše bližine. Če pa je hitel najprvo v tabor po konja, se je zamudil in je še povrh šel nam naravnost v roke. Saj je vedel, da ga bomo najprvo pri konjih iskali.

Toda konja je moral imeti, peš nam ni mogel uteči. Kaj pa če je našel mojega konja, tistega, ki sem ga privezal spodaj v soteski —? Saj je nedvomno bežal po isti poti, koder je prišel —. In našel bi konja.

Zdrknil sem po drči, da se je kamenje valilo za menoj. Vseeno mi je bilo.

Pa kaka jeza —! Konja ni bilo več —!

Le za hip sem obstal, pa planil po soteski. Zaman bi bil iskal sledove po gramozu. Bilo je tudi čisto nepotrebno, saj sem jih moral videti zunaj v dolini, v mehkih tleh —.

In v dolini sem res tudi obstal in iskal. Pa tla so bila še pretrda. Pohitel sem dalje, na travnatih tleh se bo sled bolje videla, sem upal.

Pa zaman sem iskal v dolini. Napenjal sem oči, napenjal možgane — nič ni pomagalo. Santer ni jezdil po dolini. Gotovo je kje više gori na trdih tleh krenil iz soteske. Nevaren, prekanjen človek je bil!

Kaj naj storim —? Ali se naj vrnem in poiščem njegovo sled? Ure in ure so lahko minile, da bi jo našel —. In moj čas je bil dragocen.

Bolje je bilo na vsak način, da sem se vrnil v naš tabor in tam dobil pomoči.

In to sem tudi storil.

Tekel sem. Huje ko za stavo. V vsem življenju še nisem tako divjal. Pa vzdržal sem. Winnetou me je naučil, kako je treba teči, da se človek ne utruji in da mu ne zmanjka sape. Našloniti je treba težo telesa vedno le na eno nogo, in ko je utrujena pa na drugo. Tekoč se pri tem pravzaprav v dolgih skokih po-

ganja po eni nogi naprej, pa spet po drugi. In cele ure vzdrži, ne da bi se preveč utrudil. Pljuča morajo biti seveda močna in zdrava.

Najprvo sem pohitel v Santerjev tabor.

Konji so še stali v grmovju. Odvezal sem jih, zajahal enega, prijel druge za vajeti in odjezdil v naš tabor.

Poldne je že bilo mimo in Sam me je koj okregal:

»Kod ste se pa potepali, sir? Obed ste zamudili in —!«

Obtičal je sredi stavka, zavzet gledal konje in vzkliknil:

»Vsi vragi —! Peš ste odšli, vračate pa se s celim eskadronom —! Ste šli med konjske tatove —?«

»Ne. Zaplenil sem tele konje.«

»Kje?«

»Nič predaleč od tod.«

»Komu?«

»Le pogledajte si jih! Saj imate dobre oči. Tudi jaz sem jih koj spoznal.«

»Da! Dobre oči imam, je res. Sem tudi koj videl, čigavi so. Pa lastnim očem nisem verjel. Tile konji so Santerjevi in njegovih tovarišev!

Ampak enega manjka!«

»Poiskali si ga bomo. In tudi tistega, ki na njem sedi.«

»Pa kako —.«

»Tiho, ljubi Sam! Važne, prežalostne reči so se dogodile. Koj moramo odtod.«

»Odtod —? Zakaj?«

Nisem mu odgovoril. Sklical sem Apače.

In ko so bili vsi zbrani, sem jim povedal, da sta umrla Inču čuna in Nšo či, zadeta od morilčeve krogle.

Nemi so strmeli v mene. Niso verjeli. Prestrašna je bila novica za nje.

Pripovedoval sem jim obširneje in rekel:

»Moji rdeči bratje naj mi povejo, kdo je bolje prerokoval bodočnost, Sam Hawkens ali vaš medicinman —! Vaš medicinman je napovedal, da vam bo moja navzočnost nevarna. Toda Inču čuna in Nšo či sta umrla, ko sta se oddaljila od mene —! Winnetou pa je ostal živ, ker sem jaz prišel blizu —! Kaj torej mislite, ali prinaša moja bližina smrt ali ne —?»

Tedaj niso več dvomili. Zatulili so, da jih je bilo gotovo miljo daleč slišati. Vsi besni so divjali po preriji, vihteli puške in tomahawke, oči so jim plamenele in obraze so pačili, da jih je bila groza gledati.

Dolgo je trajalo, da sem jih prevpil in pomiril.

»Bojevniki Apačev naj molčijo! Vpitje nič ne pomaga. Za morilcem moramo!»

»Za morilcem —! Za morilcem —! Za morilcem —!» so kričali in planili h konjem.

»Mir vendar!» sem vpil. »Saj moji bratje niti ne vejo, kje je morilec. Poslušajte, povedal vam bom!»

Zgrnili so se krog mene, da bi me bili skoraj podrli.

Gorje Santerju! Na kosce bi ga raztrgali, če bi ga dobili v pest!

Hawkens, Stone in Parker so tiho stali ob strani. Novica o smrti Apačev jih je zadela ko grom. Ko so se apaški bojevniki nekoliko pomirili, so prišli bliže in Sam je dejal:

»Tako mi je, kot da me je kdo s kijem udaril po glavi —! Kar verjeti ne morem —! Strašno, grozno —! Tista ljubka, lepa, dobra, mlada gospodična — pa mrtva —! Vedno je bila tako prijazna z menoj —! Pa bi jo bili upihnilo —! Veste, sir, čisto tako mi je kakor —.»

»Obdržite za sebe, ljubi Sam, kako vam je!» sem ga prekinil. »Sedaj ni časa za čuvstvovanje! Za morilcem moramo! Besede ne pomagajo nič, pa če so še tako lepe!»

»Well! Prav govorite! Toda ali veste, kam je šel —?»

»Trenutno še ne.«

»Sem si mislil! Seveda niste našli njegove sledi! Kako naj jo tudi najdemo —! Težko bo, če ne nemoško.«

»Ni težko. Čisto lahko jo je najti.«

»Menite —? Hm —! Pač mislite, da moramo iti gori v sotesko, tja, kjer je krenil na stran po kamenitih tleh? Jo bomo dolgo iskali, tisto sled, če se ne motim!«

»Na sotesko niti ne mislim.«

»Ne —? Sem pa res radoveden, na kaj pravzaprav mislite! Ampak seveda! Včasih najde tudi greenhorn kako pametno misel! Prav kakor slepa kokoš zrno. Toda —.«

»Molčite s svojim greenhornom! Danes mi ni za take šale. Srce mi krvavi. Obdržite torej šale za sebel!«

»Šale —? Halloo —! Kdor pravi, da se šalim, dobi sunek v rebra, da bo tja onstran v Kalifornijo odletel!

Le tega ne razumem, kako mislite Santerja najti, če ne pomerite oči na kraj, kjer je njegove sledi zmanjkalo!«

»Predolgo bi iskali, kakor ste že sami povedali. In če bi tudi končno našli sled, bi morali za njo čez hribe in doline, po gozdu in preriji. Kar bi nas seveda spet zamudilo.

Zato se bo, mišlim, treba stvari drugače lotiti. Ogledeval sem si tistole hribovje, pa se mi je zdelo, da ni del kakega večjega pogorja, ampak da stoji čisto samo za sebe —.«

»In čisto prav se vam je zazdelo, sir! Poznam tale svet precej dobro. Tostran hribovja je ravnina in onstran pa tudi. Tisto hribovje ni del pogorja, večje gorske skupine. Čisto samo se je postavilo ven na odprto prerijo.«

»Na prerijo —? Torej je svet tam okoli travnat?«

»Da. Krog in krog hribovja leži travnata, valovita prerija, prav taka, kakor je tale tukaj.«

»Slutil sem, da bo tako.«

»No — in kaj vam tista trata koristi?«

»Poslušajte! Santer naj le mirno jezdi v hribovje in po njem, kolikor in kakor daleč hoče, nam je lahko čisto vseeno. Enkrat bo moral iz hribovja ven in ko bo stopil na travnato prerijo, bo pustil sled za seboj.«

»To je vendar samo po sebi umljivo, predragi sir!«

»Da! Pa poslušajte še! Razdelili se bomo v dve četi, vsaka bo po svoji strani objezdila hribovje. Mi beli bomo jezdili na desno okoli, četo Apačev pa pošljem na levo. Onstran hribovja se snidemo. Prepričan sem, da bo ena ali druga četa našla sled. Pogovorimo se, poiščemo sled in jezdimo za njo.«

Moj mali Sam me je gledal od strani, potegnil obraz v ne ravno posebno duhovite gube pa vzkliknil:

»Lack-a-day —! Kdo bi si bil to mislil! Le čudno, da meni ni padlo v glavo! Najenostavnejši in najpametnejši načrt je, ki si ga moremo zamisliti! Vsak otrok ga mora razumeti, če se ne motim!«

»Torej se strinjate s tem mojim načrtom, Sam?«

»Strinjam se, čisto popolnoma se strinjam! Le kar izberite tistih deset Apačev!«

»Izbral si bom tiste, ki imajo najboljše konje. Kdo ve, kako dolgo da bomo lovili Santerja! In kam vse bo treba iti za njim. Tudi z živežem bomo morali biti dobro preskrbljeni, da ne bo zamude med potom. Lov bi nas le zadrževal.«

Pravili ste, da dobro poznate tod svet. Ali veste, koliko časa bomo potrebovali, da prijezdimo okoli hribovja?«

»Dobri dve uri mislim bomo rabili, in če bi tudi naglo jezdili. Pa saj ne bomo jezdili okoli hribovja —!«

»Ne. Mislim le čas, ki ga bodeta rabili obe četi skupaj, da se snideta na drugi strani.«

»A tako —! Bo več ko dve uri! Konji Apačev niso ravno posebno dobri.«

»Torej pa odrinimo! Mudi se nam.«

Izbral sem si deset Apačev. Zelo so bili veseli, da bodo smeli loviti morilca. Kajpada so se rajši podili po preriji, ko pa da bi sedeli pri grobeh in peli mrtvaške pesmi. Na grozeče prerokovanje medicina natančno poučil, kod bodo našli pot k Winnetouu, in jih odposlal. Vzeli so tudi Santerjeve tri konje s seboj.

Za njimi se je odpravila četa, ki bi naj objezdila hribovje na levi, na zapadu. Zadnji smo odjezdili mi beli.

II.

Morilcu na sledu.

Najprvo smo jezdili k Santerjevemu prenočišču.

Ob grmovju sem si poiskal posebno ostro in jasno odtisnjeno sled Santerjevega konja, tistega, ki sem ga jezdil v hribovje in ki mi ga je Santer ukradel. Vzel sem kos papirja in si sled natančno narisal.

Sam je majal z glavo in se mi smejal.

»Ali se učijo zemljemerci tudi konjska kopita risati —?«

»Ne. Pač pa bi se naj te umetnosti naučil vsak westman.«

»Westman —? Zakaj?«

»Ker mu lahko mnogo koristi.«

»Koristi —?«

»Da! Če najdem konjsko sled, jo primerjam s svojo risbo. Le počakajte malo! Bodete že še videli, kako se to naredi!«

»Ah —! Hm —! Ni napačna, ta umetnost! Čujte, ali ste se tega tudi iz svojih knjig naučili?«

»Ne.«

»Kje pa?«

»Ta misel mi je prišla sama po sebi.«

»Tako —? Torej tudi vam pride včasih kaka misel? Bi ne bil verjel, hihihih!«

»Pshaw —! V mojih možganih se take misli vsekakor bolje počutijo ko pod vašo lasuljo, ljubi Sam!«

»Tako je prav! Tako je prav!« se je smejal Stone.

»Le nikar se mu več ne dajte! Saj vidimo na vsak korak in vsak dan, da ste ga prekosili, daleč prekosili, sir!«

»Molči!« ga je v ponarejeni jezi, pa s smejočim se obrazom nahrul Sam. »Prekosil —? Kaj veš ti o košnji vobče in o prekašanju posebej! In sploh —! Neprestano mi mečeš tisto lasuljo v obraz! Tako govorjenje je žaljivo! Tega ne prenesem!«

»Pa se brani, če se moreš!«

»Branim —? Čakaj! Vržem ti jo v obraz, svojo lasuljo, podarim ti jo! Boš vsaj zvedel, kake misli prebivajo pod njo.

Sicer pa sem čisto pošteno in odkrito priznal, da je misel tegale našega greenhorna zelo dobra. Le da bi bil moral dati tako lepo konjsko kopito za zgled in primero s seboj tudi onim desetim rdečim, ki so jezdili na levo!«

»Nisem jim dal slike, ker ni treba,« sem odgovoril.

»Ni treba —? Zakaj ne?«

»Zaman bi nosili tako risbo s seboj.«

»Kako da zaman?«

»Ne znali bi si pomagati z njo. Divjaki so, pa najsi bodo še taki dobri in pogumni bojevniki. Kaj je njim taka risba! Še prav obrniti je ne znajo, še manj bi jo znali primerjati s sledjo.

Sicer pa sem čisto prepričan, da Santerjeve sledi ne bodo našli.«

»Zakaj ne? Jaz pa mislim nasprotno. In pravim, da jo bodo ravno Apači našli!«

»Mislite?«

»Da. Razume se namreč samo po sebi, da je Santer jezdil na zapad in ne na vzhod.«

»Mislim, da se to prav nič samo po sebi ne razume.«

»Ne —? Pač! Ko smo se srečali, je vendar jezdil na zapad. Torej jo je tudi danes ubral na zapad.«

»Pač ne! Pretkan človek je! Komaj dober dan ga še poznamo — pa kolikokrat nas je že ukanil! Mislite le na sinočišnji večer! In danes! Komaj da je ušel, že je znal zabrisati vsak korak za seboj. Izginil je

brez sledu. Računati moramo, da nas bo še nekajkrat nabrisal. Zato tudi ne verjamem, da bi se bil vrnil na zapad. Dejal si bo, da ga bomo na zapadu iskali, ker je pravil, da potuje v Kalifornijo. Ako nam torej hoče uiti, mora na vzhod, tam ga, si bo mislil, ne bomo iskali. To je vendar čisto jasno!»

»Seveda je čisto jasno, če nam stvar tako jasno poveste! Upajmo le, da je tudi res tako!«

Pognali smo konje in podili po ravnini kakor veter. Izbirali smo si pot tako, da smo ostali na mehkih tleh, le tam je bila Santerjeva sled dobro vidna. In čim hitreje smo jezdili, tem skrbneje smo pazili, da bi nam sled ne ušla. Usodno hribovje je bilo seve vedno na naši levici.

Ura je minila in še pol ure je minilo. Prijezdili smo že skoraj na severni konec hribovja.

Tedaj se je pojavila v travi temna črta. Prihajala je iz hribovja, sekala našo smer in se izgubljala na vzhodu. Bila je sled jezdeca, ki je naglo jezdil.

Razjahali smo. Stopil sem ob sledi, si poiskal oster, razločen vtisk in ga primerjal s svojo risbo. Sled in risba, oboje se je čisto natančno ujemalo.

Sled je bila Santerjeva.

Sam je pokimaval.

»Takale risba je res zelo pametna iznajdba! Si bom tole zapomnil!«

Parker se je smejal.

»Da, le zapomni si! Pa še nekaj druga si zapomni!«

»Kaj?«

»Kar ti bom sedajle povedal. Zgodilo se je namreč, da se učitelj uči od svojega učenca!«

»Bi me rad jezil, stari Will, kaj? Ne bo se ti posrečilo, hihihihihih! Saj je vendar častno za učitelja, če se je učenec že toliko naučil, da je končno pametnejši in bolj učen ko učitelj sam! S teboj seve nikdar ne bom doživel takih uspehov, to sem vedel že vnaprej. Koliko dolgih dolgih let se že mučim s

teboj, da bi napravil iz tebe dobrega westmana! Pa vse je zaman. Na svoja stara leta ne boš ničesar pozabil, ker se v svojih mladih letih nisi ničesar naučil!«

»Že vem, kako je! Bi me rad za greenhorna kregal, ker brez greenhorna živeti ne moreš. Tale naš Old Shatterhand pa ti je že čez glavo zrastel in ne smeš mu več takega imena dajati!«

»Saj si tudi greenhorn, pa še kak! Seveda star greenhorn, ki se naj pred temle mladim greenhornom skrrije! Kajti daleč te je že prekosil, hihihihihihih!«

Vkljub temu prijateljskemu prerekanju smo si bili vsi edini, da Santerjeva sled ni nad dve uri stara. Radi bi bili koj pojezdili za njo, pa smo morali čakati na Apače.

In žal smo čakali tri četrt ure. Poslal sem enega izmed njih k Winnetouu s poročilom, da sem našel Santerjevo sled, in mu naročil, naj ostane pri njem.

Mi pa smo jezdili po sledi dalje.

Pozno v jeseni je bilo, zgodaj se je mračilo, le še slabi dve uri sem računal, da bo svetlo. Po noči sledi nismo videli, hiteti smo morali, da smo prišli morilcu kar moč blizu, dokler je bilo še svetlo.

Žal pa je bilo zelo verjetno, da bo Santer tudi po noči jezdil. Vedel je, da smo mu za petami, mudilo se mu je, hiteti je moral, da spravi čim več poti med sebe in svoje zasledovalce. Prehitel bi nas za več ur in drugo jutro smo morali napeti vse moči. In poleg tega smo morali še paziti na sled, njemu pa tega ni bilo treba. Tudi to nas je zadrževalo.

Le eno je bilo nam v prid. Če je jezdil vso noč, je do skrajnosti utrudil konja. Počiti si je moral in čim hitreje je jezdil, tem dalje je moral počivati. Čisto brezupen torej naš položaj le ni bil.

Nugget cil je utonil v ravnini na zapadu, brezkončna prerija se je širila krog nas. Nekaj časa smo še srečavali grmovje, pa izginilo je, po goli savani smo jezdili. Zemlji je primanjkovalo vlage, zelena trava je prehajala polagoma v ožgane, porumenele

ploskve. Santer je naglo jezdil, njegov konj je skokoma dirjal in puščal ostro, razločno sled za seboj.

Ko se je zmračilo, smo razjahali in peš šli za sledjo, vse dokler jo je bilo videti. Pa tema je legla na planoto, sledi nismo več videli, ustavili smo se. K sreči je bilo nekaj zelene trave v nižinah med valovi prerije. Nakrmili smo konje, se zavili v odeje in legli spat.

Noč je bila hladna in tovariši so nemirno spali. Sam pa niti očesa nisem zatisnil. Kako bi naj bil tudi spal —!

Mislil sem na Inču čuno in Nšo či, na svoje doživljanje v pueblu, na naše potovanje, videl sem ju ležati v luži krvi, po ušesih so mi zvenele zadnje besede, ki jih je umirajoča Nšo či povedala —. Bridko sem si očital, da nisem bil dovolj prijazen z njo in da v tistem pogovoru z Inču čuno nisem razločneje povedal svojega mnenja. Bilo mi je, kot da sem jo pogljal v smrt —.

Ob zori je bilo skoraj mrzlo. Vstal sem, da bi se s hojo ogrel. Tudi Sam Hawkens je bedel.

»Vas zebe, dragi sir,« je pravil. »Zakaj pa si niste grejače prinesli s seboj na divji zapad? Greenhorni se vendar oskrbijo s takimi rečmi —. Pa mene pogledjte v moji stari, zakrpani suknji! Prav nič me ne zebe! Mraz ne prodre skozi njo, prav kakor tudi nobena indijanska puščica ne. Ali vam jo naj posodim, hihihihihih?«

Tudi drugi so se zbudili. Počakali smo, da je bilo vsaj za silo svetlo in da smo videli sled, pa smo odjezdili. Konji so bili spočiti, zeblo jih je, kar sami so poskočili, da bi se ogreli.

Jezdili smo po valoviti preriji. Na višinah je bila trava suha in trda, po dolinicah pa mehka in zelena. Našli smo tudi nekaj mlak, se ustavili in napojili konje.

Sled je peljala naravnost na vzhod, proti pol-
dnevu se je pa nenadoma obrnila na jug. Sam Haw-
kens je majal z glavo, sumljivo gledal in gubal obraz.

Vprašal sem ga, kaj mu ne ugaja.

»Če je tako, kakor slutim,« je dejal, »se najbrž
zaman trudimo.«

»Kaj slutite?«

»Mož je prekanjen! Zdi se, da hoče h Kiovam.«

»H Kiowam vendar ne bo šell«

»Zakaj ne? Ali bo pa menda vam na ljubo kje
sredi tele stare prerije obtičal pa počakal, da ga pri-
mete za lase? Kaj neki mislite! Vse bo storil, da se
reši. Gotovo je dobro odprl oči, ko nas je srečal, na
konje se gotovo tudi dobro razume, — pa je videl,
da so naši boljši ko njegovi. In zato se boji, da bi ga
došli, pa se bo zatekel h Kiowam.«

»Ali ga bodo vzeli v varstvo?«

»O tem prav nič ne dvomim. Treba mu je le
omeniti, da je ustrelil Inču čuno in njegovo hčerko,
pa ga bodo z odprtimi rokami sprejeli. Saj se Kiowe
še vraga tako ne bojijo ko Inču čune in Winnetoua.

Pohiteli bomo, da ga še pred nočjo dobimo!«

»Koliko mislite, da je njegova sled stara?«

»Koliko da je tale sled stara, to za nas ni važno.
Jezdil je vso noč, utrujen je bil, počiti si je moral.
Jezdili bomo, da pridemo do kraja, kjer je počival.
Tam bomo videli njegovo današnjo sled in tista nam
bo točno povedala, koliko ur je pred nami. Čim dalje
je počival, tem bliže smo mu.«

Opoldne smo res prijezdili na kraj, kjer je po-
čival. Našli smo sledove. Konj je legel, utrujen je bil,
kar smo sicer že prej na sledi opazili. Tudi sam je
precej časa počival, njegova sled ni bila niti dve uri
stara. Zaspal si je.

Hiteli smo dalje. Sled je kazala naravnost na
jug. Res se je torej nameraval zateči h Kiowam, ki
imajo svoja bivališča ob Red Riverju, ob Rdeči reki.
Še pred nočjo smo ga morali dohiteti, drugi dan je

bilo morebiti že prepozno, utegnil bi srečati večjo četo Kiow in ne mogli bi mu več do živega, premalo nas je bilo.

Popoldne smo bili spet na zeleni preriji. Sled je bila komaj uro stara. Srečavali smo že tudi grmovje, na južnem obzorju se je pokazala temna črta.

»Tisto tamle je gozd,« je razlagal Sam. »Mislim, da se bližamo kakemu pritoku Red Riverja.

Hm —! Škoda —! Odprta prerija bi mi bila ljubša! Bi bilo bolje za nas!«

Seveda bi bilo bolje za nas! Kajti na odprtem svetu vidiš daleč naokoli, vse do obzorja, v gozdu pa ne. In v gozdu se lahko kdo skriva in čaka na tebe —. Nam pa se je mudilo, ni bilo časa, da bi vsak gozdič preiskali, preden smo krenili v njega.

Skrbno smo pregledali sled in zasodili, da je begunec le še kako uro pred nami. Lahko da smo ga do večera že dohiteli. Podili smo konje, niti za trenutek si nismo privoščili počitka.

Sam je prav povedal. Grmovje se je zgostilo, srečavali smo drevesa, potok se je vil med njimi. Pravzaprav je bila le suha struga, samo tu pa tam se je v kakem globljem tolmunu skrivalo še nekaj vode. Sled je peljala ob potoku navzdol. Niže spodaj se je začel redek gaj, gruče dreves so stale ob bregu potoka, med drevjem je rastlo grmovje, zeleni pasovi prerije so segali med gaje.

Zmračilo se je. Santerju smo bili že tako blizu, da smo utegnili vsak hip naleteti na njega. Bližina morilca nas je razvnela. Do skrajnosti smo poganjali konje. Moj serec je bil najboljši dirkač, pustil sem tovariše zadaj in hitel naprej. Mrzlična napetost se me je lotevala, ki je sicer v podobnih slučajih nisem doživljal. Neprestano sem videl pred seboj umirajočo Nšo či, neznana sila me je podila, da čim preje zaigram morilca. Nisem hlepel po maščevanju, ni me žejalo po njegovi krvi — le bal sem se, da bo morilec še v zadnjem trenutku ušel zasluženi kazni.

Ježdili smo po redkem gaju na levem bregu potoka. Na robu gaja se je sled nenadoma obrnila na desno v suho strugo potoka. Obstal sem za trenutek, da obvestim o spremembi tovariše, ki so zaostali. In le moja sreča je hotela, da sem obstal.

Sledil sem z očmi suhi strugi, v katero je Santer krenil, — in zagledal nevaren prizor.

Prestrašen sem vrgel konja nazaj med drevje.

Kakih pet sto korakov niže spodaj ob potoku, pa na njegovem desnem bregu, je spet rasel redek gaj. In na trati pred njim so se pasli konji, Indijanci so postopali med njimi, vrvi so bile napete na kolih in na njih se je sušilo meso.

Bila je četa Kiow na lovu. Le še za konjsko dolžino da sem ježdil dalje, pa bi me bili zagledali.

Razjahal sem, tovariši so prijezdili bliže. Pokazal sem jim tabor.

»Kiowel« je dejal eden Apačev.

»Da, Kiowel« je potrdil Sam. »Tisti lopovski Santer mora biti pri vragu zelo dobro zapisan, da mu je še v zadnjem trenutku priskočil na pomoč. Že smo ga imeli skoraj v krempljih —. Pa vkljub vsem temle Kiowam nam ne bo ušel!«

»Ni jih mnogo,« sem pripomnil.

»Hm —! Ne vem —. Tamle vidimo seve le tiste, ki se potepajo tostran gaja, v gaju in onstran jih bo gotovo še več. Na lovu so, meso si pripravljajo za zimo.«

»Kaj bomo storili, Sam? Se bomo vrnili in se jim skrili?«

»Kaj še! Še na misel mi ne bo prišlo! Ostali bomo!«

»Nevarno jel!«

»Prav nič!«

»Lahko bi kateri prišel blizu, pa bi nas našel —.«

»Nič ne bo prišel blizu! Zato ker so prvič na desnem bregu potoka in nimajo kaj iskati tod na

levem bregu. Drugič pa zato ne, ker bo kmalu noč. In po noči Indijanec ne hodi iz tabora.«

»Pa čimbolj smo previdni, tem bolje je za nas.«

»In čim večji je vaš strah, tem večji greenhorn ste! Povem vam, pred temile Kiowami smo varni, kot da se sprehajamo po newyorških ulicah! Niti mislijo ne na to, da bi prišli k nam! Dobiti moram Santerja, pa če bi ga tisoč Kiow branilo!«

»Danes ste pa vi tisto, kar na meni vedno karate — namreč skrajno neprevidni!«

»Kaj —? Kako —? Nepreviden —? Sam Hawkens pa nepreviden —? Da se vam ne smejem, sir, hihihihih! Tega mi še noben človek ni očital, sir! Niste sicer strahopetnež, celò grislyja napadete z nožem, — danes se vam pa hlače tresejo!«

»Nič se mi ne tresejo, le previden sem. Preblizu smo sovražniku, to je vse!«

»Preblizu —? Smešno! Mislim celò, da jim bom še bliže prišel. Le počakajte, da se stemni!«

Ves spremenjen je bil. Smrt »ljubke, lepe, dobre, mlade gospodične« ga je silno razburila, kar hlepel je po maščevanju. Apači so mu pritrjevali, tudi Parker in Stone sta z njim potegnila. Vdati sem se moral.

Privezali smo konje k drevesom, posedli ter čakali na noč.

Sam je presojal naš položaj zelo zaupljivo, da ne rečem lahkomiselno. Meni pa ni ugajal.

Povedati moram, da so se mi Kiowe zdeli skrajno sumljivi. Obnašali so se, kot da na vsem svetu ni za nje nobene nevarnosti. Podili so se okoli po trati pred gajem, kričali, se glasno pogovarjali, skratka, delali so se, kot da so doma na vasi, ki je od vseh strani dobro zavarovana in zastražena. Tako se ne obnašajo Indijanci v taboru, pa če so tudi samo na lovu —.

Njihovo obnašanje se mi ni zdelo naravno. Slutil sem, da igrajo komedijo.

»Glejte, kako so brezbrizni!« je pravil Sam.
»Tule nocoj pač ne mislijo na nobeno nevarnost!«

»Če se le ne motite, Sam!«

»Sam Hawkens se nikdar ne moti!«

»Pshaw —! Lahko bi vam dokazal, da ste se že večkrat zmotili! Slutim, da se Kiowe le delajo tako brezbrizne.«

»Slutite —? Stare sqwawe slutijo, drug pa nihče, zapomnite si to, sir! Čemu bi se pa naj le delali tako brezbrizne?«

»Da nas premotijo in zwabijo bliže.«

»Ni nas treba premotiti in vabiti! Bomo celò sami bliže prišli!«

»Čisto spremenjeni ste mi nocoj, Sam! Kam ste vendar založili svojo zdravo westmansko pamet?«

»Sir, Sam Hawkens je vedno pri zdravi pameti!«

»Torej pa vsaj vendar veste, da je Santer pri njih?«

»Seveda! Ko je prispel na rob tegale gozdiča, je zagledal njihov tabor, pa jo je koj mahnil k njim.«

»In mislite, da jim je pripovedoval, kaj se je zgodilo in zakaj išče pri njih pomoči?«

»Kako vprašanje! Samo po sebi se razume, da jim je pripovedoval!«

»Torej jim je tudi pripovedoval, da ga zasledujemo in da smo mu trdo za petami, kajne?«

»Ako že hočete, pa denimo, da jim je tudi to pripovedoval.«

»Zato pa se čudim, da so tako brezbrizni in neprevidni.«

»Prav nič se ni treba čuditi! Zdi se jim pač čisto nemogoče, da bi mu bili že tako blizu. Šele zarana nas pričakujejo.

Skratka, ko se bo stemnilo, se splazim k njim pa si pogledam položaj. In potem bomo videli, kaj se bo dalo storiti. Dobiti ga moram, tistega Santerja!«

»Dobro! Pa pojdem z vami!«

»Ni treba!«

»Meni pa se zdi zelo potrebno!«

»Kadar gre Sam Hawkens na poizvedovanje, ne potrebuje nikakih pomočnikov. Ne bodete šli z menoj! Poznam vas in vašo brezmiselno človekoljubje! Najbrž mislite lopovu življenje rešiti.«

»Se mi niti sanja ne!«

»Ne tajite!«

»Resnico sem povedal. Tudi jaz ga hočem dobiti, in sicer živega, da ga izročim Winnetouu. Šele če bom videl, da ga živega ne morem prijeti, mu požennem kroglo v glavo.«

»To je prav tisto! Kroglo v glavo! Nočete, da bi ga mučili! Tudi jaz nisem prijatelj takih prizorov, toda ta lopov si mora izkusiti vse najhujše muke! Privoščim mu jih iz vsega srca!

Prijeli ga bomo in izročili Winnetouu. Le da moramo prej vedeti, koliko je Kiow. In kak je položaj tam pri njih. Prav nič namreč ne dvomim, da jih je več ko samo tista peščica tamle.«

Molčal sem. Apači so me nezaupno gledali. Vedeli so, da sem prosil za Rattlerja, pa mislili, da bi tudi Santerju rad prizanesel. Naredil sem se, kot da mi je prav, kar misli Sam ukreniti, in legel blizu serca v travo.

Solnce je zašlo, tema se je naredila. Kiowe so zakurili. Njihovi ognji so zaplamteli nenavadno močno in visoko. Takih velikih ognjev si previdni rdeči bojevnik ne zanetijo, niti ne, kadar so na lovu.

Njihovi veliki taborski ognji so me le še bolj prepričali, da bi nas radi premotili. Mislili bi naj, da nič ne vejo o nas, jezdili bi jim naj naravnost v past. Pričakovali so nas —

Med tem razmišljanjem se mi je zdelo, da čujem šum.

Ozrl sem se po tovariših. Mirno so ležali. Od njih nobeden ni povzročil šuma. Napeto sem poslušal.

Res, šum se je ponovil. In topot sem tudi čisto razločno čul, da prihaja iz grmovja za mojim hrbtom.

Bil je čisto poseben šum, kot da bi kdo trgal iz goščave vejo, na kateri visi veliko listje. In veja ni bila gladka, trnasta je bila, trnje se je obešalo v vejevje in le sunkoma, pa seve čisto počasi in rahlo, je nekdo trgal in vlekel vejo iz grma.

Koj sem vedel, odkod prihaja šum. Za mojim grmom je med tremi drevesi rastlo robidovje in v njem je nekdo premikal vejevje. Lahko, da je bila žival, lahko tudi, da je bil človek. Naš položaj je bil nevaren, sovražnik je bil blizu — morebiti je oglednik tičal v grmu. Skrajno previden sem moral biti. Pogledati sem moral za šumom.

Pa kako bom v temi videl, ali tiči kdo v grmovju? Čisto lahko.

Onstran potoka so se svetili ognji Kiow. Nas njihov svit sicer ni dosegel, pa če sem zlezal za grm, sem moral na ozadju svita videti človeka ali pa žival, ki je tičala v grmu. Treba je le bilo, da sem se previdno splazil za robidovje.

Vstal sem in na videz malomarno odšel, pa ne v grmovje, ampak ob strugi navzgor. Ko sem bil že dosti daleč, sem se obrnil v gaj in se previdno plazil nazaj za robidovje. Niti moji ljudje me niso slišali, čeprav so videli, da sem odšel.

Kmalu sem bil za robidovjem. Skozi veje so se bleščali ognji. Spet sem čul sumljivi šum. Prihajal je iz roba grmičja.

Splazil sem se bliže.

Res — v grmu je tičal Indijanec. Pravkar je lezel iz vejevja. Neslišno se seveda ni mogel umakniti. Pomagal si je prav strokovnjaški in mojstrski s tem, da je porazdelil šum in trenje, ki ga je povzročal pri umiku, na doljšo dobo. Mesto enkratnega glasnega šumenja je bilo od minute do minute slišati rahel šum in slišal sem ga samo jaz, ker sem ležal blizu grma.

Težavno, naporno umikanje se mu je že skoraj čisto posrečilo. Z vsem telesom je bil že zunaj, le glava, ramena in roke so še tičale v grmovju.

Splazil sem se mu za hrbet. Le roke je še imel v grmu. Zravnal sem se na kolena, ga zgrabil za vrat in ga dvakrat udaril po sencu. Tiho je obležal.

Tovariši so čuli zamolkli udar.

»Kaj je bilo —? je vprašal Sam. »Niste nič čuli?«

»Old Shatterhandov konj je zatopotal,« je menil Dick.

»Odšel je. Kje neki tiči? Menda ja ne bo počel kakih neumnosti!«

»Neumnosti —? On —? Jih še nikdar ni počel in jih tudi nikdar ne bo!«

»Oho —! Ta bi še poiskal Kiowe in jih posvaril ter Santerja osvobodil, samo da mu življenje reši!«

»Ne, tega ne bo storil. Rajši ga koj zadavi, ko pa da bi mu pustil življenje. Smrt Inču čune in njegove hčerke ga je silno prijela. To ste vendar tudi sami opazili, ali ne?«

»Morebiti. Toda s seboj ga ne vzamem, ko pojdem h Kiowam. Ga prav nič ne potrebujem. Prešteti moram Kiowe in si ogledati položaj. Šele potem lahko določimo, kako jih bomo prijeli. Greenhorn je še, včasi se mu res katera posreči, pa da bi se neopažen priplazil do tistihle velikih ognjev, tega pa ni zmožen, ne! Ti lopovi dobro vejo, da bomo prišli, pripravljene so, ušesa napenjajo in le star westman se jim bo znal neslišno in neopaženo približati. Njega pa bi gotovo slišali in opazili.«

Stopil sem iz grma.

»Motite se, ljubi Sam!« sem dejal. »Videli ste, da sem odšel, tule sem in niste me čuli priti. Ali res mislite, da se ne znam neslišno in neopaženo približati?«

»Vsi vragi —!« je vzkliknil. »Res ste tu —? Niti opazili vas nismo!«

»S tem ste dokazali, da vam manjka tistega, česar naj bi po vašem mnenju meni manjkalo. Sicer pa so še tudi drugi ljudje tu in tudi za nje ne veste.«

»Kdo? Koga mislite?«

»Pojdite tjale v robidovje, tam ga bode te našli!«

»Našel —? Koga —?«

»Le pogledjte!«

Vstal je in stopil za grmovje. Drugi so stopili za njim.

»Halloo —!« je vzkliknil. »Tule leži Indijanec —! Odkod pa se je vzel?«

»Naj vam sam pove!«

»Mrtev je!«

»Le omotil sem ga.«

»Kje? Menda pa ne tu v grmu? Odšli ste, najbrž ste kje na njega naleteli, ga treščili po sencu pa ga zavlekli sem za grm.«

»Čemu? Ne! Ležal je tu za robidovjem skrit, čul sem ga, ko je lezel iz grma. Vi ga seveda niste čuli, ker ste star izkušen westman. Zlezel sem mu za hrbet in ko se je mislil umakniti, sem ga udaril po glavi.

Slišali ste udar. Saj ste še vprašali, kaj pomeni, in Dick je dejal, da je moj konj zatopotal.«

»Vsi vragi! Res je! Torej je le tičal v grmu! In vse je čul, kar smo govorili —! Kaka nesreča za nas, če bi se nam bil izmuznil! In kako dobro, da ste ga prijeli! Zvežite ga in zamašite mu usta, če se ne motim!

Ampak kako da ni tam pri svojih ljudeh —? Česa je iskal tod? Gotovo je bil že pred nami tu!«

»Tako poprašujete, pa druge imenujete greenhorne —! Vaša vprašanja so res prav zelena! Seveda je bil prej tu ko mi! Kiowe vejo, da bomo prišli, vejo tudi, da bomo prišli po Santerjevi sledi. Čakajo na nas in da bi bili pripravljeni na sprejem, so postavili tule na sled opazovalca, ki bi jih naj o našem prihodu obvestil. Toda ker smo prej prišli, nego so si izra-

čunali, ali pa, ker je njihov izvidnik premalo pazil, ali pa, ker je morebiti šele pravkar prispel na svoje mesto, ko smo prijezdili, smo ga iznenadili pa se je skrtil v robidovje.«

»Zakaj pa ni pobegnil k svojim, ko nas je videl prihajati?«

»Ni bilo več časa. Videli bi ga bili in uganili, da nas Kiowe pričakujejo in da jih je Santer posvaril. Mogoče da je tudi zato ostal v grmovju, ker je hotel prisluškovati.«

»Vse to je lepo in tudi čisto verjetno. Bodisi kakorkoli, naša sreča je, da smo ga našli. Spovedati se bo moral in vse priznati.«

»Čisto nič se ne bo spovedal! Besedice ne bodete spravili iz njega!«

»Mogoče. Pa tudi ni treba, da bi se mučili z njim. Dobro vemo, pri čem da smo, in česar še ne vemo, bomo kmalu zvedeli. Šel bom h Kiovam.«

»Pa se morebiti ne bodete več vrnil!«

»Ta bi bila —!«

»Pridržali vas bodo, Sam! Sami ste priznali, da se je težko priplaziti do tistih velikih ognjev!«

»Za vas je težko, seve! Za mene pa ni. Zato bo tako, kakor sem dejal. Šel bom, vi pa ostanete.«

S poudarkom in zapovedujoče je povedal te besede. Sem mu le moral položaj pojasniti.

»Čisto spremenjeni ste nocoj, Sam! In pa — ali mar mislite, da vi meni zapovedujete? Res mislite?«

»Seveda mislim.«

»No — potem pa vas moram čisto prijateljski opozoriti, da se motite. Po poklicu sem zemljemer, vi pa ste nam bili dodeljeni le za varstvo. S te strani mi torej ne morete zapovedovati. Razen tega ste sami čuli, da me je Inču čuna imenoval za poglavarja Apačev in da je ves rod s tem imenovanjem soglašal. Kakorkoli torej stvar obrnete, v

vsakem slučaju sem več ko vi in jaz vam smem zapovedovati, ne pa vi meni!»

»Meni noben poglavar ničesar ne bo zapovedoval!« je trmasto pravil. »In povrh sem jaz star westman, vi pa greenhorn in moj učenec. Ne pozabite tega, ako nočete biti nehvaležni! Tako bo, kakor sem povedal. Šel bom, vi pa ostanete!«

In šel je.

Apači so godrnjali in Stone je nevoljno menil:

»Čisto drug je nocoj! Nehvaležnost vam očita —! Saj smo vendar mi, ki bi se morali vam zahvaliti! Kajti brez vas bi ne živeli več! Ali je morebiti on vam kedaj življenje rešil —?«

»Pustite ga! Vkljub vsemu je dober dečko. In prav nocojšnje njegovo obnašanje govori za njega. Ves divji je na Santerja radi smrti Inču čune in njegove hčerke. Po vsaki ceni hoče prijeti morilca.

Ubogal ga seveda ne bom. Tudi sam pojdem. Razburjen je, pa bi se utegnil prenaaglit in v svoji gorečnosti zagrešiti usodno napako. Ostanite, da se vrnem! Tudi če slišite streljanje, ne pridite za menoj. Le če slišite moj glas, mi prihitite na pomoč. Tabor ni daleč, čuli me bodete.«

Pustil sem medvedarico tovarišem, prav kakor je tudi Sam pustil svojo staro Liddy pri nas, in odšel.

Videl sem, da je Sam zlezal v strugo, mislil se je torej po njej približati taboru Kiow, torej v smeri, odkoder smo prišli.

Njegova taktika je bila napačna, čisto pogrešna. Kiowe so vedeli, da bomo prišli po Santerjevi sledi, torej ob potoku navzdol, od tam so nas tudi pričakovali in v tisto smer so obrnili vso svojo pozornost. Hawkens jim je šel naravnost v past.

Sklenil sem, da bom bolje napravil in se jim približal od južne, od nasprotne smeri.

Šel sem ob našem, levem bregu navzdol, seveda toliko oddaljen od potoka, da me svit ognjev ni mogel doseči. Onstran potoka, na desnem bregu, je le-

žal tabor Kiow in za njim gaj. Za gajem je bila tema, tam ni bilo nikočar, torej čisto narobe, kakor je Sam trdil.

Neopažen sem zlezal črez strugo na desni breg in se priplazil do gaja. Obrnil sem se ob bregu navzdol, legel med drevjem na tla in se splazil bliže k taboru.

Osem ognjev je gorelo. Čisto brez potrebe. Štel sem Indijance in jih naštel samo štirideset. Kurili so toliko ognjev le, da bi jih mi tem laže našli.

Zunaj na preriji so se pasli konji, Kiowe pa so sedeli in ležali s puškami v rokah na robu gozdiča med redkim drevjem. Gorje nam, če bi bili neprevidni! Jezdili bi naravnost v past. Sicer pa je bila past čisto otročje preprosta in neumna, vsak količ kaj previden človek jo je lahko spregledal.

Rad bi bil prisluškoval, najrajši pri gruči, pri kateri je sedel poglavar. Tam bi bil gotovo marsikaj važnega čul. Toda kje je sedel poglavar? Vsekakor poleg Santerja, sem si dejal.

Porival sem se od drevesa do drevesa ter iskal Santerja.

In našel sem ga. Sedel je s štirimi Indijanci pri ognju. Nobeden izmed njih ni imel na sebi znamenja poglavarске časti. Pa nič ni škodilo, če tudi ni bilo poglavarja med njimi. Po običaju Indijancev je bil najstarejši bojevnik poveljnik čete. In k poveljniku čete je gotovo prisedel tudi Santer.

Žal jim nisem mogel priti tako blizu, kakor sem želel. Grmovja ni bilo, le redko drevje je rastlo naokoli, opazili bi me bili. Morebiti pa bi se lahko v senci dreves, trdo ob tleh, priplazil vsaj tako blizu, da bi ujel kako besedo.

Pogledal sem.

Ognji so plapolali in sence so plesale po deblih in po trati. Taka trepetajoča poltema vara oko, rdeči so sedeli krog velikih ognjev, njihov svit jih je slepil, povrh nobenemu niti na misel ni prišlo, da bi se

ozrl nazaj v gozdič, saj so nas pričakovali od druge strani —. Kaj, če bi poskusil in zlezal, res tesno ob tleh, vsaj za nekaj korakov bliže k ognju?

Poskusil sem. Posrečilo se mi je. Nepremično sem obležal v senci, kakih dvajset korakov oddaljen od Santerja. Mnogo sem tvegala, eden ali drugi je le utegnil stopiti v poltemo, našel bi me bil.

Na mojo srečo so govorili rdeči precej glasno. Saj so nas hoteli premotiti in zvabiti v pest. Videti smo jih morali, pa tudi slišati.

Santer je imel seve prvo besedo. Pripovedoval je o svojem doživljanju na Nugget cilu. Pravkar je nagovarjal Indijance, naj grejo z njim in poiščejo zaklad.

»Ali ve moj brat, kje leži zaklad?« je vprašal najstarejši Kiowa, najbrž poveljnik čete.

»Ne. Rad bi bil zvedel, kje leži, zalezoval bi bil Apače. Pa smo prišli prepozno. Vračali so se že. Mislili smo, da se bodo dalje mudili.«

»Torej bomo zaman iskali. In če bi nas bilo tudi desetkrat sto in bi vsi iskali — ničesar bi ne našli. Rdeči ljudje znajo taka mesta prav dobro skriti.

Toda ker je moj brat ustrelil našega največjega in najhujšega sovražnika in njegovo hčer, bomo njemu na ljubo jezdili na tisti kraj in mu pomagali iskati. Najprvo pa moramo dobiti v roke tiste, ki te zasledujejo. In tudi Winnetoua moramo dobiti.«

»Winnetoua —? Ta je vendar med tistimi, ki me zasledujejo —!«

»Ne. Po naših običajih mora ostati Winnetou pri svojih rajnih in opraviti pogrebne obrede. Dejal si, da je bilo v njegovem spremstvu trideset bojevnikov. Večji del od teh bo ostal pri njem, drugi pa so jezdili za teboj in Old Shatterhand, tisti pes, ki je našemu poglavarju kolena zdrobil, tisti jim poveljuje. Tako je. In te tvoje zasledovalce bomo nočoj dobili v pest.«

»In potem bomo jezdili nazaj na Nugget cil, ubili Winnetoua in poiskali zlato?«

»Ne bo šlo tako naglo, kakor si misli moj beli brat! Winnetou mora pokopati očeta in sestro in pri pogrebu ga ne smemo motiti. Veliki Duh bi nam tega nikdar ne odpustil. Ampak ko bo gotov, tedaj ga napademo. Ne bo potoval na vzhod v mesta belih ljudi, domov se bo vrnil. In pripravili mu bomo zasedo, prav tako, kakor smo jo danes pripravili tvojim zasledovalcem. In ujeli bomo Winnetoua.

Le čudno, da se še ni vrnil naš oglednik, ki smo jim ga poslali naproti. In tudi straža se še ni vrnila, ki smo jo poslali više gori ob tvoji poti —!«

Prestrašil sem se.

Kiowe so postavili straže. Najbrž ob strugi —. In Sam Hawkens se je bližal taboru po strugi navzdol —.

Nisem še do konca premislil usodnih posledic Samove neprevidnosti; ko se je že oglasil nekje rezek krik. Poveljnik je planil na noge. Ves tabor je utihnil, vse je poslušalo.

In tedaj sem zagledal v svitu ognjev gručo rdečih in med njimi belega človeka. Vlekli so ga v tabor. Zaman se je branil. Ni bil zvezan, pa štirje noži so mu grozili.

In tisti beli človek je bil — moj neprevidni Sam.

Koj sem vedel, kaj moram storiti. Rešiti sem ga moral, pa če sem življenje tvegalo.

Seveda je tudi Santer skočil pokonci. Spoznal je Sama.

»Sam Hawkens —!« je vzkliknil. »Good evening! Pač niste mislili, da se bomo v takih okoliščinah srečali!«

»Lopov —! Ropar —! Morilec —!« je kriknil pogumni Sam in mu planil na vrat. »Veseli me, da te imam! Dobil boš zaslužen plačilo, če se ne motim!«

Santer se je branil. Rdeči so priskočili. Vse je kričalo in vrelo na kup.

Prilika je bila ugodna.

Izdrl sem oba samokresa, planil, sunil nekaj rdečih in stal hipoma sredi prerivajoče se gneče.

»Old Shatterhand —!« je prestrašen kriknil Santer.

V divjem strahu je planil v temo.

Poslal sem dve krogli za njim, pa ga najbrž nisem zadel. Druge naboje sem izstrelil v gnečo in zaklical Samu:

»Za menoj! Tesno za menoj!«

Rdeči so stali, kot da jih je strela omamila. Kar otrpnili so. Streljal sem v nje, nobeden se ni umaknil. Pograbil sem Sama za roko in ga potegnili za seboj nazaj med drevje in k potoku. Vse je šlo tako naglo, da je komaj minuta minila, odkar sem planil, pa sva že bila v strugi.

»Vsi vragi —!« je sopihal Sam. »O pravem času ste prišli! Tile lopovi so —!«

»Tiho sedaj! Molčite pa brž za menoj!«

Tako sem mu hlastnil, ga izpustil in se obrnil na levo, po strugi navzdol. Prepričan sem bil, da je Sam trdo za menoj. Najprvo sva se morala umakniti območju sovražnih krogel, potem sva šele lahko govorila.

Tedaj so se rdeči zavedli in se zdramili iz svoje otrplosti. Pravi peklenški krik in vik so zagnali, tulili so in streljali, da nisem več čul Sama za seboj.

Zakaj nisem bežal po strugi navzgor in v naš tabor? Zakaj sem se obrnil ravno v nasprotno smer? Iz prav tehtnih razlogov.

Rdeči so vedeli, da smo prišli od severa, po Santerjevi sledi. Ko sva izginila iz gneče, so planili za nama, pa gotovo le v smeri proti našemu taboru, ker so bili prepričani, da sva seveda bežala k tovarišem. Po strugi navzdol, v nasprotni smeri, naju gotovo ni nihče iskal. Videli pa naju tudi niso, tema je bila v strugi. Varna sva bila. In niže spodaj bi se

obrnila na levo čez strugo, obkrožila Kiowe in neopazena prišla v naš tabor.

Hitel sem po strugi, drsel po gramozu, preskačeval globeli, brodil po tolmunih in se končno ustavil. Tema je bila krog mene. Nič se ni genilo. V daljavi je donelo kričanje in tuljenje Kiow.

Pa kje je bil Sam —?

»Sam —!« sem zaklical polglasno.

Vse je bilo tiho.

»Čujte, Sam!« sem zaklical glasneje.

Spet nič —.

Kje je tičal —? Saj sem mu vendar naročil, naj beži trdo za menoj —. Ali je padel, ali se je pobil —? Pot po strugi ni bila ravno preveč udobna. Morebiti je kje v blatu obtičal, morebiti se mi je v temi izgubil —. Poiskati sem ga moral.

Vložil sem nove naboje v samokrese in se vrnil, počasi in previdno.

Indijanci so še vedno vpili in tulili in nemirno letali po taboru. Upal sem si bliže, celò do roba gaja, tja, kjer sem prej prisluškoval.

Toda Sama ni bilo nikjer.

Najbrž me ni razumel, zakaj bežim po strugi navzgor, ali pa me v svoji trmi ni hotel ubogati. Pustil me je, zlezal na levi breg in hitel naravnost v naš tabor. Tako je menda bilo. Ni pomislil, da sijejo ognji čez strugo. Kiowe so ga gotovo opazili. Kaj če so ga ustrelili —. Kako nepreviden, kako trmast je bil nocoj moj mali Sam!

Pa kaj sem hotel —.

Morebiti pa le ni bilo tako hudo. Morebiti se je kje skrival, ali pa je bil že celò pri tovariših.

Splazil sem se v gaj, šel k potoku, zlezal na levi breg pa se v velikem pokrogu vrnil v naš tabor.

Vsi so bili silno razburjeni. Rdeči in beli, vsi so tiščali v mene in me izpraševali.

»Sir,« mi je očital Dick Stone, »zakaj ste nam prepovedali, da ne smemo za vami, niti če bi čuli

streljanje! Kar koprneli smo, da nas pokličete! Pa hvalabogu, da ste se vsaj vi vrnili! In pa še celi in zdravi, kakor vidim.«

»Kje je Sam? Ga ni tukaj?« sem hlastnil.

»Tukaj —? Kako morete tako vprašati! Ali niste videli, kako se mu je godilo?«

»Ne. Kako?«

»Ko sta odšla, smo čakali. Čez nekaj časa so rdeči zagnali krik in potem je bilo spet vse tiho. In potem se je oglasil samokres in rdeči so prav po peklensko tulili. Nato smo čuli streljanje in Sam je prihitel.«

»Odkod?«

»Po gozdu sem.«

»Sem si koj mislil! Sam je bil danes nepreviden, kakor še nikoli!

Dalje dalje!«

»Bežal je k nam. Pa celo krdelo rdečih se je usulo za njim. Dohiteli so ga in prijeli. Čisto lepo smo vse videli, saj gorijo ognji dovolj svetlo. Radi bi mu bili pomagali, pa vse je šlo tako naglo! Komaj da smo ga videli, že so ga prijeli, ga zavlekli čez strugo in izginili z njim v goščavi. Mikalo nas je, zelo mikalo, da bi udarili za njimi in rešili Sama. Pa prepovedali ste nam in ostali smo v taboru.«

»In čisto prav je bilo, da ste me ubogali! Samo enajst vas je, Sama bi ne bili rešili in Kiowe bi vas bili vse upihnnili.«

»Ampak kaj pa bo sedaj —? Sam je ujet —!«

»Žal! In sicer že v drugič!«

»V drugič —?«

»Da. Prvikrat so ga prijeli, čisto lepo prijeli, koj ko nas je zapustil. Zelo nepreviden je bil! Ležal sem tistikrat čisto blizu ognjev, porabil sem zmedo, ko je Sam planil Santerju na vrat in je vse letelo vkup, skočil med Kiowe in ga potegnil za seboj. Da me je

ubogal, bi bil sedaj med nami, prav kakor jaz. Pa zdi se, da si je nocoj vtepel čisto posebno trmo v glavo.«

Pripovedoval sem jim, kako je bilo. Ko sem skončal, je vzkliknil Will Parker:

»Vi niste krivi, da je spet ujet, sir! Več ste tvegali, nego bi kdorkoli drug na vašem mestu! Sam je bil danes res čisto svojeglaven. Pa radi tega ga še ne smemo zapustiti.«

»Ne! Ne bomo ga. Toda to pot bo reševanje težje. Kiowe bodo previdnejši in se ne bodo dali iznenaditi.«

»Gotovo da ne. Morebiti pa bo le mogoče, da ga izvlečemo iz zagate.«

»Hm —! Mogoče je. Ampak dvanajst ljudi proti petdesetim, ki komaj čakajo, da jih napademo —!«

»Well! Torej jih napadimo še nocoj!«

»Le počasi! Stvar je treba še preudariti!«

»Preudarite jo, sir! Toda dovolite mi, da se medtem splazim k njim, pa pogledam, kak je položaj!«

»Lahko greste, pa ne koj sedaj. Počakajte, da se pomirijo in da se njihova pozornost poleže! Pa tudi sami ne pojdite, spremljal vas bom. In tudi Apače vzamemo s seboj.«

»Lepo, zelo lepo, sir! Tako je prav! Tudi Apače vzamemo s seboj! Čisto pravilen napad! Storili bomo, kar zahteva naša dolžnost. Šest do osem Kiow vzamem sam na sebe in tale Dick Stone tudi ne bo z manjšim številom zadovoljen. Ali ne, stari Dick?«

»Yes! Pogodil si jo, stari Will! Eden ali dva več ali manj, kaj za to, če le našega starega Sama rešimo! Je sicer navihan človek, naš Sam, pa nocoj jo je temeljito polomil!«

Ugibal sem, kako bi Sama najlaže rešil. Svoje življenje bi vsekakor tvegjal za njega. Toda ali sem smel tvegati življenje Apačev, ki mi jih je Winnetou zaupal v čisto druge namene —? In življenje obeh belih tovarišev?

Morebiti se je dalo z zvijačo prej kaj doseči ko s silo. Vsekakor smo morali najprej spet pogledati h Kiowam. Tam bi se že pokazalo, kako bi bilo treba udariti. Za vse slučaje bi vzel Apače s seboj. Morebiti bi nenaden napad uspel bolje, nego sem mislil.

Kiowe so bili izprva zelo živahni, kmalu pa so se pomirili, glas sekir je zapel po gozdiču. Menda so sekali drva in pripravljali kurivo, da bi jim močni ognji do jutra ne ugasnili.

Pa tudi sekire so utihnile. Zvezde so kazale na polnoč in čas se mi je zdel primeren, da začnemo. Konje in našega ujetnika smo morali seve pustiti v taboru. Privezali smo konje k drevesom, ujetniku pa zamašili usta in ga še posebej trdno zvezali. In nato smo odšli.

Previdno smo se plazili v gosjem redu drug za drugim po levem bregu potoka. Onstran potoka v taboru Kiow so visoko plamteli taborski ognji. Čemu neki kurijo take močne ognje —? Vse je bilo tiho v taboru.

Priplazili smo se do kraja, kjer sem malo prej sam šel čez strugo v tabor Kiow. Tam sem pustil svojo četo pod poveljstvom Dick Stoneta, jim naročil, naj se ne ganejo, pa zlezel s Parkerjem čez potok in v gozdič na desnem bregu.

Poslušala sva. Tabor Kiow je bil kakor izumrl, le ognji so prasketali in plamteli. Cele kupe vej so nametali v nje. Kaj so nameravali —? Zakaj so bili tako tiho —?

Lezla sva dalje, prišla na rob gaja — žive duše ni bilo nikjer. Kiowe so odšli.

»Šli so! Čisto tiho so odšli!« je zasodil Parker. »Le čemu so zakurili take mogočne ognje?«

»Da si krijejo umik. Mislili bi naj, da so še v taboru.«

»Pa kam so jo popihali?«

»Kdo ve, kaj nameravajo. Morebiti so res odšli. Mogoče je pa tudi, da so kje skriti, in da nas mislijo napasti.«

»Kje?«

»V našem taboru.«

»Vraga —! Seveda je čisto lahko mogoče! Koj moramo nazaj, sir!«

»Da! Spraviti moramo naše konje na varno. In sicer nemudoma, pa če bi se tudi pokazalo, da je bila naša previdnost nepotrebna.«

Brž sva se obrnila čez strugo in hiteli smo nazaj v naš tabor.

Hvalabogu, Kiow še ni bilo na obisk. Pa utegnili so le še priti. Zato smo pobrali ujetnika, zajahali in odjezdili globlje v odprto prerijo. Tam smo se utaborili. Če so Kiowe prišli, so našli tabor prazen in so morali počakati do svita, ker nas po noči niso mogli najti.

Pa tudi sami smo morali počakati. Legli smo, kdor je moral zaspati, je spal, drugi pa smo bedeli.

Ob zori smo se vrnili k taborišču. O Kiowah ni bilo videti nobenega sledu, niso nas iskali. Brez potrebe smo se umaknili. Pa nič ni škodilo, previdnost je vedno dobra reč.

Šli smo še čez potok in obiskali tabor Kiow. Ognji so ugasnili, kupi pepela so pričali, kako zelo so se naši sovražniki potrudili, da bi nas prevarili. In posrečilo se jim je.

Pogledali smo po sledovih. Jasni so bili. Kiowe so pobrali posušeno meso, zajahali in odjezdili proti jugovzhodu. Da bi nas napadli, na to niso več mislili. Vedeli so, da nas ne morejo iznenaditi.

In Sam —?

Sama so seve vzeli s seboj. Stone in Parker sta hudo žalovala za njim, tudi meni se je smilil. Sam si je bil kriv. Trmast je bil. Pa zapustiti ga vkljub temu nismo smeli, vse smo morali poskusiti, da ga rešimo.

»Če ga ne rešimo, ga bodo mučili na kolu!« je tožil Stone.

»Ne bodo ga!« sem ga tolažil. »Nič mu ne bodo storili. Saj imamo talca v rokah!«

»Če le vejo za njega —!«

»Gotovo. In če ga niso pogrešili, jim je gotovo Sam povedal in jih opozoril, da ujetnik jamči za njegovo življenje.«

»Pa osvoboditi ga le moramo! Jezdili bomo za Kiowami.«

»Ne.«

»Ne —? Ali ga bodete zapustili —? Sama —?«

»Tudi ne.«

»Ne razumem vas! Kako bodete osvobodili Sama, če ne jezdite za Kiowami —?«

»Tako bomo naredili, da nas Kiowe ne bodo po preriji za nos vodili.«

»Za nos —? Še manj vas razumem!«

»No, pa si pogledjte sled! Koliko je stara?«

»Zdi se, da so že pred polnočjo odjezdili.«

»Da, tako bo. Minulo je torej deset ur, kar so na potu. Ali mislite, da jih danes dohitimo?«

»Ne.«

»Ali pa jutri?«

»Tudi ne.«

»In kam sodite, da so jezdili?«

»V svojo vas.«

»Torej bodo prispeli domov še preden jih dojdemo. In — ali menite, da sme nas dvanajst ljudi tvegati pohod v ozemlje Kiow in napad na njihovo naselbino?«

»Tak poskus bi bil blazen.«

»Lepo! Oba enako presojava položaj. Nima zmisla, da bi jezdili za njimi.«

Počehljaj se je za ušesi in v zadregi mrmral:

»Ampak — Sam, Sam, Sam —! Naš stari Sam —! Kaj bo z njim? Ga bomo pustili sedeti —?«

»Ne! Rešiti ga moramo.«

»Vrag vas vzemi, sir! Niso mi dani možgani, da bi znal take uganke reševati! Pravite, da ne bomo jezdili za rdečimi, in v isti sapi trdite, da bomo osvobodili Sama —. To doni prav kot bi v eni in isti sapi osla imenovali kamelo in opico! Naj vas razume, kdor more! Jaz vas ne razumem!«

»Vaša primera šepa! Zadeva je čisto drugačna! Kiowe namreč vobče ne jezdijo domov.«

»Ne—? Kam pa?«

»Ne uganete?«

»Ne.«

»Hm —! Star, izkušen westman, pa tega ne ugame! Mi je res ljubši greenhorn, ki zna luščiti tudi tako trde orehe, pa si ne zlomi zob! Rdeči jezdijo namreč na Nugget cil.«

»Na — Nugget —! Glej glej! Mislite, da res?«

»Res je! Verjemite da je!«

»Človek bi nazadnje res verjel —!«

»In ne samo verjel! Prav gotovo jezdijo na Nugget cil.«

»Toda Winnetou je zaposlen s pogrebom —! Ne smejo ga motiti!«

»Ga tudi ne mislijo. Počakali bodo, da bo pogreb mimo. Sovražijo Apače in tudi nas. Osvetiti hočejo svojega poglavarja, kateremu sem kolena zdrobil. Santer jim je povedal, da sta mrtva Inču čuna in Nšo či. Pa radi bi tudi Winnetoua dobili in seveda tudi nas. Nam so nastavili past, pa nismo jim šli na limanice. Le Sam je bil nepreviden pa jim je nasedel.

Poskusili bodo z drugo zvijačo. Naredili so se, kot da jezdijo na svoje domove, dobro vejo, da ne pojdemo za njimi, ker nas je premalo. Mislijo, da se bomo vrnili k Winnetouu. Obrnili so se proti domu, srečali bodo med potom morebiti še kako drugo svojo četo, pa se spet obrnili in jezdili na Nugget cil. In tam, upajo, bodo našli Winnetoua, Old Shatterhand, vas in apaške bojevnike lepo na kupu, pa nas bodo zložno polovili in pobili.«

»Lep načrt, zelo lep načrt! Ampak poskrbeli bomo, da se jim bo še lepše izjalovil.«

»Da, to bomo storili. Najbrž jim je Santer navetoval tak načrt. Gotovo računa, da mu bodo Kiowe pomagali najti zaklad, ki leži na Nugget cilu. Popolnoma sem prepričan, da bo tako, kakor sem povedal.

Torej — ali bi še vedno radi šli za Kiowami?«

»Mi ne bo več na misel prišlo! Vaše sklepanje se mi zdi sicer nekoliko tvegano, pa kar vas poznam, se še nikdar niste zmotili, vsikdar ste pravo zadeli. Zato upam, da bode te tudi topot. Kaj misliš, stari Will?«

»Mislim, da je čisto tako, kakor pravi Old Shatterhand. Oditi moramo odtod, nemudoma oditi in posvariti Winnetoua. Ali ne, sir?«

»Da!«

»In ujetnika vzamemo s seboj?«

»Seveda. Privezali ga bomo na Samovo mulo. Ne bo se sicer dobro počutil, pa kaj moremo za to. Preden pa odrinemo, bomo poiskali v strugi tolmun in napojili konje.«

Pol ure pozneje smo bili že na potu. In nič preveč zadovoljni z uspehi našega izleta. Mesto da bi bili Santerja dobili, smo Sama izgubili. Tolažili smo se, da bomo spet osvobodili Sama in prijeli tudi Santerja. Če bo vse tako prišlo, kakor smo zasodili —.

Ko smo se podili za Santerjem, smo se morali držati njegove sledi in potovati po ovinkih, ker je spremenil smer in se v topem kotu obrnil na jug. Nazaj grede smo si ovinek prihranili in jezdili naravnost. In opoldne drugega dne smo bili v hribovju Nugget cila.

Pustili smo konje pri vhodu v že večkrat omenjeno sotesko, postavili k njim stražo in stopili v hrib. Na robu jase je stal na straži Apač. Z nemo kretnjo nas je pozdravil.

Na jasi so Apači že pridno pripravljali za pogreb. Nasekali so dreves in jih oklestili v bruna, da postavijo oder, cele kupe kamenja so že nanosili za grobnico in ga še vedno donášali. Tudi moja četa se jim je koj pridružila in prijela za delo. Drugi dan bi naj bil pogreb.

Trupli sta ležali v zasilni utici. Winnetou je bil pri svojih dragih rajnih. Sporočili so mu, da sem se vrnil. Stopil je iz utice.

Kako se je spremenil —!

Bil je vobče resnoben človek in le redkokedaj je šinil smehljaj po njegovem mirnem licu. Glasno pa se nikdar ni smejal, kar sem ga poznal. Pa vkljub tej njegovi resnobi je sijala iz njegovega moško lepega obraza dobrohotnost in njegovo temno žametno oko je znalo tudi prijazno in ljubeznivo gledati. Kolikokrat so me te oči gledali prisrčno in ljubeče!

O vsem tem tistikrat ni bilo sledu na njegovem obrazu. Trd je bil ko kamen, njegovo oko je bilo motno, kakor zastrto, njegov pogled zamišljen, odsoten. Njegove kretnje so bile počasne, težke.

Stopil je k meni, se trudno ozrl po jasi, kot bi nečesa iskal, mi pogledal v oči, da me je v srce zabodlo, mi medlo stisnil roko in vprašal:

»Kedaj se je moj brat vrnil?«

»Pravkar.«

»Kje je morilec?«

»Ušel je.«

Odkritosrčno priznam, da sem povесil oči pri tem odgovoru. Skoraj bi rekel, sram me je bilo.

Tudi on je gledal v tla. Rad bi bil videl na dno njegove duše!

Šele po dolgem molku je vprašal:

»Ali je moj brat sled izgubil?«

»Ne. Sled še imam. Santer pride sem.«

»Old Shatterhand naj pripoveduje!«

Sedel je na skalo. Prisedel sem in mu podrobno in resnično poročal, kaj vse sem doživel.

Molče me je poslušal, molčal še tudi, ko sem skončal, pa nazadnje vprašal:

»Torej moj brat ne ve natančno, ali ga je zadel, ko je streljal s samokresom na njega?«

»Ne vem natančno. Mislim pa, da ga niti ranil nisem.«

Slabotno je pokimal, mi stisnil roko in dejal:

»Moj brat naj mi odpusti, če sem ga razžalil, ko sem vprašal, ali je sled izgubil! Old Shatterhand je storil vse, kar je mogel, zelo pametno in modro je ravnal. Sam Hawkens bo še obžaloval, da je bil nepreviden. Pa ne bomo mu zamerili, osvobodili ga bomo.

Tudi jaz mislim kakor moj brat. Kiowe bodo prišli. Toda našli 'bodo drugačen položaj, nego ga pričakujejo. Z ujetnikom ni treba trdo ravnati, le strogo ga zastražite.

Jutri bomo pozidali grobnico. Ali bo moj brat poleg?«

»Zelo bi me bolelo, če bi mi Winnetou tega ne dovolil.«

»Ne samo, da ti dovolim, še prosim te, bodi poleg! Tvoja navzočnost bo morebiti mnogim mnogim belim rešila življenje. Postava osvete zahteva kri belih, pa tvoje oko je kakor solnce, ki s svojo gorkoto raztopi led in ga spremeni v osvežujočo vodo!

Veš, kaj sem izgubil! Bodi ti moj oče, bodi ti moja sestra, prosim te, Charli!«

Solze so mu zalile oči. Sramoval se jih je, kdo drug bi jih videti ne smel. Odhitel je v utico.

Tistikrat je bilo prvič, da me je imenoval po mojem krstnem imenu Karl. Izgovarjal ga je — po angleškem Charles — Charli. Odslej me je vedno tako klical.

Pripovedoval bi vam naj o pogrebu —.

Vem, da bi bil popis indijanskih pogrebnih slovesnosti za moje bravece zanimiv. Pa če mislim na tiste žalostne, tužne ure, mi je še danes tako hudo

pri srcu, kot da jih šele pravkar doživljam. In popis slovesnosti bi se mi zdel skrunitev. Ne skrunitev grobnic, v katerih počivata Inču čuna in Nšo či na Nugget cilu, ampak skrunitev spomenika, ki sem jima ga postavil v svojem srcu in ki nad njim vedno skrbno čuvam. Zato prosim, da smem opustiti opis.

Posadili smo Inču čuna na njegovega konja in nasuli krog njiju zemlje, da se konj ni mogel več geniti. Potem je dobil konj kroglo v glavo. Tak je indijanski običaj pri pogrebu poglavarja. In še več zemlje smo nasuli krog jezdeca, da ga je vsega pokrila s konjem in orožjem vred. Zemljo smo obložili do vrha z večkratno lego kamenja.

Nšo či je na mojo prošnjo dobila poseben grob. Nisem hotel, da bi se njenega telesa zemlja dotikala. Posadili smo jo ob deblo košatega drevesa in pozidali krog nje trdno, visoko, votlo piramido. Iz njenega vrha je molelo drevo.

Obiskal sem nekaterekrati z Winnetouom grobova na Nugget cilu. Nihče se ju ni dotaknil.

III.

Ponesrečeni načrti.

Ko so se zagrnili grobovi nad Inču čuno in njegovo hčerko, je naročil Winnetou svojim ljudem, naj pripeljejo konje, ki smo jih pustili spodaj v soteski.

»Zakaj je poslal moj brat po konje?« sem ga vprašal. »Soteska je strma in kamenita, težave bodo imeli s konji.«

»Vem. Pa se mora zgoditi. Kiowe hočem prevariti. Sprejeli so morilca v svojo sredo. Zato bodo morali umreti, vsi — vsi —!«

Njegov obraz je bil trd, njegov pogled grozeč. Če se mu je namera posrečila, so bili Kiowe izgubljeni.

Za sebe sem sodil Kiowe mileje ko Winnetou. Res so bili naši sovražniki, tudi moji. Res so se zavzeli za Santerja. Niso pa bili krivi, da sta padla Inču čuna in Nšo či. Čemu bi morali vsi umreti —? Taka kazen je bila prehuda za nje.

Ali bi se dal Winnetou pregovoriti? Morebiti bi ga razjezil —. Kaj za to! Vsaj poskusil sem lahko. In prilika je bila ugodna. Sama sva bila na jasi. Apači so odšli po konje, Stone in Parker sta šla z njimi. Nihče bi ne čul, če bi tudi dobil na mojo prošnjo trd odgovor, ki bi bil v ušesih drugih ljudi za mene žaljiv.

Povedal sem mu torej, kaj mislim o njegovi maščevalni nameri. In začudil sem se — ni mi odgovoril jezno. Temno me je sicer gledal, pa mirno je dejal:

»Pričakoval sem, da mi bo moj brat tako odgovoril. Po njegovih nazorih ni bojzljivec, kdor se sovražniku umakne.«

»Ne mislim tako! Ne bom se umaknil Kiowam. Že celó sam sem premišljeval, kako bi jih vse zajel. Toda Kiowe niso krivi zločina, ki se je zgodil. Zato bi ne bilo pravično, če bi jih tako krvavo kaznoval!«

»Zavzeli so se za morilca! Sem pridejo, napasti me mislijo! Pa jim naj še prizanašam —?«

»Ne, ni jim treba prizanašati! Kazen zaslužijo, toda tako hude kazni ne! Žal mi je, da hoče tudi Winnetou zagrešiti usodno napako, ki je kriva, da bo izumrlo rdeče pleme!«

»Katero napako misliš?«

»Da se rdeča plemena med seboj koljejo in morijo, mesto da bi se složno branila zoper skupnega sovražnika.

Dovoli, da ti odkrito govorim! Kaj misliš, kdo je na splošno pametnejši in nadarjenejši, rdeči ali beli človek?«

»Beli. Pravim tako, ker je res. Beli imajo višjo izobrazbo, več znajo ko mi. V vsem nas nadkriljujejo.«

»Res je. Nadkriljujejo vas. Ti pa nisi navaden rdeči človek. Veliki Duh ti je naklonil darove, kakršnih celò pri belih ljudeh ni pogosto najti. Tvoj razum je bister, tvoje oko vidi dalje, mnogo dalje nego oko navadnega bojvnika. In zato hočem, da misliš in čuvstvuješ, kakor mislijo in čuvstvujejo beli, ki, kakor praviš, rdeče nadkriljujejo.

In zato me poslušaj! Kolikokrat izkopljete bojno sekiro pa se morite in prelivate bratsko kri! Ali ni tako početje strašen, nepretrgan samomor —? In kdor pri tem samomoru sodeluje, ga je tudi sokriv! Inču čuna in Nšo či sta padla, ni rdeči človek kriv njune smrti, ampak beli. Morilec se je zatekel h Kiowam in jih pregovoril, da nas napadejo. To nas sicer opravičuje, da jih primerno sprejmemo in se z njimi borimo ter jih kaznujemo, nikakor pa nas ne opravičuje, da jih postrelimo kakor pse. Tudi Kiowe so tvoji rdeči bratje! Ne pozabi tega!«

Tako sem mu prigovarjal. Tiho me je poslušal, nazadnje pa mi je dal roko:

»Old Shatterhand je resničen, odkritosrčen prijatelj vseh rdečih ljudi! In prav govori, da je samomor, če se med seboj pobijamo. Storil bom kakor želi, zajel bom Kiowe, pa jih spet izpustil. Le morilca mi morajo izročiti.«

»Zajel? Prav! Pa kako? Morebiti ima moj brat isto misel kakor jaz?«

»Katero?«

»Da bi zvbili Kiowe na tak kraj, kjer se ne morejo braniti.«

»Da. Tak je moj načrt.«

»Tudi moj. Dobro poznaš hribovje in zato sem te mislil vprašati, ali je kje tod kak primeren kraj za take namene.«

»Je. In niti daleč ni odtod. Ozka soteska je, v njo bom zvbil Kiowe.«

»Ti bo uspelo?«

»Da. Sotesko obdajajo strme, nedostopne stene. Zaprli jim bomo vhod in izhod, vdati se morajo, če nočejo, da jih vse pomorimo. Pustili jim bomo življenje in se zadovoljili s Santerjem.«

»Hvala ti! Moj brat Winnetou ima srce, ki je vedno odprto za dobro besedo.

In morebiti sodi danes že tudi o neki drugi zadevi mileje?«

»V kateri?«

»Hotel si priseči smrt vsem belim, pa prosil sem te, da bi počakal, ko se bodo grobovi zažgnili nad tvojimi rajnimi. Danes smo jih pokopali —. Ali smem zvedeti, kaj si sklenil?«

Molče je zrl v tla, pa uprl v mene pogled. Njegove oči so bile jasne in mirne. Pokazal je na utico, kjer sta počivala Inču čuna in Nšo či, ter dejal:

»Čul sem nocoj pri njiju in se boril s samim seboj. Maščevanje mi je prigovarjalo, šepetalo mi je

veliko, junaško misel. Zbral bi bojavnike vseh rdečih rodov in jih peljal v boj nad bele. Podlegel bi.

Pa nocoj v boju s samim seboj sem zmagal —.«

»Torej si opustil tisto veliko misel?«

»Da! Vprašal sem za svet tri osebe, ki jih ljubim, dve mrtvi in eno živo. Vse tri so mi svetovale, naj tisto misel opustim. In sklenil sem, da bom ubogal.«

Nisem ga glasno vprašal, le pogledal sem ga. Razumel me je.

»Moj brat ne ve, katere tri osebe mislim. Kleki petra, Nšo či in ti so tiste tri osebe. Vse tri sem poprašal za svet. In dobil sem tri odgovore. Vsi trije so se enako glasili.«

»Da! Če bi Kleki petra in Nšo či še živela in bi ju vprašal za svet, prav tako bi ti odgovorila, kakor ti jaz svetujem. Tvoja misel je bila res velika in junaška in ti si mož, ki bi jo uresničil. Toda —.«

»Moj brat naj skromneje sodi o meni!« me je prekinil. »Recimo tudi, da bi bil kak poglavar bolj nadarjen za tako veliko nalogo, pa tudi znan in ugleden pri vseh rodovih. Toda vse življenje bi se moral truditi, da bi zbral pod svoje vodstvo bojavnike vseh rdečih ljudstev. In ko bi to dosegel, bi bil prestar in bi ne mogel več začeti velikega boja. Eden sam, pa če bi tudi bil najslavnejši in najmočnejši poglavar, bi ne bil kos taki ogromni nalogi — in po njegovi smrti bi ne bilo naslednika, ki bi prevzel veliko dedščino.«

»Veseli me, da moj brat Winnetou tako trezno sodi. Njegove misli so pravilne. Eden sam ne zmora tega dela, vrednega naslednika pa bo težko našel. In če bi ga tudi našel, — boj rdečega plemena zoper belo pleme bi bil brezuspešen in brezupen.«

»Vem. Le pospešil bi naš konec. In če bi tudi v vseh bojih zmagali, belo pleme je številnejše, nadomestili bi izgube, mi pa bi vse huje pešali. Zmagovali bi, pa zmage bi nas uničevale in uničile.

Tako sem si govoril, ko sem nocoj čul pri svojih dragih rajnih. In sklenil sem, da bom opustil to veliko maščevalno misel. Zadovoljiti sem se mislil s Santerjem in se maščevati na tistih, ki mu pomagajo in ki me mislijo napasti. Pa tudi to mi Old Shatterhand odsvetuje. Zato bom samo Santerja prijel in ga kaznoval, Kiowe pa izpustil.«

»Ponosen sem, da imam takega plemenitega prijatelja! Tega ti nikdar ne pozabim!

Prepričana sva torej oba, da bodo Kiowe prišli. Čeprav z vso gotovostjo tega ne moreva trditi. Treba je le, da zveva za njihov prihod.«

»Danes bodo prišli!« je dejal prepričevalno.

»Odkod veš to tako za gotovo?«

»Iz tega, kar si mi pripovedoval. Kiowe so na videz jezdili domov, da bi vas zvabili za seboj, pravzaprav pa so namenjeni na Nugget cil. Potujejo torej po ovinku in bodo šele danes prišli.

Pa tudi neka druga okoliščina jih zadržuje.«

»Katera?«

»Sam Hawkens. Njega seveda ne bodo vlačili za seboj. Poslali so ga domov. In za to so morali poiskati primeren kraj, pa tudi ugodno priliko. Recimo, da se jim je prilika sama ponudila. Sama so odposlali s selom ali s seli, ki bi naj doma napovedali vaš prihod.«

»Kako —? Ali misliš, da bi nam naj prišli Kiowe iz vasi naproti in nas napadli?«

»Da. Pravil si, da so se tisti Kiowe, ki ste jih našli ob izsušenem potoku, obrnili na jug, proti domu. Pa niso šli domov, le vas so hoteli zvabiti za seboj. Sami pa so namenjeni sem na Nugget cil. Po vas pa bi naj prišla druga četa in po njo so poslali domov, pa dali selom tudi Sama s seboj. Nato so se obrnili na severozapad. To pa se je moralo zgoditi ali na kamenitih tleh ali pa v vodi, da so vam sled zakrili. Tak kraj pa navadno ne leži na potu, iskati

ga je treba. In iskanje pomeni zamudo. Zamudili so se, niso še prišli, pa prišli bodo gotovo.«

»Kako pa veš, da še niso prišli?«

Pokazal je na bližnji vrh.

»Tjale gori sem poslal izvidnika. Najvišji vrh je v vsem hribovju. Izvidnik sedi na visokem drevesu, sokolje oči ima, opazil bo Kiowe, ko se bodo bližali Nugget cilu.«

»Previden si! Toda čul sem jih govoriti, da te ne mislijo napasti na Nugget cilu, ampak da ti bodo pripravili zasedo na potu v pueblo —.«

»In uspelo bi jim morebiti bilo, da me nisi posvaril. Ne bodo me Kiowe zvalili v past, le jaz jih bom. Ne pojdem na jug, proti domu, na sever se bom obrnil in jih zvalil za seboj.«

»Če bodo šli za teboj —!«

»Bodo! Poslali bodo oglednika. Radi njega sem dal spraviti konje sem gori. Nad trideset jih je, vkljub kamenitim tlom bo njihova sled dobro vidna. Našel jo bo in šel za njo. Mi pa odidemo na sever v sotesko, kjer jim bom pripravil zasedo. Tja oglednik ne pojde za nami, opazoval bo sled in se prepričal, da smo res odšli, pa se brž vrnil in javil, kaj je našel.

Ali se strinja Old Shatterhand s temi mojimi mislimi?«

»Da. Upam, da bodo šli v past.«

»Pojdejo! Santer bo še nocoj v mojih rokah.«

»Kaj boš storil z njim?«

»Moj brat naj ne poprašuje! Umrl bo! Ta odgovor mu naj zadostuje!«

»Kje?«

»Se še nisem odločil. Upam, da ni tak strahopetnež, kakor je bil Rattler, ki ni prenesel muk in ki smo ga morali ustreliti kakor psa.

Pa čuj! Konji prihajajo! Odšli bomo. Pa kmalu se vrnemo s Santerjem in s Kiowami.«

Pripeljali so konje. Tudi moj serec in Samova Mary sta bila poleg.

Odpravili smo se. Peš smo šli in peljali konje za vajeti. Pot je bila slaba in strma.

Winnetou nas je vodil. Krenili smo čez jaso proti severu skozi gozd ter po strmini navzdol. Spodaj je bil odprt travnat svet, zajahali smo in jezdili čez trato proti hribu, ki je v strmi steni padal v ravnino. Ozka soteska se je odpirala v steni.

»Tale soteska je past, ki jo mislim nastaviti Kiowam. Jezdili bomo skozi.«

In past je res bila tista soteska. Stene so vstajale skoraj navpično, ni bilo mesta, da bi se dalo plezati po njih. Ako smo zasedli vhod in izhod, nam niti eden Kiowa ni mogel uiti in vsak odpor bi bil poguba za nje. Res slepi so bili, če so šli za nami.

Soteska se je vila v ozkih ovinkih skozi hribovje in skoraj četrt ure smo hodili po njej. Ob izhodu smo se ustavili in razjahali.

Za nami je prihitel Apač, ki je na višini pazil na prihod Kiow.

»Prišli so,« je javil. »Rad bi jih bil preštel, pa so jezdili v gručah in daleč zunaj na preriji so bili.«

»Ali so zajezdili v dolino?«

»Ne. Utaborili so se na preriji med grmovjem. Le eden je šel dalje, peš in v smeri proti dolini.«

»Tisti je oglednik. Ravno je še časa dovolj, da odpremo Kiowam past. Moj brat Old Shatterhand naj vzame Stoneta, Parkerja in dvanajst mojih bojnikov pa naj gre tamle na levo krog hriba. Našel bo visoko, močno brezo, pri njej naj krene v gozd. Šel bo po hribu položno navzgor in na drugi strani spet navzdol. Prišel bo v dolino, ki je prav tista, po kateri smo prišli na Nugget cil, le da smo se niže spodaj obrnili v stesko na desno. Moj brat naj gre po dolini navzdol in bo kmalu prišel na mesto, kjer smo pustili konje. Od tam dalje mu je svet znan. Ne sme pa iti po sredi doline, držati se mora gozdnatega pobočja. In tam, kjer smo se v dolini obrnili v sotesko na desno, tam naj počaka, skrit v gozdu na

nasprotnem pobočju. Oglednik Kiow bo prišel, naj ga pusti mimo. In za njim bodo prišli Kiowe, tudi nje naj pusti mimo.«

»Razumem,« sem dejal. »Tvoj načrt je torej tale. Ti ostaneš tu in boš zasedel izhod iz soteske, jaz pa se vrnem po ovinku, ki si mi ga pravkar popisal, k vznožju Nugget cila. Tam bom počakal na sovražnika, šel za njim in zaprl past.«

»Da, tak je moj načrt. Ako moj brat Old Shatterhand ne bo zagrešil pomote, se nam bo lov gotovo posrečil.«

»Previden bom. Ali mi ima Winnetou še kaj naročiti?«

»Ne. Vse podrobnosti prepuščam tebi.«

»Kdo se bo pogajal s Kiowami, če se nam posreči, da jih ujamemo?«

»Jaz. Old Shatterhand nima drugega posla, ko da zapre Kiowam pot iz soteske. Ampak hiteti moraš! Popoldan je minil in Kiowe ne bodo čakali do jutri. Še danes, še pred mrakom bodo prišli za nami.«

Solnce se je že res nagibalo v prerijo, v slabi uri bi se zmračilo. Nemudoma sem se odpravil na pot s tovarišema in dvanajstimi Apači, ki mi jih je izbral Winnetou. Peš seve, kakor se samo po sebi razume.

Čez četrť ure smo našli brezo in se pri njej obrnili v hrib. Tudi tam smo našli vse tako, kakor nam je Winnetou popisal, krenili na nizkem prelazu navzdol in prišli do mesta, kjer so stali naši konji. Nam nasproti se je odpirala soteska, ki je peljala na jaso in h grobovom.

Sedli smo med drevje in čakali na Kiowe. Če bodo vobče prišli —. Videti nas niso mogli, skriti smo bili v gozdu in saj so bili namenjeni na desno v sotesko, ne pa k nam na levo pobočje doline.

Apači so molčali, le Stone in Parker sta se šepetaje pogovarjala. Prepričana sta bila, sem čul, da bomo gotovo zajeli Kiowe in z njimi tudi Santerja.

Meni se uspeh ni zdel tako čisto zagotovljen. Najpozneje v dvajsetih minutah bi se zmračilo, Kiowa pa še ni bilo od nikoder. Zasodil sem, da bodo prišli šele jutri. Tudi o ogledniku še ni bilo nobenega sledu, čeprav je naš izvidnik trdil, da ga je videl, ko se je ločil od čete.

Med drevjem se je že mračilo. Parker in Stone sta utihnila, rahel vetrič je zavel po vejevju in povzročal tisto šuštenje, ki se sliši kakor nepretrgan, rahel in pojoč dih in ki se razločuje od vsakega drugega gozdnega šuma.

Prisluškoval sem pojočemu šuštenju — in namah se mi je zdelo, da slišim vmes drug, tuj glas. Kot da bi se nekdo plazil po mehkih gozdnih tleh.

Napel sem uho.

Res, nekaj se je premikalo v gozdu. Kaj —? Četveronožna žival bi si ne upala tako blizu. Kača, žuželka —? Ne! Šum je bil premočen.

Naglo sem se obrnil in legel. Ob tleh, od spodaj navzgor se bolje vidi, če kdo hodi po mračnem gozdu.

In o pravem času sem se sklonil. Videl sem temno senco, pravkar je smuknila med drevje. Ali je kdo tičal v grmu za menoj —?

Skočil sem za senco. Iztegnil sem roko in zagrabil za nekaj mehkega. Suknja je bila.

»Away —!« je kriknil prestrašen glas. Suknja se ni izmuznila iz roke.

Senca je izginila. Obstal sem in poslušal.

Pa tovariši so zagnali hrup. Videli so, da sem vstal, čuli so vzklik. Popraševali so, kaj je.

»Tiho —!« sem zaklical in napeto poslušal.

Nič ni bilo slišati.

Nekdo je najbrž čepel za menoj in prisluškoval. Beli človek je bil, angleški je govoril. Morebiti je bil sam Santer —. Saj razen njega nobenega belega ni bilo pri Kiowah.

Za njim sem moral. Vkljub temi.

»Sedite, pa počakajte, da se vrnem!« sem naročil in skočil v gozd.

Kam naj hitim, o tem nisem prav nič ugibal. Seveda ven na prerijo. Tam so taborili Kiowe in k njim je bežal. Zaklical sem:

»Stoj! Sicer bom streljal!«

In da bi dal grožnji poudarek, sem sprožil dva strela. S tem nisem zagrešil nikake neprevidnosti. Saj so Kiowe slej ko prej zvedeli za nas.

Sklepal sem, da se bo begunec ustrašil grožnje in se skril globlje v gozd. Tam seve ni mogel naglo bežati, ker je bilo med drevjem temno. Medtem pa sem mu moral presekat pot. Pohitel sem na rob gozda in ob njem navzdol po dolini. In hitel bi bil po njem po dolini vse do tja, kjer se je začejala odprta prerija. Neznani priskuškovalec je moral priti mimo, prijel bi ga bil.

Načrt je bil res lep. Žal pa ga nisem mogel izvesti.

Dolina je zavila v ovinek in ko sem krenil krog nje, sem nenadoma zagledal ljudi in konje. Še v zadnjem trenutku sem odskočil za grmovje.

Kiowe so bili. Taborili so v dolini.

Zakaj —? Saj je naš izvidnik vendar pravil, da so se ustavili zunaj na preriji —.

Ni mi bilo treba mnogo ugibati. Položaj mi je bil v hipu jasen.

Kiowe so se ustavili seveda zunaj na preriji. Do sem je naš izvidnik čisto prav videl. Ko pa je izvidnik odšel, da nam javi prihod Kiow, so tudi Kiowe odšli. In prav Santer, tisti, ki smo ga lovili, nam je prekrižal vse naše račune —.

Ker je krajevne razmere na Nugget cilu dobro poznal, je namreč jezdil naprej, da pogleda, kje smo in kaj počenjamo. Naš izvidnik ga kakorkoli ni opazil. Posameznik izgine na brezkončni preriji. Santer bi se bil moral kmalu vrniti in Kiowam poročati. Pa zalezoval nas je, mogoče tudi prisluškoval, ni ga še

bilo, ko so Kiowe prijezdili do hribovja. Poslali so za njim oglednika.

Ta je jezdil enostavno po Santerjevi sledi, ničesar se mu ni bilo treba bati, ker bi se bil Santer gotovo vrnil, če bi bil naletel na kaj sumljivega. Oglednik je jezdil po dolini, kakor daleč se mu je zdelo prav, pa se vrnil. In ker se je dalo v dolini prijetneje taboriti ko pa zunaj na odprti preriji, so Kiowe pomaknili tabor v dolino. Santer jih ni mogel zgrešiti, čeprav niso kurili ognjev.

Tako je bilo. Zaman smo čakali, zaman smo Kiowam nastavili past. Vedel sem, tisti večer jih ne bo in tudi drugi dan ne. Naš načrt se je popolnoma ponesrečil —.

Kaj bi naj storil —?

Ali bi se naj vrnil k svoji četi in čakal, da bodo morebiti Kiowe le šli v past? Ali pa bi se vrnil k Winnetouu, mu sporočil, kaj se je zgodilo, in ga prosil za nova navodila?

Še eno sem lahko storil, pa nevarno je bilo. Lahko sem namreč tudi počakal in prisluškoval pri Kiowah —.

Vsekakor je bilo dobro za nas, če smo zvedeli, kaj bodo rdeči sklenili, ko se bo Santer vrnil. Prisluškoval bi —. Tvegala bi mnogo, zelo mnogo —. Morebiti tudi življenje. Santer bo gotovo povedal Kiowam, da sem skočil za njim, zasumili bi, da sem našel njihov tabor in da sem kje blizu. Iskali bi me in me našli —.

Pa sem le sklenil, da ostanem, se splazim do njih in prisluškujem, če bo le količkaj mogoče. Ognjev niso zakurili, izdali bi jih bili. Pa njihova previdnost je bila tudi meni v prid.

Med drevjem so ležale skale, poraščene z mahom. Praprotno je bujno poganjala krog njih. Morebiti sem se lahko skrival za katero tistih skal.

Kiowe so menda šele pravkar prispeli. Eni so privezovali konje h količkom, ki jih vsak Indijanec,

pa tudi vsak prerijski lovec za take namene nosi s seboj, drugi pa so sedeli in ležali v travi ob robu gozda. Nekdo je polglasno, zapovedujoče govoril. Tisti je bil menda poveljnik. Do njega sem se moral splaziti.

Legel sem na tla in se porival proti taboru. Kritja mi ni bilo treba iskati, temno je bilo krog mene in rdeči so bili zunaj na trati. Našli bi me le, če bi kateri slučajno prišel v gozd. Pa bi se moral že res spotakniti na meni.

Šlo mi je po sreči, neopažen sem se splazil Kiowam za hrbet.

Blizu tam sta ležali dve skali. Ena je bila dolga in visoka, druga nižja. Zlezal sem najprvo na nižjo in z nje na visoko. Na njej sem obležal, dobra dva metra je bila visoka. Nihče me ni mogel opaziti, nalašč pa bi me tudi nihče ne šel iskat na skalo.

Konji so bili oskrbljeni in rdeči so posedli in polegli na robu gozda. Poveljnik je nekaj naročeval. Nisem ga razumel, govoril je v jeziku Kiow, ki ga tistikrat še nisem znal. Nekaj rdečih je odšlo. Najbrž je bila straža. Zasedli so le dolino, ne pa tudi gozda. Pot nazaj je bila torej prosta, lahko sem se umaknil, kadar bi bilo treba.

Kiowe so se polglasno pogovarjali. Žal jih nisem razumel. Kako bi mi bilo koristilo, da sem znal jezik Kiow!

Kolikokrat pripovedujem v svojih potopisih, da sem zalezoval tabore Indijancev na svojih pohodih po divjem zapadu, ali pa na potovanjih po drugih deželah tabore raznih divjih in poldivjih plemen. Zalezovanje in prisluškovanje me je neštetokrat rešilo iz težavnega položaja.

Pa moji cenjeni bravci niti ne slutijo, kaka težka umetnost da je zalezovanje! Ne samo da je treba za njo telesne usposobljenosti, moči, gibčnosti, vztrajnosti in vaje, tudi duševnih sposobnosti je treba, bistrumnosti, predvsem pa znanja jezikov. Kaj mi

pomaga, če še tako mojstrski zalezujem tabor Indijancev, beduinov ali Kurdov, ali pa sudânsko seribo ali pa taborišče gauche v Južni Ameriki, — če pa ne razumem jezika tistih ljudi! In tisto, kar govorijo, je navadno važnejše ko tisto, kar pri takem zalezovanju vidiš. Zato sem se vedno najprvo naučil jezika ljudi, h katerim sem mislil potovati. Winnetou je obvladal šestnajst indijanskih narečij, poučeval me je v njih in nikdar se mi pri poznejših potovanjih ni pripetilo, da bi ne bil razumel ljudi, ki sem jih zalezoval.

Tistikrat Kiow seveda nisem še razumel. Pa prišel mi je na pomoč — sam Santer.

Straža je zaklicala in koj nato se je nekdo oglasil:

»Jaz sem! Torej ste šli v dolino?«

Bil je Santer —!

»Da! Moj beli brat naj stopi dalje! Koj bo našel tabor rdečih bojevnikov.«

To sem seve razumel. Kiowe so govorili s Santerjem v angleško-indijanskem narečju zapada, ki sem ga tistikrat že dobro znal.

Santer je prišel bliže. Poveljnik ga je povabil k sebi.

»Moj beli brat je dolgo izostal, dalje, nego smo se domenili! Gotovo se je kaj posebnega pripetilo?«

»Niti slutite ne, kaj sem doživel! Kako dolgo ste že tu?«

»Ne še čisto tisti čas, ki ga beli četrť ure imenujejo.«

»Ste našli mojega konja?«

»Da. Šli smo za tvojo sledjo. In ko smo se pomaknili v dolino, smo konja vzeli s seboj.«

»Bolje bi bilo, da ste ostali zunaj! Ni varno tod!«

»V dolini se da lepše taboriti. In mislili smo, da ni nevarnosti.«

»Ravno narobe je! Izostal sem tako dolgo, ker je tod nevarno in ker sem hotel zvedeti za sovražni-kove namene.

Old Shatterhand je blizu.«

»Mislil sem si. Ga je moj brat videl?«

»Da.«

»Ujeli ga bomo in peljali pred našega poglavarja. Smrt na kolu ga čaka. Kje pa tiči?«

»Da ga bodete ujeli, to še ni tako čisto gotovo!«

»Ujeli ga bomo! Ti psi imajo le trideset bojev-nikov, nas pa je petkrat deset. Razen tega ne vejo, da smo prišli. Iznenadili jih bomo.«

»Silno se motiš! Dobro vejo, da smo prišli! Po-slali so nam oglednike naproti.«

»Uff —! Torej jih ne moremo iznenaditi!«

»Seveda ne!«

»Če jih napademo, bo tekla kri. Kajti Winne-toua in Old Shatterhanda je treba vsakega posebej računati za deset bojevnikov.«

»Seveda! Gotovo sta vsa divja radi smrti Inču čune in njegove hčerke. Na maščevanje mislita, bran-ila se bodeta kakor pobesnena psa. Pa dobiti ju mo-ram vkljub temu. Vsaj Winnetoua.«

»Čemu ravno njega?«

»Radi nuggetov. Winnetou je najbrž edini, ki še ve za najdišče.«

»Nikomur ga ne bo izdal!«

»Tudi ne, če ga ujamem?«

»Ne!«

»Mučil ga bom, dokler mi ne razodene skriv-nosti.«

»Molčal bo. Tisti mladi apaški pes se smeje naj-hujšim mukam. Sicer pa nam ne pojde v past, če ve, da smo blizu.«

»O, vem, kako ga bomo vkljub temu prijeli!«

»Povej!«

»Izrabili bomo past, ki so jo nam nastavili.«

»Past so nam nastavili —? Kako?«

»Zvabiti nas mislijo v sotesko in nas obkoliti. Vdati bi se morali.«

»Uff —! Ali ve to moj beli brat čisto gotovo?«

»Da.«

»Pripoveduj, kaj si zvedel!«

»Mnogo mnogo sem tvegal. Da so me našli, so me čakale najstrašnejše muke. Vražje sem vesel, da sem odnesel celo kožo. Uspelo mi je le, ker sem že bil na Nugget cilu in ker poznam kraj, kjer ležijo grobovi.«

»Grobovi —? Winnetou je torej očeta in sestro pokopal na Nugget cilu? Mislil sem si!«

»Da! In zato se mi je zalezovanje posrečilo.

Dejal sem si seveda, da so na jasi, kjer so grobovi, in skrajno previden sem bil. Marsikaj sem že doživel in smelo trdim, da nisem slab westman, ampak tako previden kakor danes, tako pa še nikdar nisem bil! Kajpada nisem hodil po dolini, pobočja sem se držal. In tam, kjer se začne soteska, tam so stali njihovi konji. Ni bila mala reč, se ob stenah soteske plaziti na vrh. Pa prišel sem le. Na vrhu sem podvojil previdnost in zbral vso svojo prekanjenost. Nisem mislil, da bom neopažen prispel na jaso, toda Apači so bili zaverovani v pogrebno slovesnost in upal sem si do skale, ki leži na robu jase. In od tam sem vse opazoval.«

»Moj beli brat je bil zelo predrzen! Le pogrebu se naj zahvali, da še živi!«

»Da! In ko so grobove zaprli, je poslal Winnetou po konje.«

»Da bi jih spravil na vrh —. Ali ni pot težavna?«

»Zelo težavna!«

»Torej ima posebne namene?«

»Kajpada! Videli bi naj sled, se plazili po drči za njimi in šli v past, ki nam jo je nastavil.«

»Že prej si govoril o pasti, ki da so nam jo nastavili. Odkod pa veš za past?«

»Od Winnetoua samega. Ostala sta z Old Shatterhandom sama na jasi in vse sem čul, kaj sta se menila.«

»Uff —! Velik čudež se je zgodil! Ukanil si Winnetoua in prisluškoval njegovim besedam! To je bilo pač le mogoče, ker njegove misli niso bile pri nas, ampak pri očetu in sestri.«

»O, so bile tudi pri nas! Poslal je izvidnika na najvišji vrh. Pazil bi naj na nas.«

»Nas je videl?«

»Ne vem. Vidiš, kako dobro je bilo, da sem jezdil naprej! Izvidnik me seve ni opazil.«

»Da! Zelo pametno si storil! Pripoveduj dalje!«

»Ko so prišli Apači s konji, so se vsi odpravili. Zapustili so jaso, šli po gozdu in v ravnino. Onstran ravnine je ozka, dolga soteska z nedostopnimi stenami. V njo nas mislijo zvabiti. Zasedli bi vhod in izhod.«

»Torej bi se morali deliti. Ena polovica bi jezdila skozi sotesko in pri izhodu čakala na nas, druga pa bi se skrila pri vhodu.«

»Tako sem si tudi jaz mislil.«

»So tla kamenita ali mehka?«

»V soteski so kamenita, pred njo, torej zunaj na ravnini, pa travnata.«

»Torej bi našli sledi tistega oddelka, ki bi se skrnil pri vhodu. In ne šli bi v past.«

»O, šli bi! Ti ljudje so vse bolj prekanjeni, nego si misliš! Tisti, ki bi naj past zaprli, namreč niso ostali pri vhodu, ampak so tudi jezdili skozi sotesko.«

»Uff —! Kako pa bodo prišli nam za hrbet?«

»O tem sem tudi sam razmišljal. Najbrž bi šli, sem si mislil, po ovinku krog hriba in počakali na nas, da zlezemo v past.«

»Da! Ali si našel tisto past?«

»Našel sem jo. Pa najprvo sem šel v sotesko. Nevarno je bilo, pa biti je moralo. Poznati moram sotesko, sem si dejal. Do izhoda seve nisem smel.

Naletel bi bil na Apače. Kmalu sem se torej vrnil. Pa nisem še bil pri vhodu, ko čujem nagle korake. Brž sem se skril za skalo, Apač je šel mimo, ni me videl.«

»Najbrž je bil izvidnik, ki je stražil na višini.«

»Gotovo!«

»Winnetou je torej zvedel, da smo prišli. In kaj si potem storil?«

»Razmišljal sem in ugibal, kje bodo počakali na nas tisti, ki nam bodo zaprli sotesko. Vsekakor tule v tej dolini, sem si dejal, in sicer tam, kjer se odcepi soteska, ki pelje h grobovom. In splazil sem se na mesto, kjer sem računal, da bodo čakali.«

»Si jih našel?«

»Ne koj. Prezgodaj sem prišel. Pa nisem dolgo čakal.«

»In kdo je prišel? Si jih videl? Preštel?«

»Old Shatterhand je bil. Dva druga bela še in deset Apačev.«

»Torej poveljuje Winnetou pri izhodu?«

»Tako je. Moji ljudje so posedli. Ves dan mi je bila sreča mila, čeprav sem mnogo tvegal. To me je opogumilo, da sem se splazil tudi tem ljudem za hrbet in prisluškoval.«

»Kaj so govorili?«

»Nič. Le bela sta nekaj šepetala, pa ju nisem razumel. In ko sem se splazil bliže, sta umolknila. Ležal sem tako trdo za njimi, da bi bil lahko Old Shatterhanda z roko dosegel. Kako bi se jezil, če bi vedel!«

In prav je povedal! Jezilo me je, pa še kako!

Santer je bil res predrzen, nevaren človek! Za nami je prišel, na vsak korak nas je zalezoval. Celò prisluškoval je —! Zvedel je za naš načrt —. Vse nam je prekrižal —.

In tega človeka sem že za suknjo držal —.

Smola, sama smola —! Da sem ga prijel, bi se bili, kakor danes vem, dogodki čisto drugače obrnili.

Morebiti bi bilo vse moje življenje šlo čisto drugo pot —.

Tako zavisi človeška usoda često le od trenutka, od malenkosti —. Toda le nam se zdi, da je malenkost. Kajti nad nami, nad vsakim svojim otrokom, čuva Stvarnik in Vladar sveta, ki brez Njegove volje in Njegovega vedenja nobeno solnce ne kolobari po vsemirju in noben metulj ne frfota od cvetlice do cvetlice.

V moji jezi pa me je vsaj tolažila misel, da sem tudi jaz »izkušenega« Santerja zasledoval in zvedel važne reči.

»Tako blizu si bil tistemu psu?« se je čudil Kiowa. »Zakaj pa ga nisi z nožem sunil?«

»Mi na misel ni prišlo!«

»Kako da ne?«

»Ker bi si bil vse pokvaril. Kak hrup bi bili zagnali! In Winnetou bi bil zvedel, da je njegov načrt izdan. Izmuznil bi se mi bil, ne zvedel bi, kje leži zlato, ki ga moram, moram imeti!«

»Tistega zlata ne boš nikdar dobil! Ali je Old Shatterhand še tam, kjer si ga pustil?«

»Upam.«

»Upaš? Torej je mogoče, da je odšel? Dejal si, da čaka na nas —.«

»Da. Radi tega je prišel. Utegne pa biti, da si je premislil.«

»Zakaj?«

»Ker ve, da sem ga zasledoval.«

»Uff —! Škoda!«

»Da! Ker niso nič govorili, sem se obrnil, oditi sem mislil. Pa se mi je vdrlo. Tla so bila izpodkopana. morebiti jih je izpodkopala kaka žival. Old Shatterhand me je čul. Koj se je obrnil. Videl me je. Skočil sem, pa že mi je bil za petami. Ujel me je za suknjo, pa iztrgal sem se mu. Vpil je sicer, naj obstojim, pa tako neumen le še nisem. Še globlje v gozd sem se skrila, sedel v temi in čakal, da bi nevarnost prešla.«

»In njegovi ljudje?«

»Hoteli so mu pomagati, pa jim je naročil, naj počakajo, da se vrne. Sam me je šel iskat. Nekaj časa sem še čul njegove korake, potem pa je bilo vse tiho.«

»In kam je odšel?«

»Ne vem. Daleč gotovo ne. Ni me našel, pa se je vrnil.«

»Te je spoznal?«

»Menda ne. Pretemno je bilo.«

»Morebiti pa kje tu tiči in nas opazuje —.«

»Ni mogoče! Saj ni vedel, kam sem bežal. Vrnil se je k svoji četi.

Počakal sem, zlezal iz gozda in bežal po dolini. Straža mi je povedala, da ste tu.«

Umolknila sta. Poveljnik je razmišljal, pa vprašal:

»Kaj misli moj beli brat ukreniti?«

»Rad bi najprvo vedel, kaj misliš ti ukreniti.«

»Položaj se je čisto spremenil. Apačev ne bomo dobili v pest. Ne moremo jih iznenaditi. Najbolje je, da odidemo.«

»Domov —?«

»Da.«

»Kaj ti na misel prihaja —! Ali te je strah tiste peščice Apačev?«

»Moj beli brat naj me nikar ne razžali! Ni me strah, pa če lahko dobim sovražnika v roke brez boja in prelivanja krvi, ga ne bom napadal. Tudi najpogumnejši poglavar se bo izognil napadu in štedil s svojimi ljudmi, ako lahko na drug način dobi sovražnika v pest.«

»Torej misliš, da boš brez boja dobil Apače v pest, če odideš?«

»Da.«

»Bi le rad vedel kako.«

»Šli bodo za nami. Winnetou ve, da si pri nas, niti za trenutek ne bo pustil naše sledi iz oči. Po-

skrbeli bomo, da bo naša sled kar mogoče jasna pa ga bomo zvabili v našo vas.«

»Torej za vabo bi vam naj bil —? Hvala lepa! Čemu naj spet bežim in se skrivam, ko tukaj čisto lahko dosežem svoje namene!«

»Nič, prav nič ne boš dosegel! In med potom v našo vas ti ne grozi prav nobena nevarnost!«

»Oho —! Če nas dohitijo, mi grozi največja nevarnost, ki je vobče mogoča, namreč smrt na kolu.«

»Ne bodo nas dohiteli! Odrinili bomo koj sedajle, Apači pa bodo čakali na nas vso noč in še jutri predpoldne. In ker nas ne bo od nikoder, bodo poslali oglednika in mnogo časa bo minilo, da se vrne in da se Winnetou prepriča, ali smo res odšli. Najmanj pol jutrišnjega dneva bo minilo, preden bo krenil za nami. In kje bomo že mi tistikrat!«

»Sedaj da bi odrinil? Koj sedaj? Tega ne dovolim! Kaj poreče tvoj poglavar, ko zve, da si brez nujnega razloga odšel in da nisi porabil ugodne prilike, ki se ti tukaj nudi! Misli na to!«

Poveljnik je molčal. Santerjev opomin je torej le zalegel.

In Santer je njegovo obotavljanje tudi koj izrabil.

»Da,« je dejal, »prilika je zelo ugodna! Noben nov načrt bi ne bil tako ugoden! Zato prilike ne smemo zamuditi. Druga nam ni treba, ko da obrnemo past, ki so nam jo Apači nastavili, in ujamemo Apače v njo.«

»Uff —! Kako bi to naredili?«

»Napadli bomo oddelka, ki stražita vhod in izhod, pa vsakega posebej. Lahko delo bo, ker sta oddelka maloštevilna.«

»Torej bi najprvo napadli oddelek, ki mu poveljuje Old Shatterhand?«

»Da.«

»Kedaj? Jutri zarana? Jezdili bi mimo njih pa se naredili, kot bi ne vedeli za nje?«

»Ne. Še nocoj jih primemo.«

»Uff —! Kako?«

»Čisto enostavno. Saj natančno poznam kraj, kjer čaka Old Shatterhand na nas. Vodil vas bom. Oči Kiow so vajene teme in njihove kretnje so kakor kretnje kače, neslišno in neopaženo bodo stopali po gozdnem mahu. Obkolili bomo Old Shatterhanda in njegove ljudi in planili na dano znamenje nad nje. Prav nobeden nam ne bo ušel. Poklali jih bomo, še preden jim bo na misel prišlo, da bi se branili.«

»Uff —! Uff —!« so vzklikali nekateri Kiowe. Santerjev predlog jim je gotovo zelo ugajal.

Poveljnik pa je bil previdnejši. Počasi je dejal:

»Uspelo nam bo, če bomo zelo zelo previdni.«

»Mora nam uspeti! Glavno je, da jih neslišno obkolimo. In to ni tako težko. Nato nekaj sunkov z nožem in opravili smo. Plen je vaš, ničesar ne potrebujem. In potem se lotimo Winnetoua.«

»Tudi še nocoj?«

»Ne. Jutri zarana. Winnetou mi je predragocen, ne sme mi uiti. Po noči pa bi se utegnil izmuzniti. Naredili pa bomo z njim prav tako, kakor je on mislil z nami narediti. Delili se bomo. Eno četo bom sam še nocoj peljal v sotesko, v katero so nas mislili zvabiti. Tam bo počakala do zore in šla naprej, jaz pa se vrnem k vam. Pri izhodu jih bo Winnetou napadel, mislil bo, da prihaja Old Shatterhand s svojimi ljudmi za njimi. Drugo četo pa bom ob zori peljal po poti, po kateri je Old Shatterhand prišel sem v dolino. Vem, da jo bom gotovo našel. Prepričan sem, da pelje skozi gozd na vrh, po drugi strani v ravnino in okoli brega k izhodu iz soteske. Winnetou bo pazil seveda samo na sotesko in nas ne bo videl. Zajeli ga bomo in ker nima več ko kakih petnajst ljudi pri sebi, se bo moral vdati.

Tak je moj načrt.«

»Ako se nam posreči, je dober,« je dejal poveljnik.

»Če se strinjaš z mojim načrtom, se ne obotavljamo več! Začnimo!«

»Old Shatterhanda obkoliti, ne da bi kaj opazil, ni lahka reč. Izbral bom tiste svoje ljudi, ki tudi po noči izvrstno vidijo in ki so najbolj izurjeni v zalezovanju.«

Stopil je med bojevnike, za mene pa je bil skrajni čas, da se umaknem. Kiowe so mislili koj odriniti. Posvariti sem moral tovariše.

Zdrknil sem z višje skale na nižjo in na tla ter se splazil v gozd. Za ovinkom sem stopil na rob gozda in v dolgih skokih zdirjal po dolini do kraja, kjer so čakali tovariši.

»Kdo je?« sem čul Stoneta. »Ste vi, sir?«

»Da.«

V skrbeh so si že bili.

»Kje pa ste tičali tako dolgo? Kajne, nekdo je bil pri nas na obisku? Kiowa seveda. Slučajno nas je našel, nas zalezoval, pa ste šli za njim?«

»Ne. Santer sam je bil.«

»Vsi vragi —! Santer sam —? Nam pride ta lopov tako blizu, pa ga ne primemo —! Ali je mogoče, da nam je res ušel?«

»Še vse drugo se je zgodilo, kar bi človek res mislil, da je nemogoče.«

Ni časa da bi vam pripovedoval. Koj moramo odtod. Pripovedujem vam pozneje.«

»Proč odtod? Zakaj?«

»Kiowe nas mislijo napasti.«

»Res —?«

»Da. Prisluškoval sem. Nocoj smo mi na vrsti, jutri pa bi se Winnetoua lotili. Vejo za naš načrt. Zato pa brž proč!«

»Kam?«

»K Winnetouu seve.«

»Naravnost po temnem gozdu —? To bo dalo bunke in bule!«

»Vzemite oči v roke! Pojdimo!«

Taka nočna hoja po temnem gozdu, brez poti in brez luči, je seveda lepoti človeškega obraza zelo škodljiva, ker je »spotikljiva« v pravem in prvotnem pomenu besede. Morali smo res »vzeti oči v roke«, zanesli smo se bolj na tipanje ko na gledanje. Dva sta tipala z rokami naprej, drugi pa smo šli v gosjem redu za njima in se držali za roke, da se nismo izgubili.

Dobro uro smo tavalili po gozdu. Najtežje je bilo najti pravo smer in jo obdržati. Pa končno je bil gozd pri kraju in zunaj na ravnini smo naglo stopali. Našli smo brezo, šli okoli hriba in k izhodu soteske, kjer je čakal Winnetou.

Santer se je zmotil v Winnetouu, ko je dejal, da se ne bo zmenil za drugo ko za sotesko in da ne bo pazil na to, kaj se godi zunaj na preriji. Winnetou je postavil stražo, ki nas je koj pozvala, ko smo se približali. Odgovoril sem, Apači so me spoznali in planili na nože.

»Moj brat Old Shatterhand se je vrnil —?« se je zavzel Winnetou. »Gotovo so se važne reči dogodile —. Zaman smo čakali na Kiowe.«

»Šele jutri mislijo priti. Pa ne skozi sotesko, ampak okoli hriba. Napasti te mislijo.«

»Uff —! Torej so zvedeli za naš načrt —?«

»Da.«

»Ni mogoče!«

»Vejo za njega. Santer je bil pri grobovih, pa je vse čul, kaj sva se menila, ko sva bila sama.«

Tema je bila, nisem videl Winnetouovega obraza. Pa molčal je. Moja vest ga je gotovo zelo iznenadila.

Sedel je, me povabil, naj prisedem, pa dejal:

»Če vse to veš, si gotovo tudi ti prisluškoval?«

»Seveda.«

»Torej se nam je naš načrt ponesrečil. Pri-poveduj!«

Pripovedoval sem. Apači so se drenjali krog naju, da bi jim ja nobena beseda ne ušla. Včasih je kateremu ušel kak začuden uff, uff. Winnetou je molčal.

Ko sem bil s poročilom pri kraju, je vprašal:

»Moj brat Old Shatterhand je zasodil, da je v takih okoliščinah najbolje, če svojo postojanko zapusti?«

»Da. Možno je bilo sicer še dvoje, pa ne eno ne drugo ni bilo dovolj varno.«

»Kateri dve možnosti misliš?«

»Lahko bi se bil umaknil globlje v gozd in bi bil počakal do zore. Prišli bi bili, pa v temi bi nas ne bili našli.«

»To bi bilo čisto napačno! Jutri bi vas gotovo našli po sledovih. In Kiow je petdeset, vas pa samo petnajst. Pobili bi vas bili. In naš načrt bi bil vkljub temu uničen. In druga možnost?«

»Ostal bi bil, kjer sem čakal. Santer bi bil Kiowe pripeljal, lezel bi naprej, prvi bi bil. Ostro bi pazil, slišal bi ga. Skočil bi, ga omotil s pestjo pa se umaknil s četo. Priznam, da mi je bila ta misel zelo vabljiva, in skoraj da bi bil ostal.«

»Moj brat je pogumen in drzen bojevnik, toda tolika predrznost bi bila gotovo njegova poguba. S Santerjem v rokah bi se ne bil mogel dovolj naglo umakniti, Kiowe bi vas bili došli in vas premagali.«

»To sem seveda tudi sam uvaževal. Pa tudi to, da ni bilo čisto gotovo, ali bo Santer prvi. Najbolje je le bilo, da sem se vrnil k tebi.«

»In zelo modro si ukrenil! Moj brat ukrene vedno tako, kakor bi jaz ukrenil, če bi bil na njegovem mestu.«

»Vrnil sem se predvsem, da zvem, kaj bo treba storiti.«

»Kaj predlaga moj brat Old Shatterhand?«

»Najprvo moramo vedeti, kaj bodo Kiowe storili, ko bodo opazili, da smo izginili.«

»Kako misliš to zvedeti?«

»Opazoval jih bom.«

»Ne bo treba. Tudi uganiti se da.«

»Ugibanje ni gotovost. Lahko se zmotiš.«

»Topot ne. Kiowe so pametni. Storili bodo le to, kar je najpametnejše.«

»Odšli bodo? Domov —?«

»Da. Ne bodo te več našli, uvideli bodo, da je Santerjev načrt neizvedljiv, in poveljnik se bo vrnil k svojemu prvemu načrtu — šel bo domov. Prepričan sem, da nas ne bodo napadli.«

»Santer jih bo pregovoril!«

»Poskusil bo. Pa nihče ga ne bo poslušal. Odšli bodo.«

»In mi —? Kaj bomo storili? Ali odjezdimo za njimi? Kiowe vsaj tako upajo.«

»Ali pa pred njimi.«

»Še bolje! Prehitimo jih in jih iznenadimo.«

»Da. Tako bi lahko storili. Pa storimo še lahko več. Santerja moramo dobiti, pa tudi Sam Hawkensa moramo osvoboditi. In Hawkensa so spravili v vas, kjer prebiva Tangua. Tja moramo tudi mi. Ne pojdemo za Kiowami. Po tisti poti nas pričakujejo, pripravili nam bodo zasedo, opazili bi nas. Neopaženi moramo priti do vasi, ako hočemo Hawkensa rešiti in Santerja prijeti.«

»Ali pozna moj brat vas poglavarja Tangua?«

»Da.«

»Kje leži?«

»Ob izlivu Salt Forka v Red River. Poznam vas tako dobro kakor naš pueblo ob Rio Pecosu.«

»Vas leži torej južnovzhodno od nas?«

»Da.«

»Pričakujejo nas od severozapada. Približati se moramo vasi torej od nasprotne strani, od jugovzhoda.«

»In tako bomo tudi storili. Moj brat misli vsikdar kakor jaz. In prav tako je, kakor je dejal moj

oče, ko sva pila kri pobratimstva: „Njune duše naj se združijo, da bodeta le ena sama duša! Kar bo Old Shatterhand mislil, to bo mislil tudi Winnetou, in kar bo Winnetouova volja, bo tudi volja Old Shatterhanda“. Tako je govoril in tako je. Njegovo oko je zrlo v bodočnost in je videlo v najina srca. Veselilo ga bo v večnih loviščih, da se njegova napoved uresničuje. Howgh!«

Ginjen je umolknil. Tudi mi smo molčali, da počastimo spomin rajnega poglavarja Apačev.

Šele po daljšem molku je nadaljeval:

»Da, jezdili bomo do vasi Tangue, pa ne po najkrajšem potu. Po ovinku bomo jezdili in prišli do vasi od jugovzhoda. Iz tiste smeri nas ne bodo pričakovali in posrečila se nam bo naša namera.

Kedaj bomo odpotovali? Kako misli Old Shatterhand?«

»Lahko bi koj odrinili. Pot je dolga in čimprej pridemo do vasi, tem bolje je za nas. Pa ne svetoval bi, da že danes odjezdimo.«

»Zakaj ne?«

»Ker ne vemo, kedaj bodo Kiowe odpotovali.«

»Najbrž še nocoj.«

»Ni verjetno. Mogoče je, da odpotujejo šele jutri. Čisto nemogoče namreč ni, da bi nas utegnili vkljub vsemu vendarle še napasti. Razen tega bi našli našo sled, če bi se slučajno do jutri pomudili. Uganili bi, kaj nameravamo.«

»Moj brat je spet povedal moje misli. Počakati moramo, da odidejo. Pa ne tu. Utegnili bi nas priti iskat.«

»Torej poiščimo kraj, odkoder lahko jutri opazujemo sotesko.«

»Poznam tak kraj. Kar pojdimo! Pa vzemimo konje za vajeti!«

Odšli smo ven v prerijo. V gaju, kakih sto korakov oddaljenem, smo se ustavili. Tam nas Kiowe niso našli, če so prišli po noči. In ko se je zdanilo,

smo videli sotesko pred seboj in jih opazili, če bi prišli zarana.

Noč je bila mrzla. Počakal sem, da je serec legel, pa sem se položil k njemu. Grel sem se ob njem, vso noč sem mirno spal. Tiho je ležal, kot bi vedel, da me ne sme prebuditi.

Ko se je zdanilo, smo ostali še celo uro pod drevjem in opazovali sotesko. Toda Kiowe niso prišli.

Nismo vedeli, ali so že odšli, ali so se kje skrili. Kazalo je, da bo treba pogledati za njimi. Pa tako opazovanje in zalezovanje je nevarno in zamudno. Medtem so bili Kiowe lahko že daleč —.

Svetoval sem torej Winnetouu:

»Prišli so črez prerijo na Nugget cil, pa se bodo najbrž po istem potu vrnili. Čemu se mučiti in jih iskati! Pojdimo na kraj, koder jih je naš izvidnik z višine videl prihajati, pa bomo našli njihovo sled, če so res odšli. Mnogo časa in truda si prihranimo.«

»Moj brat je prav zadel. Pojdimo!«

Zajahali smo in odjezdili krog hribovja na jug in nato proti jugovzhodu. In bilo je, kakor smo si mislili.

Našli smo dve sledi. Ena je prihajala iz prerije in šla v že večkrat omenjeno dolino, bila je dan stara. Druga pa je peljala iz doline v prerijo in na jugovzhod. In ta je bila komaj nekaj ur stara.

Kiowe so torej odpotovali. Da bi pa izključili vsak dvom, smo še jezdili nazaj v dolino in jo preiskali vse do kraja, kjer so taborili. Sledovi so pokazali, da so res vsi odjezdili.

Nova sled se je kmalu združila s staro. Jasna in razločna je bila. Celò na takih mestih, na katerih se sicer sled slabo vidi. Res, potrudili so se, da bi nam pokazali, kod so jezdili.

Winnetou se je nasmehnil in dejal:

»Kiowe nas vendar dobro poznajo —. Vedeti bi morali, da bomo njihovo sled našli, pa če jo tudi skrijejo. Vedeti bi pa tudi morali, da se nam bo

tale razločna sled zdela sumljiva. Prebrisani bi radi bili, pa so neumni. Nimajo možganov v glavi.»

Glasno je govoril. Besede so bile naslovljene na ujetega Kiowo. Obrnil se je še posebej k njemu in mu povedal:

»Najbrž boš moral umreti, če ne osvobodimo Sam Hawkensa, ali pa če zvemo, da so ga tvoji ljudje mučili. Če pa boš spet prost, povej svojim ljudem, da so se obnašali kakor otroci in da se jim smejemo. Niti na misel nam ne bo prišlo, da bi jezdili za temile stopinjami!«

IV.

Slovo od Winnetoua.

Winnetou je zapustil sled Kiow in se obrnil naravnost na vzhod. Potovali smo po ozemlju, ki leži med južnim Canadianom in Red Revirjem. Winnetou nas je vodil v vas, v kateri je »vladal« Tangua in ki je ležala tistikrat med Red Revirjem in Salt Forkom, levim njegovim pritokom.

Zal nismo mogli tako naglo potovati, kakor smo si želeli. Konji Apačev, ki so z menoj zasledovali Santerja, so bili utrujeni, pa tudi mesa nam je zmanjkalo. In če zmanjka v preriji in vobče v divjini mesa, je treba iti na lov, lov pa na potovanju zadržuje.

Slučajno pa smo naleteli na čredo bizonov. Zastali so za velikimi čredami, ki v pozni jeseni potujejo na toplejši jug. Ustrelili smo dve kravi in se oskrbeli z mesom za dober teden. Odslej smo potovali brez zamude.

Drugi dan smo prispeli do Salt Forka in se obrnili ob njem navzdol. Malo vode je imel, pa bregove je krilo sočno zelenje, ki je našim konjem vsakakor bolje teknilo ko pa posušena trava, po kateri smo jezdili na preriji.

Red River teče od zapada proti vzhodu. Eden njegovih levih pritokov je Salt Fork. In tam, kjer se Salt Fork, »Slana reka«, izliva v Red River, v kotu med obema rekama, tam je ležala vas, ki je v njej »stoloval« kruti Tangua.

Prijezdili smo od severozapada, bili smo torej na levem bregu Salt Forka. Ni se nam bilo treba bati, da bi nas Kiowe srečali. Pa ker previdnost nikdar ne

škoduje, smo jezdili še pol dneva dalje, da se izognemo vasi v širokem polkrogu, in prišli onstran izliva Salt Forka k Red Riverju. In da bi nas ja nihče ne videl, smo povrh jezdili mimo vasi o polnoči.

Dan se je delal, ko smo prispeli na breg Red Riverja. Poiskali smo si skrit prostor, se utaborili ter privoščili ljudem in konjem izdaten počitek. Le za Winnetoua in za mene ni bilo časa, da bi počivala. Winnetou je šel na poizvedovanje in je vzel mene s seboj.

Naš tabor je ležal južnovzhodno od vasi, Kiowe pa so nas pričakovali od severozapada. Svoj namen smo torej dosegli, od jugovzhoda nas niso pričakovali, lahko sva se približala vasi, ni bilo verjetno, da naju bodo opazili. Da bi pa tudi našega tabora nihče ne našel, sva se obrnila z Winnetouom ob reki navzdol, pognala konja v vodo, jezdila po njej nekaj časa nazaj, preplavala reko in se na njenem desnem bregu obrnila v prerijo. V vodi sledov ni videti in če bi bili tudi Kiowe našli najino sled na desnem bregu, našega tabora bi ne mogli najti, ker je ležal na levem bregu in nekaj milj niže od kraja, kjer sva šla na suho.

Izgubila sva sicer precej časa, pa najin trud nama je sreča obilo poplačala.

Pravkar sva se namreč mislila spet obrniti s prerije nazaj k reki, da z najinega brega opazujeva vas onstran reke, ko zagledava dva jezdeca, ki sta gnala cel tucat tovornih konj. Nista nama jezdila naravnost naproti, obrnjena sta bila bolj na desno. Eden je jezdil spredaj, drugi zadaj za težko oboloženimi mulami. Njunih obrazov nisva videla, pa po obleki sva zasodila, da sta bela.

Opazila sta naju in obstala. Nisva ju smela prezreti, sumljivo bi jima bilo. Pa sva tudi morebiti lahko kaj koristnega zvedela od njiju, ker sta bila skoraj gotovo na obisku pri Kiowah na vasi. Škodovati nama pa tudi nista mogla. Najino sled bi sicer

našla, pa da bi ji sledila, za to pač nista imela časa. In če bi tudi bila šla za njo, bi jo bila izgubila, ker je peljala v reko.

Vprašal sem Winnetoua:

»Pojdeva k njima?«

»Da,« je odgovoril. »Traderja — potujoča trgovca — sta. Kiowe sta obiskala s svojim blagom. Le zvedeti ne smeta, kdo da sva.«

»Dobro! Jaz sem uradnik agenture in potujem h Kiowam, pa ne razumem njihovega jezika. Zato sem vzel tebe s seboj. Iz rodu Pawnee si.«

»Prav je tako! Moj brat bo govoril z njima.«

Jezdila sva jima naproti. Vzela sta puške v roke, ker je tako v navadi na divjem zapadu, in naju ravedno gledala.

»Le denita puške v stran, gospoda!« sem jima zaklical. »Ne bova vaju ugriznila!«

»Bi vama tudi ne uspelo!« je eden odgovoril. »Midva znava namreč tudi ugrizniti. Pušk pa nisva vzela v roke, ker naju je strah, ampak ker je tako v navadi tod in ker se nama zdita sumljiva.«

»Sumljiva —? Zakaj?«

»No, če dva takale oborožena gentlemana, eden rdeči, drugi beli, sama jezdita po preriji, sta skoraj gotovo lopova. Razen tega nosite vi čisto indijansko obleko. Bi bilo res čudno, če bi bila poštena človeka!«

»Hvala lepa! Ste pa res zelo odkritosrčni! Je sicer vedno dobro, če človek ve, kako drugi o njem sodijo, pa lahko vam zagotovim, da se motite!«

»Mogoče. Vaš obraz ni obraz lopova, to je res. Mi je tudi čisto vseeno, kaj da sta in ali vas prej ali slej obesijo. Vrv vsekakor ne bo visela na mojem vratu, ampak na vašem.«

»Morebiti nama bodeta celò povedala, odkod prihajata?«

»Prav rada vama ustrezeva. Nimava vzroka, da bi se skrivala. Sem od False Washita prihajava.«

»Tako —? In kam sta namenjena?«

»Nekoliko h Kiowam na obisk.«

»H katerim Kiowam?«

»K tistim, ki jim poveljuje Tangua.«

»Niso daleč od tod.«

»Vem. Njihova vas leži med Salt Forkom in Red Riverjem.«

»Res. Toda svetujem vama, brž ko mogoče se obrnita in ne pokažite se nobenemu Kiowi!«

»Zakaj neki?«

»Ker ni koristna taka navada, če se da kdo od rdečih upihnuti.«

»Pshaw —! Se tega do danes nisva navadila in se tudi v bodoče ne bova.«

»Kaj vse še bodočnost krije, tega ne vemo. Dobro vama želim. In moje svarilo je resno mišljeno!«

»Svarilo —? Ali nama preti kaka nevarnost?«

»Pa še kaka! Prihajava namreč naravnost od Tangua. In Tangua je sklenil, da bo upihnil vsakega belega, ki mu pride v roke, pa tudi vsakega rdečega, ki ni Kiowa.«

»Tangua je pa res zelo ljubezniv človek! Odkod pa vesta za te njegove človekoljubne namene?«

»Sam nama je tako povedal.«

»Ni mogoče —!«

»Da! In še večkrat.«

»Pa še večkrat? Kako pa je torej mogoče, da vaju takole zdrava in živa vidim pred seboj —? Ali sta morebiti zamorca?«

»Ne zbijajte neumnih šal! Nama ne stori nič, dobri znanci smo si in nekaterekrati sva ga že obiskala. Traderja sva namreč, kakor ste najbrž že uganili. In sicer poštena traderja. Ne spadava med tiste lopove, ki rdeče ogoljufajo s svojim blagom pa se ne smejo več prikazati v njihovih taborih. Zato pa sva tudi povsod dobrodošla. Rdeči potrebujejo naše blago in si ne bodo odgnali ljudi, ki se na nje lahko

zanesejo, in od katerih imajo le korist. Vaju pa bodo upihnilo, bodeta že videla!»

»Ne bodo naju upihnilo! Tudi jaz sem pošten človek, in pravkar potujem h Kiowam in jim tudi pri našam mnogo koristi.«

»Tako —? Torej pa povejte, kaj ste in čemu jih mislite obiskati!«

»Uradnik sem indijanske agenture.«

»Indijanske agenture —? Čujte, ta poklic vas Indijancem ne priporoča ravno preveč! Ne zamerite, pa odkrito vam povem, da so rdeči ravno agentom zelo malo naklonjeni, ker — ker —.«

Ni hotel z besedo na dan. Pomagal sem mu.

»Ker so jih agenti že neštetokrat opeharili. Tako ste hoteli reči, kajne? In to vam rad priznam.«¹

»Me zelo veseli, da iz vaših ust čujem, kaki lopovi da ste vi agentje!« se je smejal. »Ravno pri zadnjih dobavah so agenti Kiowe strahovito potegnili. Razume se, da so silno razjarjeni! Ako torej hočete, da vas nekoliko na kolu mučijo, le pojdite k njim! Vašo željo vam bodo radi izpolnili!«

»Mi ni mnogo za to, sir! Pa se tudi ne bo zgodilo. Povem vam, da me Kiowe res ne bodo prijazno sprejeli. Toda ko jim povem, čemu da sem prišel, me bodo zelo veseli. Dosegel sem namreč, da jim bo povrnjena škoda, ki so jo imeli pri zadnjih dobavah. Dobili bodo, kar jim še gre. In prav radi tega jezdim k njim. Obvestiti jih moram, kam naj grejo po blago.«

¹ Indijanski agenti so zastopniki washingtonske vlade. Posredujejo Indijancem, naseljenim po rezervacijah, dobave, živino, poljedelsko orodje, semena, puške itd. Vlada izda, deloma vezana po pogodbah, sklenjenih z Indijanci, letno nad pet milijonov dolarjev za rezervacije. Pa velik del tega izgine v žepih agentov, Indijanci pa ne dobijo nič ali pa le slabo blago. Rezervacije ležijo pač daleč zunaj na divjem zapadu in agente je težko nadzorovati. — Op. prev.

»Glej, glej! Torej ste res prava bela vrana med agentil!« se je čudil. »Če je tako, vam seveda ničesar ne bodo storili.

Ampak — čemu imate tegale rdečkarja pri sebi?«

»Ne razumem narečja Kiow. Tale je moj tolmač, iz rodu Pawnee je in Tangua ga dobro pozna.«

»Well! Torej je vse v najlepšem redu in brez potrebe sem vas svaril. Pa mislil sem, da vas res moram posvariti, kajti Tangua je ves divji na vse, kar ni Kiowa.«

»Pa zakaj?«

»Ker je zadnje tedne slabe izkušnje doživel. Apači so vpadli v njegovo ozemlje in mu ukradli več tisoč konj. Zasedoval jih je seveda, toda premagali so ga, ker jih je bilo trikrat ali štirikrat več. Pa bi ga vkljub temu ne bili, da niso neki beli ljudje Apačem pomagali. Eden izmed belih je Tangui prestrelil kolena. Old Shatterhand mu pravijo, tistemu človeku, strašno močen je, najmočnejšega človeka pobije z golo pestjo na tla. Ampak bojim se, da se mu ne bo dobro godilo!«

Lepo zgodbico o svojih zdrobljenih kolenih je natvezal Tangua dobrima traderjema —! Apači da so prišli konje krast in pri tem da sem mu jaz kolena prestrelil —! Še premalo kazen je prejel za svojo lažnivost!

Dejal sem traderju:

»Kiowe se bodo seveda maščevali?«

»Seveda! Saj je Tangua za vse življenje pohabljen! Strašna usoda za poglavarja! Kar peni se od jeze in prej ne bo miroval, da dobi Winnetoua in Old Shatterhanda v pest.«

»Winnetou —? Kdo je ta?«

»Mlad apaški poglavar. Dva dni ježe od tod tabori. Tisti beli so pri njem in Kiowe so odšli, da jih zgrabijo v svojo vas.«

»Hm —! In tisti beli bodo z Apači vred, mislite, tako neumni, da bodo šli v past —?«

»Najbrž. Vsaj Tangua tako misli. Dal je zasesti pot, po kateri bodo prišli. Če pridejo, so na vsak način izgubljeni. Mene vsa zadeva sicer nič ne briga, pa beli so in rajši sem se pobral. Bi bil še sicer nekaj dni ostal pri Tangui, — toda da bi gledal, kako bodo bele mučili, to pa ni po mojem okusu.«

»Morebiti pa bi jim le lahko kakorkoli pomagali?«

»Ne. Bi ne mogel, če bi tudi hotel. Sicer pa — čemu bi naj šel po kostanje v ogenj za ljudi, ki jih niti ne poznam! Trgovske zveze ima s Kiowami in še na misel mi ne bo prišlo, da bi si jih pokvaril in se pri njih osovražil. Mehko srce imam, poskusil sem in govoril za nje, pa sem nemudoma utihnil, kajti Tangua me je nahrul kakor priklenjen pes.«

»Čisto verjetno! Čemu pa ste se zavzeli za ujetnike, ki še niso ujetniki! Saj niti ne ve, ali jih bo dobil! Počakati bi bili morali!«

»O, enega že ima! Beli človek je, eden izmed ljudi Old Shatterhanda. Pravi čudak! Samo smeji se in čisto nič ne kaže, da pravzaprav gleda smrti v oči.«

»Ste ga videli?«

»Pripeljali so ga, ko sem bil pri Kiowah. Celo uro je ležal zvezan na tleh. Nato pa so ga spravili na otok.«

»Na otok —? Otok je takorekoč njegova ječa?«

»Da. V Salt Forku leži, komaj nekaj korakov oddaljen od naselbine. Razume se, da je ujetnik skrbno zastražen.«

»Ste govorili z ujetnikom?«

»Le nekaj besed. Vprašal sem ga, ali bi mogel kaj za njega storiti. In prijazno se mi je nasmejal in dejal, da bi mu zmlетки zelo dišali pa da naj grem v Cincinnati in mu naj prinesem skledo zmlетkov. Cel burkež je! Povedal sem mu, da je njegov položaj vse drugo ko zabaven in kratkočasen in da ga čaka kol

in mučenje, pa se mi je zahihital in menil, naj se ne brigam za njegovo usodo in da so za to drugi ljudje na svetu. Vkljub temu sem založil besedo za njega pri poglavarju. Mislil sem, da bo kaj izdalo, ker sva si dobra prijatelja. Pa kako me je nahrul —!

Sicer pa ne ravnajo slabo z ujetnikom. Old Shatterhand je ujel enega njihovih ljudi in ga pridržal za talca. Le Santer se na vso moč trudi, da bi mu zagrenil tiste ure, ki so mu še usojene.«

»Santer —? Ime kaže, da je beli človek. Ali so bili razen vas še drugi beli ljudje pri Kiowah?«

»Le tisti eden, ki mu je Santer ime. Zopern človek! Včeraj je prispel s četo, ki bi naj Old Shatterhanda zvbila za seboj, in se je koj lotil ujetnika. Se bodete že še natančneje seznanili z njim, ko pridete h Kiowam.«

»Ali veste, po kaj je pravzaprav prišel k Tangui?«

»Tega ne vem. Sem ga sicer pozdravil, pa se nadalje nisem zmenil za njega. Zdelo se mi je, da mu moja navzočnost ne ugaja. Rdeči bi mi bili sicer povedali, po kaj je prišel, pa nisem vprašal. Me nič ne briga in kar me ne briga, v to se ne vtičem. Tako je moje načelo in z njim sem do danes še vedno dobro vozil.«

»Ali je tisti Santer poglavarjev gost? So mu lasten šotor odkazali? Kako občujejo z njim?«

»Odkazali so mu lasten šotor, pa ne poleg poglavarjevega, kakor je v navadi pri rdečih, če hočejo gosta posebno odlikovati. Star usnjat šotor so mu dali, na koncu vasi stoji. Zdi se mi vobče, da tisti Santer ni posebno v časti pri poglavarju.«

»Ali ste zvedeli, kako je belemu ujetniku ime?«

»Sam Hawkens mu je ime, vkljub svoji burkavosti je slaven westman. Škoda, da ga bodo upihnil! Pa ne morem mu pomagati. Morebiti pa vi založite besedo za njega. Rajši vas bo poslušal, če res prihajate z dobrimi novicami k njemu.«

»Bomo poskusili. Ali mi lahko opišete lego šotora, ki so ga Santerju dali?«

»Čemu? Našli ga bodete, ko pridete v vas. Na spodnjem koncu stoji, četrti ali peti je ob reki navzgor. Pa ne verjamem, da vam bo mož ugajal. Ima obraz pravega lopova. Čuvajte se ga! Mladi ste še, vkljub svoji službi, zato mi mojega nasveta ne zamerite! Dobro je mišljen.

Sedaj pa morava dalje. Srečno potujta pa glejta, da odneseta zdravo kožo iz levjega brloga!«

Ali bi ga še naj zadrževal in izpraševal —?

Sumljivo bi mu bilo, saj je že itak pogledoval po naju, ko sem ga tako podrobno izpraševal o Santerju. Povedati bi mu morala, kdo da sva in česa iščeva pri Kiowah. Preveč bi tvegala.

Tudi Winnetou je tako sodil. Pognal je konja in dejal s pridušenim glasom:

»Dovolj je! Moj brat naj ne vprašuje več! Sumljivo bi se jima zdelo. Prijatelja Kiow sta!«

»Tudi sam mislim, da sva dovolj zvedela. Precej natančno veva, kje tiči Sam Hawkens in tudi za Santerjevo bivališče sva zvedela. Oba bova našla.

Kako daleč bova še jezdila?«

»Tako daleč, da naju traderja ne bodeta več videla. Potem pa se vrneva domov.

Zelo dobro je bilo, da sva ju srečala. Mnogo bi bila morala tvegati, da bi sama poizvedela za Sama in Santerja. Če bi se nama bilo vobče posrečilo —.

Še nocoj se splaziva v vas.«

Traderja sta izginila v preriji. Počasi sta jezdila, mule so bile težko obložene. Zvedela sva pozneje, da jima je bilo njuno počasno potovanje usodno. Prodala sta Kiowam razno blago, pa v zameno vzela kožuho-vino. Santer je videl njune tovore, pohitel za njima ter ju ubil in izropal. Nič ni pomagalo traderju, da »se ni vtikal v to, kar ga nič ni brigalo« —. Tisti, ki je z menoj govoril, je bil trgovec, oni drugi pa je bil njegov pomočnik.

Ko naju nista mogla več videti, sva se vrnila v tabor po isti poti, koder sva prišla. Sledove sva skrbno zabrisala za seboj.

Dick Stone in Will Parker sta bila z uspehi najinega poizvedovanja zelo zadovoljna. Posebno ju je veselilo, da se mali Sam dobro počuti in da mu niti v ujetništvu ni usahnila njegova šaljiva žilica. Prosila sta naju, naj ju vzameva s seboj, pa Winnetou jima je prošnjo odklonil.

»Moja bela brata naj še nocoj ostaneta doma,« je pravil. »Teško, da bova z Old Shatterhandom že kar na prvem pohodu rešila Sama. Najprvo si morava položaj dobro ogledati, potem šele lahko razmišljujemo, kako ga bomo rešili.

Nocoj si ogledava vas. Jutri pa se lotiva reševanja pa vzameva tudi vaju s seboj.«

Naš tabor je bil dobro skrit. Pa bili smo na sovražnem ozemlju in slučaj je le utegnil pripeljati kakega Kiowa blizu. Zato je Winnetou predlagal:

»Otok poznam, niže spodaj leži sredi reke. Grmovje in drevje raste na njem. Tam nas nihče ne bo našel. Peljal bom svoje brate na tisti otok. Plavati bo treba.«

Odšli smo. Ni bilo daleč do otoka. Reka je bila globoka in je precej drla, pa čisto dobro smo prišli čez reko, seve na konjih.

Winnetou je prav povedal. Otok je bil velik, ves zaraščen, brez skrbi smo se lahko naselili na njem, nihče nas ne bi prišel iskat v tisto goščavo.

Postlal sem si v grmovju kar moč udobno ležišče in legel spat. Računal sem namreč, da po noči ne bom mnogo spal ali pa morebiti čisto nič. Ne ker bi ne bilo časa, ampak prav radi tega, ker smo taborili na otoku in ker je tudi Samova »ječa« ležala na otoku.

Že ko sva se podala na poizvedovanje, sva morala preplavati reko. Tudi na otok smo se selili po vodi. Tudi k Samu nisva mogla drugače ko čez vodo. In na zalezovanje še konj nisva smela vzeti s seboj. Vedel sem, da bova mokra do zadnje niti. Sredi de-

cembra smo bili, voda je bila mrzla, noči pa zelo hladne. Da bi se preoblekla, na to še misliti nisva smela. Kdo pa bo nosil na divji zapad dvojno obleko in dvojno perilo za seboj —! Ognja tudi nismo smeli zakuriti, da bi se posušila. Izdal bi nas bil. V mokri obleki sva morala spat. In kdo bo dobro spal, če je do kože moker —.

Spala sva z Winnetouom vso noč. Zbudili so naju, ko je bilo treba oditi.

Slekla sva se do najpotrebnejše obleke in pustila pri tovariših tudi vse orožje. Le nože sva vzela s seboj. In potem sva skočila v mrzle valove.

Plavala sva po Red Riverju navzgor. Držala sva se levega brega, ker sva bila namenjena tudi po Salt Forku navzgor, ta pa se izliva od leve strani v Red River.

V slabi uri sva prispela do izliva Salt Forka ter krenila v njega. Previdno in tiho sva se bližala vasi, vedno ob levem bregu, ker leži vas na desnem bregu, v kotu med obema rekama, kakih sto korakov oddaljena od izliva Salt Forka.

Pod vasjo sva zlezla na suho, seve na levi breg, in se plazila ob vasi navzgor.

Pri besedi vas seveda ne smete misliti na našo vas, ki ima zidane ali pa vsaj lesene hiše in ki jih obdajajo vrtovi in polja. O vrtovih in poljih ni bilo nobene sledu, o hišah pa še manj. Močni usnjati šotori so stali ob reki raztreseni, v njih so Kiowe stanovali po zimi. Po leti stanujejo v platnenih šotorih.

Opazovala sva vas.

Skoraj pred vsakim šotorom je gorel ogenj. Kiowe so sedeli krog njih, se greli in si pripravljali večerjo. Največji šotor je stal približno sredi vasi. Ob vhodu so tičale v zemlji sulice, okrašene z orlovskimi peresi in z različnimi čudno oblikovanimi medicinami. Tudi pred tem šotorom je gorel ogenj in pri njem je sedel Tangua, poleg njega pa trije mladi ljudje. Eden

je imel kakih osemnajst let, druga dva pa sta bila kakih dvanajst od štirinajst let stara.

»Tisti so njegovi trije otroci,« je razlagal Winnetou. »Najstarejši je njegov ljubljenec, pogumen bojevnik bo še kedaj. Njegova noga je tako brzna, da so mu dali ime Pida, kar pomeni v njihovem jeziku jelena.«

Ženske so hodile med šotori za raznimi opravki. Prisedle pa niso k bojevnikom. Indijanske žene in dekleta ne smejo sedeti v družbi bojevnikov, tudi jesti ne smejo z njimi. Za njimi jejo in le to kar moškimi ostane. Zato pa morajo opravljati vse gospodarske posle, tudi najtežje. Moški pa lenarijo in hodijo na vojsko.

Oziral sem se za otokom. Nebo so zastirali temni deževni oblaki, nobene zvezde ni bilo videti. Pa ognji so dovolj razsvetljevali reko. V njihovem svitu sem videl tri otoke.

Trader pa je govoril samo o enem otoku —.

»Na katerem bo Sam?« sem vprašal Winnetoua.

»Moj brat naj se spomni na to, kar je povedal trader!«

»Da leži Samov otok blizu brega —?«

»Da. Le nekaj korakov da je oddaljen od brega.«

»Prvi in tretji otok leži bliže našemu bregu, srednji pa bliže vasi. Misliš, da bo tisti?«

»Najbrž. Trader je govoril tako o otoku, kakor ga je videl z desnega brega, kjer leži vas. In srednji otok je bliže desnemu bregu.«

»Je tudi verjetneje, da so ga spravili na srednji otok, ker je navzgor in navzdol po reki zavarovan po sosednjih dveh otokih. Bo že, kakor pravi moj brat.«

»In tamle spodaj je konec vasi. V četrtem ali petem šotoru ob reki navzgor, je dejal trader, tam stanuje Santer.«

Ločiti se bova morala. Poiskati moram morilca očeta in sestre, tako mi nalaga dolžnost. Šel bom torej in pogledal, kje morilec stanuje. Sam je bolj tvoj tovariš, njega boš ti iskal.«

»Kje se spet najdeva?«

»Tule, kjer se bova ločila.«

»To bo le mogoče, če se nič izrednega ne pripeti. Če pa katerega izmed naju zasačijo, bo vse drlo vkup. Težko bova oba prišla sem na to mesto. Zasedovali bi in tudi tisti, ki bi tu čakal, bi bil v nevarnosti, da ga najdejo.

Določiti morava drug kraj. Morebiti kje više gori ali pa niže spodaj na reki.«

»Najina naloga ni lahka. In tvoja posebej je še težja ko moja, ker moraš plavati na otok. Utegne te straža videti. Če te primejo, bodo seveda vpili. Vedel bom, kaj se je zgodilo, pa ti prihitim na pomoč. Če ti pojde vse gladko, se vrni na naš otok. Toda ne naravnost, po ovinku se moraš vrniti, da zasledovalci ne bodo naleteli na naš tabor.«

»Toda za dne bodo našli mojo sled —.«

»Ne bodo je našli! Še po noči se bo ulil dež in zabrisal najine sledove.«

»Dobro! In če se tebi kaj zgodi, ti pridem jaz na pomoč.«

»Nič se mi ne bo zgodilo, razen če bi res nesreča hotela, da bi me našli.

Poglej! Pred petim šotorom ni nobenega ognja. Tisti bo Santerjev. Na vasi ga ne vidiš, v šotoru bo. Tja se bom splazil. Ne bo ga težko opazovati.«

Odšel je ob reki navzdol, da jo pod vasjo preplava in se splazi nazaj k šotorom.

Moja naloga je bila res težka.

Otoki so vsi ležali v svitu vaških ognjev. Nevarno je bilo. Nisem se smel bližati otokom po vodi, čisto gotovo bi me bili opazili iz vasi. Pod vodo sem moral plavati. Pa ne naravnost na Samov otok. Pod vodo bi že še prišel do otoka, ni bilo daleč in plavanja se ne ustrašim za karsibodi. Toda na otoku so bile gotovo tudi straže. Saj je dejal trader, da je Sam strogo zastražen. Kaj, če bi prišel na površje prav na mestu, kjer je stala straža —.

Nisem smel plavati naravnost. Kako pa —?

Kaj, če bi plaval najprej na sosednji otok —? Tam najbrž ni bilo nikogar. Vsaj straže ne.

Pa na katerega bi plaval —? Na onega više gori? Ali na tretjega, ki je ležal pod Samovim otokom —?

Odločil sem se za prvega.

Kakih dvajset metrov je bil oddaljen od drugega in nekaj več od vasi. Zlezal bi na otok, udobno opazoval raz njega Samov otok in si ogledal položaj.

Sel sem torej ob reki navzgor, da sem prišel prve-
mu otoku navštric. Ostro sem ga opazoval. Nič se ni
genilo, žive duše ni bilo videti. Najbrž je bil prazen.

Rahlo sem zlezal v vodo, se potopil in plaval
črez.

Srečno sem prišel do otoka in zaenkrat pomolil
samo usta iz vode, da si oddahnem. Ležal sem ob
gornjem koncu otoka.

Samov otok je ležal res blizu vaškega brega. Z
grmovjem je bil zaraščen, tudi nekaj dreves je stalo
na njem. Ujetnika nisem videl, straže tudi nobene.

Še sem se ogledoval po otoku in razmišljal, kako
bi prišel na njega. Če bo le količkaj mogoče, tako sem
sklenil, bom Sama še nocoj osvobodil. Čemu se drugo
jutro spet podajati v nevarnost in se spet do kože
zmočiti?

Tedaj pa se je zgodilo nekaj, kar je moje načrte
popolnoma spremenilo in mi zelo olajšalo delo.

Na bregu je zašumelo. Ozrl sem se.

Indijanec je prihajal z vasi. Pida je bil, »jelen«,
poglavarjev sin. Sreča moja, da je prišel niže spodaj
k vodi, sicer bi me bil gotovo opazil. Kanoe je bil
privezan k bregu, stopil je v njega, ga odvezal in
veslal k Samovemu otoku.

Počakati sem moral.

Kmalu nato sem čul govorjenje. Spoznal sem
Samov glas.

Slišati sem moral, kaj se menita. Potopil sem se in splaval k bregu. Na otok nisem smel, videla bi me bila straža.

Vse polno čolnov je viselo ob bregu. Menda je imel vsak vaščan svoj kanoe. Za enim izmed njih sem prišel na površje.

Pravkar je dejal Pida:

»Tangua, moj oče, želi.«

»Mi na misel ne bo prišlo, da bi mu izdall« je odgovoril Sam.

»Podesetorili bomo tvoje mukel«

»Da se vam ne smejem! Sam Hawkensa — pa mučiti, hihihihih! Že enkrat me je mislil tvoj oče mučiti, tistikrat pri Apačih na Rio Pecosu. In kaj se je zgodilo? Ali veš?«

»Da. Old Shatterhand, tisti pes, mu je prestrelil kolena.«

»Well! Tako približno bo tudi topot. Nič mi ne morete, prav nič! Tako vam povem!«

»Šališ se! Ali pa se ti je zmešalo! Ujet si, ne moreš nam uiti. Po celem telesu smo te povezali z jermeni, niti geniti se ne moreš. Kako nam boš ušel?«

»Da! Santerju gre zahvala, da ste me tako skrbno povili. Vkljub temu pa se čisto dobro počutim.«

»Vezi ti režejo v meso, vem. Le priznati nočeš. Razen tega pa si še k drevesu privezan! Dan in noč sedijo poleg tebe štirje stražniki! Ne moreš nam uiti!«

»Nič se ne boj! Je čisto moja zadeva, kako bom ušel ali odšel iz vašega ujetništva! Zaenkrat pa še bom ostal, ugaja mi pri vas. Počakaj torej! Ko se mi bo zljubilo, da bi odšel, mi ne boste mogli braniti.«

»Pa dali bi ti svobodo, če nam poveš, kam je šel.«

»Tega vam ne povem! Saj vem, kako je. Tisti dobri Santer mi je pripovedoval zgodbo, ki si jo je sam izmislil. Strahu bi mi rad nagnal. Ni mu uspelo. Jezdili ste na Nugget cil, da bi prijeli Old Shatter-

handa in Winnetoua. Smešno —! Old Shatterhanda ujeti, ki je bil moj učenec, hihihihihih!

»Ti si torej bil njegov učitelj?«

»Da!« je ponosno povedal moj mali Sam.

»Pa si se le dal ujeti —!«

»Samo za zabavo. Rad vas imam, zelo rad, pa sem si mislil, da bi bilo lepo, ako bi bil za nekaj časa pri vas v gosteh, če se ne motim.

Torej zaman ste jezdili na Nugget cil in le domišljujete si, da bodeta Winnetou in Old Shatterhand prišla za vami! Take neumne misli pa še res nisem čul! Sami uvidite, da ste se zaračunali. Ni jih, pa ne veste, kam so šli! In jaz vam naj povem, kje da Old Shatterhand tiči! Domišljujete si, da vem —. In odkritosrčno ti povem, da res tudi vem.«

»No, kje je?«

»Pshaw —! Mi ni treba povedati, sam boš prav kmalu zvedel, kje da je. Kajti —.«

Glasno kričanje ga je prekinilo. Nisem razumel, kaj so kričali, pa po glasu sem sklepal, da nekoga lovijo in da kričijo »Drži ga! Drži ga!« Tudi Winnetouovo ime sem razločno čul.

»Čuj —!« je vrisnil Sam. »Sedaj pa veš, kje sta! Winnetou —! In kjer je Winnetou, tam je tudi Old Shatterhand! Prišla sta! Prišla sta! Tamle na vasi sta!«

Vse huje so vpili Indijanci. Zamolklo topotanje sem čul. Leteli so za njim, pa ujeli ga še niso.

Videl sem, da se je Pida zravnal in se oziral na breg. Koj nato je skočil v kanoe in nekemu zaklical:

»Brez obotavljanja ustrelite tega belokožca, če bi se kdo približal in ga skušal rešiti!«

Najbrž je tako naročil stražam. Odveslal je proti bregu.

Rdeči so vsekakor Winnetoua opazili. Bežati je moral. Nesrečni slučaj mi je prekrizal vse moje račune. Mislil sem Sama še tisti večer osvoboditi, pa uvidel sem, da iz tega načrta ne bo nič. Nisem imel

drugega orožja ko nož. In le samo da sem se prikazal na otoku, bi bili Sama ustrelili. Za zvižaco pa ni bilo časa. Moral bi straže zalezovati, jih dolgo opazovati, moral bi se tudi Samu neopaženo približati. In med tem se je lahko Pida že vrnil ali pa bi straže zamenjali ali pa bi kdorkoli prišel na otok.

Ne, tako ni šlo!

Tedaj mi je šinila v glavo misel, predrzna, skoraj nora misel. In nemudoma sem jo izvršil.

Pida je veslal proti bregu. Ljubljenec Tangué je bil. Če sem ga prijel, ujel in odnesel v naš tabor, smo ga lahko za Sama in za Santerja zamenjali. Treba je le bilo, da sem mladega poglavarjevega sina neopaženo pograbil in spravil v tabor.

Kakor rečeno, misel je bila naravnost blazno drzna. Iz srede vasi ugrabiti Indijanca —! Ko je vse na nogah —.

Pa kaj za to! Mladost ne razmišlja o nevarnosti —.

Ozrl sem se po reki in na vas.

Pida še ni bil na pol poti do brega. Winnetoua še niso prijeli. Vse je drlo za njim, pa proti jugu, k Red Riverju, medtem ko je ležal naš tabor vzhodno od vasi. Zamotiti je hotel zasledovalce. Tudi Samovi stražniki so gledali v tisto smer, stopili so na rob otoka, proč od mene so bili obrnjeni.

Rdeči so vpili in tulili, prilika je bila ugodna.

Zaplaval sem za Pido.

Prispel je do brega, izstopil in se sklonil, da bi privezal kanoe. Šinil sem iz vode, se zravnal. Obrnil se je, pljuskanje vode me je izdalo. Odprl je usta, pa že ga je zadela moja pest na sence. Zrušil se je omočen na tla.

Pobral sem ga, ga položil v kanoe, prijel za veslo in pognal čoln po reki navzgor. Vse je šlo po sreči. Tudi na vasi me nihče ni opazil. Brigali so se le za Winnetoua.

Z vsemi močmi sem veslal, da se čimprej umaknem rdečim izpred oči. Ko me svit ognjev ni več dosegal, sem obrnil kanoe na levi breg, pristal in nesel nezavestnega Pido na suho. Odrezal sem jermene, ki so viseli na čolnu, zvezal z njimi ujetnika in sunil čoln v vodo, da bi me ne izdal Kiowam.

Nato sem si naložil Pido na rame in po suhem odšel proti našemu taboru.

In tedaj šele so se začele težave. Ne ker mi je bil morebiti poglavarjev sin pretežek, ampak ker se mi je predramil iz nezavesti in ni dal miru. Orožje sem mu seve pobral, pa nemiren je bil, brcal je, se zvijal in mi hotel po vsej ceni uiti. Zagrozil sem mu z nožem.

»Kdo si?« je srdito vprašal. »Garjev belokožec, ki ga bo Tangua, moj oče, že jutri prijel in uničil!«

»Tvoj oče me ne bo prav nič uničil!«

»Kako da ne? Poglavar Kiow je!«

»Saj ne more hoditi!«

»Pa ima nešteto bojevnikov na razpolago, poslal jih bo takoj za teboj!«

»Tvojim bojevnikom se smejem! Vsakemu izmed njih se lahko tako zgodi, kakor se je zgodilo tvojemu očetu, ko se je boril z menoj.«

»Uff —! Ti si se boril z mojim očetom —?«

»Da.«

»Kje? Kedaj?«

»Tistikrat in tam, ko se je zgrudil, ker mu je moja krogla kolena zdrobila.«

»Uff —! Uff —! Torej si ti Old Shatterhand —?« je ves prestrašen hlastnil.

»Kako vprašanje —! Ali te nisem s pestjo treščil na tla? In kdo drugi ko Winnetou in Old Shatterhand bi se podala sredi med Kiowe in jim ugrabila poglavarjevega sina?«

»Uff —! Vem, kaj me čaka! Umril bom. Pa niti enega glasu bolečine ne bodete čuli iz mojih ust!«

»Ne bomo te umorili. Nismo morilci kakor Kiowe. Če nam tvoj oče izroči tista belokožca, ki sta pri vas, boš koj spet prost.«

»Misliš Sam Hawkensa in Santerja?«

»Da.«

»Izročil ju bo. Kajti njegov sin mu je ljubši ko desetkrat deset Sam Hawkensov. Da o Santerju niti ne govorim.«

Pomiril se je, ni se več branil.

Pa oglasile so se druge težave.

Dež se je ulil, prav kakor je Winnetou napovedal, in deževalo je tako nagosto, da nisem več videl čez roko. Zaman sem iskal naš otok.

Druge pomoči ni bilo, počakati sem moral na jutro ali pa vsaj na konec dežja. Poiskal sem košato drevo, položil ujetnika na tla in sedel poleg njega.

To vam je bilo ljubeznivo čakanje! Dež ni hotel prenehati in jutro tudi ni hotelo priti. Do kože sem bil moker, saj sem bil nekaj ur v vodi. Zeblo me je. Tolažil sem se, da globlje ko do kože ne morem biti moker, pa naj še tako močno dežuje. Vstal sem od časa do časa, stopal po trati, celò telovadil sem, da bi se vsaj nekoliko ogrel. Mladi poglavarjev sin se mi je smilil, ker je moral mirno ležati v dežju na mokrih tleh, pa pomagati mu nisem mogel. Bil je gotovo bolj utrjen ko jaz tistikrat, in je laže prenašal mraz in mokroto.

Končno sta se mi obe moji želji hkrati izpolnili. Dež je prenehal in zasvitalo se je. Pa gosta megla je legla na reko in po preriji. Stopil sem po obrežju in po dolgem iskanju končno le našel v megli naš otok.

Zaklical sem.

Koj se je oglasil Winnetou:

»Halloo —! Old Shatterhand —?«

»Da.«

»Pridi! Zakaj kličeš? Nevarno je!«

»Ujetnika imam pri sebi. Ne morem ga sam spraviti čez vodo. Pošlji mi dobrega plavača in nekaj jermenov!«

»Sam pridem!«

Kako sem bil vesel, da ga niso dobili!

Nekaj minut sem čakal. Njegova glava se je prikazala med meglo in vodo. Stopil je na suho.

Kar zavzel se je.

»Uff —! Pida, poglavarjev sin —! Kje ga je moj brat dobil? Na vasi?«

»Na bregu, blizu Samovega otoka.«

»Si videl Hawkensa?«

»Ne. Pa čul sem ga govoriti s Pido. Rad bi bil govoril tudi s Hawkensom, tudi osvoboditi sem ga mislil že danes. Pa prav tedaj so tebe zalotili in oditi sem moral.«

»Smolo sem imel. Nisem si je sam kriv. Bil sem že skoraj pri Santerjevem šotoru. Pa so prišli Kiowe mimo. Nisem smel skočiti na noge, obležal sem in se zavalil na stran. Kiowe so obstali in govorili. Slučajno je eden pogledal po tleh. Opazil me je in stopil bliže. Tedaj seveda sem moral bežati. V svitu ognjev so me spoznali. Skočil sem proti Red Riverju, preplaval reko in jim ušel. Santerja pa seveda niti videl nisem.«

»Kmalu ga boš videl. Tale mladi bojevnik je v naših rokah, zamenjali ga bomo za Sam Hawkensa in Santerja. Povedal sem mu že, kaj nameravamo z njim, zadovoljen je in tudi Tangua, njegov oče, pravi, bo pristal na zamenjavo.«

»Uff —! To je dobro! To je zelo dobro! Moj brat Old Shatterhand je bil predrzen, do skrajnosti predrzen, da je odnesel Pido iz srede vasi, pa najboljšje je bilo, kar je mogel storiti.

Zamenjali ga bomo za Sama in Santerja. Naše potovanje ni bilo zaman!«

Žal je bilo drugače —.

Dejal sem Winetou, da bo Santerja kmalu videl. in moje besede so se še prej uresničile, nego sva si mislila.

Vzela sva ujetnika na sredo in si ga privezala na sebe, tako, da si je sicer lahko pomagal z nogami pri plavanju in da je tudi glavo lahko držal nad vodo, uiti pa da nama ni mogel, ker je bil na naju trdno privezan. Potegniti bi bil moral naju za seboj. Za to pa je bil mladi poglavarjev sin še preslab.

Stopili smo k reki. Pida se ni več branil. In ko smo zaplaval, je krepko pomagal.

Megla je bila na vodi tako gosta, da nismo videli deset korakov daleč. Toda sliši se v megli zelo dobro, kakor znano.

Nismo še daleč priplaval, ko je Winnetou posvaril:

»Tiho! Nekaj sem čul.«

»Kaj?«

»Nekaj kakor pljuskanje vesla.«

»Kje?«

»Više gori na reki.«

»Postojmo!«

»Da! Čuj!«

Obstali smo. Nismo več plavali, tudi genil se ni nobeden, le z nogami smo si toliko pomagali, da smo se obdržali nad vodo.

Tiho je bilo okoli nas.

In res! Winnetou je dobro čul.

Nekdo je veslal po reki navzdol. Zelo se mu je menda mudilo. Veslal je, vkljub temu, da reka na tistem mestu zelo dere in že torej sama precej naglo nese čoln s seboj.

Bližal se nam je. Ali bi se mu skrili? Utegnil je biti oglednik. Morebiti je bilo dobro za nas, če smo zvedeli, kdo da je.

Vprašaje sem pogledal Winnetoua. Razumel me je in šepnil:

»Ne nazaj! Vedeti moramo, kdo da je. Nas ne bo videl, megla je gosta, trdo ob vodi ležimo.«

Nismo se umaknili. Verjetno je bilo, da nas ne bo opazil. Pida sam je napeto čakal. Lahko bi naju bil izdal, samo kriknil bi bil. Pa tega ni storil. Saj je vedel, da bo itak kmalu prost. Čemu bi nas torej naj še dražil.

Pljusk vesel se je bližal. Kanoe se je pomolil iz megle.

In v njem je sedel — kdo pač?

Tiho bi bili morali biti. Pa ko je Winnetou zagledal veslača, je razburjen kriknil:

»Santer —! Ušel mi bo —!«

Moj sicer tako mirni, preudarni prijatelj, ki ga nobena reč ni spravila iz ravnotežja, ki je bil hladnokrven tudi v najhujšem bojnem metežu, — ta moj prijatelj je bil v tistem trenutku tako razburjen, da je z vso silo sunil z rokami in z nogami od sebe in se mislil pognati na morilca, popolnoma je pozabil, da smo drug na drugega privezani.

Potegnilo ga je nazaj.

»Uff! — Proč moram! Za njim moram! Dobiti ga moram —!«

Izdrl je nož in razrezal jermene.

Santer je seveda čul Winnetouov vzklik. Šinil je okoli in nas opazil na vodi.

»Thousand devils —!« se je prestrašil. »Tamle so pa res tisti prokleti —!«

In utihnil je.

Strah je izginil iz njegovega obraza, škodoželjnost se mu je zarežala na njem.

V hipu je razumel položaj. Vrgel je veslo v kanoe, zgrabil za puško, pomeril in zaklical:

»Vajina zadnja kopel, psa —!«

Sprožil je. Pa prepozno.

Že je planil proti njemu Winnetou v mogočnih sunkih. Strel ga je zgrešil.

In kar sem sedaj videl, ni bilo več plavanje. Bilo je, kot da zaženeš ploščat kamen po gladini. Odbije se od površine, spet prileti na vodo in se spet odbije.

Winnetou je stisnil nož med zobe in se poganjal proti morilcu v dolgih skokih, ki so ga skoraj vsega zaganjali iz vode. Še malo, pa bi bil pri njem.

Santer je imel še eden strel v svoji dvocevki. Pomeril je v Winnetoua in porogljivo zaklical:

»Pridi sem, prokleti rdečkar! K vragu te pošljem!«

Pa zmotil se je.

Mislil je, da mu ne bo treba druga ko sprožiti, pa bo zadel. Toda Winnetou ni čakal na kroglo, v hipu se je potopil. Splaval bi bil pod kanoe in ga prevrnil. In če je Santer padel v vodo, mu puška ni nič več pomagala in prišlo bi bilo v valovih do dvo-boja, ki bi bil v njem gibčni Apač gotovo zmagal.

Santer je tudi nemudoma položaj razumel. Odložil je puško in prijel za veslo.

In skrajni čas je bil, da se je umaknil. Hip pozneje je prišel Winnetou na površje natančno na mestu, kjer je trenutek prej plaval Santerjev kanoe. Santer se je krepko uprl v veslo, se z vso močjo sunil po reki in vpil:

»Ali si me dobil, pes —? Prihranim si kroglo za drugi pot! Na svidenje!«

Winnetou je plaval z vsemi silami, da bi ga dobil. Pa zaman je bilo. Noben plavač, pa če bi bil tudi svetovni mojster in najhitrejši plavač, ne bi dohitel čolna, ki ga nese deroča reka in ki ga poganja povrh še veslo.

Razburljivi dogodek je trajal komaj pol minute. In že so plavali po vodi nekateri Winnetouovi Apači. Čuli so strel in vpitje, hiteli so na pomoč. Žal prepozno —.

Poklical sem jih, pomagali so mi in spravili smo Pido na otok.

Nemudoma je sklical Winnetou svoje ljudi.

»Moji rdeči bratje naj se koj pripravijo za odhod! Pravkar je odplul Santer v kanou po reki navzdol. Za njim moramo!«

Nisem ga še videl tako razburjenega.

»Da! Za njim moramo, takoj moramo za njim!« sem dejal. Ampak — kaj pa bo s Sam Hawkensom in z našima dvema ujetnikoma?«

»Tebi jih prepustim.«

»Jaz da naj bi ostal —?«

»Da! Santer je morilec mojega očeta in moje sestre. Za njim moram. Sam Hawkens pa je tvoj tovariš, ti ga boš rešil. Ločiti se morava —. Najina dolžnost naju žene na različna pota.«

»Ločiti —? Za koliko časa?«

Razmišljaj je, pa dejal:

»Kedaj se spet vidiva, tega še ne vem. Veliki Duh vodi pota človeška. Upal sem, da bom ostal pri svojem bratu Old Shatterhandu. Pa Manitou je odločil drugače. Ločiti se morava.

Ali veš, zakaj je Santer zapustil Kiowe?«

»Lahko si mislim. Nismo jim šli v past in sinoči si bil na vasi. Dobro vejo, da smo blizu in da ne bomo mirovali, dokler ne dobimo Santerja v roke in ne osvobodimo Sam Hawkensa. Santer se nas je zbal pa jo je popihal.«

»Da. Mogoče pa je še tudi nekaj druga. Poglavarjev sin je izginil, mene so videli na vasi, videli so, da smo na delu in da se ne ustrašimo nobenega, še tako drznega poskusa. Tangua se je ustrašil, pa tudi ujezil, izsul je svojo jezo nad Santerjem in ga napodil.«

»Tudi to je verjetno. Povedal mu je, da ne more več jamčiti za njegovo varnost.«

»Pa zakaj je odpotoval v kanou in pustil konja pri Kiowah?«

»Nas se je zbal. Mislil si je, da utegne naleteti na nas ali pa, da bi našli njegove sledi in prišli za njim. Zato je vzel kanoe, ki ga je vsekakor dobil za

konja. Niti slutil ni seveda, da smo tu na otoku skriti in da ga bo izdala prav njegova previdnost.

Sedaj kajpada ve, da mu bomo za petami. Z vso silo bo veslal, da nam uide. Ali misliš, da ga boš došel na konju?«

»Teško pojde. Pa mogoče je. Presekati bom moral ovinke.«

»Tega ne smeš! Opozarjam te, da bi zagrešil veliko napako, če bi ne šel po ovinkih, prav po vseh ovinkih!«

»Zakaj?«

»Utegnil bi si premisliti, pa bi kje pristal in po suhem bežal dalje. Prej bi vam ušel, ker na suhem ni navezan samo na eno smer kakor tu na vodi. Ker pa ne veste, na katerem bregu bo pristal, se morate deliti in ga iskati na obeh straneh Red Riverja.«

»Moj brat je prav povedal. Storil bom, kar si svetoval.«

»In pri tem morate zelo paziti, da ne spregledate mesta, kjer je na suho stopil. In tako iskanje je zelo zamudno. In ker bi utegnil ravno v kakem ovinku zapustiti reko, bi se vam gotovo izmuznil, če bi ovinek presekali.«

»Je res! Šli bomo za ovinki.«

»Pa še ena okoliščina vas sili k temu. Ako teče reka po ovinkih, je eden breg vbočen, drugi pa izbočen. Medtem ko bi torej ena tvoja četa presekala ovinek, bi morala druga na nasprotnem bregu jezdit ob izbočenem bregu. Imela bi torej daljšo pot, zaostala bi in prišli bi narazen!«

»Čisto tako je, kakor pravi moj brat. Vse ovinke bomo morali obrati. Ni druge pomoči. Zato pa ne smemo nobene minute zamuditi.«

»Kako rad bi jezdil z vami! Pa dolžen sem poskrbeti za Sam Hawkensa. Ne smem ga zapustiti.«

»Nikdar ne bom zahteval od tebe, da bi storil, kar nasprotuje tvojim dolžnostim! Ne smeš z menoj!

Pa ako bo volja velikega Duha, se v nekaj dneh spet vidiva.«

»Kje?«

»Ako jezdiš ob reki navzdol, boš prišel do kraja Rio Bosco de Načitočes, ki se izliva v Red River. In tam, kjer se obe reki združita, na levem bregu, tam te bo čakal eden mojih Apačev in ti povedal, kje me boš našel.«

»In če me ne bo čakal?«

»Ako ti sela ne pošljem, še zasledujem Santerja in ne vem, kam beži, in ti torej tudi ne morem povedati, kje se najdeva. V tem slučaju potuj s svojimi tremi tovariši v St. Louis k belim ljudem, ki hočejo graditi progo za ognjenega konja.

Prosim te pa, vrni se k nam, brž ko ti bo Manitou dovolil! Vsikdar si dobrodošel v našem pueblu! In če me ne najdeš doma, ti bodo povedali, kje sem.«

Apači so bili pripravljeni za odhod. Winnetou je podal roko Dick Stonetu in Will Parkerju, se poslovil od njiju, pa se spet obrnil k meni.

»Moj brat dobro ve, kako je bilo moje srce veselo, ko smo nastopili potovanje ob Rio Pecosu. Bilo je nesrečno za nas. Inču čuna in Nšo či sta odpotovala v smrt —. In ko se spet vrneš k nam, te ne bo pozdravil glas najlepše hčerke rodu Apačev —. Odšla je v deželo umrlih mesto k belim ljudem na vzhod —.

Mene žene maščevanje, ločiti se moram od tebe. Pa ljubezen me bo spet pripeljala k tebi. Zelo želim, da bi ti mogel spodaj ob Rio Boscu pustiti veselo vest. Če pa ne bo mogoče, se ne mudi predolgo v mestih na vzhodu! Vrni se brž ko mogoče k nam! Saj veš, koga mi nadomestuješ!

Ali mi obljubiš, da se boš kmalu vrnil, moj ljubi ljubi brat Charli?

»Obljubim ti! Moje srce pojde s teboj, moj ljubi brat Winnetou! Saj veš, kaj sem obljubil rajnemu Kleki petri! In svojo obljubo bom izpolnil!«

»Torej pa naj dobri Manitou vodi tvoje korake in naj te čuva na vseh tvojih potih! Howgh!«

Objel in poljubil me je, dal svojim ljudem kratka navodila in pognal konja v reko.

Apači so se delili. Eden del je odplaval z Winnetouom na levi breg drugi pa na desni.

Dolgo sem gledal za njim. Izginil je v megli. Bilo mi je, kot da je šel od mene kos mojega srca.

Dvomil sem, da bo Winnetou došel Santerja. Čimbolj se je morilec bližal vzhodu, tem težje je bilo najti njegovo sled. V velikih mestih ameriškega vzhoda pa je Santer lahko brez sledu izginil.

Kedaj se bova spet videla —?

V.

Sam Hawkens rešen.

Sami smo ostali na otoku.

V otožne misli zatopljen sem stal na bregu. Prezgodaj mi je prišla ločitev —.

Prijatelja sta me tolažila.

»Ne ženite si slovesa preveč k srcu, sir!« je pravil dobrodušni Stone. »Kmalu bomo spet videli Winnetoua! Saj bomo jezdili za njim, brž ko bo Sam spet prost. Zato pa ne bomo več čakali z zamenjavo.

»Kako pa si jo vobče mislite, tisto zamenjavo?«

»Rad bi najprvo vaše mnenje čul. Starejši, izkušenejši ste, Dick!«

Pohvala mu je dobro dela. Zadovoljen si je gladił brado, pa dejal:

»Čisto enostavno bomo takole naredili. Poslali bomo ujetega Kiowo k Tangui pa mu sporočili, kje je njegov sin in kako ga lahko dobi spet nazaj. Kaj praviš, stari Will! Ali bi ne bilo tako?«

»Hm —!« je godel Parker. »Takega neumnega nasveta pa še nisem čul iz tvojih ust!«

»Neumen da je —? Moj nasvet —? Vraga —! Zakaj neki?«

»Če mu povemo, kje tiči njegov sin, bo poslal svoje ljudi in nam odvezel Pido, Sama pa pridržal —. Jaz bi čisto drugače naredil!«

»Kako?«

»Zapustili bi otok in jezdili ven na prerijo, kjer imamo prost razgled na vse strani. Poslali bi ujetega Kiowo v vas k Tangui, pa mu sporočili, da naj pošlje dva bojevnik a s Samom, pa ja ne več ko dva, in

da dobi v zameno za Sama svojega sina. Če bi jih prišlo več, jih vidimo od daleč, pa se jim lahko umaknemo.

Kaj mislite, sir, ali bi ne bilo tako najbolje?»

»Jaz bi vobče ne poslal nobenega sela,« sem odgovoril.

»Nobenega sela —? Kako pa bo Tangua zvedel, da je njegov sin —.«

»Sam pojdem pa mu povem.«

»Vi —? Bi šli v vas h Kiowam —?»

»Da.«

»Opustite to misel, sir! Zelo nevarno bi bilo! Koj bi vas prijeli!«

»Ne verjamem.«

»Prav gotovo bi vas prijeli!«

»In Pida bi bil izgubljen! Čemu pošiljati ujetnika h Kiowam? Talca bi izgubili!«

»Seveda! Ampak — zakaj bi morali ravno vi iti v vas? Jaz bi vendar tudi šel!«

»Verjamem, da ste pogumni dovolj. Mislim pa, da bom jaz bolje opravil s Tanguo.«

»Pomislite, kako divji je na vas! Meni bi prej ugodil!«

»Prav zato pojdem jaz, ker je na mene ves divji. Naj se le jezi, nič mi ne more. Če pa pojedete vi, si utegne misliti, da se ga bojim. In ključoval bi nam.«

»Pa storite, kar mislite, da je najboljše! In kaj počnemo mi medtem? Ostanemo na otoku? Ali pa naj gremo drugam?«

»Na otoku ste najbolje skriti.«

»Well! Ampak gorje ujetnikoma, če se vam kaj zgodi! Brez usmiljenja ju ubijemo! Kedaj pojedete?«

»Drevi.«

»Šele? Ne bo prepozno? Do poldneva smo že lahko opravili in nemudoma bi pohiteli za Winnetouom.«

»In Kiowe bi se zagnali za nami pa nas upihnilo —!«

»Mislite?«

»Seveda! Tangua bo rad zamenjal Sama za sina, ki je njegov ljubljenec. Toda ko ga bo spet imel, bo vse moči napel, da se maščuje. Zato ga bomo izmenjali na večer. In po noči odjezdimo, ne bodo mogli za nami. Drugo jutro pa smo lahko že daleč. Ne bodo nas več došli. Tudi radi tega je bolje, da počakamo z izmeno, ker se bo poglavar vse huje bal za sina, čim dalje ga ne bo videl. In čimbolj se bo bal za njega, tem rajši bo ugodil naši zahtevi.«

»Je res. Ampak, če nas čez dan tule najdejo, mr. Shatterhand —?«

»Bi ne bilo posebno hudo.«

»Iskali bodo seveda za sinom in priti utegnejo tudi na naš otok.«

»Na otok ne bodo prišli. Pa na bregu utegnejo obstati. Našli bi sled Winnetoua in njegovih ljudi. Mislili bi, da smo odšli in odvedli Pido kdo vedi kam. In Tangua se bo še vse huje bal zanj.

Pa čujte —!«

Glasove sem čul. Megla se je dvignila, videli smo na breg.

In tam je stala gruča Kiow. Glasno so se menili in presojali sled. In koj so spet odjezdili. Na otok še pogledali niso.

»Šli so!« je pravil Dick. »In zdi se, da se jim zelo mudi.«

»Vsekakor so se vrnili v vas, da poročajo Tangui o sledi. Koj bo poslal svoje ljudi za njo.«

Dve uri pozneje so res prišli. Četa Kiow je bila. Poiskali so Winnetouovo sled in jadrno odjezdili za njo. Da bi ga došli, tega se nismo prav nič bali. Njegovi konji so bili vsaj tako dobri, če ne boljši ko konji Kiow.

Razume se, da smo se le polglasno pogovarjali. Ujetnika nista smela zvedeti za naše načrte. Tudi svojih ljudi nista videla. Ležala sta skrita za grmovjem.

Solnce je toplo zasijalo. In prav je bilo tako. Moker sem bil, tudi tla so bila mokra. Posušil sem se na solncu in udobno sem počival do večera.

Kmalu popoldne je po reki nekaj priplavalo, se vlovilo v veje ob našem otoku in obviselo. Šli smo gledat.

Kanoe je bil. Veslo je ležalo v njem in njegovi jermeni so bili porezani. Spoznal sem ga, tisti kanoe je bil, ki sem v njem Pido odpeljal. Priplaval je iz Salt Forka v Red River in po njem do našega otoka. Menda se je še tudi med potom kje obešal, da je tako pozno priplaval za menoj.

Kanoe mi je bil zelo dobrodošel. Potegnil sem ga na suho. Zvečer sem lahko sedel v njega in veslal v vas, ni se mi bilo treba zmočiti.

Noč je prišla. Poslovil sem se od tovarišev, stopil v kanoe in odveslal. Stone in Parker sta mi vse najboljše želela na pot, pa nista prikrivala, da ju skrbi, kako se mi bo izteklo. Pomiril sem ju. Šele če bi se do jutra ne vrnil, bi naj pogledala za menoj.

Počasi je šlo po reki navzgor. Dobro uro sem rabil, da sem priveslal do Salt Forka. Krenil sem vanj, prišel do vasi in pristal. Kanoe sem privezal.

Spet so goreli ognji kakor prejšnjo noč, bojevniko so sedeli krog njih, se grela in večerjali. Ženske so hodile med ognji po svojih opravkih. Bal sem se, da bo vas ostro zastražena. Pa nobene straže nisem našel. Kiowe so bili prepričani, da smo odjezdili, poslali so četo ljudi za nami in mislili, da se jim ničesar več ni treba bati.

Tudi Tangua je spet sedel pred svojim šotorom pri ognju. Njegova dva najmlajša sina sta sedela pri njem.

Pristal sem na desnem bregu, krenil v pravem kotu od reke proč in se splazil za vasjo blizu do poglavarjevega šotora. Žive duše nisem srečal.

Za šotorom sem legel na tla, zlezal še bliže ter poslušal.

Tangua je pel —. Pel žalostinke za izgubljenim sinom, svojim ljubljencem. Tako je v navadi pri Indijancih.

Splazil sem se okoli šotora, vstal in stopil k Tangui.

Planiti je hotel, pa je moral obsedeti —. K str. 577.

»Zakaj poje Tangua pesem žalosti?« sem se oglasil. »Pogumni bojevnik vendar ne sme žalovati. Žalovanje je le za stare sqwawe!«

Ne morem popisati, kako se me je prestrašil. Odprl je usta, pa nobene besede ni spravil iz njih. Planiti je hotel, pa moral je obsedeti, ker je imel no-

ge prestreljene. Strmel je v mene s širokimi očmi kakor v prikazen.

»Old — Old — Shat — Shat —. Uff —! Uff —!
Kako — odkod — kje si —. Še niste — še niste odšli —?«

»Ne še, kakor vidiš! Prišel sem, ker moram govoriti s teboj.«

»Old Shatterhand —!«

Otroka sta čula moje ime in zbežala v šotor.

Tangui se je strah sprevrgel v besno jezo, zakričal je med šotore povelje, ki ga nisem razumel. Le svoje ime sem čul.

In tedaj je vstalo na vasi vpitje in tuljenje, da sem mislil, zemlja se trese pod menoj. In vse, kar je imelo orožje v rokah, je letelo vkup. Noži so se bliskali, puške so se dvigale.

Izdrl sem nož in zakričal Tangui na uho:

»Ali naj Pida umre? K tebi me pošilja.«

Razumel je vkljub peklenskemu tuljenju. Dvignil je roko.

Kiowe so umolknili, pa pritisnili okoli naju. Da so bili njihovi pogledi noži, ne bil bi prišel živ iz vasi.

Prisedel sem k Tangui. Otrpnil je od začudenja nad mojo predrznostjo, pa mirno sem mu gledal v obraz in povedal:

»Smrtno sovraštvo je med menoj in Tanguo. Nisem ga zakrivil jaz. Pa vseeno mi je, če me Tangua sovraži. Da se ga ne bojim, to sam vidi. Prišel sem v njegovo vas, sredi med njegove bojevnike. Govoriti moram z njim.

Da na kratko povem, Pida je v naših rokah. Obesili ga bomo, ako se ob določeni uri ne vrnem.«

Rdeči so se znali premagovati —!

Nobena beseda, nobena kretnja mi ni izdala, kaj mislijo, kaj nameravajo. Le poglavarjeve oči so plamtele v besnem srdu, da mi ni mogel do živega, ker bi bil sicer njegov sin v nevarnosti.

»Kako — kako — je prišel v tvoje roke —?«

»Sinoči sem bil na otoku. Prišel je in govoril s Sam Hawkensom. Ko se je vračal, sem plaval za njim, ga omotil in odnesel.«

»Uff —! Old Shatterhand je ljubljenec hudobnega duha. On ga ščiti!

Kje je moj sin?«

»Na varnem. Ne bom ti seveda povedal, kje ga imam shranjenega. Lahko ti pozneje sam pove. Ne mislimo ga umoriti.

Razen tvojega sina imamo še enega Kiowo ujetega. Našel sem ga v grmovju zunaj na preriji, ob tistem suhem potoku. Prisluškoval je. Prijel sem ga in vzeli smo ga s seboj. Prost bo s tvojim sinom vred, če mi vrneš Sam Hawkensa.«

»Uff —! Dam ti ga! Poprej pa mi moraš pripeljati Pido in našega bojevnika.«

»Prej ti ju naj pripeljem —? Mi na misel ne bo prišlo! Poznam Tanguo in vem, da mu ni zaupati. Dva dam za enega, kupčija je torej zelo poceni, sam uvidiš, da sem zelo velikodušen. V zameno le zahtevam, da opustiš vsakršno zahrbtnost.«

»Dokaži mi prej, da je res Pida v tvojih rokah!«

»Kaj ti je šinilo v možgane —! Dejal sem, da je v mojih rokah, torej je tudi res. Old Shatterhand ni Tangua. Pripelji mi Sam Hawkensa! Govoriti moram z njim.«

»Kaj?«

»Iz njegovih lastnih ust moram zvedeti, kako se mu je pri vas godilo. Po tem, kar bom zvedel, bom uravnal svoje zahteve.«

»Posvetovati se moram prej s svojimi starešinami. Stopi tamle med šotore! Ko se domenimo, boš zvedel, kaj smo sklenili.«

»Dobro! Pa brž opravite, mudi se mi! Če se ne vrnem ob določeni uri, bo Pida visel!«

Obešen biti, to je največja sramota za Indijanca. Lahko si mislite, kako je besnel Tangua!

Stopil sem k sosednjemu šotoru in sedel. Kiowe so me seveda spet obkolili.

Tangua pa je sklical svoje starešine in sedel z njimi k posvetovanju. V njihovih očeh je gorel plamen, ki mi je pričal, da se le radi Pide premaĝujejo, sicer bi planili po meni in me raztrgali. Opazil pa sem seve tudi, da je moja neustrašenost močno zalegla.

Niso se dolgo posvetovali. Tangua je odposlal enega izmed starešin, izginil je v bližnjem šotoru — in pripeljal Sama. Najbrž so ga radi varnosti spravili v vas.

Skočil sem in mu šel naproti. Kriknil je od veselja.

»Heigh day —! Old Shatterhand! Saj sem dejal, da bode te prišli! Ali hočete spet svojega starega Sama za tovariša?«

Pomolil mi je zvezane roke.

»Da!« sem dejal. »Vaš greenhorn je prišel! Povedal bi vam rad, da ste mojster v zalezovanju in da ste to tudi pošteno dokazali. Naj vam človek še tako dobro svetuje, vedno bode te šli trmasto po svoji poti!«

»Prihranite si očitke za pozneje, moj ljubljeni sir! Rajši mi povejte, ali je moja Mary še živa!«

»Da.«

»Kje tiči?«

»S seboj smo jo vzeli.«

»In Liddy?«

»Smo jo tudi rešili.«

»Torej je vse spet dobro, če se ne motim.

Pojdite, odidiva, sir! Skoraj da mi je že dolgčas pri tehle ljudeh.«

»Potrpite, sir! Govorite, kot da bi bila kar takole igrača, priti sem v tole vas in vas vzeti s seboj!«

»Je tudi igrača! Pa le za vas! Bi le rad vedel, kaj je vam nemogoče! Še na mesec bi prišli po mene, če bi si na njega zablodil, hihihihihii!«

»Le smejte se! Opažam, da se vam ni preslabo godilo!«

»Preslabo —! Kaj vam na misel prihaja! Dobro se mi je godilo, prav izvrstno! Kiowe so me ljubili kakor lastnega otroka, srčkali, poljubovali in ljubkali so me, da bi me bili skoraj zadušili. Kakor nevesto so me negovali in če sem hotel spati, mi niti leči ni bilo treba, ker sem itak ves dan na hrbtu ležal.«

»So vas oropali?«

»Vsekakor. Vse žepe so mi obrnili.«

»Dobite vse spet nazaj, če še imajo vaše reči. Pa glejte, posvetovanje je pri kraju!«

Povedal sem poglavarju, da ne smem dalje ostati, sicer bi zapadlo življenje njegovega sina. In nato smo se pogajali, burno in ljuto, pa zmagal sem, nisem se vdal in poglavar se je bal za sina.

H koncu smo sklenili, da bodo štirje oboroženi Kiowe spremljali mene in Sama v naš tabor ter privedli Pido in ujetega Kiowo. Grozil sem pa, da Pido vkljub vsemu obesimo, če bi nam sledili še drugi Kiowe.

Pravzaprav je bilo mnogo, kar sem zahteval. Dali so mi Sama, ne da bi dobili za njega kako jamstvo. Lahko sem jih prevaril, lahko tudi, da sem jih nalagal in da Pida vobče nisem imel v rokah. Pa verjeli so Old Shatterhandu in so mu še tudi pozneje vedno verjeli. Kam da pojdemo, tega jim seveda nisem povedal.

Odvezali so Samu roke. Šinil je z njimi v zrak in zaklical:

»Svoboden, spet svoboden! Tega vam ne pozabim, sir! In nikdar več ne pojdem na levo, če bode te vi zahtevali, da moram na desno!«

Ko smo odhajali, so Kiowe mrmrali. Grizlo jih je, da sem smel oditi, pa še Sam z menoj.

Tangua je siknil za menoj:

»Varen si, dokler se ne vrne moj sin! Potem pa ti bo ves rod za petami! In dobili te bomo, pa če bi tudi po zraku odjezdil!«

Nisem mu odgovoril.

Po dva in dva smo posedli v čolne. Sam je seveda sedel k meni. Besno tuljenje nas je spremljalo.

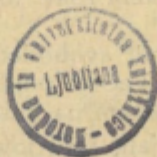
In med potom mi je Sam pripovedoval, kako se mu je godilo v ujetništvu. Obžaloval je, da Winnetoua ne bo več videl. Pa ne preveč. Bal se je očitkov.

Srečno smo pristali na otoku. Radostno sta nas sprejela Dick in Will. Bala sta za mene. Šele ko sem odšel, sta se zavedla, v kako nevarnost se podajam. Oddali smo ujetnika, besedice nista rekla v slovo. Počakali smo, da so Kiowe izginili, pa zajahali in preplavali na levi breg.

Sam Hawkens je svet poznal. In to je bilo dobro. Naglo smo jezdili.

In preden smo zajezdili v prerijo, se je Sam obrnil, dvignil pest proti vasi in dejal:

»Tamle gori stikajo glave in lobanje skupaj pa premišlujejo, kako bi nas spet dobili v pest! Pa nas ne bodo! Sam Hawkens ne bo več tako neumen, da bi vtaknil glavo v luknjo, iz katere ga mora takle greenhorn potegniti —! Mene vsaj noben Kiowa ne dobi več, če se ne motim!«

Lastnik: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Za lastnika in uredništvo odgovarja Franc Hrastelj in za tiskarno Albin Hrovatin, oba v Mariboru. — Izhaja mesečno in ima poleg rednih, tudi posebne izdaje. Naročnina mesečno Din 13.—. Stalni naročniki plačujejo letno samo 10 obrokov, oziroma celoletno Din 130.—.